

ІВАН КУЗИЧ-БЕРЕЗОВСЬКИЙ

СУВЕРЕНИ УКРАЇНИ

ІВАН КУЗИЧ-БЕРЕЗОВСЬКИЙ

ЗУВЕРЕНІ УКРАЇНИ

СУБЕРЕНОВІ НАЩИХ ДУЩ, ЙОГО ЕМІНЕНЦІЇ ПАТРІАРХОВІ РІДНОЇ ЦЕРКВИ
МУЧЕНИКОВІ СИБІРСЬКИХ ЛЯГРІВ, ЙОСИФОВІ СЛІПОМУ У 85 ЛІТТЯ
НАРОДЖЕННЯ ЦЮ ПРАЦЮ ПРИСВЯЧУЄ АВТОР

Cover and Illustrations by LEONID W. BENDEL
2556 29th Ave. West
Seattle, Wash. 98199

Illustrations and text Copyright © 1980 by John Kuzych, All Rights Reserved

Printed by EDWARDS BROTHERS INC., 2500 S. State St., Ann Arbor, Mi. 48104

ГОЛОВА УКРАЇНСЬКОЇ ПОМІСНОЇ ЦЕРКВИ
БЛАЖЕННІШИЙ ПАТРІАРХ ЙОСИФ I

РІДНА ЦЕРКВА

ристок своєю наукою змінював тогочасні жорстокі закони і рабовласницький лад світу, на ідеальне Боже Царство. Якщоб світ був прийняв і увів науку Христа в закон і право суспільного життя, не було би визиску людини людиною, слабшого народу сильнішим. Світ прийняв науку Христа обрядово, відкинув Його навчання "не роби другому те, що тобі не любе" та люби ближнього ж самого себе. Сильніші об'єднані народи, поробили свої національні церкви-віри і накидали слабшим народам силою Христову віру своєю мовою, що винародовлювала слабші народи і робила на верненних силою, погноєм сильнішого панівного народу. Коли слабші народи боронились, сильніші накидали їм віру "огнем і мечем", чи відібранням землі, чим змушували в чужій мові й чужій вірі й чужою церковною ієрархією прийняти віру Христа. Однаковість Церкви двох народів, сусідів, хоч з відмінними мовами, доказує від найдавніших часів, що навіть чисельно слабший, але духово рідною Церквою об'єднаний народ, накидав народи сусідові за століття свою мову й культуру. Завсігди за владою церковно-духовою приходила влада політична, накинена сусідові силою або вищою культурою. Так зникли з лиця землі сумери, вавилонці, Хатська і Троянська Федерації, що стали погноєм асирійців і греків. В той спосіб зникли в Галії-Галичині, так зникли звиж 40 племен Русі Прибалтійської, Тмутороканська і Новгородська. Лише розбір Польщі уратував литовців від зпольщення. Так за 280 літ пересунули москалі нашу етнічну границю на 300 км. на південь, а за останні 60 літ зникли донці, кубанці, а на Україну ввійшло 8 мільйонів москалів, що прискорює московщення України. Всі згадані народи зникли з лиця землі, а ми крокуємо за ними з браку свого патріархату рідної Церкви. Брак рідної Церкви виробив у нас почуття меншевартості, рабські прикмети зависти і ненависти брат брата, а в парі з тим братовбивства. Ми в 1917 - 1920 роках замість Бога взяли Маркса. Ми одинокі з усіх народів Європи хотіли федерації з Москвою. Бог дав нам одне і друге! Тому доля нашого народу така на яку ми заслужили. Історія це зеркало народу, загляньмо в нього від сірої давнини тисячоліть. Боже Провидіння подарувало нашим прапредкам Землю з найкращим чорноземом, кліматом і рістною, "Рай на землі"! Так Україну назвав Шевченко.

Не могла бути раєм Месопотамія, що від 10 - 4 тисячоліть до приходу наших сумерів (т. зв. Культура Убайду) була багниста, малярична, поросла муваром. Не міг бути раєм гористий, безводнопустинний Іран з якого наші історики за москалями виводять нашу націю. Найдавніші сліди замешкання України починаються около 80.000 літ. Можливо ті сліди є давніші але з причини на верствування грубої верстви лесу - чорнозему до нині не знайдені, бо ніхто за ними не шукав. Це в археології т. зв. "Мустерська доба". Мустерська доба 100 - 40 тисяч літ д. Хр. Згадана доба ділиться на I. "Горішній палеоліт від 80 - 40 тисяч літ. II. Орняцьку добу 40 - 25 тисяч літ і III. Мадленську добу 25 - 8 тисяч літ. В Горішньому Палеоліті появляється людина звана в археології *HOMO SAPIENS*, що її називають "кроманьонською", від місцевості "*СНО - MAGNON*" (Франція де вперше знайдено її шкелет). Та людина різьбила кремінним знаряддям жіночі фігурки (богині матері землі), а вітчизною її була Праукраїна, бо з наших зе-

мель та людина розійшлася по Європі і около 30 тисяч літ д. Хр. дійшла до Франції. Всюди куди кроманьонці приходили несли зі собою фігурки "Матері землі", що їх вироблювано з мамутових костей в місцевості Костенки коло Вороніжа. Там знайдено їх вирібню у великій кількості уламків і 43 цілих фігурок. (Археологія Укр. Яр. Пастернак, ст. 58). Ті фігурки були різьблені, свідчать про систему матріархату тодішньої людини. Вони були, мабуть, тотемом тодішніх людей (ібід). Жили в шатрах зі шкір округлої форми (стіжка).

В Мадленській добі, відкрито на Україні т. зв. "Мізінську культуру" (час 20 - 15 тисяч літ д. Хр.) що характеристична мистецькою різьбою на костях мамута, меандравою (хвилястою) композицією рисунку, не має подібного в цілому світі (ібід, ст. 79). З Праукраїни та високо культурно-мистецька людина в різних тисячоліттях, еміграційними хвилями заселила Центральну-Південну й Малу Азію, Америку, Індонезію та острови Яву, Борнео і др. В Азіях помішалися з іншими народами, витворили нові мови і повертали деякі з них під натиском інших рас в Європу під назвами греків-геленів, римлян, скитів, хазар, болгар, готів, гунів, авар, ляхів, печенігів торків, половців і др. Всі вони почитали богів природи і приносили їм криваві людські жертви. Христос приніс безкровну жертву й нові закони всепрощення, що за них поніс смерть на хресті. Його наука завалила Західно-римську імперію. Візантія задержала поганську геленістичну філософію "око за око" де факто, прикриваючи її лицемірно наукою Христа "де юре". З тої причини постали всі грецькі ересі та поділ Європи на два обряди, східній і західній. Це відбилося на моралі обох віровизнань, як доказ, що людство відійшло далеко від навчання Христа.

За асиро-грецьке золото скити перейшли в XIII ст. д. Хр. т. зв. "Уральські ворота" і вдарили около 1300 р. д. Хр. на наших трипільських свояків зимарів по гр. гімерів-кімерів, від гр. назви "геймон" зима. Це були зимери, що пережили в Праукраїні четвертий льодовик-зиму, що тривала від 110 - 12 тисяч літ. Греки вимагали витиснути кімерів з Причорномор'я, від Дніпра до коліна Дону. Джерела й докази удару скитів на кімерів подаю в приготіваній 1000 сторінковій ілюстрованій праці, не виданій з браку фінансів. Видання коштувало би звиж 20 тисяч доларів. На старі літа з емеритального чека дозволити собі ніяк не могу на такий видаток. Може колись видадуть її мої діти.

Витиснені скитами кімери (пізніші гали), пересуваються в десятках племен з Лівобережжя на правий бік Дніпра, а звідти до Балтику, на захід аж до Португалії, що їй надають назву. Кімеро-гальське "порт це ворота, вихід (в океан), у" злучник. Галія це Галичина край Галів. В Іспанії на північному Заході донині є провінція Галісія. Франція, Іспанія й Португалія та Північна Італія звалися в часах Риму Галіями-Галичинами. На південь гали зайняли простори правобіч рік Синохи, Бога, (гальське "бог" болото) Семигород, Панонію-Угорщину, Аустрію, Італію Балкани, переходять в Малу Азію де оснують державу Галію обабіч р. Галії, тепер Кизил Ірмак. З тої Галії заселяють Галію Палестинську, від гір Кармель до міста Тир що по римськи називалася Галілея-Галилея, Мала поверхню 3960 кв. км.

(над Галилейським озером). Так постало від 1300–500 р. д. Хр. знаних нам вісім Галій–Галичин. Найстарший Галич Геродотів "Галон" столиця Галів був в нашій Полтавщині. Поверхнею 4400 гектарів, тоє 10872 акрів. Довжина обводу високих валів та глибоких ровів, що окружували високі вали виносила 30 км. Той Галич був оснований около 1500 р.д.Хр. Другим після полтавського був Галич над Дністром за часів Ярослава Осмомисла, з передмістям "Качківкою" мав звич 100 квадр. км. поверхні (ібід,гали). Назва "Гал" а) це люди з рівнин, б) галявин (полян), в) голені, г) голосний крик спів, молення до богів, чи вибори вождя–отамана, чи прощання померлих. Гали Кельтм, наші галицькі предки були великим народом, ділилися на сотні незгідливих племен.

Пригляньмося третій Галії, що нині називається Францією, в котрій жило 98 більших гальських племен. Назви тих більших племен ми знаємо. Їх назви зперед двох тисяч літ нам донині зрозумілі. Н.пр. винари, цибуляті, бояти–бойки, торбелі–торбарі, вовки, це–руси, рутени, лемовичі–лемки, трикасини, біловачі, медуї, мандуби і т. под. Час їх приходу у Францію за археологами від 1000 – 480 р. до Хр. Віздили хвилями. В 2–ім ст. до Хр. їх було у Франції около 5.000.000 (ібід гали). Описав нам докладно Заальпійську Галію (Францію) Юлій Цезар підчас його семилітнього підбою Галії від 58 – 52 р.д.Хр. в семитомовій праці під назвою "DE BELLO GALLICO" війни гальські. Загальна назва всіх томів "COMMENTARI" " то є пояснення, опис.

Цезар зеднав галів силою і терором (як москалі по першій світовій війні нас) в одну римську провінцію під назвою "Галія Трансальпіна". Твердими законами римського права, втихомирив від століть безпереривну анархію і братовбивства галів, а тим самим дав безпеку щоденного життя. Щоб галам накинати римських богів, Цезар заборонив гальським жрецам, що звалися друїдами, приносити в жертву гальським богам людей(полонених) та право розпоряджати землею галів. Це викликало спротив друїдів проти римських законів. Рим почав безпощадно винищувати друїдів, що звивали галів до скинення римського ярма. За кожного убитого друїда, визначено нагороду, а їх функції Рим передав з наділами землі гальським боярам. В той спосіб Рим винищив гальських самостійників і ворогів релігії Риму. Римські школи (бо друїдські були заборонені), римська мова в урядах і школах, римська релігія та закони скоро римшили галів. В той спосіб Рим осторожно вже в третьому поколінні осягнув свою мету. Гали за землю й уряди, за стале незмінне римське право (кодекс законів) та безпереривний мир–спокій, без племінних воєн, хаосу і братовбивств почали скоро римшитися багатіти та рости популяційно. Ми в 1918–1920 роках з чуужою Церквою створили в Україні таку анархію й безправа, що Юліян Охримович (брат Володимира галицького політичного діяча) в Мелітопільській гімназії де він учителював, пережив в 1919–1921 роках 27 змін влади, з контрибуціями, грабежами і розстрілами. (Спомини).

Ось що говорить рим. історик Лівій про наших прапредків галів. "Походження галів, їх характер та історична роля в тих часах вимагає приділення більшої уваги їм. Це був з природи здібний і воевничий нарід якому бракувало прикмет, що роблять народи державними. Вони воліли більш скотарське як

рільниче життя, тому не мали привязання–любви рідної землі. Їх релігія не дозволяла мати землі як богині на власність лише була даром до кінця життя гала. З тої причини той нарід жив лише думкою забав, їсти, пити і творити грабежі. (ібід, гали). Це була причина, що не витворила в галів державницького характеру вrostи в землю. Гали та їх нащадки словяни, будували малі хати з дерева, покривали соломою, стіни хат творив пліт обліплений з обох сторін глиною. Це була будова на вік одної генерації. Не будували нічого з каменя. Тому полишили нам в спадщині, та всюди куди вимандрували сотні могил. Як нація, гали мали дуже мале почуття, спільноти, не хотіли обєднатися, не мали традиції, любили вандрувати (ібід,Лівій). Вони були знаменити ми вояками і служили кожному хто заплатив". Чи наші козаки і ми донині не є копією галів? Ми не вміємо обєднатися навіть доокола свого патріярха, а в 1920 р. обєднав нас шойно Ленін. Дальше Лівій говорить: "Гали не мали моральних звичаїв чести, не додержували умов. Гали стрясали всіма державами тодішнього часу, але нігде на довший час не зуміли побудувати своєї держави" (ібід, гали). Такі прикмети за свідченням гр. історика Прокопія, мали нащадки галів словяни, і ми в 1918 – 1919 роках. Як не така Україна як моя партія, а тепер як не такий патріярх як моя дієцезія то нехай не буде ніякого. Чи ми дозрили до самостійності ....?

Тмутороканська Русь.

По упадку Західно–римської імперії, Східно–римська звана Візантією як переємниця Риму, старалася взяти всі народи цілої Римської Імперії та Русі Тмутороканську й Київську під свою гегемонію від політичної до духової і торговельної залежності. Першим християнським володарем Західної і Східної імперії Риму був Константин Великий (280–337). Після його смерти за поняттям греків, що називали себе римлянами, міг бути тільки один імператор, що від нього всі християнські народи і володарі повинні були бути в якомусь відношенні, як не політично, то шонайменше духово–морально залежні. Всі разом мали творити одно всесвітне Християнське царство. Тому, що Константин побудував Царгород і зробив його столицею імперії, тим імператором після Константина мав бути царгородський імператор, як правний наслідник Константина. Клієнтаріями Римської імперії від часів імпер. Траяна були гальсько–антсько–прануські племена від Волги по Балтик і р. Одру вище Карпат в тому і нашої Русі. Лат. CLIENTS-TIS це залежний від імператора, платний васаль або союзник. В около 640 р., хазари підбивають антсько–прануські племена тмутороканські та дніпровські від р. Дону аж до Балтику. Хазари полишали племенам (підбитим) їх мову, богів, звичаї і князів, і накладали на них мінімальні данини. Зате кожний залежний від хазарів князь мусів видати за хозарського кагана свою дочку. В той спосіб кожний словянсько–руський князь кожного племени мусів бути тестем кагана. В 732 р. гр. імпер. Лев III женить свого сина зі сестрою хозарського кагана, що називалася "Чічка", а каган дозволяє грецькому патріярхови оснувати в місті Дорі в Криму архієпископство із сімома єпископіями в Тмутороканській Русі. Ніхто з наших істориків не прослідив до нині

територію Тмуторокані до приходу з Новгорода Кримського в Київ Олега II, званого скорочено "Траканським" (Тмутороканським). Грушевський в своїй історії згадав про Тмуторокань - коротко - розкидано. Тмуторокань в початках IX ст., була територіяльно в двоє більша теперішньої України. Це був цілий Крим з виїмком Херсона і південного побережжя гір Яйла, ціле Приозів'я, Кубанщина між Р. Кубань, Каляус, Сая з Маничем, Від коліна р. Дону напівніч до тепер. Харкова, а на захід до Дніпра. В першій половині IX ст. до Тмуторокані входили землі вятичів, ільменських словін і кривичів аж до племені Меря. Це була тмутороканська імперія, звана по хазарськи "Рос-Тарханат" - руське королівство у федерації з Хазарією. Ми знаємо, що до "хазарської федерації держав" ще в X ст., за останнього кагана Йосифа, що згинув в бою з нашим Святославом "Наївним" (фр. "наїв" це простодушний, загонистий, дурненький) належало ще 25 світлих князів. Греки літургічною мовою в церквах та церковних школах і в торгівлі поступово гречили населення Тмуторокані. Охороною від згрення був переклад св. Письма і Літургії з грецької мови на рідну. Перший переклад зробили сирійці в 2-ім ст. За ними в 3-ім ст. копти - абіссинці. За коптами в 5-ім ст. вірмени, а за вірменами, в 7-ім ст. грузини. Тмуторокань мала морський зв'язок з Грузією. Видячи економічно-політичний розвій Грузії, Тмуторокань від оснування архієпископії около 730 р. в готському Доросі, добивалася в греків Богослуження-літургії в рідній мові, але греки відмовляли. Греки хотіли згrecити Крим і Тмуторокань за десятиліття гр. Літургією і торгівлею. Столицею Тмуторокані в IX ст. був Новгород Кримський оснований в 2-ім ст. до Хр. скитським царем Скілуром. Греки називали той Новгород "Неаполіс Скитгїка". Мав 20 гектарів поверхні. Оборонні мурі були 8.4 м. грубі. Той Новгород був побудований на стрімкій горі з плоским верхом, над р. Салгир недалеко тепер. Симферополя. Новгород Ільменський оснований 150 літ пізніше в X ст. (ібід. Тмуторокань). Тмуторокань добивалася літургії в рідній мові від 8-ого і початків IX ст. Около 825 р. Тмуторокань під проводом "ЕЙГЕМОНА" у великій силі грабить і палить береги Малої Азії від моря Мармара до Синопи де були квітучі торговельні міста - порти на довготі 600 км. у воздушній лінії. Історик Грушевський тенденційно пояснює слова "ейге-мон" - "воевода-ватажок". Тоді коли в грецькому словарі то слово означає суверен, цар, принц, що його флоті греки не могли перешкодити палити і грабити торгові міста. Другий похід під проводом Рос-Тархана Бравлина нищить і грабить у 820-830-І роках південне побережжя Криму де були квітучі гр. торгові міста Фули, Сугдея і Кімерийський Босфор, від Корсуня до Керчі на 250 км. довжині. Ніхто Бравлина не зупинив. Він використа погром греків на Сицилії 830-Ір. Бравлин повернув з великою добичкою в Новгород Кримський, бо Ільменського не було на світі. Шойно напад 860 р. на Царгород, спалення і вирізання передмість, відтак вирізання гр. аристократії на квітучих островах моря Мармара, нагнав грекам такого страху, що греки дали згоду на Літургію в рідній руській мові, але як побачимо слова не додержали. Пригляньмося тому вагітному в наслідки для історії Київської і Галицької Русей нападів. У 859 р. імпер. Михайло з вуйком Бардасом дійшли побідним

походом з великою армією проти арабіє, до твердині Самосати над р. Евфратом, що її облягли. Це була звиж 1000 км. віддаль від Царгороду у воздушній лінії (205, ст. 210). В Царгороді полишили невелику військову залозу у проводі з префектом Орифасом. Наочний свідок Семеон Магістер, (магістер це командант армії (говорить, що руси напали на Царгород на 9-тому році царювання імпер. Михайла (ур. 839 р., коронований 850 р., вирушив в похід 859 р. ібід). Пригляньмося русам як і звідки прийшли: слово Бравлин це правдоподібно шведське, зрушене Бярні чи Бйорн. Спробуємо оточнити, коли предки Бравлина прийшли на Русь не покликані руськими племенами, а як завойовники. Фроде III зєднав цілу Скандинавію, здобув Естонію, Курляндію, Іляндію і всі острови. Фроде (зготшений Федір) мав 50 васальних королів і князів (що є перебілшенням) і звиж 1000 кораблів флоту. Щоби прогудувати величезну армію, зробив Олімара королем Гольмгарду (Новгороду Кримського). Гольм це наше "Холм", стрімка 500 м. висока гора з плоским верхом, а такою горою Новгород Кримський є до нині. Фроде наказав його здобути. Другого шведського короля Инева іменував королем Кенугарда-Києва з приказом здобути Київ. Саксонію віддав Гунови-Ганови, острови Оркади королеві Ревілови, землю гелсінгів (Фінляндію) і Ляпландію королеві Дімареві, Естонію дав Дагови іт.д. (459 с.д.) Як бачимо то в початках 6-ого ст. ще всі скандинавські князі мали руські мало зготчені імена. Всі королі записали Фродові III васалітет (вірність) і зобов'язалися до великих щорічних данин в поживі і грошах (459 кн. 5). Це мало діятися від 500-570 років. Це часи, коли наші тури в погоні за аварами завоювали від Візантії т.зв. "Кімерийський Боспор" (576-581 р.) - Причорномор'я враз з Кримом по Дніпро під проводом короля Бохуна-Богуна. Після відвороту турів за Волгу, між ріками Волга-Дон залишилися Хазари, що були у федерації з турами. Дуже можливо, що проти турів, що відняли у греків Крим і Азовське море, звідки греки одержували дорогоцінну рибу (вуджену білугу), греки увійшли у зв'язки з Фродом III і покликали для охорони від турів шведських князів Олімара в Новгород і Инева в Київ. Це були предки наших князів Бравлина та Аскольда і Дири. Шведи мовно скоро зрушилися, бо мови їх, як праруської еміграції в Скандинавію, були в 6 ст. посвоячені, осталися лише зрушені імена. Бравлин, Аскольд і т.п. Це є гіпотеза але зближена достовірності. На повище наведене маємо посередній доказ. В 764 р. Рас-тархан як союзник хазар ударив з великою армією на арабів в Закавказзі і пригнав безчисленні стада худоби, табуни коней та множество полонених. Іби-Якуби, говорить, що той Рас-тархан (Рус-тархан) був другою особою по цареві-кагані. В кінці 8 ст. руський цар ("егемон") знищив Малу Азію від Пропонтиди до Синопи. Около 820-830 роках правдоподібно син того ЕГЕМОНА Бравлин нищить і грабить грецькі південні береги Криму від Херсону до Керчі. Житіє Стефана Суроожського говорить, "Приїде рать велика роуська із Нова - Града, князь Бравлинъ силенъ зіло" (дуже).

Бравлин приготувався основно до нападу й здобуття Царгороду. Через Хазарію мав зв'язок з арабами. Він за золото найняв (літописне покликав за Нестором зі Данії варягів у проводі з Руриком і його братами на поміч). Рурик прихав в по-

чатках літа 859 р. Венецький хронікар говорить, що русів було 360 кораблів. Греки говорять, що 200. Обі дати правдиві, 200 кораблів було руських, а 160 данських, або відворотно, Данських 160, а руських 200 кораблів давали приблизно те саме число воїнів. Повертаємо до Семеона Магістра і його свідчень. Він говорить, що руси появились вже вкінці літа 859 р. Вони пограбили, спалили і вирізували передмістя Царгороду, а цілу зиму нищили в той спосіб острови на морі Мармара. Весною 860 р. руси розв'язали грубезний ланцюг, що замикав торговий порт Гіерос, (воєнна фльота мала порт Абідос) де здобули багато поживи і різних товарів. З Гіеросу оборонні мури Царгороду були низчі тому руси могли легше здобути місто, та до атаки приготувалися (робили довгі драбини). Ось чому патріярх Фотій у своїй проповіді говорить: "Чи пригадуєте той несподіваний страх, коли перед мурами міста показалися варварські кораблі, а море тихе і спокійне дало ї приємне й легке плавання, загрожуючи місту смертю від меча. Чи пригадуєте ті темні і страшні ночі, коли наше життя збиралося зайти (після здобуття порту Гіерос) зі заходом сонця: Чи пригадуєте той перестрах, що опанував наш ум і ухо прислухувалося очікуючи одної вiсти: Варвари вже перелізли мур!, вороги здобули місто! Чи пригадуєте той страх слези і (голосний) лемент (голосіння), що рознеслося в місті в останній розпуці?! Це були ті ночі, коли руси вдерлися до порту Гіерос". Читач поставити питання чому руси Царгороду не здобули? Підчас приготувань русів до штурму фаворит імпер. Михаїла Василь через товмача цілий час переговорювали з варягами Руриком і старшиною? Він обдарував Рурика і старшину золотими, срібними та шовковими кольористими одягами, що варяги їх дуже цінили. Варяги звільнили приготування до штурму. Бравлин наглив, Рурик зволікав. Відносини між варягами і тмутороканцями стали напружені. Одної ночі греки договорилися з Руриком в таємниці перед Бравлином, що за золото зірвав блокаду. Це був варяжський спосіб дефілювати тримаючи весла рівним рядом вертикально в гору на пращання. Огірчений зрадою Бравлин мусів покинути облогу. Рурик натровлений греками не вертав в Данию. Великі 50-ти веслові кораблі Рурика випередили однокорабельні тмутороканців і Рурик без бою зайняв несподіваючийся зради Новгород і родину Бравлина, Бравлин почав облогу своєї рідної столиці, що тягнулася за Нестором півтора року. Бої були зав'язані, сили майже рівні. Десь в початках 862 р. Бравлин був убитий, бо Нестор говорить, що того року Рурик прийшов запрошений нашими племенами в Новгород. Дати Нестора не згоджуються з історичними. Не знаємо, що сталося з родиною Бравлина. Питанням є також скільки дітей мав убитий Бравлин? Руриків Олег дає дуже багато до думання, що ми обстежили при Олегові. Деякі гр. хронікарі і наш Нестор говорять, що греки занурили в море омофор Богоматері, що переховувався в Царгороді, після того зірвалася велика буря і затопила човни Русі. Після тої бурі з'явилися посли руського князя і просили імператора Василя вислати до них місіонарів для охрещення Русі. "Омофор" це покривало, рід великої хустки, що в часах Христа жінки обвивали себе ним враз з головою понизче пояса. (Грецькі єпископи і патріярхи уживали омофору—спеціальної хустки при відправі Літургії).

Фотій в своїх проповідях не згадує про чудо й затоплення човнів, а він був би про таку подію як чудо напевно згадав. Дальше друге чудо. Грецький архієпископ, що прийшов до Аскольда (знав руську мову) заохочуючи прийняти Христову віру, говорив про чуда зі Старого й Нового Завітів. Він так привабно оповідав про трьох молодців в огненній печі, як вони в полоні ходили і співаючи славили Бога, та що ані одіж ані волосся на них необгоріло, тому руси так відповіли: Якщо ти нам не покажеж також чуда, то ми тобі не повіримо. Шож ви хотіли би бачити, відповідь архієпископ. Кинь книгу з якої ти читаєш нам про чуда в огонь. Як вона не згорить тоді ми повіримо тобі й охрестимося. Хитрий грек лише того очікував, він відповів русам: "Хоч не повинні ми випробовувати Бога, але тому, що відцього ви узалежнюєте своє приступлення до нової віри, годжуся виконати ваше домагання. (494 ст. 12). Розпалено великий вогонь і архієпископ поклав в вогонь св. Євангеліє говорячи при тому голосно такі слова (зі зложеними, мабуть, як до молитви руками, та безсумніву піднесеним в небо обличчям). "Прослави Господи наш Ісусе Христе Твоє ім'я в очах цього народу!" По довгому часі всі переконалися, що вогонь не торкнувся Євангелія і воно лишилося неушкоджене. (ібід). Руси були так захоплені чудом, що вирішили негайно охреститися. Охрестився князь Аскольд, боярство, дружина—військо не цілий народ. Чому Аскольд прислав послів? Аскольд побачив, що замість союзника Бравлина, з'явився в сусідстві Рурик дикий, сильний васаль греків, що може з Новгорода, лівим боком Дніпра напасти на Київ. Аскольд ставав тим самим духовим васалем греків. Я особисто дуже вірю в Бога і сина Божого Ісуса, до яких рано і в вечір на колінах молюся, осмілююся поставити в сумнів, що чудо з Євангелієм було правдиве, а не великим ошукством русинів. Щоби сталося чудо обі сторони мусять дуже вірити в Ісуса. Тим часом там тої віри з обох сторін не було. Русь в чуда не вірила, а гр. архієпископ знав, що він грубо ошукує варварів. Як це сталося? Ми знаємо, що греки від около 300 літ до Хр. стояли культурно і технічно дуже високо. Згадати б винаходи Архімеда, шрубову помпу уживану в Єгипті донні, винахід підойми, вигнуті зеркала, що ними він палив римські воєнні кораблі на далеку віддаль та багато інших винаходів, як сифони до палення руських човнів, штучні льви, що ревіли, як наша королева св. Ольга входила до імператора на аудієнцію і т. под. Пригляньмося чудові з Євангелієм: Греки з часів перед Христом відкрили асбест. Асбест виступає в природі у виді камінних слоїв різної довжини, має ту властивість, що складається, якби з грубих ниток, що легко даються здерати нігтем і ділитися на тонкі нитки з яких можна ткати тонкі полотна, "Асбест" це назва грецька! На вогні асбест не горить не розсипається і не рветься. На асбестових простиралах греки і римляни палили свою померлу аристократію. Плітарх і Пліній говорять, що вестальки, що піддержували вічний вогонь перед ідолами, мали в лямпах вічні кноти з асбесту, що ніколи не згарали. Пліній говорить про "LINUM VIVUM" як похоронний одяг греко-римських вельмож і королів, бо вони в тому простиралі не згарали. З асбесту роблять нині убрання для пожежної сторожі (FIREMEN), та різні вироби, що не горять (ізолятори). (ENC. BRITANICA 4: 11, s. 558—9)

з такого азбесту (що завжди є білий) греки поробили тонкі сторінки книжки, написали тонким пензлем Євангеліє, зробили з азбесту грубі окладинки і архієпископ (не знаємо його імені) поклав спокійно Євангеліє в огонь, якого полум'я не торкалася. Так руси повірили в чудо і охрестилися. Зазначаю вдруге, що не заперечую чуда, але то чудо по всякій правдоподібності було Асбестове і за Нестором мало відбутися в Києві за князя Аскольда в літо 6,384–876 р. в 10 літ після нападу на Царгород. (Никон. літопис ст. 9–13). Але Нестор не знав, що від 836 року мадяри жили в "Ателькузу" межиріччю від р. Пруту до Дніпра і контролювали дніпровий шлях. Тому Аскольд не міг 866 р. напасти на Царгород, а 876 р. в зв'язі з тим нападом хреститися. Це все робила Тмутороканська Русь. Пригляньмося як приходило світло Христової віри від найдавніших часів на Русі Київську, Тмутороканську й Новгород – ільменську.

I. Зачнемо від часів св. апостола Андрія: Стародавня легенда говорить, що св. апостол Андрій голосив Христову віру між скитами. Він мав доплести зі своїми учнями, що знали мову скитів до Київських гір, вийшов на найвищу з них звану до нині "Андріївською" і з неї поблагословив гори і околицю. Після благословення мав сказати до своїх учнів: "Чи бачите ці гори?, на них засяє ласка Божа, постане багато церков і світло Христової Правди осінить ці безмежні простори".

II. Християнський історик Евсебій, єпископ Цезареї в Палестині, жив 260–340 р. в своїй історії говорить, що св. Андрій проповідував Христову віру між скитами і був розп'ятий в місті Патрай після повороту зі Скитії. Місто Патрай було в тих часах близько устя р. Кубані в Азовське Море.

III. Другий історик св. Епіфаній, що належить до св. Отців Церкви ур, в Палестині, в роках 315–403 студіював в Александрійській академії, в своїй праці "Анкоратус", говорить, що св. Андрій відбув аж три місійні подорожі над Чорне Море. Тому наша легенда в освітленні згаданих святих набуває поважної вірогідності. Св. Геронім говорить "Холодна Скитія огрівається вогнем правдивої віри в Христа (494, ст. 4). Це часи наших антів, королів Божидара, Мезамира, Мусокія, Ардагаста і пр. та їх війни з готами і аварами. Історик церкви Теодорит єпископ міста Кирри в Антіохії 386 р. говорить в своїй історії, що св. Іван Золотоустий оснував єпископство для кочових скитів (4. т. 22, ст. 58). Єпископство ґрунтується там де Христова віра є загально поширена. Ті скити, це були наші тиверці й улічі де за Константина Багрянородного в його часах були руїни міст і церков будованих з тесаних камінних блоків, що на них були хрести. Знищили ті міста і святині мадяри від 830–895 р. Донищив їх по трилітній облозі Свинельд збуривши їх столицю Пересічен. Нестор так вимішав нам події в літописі, політично і часово, кількох століть разом, що потрібно докладних і мольних студій для їх вияснення. Імпер. Теофіл помер молодо у 842 р. Його дружина Теодора скликала в першу неділю посту 843 р. синод і привернула культ почитання образів. Весною того року зявилися в Царгороді послы Тмутороканської Русі, що про них гр. хронікар Йосиф Генезіос в книзі III–тій говорить, "що прийшли хазарські послы і просили прислати місіонарів до них, бо їх пробують навертати на юдейську і магометанську віри, а вони не знають котра з них

правдива". Хазари були толерантні до всіх вір і народів. У 843 р. хазари мали вже юдейську віру. Приняли її в роках 786 – 809 р. (319, ст. 266). Ані хазари ані магометани не шукали Христової віри. Тому, що Тмутороканська Русь була частиною Хазарської федерації, гр. хронікарі назвали руських послів хазарськими. Як довго хазари мали поганську віру, так довго в суспільному співжитті хазар і русів не було разячих ріжниць. Іли такий самий хліб, мясо, молочні вироби, мали подібних богів, ба навіть зрозумілу мову. Нова релігія заставляла хазар не їсти свинини, обрізуватися, святкувати суботу, вивчати новий обряд. Слов'янські жінки когана нарікали на нові звиччі, молитви. Все те відчужувало русів. Лише вони оставалися з многобожжям, бо араби, хазари і греки мали одного Бога, а руси мали їх десятками. В додатку греки, хазари і араби з одним Богом стояли культурно вище і прозивали русів варварами. Це були причини, що руси у 843 р. попрахали о місіонарів з Греції. В тому році патріархом Царгороду був св. Методій I. (842–846 р.). Цариця Теодора і патріарх станули перед важким рішенням де знайти людей, що знали би мову для пояснення гр. тексту св. Письма руською мовою, о що просили виразно руські послы. Говорити до русів і пояснювати їм св. Письмо грецькою мовою, це те саме, "що кидати горохом до стіни". Руси грецької мови не розуміли. Тому, що посольство зявилось по недавнім нападі Бравліна, що вирізав і спалив грецьке побережжя Криму від "Корсуня до Керчі". Греки не хотіли випустити з рук "Золотої Нагоди" зробити з ворогів приятелів, почали горячково шукати відповідних до тої місії людей. Їх вибір впав на солунських братів Константина і Методія, що були приготовані до такої місії. Десь в кінці літа 843 р. оба брати виїхали в Херсонес для вивчення мови та навчання зв'язків з царем Тмуторокані Бравлином, що вислав місійних послів в Царгород. Дуже провдоподібно, оба брати приїхали разом з послами в Херсон. Коротко про Херсон. Наше гальсько-пруське слово "корса означає "загин" побережжя моря або ріки. На Підкарпатті виролу природно загнену санку називають корсою донині, тоді, коли штучно гнені сани називали полозами. (257, ст. 80). Корсунь гр. Херсон оснований нашими галами-антами около 3000 літ д. Хр. на загині кримського побережжя у формі корси. Цілий Крим від тисячоліть посіли руси. Русь мала своє письмо від тисячоліть. Греки про це знали, тому вислали обох братів в Корсунь, що був самостійним торговим осередком, зв'язком між Тмутороканською і Дніпровською Русями. З Херсону до столиці Тмуторокані, Новгорода Кримського є докладно 75 км. у воздушній лінії. Послы новгородського князя, що ним був ще Бравлін, знали до котрої з багатьох церков у Корсуні заїхали солунські брати, (кожний квартал Корсуня мав свою церкву (495 ст. 60), поїхали здати звіт з успішної подорожі кор. Бравлинові і прислати князю секретаря з переложеними вже руськими письментами на руську мову Євангеліє і Псалтир. "Ж.К." подає: Кирил "обріт" (знайшов), де, від кого? "Євангеліє і Псалтир" (це виїмки з Псалмів Давида) роуськими письмени писано і чоловіка обріт глаголюща тою бесідою, і бесідовав з ним, і силу річи і прієм своєї бесіди словінській прикладая различная (ріжні) письмена (букви) гласния і сигласния (голосні і приголомсні) і вскорі нача чести і ськати. За московськими істориками пішли історики чеські, південно-слов'ян-

ські й німецькі та деякі наші. Вони не хотять признати що Русь мала своє письмо від тисячоліть, про що говорить Тацит. (Анали т. 12, ст. 15 – 19). Перський хронікар Фарх-ад-Дин говорить, що хазари в 7-ім ст. прийняли письмо від русів, пишуть з ліва до права, але букви в словах не злучують. Всіх букв було 21. Наша глаголиця, що її в Херсонезі вчився Константин мала також 21 букву. (4.т.І. ст.668). А тепер розглянемо сказане. Знайшов Євангеліє і Псалтир Константин, чи Константина знайшов з Євангелієм секретар князя Бравлина? Що говорив, читав і пояснював глаголичне письмо руською мовою Константинови. "І силу річи Константин пріяв своєї словінській мові, примінуючи різні букви глаголиці "гласния і сигласнія" (голосні і приголосні) і вскорі нача "чести і ськазати". В староруській мові сила означала наголос. (456 ст. III). Чести і ськазати, це читати і говорити. Як бачимо, секретар кн. Бравлина вчив Константина руської азбуки і вимови. Як довго тривали лекції руської мови уділювані секретарем Константинові тиждєнь, два чи місяць "Ж.К." не подає. Як бачимо, то домагаючись від греків Богослуження в рідній мові, Тмуторокань приготвила гр. місіонарям зразок св. Письма в рідній мові. Це був столітній змаг за свій Патріархат, за свою рідну духову державу—Церкву в політично і мілітарно сильній Тмутороканській Русі, що завершився побідним походом на Царгород 860 р. Св. брати від около 845 р. проповідували Христову віру по-словянськи. Успіхи не були великі, бо не було місцевих руських священників, що їх треба було приготувати. У 848 р. ми бачимо св. братів знова в Царгороді. Патріархом був в тому році Ігнатій син колишнього імператора Михайла II. Чому Константин повернув 848 р. в Царгород докладно не знаємо. Можна додумуватись, що саме в справі дозволу висвячувати місцевих руських священників. В тій цілі пахріярх Ігнатій висвятив Константина на єпископа, а може архієпископа, а Методія на помічника суфрагана. До помочи додав їм єпископа з Корсуня, щоби брати в міру потреби могли висвячувати не лише руських священників але і єпископів. В тих роках закінчилася в Хазарії побідою юдейської партії горожанська війна. Греки використали її і зайняли Кримську Готію (Дорос), (319, ст. 325). Хазари ослабли, греки плянують зайняти цілий Крим. Тому місія св. братів в 848 р. була спрямована більше на Київську Русь. Грецька далекозора політика плянувала на дальшу мету Крим і Тамань згачити і тому була аж до 860 р. за сповільненням введення Словянського обряду. Тому св. Константин і Методій около 849 р. виїхали лівим боком Дніпра, що був вільний від маляр на місію в Київщину, що до Тмуторокані не належала.

Оба брати проповідували Христову віру в Київщині від 848 – 862, повних 14 літ. За той час вони висвятили сотні руських священників та переписали в сотнях примірників св. Літургії з першого тмутороканського перекладу в Херсонезі—Корсуні. Князем в Києві був тоді Аскольд, що в тому часі був охрещений. Треба вірити, що то в тих часах було перше загальне хрещення—княн в Дніпрі. Не знаємо, на жаль, докладної дати тої історичної події. Тоді основано першу катедральну церкву св. Іллі Аскольдом, де був осідок єпископа а, від 869 р. архієпископа, про що згадає Константин Порфірородний. (361, А).

Італійський історик і Кардинал Бартоліні в своїй праці "MEMOIRE"...говорить, що осідком св.Кирила й Методія був і безсумнівно Київ, що був в тих часах важним торговим осередком, звідки св. брати їздили в різні околиці держави проповідувати Христову віру. (494, ст. 51). У 862 р. Київська Русь була охрещена в словянському обряді і того року покликано св. братів через Царгород до Великоморавської держави. У 879 – 880 в. св.Методій як моравський архієпископ і палський Легат для всіх словянських земель ослаблений місійними трудами зі своїми суфраганами почав висвячувати масово сотні священників для Галичини і Закарпаття, що належали до Вел. Моравської держави. В тих роках висвячено трьох єпископів для Перемишля, Галича і Мукачева. Приготованих до свячення, володіючих глаголичним письмом богословів, прислали князі Дир з Києва, Боживой з Чехії та, правдоподібно, руський галицький або мукачівський князь Богарин.

Після смерти арх. Методія у 885 р. відбувся за старанням нім. духовенства суд над учнями св. Методія, що були моравським єпископами Гораздом Климентом, Наумом, Ангеларом і духовенством. Дуже наївний і короткозорий політик Моравський король Святополк не станув в обороні словянського обряду а поміг німцям. Після суду відбувся погром моравської гієрархії, арешт методіївських єпископів і насильна депортація їх за границі мор. держави. Дуже багато моравських священників утекло тоді в Галичину. Головний спір між нім. духовенством і Методіївцями, ішов за "Символ віри", за слова "Духа Святого від Отця і Сина ісходящого". Німці твердили від "Отця і Сина", Методіївці за греками твердили лише "від Отця". Реасумуючи повище наведене, можемо твердити, що в роках 860 – 862 Русь була охрещена в словянському обряді св. Кирилом і Методієм, около століт до Несторового хрещення Володимиром що як побачимо було вдумкою Нестора. Після розгрому мадярами Вел. Моравської держави в серпні 907 р. під Пресбургом, упала гієрархія Методіївського обряду і Київська Церква лишилася на роздоріжжю. Греки прислали своїх архієпископів, але Київ і Галичина держалися Словянського обряду і визнавали Головою Християнства Рим. Пригляньмося Київській Русі та другому хрещенню Русі. Прийняття хазарами юдейської релігії, викликало охолодження взаємин на хазарських васалів інших народів і великої частини хазар, що не хотіла покинути старих богів. Це викликало жорстоку, довгу горожанську війну в Хазарії, що велася 23 роки. Війну програла хазарська партія, старовірів, що творили три великі племена під назвою "Кабар". Що Хазари не були ніякою монголо-турською ордою свідчить хазарське слово "Кабар", що було в мові наших галів-прарусів. Означає "крокву"—и, що тримають дах дому. (257, ст. 58). Кабари це люди найвищої хазарської верхівки. Вони програючи покликали на поміч маляр, що жили в Башкірії між р. Волгою і Уралем і склалися з двох великих племен "Ене і Дярмат". Мадяри виставляли армію в 20.000 кіннотчиків. З мадярами Кабари почали перемагати. Тоді юдейська партія покликала орду печенігів, що жила над рікою Сир—Дарія і творили 8 племен і разом перемогли маляр і кабар та витиснули їх в Ателькузу около 835 р. Ця коротка згадка про хазар дає нам відповідь звідки, коли, і як з'явилися в Європі мадяри а відтак печеніги, що появилися в Причорноморі

за хронікою Регіона Прюмського 889 р. Печеніги стали на 100 літ найвірнішими союзниками греків, і від Дніпра до Дону зайняли Причорномор'я а тим самим відтяли Тмуторокань від Київської Русі. Ось як починає наша найстарша літопись "Повість Времених літ" спрепарована Нестором, історію Русі: У 859 році словени, меря і кривичі повстали проти варягів, що панували над ними і прогнали їх за море. Нестор сховав назву моря. Або Нестор не знав назви всіх північних племен, або для затемнення наумисно заховав їх. Меря від Кривичів була на 1000, а від словенів на 600 км. віддалена. Між ними були племена води, ям і весі, що їх мусіли окупувати варяги маючи племя мерю над Волгою. Заким прийдемо до заховань Нестора, мусимо побіжно познайомитися з варягами. Гальське слово уареген-варяги це люди давні, буші, колишні. (257 ст. 275). Історія в сагах говорить, що дани, шведи і норведи були до приходу готів зі Сходу одним народом. Готи підбили шведів і норведів з Данії, навчившись від данів мореплавання, бо самі були скотарями. Через змішання з готами постали скандинавські мови інші від німецької. Скандинавію (Швецію) я описав докладно в своїй не виданій праці. Нестор говорить: "При Михаїлі III і Васи-лії царема, при Фотії Патріарсі приїхали руські послы в Царгород і запросили варягів. Варяги ще і надумувалися бо бояхуся їх звіринного обичая". І ледво згодилися три брати". Нестор грек родом, виставив нам перед світом метрику, що ми Русь-Праукраїна (бо Московії ще 400 літ на світі не було), це народ нездібний до державного життя, і так нас до нині трактують всі сусіди. Літопис Нестора перекладений нині на мови англійську, німецьку, французьку та інші. Тому нашим завданням є спростувати тенденційно-брехливі вигадки Нестора а дати подані ним, докладно провирити. Грушевський не зайняв до того Несторового пониження нас як нації, ніякого коментаря, а тою вісткою Нестор зробив з нас народ рабів. Ми знаємо як з'явився Рурик в Новгороді Кримському. Такого понижуючого запрошення не зробив би найпримітніший народ. А наша нація у 860 р. мала високу культуру про що свідчить археологія і походи на греків, арабів, ляхів, маляр і др. На основі найновіших дослідів виходить, що наші предки не запрошували варягів через незгоду в них, про що читач переконається з дальшого тягу цієї праці. Нестор затаїв і наумисно пофальшував нашу історію закриваючи правдиві дати і події. Рурика покликали греки, як 250 літ перед тим легендарного Олімара. Візантія у 838 р. була в такій ситуації, що кликала всіх сусідів на ратунок. Дуже можливо, що в зв'язку з побудо-вою хазарами твердині "Білої вежі" - Саркелу, що замикала Тмуторокань вільну торгівлю зі Сходом і магометанським світом, до покликання Рурика прилучилася також Тмуторокань. Що так правдоподібно було вказує факт, що у 839 р. Тмуторокань і Візантія вислали спільне посольство до Людвика Побожного та його сина Льотара, що був співрегентом старого вже Людвика з проханням о поміч проти арабів, а старий Бравлин проти Хазар. Обом володарям ходило о варягів, і їх князів, що були васалами Людвика в Данії й теперішньому Шлезвік-Гольштині. Тмуторокань окрім замкнення торгівлі Саркелом, добивалася від греків Богослуження-Літургії в рідній мові, тобто своєї самостійної національної Церк-ви-Патріярхату, що нам знане. Дуже можливо, що

Бравлин не мав синів лише дочку чи дочки, тому хотів дати Тмуторокані посвояченням, молодого володаря. Приглянемося пізніше Київській Русі та змагу за її національну з рідною мовою Церкву.

Питання звідки, коли та з якою літургічною мовою прийняла Київська Русь Христову віру до нині інтригує істориків. Нестор говорить, що Володимир, щойно 988 р. охрестив Русь грецькими і корсунськими священниками. Щоби приготувати народ неофітів до охрищення треба оповісти їм рідною мовою історію обох "Завітів". Нестор говорить, що Володимир загнав народ в Дніпро, а грецькі й корсунські священники з берега покропили народ і Русь за пів години стала християнською. Ледво чи вдалося Володимирови змусити увійти в Дніпро не приготованих до хрищення Киян, а пригтовляти треба довший час і лише рідною руською мовою, якої грецькі і корсунські священники не вміли! Корсунь стратив свою само-стійність 835 - 836 р. коли Петрона Каматир брат жінки імпер. Теофіля після побудови хазарської твердині Саркел перемінив Корсунь в провінцію Греції т. зв. "Клімати". Від тоді Корсунь гречитьься і за 150 літ до 988 р. усі священники в Корсуні були грецькі. Знаємо, св. Кирил і Методій голосили до 862 р. в Київщині Христову віру в словянському обряді. Св. Архієпископ Методій від 870 р. до 885 р. висвятив сотні руських священників, що ширили Христову віру в Галичині і Києві рідною мовою. Коли ж по смерті Методія 885 р. німці переслідували на Моравії священників Методіївського обряду, більшість з них втікала в Галичину до моравського князя Святобоя в Перемишель, Чехію, Краків, а деякі в Болгарію. Ті священники дійшли тоді зі своїми рідинами (Методіївського обряду священники були жонаті), в Галичину і Волинь до р. Припять.

Галичина належала від около 860 р. до Великоморавської держави короля Святополка, що 894 р. поділив державу між трьох синів. Найстарший Моймир дістав Моравію, Шлезьк, біловачів-вислян і Західню Галичину враз з короною батька. Святополк II посів Словаччину й Панонію-Угорщину. Святобой Галичину на схід від Сяну аж по р. Стир, Серет, Припять, а на захід ріка Вепр а може Сян-Висла. Столицею Святобоя був Перемишель, де був і осідок галицького єпископства. Населення Великоморавської держави це гало-праруси, бої, леми, котини і квади. Бої і леми це бойки і лемки, котини це убрани в спіднички як шкоти. (Гальське "кота" наше фота-спідничка), (257. т. I. ст. 80). Квади це наші казкові песиголовці, "Ку" по гальськи пес, ад-шапка. Ку-ад-и квади це племя, що носило шапки з песіх шкірок. Ці племена жили обабіч Карпат 15 - 10 літ д. Хр. Їх покрили своєю мовою наші анти-венеди-праруси. (4. т. 15, ст. 823 та том 20. ст. 789). В 907 р. маляри розбили під Пресбургом Великоморавську державу. Оба старші князі згинули. Святобой на північ від Карпат мусів стати васалем маляр. Від того року датуються претенсії маляр. на Східню Галичину, як спадщину по Великоморавській державі. Чехія з поміччю німців оборонилася від маляр і з моравської спадщини перейняла Західню Галичину, Шлезьк і біловачів-вислян. Чеський князь Боривой охрищений св. Методієм 874 р. є основником чеської держави. Його сини Спітигнів (безпотомний) і Вратислав (905 - 921 р.). Сини Вратислава Вацлав зв. "Святий" і Болеслав I зв. "Суворий", що замордував Вацлава. Болеслав I Суворий мав сина

Болеслава II і дві дочки Дубравку і Марію (монахиню). В 963 р. армію польського князя Мешка I розгромили поморські русини у проводі з племенем редарів, Гальське рейд-вим "ред" – рівнина, "ар" воєвник, убивник, а також орати, орач. (257, ст. 18 і 207). Редари – це мешканці поморської рівнини, воєвничі хлібороби. Побитий Мешко звернувся о поміч до Бо-леслава I сватаючи Дубравку. Болеслав I поставив дві вимоги сватам Мешка: а) прогнати десятки по-ганських жінок і наложниць, б) охреститися в слов-янському обряді. I 43-літній Мешко виконав вимоги Бо-леслава I, охрестився в Празі та одружився зі 40-літньою Дубравкою. Болеслав I в 965 р. поміг Мешкови розбити і прилучити до Польщі руських, по-морських редарів і др. Болеслав I помер 999 р. а. Дубравка, матір сина Мешка, Бо-леслава I зв. "Хоробий" 977 р. Мешко перехреснується на латинський обряд, же-ниться з Одою дочкою Північної Мархії Дітріха, дістає німецьку поміч і вдаряє несподівано 978 р. на Чехію, займає край біловачів і Шлеск. Почалася трилітня чесько-польська війна. В 980 р. німці атакують Чехію з півночі, а Мешко без опору займає цілу "Західню Галичину" та велику частину Східньої з містами Пе-ремишель, Червень, здобуває і руйнує твердиню Велінь столицю Волиніяни та землі обабіч р. Буга по р. Стир. Болеслав II не міг виступити проти Мешка, бо обороняв від німців Прагу. (493 т. I – II). Осінню того року з'явилися в Києві посли Бо-леслава II з про-ханням о поміч за відступлення земель правобіч р. Сяну аж по р. Стир. Володимир за поміч окрім про-понованих земель, попросив о руку дочки Бо-леслава. Болеслав II з огляду на німецьку небезпеку був змушений прийняти услівя Володимира, але поставив як 25 літ перед тим його батько Мешкови услівя охри-ститися, що Володимир мусів прийняти. Нестор го-ворить: "В 6489 – 981 р. іде Володимир на ляхи і взя гради, їх Перемишль, Червень і інші гради, іже єсть под Русю. Тоже і вятичі побіди і взложи на них дань". Нестор таїть, щото була поміч чехам. Грушевський маючи докладну дату і першу вістку про ляхів, не прослідивши чесько-лядських взаємин полемізує з Нестором, він говорить: "Ця вістка (Нестора) задала великого труду історикам. Коли Перемишель і Чер-вень мають бути польськими городами, то 980 р. Перемишель і Червень та Краківська земля були в руках чехів". (Т. I. ст. 488 – 489). Дійсно були чеськи-ми до мая 980 р. Але в тому році зайняв їх Мешко, а весною 981 р. Володимир приїхав Припятью до р. Стиру, доїхав до околиць тепер. міста Луцька і не-сподівано знайшовся в запілло армії Мешка, що граби-ла міста Любомиль, Камінь і др. та брала в полон молодь. Володимир заскочив неприготовану до бою армію Мешка, розбив ляхів і взяв більшу половину в полон враз з награвленим добром і полоненою мо-лоддю. Мешко утікає через Буг і Вислу до Гнезна. Володимир здобув таку масу полонених, награвленого добра і тисячі руської молоді, що занехав погоні за Мешком. Він відпускає полонену молодь домів, оглядає терен і бачить, що всі твердині Волиніяни, що замика-ли переходи через р. Буг на схід були добуті і спа-лені (Велінь, Червень і другі). (Хроніка Галя Mon. Germ. Hist). Володимир геніяльністю інтуїції вождя виби-рає оборонно-стратегічні місця під нові твердині, Белз і Володимир та відбудовує Червень. В тій цілі Володимир ділить полонених ляхів на 3 часті і видає накази до зими лядськими руками ті твердині побуду-

вати. В тій цілі полишає частину армії на залоги твердинь і обсаду переправ рік Буг–Висла, перехо-дить Вислу освободжує від лядських залог біловачів (мали біле волосся), що жили в горах на північ від джерел р. Висли та здобуває Шлеск. На Шлеску в околиці м. Тешин, що колись звався Тешин (4. Т. 21. ст. 966). в горішньому бігу Висли, оба володарі зу-стрілися. Болеслав II. взяв в полон цілу німецьку армію (ческо-словенська властиведа т. 1–10. Прага 1030 – 1936). Перша часть договору була виконана. Оставалася друга, спільний похід на ляцьку столицю Гнезно та знищення Ляхії і охрещення Володимира та шлюб з дочкою Бо-леслава в Перемишлі. Підчас тих плянів наспіває гонець з Києва, що збунтувалося сильне лядське плем'я вятичів, пограбило купецьку торговельну валку, замкнуло торговий шлях Десна, Ока, Волга–Каспій та разом з печенігами грозить нападом на Київ. Це перебивало пляни Володимира і Бо-леслава. Великі вожди світової слави рішались скоро на неможливі здавалось би подвиги в тяжких ситуаціях, Володимир рішився здати бунт в зародку, без огляду на зближаючуся осінь і погоду на около 1300 км. трасі у воздушній лінії. В поході Во-лодимира на Південь за армією плили човни Вислою до її джерел. Володимир докінчує умову, обчислює час подорожі до вятичів і прохає Бо-леслава II при-слати в січні–лютому в Київ наречену враз з еписко-пом Михаїлом та священниками для його і Руси охри-щення і одруження. і Дуже можливо, що для помочі. Бо-леславові полишив кілька полків війська. В протязі кількох годин руська армія всіла в човни і поплила з бігом Висли до околиць Люблина. Звідти волоком човни до р. Бугу з Бугу р. Кобрин до Припять, При-пятью до Десни, Десною до р. Оки і Окою впа в вятичів знова так несподівано як на ляхів. Руси палять оселі вятичів, забирають, вирізують худобу і вятичів. Вятичі видали провідників бунту і заложни-ків і обіцюють платити дань. Десь в грудні–січні Володимир вїздив до Києва з великою здобиччю. То був грандіозний похід по звизі 4000 км. трасі в протязу року. Вислід; I. Прилучення до Русі широкого на около 180 – 200 км. пояса території від Карпат по р. Припять; II. Побудова чужими руками трьох так міцних твердинь, що назви двох з них перестояли до нині; III. Маса добутого майна при малих стратах руської армії. До Володимира ми повернемо але му-симо освітлити заховане Нестором друге хрищення Руси за св. імператорки Олени–Ольги. Св. брати проповідували Христову віру в Київщині на Поділлі, в Турівській землі, Тиверцям, Уличам і Тмуторокані. На північ від рік Десни і Припятьі ледво чи мали час проповідувати, тому північні племена Руси після смерті св. братів і упадку Великоморавської держави оставалися аж до приходу св. Ольги поганськими. Після смерті Ігоря II Королева Олена хрестить пів-нічні провінції Русі силою. Маємо на те 4 докази: I. Проложне житіє Ольги говорить: "Обиходяще всю Руську землю, дани і уроки льгкі уставляюще і кумири сокрушающе". Грушевський (як і Нестор) додає: "Кумири сокрушающе" додано недорічно (Т. I. ст. 457). II. Стара похвала Ользі говорить: "Ольга требища бісовська сокруши". Тут Грушевський додає, що це LAPSUS LINGUAE – мовний блуд (іbid). Іпат-ський літопис і Новгородський додають після слова "Землю і погости уставляюще ...". III. Старо-русько-словянсько-антське слово "гості" – це хресний бать-

ко або мати. "По-гості" – це охрещений єпископом Григорієм. Імператорка Ольга охрищенням–погостам селам і містам "дани і уроки льгкі уставляюше" (257 т. I. ст. 147); 4-тий доказ Хрищення Ольгою Русі, це свідчення арабських істориків, що Русь була хрищена вдруге. (65. ст. 29). Повертаємо до Володимира: ми знаємо, що печеніги за свідченням нім. хронікаря Регінона Прюмського з'явилася в Причорноморі 889 р. Від 800 – 1000 року клімат Східньої Європи змінився зі сухого і холодного на лагідний і вологий (4. т. 5. ст. 127). Користаючи з безсніжних зим, печеніги через цілий рік грабили і палили Русь, молодих брали в полон а старих вирізували. Тому з печенігами "була рать без переступа" – перерви. "І нача Володимир ставити–гради твердині по ріках Десні, Вистрі, Тру–бежу, Сулі і Стугні". Ріка Стугна була дуже багнеста. Печеніги межеріччям Ірпень–Стугна забігали в околиці Києва з південного–заходу. Ярополк в джерелах Ірпеня побудував твердиню Ярополче. Володимир був змушений побудувати ліворуч р. Стугни нову твердиню в роках 979 – 980. Від повороту Володимира великого з Новгороду 959 р. віджила в в Києві і на Русі поганська віра. Після смерті Святослава 972 р. Ярополк вихованець св. Ольги був християнином і заборонив поганську віру в Києві. Коли Володимир 979 р. убив Ярополка, в Києві не було сліду поганства, що його Володимир мусів відновляти. Літопис говорить: "І постави Володимир Перуна древняного зі срібною головою й золотими вусами, і Хорса–бога сонця і Дажбога, і Стрибога–бога вітрів, і Смаргла і Мокошу і почали кияни приводити і палити їм в жертву синів і дочок". Ярополк мав дуже гарну жінку Юлію (?), що її Нестор називає грекинею. Це мала бути дочка болгарського царя Петра, що її матір'ю була грекиня Марія Лекапена братанка імпер. Романа. Коли Володимир побачив гарну братаву відослав Рогніду зі семилітнім Ізяславом в Полоцьк, а братаву взяв за жінку. Юлія була християнкою. Володимир помордував її старших синів і Ярополка. Згодилася проти своєї волі стати жінкою під двома услівами: I. Володимир усиновить її наймолодшого около 5–літнього сина Святополка і II. прожне Рогніду, бо вона як християнка не буде жити з другою жінкою–поганкою. Видно загрозила чимось переконливим, бо Володимир згодився. Юлія з горя і туги за Ярополком і дітьми померла 980 р. За той рік вона освідомила малого сина, що держава належить йому, що вітчим убив батька і є узурпатором держави, та як він виросте повинен упінути її своєї права. Ось чому літопис говорить, що Святополк був сином Ярополка і Володимеря". Малий Святополк переживав терпіння і смерть матері, був мовчальний, замкнений в собі. Зимою того року з'явилися послы чеського Болеслава II з проханням о поміч проти ляхів. Похід Володимира й розгром Мешка знаємо. В марті 982 р. приїхав перемиський єпископ Михаїл зі священниками, чеською княжною (з дворянками), послами від Болеслава II та чесько–руські лицарі, що супроводили довгу валку критих возів. Володимир, що не цілих 3 роки тому відновляв поганську віру з такою парадною і жертвоприношенням живих людей, може Ярополкових бояр, стидався приймати Христову віру в Києві в присутності поганських жреців, що могли викликати розрухи киян–поган і війська. Він виїхав зустрічати єпископа й суджену лише з вуйком Добринею і вибраним вірним полком війська та вірни-

ми боярами. Зустріч наступила на захід від побудованої Володимиром нової твердині–замку над р. Стугною. Володимир впровадив змучених гостей до замку і там був охрищений в дні св. Василя Преподобного з вуйком, боярами і воїнами. В ім'я патрона дня, Володимир одержав друге ім'я Василя а замок тепер. Васильків назвав Василевом. Після того єпископ повинчав Володимира–Василя з нареченою. Ось чому Нестор сховав ту подію, а Грушевський за Нестором клопочеся, "Що не знаємо де і коли христився Володимир". (70, Т. I. ст. 500). Пригляньмося байці Нестора як він христить Володимира 7 літ пізніше в 988 р. "По Божому наміренні Володимир після здобуття Корсуня розболівся (тяжко захорував) і осліп. Лежав хорий не бачив, як приїхала Анна, Анна сказала "хочеш видужати охриститися". Володимир згодився. І коли корсунський єпископ почав його христити Володимир раптом прозрів і встав, якби ніколи не був хорий. І бачивши то чудо, Володимирові вельможі, князі й бояри всі охристилися". Дальше Нестор каже: "Ніхто не знає де христився Володимир. Одні говорять в Києві, другі у Василеві, але не знають, що він христився в Корсуні. Розгляньмо цю казочку. Володимир до 988 р. мав 5 жінок легальних в тому 4 християнки, Володимир був майже вдвоє старший, іварвар. Ось що говорить Нестор: "Анна же не хотяше іти. Яко в поганя рече не іду; луче би мні тут умерти". І ледви її оба брати (царі) принудиша". (Никон, Літоп. ст. 54). Коли би Володимир в час приїзду Анни в Корсунь був смертельно хорий і сліпий, якже ж була би тишилася Анна і її брати зі сліпоти ворога Греції, що прмусив обох царів змусити Анну одружитися з Володимиром. Повертаємо до Володимира охрищеного у Василеві по якомусь часі після хрещення віздив Володимир з єпископом, священниками, молодою жінкою, Добринею, охрищеними боярами і полком війська–християн в Київ. Без сумніву поперед несли великий хрест і церковні прапори привезені єпископом. Першим ділом Володимира було нищення ідолів, що їх тому 3 роки відновляв, та перша місійна проповідь рідною мовою галицьких священників до згромадженого з тої okazji народу. Такі проповіді тривали до літа. Щойно тоді народ за зазив священників і Володимира 982 р. ввійшов добровільно в Дніпро до загального хрещення. Щоби заховати правду Нестор говорить: "Після повороту з Корсуня 988 р. митрополит Михаїло охристив наперед 13 синів (і 4 дочки) Володимира". Нестор не згадав сина Болеслава а Грушевський в своїй генеальогії сина Позвізда тому оба виказують по 12 синів. Про дочок оба не згадали. (496). Нестор затаїв до приходу грекині Анни дві жінки чеські княжни і болгарську царівну. Від Рогніди і Юлії до 980 р. (бо того року померла Юлія, Володимир не міг мати аж 17–теро дітей. Нестор говорить: 988 р. прийшли в Корсунь папські легати і принесли Володимирові мощі св. Климента. Ті мощі віднайшов св. Кирил і приніс до Риму 868 р. Папські легати, звичайно єпископи, це уповноважені папою, що мали великі повновласти. Коли вони приходили то в дуже важних справах. В 982 р. папою був Бенедикт VIII. Чи ті легати приходили в Київ чи в Корсунь? Безперечно в Київ! Що говорить Нестор треба розуміти обернено. Володимир здобув Корсунь, як побачимо, не в цілі хрещення. Поставмо питання: звідки папа в Римі знав, що Володимир 988 р. здобув Корсунь? Рим від Корсуня за Адрійським, Егейським і

Чорним Морями це звич 3000 км. Чорне Море бурливе. Подорож з дорогоцінними мошами небезпечна. Віддалі Рим-Київ через Угорщину, що того року була християнською, була о половину коротша. Друге питання: звідки папа знав, що Володимир хрестить Русь 982 р.? Володимир з тестем упрямували осінню 981 р., що єпископ Михайло з нареченою приїде лютий-март 982 р. в Київ, імп. Володимир мав час за 12 місяців повідомити Рим про хрещення Руси. Рим знав, що Київ буде потребувати голови ново посталої Церкви і єпископів для імперії Володимира, а висвятити архієпископа головою св. Климента могли три легати-єпископи. Нестор називає архієпископа Михайла митрополитом от Пахріяра Фотія. Але Фотій помер 6.ІІ.891 р. в місцевості Борді на засланні у Вірменії, 107 літ перед здобуттям Володимиром Корсуня. Нестор добре знав, що 988 р. Фотія в Царгороді не було. (4. т. 17, ст. 780). В 982 р. папські легати поставили руській Церкві архієпископа і 6 єпископів. Так ми розв'язали загадку чому приходили папські легати, і ставлю твердження, що не в Корсунь а в Київ. Деталізуючи Нестора, ми розтягаємо таму. Тому будемо скорочуватися.

Грецька політика приміювала на Русі методи Фальшу і зради. Грецькі митрополити, агенти гр. імператорів і патріархів від приходу 1052 р. гр. Ірени і протомитрополита Евфрема проти митрополита русина Іларіона. Від родинної трагедії в родині Ярослава та після його смерті починаються княжі міжусобиці, революції, морди-отруєння, осліплення і скритовбивства.

Київська національна Церква борониться. Щоби національну Церкву добити, за золото гр. імператора Емануїла Комнена (1143 - 1180 р.) Київ займає його

ставленник Юрій Довгорукий (205 ст. 310). По смерті Юрія, його син Андрій за благословенням і золотом гр імператора з дев'ятьма українськими князями руйнує -палить і грабить Київ 1169 р. Візантії треба було знищити непокірний Київ і Галич, що не піддержували схизму патріярха Керулярія і шукали дальше звязків зі Заходом. Докази в дальшому тягу цієї праці. Володимир, охрищенням себе і народу архієпископом з Перемишля, повертав до величньої ідеї бабки св. Ольги усамостійнитися від грецької церкви і васалітету, в методиївсько-словянському обряді. Українська київська Церква стає джерелом-розсадником Христової віри в рідній мові для Східної Європи. Це післяланництво наклало Боже Провидіння на наш народ і нашу Церкву. Той перст Божий, двигач наш народ і наша Церква майже 1000 літ. За 2 літ будемо (982 р.) обходити тисячоліття нашого післяланництва вкладеного Богом нам, вибраному народови на Сході Європи. Ми то післяланництво понесли і несемо складаючи гекатомби кривавих жертв народу і сотень ісповідників Христових за Бога, за Віру і право бути господарем Богом призначеної нам землі. За 2 літ післяланництво наше на Сході Європи буде виконане, бо так хоче Бог! На доказ Божої ласки ми маємо незаперечне чудо-факт, що після 18-тилітньої каторги в Сибіру, Боже Провидіння увільнило і зіслало нам Патріярха Іосифа. Він об'єднає нас і доведе до обіцяної землі, бо 60-літня Голофта нашого народу за Маркса, за братовбивства, за розбрат, кінчиться! Але Бог за Його ласку хоче молитов хоче вдячності та об'єднання до-околя зісланого Ним духового Суверена. Тому на коліна, але всі, всі! Без Бога і духової держави-Патріярхату, вільної України ніколи не буде!

КНЯЗІ ТМУТОРОКАНСЬКІ

ОЛІМАРОВИЧІ . ОЛІМАР І. 580 - 600

Як з'явилися варяги Руси?

Около 3.000 літ д. Хр. почалася в Європі т. зв. "Суббореальна доба" зима і суха, що тягнулася кілька століть (4. т. У. ст. 927). Праукраїна була в тому часі густо заселена. Наше плем'я турів, що жило обабіч р. Припять від рік Турії до Уборту, до їх столицею було місто Турів, з браку паші для худоби виємігрувало в Азію. З ними виємігрували інші племена, що в Азії стали звати себе скитами. В пізніших сухих і зимних століттях виємігрувала в Азію друга хвиля турів разом з етрусками около 1.200 до Хр. Також з причини 200-літньої посухи. Ті тури оснували столицю Турин (Турів) тепер Туріно. Третя хвиля турів в 200-літній посусі (700 - 500 д. Хр.) виємігрувала в Туринію по німецьки Турінген (ібід). Зрозуміло, що ніколи не виємігрує весь народ, їх нащадки над р. Припятью, зі столицею Турів, дожили до княжої доби. Тури азійські розмножились і в УІІ ст. д. Христа творили турівські кочові союзи зі стадами худоби (503 ст. 53 - 54). Греки називали їх скитами. Обєднала турів в один союз цариця Зорина з країни Росонака (ібід). Около 506 р. по Хр. тури побудували в Азії величезну державу. В 576 р. тури зайняли Причорномор'я від р. Волги до Дніпра, зайняли Крим та загрозили Херсонові (319, ст. 137). Греки за золото навязали звязок з королем Скандинавії Фроде ІІІ, а він, за данським істориком Саксе

Грамастиком, вислав двох князів з варягами Олімара в Новгород, а Інева в Київ 580 р. "GESTA DANICUM" Вони оба спільно прогнали правдоподібно турів з Криму. У 581 р. греки викликали домашню війну в Західно-турській державі і тури вернулись за Волгу. За час від 576 - 580 тури разом з тмутороканцями та Київськими Йордановими росомонами знищили Сирію, найбагатшу провінцію Греції, про що говорить Захарія Ритор. Він говорить, що в тих роках народ "Рос" знищив Сирію, що була найбагатшою провінцією Візантії. Ставлю гіпотезу: що покликання проти турів і росомонів Олімара в Новгород, а Інева в Київ не є легендою, а правдою. Сини Олімара і сини Інева продовжують обі династії в Новгороді (Кримському) й Києві аж до приходу Рурика в Новгород і Олега в Київ. Аскольд і Дир це потомки Інева. Егемон і Бравлін це потомки Олімара. Правдоподібно потомки обох родів взаємно співпрацюють з хазарами як союзники і Рос-тархан - король русів в 764 р. з хазарсько-руською армією любив арабів, пригнав "безчисленні стада худоби, табуни коней і множество полонених" (319 ст. 244). З вище наведеного бачимо, що назву Русь не принесли нам варяги з Руриком, як говорить Нестор, бо та Русь 250 літ перед Руриком нищить з турами Сирію около 576 - 580 р., а Рос-тархан 764 р. бе арабів. Приходимо до другого тмутороканського короля, правнука Олімара.

БРАВЛИН

КНЯЗЬ ТМУТОРОКАНІ 855 – 862 р.

ороль Егемон – суверен Тмуторокані резидує в столиці Новгороді Кримському. В околo 790 – 810 р. нищить південне побережжя Криму, що належало до хазар і греків від Корсуня до Керчі. У великім торговім місті Судаку (Сурожі) був хозарський намісник. Десять днів облягав Бравлін Судаку і одинадцятого дня здобув його. Зрозуміло, що руси не бавилися з греками, а кинулися грабити; Бравлін мав вдертися до церкви св. Софії, що в ній був гріб єпископа Стефана прикрашений вотами. Бравлін зрабував різні золоті речі та святий викрутив йому голову назад. Бравлін упав на землю, а з уст почала текти піна. Тоді з'явився йому дух єпископа і сказав, що коли охреститися в цій церкві, то вийдеш здоровим. Бравлін і його бояри охрестилися. Бравлін зараз виздоровів та віддав зрабовані речі (Докладно як 230 літ пізніше, за Нестором, відбулося в Корсуні з Володимиром) не лише в Судаку, але також з Корсуня і Керчі. Керч віддалений від Судаку 150 км. на схід.

Після грецького чуда Бравлін після Судаку–Сурожі пішов до Керчі, обляг і здобув Керч, спалив місто, ограбив, вирізав греків і приніс святому в Судаку зрабовані речі. Як бачимо, це була казочка для дітей. Але з неї ми дізналися, що Бравлін здобув та ограбив Корсунь і 4 інших міст. Треба уявити собі військово–мілітарну силу Бравліна, бо ті всі міста були огорожені грубими і високими мурами, до здобуття їх потрібно було облогових машин–таранів до розбивання мурів. "Житіє" (опис) єпископа Стефана, написаний 650 літ пізніше, говорить "По смерті свято-

го мало літ минуло, прийде рать (військо) велика роуськая ізь Новаграда, Князь Бравлинь силень зіло" (могучий дуже). Той похід мусів тривати щонайменше рік часу. Ніхто Бравліна не зупинив і не прийшов з Греції чи Хазарії тим містам на підмогу. Чи брала в тому поході участь і Київська Русь не знаємо.

Другий подвиг Бравліна, За золото, здобуте в згаданих містах, Бравлін спорядив сильну флоту і десь околo 820 – 850 р., а може пізніше (греки не подають дати) ударив на Південний беріг Чорного моря. Він спалив і ограбив десятки портових грецьких міст від моря Мармара до Синопи на довжині 700 км. у воздушній лінії. Здобувши порт Амастру між Царгородом і Синопою, там знова Бравлін вдерся до церкви, де був гріб другого святого єпископа Юрія. Цей раз греки не називають Бравліна по імені, а говорять, що "прийшла дика, безбожна Русь під проводом "ЕГЕМОНА" (царя, суверена) і почала грабити гріб св. єпископа Юрія. Ті що грабили поніміли. Егемон спитав полонених християн, що то за сила така карає їх, та що треба зробити щоби ту силу переблагати. Полонені відповіли, що треба святому звернути пограблені речі в церкві і дати волю полоненим християнам. Егемон звернув речі, полонені християни почали молитися і руси відзискали мову та обіцяли ніколи більше на греків не нападати. Коли помер Бравлін не знаємо.

У 855 – 856 роках з'являється в Тмутороканському Новгороді пройдисвіт Рурик з Данії. Як він з'явився в Новгороді, хто його і чому покликав постаріємось прослідити. Бравлін мабуть вже був помер. Не знаємо що сталося з родиною Бравліна. Чи мав синів, дочок також не знаємо.

РУРИК - RURIK

ЗВ. ТРАКАНСЬКИМ (ТМУТОРОКАНСЬКИМ).

УР. ОКОЛО 800 – 801 Р. В ЮТЛЯНДІ ПІВДЕННІЙ ДАНІІ.

урик, за Нестором основник династії Руриковичів, це була така непосидюча, відважна та різковна особа, що мусимо їй ближче приглянутись. Данський король Гаральд мав 7 синів, оден з них називався Рорик, наше Рурик. Ур. около 800 р., був наймолодшим сином короля Гаральда. Найстарший син називався також Гаральд. По смерті Гаральда батька сини були позбавлені трону, що його зайняв Готфрид з іншої лінії князів. У 810 р. Готфрид був убитий, а між його синами почалася сварка. З того скористав брат Рорика Гаральд Гаральдсон (скандинавці, тому що походили з праруси, звалися, як і на Русі, по-батькові. Гаральд, син Гаральда, звався Гаральдсон – син). На вістку, що Гаральдсон зайняв трон, помирилися сини Готфрида, вигнали Гаральдсона, а трон зайняв найстарший син Готфрида Горик. Сини Гаральда знайшлися без землі. Гаральд Гаральдсон охрестився і здобув як васаль з поміччю короля Людвика Побожного кусень Данії, де могли жити сини Гаральда Рурик правдоподібно охрестився 820 р. також і дістав в дідичне ленно від Людвика Побожного Фризію (в нинішній Голляндії).

В три роки по смерті Людвика Побожного його син Льотар у 843 р. відібрав у Рурика Фризію (між ріками Емс – Везера), але в заміну дав Рурикові великий остров Вальхерн в устю р. Шельди. Рурик збирає варягів і атакує Францію, брата Льотара, Карла Лисого. Міста Руен, Париж, Партрес, Таур були ограблені. Рурик мав таку масу варягів, що лишився на зиму у Франції. Карло Лисий заплатив велику суму золота т. зв. "дани-Гельд", щоби Рурик був ласкавий відійти з Франції. Це заохотило Рурика ударити на Англію. Побудова кораблів тривала 4 роки. У 850 р. Рурик почав спустошити Англію – округи Кантенбері і Лондон. У 851 р. побив Рурикових ворягів король Етельфульф з округи Вессекс. За золото, здобуте в Англії–Рурик, одержав від Льотара з поворогом Фризію 852 р. Але у 854 р. з невідомих причин Льотар відбирає в Рурика Фризію, а в заміну дав о половину менший край тепер Німецького Шлезвіку від р. Ейдер до фйорду Шлей. Шлезвік в тому часі називався Ютляндією З того краю Рурик мав доступ до морей Північного й Балтицького (502, ст. 31, 503, ст. 338) та (504, ст. 222, 506, ст. 48 – 52). У 855 р. умер Льотар, а в Данії король Горак (854 р.). Рурик спокусився зайняти данський трон, але був побитий сином Горака Гораком II, що став королем Данії. Він викинув Рурика з Ютляндії. Рурик з поміччю Карла Лисого приготувався викинути Горак II з Данії. Горак II помирився 857 р. з Руриком і віддав йому його Ютляндію, але Рурик мусів стати васалем Горак II. Не хочючи бути васалем ворога, Рурик полишив мабуть в ютляндії котрогось зі своїх братів чи братанків, а

самий, за Нестором, з двома братами та родинами їх і своєю вибрався на Русь. Шукаючи причини, чому Рурик прийшов на Русь, беручи за основу вістку Нестора, що Рурика покликали руські племена, та причина виглядає дуже правдоподібно так: Гр. імпер. Теофіль (829 – 842 р.) не мав синів лише дочки Марію, Теклю, Анну, Анастасію і Пульхерію. Одна з них мала бути імператоркою. Щойно 842 р. народився Теофілеві син Михайло, що його Теофіль вже не побачив, помер три місяці скорше. Михайло III (842 – 867) як одинак, виховуваний вуйком Бардасом, ріс розпещений і упертий. Не мав своєї думки, слухав чужих, а не матері Теодори, що по смерті Теофіля обняла регенцію. Теодора мала братів Бардаса і Петрону та фаворита Теоктиста, що був міністром війни т. зв. "Логотет дромю". Була побожна, жила близько з патріархом Ігнатієм і привернула почитання образів святих. Це була енергічна жінка, що вислала св. Кирила й Методія в Тмутороканську Русь ширити Христову віру, що нам знане. Брат Теодори Петрона був чесною і відважною людиною. Його пом. імператор Теофіль іменував намісником зв. стратегом великого округу, званого по гр. темом "Тракесіон" в Малій Азії (205, ст. 194 – 198). Тоді, коли Теодора хотіла виховувати Михайла більш строго, її брат Бардас, вуйко малого, маючи, як побачимо, в тому свої пляни, дозволив своему братанкові на всі його капризи. Це довело до того, що коли Михайлові було 10 літ, Теодора, щоби цілком не зіпсути сина, усунула брата Бардаса з палати і взяла виховання сина в свої руки враз з Теоктистом і патріархом. Та це було вже запізно. Жадний влади, Бардас впливав з-поза палати на хлопця і почав його псувати молодими дівчатами сексуально та вчив безбожництва. Дійшло до того, що 13-літній Михайло закохався не на жарт в далеко старшої Евдокії Інгеріні і забажав одружитися з нею. Теодора казала усунути Інгеріну з Царгороду і змусила Михайла одружитися з його одноліткою з красунею високого роду Евдокією Декаполітою 855 р. За гр. законом 14-літній наступник трону ставав повнолітній і міг радити разом з регентами. Цього, усунений від влади, Бардас лише чекав. Користаючи з невдоволення Михайла з його женячки, змовилися оба і усунули Теодору від влади, а Теоктиста Бардас замордував в присутності Михайла 866 р. Теодора плянувала укоронувати на імператорку одну зі старших дочок (були побожні, покінчили високі школи. Михайло не покінчив ніякої). Першим ділом після замордування Теоктиста Бардас замкнув (в імені Михайла) всі 5 сестер в монастир, а сенат проголосив за золото Михайла імператором. Теодору брат і син на протест патріярха не важилися замкнути в монастир, лише позбавили влади. Теодора бачила, що її син не здібний правити самостійно державою, тому старалася тайно перейняти вааду в свої руки і усунути Бардаса. Михайло своїми вибриками компромітував звання імператора. Теодора і Теоктист за 14 літ

регенції нагромадили великі запаси золота, що тепер Михайло розкидав його на уряджування безличних видовиськ (205 ст. 196). Крім і провінції були проти образоборства, тому коли Теодора привернула почитання образів народ і духовенство стояло за Теодорою. Але Бардас і Михайло мали державний скарб, а за золото мали армію і уряди та поліцію за собою. Всетаки заговор проти Бардаса поширювався. З Теодорою співпрацювала в заговорі Тматорокань. Хто стояв в 857–858 р. у проводі Тматорокані не знаємо, може ще старий Бравлин чи його наслідники. Теодора розуміла, що захопити владу можна лише тоді, коли Бардас зі сином підуть з армією на війну проти арабів, що зближалися до столиці. Видно Теодора мала добру розвідку, вона знала, що Рурик 855 – 856 року став ізгом (втратив державу), а відтак у 857 р. мусів стати васалем свого ворога Горика II, що міг Рурика убити. В р. 858 з'явилося тайне посольство Теодори, запрошуючи Рурика в Тматорокань, щоби був готов в пригожому моменті прийти скоро в допомогу. Рурик був вдоволений зі запросин, бо не хотів служити ворогові. Він полишив брата чи братанка в його імені правити Ютляндією, а самий, за видумкою Нестора, з 3–ма братами Трувором і Синеусом зі своїми родинами приїхали "із-за моря з Німець" в Новгород 862 р. В дійсності у 858–859 р. (507, ст. 315 т.Ш). Пов. Вр. Літ (506) та (205). З цілого речення Нестора правдою є лише слова "із-за моря з Німець". Ютляндія (Південня Данія) була в німецькому васалтеті. Братів з такими іменами в Рурика не було. Його брати Анульо, Гаральд II, Регенфрід, Геммінг, Ерік і Рагнар. Приїхав Рурик не р. Двиною й Дніпром, а р. Лабою, Велтавою допливами до т. зв. "Чеського Лісу", перетягали човни 20 км. до р. Реген, що її наші бойки-бої називали Рата. Ратою доїздили до Регенсбурга, бойківське "Ратизвона". Баварія наше Боеварія перед приходом німців була заселена боями, що їх рештки в Карпатах називано бойками. В Карпатах був маточник боїв. Бавари – це наші знімчені бойки. Регенсбург в часах Рурика був торговим осередком поміж Європою, Індією і Левантом (краї дококола Середземного моря), (4. т. 19, ст. 72). З Регенсбургу дани плили Дунаєм до Чорного моря, в Тматорокань або Царгород. Для торгівлі на Русь в Хазарію й Царгород дани мали кораблі 19 м. довгі, 15 м. широкі плосоденні легкі до перетягання волоком чи допливами рік. Мали по 6–8 весел з обох сторін. Вміщалося в них 40 людей. Тому Рурик під Царгородом на 160 кораблях мав около 6.400 варягів. Після відзискання Ютляндії Рурик стратив один рік на будову кораблів та вербунок воїнів і 858 р. приїхав в Тматороканський Новгород, бо Ільменського Новгороду ще 150 літ вв світі не було (502 ст. 31), (503, ст. 388). Зробити переворот в Царгороді було легше з поміччю зі зовні. Так зробив Юстиніян II при помочі болгарського хана Тервела. Так плянувала зробити Теодора при помочі Рурика і Тматорокані. У 857 р. 15-літній імператор іменував Бардаса співцезаром. Бардас звільнив всіми любленого патріярха Ігнатія, а зробив неканонічним патріярхом цивіля Фотія (205, 198 – 190). Духовенство Візантії і Папа стали в обороні Ігнатія. Теодора чекала лише, щоби Бардас вирушив з Царгороду проти арабів. Та Бардас дізнався осінню 858 р. про пляни Теодори, арештував її і замкнув в монастир разом з її дочками. Згадка Нестора "изъ Німець" заставила мене студіювати

докладно історію Німеччини та, I. знайти правдивого, а не за Грушевським легендарного Рурика, згаданого ним всього три рази в першому томі історії. II. Що той Рурик походив з Південної Данії та був васалем Людвика Побожного і Льотара. III. Що наші князі Ігоревичі а не Руриковичі є данського, а не (за Грушевським) шведського роду. IV. Що Рурик, шукач пригод, конкістадор (есп. *CONQUISTA* – завойовник) приїхав з Данії в Новгород Тматороканський, бо Ільменського ще 150 літ не було. V. Що культура й державність "Руської Імперії" поширювалася на дику москво-фінську Північ з Новгороду Тматороканського й Києва, а не навпаки!

Арештування Теодори не зразила Тматорокань і Рурика. Вони чекали на ту саму okazji, що Теодора перед арештом. Бардас вирушив в маю 879, р. на арабів, а Рурик і Тматорокань 18 VI того року вдарила на море Мармара. Обоє спільників Рурика і мабуть сина Бравлина лучила ідея визволити і привернути до влади Теодору, а тим самим здобути Царгород. Окрім спільної цілі мали ще свої приватні. Рурик хотів одержати обіцяне Теодорою золото Тматорокань – торгові привілеї. Тматорокань (Бравлин) около 790 р. скинув зверхність хазар і став лише союзником Хазарії. Коли Бравлин здобув Судак там рядив хазарський намісник, званий по хазарськи "Тудун", що ним був тоді Юрій Тархан. Також Теодозія і Керч були тоді здобуті від Хазар (319, ст. 305). Бравлин став тоді володарем цілого Криму, бо він здобув тоді і Корсунь. Пізніше за торгові привілеї віддав Корсунь грекам. Около 850 р. Бравлин мабуть помер (мав около 65 – 70 літ). Владу перебрав його син незаний з імені. Після відсунення від влади імпер. Теодори 856 р. Бардас обмежив торгові привілеї Тматорокані на царгородському ринку. Політичні взаємини між Новгородом і Царгородом попустилися. Тматорокань з Руриком могли 860 р. здобути Царгород та греки синули золотом і розеднали Рурика від тматороканців. Лишаються три питання. I. Чому Рурик і Тматорокань ударили на острови моря Мармара? II. Що робив Рурик до 862 р. в Тматорокані. III. Чому повернув в кінці 862 р. в Данію? Далше – ким були Олег і Ігор – тматороканцями чи людьми Рурика? Нестор говорить, що Ігор був сином Рурика, що є неправдою, бо ніякий батько не покинув би малого одинокого сина в Тматорокані, щоби померти без наслідника 876 р. у Фризії. (503 ст. 365–366).

Спробуймо ставити дуже правдовірні гіпотези: I. Ми знаємо, що Бардас заслав патріярха Ігнатія 857 р. в монастир-тюрму на острів Стенос на морі Мармара (494, ст. 17). На островах того моря було багато монастирів, що служили як і Соловецький Кальнишевському за в'язниці. В один з таких монастирів, за сподіванням Тматорокані, мали бути заслані 5 дочок з Теодорою. Тому Тматорокань-Рурик пішли визволяти Теодору. Тих острівців було багато, Руси йшли від острова до острова, розбивали монастирі, брали на допити монахів і цивільних, щоби відшукати імператорку. На о. Стенос знайшли засланого патріярха Ігнатія. Замордували на допитах 22 його слуг, але патріярха, як оборонця імператорки, ки, не рушили. Зрозуміло, що обдирали монастирі й виллі аристократії з усього, що було зі срібла й золота (церковна утвар, гроші й т.п.). Цікаво, що адмірал-друнгарій гр. фльоти співчував імператорці, бо не попав вогнем розкидані по островах

руські кораблі. Імператорку тоді не знайшли, бо вона з дочками була замкнена в Царгородському монастирі. Грушевський не зкомментував, чому після кожного торгового договору, остання клявзуля звучала, що руси як приятелі допоможуть бити арабів. Та клявзуля була давана устно. Русь з арабами ніде не сусідувала. Щоби руси були такими кровожадними розбійниками та робили около такими кровожадними розбійниками та робили около 1.500-км. походи в арабські краї, кожний раз з нараженням на вирізання, лише задля грабежі не хочеться вірити. Так було 862 і 944 рр. Русь весною 862 р. напала на Табаристан південне побережжя, Каспія. Після ограблення около 700 км. густо заселеного побережжя, руси спокусилися здобути осередок Каспійської торговлі з центральною Азією, що перед завоюванням арабів називалося Абесгун, після Астарбад, тепер перське Ашурадег (Атлас Н-ІІ). То було багате місто. Підчас вантаження награблених багатств, наспів нагло на відсіч каліф (цар) Абу-Зейда з кавалерією. Дуже багато русів не поспіли на кораблі і були вирізані. Відібрано багато награбленого. Хронікар

Табарістана ібн-ель-Хасан говорить "дуже багато русів там пропало". Рурик і Тмуторокань мали великі страти в людях. Ослаблений мілітарно Рурик ще того року осінню (866 р.) повернув в Данію, помирився (мав золото) з данським королем Гораком II і вже спокійно почав будувати кораблі й торгувати з Європою й Скандинавією. Варяги були добрими воїнами, але ще ліпшими купцями. У 867 р. Рурик з поміччю данських ярлів спробував відібрати Фризію, але безуспішно (506, ст. 49). У 869 р. помер бездітно Льотар II. Його Льотарингією поділилися Карло Лисий король Франції, Людвик зв. "Німець". Фризія при поділі припала Людикові. У 873 р. Рурик з поміччю короля Франції Карла Лисого поміг Рурикові дістати знова мрію його життя Фризію. Рурик не мав синів, помер 876 р. Полишив Фризію батанкові по Гаральді Готфридові, що пізніше здобув від німців з поміччю Франції майже половину Голляндії. Так закінчив Несторів Рурик своє бурхливе життя (507, vol. III). (503).

RURICK

born in approximately 800 A.D., Rurick was one of the younger of seven sons of Halfdan, a minor Danish king. After the death of their uncle, Harold (who left no successors), the sons of Halfdan were left throneless when the kingship was usurped by a certain Godfred. In 810 Godfred was murdered and a struggle ensued for his crown. Eventually Harold II (Klak), brother of Rurick, achieved a shaky throne which he held till 826 or 827 when he was in turn expelled by Horic, son of Godfred. The sons of Halfdan, again, were left landless and so became vassals of Louis the Pious, Holy Roman Emperor. Louis granted the brother Freisland, in what is present day Holland. Three years after Louis' death (840) his son Lothar retook Freisland but presented to the remaining brothers (several of whom had by this time died) the large island of Walcheren at the mouth of the Scheldt River. In subsequent years Rurick gathered a large force and attacked various far flung regions. In 845 he attacked France, at that time ruled by Lothar's brother Charles the Bald. The cities of Rouen, Paris and Tours were sacked. The army was large enough to overwinter instead of returning back to Scandinavia. Charles was finally forced to pay a huge danegeld (ransom) to free himself of his unwelcome guest. The next incursion of Rurick's was against England where Canterbury and London were attacked. Finally in 851, Aethelwulf of Wessex defeated Rurick and forced him to retire. In 852 Lothar returned Freisland to Rurick (perhaps in exchange for some English booty). Two years later Rurick was forced to return his fief in exchange for South Jutland from the Eider to the Slei fiord (today's Schleswig). This was actually a favorable bargain as Rurick now had trade access to both the North and Baltic Seas. In 854 Horic died as did Lothar in 855. Rurick at this time attempted to win the Danish Throne but was repulsed by Horic's descendent Horic II (younger). A few years later Rurick was forced to cede Jutland to Horic as a fief. Not wanting to serve as a vassal under Horic, Rurick left his land to one of his nephews and went in search of adventure. Nestor writes that he came to Novhorod, called there by local Slavs. This seems a bit improbable, to find the real reason of

Rurick's arrival among the Rus we must look to other sources.

The Byzantine emperor Theophilus (ruled 829-842) had five daughters, the eldest of whom was to become empress. In 842, however, a son, the future Michael III, was born to the emperor. As the only male heir he was spoiled in his upbringing especially by his uncle Bardas. Michael, developed few opinions of his own but let himself be influenced by others. Little understanding was to be found between him and his mother, the empress Theodora, who acted as regent until he came of age. By the age of fourteen Michael, according to Greek law, was old enough to co-rule and shortly thereafter he allowed Bardas to share the throne with him. One of the first acts of Bardas, acting in the name of Michael, was to shut the five princesses into a convent. A paid senate soon proclaimed the boy full emperor. Theodora, stripped of her office, and seeing that her son was incapable of ruling, tried secretly to win back the throne. Learning of Rurick's plight she sent a delegation to him asking for help. Rurick delighted by this opportunity for adventure left (according to Nestor with two brothers and their families) in 876. In actuality the year was 858 and his arrival was in the Tmutorokan Novhorod (the Ilmen Novhorod, where Nestor claims Rurick arrived, wouldn't be founded for another hundred years). Bardas getting wind of a conspiracy had Theodora arrested. The Tmutorokan-Rus, seeking not only to help Rurick but to reestablish their trading privileges, continued to make preparations and wait for an opportunity to strike at Constantinople. The chance came when Michael and Bardas left on their Asian campaign. The attack, its destruction and final outcome, have all been previously described.

In 862, Rurick led an expedition against the Arabs. After plundering about 200 km of south Caspian shoreline an attack was made against Abishun (present day Ashurade). Here an ambush against the Rus who were carrying off booty led to their utter rout. Thus, weakened militarily but having amassed a great fortune, Rurick returned to Denmark in the fall of that year. After patching up his differences with Horick II he built some ships and began a trading establishment with Europe and Scandinavia. (In addition to their prowess

as warriors the Varangians or Vikings were also excellent traders). Feeling himself strong enough by 867, Rurick with the help of some Danish Jarls attempted, unsuccessfully, to retake Frisia. In 869, Lothar II died without heirs, Lotharingia (his realm) was divided by his brothers, Charles the

Bald (of France) and Lewis the German. Frisia fell to Louis but Rurick with the aid of Charles was able to acquire this fiefdom which he kept for the rest of his life and passed on to Godfred, his nephew. Rurick died about 976, peacefully it would appear after such a turbulent lifetime.

АСКОЛЬД - ASKOLD ДИР - DIR

КНЯЗІ КИЄВА АСКОЛЬД І ДИР ЖИЛИ ПРИБЛИЗНО В РОКАХ

850 - 880 - 881 РР.

ергування потомків Інева, що прийшов в Київ 580 р. — не знаємо. (*Gesta Danorum*). Між тими потомками були чотири Олєги, що їх могили показувано на Русі за нашого історичного Олєга. (70. т. I. ст. 409). Якщоб в 860 р. не було походу на Царгород, ми про Аскольда й Дира, що за літописом були провідниками того походу, були б, як і про Інева нічого не знали. За нашою "Повістю", Аскольда похоронено на т. зв. "Угорським", де був передхристиянський цвинтар князів з роду Інева. Там казали себе похоронити Аскольда, що був християнином та Володимир Вел. На могилі Аскольда побудовано церкву. Аскольда був енергійним і воєнничим вождем коли зумів обєднати навколо Києва руські племена. Він мав, як на ті часи, велику армію, коли на 200 кораблях, по 40 і більше воїнів в кожному привів на облогу Царгороду звиж 8.000 воїнів. Мав також добру розвідку, бо використав час, коли гр. імпер. Михаїл III виправився на арабів, Аскольда наглим нападом обляг безборонний Царгород дня 16. VI. 860 р. Імпер. Михаїл був в тому часі віддалений на звиж 900 км. від Царгороду. Причиною походу Аскольда на Царгород, як і пізніші походи князів Олєга й Ігоря, були обмеження або високі мита на привізні товари з Русі. Нестор говорить, що Аскольда і Дир були воеводами Рурика, що не є згідне з доказаними фактами. Далше Нестор говорить, що Аскольда і Дир зайняли Київ без опору, що не є імовірне, бо Київ був укріплений, Нестор не знав як Аскольда і Дир появилися сто літ пізніше в Києві. Це є ще одним доказом, що Аскольда і Дир були нащадками Інева, тому не потребували здобувати Києва. На взір хазарських царів, Аскольда після зєдинення руських племен, на відміну від племінних князів, назвав себе прадоподібно кїганом—царем. Гали були нашими предками століття до Аскольда. Їх назва "ASCAIT", це включати, зєднувати, лучити. (257. ст. 21). З того виходить, що Аскольда це зєдинитель руських племен в одну державу, а не власне імя. Літописець Нестор, яи його попередник Іларіон мали устну традицію, що першим був Аскольда, а після нього Дир. Арабський історик і географ Аль—Масуді (940 — 980 роки) називає першим Дира. Він говорить: "Перший зі словянських князів, є цар Дир (Араби тоді мали Закавказзя—авт.). Він має великі міста в багатьох провінціях, (племінних землях—авт.). Му—сулманські купці приїздять в столицю його держави з різного рода товарами". З того бачимо, що в 860—865 роках в Києві царював Дир, тому Аскольда був сувереном Русі перед Диром. Никонівський літопис говорить: "У 864 р. (6372) був убитий болгарами син

Аскольда (не подає імени убитого—авт.). З того бачимо, що Аскольда царював в Києві около 858—870 роках. Пригляньмося вістці літопису, чи болгары були сусідами Русі та де й коли впливи обох народів могли зударитися? У 864 р. велася завзята війна за здобуття німцями Великоморавської держави, що увільнилася з—під німецького васалітету під проводом моравського князя Ростислава. Людвик Німецький заклочив з поганьським в тих літах болгарями союз і несподівано ударив з ними на Моравію. В 860 — 861 роках, моравський Ростислав охрестив Моравію в обряді св. Кирила й Методія з Богослуженням рідною мовою. Святі брати особисто кермували охрищенням Моравії. Моравія стала союзницею Греції. Ми знаємо, що св. Методій перейшов з Моравії в Київ до Аскольда, щоб в рідній мові проповідувати Христову віру. Це озлобило Людвика Німецького, бо він хотів охрестити Моравію в латинському обряді. То Моравської держави належала Західня Галичина по р. Стрий на сході, а до ріки Припять на півночі. В той спосіб Моравія була сусідкою держави Аскольда. У 864 р. Людвик Німецький на спілку з болгарами побили Ростислава, що замкнувся в столиці—твердині Велеграді. Ростислав моравський був у союзі з Аскольдом. Дуже правдоподібно, що той союз був заклочений на подружніх звязках між Києвом і Велеградом. Син Аскольда спішив на відсіч Ростиславові в обложеному Велеграді. Треба згадати, що болгарські хани Крум і Ормутаг до 831 р. оперли північну гґраницю Болгарії від ріки Дунаю на півночі, рікою Прут до південних Карпат, Карпатами 40 км. на захід від р. Тиси і на південь до Дунаю. На півдні від Дунаю, границі Болгарії доходили до "Старої Планіни". Це була на той час велика держава. Границі Великоморавської держави доходили Карпатам до горішньої р. Тиси. (498 та 367 і 39). Якщо син Аскольда, чи Аскольда зі сином спішили виручати Ростислава і Велеград від облоги й знищення, то мусіли знати, що карпатські проходи були стережені болгарами. Ростислав після розгрому його армії, вислав гінців у Київ. Син Аскольда прийшов з армією тою самою дорогою, котрою 118 літ пізніше ішов Володимир в поміч своєму тестеві Болеславові II чеському. Велеград був побудований на лівому березі р. Морави, на руїнах якого є тепер містечко Угорське Городище (*UHERSKE HRADISTE*), (положене около 75 км. на схід від Берна. (377. т. II, ст. 125). Як бачимо, то Аскольда зі сином спішили на відсіч т. зв. "Моравською брамою" (джерела р. Висли). Бій мусів відбутися в околицях Тешина. Там болгарська орда під проводом хана Бориса, що в тому році ще був поганином, напала, мабуть, на руську армію Аскольда

і в тому бою був убитий син Аскольда. Цей бій мусів відбутися десь в жовтні, бо в другій половині серпня Ростислав, після проги, вислав гінців в Київ, а сам з рештками війська замкнувся у Велеграді. (Ібід т. І. ст. 202). Болгари мали великі втрати і мусіли покинути німців, бо греки заатакували Болгарію на Балканах (ібід т. І. ст. 194 та 205 і 203). Коли болгарри покинули німців, німці заключили з Ростиславом мир на дуже вигідних умовах. Ростислав признає васалітет Людвика, але задержує: I. самостійну армію; II. скарб; III. передвоєнні границі. Ростислав з вдоволенням прийняв запропонований мир, бо йому вже забракло харчів та й не знав про це, що руська армія вже недалеко. Щойно після відступу німців, він дізнався, що причиною корисного миру була руська армія; Доказ: I наш літопис; II німецько-болгарський союз заключений в м. Тульн у 863.; III історія Моравської держави; IV історія гр. держави. У 868 р., Ростислав при руській помочі побив німців і увільнився з німецького васалітету. Русь знова мала втрати в війнах. Нестор, щоби закрити взаємини Києва з Велеградом говорить, що 866 р. Аскольд і Дир пішли на Царгород, а повернулися з походу 867 р. (6375 р.) "в малій дружині" (з великими стратами - авт.) "і бисть вь Києві плач велій". Ми знаємо з

історії Греції, що у 866 р. ніякого нападу русів на Царгород не було. Цього року імпер. Михайло III повернувся після здобуття від арабів острова Крети в Царгород. (205, ст. 205). У 867 - 868 рр., Аскольд і Дир були в Моравії і разом з Ростиславом побивли німців. Болгари не помогли німцям, бо 866 р., охристилися. Є дуже правдоподібним, що 867 р. було прилучене до Києва Закарпаття. Це все, Нестор, від нас скриває. Не знаємо, чи в тому році зустрілася і мала великі страти руська армія з німцями, чи нашими галицькими хорватами, що зберегли самостійність до часів Володимира. Тому можемо вірити літописові, що був в Києві плач, але, мабуть, аж не такий великий як говорить Нестор, бо під тим самим роком він додає, що у 6375 р. то є у 867 р. "Оскольд і Дир избиша множество печеньгъ". Коли б армія була вибита в моравській війні, то не було би сил "вибити множество печенігъ". (497, ст. 9). У 876 р. Аскольд і Дир, як подає літопис, перейшли на християнство. (ібід ст. 13). Далше Нестор говорить, що 881 р. Олег вбиває разом Аскольда й Диру, що знов є невірогідне, бо за літописом "іх хоронять Ігоревь злодіи" в різних місцях Києва у віддалі 4 кілометрів. (ібід ст. 15). Так ми обстежили Аскольда й Диру, які були першими історичними князями Київської Русі.

ASKOLD AND DIR

he first Kievan rulers, who were perhaps brothers, Askold and Dir governed from circa 858 to circa 881. Not a great deal is known about these two men; if it were not for their leading the expedition against Constantinople in 860

they might never have been mentioned in our Chronicles.

Askold reigned in Kiev first (858? – 870?). He was an energetic and capable leader uniting many of the tribes surrounding Kiev under his rule. For his time he could raise a reasonably large army; the expedition in 860 consisted of two hundred vessels manned by a minimum of forty men per craft. This army of at least eight thousand, then, was quite an impressive if not formidable array with which to attack Constantinople. Askold was also well informed, the assault came at a time when the Greek emperor was engaged with his army in Asia Minor. The reasons for the attack, like many later Rus' military actions against Byzantium under Oleh and Ihor were for increased trading rights and privileges.

According to the ancient chronicles Askold and Dir were nobles, serving under Rurick, who obtained permission to travel to Constantinople. Sailing south on the Dnieper they arrived at Kiev, learning that the city was without a ruler, they seized power and set up rule.

The Nikonean Litopes (Chronicle) states that Askold's son was killed in battle with the Bulgarians in 864. This indirectly also confirms that As-

cold was first to reign and was succeeded by Dir. The military venture was probably one of aid sent to Rostislav, ruler of the Greater Moravian Empire, who was attempting to break away from the Germans. The latter had the Bulgarians as allies and together they were encircling Rostislav. With help received from the Rus' under Askold and his son or perhaps only the son, the Moravians were eventually able to free themselves from the Germans.

In approximately 870, Askold was succeeded by Dir. Of his reign there is outside confirmation and reliance need not just be placed on native sources. The Arab geographer Masudi, during distant journeys in the East, visited countries around the Caspian Sea and compiled his great work entitled *The Golden Meadows*. In Chapter XXXIV of this opus the following passage is given '...among the Kings of the Slavs in the King al-Dir, who possesses vast cities and many cultivated lands. Muhammedan merchants go to his capital with various kinds of merchandise'. (The prefix Al is merely the Arab definite article and should not be considered part of the name). In 876 Dir was converted to Christianity by Greek missionaries; several years later he passed away.

Tradition has it that Askold and Dir were killed by Oleh when he arrived at Kiev claiming that city for Ihor. This is hardly creditable as the two men were buried in different plots four kilometers apart! Had they been slain simultaneously their bodies would probably have been disposed of together. If any usurpation actually did occur, it was undoubtedly only Dir that was displaced.

ОЛЕГ - ОЛЕН

"ВІЩИЙ" ЗВ. ТРАКАНСЬКИМ (ТМУТОРОКАНСЬКИМ).

УР. ОКОЛО 890 - 891 Р. В ЮТЛЯНДІЇ ПІВДЕННІЙ ДАНІЇ.

ороль Олег, за Нестором другий після Рурика каган - цар Тмуторокані і Києва зв. "Віщим", доконе так багато подій, що мусимо їх прослідити і тій величній постаті з характером "конкістадора" приділити більше уваги. Нестор говорить: "Въ льто 6387 - 879 р, умре Рурик княжив лѣтъ 17. І впаде єму (Олегові) сина свого Ігоря на руці, понежи Ігор мальбі дітиск вельми". Як бачимо, дата фальшива і перечесть дати Нестора, що "Въ льто 6370 - 862 р. поїдоша з Німець з брата (509, ст. 9,15)... Въ 6373 - 865 уродився Рурикові Ігор..." Порівнюючи подані дати, бачимо, що Ігор в році смерті Рурика мав 14 літ і не був "вельми дітиск". "Вельми дітиск" дає сховану Нестором правдиву дату. Рурик приїхав 858 - 859 р., а відїхав 862 р. В тому році Ігор міг мати 3 роки "був вельми дітиск". При описі Рурика я доказав, що Олег-Ігор це комбинація Нестора. Є сумнівне чи 859 - 860 р. старий 60-літній Рурик міг мати сина. Якщо б його мав, то не лишив би в Новгороді, щоби померти безпотомно 876 р, у Фризії. Також ким був Олег, що не був Ігореві братом, стрием ані вуйком, лише "належав до роду". На що звернув увагу Грушевський. Нестор називає його Олгъ; Олег, хазари, греки і араби Хельгу, *THE BOOK HISTORY OF ALL NATION, VOL. VII P. 3285*, називає його "HELGI". Після довгих пошуків одинокий в історії Скандинавії HELGI - Олег володів в тому князівстві в Данії, що його одержав як ленно Рурик, після повороту з Тмуторокані від Горака по 862 р. Після переходу до Рустрінген в Фризію Рурик передав то князівство, братанкові HELGI. Він мусів бути молодим, бо коли Рурик 876 р. помер у 886 - 890 роках напав на HELGA і викинув з Данії шведський королевич Оляф с. Бйорна Старого. Так HELGI - Олег звязився з недобитками своєї армії в Тмуторокані. Нестор поспішився з датою о 22 роки 901 - 879 - 22 літ.

Як бачимо, то Олег був змушений силою обставин приїхати тою самою дорогою в Тмуторокань, що Рурик 858 - 859 роках. Тепер остаєся питання, ким був Ігор, що, як ми бачили, не був сином Рурика ані Олега? У 891 р. німецький король Арнульф під містом Лювен в Бельгії вирізав цілу армію данських вікінгів, очолюваних братанком Рурика Зігфрідом (сином Гаральда II, і сином Зігфріда I одфредом. Оба полягли в бою Сином поляглого Годфреда був по всякій правдоподібності маленький Інґвар, наше Ігор, що його втікаючи з Ютляндії в Тмутороканський Новгород, забрав зі собою другий братанок HELGI - Олег. Тому Ігор не був сином Рурика ані Олега. Це був син братанка Рурика і свояк в 4-тому степені Олега. Олег приїхав в Тмуторокань около 902 р., а не 879, як подає Нестор. Докази: Нестор говорить: В 6375 - 867 р. ізбиша множество печенігів Аскольд і Дир. Вістка прав-

дива, але дата фальшива. Константин Багрянородний говорить: що печеніги появилися в Причорноморі 893 р. (319, ст. 350). Нім. хронікар Регінон Прюмський подає появу печенігів 899 р. (410, т. I). З того виходить, що Олег з Ігорем не могли убити Аскольда і Дира перед 893 - 899 роком і здобути Київ, бо Дир вперше в тих роках міг бити печенігів. Як бачимо, Нестор фальшує дати і події. Другий доказ: В 1951 р. бельгійські археологи знайшли 20 км. на північ від Солуня 2 граничні камені, що на них в 2 мовах вирізьблено, що тут болгарський цар Симеон і Траканський (Тмутороканський) каган-цар Олег установили в 6412 р. - 904 р. границю між Візантією і Болгарією (205 ст. 222). Того року Олег привіз Ігореві князівчу Ольгу за жінку. Виходить, що Ігор не був "дітиск вельми", як говорить Нестор, а мав в 904 році около 20 літ. З повище наведеного бачимо, що Олег здобув Київ 903 - 904 роках. Тому Олег в 904 році носив імя цар (каган) Тмутороканський. Каміння не брешуть, бо достовірність написів стверджена атомовим годинником. Читач може подумати, що на камені написано каган Олег Траканський не Тмутороканський.

На карті Птоломея правобіч устя ріки Каркентита - Молочної жили тракани і навари. Під натиском готів тракани (плем'я сарматів) пересунулися в Крим, а наварів готи потягнули аж в Іспанію, що назвали ли еспанську провінцію Наварією. Тракани оснували місто Тракану і назвали Таманський півострів Траканією. Крим від III ст. називався Траканією. Хазари називали Траканію Тама-тарха - таманське - тарха - королівство, тому руська назва Тмуторокань це назва київська пізніша. Повертаючи до Нестора, то він говорить під 6.389 - 881 р. "Поїде Олег з Новгорода і прїде до київських гір". Олег і Ігор посилають посла до Аскольда і Дира (Аскольд помер около 20 літ зворше), що говорить Дирові: "Гость есм подугорський, їду в греки (послан) от князя Олега і от Ігоря княжича, і в болізни єсьм і імам много великого і драгого бисера" ... (багато дорогоцінностей), (509 ст. 15). Маляри жили тоді в Ателькузу (між Дніпром і Дунаєм, як же ж тоді їхали з-під маляр через Київ у греки? Друге, коли Ігор був би сином Рурика, то 893 р. мав би 28 років. Таким старим він не був, бо за Нестором помер 945 р. В тому році Ігор мав би 80 літ. Такий дідусь збирати податки - дань непевно не мав би сили. Тому ще раз стверджую, що Ігор не був сином Рурика ані свояком Олега. Це видумка Нестора, бо не мав де Ігоря причіпити (ібід, ст. 28). Приходимо (за Нестором) до діяльності Олега в Києві. Олег з Ігорем почали княжити в Києві около 893 - 894 р.

В тому часі як Олег з Ігорем зявилися в Києві, до влади в Болгарії прийшов вихованок Царгороду, абсолютент найвищої царгородської школи, син царя Бориса Симеон (893 - 927 р.). В рік після коронації

Симеона, греки перенесли болгарський ринок продажі і закупу з Царгороду в Солунь, підносячи цю на болгарські товари. Інтервенція Симеона не допомогла. Тоді Симеон покликав Олега, без відповідження війни перейшов гр. границю й почав грабити Грецію. Так почалася одинадцятилітня болгарсько-грецька війна 893 – 904 р. Вислана проти Симеона сильна гр. армія, під проводом стратега Крінітеса, була розгромлена в прах в "темі" Тракії (провінція-воєводство). За імпер. Василя II, швагра нашого Володимира, Візантія мала 39 темів (тогочасна карта Візантії). Тем Тракія починався від Царгороду на захід. Це був найбільше урожайний, найбагатший з густою людністю тем. В тому бою Симеон і Олег взяли в неволю 120.000 полонених, про що доносив імператорові Леонові v. Лев Хаїросфактес начальник твердині "Петра" та гр. хроніст Леон Тактик. Фульдійські Анналі стверджують, що Симеон дійшов того року до Царгороду. (ANNALES FULDENSES ED. PERTZ M.G.H. SS. I. 5.412). Якщо цар Симеон ввійшов на звиж 250 км. аж до Царгороду, якщо він розгромив таку сильну грецьку армію, з котрої взяв 120.000 полонених, то річ ясна, що Симеон без Олега такої перемоги доклати не міг. Що греки соромливо це затаїли, це зрозуміле, їх биби варвари-погани. Симеон пересунув того року границю до ріки Маріци. Греки знайшлися раптом без армії. Вони за золото найняли маляр, перевезли їх кораблями з кінями через Дунай, Маляри почали грабити безборонну Болгарію і зблизились до столиці Преслави. Олег після перемоги повернувся додому. Симеон поспішив проти маляр, але маляри побили два рази Симеона, що з рештою армії замкнувся в твердині Доростолінад Дунаєм. Маляри і греки облягли Доростол. Греки відкликали з південної Італії, що належала до Візантії, гр. армію під проводом Никифора Фоки, що зайняв південну Болгарію, а гр. флота замкнула устя Дунаю, щоби Олег не прийшов на поміч (205 ст. 221). Старий цар Борис скинув убрання монаха, надів панцер, післяв кінних послів через Панонію в Київ, а самий кинувся організувати армію. Олег прислав правдоподібно поміч, через Татарський шлях. Борис побив маляр і викинув їх за Дунай. Олег навязав союз з печенігами, використав нагоду, що маляри пішли "Велетським провалом на Моравію і напад разом з печенігами на безборонні малярські жінки і діти, вирізав їх, а стадами і майном поділились з печенігами. Коли маляри повернули з походу, застали лише трупи. Плакати довго не було часу, бо Олег з печенігами зближався знова. Маляри втікають тим самим шляхом в Панонію і зайняли горішню долину р. Тиси на лінії рік горішнього Самошу до впаду р. Бодрог в Тису.

Маляр було 7 племен. Всі племена виставляли 20.000 вершників (маляри воювали кінно). З ними було 5 – 6 тисяч кабар. Першим їх ділом було наловити словянських жінок. Старих мужчин вимордували, а молодих правдоподібно від 10 літ вгору вязали і продавали грекам в рабство (319, ст. 348). Як добрими на розплід були жінки словян, доказує факт з малярських хронік, що ані одна з них за свого чоловіка, батька чи сина не замордувала маляра. За не цілих 1.000 літ ті жінки побільшили малярську націю 420 разів. (Маляр є нині 10 і пів мільйонів). Київська Русь в часах Володимира мала около 1.500.000 населення. Нині нас є около 40 мільйонів. За 1.000 літ ми з нашим політичним розумом та легковажним шинкуванням в наслідок міжусобиць до-

рогоцінною рідною кровю зросли в 30 разів. А ми за той час мали більші можливості як маляри зрости в 420 разів, якби не ділилися на племена, удільні князівства, що ворогували смертельно між собою за племенні пасовиська, пізніше за гранці уділів, відтак за полковницький пірнач, гетьманську булаву, а в 1918 – 1920 роках, як не така Україна як моя партія... а тих партій було звиж 10. Притому наші предки кликали в поміч чужинців, щоби побити брата, хазар, торків, печенігів, маляр, ляхів, москалів... Вислід: ми погноїли всі сусідні нації включно з німцями нашим словянсько-руським народом, що заселявав 1.000 літ тому простори від Кавказу й Дону до Балтики, Адриатику та Атлантику. Найбільше погноїли ми своєю нацією москалів і ляхів. За 1.400 літ ляхи зросли 1.133 разів. (Прийшли на Руські землі 570 р. по Хр. разом з аварами в числі около 30.000 воїнів). Москалів в 1360 р. в князівствах Ярославським, Московським, Тверським і Суздальським було около 800.000. Нині за 617 літ москалів за Енциклоп. Британікою є 132.249.000. Москалі зросли в 61.653 разів. Чиєю кровю? Нашою! Читач може подумати, що це не належить до теми Олега. Але Нестор говорить, що Олег виставив 907 р. 80.000 армію на 2.000 кораблів. Коли подумати, що за Олега меч, шолом, панцер і щит міг мати лише багатий боярин, то таку армію на тодішні часи могла виставити нація, що начислювала около мільйон населення.

Повертаємо до Олега. За Нестором Олег по 893 р.), (в Нестора по 891) прилучає до Києва чудь, словіни, мерю, весю, кривичів, деревлян, сіверян, радимичів, то все до 893 року, а з улчиами "імяше рать" воював. Перейдемо до заграничної політики Олега й до його союзу з Болгарією, про що Грушевський не згадав. В тому часі 880 – 889 р. правив в Болгарії цар Борис (852 – 889). Він мав шестеро дітей: Володимира, Григора Симеона, Якова, Анну і Евпраксію. Ганна була одружена з болгарським великим князем Сондоком чи Сурдиком. Мали 5 дочок і 2 синів. Одною з тих дочок була наша королева св. Олена-Ольга (398, т. I.). Після вигнання малярів в Панонію, що від 895 р. почала називатися Малярщиною, Олег мав розв'язані руки. Ігор боронив Русь від печенігів, Олег вів далі заграничну політику. У 896 р. Олег приходить в допомогу Симеонові і разом розгромлює сильну гр. армію під Болгарофігон (тепер Бабескі в європейській Туреччині) 180 км, на захід від Царгороду. Візантія осталася знова без армії. Симеон кидає союзні армії на захід в теми Тесалонік і Дирархію (тепер Дуррецо в Албанії, де жило на ті часи словянське населення. Зимою 901 р. мир був зав'язаний. Грецьким повновласником був Лев Хаїросфактес. Греки капітулювали. Точки капітуляції: I. Торговий ринок перенесений в Царгород без оплати цля від болгарських товарів, II. Болгари задержали дві здобуті великі провінції Філіполі (тепер Пловдив) і Загору (тепер Стара Загора), III. Візантія зобов'язується платити Симеонові щорічний "гарач" 40 фунтів золотом в граничній місті Девелті над Чорним морем. Читач може подумати, що Симеонові перемоги приходили в наслідок союзу з Олегом, але на те брак доказів. Подаю незаперечний і незнищимий доказ з Греції і другий з нашого літопису. Це була така подія, що Нестор не міг її затаїти, тому він перекутив назву.

Пригляньмося докладно їм. I доказ: дня 31. УШ. 904 року араби здобули Солунь. Погром греків використали

Симсон і Олег і пересунули болгарську границю на південь о 20 км. від спаленого Солуна. Греки про це не згадують. Про русько-болгарський союз не багато знали і болгари. Греки попалили всі давні болгарські літописи. Боже провидіння зарядило так, що по 1,000 літах заговорило каміння. В 1950 р. бельгійські археологи знайшли в місцевості Наріш-Кай два пограничні великі камені, про що ми знаємо. Другий доказ: Нестор в Київському літописі закриває правду й говорить: "В лето 6 412 – 904 року Ігореви же возрастишу, но хожаше по Олзі, і послушаше его. І приведе ему жену от Пскова іменем Ольгу. По сем Ігор і Олег пристроїста воі многи і кораблі многи безчисленні". Лише Київський літопис (Нестор і два московські Никонівський і Уварівський подають місце походження св. Ольги "Псков", решта звиж 10 подають "Плесков". Псковський літопис, писаний 300 літ пізніше, вирікаєся тої назви і дадає "А Псков і Плесков не той сам град". Якимівський (злегковажений згірливо Грушевським, що він мало вартий") після слів "От Плескова іменем Ольгу" додає "тогда прийшли в Київ ИЕРЕИ УЧЕНИ, И МНОГИЯ КНИГИ". Після перевірки всіх літописів стає загадочним і дивним, чому історик Грушевський прийняв брехні московських істориків і в своїй історії св. королеву Ольгу переставив з дочки болгарської царівни Анни на "псковську дівушку в лаптях"? (т.І, ст. 446 – 447). Як бачимо, то помимо затемнення Нестор Стверджує дату, що в 904 р. Олег був в Болгарії й привіз Ігореви з Плескова принцесу Ольгу за дружину. Інша справа, що в т. зв. "Степний Книзі" уложено грецькими митрополитами байку, що Ольга це псковська перевізниця. Та байка зявилася звиж 100 літ пізніше, повірив в ню Грушевський, хоч мав інші докази.

В 1888 р. петербурзький архимандрит Леонід в "Русской Старине" (істор.журнал) опублікував в кількох великих статтях наукову працю під наголовком "Откуда родом була св. великая княгиня русская Ольга". В тій праці Леонід обговорює докладно звязки Києва з Болгарією в IX і X ст. за часів Олега-Ігоря. Він подає місцевість і походження св. Ольги, письменницьку працю учнів св. Методія в Болгарії й доказує, що зі св. Ольгою приїхав в Київ пресвітер Григорій з многими священниками і книгами, а також брат св. Ольги старший від неї, незнаний з імені, і мабуть Малко-дворецький, що був опісля любецьким воеводою. Його дочкою була письменна дівчина, що від імені батька літописець назвав її Малушею. Вона була завідателькою магазинів і податково-господарської частини Київського королівського замку. Населення Київської імперії платило в тих часах дань-дачку – (податок) кунами, віверицями, медом, воском, худобою і збіжжям. Малушу Нестор назвав "ключницею", а її батька воеводу Малком – селянином з Любеча. Малко і Малуша не є власними іменами. Наш народ малого ростом називав малком чи маликом, грубого – грубанем, великого – довганем, губатого – губанем, носачем того, що мав великий ніс і т. подібне. Нестор чи пізніші Нестори гр. митрополити забули дві річі І. що Малко був воеводою, а не селянином, бо Любеч був в тих часах містом, великим торговим осередком, цловою коморою і столицю Сіверян. Любеч був старинним містом, рівний Смоленськові і Чернигові, віддалений около 250 км. від Києва. Всі три згадані центри були податковими коморами на водному шляху рік Дніпро, Дніпро

–Сож і Дніпро–Десна. Тому за Несторами т.зв. "Малко" не був селянином, а т.зв. Малуша не була ключницею. Архимандрит Леонід говорить в своїй праці, що т.зв. пресвітер Григорій був особистим сповідником царя Симеона. Сповідниками царів і королів у тих часах були єпископи. Він був пізніше сповідником Ігоря і св. Королеви Ольги. Праця Леоніда викликала живий відгомін і дискусію в моск. часописах. Моск. уряд ту працю заборонив.

Про працю архим. Леоніда Грушевський як історик знав. Уроджений 24.XI.1866 р. в Холмі, мав 1888 р. 22 літ життя. В тому році студіював в Києві на Історично-Філологічному факультеті Київського університету, що його закінчив у 1890 році. Однак Грушевський в своїй історії (хоч мав інші докази) за московськими істориками зробив з Ольги псковську перевізницю з племені Кривичів (Псков оснувала св. Ольга) та до кінця життя лишився червоним москвофілом. Його пера й мозку Третій універсал, після короткого вступу, починаєся такими словами: "Однині Україна стає Українською Народною Республікою". (Турецькою не могла стати!) "Не одділяючись від республіки Російської (комуністичної – автор) і зберігаючи єдність її, ми твердо станемо на нашій землі, щоб силами нашими допомогти всій Росії, щоб уся республіка Російська стала федерацією рівних і вільних народів. Справа продовольча є корінь державної сили в сей тяжкий і відповідальний час. Українська Народна Республіка повинна напружити всі свої сили і рятувати ті частини Російської Республіки, які потребують нашої допомоги". В московській тюрмі народів було в час революції і є донині звиж 40 чужих немосковських народів. Ані один з тих народів з виїмком Грушевського, що за словами Симоненка "взув холуйські постолі" і склав в імені української республіки вірнопідданчу заяву добровільно без примусу" не одділяючись од республіки російської, забезпечимо її продовольством". Не понизився ніякий з немосковських народів до такого історично-рабського холуйства в ХХ столітті. Навіть сибірські буряти хотіли самостійности, лише Грушевський з усіх немосковських народів заявив в імені жиєньки здеклясованої соціалістичної півінтелігенції, не народу-села! Вірність Московії. Прийняти уряд президента в новооснованому університеті за гетьмана не хотів. Прийняв від Леніна звання звичайного професора в 1924 р. і поїхав в Київ. Терпів наруги і в 1931 р. був засланий до Москви. Всі його співробітники були арештовані. В Москві був змушений працювати для московської Академії Наук С.С.С.Р. Московські переслідування, клімат і недоїдання підірвали його залізне здоров'я. Як пристало на вірного неділимця (не одділяючись од республіки...) терпів, не протестував, помер маючи 68 літ. Москалі на державний кошт дозволили похоронити в Києві. Як історик, нотував до Козаччини лише те, що подав Нестор та гр. і моск. історики. До наших імператорів самостійників відносився з погордою, межуючою з пониженням. Св. королеву зробив селянкою, перевізницею, кагана Ігоря розпустником і "раубріттером", чого немає навіть в Нестора (т.І, ст. 446 – 535). За гр. хронікарем Грушевський повторює байку, що кагана Ігоря дерверляни роздерли двома зігнутими деревами, хоч наш Нестор, що любить плести нісенітниці, говорить, що Ігор убитий в бою. Заперечує Грушевський похід Ігоря 944 р. і Олегів 907. р. (ібід 442, 430) та християнську діяльність св. Ольги (ібід, ст. 455 – 457). Най-

більше поглимився Грушевський над нашим імператором Володимиром Великим. На сторони 505, т. I він говорить: "Літописна повість описує його монструальну похоть, котра потрібувала не десятки, а сотні жінок, так що не вдоволяючися своїми гаремами, він ще забирав замужніх жінок і дівчат своїх горожан". Грушевський не прослідив чи це була правда, він ще дає безосновні докази для достовірності. Після основних студій, Володимир не мав ніяких гаремів, але, охрестившись 982 р., жив по християнськи.

Я зупинився над Грушевським і його поверховністю в трактуванні нашої старинної історії, над його заперечуванням фактів, що їх признає навіть Нестор в нашій повісті. Пригляньмося його запереченні походу на Царгород в 907 р. Греки зірвали торговий договір з Олегом, оснований від 901 – 904 р. і перенесли торговий ринок для Русі з Царгороду в Херсон около 905 – 906 р. Херсон був гр. колонією. Олег відповів грандіозним походом на Царгород. Царгород побудований розі південного берега Боспорського перешийку. Був обведений двома рядами мурів. Довгота їх від суні вносила 7.885 м. Внутрішній мур був високий (40 фітів) 14 метрів і був грубий на 5,25 метрів. Що 180 фітів була вежа 60 фітів висока. Зовнішній мур був тої самої грубости лиш о 15 фітів нижчий з вежами в тій самій віддалі. Від нападу болгар і анто-русів гр. імпер. Анастазій I (430–518 р.) в 512. р. побудував на Боспорськім півострові 55 км. на захід від Царгороду т. зв. "Довгий мур" тої самої висоти і грубости, що зовнішній мур Царгороду від морей Чорного до Мармара довгий 85 км. (4. т. I, ст. 864) та (4. т. XII, ст. 705 – 707). Що напад Олега, злегковажений Грушевським, в 907 р. відбувся стверджує історик Острогорський (205, ст. 223), але ніхто до нині не старався насвітлити як він відбувся. В нашому літописі написано (подаю в скороченні): "6415 – 907 р. іде Олег на греки: Взяв зі собою множество варяг і словен і чудь і кривичі і мерю й поляни й сіверю і деревляни й радимичі і вятичі й хорвати (галічани) і дуліби й тиверці, що були толковинами – перекладачами–товмачами гр. мови. Жили найближче Греції, були купцями і знали грецьку мову й околиці Царгороду. Тиверці, найстарше знаве нам племя сармато-антів, ще около 2.000 літ до Хр. оснували на побережжі тепер Сирії столицю Тиру й Библо на памятку ріки Дністра, що ще в час Геродота звався Тира–с. Це були фенікійці (египетська назва). Як бачимо то 907 р. була загальна мобілізація великої імперії. Дальше літопис: Із сими всіми поїхав Олег на конех і в кораблїх. Бі бо числом кораблей 2.000. І повелів Олег вийти з кораблїв и звлїщи – витягнути кораблї на берег і повоева около града і много убїйства сотвори грекам. Розбив і попалив много палат і церквей, полонених посїк, одних розстріляв, других потопив. І наказав Олег воїнам колеса поробити і поставити кораблї на колеса і напав вітрила і їхав через поля в кораблїх під Царгород. Наїстрашилися греки, вислали послїв з проханнєм "не погубляй града". І уставив Олег вої свої (показав стїльки має війська) і вивесли греки з міста брашно (хлїб) і вино, і не прийняв Олег їжу, бо була затроена (тому називався "Вїший"). З це го оповідання Нестора іронїзував Грушевський. Та це була така голосна і славна подїя, що її 300 літ памятали в Києві, тому Нестор не міг її сховати." І заповїв Олег дати дань на 2000 кораблїв, в кожному кораблї 40 людей по 12 гривен на воїна. І почали греки мира просити. Олег відступив трохи від

міста і почав мир творити з царями грецькими. І післав до них (в місто) 4 – ох послїв, що вимагали по 12 гривень на "ключ" (це залїзна ключка у видї вилок, в які вставляють весла, 10 ключїв по кожній сторони) і окремої данї на міста Київ, Чернігів, Переяслав, Ростов, Любеч і прочая (–інші) гради, бо потем градом сїдяху князи под Олегом суше". Дальше літопис описує докладно точки торговельного договору. Імена послїв не словянські.

Ми не знаємо, які імена мали тиверці і тмутороканці. Назви лемківські та донських козакїв до нині багато рїзняться. Треба розумїти, що з кожним послом були тиверські перекладачі. Точки торговї умови обговоримо при Київській Русі. Нам їде про вияснення, як відбувся похід Олега, що човни Русї не були спалені т. зв. "грецьким вогнем". Греки на певно знали про похід Олега і мабуть чекали, щоб Олег вїхав у вузьку Босфорську, 30 км довгу, протоку, Там було легко грекам спалити однодеревки (літоп. "кораблї").

Пригляньмося, що говорить літопис. "Із сими всіми (воїнами) поїде Олег на конех і в кораблїх". Зрозумїло, Олег не міг вантажити коней у вузькі однодеревки. Олег приготїв двї армії – сухопутну кавалерїйську і пїхотну морську. Кїнна армія йшла з півночі через Болгарську державу, територією свата Симеона. Коли маємо в руках незаперечний доказ, що в 904 році Олег і Симеон громили греків, тоді границя держави Симеона була пересунена лиш на 20 км. від "Довгого Муру" Анастазія (Гляди карта Болгарії). Вони оба того року диктували мир грекам під Царгородом. За той час Олег міг приглянутися Царгородському і довгому мурам. Що число кораблїв було перебільшене літописцем, це очевидне. На таку величезну армію, 80.000 воїнів, вїеквіпувану зброєю, вітрилами, гаками до здобування мурів, їжі і води до пиття, не говорячи про випалення і випосаження у весла і ключї 2.000 човнів є фантазією літопису. Коли б Олег, враз з кавалерією, мав під Царгородом 35–40 тисяч війська, то це була б на ті часи нечувано велика армія, що її за літописним описом, греки перестрашилися. "І повелїв Олег витягнути кораблї на берїг і повоева около града (Селїмбрії, що було на березї моря Мармара, поза муром Анастазія, 40 км. на захід від Царгороду.) і много убїйства сотвори грекам і розбив (попалив) много палат і церкви і полонених побив, а других в морї потопив".

Олегова флїота причалила до Босфорського перешийка на схід від муру Анастазія, яких 40 км на захід від Царгороду, не вїжджаючи в Боспорську протоку, як того сподївалися греки. Від сторони Чорного моря простягалася рївнина, около 3,5 км широка. Коли витягнуто човни на берїг, відпало ризико, що грецькі кораблї спалять човни. Треба думати, що Олеговї конкістадори вийшли на берїг в ночї, щоб заскочити неждано греків. Чорноморське побережжя Боспорського перешийку є мїлководне з пішаним дном. На ньому від тої й до нинї немає ніякого порту (Атлас Гамонда ст: 44 – 45). Місто Селїмбрія над морем Мармара мало дуже вигїдну пристань. Через місто пробїгав шлях "VIA EGNATIA" (Історія Греції). В місті і портї було багато харчїв, про що Олеговї найбільше ходило, щоб прохарчувати велику армію. Олег приготївлявся до довгої облоги Царгороду. Боспорський перешийок має около 40 км. ширини. Ту віддаль до міста Селїмбрії, Олегова відпочила пїхота пройшла по чужому теренї без галасу за 5 годин. На

розсвіті дня здобуто харчові магазини в місті і порті.

Селімбрія, положена в безпечному місці, не була тяжкою до здобуття твердиною.

Нам відомо, що варяги були спеціалістами в здобутті мурів твердинь. Як вже згадано, вздовж чорноморського берега аж до проливу Боспор, простягалася рівна низовина, що підноситься до півдня у височину. Около 15 км від Чорного моря та височина переходить в гірський, около 800 м високий хребет, довжиною близько 25 км, шириною одного км. Хребет спадає – переходить у височину 500 м високу, що переходить над морем Мармара в горбовину 200 м понад рівень моря (ібід). Полоса від гірського хребта до моря Мармара заслонена від північних вітрів, була покрита від тоді до нині садами й виноградниками, між якими пишалися палати – віллі грецької аристократії. Там Олегові воїни "много убійства сотвори, много палат і церкви розбив (попалив) і полонених побив, других в морі потопив.

Самозрозуміло, що Олег, якого літопис називає "Віщим" – віщуном, не бивав грецьких вельмож, його вояки тої ночі наловили їх тисячами. Це був козир в його руках для вигнання війни. Він розумів, що здобути подвійні мурі Царгороду, боронені військом, не легко. Здобувши провіант і полонених, Олег "наказав воїнам поробити колеса, поставити на них човни, напаяв вітрила і їхав через поля човнами, які гнав вітер кь граду" (до Царгороду).

Приглядаючись тій вістці літопису, бачимо, що коли б Олег був атакував Царгород з моря і протоки, йому не потрібно було робити колеса під човни, бо мурі Царгороду доходили до вод протоки. Це ясне. Але 40 км. від Селімбрії до Царгороду, човни, навантажені поживою і награвленим добром треба було перетягнути. Порожні човни з напнятими вітрилами вітер був би перевертав.

Армія Олега не їхала в човнах, лиш тягнула навантажені човни, що їх попихав вітер. Варта б ще приглянутися тим літописним колесам і вітрові. Давні колеса були без спиць. Олег наказав нарізати з грубих дерев (що росли по північній стороні згаданого гірського хребта). Округлі колеса, повертити їх, вставити грубий дручок, як вісь, прив'язати до човнів, пос'ярувати осі товщем, напаяти вітрила і човни на колесах були за тиждень – готові. Воїни тягнули їх.

Царгород має що року три сезони вітрів. Весною до кінця травня віє досить сильний північний вітер, що його греки в давнину звали "Бореем". Температура в травні є 12 Цельзія – 50 F. Зимою від листопада до березня температура спадає до 5 – 6 Ц. – 30 – 40 F. Тоді вітер віє з північного заходу. В старині називали "зефір". Літом від травня до листопада віє південний вітер. В старині званий "нот". Температура доходить до 23 Ц. – 73 F. Східний вітер віє рідко і коротко. (4. т. XII. ст. 705). Як бачимо, то наш літопис про колеса і вітер, говорить правду. Пили і свердли Олегові воїни здобули в Селімбрії. Одноцих коліс нарізували в лісі.

Напад відбувся в травні, бо віяв північний вітер і напаяв вітрила. Напрямо до Царгороду Причорноморською рівниною був північно-західний. Вітрила можна наставляти в різному напрямі. (Атлас Гамонда, ібід).

Повертаючи до літопису, читаємо: "І настрашилися греки і вислали послів з проханням не погубляй

града". Коли греки з мурів Царгороду побачили човни на колесах, що скрипіли різними голосами, рев здобутої худоби, іржання коней, плач і зойк гнаних босих, повязаних вельмож, ліс списів і копій около 40.000 армії та тарани до розбивання мурів, то зрозуміло, що греки перестрашилися. Вони вислали послів з проханням "Не погубляй града".

Таран до розбивання мурів, це була груба, з одного кінця окута залізом, колода, підвішена на ланцюгах до грубої рами у виді букви "М" Розгойдували колоду й били в одно місці муру окутим кінцем. Зверху охороняли таран дахом з сирих колод. Таран мав колеса до перетягання. Все це нападаюча армія робила на місці в поблизьких лісах.

Дальше літопис говорить: "І уставив Олег вої свої" (Олег показав свою армію, тарани і полонених) "І винесли греки з міста брашно і вино (хліб і вино) І не прийняв Олег їжу, бо була затроєна". (Олег міг підозрівати греків в отруїнні, тому називався Віщим. Греки знали, що руси любили пити алькоголі. Олег привіз подостатком їжі й не прийняв їжі з Царгороду. "І заповів Олег грецьким послам дати дань на 2.000 кораблів по 40 воїнів в кораблі по 12 гривень на воїна, тобто 1.240.000 гривень. Рим і Візантія мали золоті соліди, вагою 72 соліди з одного фунта золота. Мабуть той фунт золота літописець уважає за гривню. Якщо так треба розуміти тягар гривні, то це було б 1.240.000 фунтів золота або 89.280.000 золотих солідів. (Оден грецький фунт рівнявся 0,7 американського фунта (4. т. 23, ст: 488 к). Це, як на ті часи головокружна сума і тут літопис явно переборщив. Наш літопис мабуть вдесятеро перебільшив цю суму.

Для нас цікаве, що літопис вичислює Київ, Чернігів, Переяслав, Ростов, Любеч і прочая гради, бо по тем градам сидять князи под Олегом суше. Виходить, що Олег був каган – король, а його підвладні князи навіть в Києві (Ігор). Це перша проба насвітлити і доказати фактами, що в 907 р. Олег відбув так голосний і корисний для Руси похід на Царгород, що його навіть Несторівсько-грецькі митрополити в Києві не змогли затаїти (хоч греки в своїх хроніках затаїли).

Той славний похід став фундаментом русько-грецьких торгових і політичних відносин поміж обома імперіями Русею і Візантією, хоч кожна з них розуміла той договір інакше. Київська імперія, що простягалася від рік Волги і Печори по Кавказ, Чорне море, Карпати до ріки Буга, займала простір половину східної Європи. Київ уважав себе суверенним партнером, звязаним з Візантією лиш союзом. Візантія уважала Русь з 20 разів більшою територією і населенням, своїм клієнтом, підвладною Візантії Варварією. Тому греки так часто не додержували звязаних умов, що змушувало Русь бурюватись за віроломство греків та відплачуватись Царгородові тою самою монетою. Ті події обговоримо при Київській Руси. Знаємо одну точку договору, що Олег ударить на арабів.

Наш літопис затаєє приявність Олега в Болгарії. Згідно з баєчкою літопису, Олег згинув від укушення гадуки 912 р. Літопис затаєє облогу Царгороду Симеонм. Літопис говорить: "Симеон, цар болгарський по миру 914, а не 913 р. віде в Царгород. Патріярх благословив його і обідав з царем (семилітнім Константином – автор) і вийшовши з Царгороду почав пустошити (грецію – автор) і брати в полон. Хоч

болгари охрищені, то вони воєн не занежали". (Никон літопис ст. 27).

Повернемо знова до арабських літописів, які говорять зовсім що іншого. 1. Це те, що в 904 р. Русь прийняла Христову віру з Болгарії, 2. Арабські історики Масуді і Ібн-ель Хасан говорять, що в 301 (914)р. "Геджри" Русь в силі 50.000 людей напала на арабський Табарістан (тепер Азербейджан), який знищила, спалила і ограбіла. Коли Русь вертала, обтяжена награвленим добром, на русинів напало наємне військо хозар, що складалося з музулман в числі 15 тисяч та вбило 30.000 русинів (хіба в сні). Решта покинула награвлене добро і втікала домів та була по дорозі винищена (363, 399, Т II ст: 441 – 448). В тому поході згнів Олег, що обговоримо пізніше.

"Геджра" – це арабське літочислення. Як ба що, то король Олег повірив грекам і почав виконувати умову. Олег згідно з умовою Весною 914 р. вирушає в похід на арабів. Греки за той час додали собі союзниками хозарами і печенігами. Греки били одним стрілом 2 великі зайці. I. Хозари добровільно перепустили Олега через свою державу бити арабів. Русь грабіла арабів лиш після розбиття арабської армії. Це відтяжило Грецію від арабської загрози в Малій Азії. II. Повертаючись з походу короля Олега бють, за грецьким пляном, зрештою, хозари, відбираючи в русинів здобуте добро. III. Відступаючого з рештками армії Олега, атакують в степах печеніги що мали затроєні стріли. Ране в ногу Олег, пробивається в Київ і в початках 915 умирає.

OLEH

he next ruler of the Rus, both Tmutorokan and Kievan, was Oleh. According to our chronicler, Nestor, Rurick died in 879 having transferred his rule to Oleh who acted as regent for Ihor, Rurick's infant son. Another chronicle, the Nikonian further states that Ihor was born to Rurick in 865 and that therefore he would have been fourteen at his father's death. The facts obviously have become garbled with falsehoods, raising many questions. Could Rurick have had a son at about the age of sixty five? Or in his seventies as others would imply? Who was the boy's mother? Who, for that matter, was Oleh? Once again we must turn to other sources for answers.

The Oleh mentioned by Nestor is the same name as Khelhu found in Khazarian, Greek and Arabian writings, or as Helgi, a Scandinavian name. After long researches only one person with this appellation emerges as a ruler in the north, Helgi of Denmark. He governed his country in the late ninth century until driven out by an invasion of Swedes, led by Bjorn the Old. Ihor, on the other hand, may have been the son of Godfred grandson of Harold Klak, brother to Rurick. Both Godfred and his father Sigfried were killed in battle at Louvain (891) and their followers dispersed. Oleh and Ihor, then, had reason to flee their homeland. They set up rule in Kiev about 893-894 and not 881 as Nestor would have us believe. Conquering adjacent Slavic tribes and securing a solid base for himself, Oleh soon began to take an interest in affairs of the Balkan peninsula.

At about this time a new ruler took power in Bulgaria; the Constantinople bred Symeon (r. 893-927), son of the previous czar Boris (now retired). A year after his coronation the Greeks made trade difficult for the Bulgars. Symeon's personal appeal was ignored. The Bulgarian ruler then called on Oleh, who without declaring war crossed the Greek border and began plundering. In this way an eleven year (894-904) Greek-Bulgarian struggle began.

A strong Byzantine army was soon dispatched versus Symeon under the leadership of the statesman Crenite. With the help of Oleh and his Rus' the Bulgars utterly destroyed this advancing army

and in turn began to march on Constantinople. (Oleh at this time retired with his command and share of spoils). The Greeks, finding themselves without an army incited the Magyars to attack Bulgaria from the northeast. Symeon hearing that his capital, Preslav, was besieged was forced to turn back. Two attempted reliefs were repulsed and Symeon with the remnants of his army shut himself in Dorostol, on the Danube. The old czar Boris now left his monastic retreat and organized a new army while sending secret messengers through Pannonia to Kiev for help. Oleh responded and together the two monarchs routed the invaders and drove them across the Danube. In 896 Oleh and Symeon defeated the Greeks at Bolharphigon, 810 km west of Constantinople. The Byzantines again were left without an army. Symeon used the next several years to liberate western Balkan lands from Greek domination. The Byzantines eventually sued for peace and a treaty was signed.

In 903 and 904 Oleh returned to Kiev bringing with him a young girl by the name of Olha, who would eventually marry Ihor. The Laurentian, Kievan, Nikonean, and Uvarilski chronicles all state she was brought from Pskov far to the north. About ten other chronicles all claim she was brought from Pleskov (in Bulgaria). The Pskovian version, written some three hundred years after the Kievan, makes a clear differentiation stating that Pleskov is not to be confused with Pskov and denying that Olha, ever came from that city. Had such a famous personage as Olha, who would be canonized after her death, ever come from Pskov, the local inhabitants would surely have treasured her memory. Another chronicle, the Yakimivski, goes on to state that Olha arrived in Kiev from Pleskov accompanied by a learned clergy bearing many books. It would seem, then, that Olha did indeed arrive from Bulgaria. Additional proof that Oleh was in that country at this time comes from two border columns, dated 904 and erected by 'Czar Symeon and a Kahan Oleh' to define the new border with Greece.

Further confirmation came in 1888 when a prior at St. Petersburg monastery, by the name of Leonid, writing in 'V Ruskoy Starine', disclosed ties between Kiev and Bulgaria in the ninth and tenth centuries. He gives Pleskov as the origin of Olha and states that accompanying her on the journey

to Kiev were her older brother (name unknown) and the presbeter Gregory. Much discussion was raised at the time by these works but the Russians have since banned them.

The year 907 found Oleh again at war with the Greeks. Gathering a huge army he sailed against Constantinople. Instead of approaching through the Bosphorus where the Byzantines awaited with their flame throwers of 'Greek fire', he beached his vessels behind a western defensive structure (the wall of Anastasia). Then, mounting wheels on his ships, he had his army 'sail' up to the city overland. The Greeks completely befuddled and outmaneuvered were obliged to capitulate. Besides obtaining a treaty entirely favorable to the Rus, Oleh was also able to extoll a huge ransom which was divided among all his men.

Four years later a more detailed treaty was drawn up; each party however, interpreted it differently. The Kievan Empire which controlled half of northern Europe considered itself independent of, but a partner with, Byzantium. The Greeks, though, looked upon the Rus as clients. That is why they so often broke their treaties forcing the Rus or other countries, e.g. Bulgaria, to retaliate.

In 914, Oleh led a successful expedition against Azerbidjan, south of the Caspian. The force, however, was ambushed on its return trek by Khazars and heavily defeated. Leading his retreating remnants, Oleh was subsequently again attacked, this time by the semi-nomadic Pechenegs. Wounded by a poisoned arrow in his leg the great leader died in Kiev.

ІГОР - ІНОР

КОРОЛЬ ТМУТОРОКАНСЬКО - КИЇВСЬКОЇ РУСЕЙ ОСНОВНИК ДИНАСТІЇ

"ІГОРЕВИЧІВ" УР. 888 - 890, ПОМЕР 946 Р.

а нашим літописом Ігор був сином Рурика ур. 865, убитий деревлянами 946 р. За Нестором в 946 р. Ігор мав би 81 рік життя (Пов. врем. літ. Ник. літопис. ст. 28). Такі дідусі не їздили в деревлянські ліси від "дима до дима" - хати збирати полюддя - податки.

Пригляньмося дійсному Ігореві, що по данськи називався Інгвар. Не міг Ігор народитися в "Новгороді Тмутороканському", бо у 862 р. ми бачимо Рурика вже в Данії, де він в тому році охрестився (вдруге). Нестор говорить, що Рурик в тому році щойно приїхав в Новгород тмутороканський бо іншого в тому році не було. Рурик приїхав в Новгород 858 - 859, відїхав 962. Тому Несторів Ігор не міг уродитися 3 роки перед приїздом Рурика-батька. Рурик приїхав без братів, бо таких імен брати Рурика не мали. В 904 р. Олег привозить Ігореві, за жінку болгарську князівну Олену - Ольгу. Ігор мав тоді 18 - 19 літ. Дата правдива. По смерті Олега бунтуються за грецьке золото прилучені Олегом племена у проводі з деревлянами й уличами. Греки пробували розбити Руську державу знову на племена, що були об'єднані Олегом доокола Києва. Нестор це від нас заховав і вставив в Повість 8 великих сторін друку з історії Візантії. Це було загальне повстання племен проти Києва. Щоби ту революцію здусити Ігор спроваджує з Данії свояка, ще одного Ігоря-Інгвара, що приїхав зі своїм братом Свенном, що його Нестор називає Свинельдом. Щоби греки, що викликали революцію руських племен, не знищили на Чорному морі кораблі з данською поміччю (т.зв. грецьким вогнем), король Ігор спровадив їх через Балтик. Після смерті Олега Русь була у ворожих відносинах до Візантії. Ігор наїхав гр. кольонії Криму, в Тмутороканії правив воевода Ігоря другий Олег, до якого ми прийдемо. Дани приїхали на 30 боєвих кораблях, по 200 варягів в кораблі. Ігор був змушений спровадити данів, бо руська армія Олега I за грецьке золото була вирізана в 913 - 914 роках. Щоби спровадження данів і пацифікацію збунтованих племен заховати, Нестор вставив нам за роки 915 - 940 8 сторін грецьких байок. З данською поміччю Ігор бе дошкульно печенігів, "що створиша з Ігором мир" і бе греків. I. Доказ наведеного: в умові Ігоря з греками в 944 р. в списку 23 світлич князів руських фігурує другий Ігор племінник (кузен) короля Ігоря Київського. Пригляньмося послам уповноваженим короля Ігоря підписати договір. Івар голова посольства посланий королем Ігорем, що його греки називають "великим князем". I. Вєфаст уповноважений від малого Святослава, II. Ізгавт уповн. від королевої Ольги, III. Слотгій упов. від Ігоря, кузена короля Ігоря, IV. Олейф упов. від кн. Володислава, V. Каніцар упов. від князя Предслава, VI. Сігбйорн упов. від Свангільди (Либеді) жінки Олейфа (вдова),

VII. Фрейштейн уповн. від Торда (Тудора), VIII. Лейф уповн. від Арфаста, IX. Грім уповн. від Сверкера, X. Фрейштан уповн. від Гакона кузена Ігоря (котрого?) XI. Карі уповн. від Стостінга, XII. Карльсефні уповн. від Тордга - Турда, XIII. Гегрі уповн. від Ефмінга, XIV. Воїст уповн. від Воїка, XV. Ейстер уповн. від Амунда, XVI. Фрейштайн уповн. від Бйорна, XVII. Ят-бінг уповн. від Гунара, XVIII. Зігфрід уповн. від Гальфдана, XIX. Кім уповн. від Клаккого, XX. Стегі уповн. від Йотуна, XXI. Сверкер уповн. від Гуті, XXII. Фротгі уповн. від Троанда, XXIII. Мунтор уповн. від Ута. Далше в умові вичислює 26 купців, послів від 26 купецьких товариств зв. гільді. Другий доказ: це "Сага про Ігоря обїйдисвіта". Сага це героїчна повість, народній переказ, проза переривана віршами, що були співані. Саги поставали зараз після правдивих подій. Укладали саги мандрівні поети, звані скальдами, "Скальде" це 4 - 5 тисячолітнє гальське слово означає добрий тон, поведення, знання справи, предмету, змісту, важливих випадків (257 ст. 265 і т. II. ст. 207). Шведський скальд це поет - ритмач, що вірші саги складав в ритмах. Ритм, це рівномірне чергування звуків у віршах. Примір:

"Народе мій замучений розбит[ий,
Мов паралітик той на роздорож[жу,
Людським презирством ніби струпом вкрит[ий,
Твоїм будущим душу я триво[жу".

Іван Франко.
Тут бачимо рівномірне чергування двох останніх звуків - букв.

Скальди носили довгі футряні плащі і були у великій пошані в Скандинавії. Виголошували саги на дворах королів і ярлів-графів, тому сага мусіла оспівувати правду.

Окрім скальдів були в Скандинавії ще барди, це наші кобзарі. Вони переспівували саги під акомпаніамент ліри звиж 2 метри довгої. Скальди й барди були високо шановані. "Сага" це наш "ЕПОС". Грецьке "епос" це пісня, оповідання про історично існувавших чи легендарних героїв (про Ахіля, Гектора і т.п.). Наше Слово о полку Ігоря є епосом (257, т. I. ст. 29 та 222). Слово о полку Ігоря було співане і гране нашими кобзарями на лірі на дворах наших князів і бояр. "Ліра" слово гальське, це струнний музичний інструмент околo 4.000 літ старий. Наші кімери-сумери в Месопотамії пригравали богам 3.000 літ до Хр. на арфах і лірах. Оба інструменти струнні. Арфа - велика, ліра мала. Повертаймо до саги о "INGVARS VIDNFURLA" Ігоря обїйдисвіта: "Інгвар син Істена приїхав зі Свенном на 30 великих кораблях до Гардаріки. Скандинавське город-твердиня - "Гарда" - "ріка" від слова "рікс" - король (королівство твердинь). Опис подорожі: перепливали кількома ріками (Двина, Друт) доки вплили в широку і рвучку ріку (Дніпро). Пережили багато пригод заким доплили до великого гарду (Кис-

ва), що був побудований на горі доколя чудового замку з білого каменя. Там Інґвар познайомився з гарною королевою на імя Сількесіф (*SILKESIF*). Сільке – шовкова, сіф – скандинавське любима, кохана, староруське ладо – богиня любови. За скандинавською дохристиянською мітольоґією "SIF" була жінкою бога грому Тора, що любив її до безтями за її вірність, була дуже гарна, мала сині очі і золоте волосся. Зі свідчення саґи виходить, що наша королева мала м'який т. зв. шовковий голос та була такою красунею як мітологічна Сіф. Вона вітала Інґвара і варягів та давала накази видати їм з маґазинів провіянт і місце бівакування. Видно померлий Олег мав добрі очі і вибрав Ігореві Ольгу, найкращу з–поміж п'ятох дочок царівни Анни, сестри царя Симеона (65, ст. 23–30). Де був на той час Ігор, муж св. Ольги, саґа не говорить. Мабуть воював з деревлянами. Дальше саґа говорить: "Після того ми рушили на південь. Ріка ставала щораз більш небезпечна. Перетинали її часті водопади (пороги). Один з них був такий скалистий і високий (Ненаситець), що треба було кораблі витягати на беріг і перетягати волоком. Виїхавши на повне море, ми були задержані великими воєнними кораблями. На покладах тих кораблів моряки дули великими ковальськими міхами у великі печі, звідки полумінь з великим шумом входила до мідяних рур. Моряки спрямовували ті рури на наші кораблі, що відразу горіли ясным полумінням і замінювалися в попіл. Наші кораблі відбігли від засягу рур і на приказ Інґвара ми почали стріляти на ворога огнестими стрілами. Вкінці наші рухливі кораблі упоралися з ворожими кораблями, що втекли. Ми доїхали до великого міста (Царгороду?), але не мали щастя, бо чума й інші хвороби здештуквали наші кораблі. Тяжко хворий Інґвар наказав поворот до замку королеви Сількесіф і зарядив, щоб його тіло похоронити в Швеції". Застановимося, чи Ігор і Ольга, що їх саґа називає королями, були короновані, коли і ким? В 913 р. коли після капітуляції греків цар Симеон і Олег з Ігорем вїхали в Царгород, тоді королева Олена забажала відвідати своїх родичів в Плескові, що їх 9 літ не бачила. Коли патріярх Николай Містик (911 – 925) коронував в Царгороді на співцезаря Візантії Симеона, Олег як третій член федерації бувший король Ютляндії, розумів вагу коронації і як бездїтний зажадав коронації для Ігоря і Ольги. Болгарія і Русь мали тоді майже ту саму мову. Тому саґа називає св. Ольгу цілий час королевою, а дани вмїли відрізнати королів від ярлів і князів. Що греки і Нестор цього не записали це не дивниця. Греки власне для того прислали Нестора, щоб повикидав з нашого літопису неприємні для них події, бо світлі історичні моменти витворюють почуття національної гордості і чести та творять з народу рабів державницьку націю. Цего греки найбільше боялися. Регенційна рада в проводі з патріярхом Николаєм Містиком в серпні 913 р. була така перестрашена, що патріярх був би коронував кожного, кого оба побідники Симеон і Олег були б зажадали. Тож майже цілий тиждень брами Царгороду були отворені, варту біля них держали болгарі і руси, а за брамами бівакували болгарсько–руська армії. Тому є підстави твердити, що Олег для свояка Ігоря, а Симеон для сестрінки Ольги–Олени домагалися коронації. Повертаючи до саґи ми бачимо, що там описані два походи 941 і 944 р. разом. В 941 р. похід був морський, руси були побиті, човни попалені грецьким вогнем. Король Ігор з Інґваром лише з 20 кораблями

втекли в Керченську протоку і повернули на Русь побережжям. Другий похід, що його Грушевський заперечив (т. I, ст. 442 – 443), шов сухоходом. Ігор перейшов Дунай і дійшов з великою армією до теперішньої Констанци, він плянував ударити на Царгород зі суші і повторити примір Олега. Імп. Роман Лекапен капітулював. Він вислав послів, що стрїнули під Констанцою армію Ігоря. Посли принесли підписану імператором торгову умову в двох копіях, що була майже рівна Олеговій з 911 року, та дали одноразовий великий окуп золотом, сріблом і шовками. Висоти суми не знаємо. В році 956 знайдено коло міста Констанци камінь з виритим написом, що "тут 6452–944 р. каган Ігор встановив мир з греками". Олег і Ігор носять титул каган, про що Грушевський, як і про другий похід, не згадує. Королем титулюють Ігоря вірменський історик Мойсей Каланкатуйський, арабський Ібн–ель–Атір та перський Нізамі. Після капітуляції греків коло Констанци витворилася складна ситуація. Треба було заплатити наєм печенігам й Інґварові. Ігор поділив здобич на три часті, але того було замало. Печеніги були невдоволені з платні, тому Ігор напустив їх пограбити Болгарію царя Петра с. Симеона, що був сателітом греків (398 ст. 186).

Грецькі послы повідомили Ігоря і варягів, що каліф Аль Мутакі (940 – 944 р.) з роду Аббасидів зістав замордований і в Каліфаті борба за трон. Це хотів використати Інґвар і вдарити на Закавказзя. Після наради Ігор згодився і разом з Інґваром післяв частину руської армії під проводом воеводи Олега, що його араби і хозари називали Хельгу–Олег. Насувається питання, що за Олег знова? Відповіді не було в ніяких джерелах окрім повище згаданих. В словнику старинної мови наших галів слово "OLAC" означає євнух. Наші гали в своїому букварі мали лише 17 букв. Гальське "C" Ц на початку слова заступало букву "к", на кінці складу чи слова вимовлялося як наше "ч", що переходило в "г". На Оркнейських островах доховалася чиста мова наших галів з–перед 3.000 літ. З їх словника беру незрозумілі нам нині слова. Слово Оляч це в перекладі на анґлійську, що в 70 % є також гальською, означає "A MAN DEPRIVED OF ALL HIS ADULTERI". Гальське "Олячд" – це кастрація. Оляч по гальськи був названий також старим, хоч не мав багато літ. Мав тонкий голос і не мав заросту (вусів і бороди). Доказ: арабський географ Ібн–Хаукаль (жив в X ст.) говорить, що араби після завоювання Еспанії купували молодих словянських хлопців, кастрували їх і продавали знова на Схід до Славії вчетверо дорожче. В IX – X стол. показувано в Києві три могили Олега, а в Ладозі четверту. Дуже можливо, що король Ігор мав такого Олега чи Олегів для охорони своєї шовкової дружини і дочок від варягів, що приїздили на Русь без жінок. Повертаючи до походу в Закавказзя 944 р. то русько–варяжська армії під проводом Хельгу–Олега й Інґвара виносила 15. – 20.000 мужви. З другою половиною армії король Ігор повернув в Київ, щоби хозари не повторили напад як в 913 р. на Олега "Віщоґо". Ігор в союзі з печенігами шахував Хазарію. Перський історик Нізамі говорить, що руси ішли сухоходом і тягнули до Дербенту човни сухоходом. З Добруджі до Дербенту є 1.800 км. у воздушній лінії. Русь всіла на кораблі від Констанци, через Чорне й Азовське море (перед тим Ігорів Хельгу – Олег зловив около 912 – 913 роках хазарську твердиню Сам-

керц, побудовану в Керченському проливі, що замикала в'їзд в Азовське море), (361, ст. 21) та (509 ст. 254). Цей раз Русь стояла міцною ногою в Тмуторокані, що хозари респектували. Пригляньмося походів Русі в Закавказзя, що доїхали в кораблях до устя р. Дону. Доном до недалекого устя ріки і озера Манич. Щойно з оз. Манич перетягнула човни 280 км. до ріки Куми і нею в Каспій. З Каспія в устя р. Кури, з неї зайняли велике торгове місто Бердав в теперішньому Азербейджані, що має до нині в січні 40°, а літом 80° фар. Там ростуть до нині тропікальні овочі. Русь кинулася їсти їх й захворіла на десентерію та почала масово гинути, про що говорить сага й арабські історики. Арабський намісник Азербейджана зібрав около 30.000 армію, але руси в отвертому бою побити арабів. Під час одної виправи русів по здобич араби із засідка побити багато русів і відняли здобич. В тому бою згинув Хельгу-Олег. Коли захворів тяжко Інгвар, руси відійшли тою самою дорогою в Київ, забираючи зі собою велику здобич. Араби їх не здоганяли, а хозари, маючи на карку Ігоря й печенігів, не пробували спиняти. Це діялося у вересні 945 р. Хорій Інгвар дав наказ вертати до королеви Сількесіф, а коли помре, похоронити його тіло в Скандинавії. Помер мабуть під час повороту, бо сага про нього більше не згадує.

Разом з бунтом деревлян греки вивідають около 915 р. торговий договір Олега з 911 р. Ігор зайнятий пацифікацією збунтованих племен, що їх назви Нестор нам заховав, консолідував державу і чекав слушного часу до відплати. В 917 р. Ігор разом з царем Симеоном розгромлюють 20.VIII гр. армію (205). До вересня того року цілий Балканський півострів був здобутий в двох побідних боях. Греки відновили торговий договір Олега. Десь під час тих переговорів греки зробили Свинельда своїм агентом. Від того року Свинельд виконує грецькі пляни. В 918 р. за намовою Свинельда король Ігор дозволяє на удержання варяжського корпусу вдарити на уличів, що до того часу були союзниками і толковинами (товмачами). Уличі жили близько моря, обабіч р. Бога, а тиверці обабіч р. Дністра. Оба племена були в федерації, боронили свою незалежність від Києва, мали сильну армію і не впускали гр. союзників печенігів на правий бік Дніпра. Їх спільна столиця Пересічен була на території тиверців правобіч р. Дніпра. Оба племена вели торгівлю футряними шкурами з Карпат, тучними волами та сіллю з-підкарпатських джерел. Держали безпечними торгові шляхи Дністер-Бог-Дніпро. Київ разом з хазарами та тиверсько-уличьким союзом тримали печенігів в кліщах. Король Ігор слабкий політик дозволив Свинельдові зачати війну. Греки затирали руки з радості. Тепер кор. Ігор не міг помогти Симеонові. Війна була тяжка й довга. Тяглася чотири роки. Ослабила сили Києва. За той час цар Симеон був побитий сербами і хорватами. Пересічен був побудований між ріками Реут-Бик-Дністер. Літопис говорить, що уличі і тиверці після 4-річного примучення платили Києву дань. Але тиверці втекли горі Дністром в Галичину й Закарпаття, а уличі до Волиніани. В ту прогалину ввійшло 4 племена печенігів і взяли Київ в огонь з Півдня і Сходу. За нерозважність Ігоря, 26 літ пізніше був убитий його син Святослав правобічними печенігами. Печеніги ділилися на 8 племен. Кожне племя мало около 5 великих родів. Разом у 8 племенах було 40 родів. Кожний рід мав около 1,000 кін-

нотчиків. По обох боках Дніпра кочувало зі своїми великими стадами худоби і овець 4 племена.

Печеніги не були монголами, це була еміграція з Праруси-Зимарії в Азію, в посушливому 390-літньому бездошевому періоді 2200 – 1900 р. до Хр. Тоді вимігрували скити, тури, печеніги, половці і другі, з яких постали гуни, авари, торки, хазари, болгарі і десятки інших (4. т. 5. ст. 927). За 3000 літ ті емігранти розмножились, здичіли і повертались в Пра – україну дикими грабіжними ордами. По знищенні уличів і тиверців Свенельд та Інгвар, за Нестором, одержали на удержання варяжський корпус землю деревлян. Коли Інгвар згинув в повороті з Бердави, варяжський корпус чисельно змалів. Ним кермував по смерті Інгвара Свинельд. Король Ігор домагався охрищення деревлян, бо Київ і Полянська земля були охрищені. Ми знаємо, що Олег з Ігорем прийшли в Тмутороканський Новгород охрищені в латинському обряді. Тому що Русь тяготіла до Заходу, греки піддержували поганство в деревлян, що було дуже сильним племенем і жило не південь від Прип'яті до ріки Горині 350 км. від Києва. Деревлянами греки хотіли знищити прозахідну орієнтацію Київської Держави часів Олег – Ігор – Ольга.

Свинельд в Ікоростені мав одруженого сина Магнуса (данське імя), що його Нестор для заховання правди називає Малом, а польський хронікар Длугош Мстишом. Назви Магнус і Мстиша мають по 6 букв. Король Ігор хотів повернути деревлян на Христову віру, а окрім того Мстиша залагав з даниною для Свинельдового змалілого корпусу. Не передчуваючи нічого, король Ігор приїхав з руською дружиною (військом) до брам Ікоростеня і домагався від Мстиші отворити брами твердині. Мстиша, чи хтось з його варягів, стрілив із заборола (мала вежа) з лука і вбив короля Ігоря. Ані один з наших літописів не говорить, що деревляни роздерли короля Ігоря деревами. Це вишукав Грушевський у гр. хронікаря і впхав в I том історії (70, т. I. ст. 438). Там Грушевський представляє короля Ігора як садиста, що вимучував у деревлян другу і третю дань, чим довів ікоростенців до розпуки і вони вбили Ігоря. Чи на такій історії мали виховуватися патріоти, коли їх королі за Грушевським були бандитами? Пригляньмося тайні причини смерті короля Ігоря. Рік і пів перед атентатом король Ігор поставив на коліна капітуляцією імператора Романа Декапена. Київ стояв в зеніті сили і слави. Такого пониження греки переболіти не могли. Всі, хто підняв руку на Візантію, за словами гр. історика Кедрина, мусіли згинуть так, як згинув каган Олег, цар Симеон, а пізніше Святослав (65. ст. 49). Свинельд був гр. сателітом-провокатором на службі короля Ігоря. Він на приказ гр. імператора дав наказ синові викликати бунт і вбити київського короля. Греки і Свенельд плянували й надіялися, що вдова по Ігорі з Маленьким сином не зуміє вдержати "Руську Імперію" від розсіпання на 20 поодиноких племен. На бунт племен і Мстиші греки післали золото. З великим здивуванням і розчаруванням побачили греки і Свинельд, що удавав вірного королевій-вдові, як їхні пляни розвіялися. Св. королева разом з єпископом Григорієм, як християнка, заговорили до своїх християн пламенним словом – боронити Христову віру від збунтованих поганських племен. Ніхто до нині з наших істориків не звернув уваги на факт, звідки і як зявилася в королеві-вдові так скоро і так сильна, вірна королевій армія, що розбила в бою деревлян в

початках революції, спалила й жорстоко знищила Ікоростень—гніздо бунту, а тим самим здушила повстання в зародку. То був такий блискавичний похід, що Свинельд не впів чи побоявся допомогти синові, що згинув в бою. Королева з 4 – 5 літнім сином вибралася на війну особисто. Народ пішов за нею як пчолою за маткою. Проводили в бій армію брат св. королеви і воєвода Малко Любечанин, що привів з Любеча сильний корпус сіверів. Благословив в бій армію хрестом і голосною молитвою єпископ Григорій, сповідник Ігоря і Ольги. Нестор, щоби закрити неприємні гре-

кам факти, наплів нам байок про несення послів в човнах, палення других послів в лазні, тризну на могилі Ігоря, де Ольга вимордовує опонентів 5.000 деревських бояр і т.п. Грушевський говорить: "Характеристика Ольги це фігура суворої (лютої) героїні, нелюдської (тиранської), підступної (фальшивої) местниці садистки". Але та сувора героїня успокоїла Київську імперію до тої міри, що ніяке плем'я після її смерті не підняло бунту, хоч Святослава не було в Києві. (Більше про св. Олену в. дж. 65 ст. 1 – 62).

I H O R

According to Nestor, our chronicler, Ihor the son of Rurick was born about 865 and killed by the Derevlans while collecting taxes in 946. It is highly unlikely that such an aging individual (about 81 at the time) would have travelled the wilds collecting tribute. Let us examine the true Ihor (Scandinavian Ivar or Ingvar).

In 904 Oleh returning from foreign campaigns brought to Ihor a young girl by the name of Olha, as wife. Ihor was at this time about 18 or 19 while the girl was several years younger (see under Oleh for background on Ihor's arrival in Kiev). Ihor remained in Kiev, (while Oleh adventured abroad) for about a decade, until the latter's death in 914. When the Greeks learned of Oleh's death they attempted to disperse the empire he and his protégé had forged. Several tribes, including the Derevlans and Ulichians, were paid to begin a revolt. To quell this uprising Ihor called on a nephew from Denmark by the name of Ingvar (Ihor). The latter arrived with his brother Sveneld and thirty ships (approximately 200 men per ship). Ihor was forced to call on this outside help because of the weakened condition of his own army (decimated by the ill-fated expedition of Oleh). With this Danish help the Slavic tribes were quelled as were the Pechenegs the following year (915).

Although this call for aid is not mentioned by Nestor it can be inferred from several sources. First, in a treaty with the Greeks in 944 Ihor, the nephew of Ihor, is mentioned. Secondly, the ancient sagas tell of an expedition by Ihor Visfurl to Garderike (Scan. term for Rus-territories) with thirty ships. On their journey they crossed several rivers until arriving at a large fortress, Garde (Kiev), made of white stones and situated on a hill. There Ihor (Ingvar) met a lovely queen referred to as Silkesif (in reality Olha). The queen greeted Ingvar and the Varangians courteously and granted them bivouac. Where was Ihor at this time? Probably on an expe-

dition against the Derevlans.

In 941 Ihor led a naval expedition against Constantinople but was disastrously defeated when the Greeks used a secret weapon, a flame thrower, called by the Rus the 'Greek fire'. Three years later, Ihor was back with an immense army including the Pechenegs as allies. He traveled overland and did not have to fear the enemy burning his vessels. The Greeks, seeing the overwhelming size of the advancing army, immediately capitulated and made overtures for peace. A new treaty was signed (virtually identical to the one of 911) and the Rus received a large ransom (the exact figure unfortunately is not cited). The following year Ihor was treacherously murdered. The reason for this can be discerned if we backtrack slightly.

At the time the Greek emperor Lyçapenus was forced to sue for peace, Kiev stood at its zenith. The Byzantines were humiliated and began to search for a means of getting revenge. That means they found in Sveneld, whom they convinced to become a secret agent. With his son Malom (Scan. Magnus), Sveneld plotted Ihor's death. The Greeks meanwhile supplied gold to the twenty or so client tribes of the Rus, urging their revolt when Ihor was disposed of. In the fall of 945 Ihor arrived at Iskoresten, the Derevlian capital to collect taxes. Since the gates were barred he rode up ordering that they be opened. He was shot from the wall by Malom or a hired accomplice.

Much to the Greeks chagrin their plans did not materialize. Quick and concerted action by the widow Olha and her chief advisor bishop Gregory led to the formation of a Christian army. Under the personal command of the queen, this army defeated the Derevlans, burned their capital and snuffed out any other revolts (Malom was killed at the storming of Iskoresten). So thorough was this pacification that years later when Olha died and her son was away in a foreign land no uprisings took place.

ОЛЬГА - ОЛНА

СВ. КОРОЛЕВА ОЛЕНА - ОЛЬГА

УР. 890 - 970 Р.

нучка болгарського короля Бориса, сестрінка царя Симеона, дочка великого князя Сондока й царівни Анни, сестри царя Симеона. Уроджена 890 - 891 роках в місті Плескові, на той час столиці болгарської держави до 1002 р. Охрищена після народження болгарським патріархом в Плескові. Цар Борис (852-889) мав 6-ро дітей: Володимира, Григора, Симеона, Якова, Ганну й Евпраксію. Ганна вийшла заміж за великого князя Сондока, що виводив свій рід від Кагана Тервела, онука Кагана Асперуха, що привів болгар на Балканський півострів 670 р. Вони мали 5 дочок і двох синів. Четверта з ряду найкраща з лиця дочка Сондока і Ганни була Олена-Ольга.

Пригляньмось болгарській назві Плесков, слов'янській Плиска. Около 530 р. сім племен наших антів перейшли Дунай, посіли край по гори Стара Планіна на південь ріки, створили союз племен і союзню столицю оснували на плоских зверху горах з назвою "Пльска" - Плеска. Такою Пльскою була наша Старокиївська гора та Кримський Новгород і др. Від слова "Пльск" походять слова плоский, плесковатий, плескач і плесо. В Карпатах і Підкарпатті є три гори з назвами Плискуца, Плеската і Плесковата. Антська "Плиска" оснвана на трьох плоских горах, що разом мали 23 км.² поверхні. Анти укріпили її земляним валом і ровом. Болгарський Каган Аспарух підбив 680 р. антів, наказав антам обкопати Плиску більшими валами і ровами, а тоді виселив усіх антів поза вали, а самий з болгарським боярством зайняв хати антів і зробив столицею болгарської держави. Виселені анти поселилися доколя Плиски. Так постала Плиска внутрішня болгарська і зовнішня антська (398).

Анти перед приходом болгарів вибрали Плиску на столицю з двох причин: I. Була легка до оборони, II. Через Плиску пробігав торговий шлях Дунай, м. Віччин - Егейське море, через міста Дристру-Доростол, Преславу, Адріанополь, де перетинав другий торговий шлях Білгород, Ніш, Царгород (ібід). Цар Борис охрестив себе й Болгарію 866 р. Тому в році уродження князівни Олени Болгарія була вже 24 роки християнською. З того Плескова привіз каган-цар Олег 904 р. в Київ князівну Олену королевичеві ігореві за жінку. Що так було маємо два докази: I. Це знайдені бельгійськими археологами два пограничні камені, що про них ми знаємо з опису кагана Олега, II. Свідчення нашого літопису.

Сестрінка царя Симеона приїхала в Київ зі своєю прислугою, дворянками, незаним з імени братом, воеводою Малком і єпископом Григорієм з цілою Каптіулою. Тому Якимівський літопис говорить "Тогда придоша в Київ ИЕРЕИ УЧЕНИ И МНОГИЯ КНИГИ". Чернець Храбр подає, що єпископ Григорій був сповідником царя Симеона. Всі наші літописи окрім

Київського (Несторового) і Никонівського називають місце походження князівни Олени Плесков. Псковський літопис виразно застерігає "А Псков і Плесков не той сам град". Наш Грушевський на пролетарську моду зробив з князівни Олени Псковську дівчину, а з Плескова Псков. На Русі й на Заході був звичай, що володариня держави одержувала від чоловіка в придане місто з округою. Каган Олег дав Олені місто Любеч. Там вона посадила воеводою Малка літописного "Любечанина". Стару обслугу Київського двора замінила християнсько-болгарською службою. Начальником палатної гвардії призначила брата, а до помочі йому дала Добриню, сина воеводи Малка. В той спосіб Київський королівський двір був забезпечений від небезпеки отруєння та палатної революції й атентатів. Цего нам Нестор не сказав. На Київському королівському дворі запанував християнський дух Кирило-Методіївського обряду, підлеглий безпосередньо болгарському патріархові. До 1054 р. церковного роздору не було з історії Скандинавії знаємо, що Південня Данія в II-гій половині IX ст. була охрищена. Рурик охрестився після повороту з Тмуторокані (Новгороду) 862 р. Тому Олег майордом убитого Зігфріда, що був братанком Рурика, і маленький син Зігфріда Інгвар-Ігор, викинені 891 - 892 р. з Південної Данії Оляфом Шведським, були безсумніву охрищені в латинському обряді (506 ст. 70). Нестор ці факти від нас заховав, бо він знав, що Рурик не мав сина і що Олег прийшов в Тмуторокань з Ігором 39 літ після виїзду Рурика в Данію. Тому Олег, про що Нестор нам признався, не був своєюм Рурика ані Ігоря. Про християнізацію Києва і полян, після приходу князівни Олени з єпископом і многими єреями, що привезли много святих книг, Нестор, окрім Якимівського літопису, нам ту подію затаїв, але арабські історики говорять, що Русь (Київ) прийняла Христову віру в друге з приїздом князівни Олени. Дальші від Києва племена хрестила королева Олена після смерти короля Ігоря силою. Пригляньмось тій могутній королеві, що після атентату на короля Ігоря не розгубилася, не впала духом, а енергійною негайною акцією не дала розсипатись Русі на племена, а споїлаті племена так, що по смерті св. Королеви не збунтувалося ані одно племя, Передала Святославі повний скарб, вишколену сильну армію і знаменито наладнану адміністрацію розлогої Імперії. Св. Олена оснувала в устю р. Десни в Дніпро місто Вишгород, на правому березі Дніпра, на плоскій горі 180 метрів високої побудувала на фундаменті з каміння з терасних великих колод великий з вежами і галеріями замок-твердиню. На другій прилягаючій горі побудувала в той же спосіб одноповерхову літню резиденцію й для себе з терасами й ганками доколя. Між резиденцією й замком була дорога. Дніпровий беріг спадав стіною до Дніпра і з того боку був нездобутий. Від суходолу окружав оба будинки й сад високий вал

землі 5,5 км. довгий. Таких щораз довших валів, побудованих концентрично, було шість. Між валами було шість глибоких ровів, наповнених водою. Над ровами були зводжені мости. Ті мости й замки будували виселені перед спаленням Ікоростеня деревляни. Ціла будова (виживлення робочої сили) відбувалася на кошт підвищеної данини на деревлян. З тої дани 2/3 йшли до Київської казни (скарбу), а 1/3 на будову Вишгороду. Замок був так сильно укріплений, що лише голодом можна було його здобути (65 ст. 143). Приборкання огнем і мечем деревлян навело страх на інші племена, що почали коритися. Помимо того королева весною 946 р. вибираєся походом на північні племена з військом, єпископом і священниками. Св. королева користає з претексту, що ті племена минулої осені піднімали бунт, починає карати від деревлянських сусідів дреговичів. Народ витає королеву хлібом і сіллю й просить помилування. Королева зганяє людей на збори, священники говорять проповіді про Христа, а королева заявляє, що простить бунт як охристяться. Відмови не було. Так з 3 – 4 сіл поставали "погости" – релігійно-адміністративні центри. Гальське слово гоісті це хрестний батько або мати (257 ст. 147), наше куми. Так кумувала королева цілий рік повозом і саньми. В погостах за кару приказує будувати церкви і малі замочки, де полишає двох-трех людей залози. Охрищенням погостам знижує дань, котру що-осени мають християни складати в хату-замочок, обведену частоколом. Всюди нищить ідоли і требища – жертвенники. З більш опірних погостів бере закладників. Погости стають оком і

ухом св. Королеви. Коли св. Ольга докінчила роботу, була вчасна весна 947 року. В тому останньому погості мусіла почекати щоб води опали, назвала його Плесковом і полишила, за свідченням Якова Мниха, там сани. Вертала в Київ повозом. Так зцементована держава тою геніяльною жінкою простояла близько 100 літ без бунтів. Що Ігор і Олена були короновані, говорять німецькі й арабські історики тих часів. Руських послів, що прийшли 959 р. до нім. імператора Оттона I від королеви Олени, абат (ігумен) прюмського монастиря Регінон титулує нашу королеву "REGINA HELENA". Тим самим титулом титулують королеву хроніки Гільденсфельдська і Кведлінбургська. Інші два німецькі історики Лямберт Герсфельденський і Тітмар Мерзбургський також титулують королеву титулом "REGINA". Не можна сумніватися щоб нім. історики, що були завсігди дуже скрупульозні в титулятурі, помилилися і замість княгиня "DUCA", англ. "DUCES" написали "REGINA" – імператорка. Магдебургський єпископ Адальберт, що був у Києві зимою 961 р., називає в своїй історії королеву "REGINA RUSSORUM OLENA". Тому пора перестати за Нестором і Грушевським називати імператорку Руси княгинею (65. ст. 12 – 13). Арабські історики Ібн-Русте, Худуд і Гардізі, що писали в IX. ст., говорять, що руси мають царя "Хакана" Кагана, що його титул рівний грецькому "імператор". Худуд порівнює титул "Хакан", що рівний арабському "падишахові" тобто цареві-царів (ібід ст. 32 – 33). Докладний опис св. королеви в праці Жінка і Держава.

— x —

OLHA

rand daughter of the Bulgarian czar Boris and niece of Simeon his son, Olha was the daughter Sandoc and Anna (sister of Simeon). She was born in 890 or 891 at Pleskov, at that time the capital of the Bulgarian empire.

Shortly after birth she was baptized by the Bulgarian patriarch of the capital city.

Czar Boris had six children, Volodimir, Gregory, Simeon, Jacob, Anna and Euphrasia. Sandoc was descended from the Bulgarian kahan Asperukh. Anna and Sandor had five daughters and two sons. The fourth girl was Olha.

The Bulgarian capital Pleskov derived its name from the fact that it was situated on a flat (pleska) hilltop. From this Pleskov the Kahan Oleh brought to Kiev in 904, the niece of Simeon as wife for Ihor. Accompanying Olha were her attendants, a brother (name unknown), the voevod (war

lord) Malkom and a bishop Gregory with his entourage.

The Rus followed the custom of many western nations in granting the queen a city with surrounding districts. Olha was presented with Lubech. Here she established Malkom as her governor. Leadership of the palace guards was presented to her brother and Dobrenia, son of Malkom. Gradually the Kievan court was permeated by the Cyrilian-Methodian Rite under the guidance of the Bulgarian Patriarch. Although Nestor doesn't mention it, Arab historians do state, that the Rus adopted Christianity under the influence of Olha.

With the establishment of 'pohoste' (previously described) the Rus' tribes were so well united that upon Olha's death not a single one revolted. She was able to transfer to her son Sviatoslav the full treasury, disciplined army and well organized administration of a large empire.

СВЯТОСЛАВ-SVIATOSLAV

"НАЇВНИЙ" У.Р. 941 Р. ЗАРІЗАНИИ ПЕЧЕНІГАМИ ВРАЗ З 10.000 АРМІЄЮ В ПОЧАТКАХ

МАЯ 973 Р.

ужої землі щещ, а свою губиш". Докір умираючої матері Святослава, що в 5-літніх війнах вигубив около 80 – 100 тисяч цвіту руської молоді.

Святослав, останній варягнатроні київських королів, поганин, слабый політик, дипломат, тактик і

стратег, малий син великих духом й розумом родичів – християн.

За звичаєм вікінгів малолітніх хлопців по передчасній смерті батька, до повноліття, мав виховувати стрий або син стрія, що ним був для Святослава Свинельд. Перед бунтом деревлян, королева Олена чи кор. Ігор вислали 945 р. Свинельда в північні провінції, мабуть у велике село Стару Ладогу, бо Новгород як міста ще на світі не було, для вдержання в послузі північних племен, тому Свинельд не поміг синові. Як довго Ільменський Новгород не був розкопаний археологами, так довго за Нестором, москалі разом з Грушевським говорили нам байку, що Рурик прийшов в Новгород Ільменський, що був оснований в другій половині X і XI століттях. На основі доказаного ми знаємо беззаперечно, звідки, коли, чому і як прийшли Олег і Ігор, бо Рурик в Новгороді Тмутороканському був лише 3 роки. Ось що говорить археолог В.Л.Янін на 186 сторони своєї книжки: "На 620 березових грамот знайдено за 12 літ розкопів лише 7 грамот з XI століття. Значить в X ст. Новгород як міста ще не було. Правдоподібно король Олег або св. Ольга побудували твердиню-замок 3 км на південь від Старої Лагоди. Більш правдоподібно побудувала той замок, що став основою Новгороду, королева св. Олена, під час пацифікації північних племен словін і кривичів, разом з Плесковом-Псковом, що нам знане (450 ст. 186 – 188) та (344 ст. 295 – 303).

Повертаємо до Святослава, Свинельда і св. Олени то по смерті Ігоря відносини між Свинельдом і королевою були напружені. Королева інтуїтивно відчувала у ньому зрадника. В 948 р. Святослав, що був охрищений по народженні (його ім'я), мав 7 літ. Свинельд титулом посвоячення домагався виховання Святослава. Щоби не дати його Свинельдові, віддала сына на виховання Амундові, що його Нестор називає Асмундом. Це був один з тих 20 удільних князів, що в договорі Ігоря з греками фігурує на 12 місці після малого Святослава. Варяги Амунд і Свинельд в Новгородському замку виховали Святослава разом з поганськими жрецькими на поганина, жорстокого визнавця Перуна і Дажбога. Христос проповідував не убий, не граб, не пожадай нічого, що є ближнього твого, казав не прелободій, встановляв піст і т.д. Дажбог і Перун дозволяли не все. Коли вихованкові минуло 15 літ, за скандинавським звичаєм він став повнолітній. Святослав 955 р. повернув в Київ (398 ст. 213). Мама й єпископ Григорій були перестрашені тим сильним, розбещеним дикуном, що вганяв за дівчатами (епізод з Малушею), висмівав матір, єпископа й віру в Христа та християнську мораль. Святослав був арогант-

ський, шорсткий в поведенні, кпив з матері й єпископа (Нестор). Св. королева молилася й плакала (Нестор). Король Ігор мав більше дітей. Правдоподібно був син Гліб, що помер перед приходом в Київ Святослава. Дві дочки Ігоря незнані з імен були замужніми за мадярськими князями. З мадярської генеалогії знаємо, що онук Арпада Таксоній і його син Михайло були жонаті з руськими принцесами з того самого роду, бо батько й син були шваграми. Таксоній мав сестру і около 956 – 957 року королева Олена одружилася Святослава з тою княжною, незнаючою з імені. Від неї були два сини Ярополк і Олег. Грушевський уважає Ярополка як найстаршого сына. Але найстаршим був Володимир, уроджений около 958 р. (помер 15.УП.1015 р.) у віці 56 літ. В Болгарії померла 965 р. цариця Марія-Ірена жінка царя Петра, сына царя Симеона з другого подружжя. В тому часі в Болгарії змагалися дві партії. Одна про, а друга проти грецька, що перла до війни з Грецією. Партія миру була сильніша. Мир з Візантією був вдержаний вже 40 літ від 925 р. завдяки цариці Марії-Ірени-Цар Петро Малий син великого батька був слабого здоровля епілейтик і в усьому слухав дружину Марію-Ірену, що була внучкою гр. імператора Романа Лекапена.

Цар Петро від 927 р. через 38 літ за життя Марії-Ірени, діставав щорічно суму кількадесять фунтів золота (398 ст. 148). Цар Петро слабый політик не взяв до уваги, що у Візантії був імператором здібний вожд і політик Никифор Фока. Він до 965 року прилучив до Візантії половину Малої Азії.

Вірив в св. Анастасія і в його честь оснував на Атоні монастир зв. Великою Лаврою. Немав дітей, був патріотом Греції, ціле своє життя віддав могутності й славі Візантії. Греки дали йому титул "смертельний пострах сараценів" (турків). Любив тверде обозве життя. Що року бив турків і ніколи не програв ані одної битви. Ціле життя мрів, щоби закінчити старість в затишшю побудованої ним лаври. Згинув від зради жінки Теофано, 969 р. Був імператором лише 6 літ.

Цар Петро після смерті жінки Марії вислав зимою 965 р. послів в Царгород по щорічний гарач. Никифор Фока по вернув шойно з побідної війни в Малій Азії, після здобуття гір Таврів чим поширив терен завоювань до Сереземного Моря і ріки Сейган. З містом Тарзус. (ібід ст. 199). Це був простір 350.000 км² в трое більший Візантії. Домагання Петра обурило Никифора. Він приказав простягнути болгарських послів долілиць в троновій салі і всипати велику порцію нагайок. В то місце звідки виростають ноги.

То була авдієнція, що немала аналогії в міжнародних дипломатичних взаєминах тодішнього світу,

Європи й Азії: Никифор нехотів переривати війни з турками в Малій Азії, тому напустив за золото на царя Петра нашого Святослава поганина, Угорська князівна жінка Святослава померла около 962 р. В 960 р. Святослав стає паяцом-куклою в руках Свинельда що був грецьким платним агентом і перебрав з поміччю Свинельда насильно владу від своєї матері. Св. королева після повороту з Царгороду 967 р. вислала в 968 р. послів до імператора Оттона з проханям прислати архієпископа, щоби очолив руську церкву бо старий еп. Григорій в початках 968 р. помер. Греки знали, що єпископ Оттона Адальберт 969 р. вибрався в Київ, тому Свинельд намовив 20-літнього Святослава перебрати владу від матері силою. В давній Праруси був освячений предками звичай-закон, що мужчина ставав повноправним горожанином по закінченні 24 літ життя. Тоді міг займатися уряди, діличити майно і т.п. Той звичай занесли наші прапредки в Сумерію, Малу Азію, Рим, Францію, Англію та Піринеї, Середню Азію й Індію. Той звичай-закон обов'язував в Європі до I св. війни. Перебрання влади 20-літнім Святославом було грубим насильством над матір'ю.

Єпископ Адельберт прїхав в Київ зимою 961 р. перебув гостем св. королеви 6 місяців. Святослав заборонив йому і його капітулі архієпископську діяльність. Св. королева і жінка Святослава просили Святослава о дозвіл. Святослав брутально відмовив їм. В квітні 962 р. Адальберт виїхав з Києва. По дорозі кілька його священників було вбито. Німецький історик записав, що королева (*REGINA*) Олена допустилася обману. Можна уявити, як обі жінки переживали такий сором. Св. королева плакала й молилася, жінка Святослава того року померла. В Києві віджило поганство. Святослав уряджував поганські святкування Дажбога, Перуна, Купала, з лісів повиходили жреці-волхви, на могилах померлих уряджувано поганські тризни. Так Святослав став паяцом грецької політики. Шнурком, що спричинював акробатику паяца, був Свинельд, що його поради 20-літній Святослав беззастережно виноував. За шнурок тягнула тайна грецька дипломатія, 60 тайних гр. канцелярій для заграничної гр. політики (205, ст. 218). Св. королева Олена остерігалася сина перед дволичністю Свинельда, але Святослав кпив з порад матері. Тепер греки пригтовляють руками Святослава й кровю Руси знищити торговельного конкурента Хозарію, що маючи юдейську віру була недоступна грецькому месіанізму-інфільтрації. Хозарське купецтво у 80 літ після прийняття Мойсеєвої релігії, звязками з Сходом і Заходом розбудували столицю Итиль на центр світової торгівлі і сильно почало конкурувати Царгород. Ось чому, св. королева по смерті Ігоря не робила в торгових цілях походи на Царгород, а спрямувала руську торгівлю за 18 літ свого регентства в Итиль. В той спосіб вперше не Царгород уневажнив торговий договір Руси, а Русь Царгородові. В Царгороді пішли ціни вгору на віск, мід, футрянні шкірки, тучні воли, білугу, пшеницю. Торговля з Итилем відбувалася з мілітарною охороною шляхом Дніпро-Десна до тепер. Брянська, там перетягано човни лише на 20 км. (на Дніпрових порогах 90 км., Географія України) до ріки Згідри, що впадає до Оки, Окою до Волги і в Итиль. Цей шлях був довший Дніпрового, зате безвечний від печенігів.

Коли б Хозарія була простояла ще 50 – 100 літ, Візантія була би померла без війни на економічну

хворобу, бо греки жили лише з торгівлі і ошуща. Тому невірним є твердження Грушевського, що Хазарія в X стол. слабла й хилилася до упадку (т. I, ст. 461). Хазарія була ослабла від 786 – 809 р. підчас горожанської війни і була ослаблена тою війною приблизно до 860 р. Від того часу Хазарія поступенно приходить до сили і наш літопис говорить, що 859 р. платили хазарам дань поляни (Київ), сіверяни, вятичі і радимичі. ("Пов. врем. літ" т. I, ст. 16 – 20). Як бачимо, то хазари в тому році були вже настільки сильні, що перейшли Дніпро, а на півночі мали всі не словянські племена, мешерю, муром, мерю, весь, голядь і можливо кривичів і словенів. Від ріки Волги до Дніпра є звиж 1.000 км. на лінії 50-го рівнолежника, це доказує широту впливу і сили Хазарії. Король Олег звільнив полян і словенські племена від данини, але Ігор з причини спільного ворога печенігів устійнив з хазарами "модус вивенді", а св. королева навязала дружні відносини проти спільного ворога Візантії. Вона знала за чие золото вбито Ігоря. Хазари не пускали азійські орди на захід від р. Волги, а тим самим боронили розбиту на племена Русь від наїзду азійських дикунів. З того 300-літнього затишшя користали руські племена і в урожайні степи з товстим чорноземом ринула руська кольонізація. Та кольонізація спільно з Києвом, Тмутороканю й Хазарією за 50 – 80 літ була би зденаціоналізувала печенігів, що їх цупко держали в руках й не дозволяли на грабунки св. королева з останнім хазарським каганом Йосифом. Русь вже в XI столітті мала заселити компактною масою Причорноморя від Дніпра по р. Дон від 48 рівнолежника до берегів Чорного і Азовського морей та землі на схід від Азовського моря, між ріками Манич до Кавказьких гір. Хто має в руках побережжя, той бере в свої руки торгівлю й має природну границю легку до оборони. Грекам Хазарію треба було конечно знищити, для тої роботи знайшовся 20-літній руський паяц, що слухав як батька в усьому Свинельда і кпив з порад матері. Пригляньмося його шкідливим для будучого Руси ділам. Хазарія жила в X ст. в добрих взаєминах з племенами на схід від Дніпра, починаюч и від вятичів на північ. Ті племена платили хазарам дуже низьку дань, заховуючи своє племінне самоврядування. Лівобіч Волги хазари жили в союзі з буртасами й волж. болгарями. На випадок нападу азійських орд на Хазарію всі ті народи й хазарські союзники торки (жили на схід від р. Волги, творили велику силу. Греки за золото напускають Святослава, щоби наглим ударом знищив північних союзників Хазарії. Ми знаємо, що хазари вели годівельно-молочну господарку. Зі збіжжя управляли в болотнистій дельті Волги риж. В квітні виходили зі своїми стадами і йшли в степи на південь від Итиля, де вже зеленіла трава, між ріки Кума-Терек-Манич-Салю і оз.-Каспій (319). В маю оберталися на північний захід, доходили до р. Дону і посувалися зі стадами на Північ. Святослав в квітні 964 р. бе радимичів, сіверян і вятичів, в маю бе болгар і буртасів. Каган Йосиф дізнався про напад, покинув стада й поспішив на поміч, але віддає від Саркела до болгар була звиж 1.200 км. Коли каган Йосиф приспів в початках червня на підмогу, буртаси і болгары були вже побиті, а їх столиці ограблені і знищені вогнем. Святослава вже не було. В тих боях багато руси було побито, бо болгары були сильним народом, але ті що повернули й ранені обловилися великою здобиччю. Святослав за золото матері і грецьке творив великі

армії. Він накладає дань на 3 словянські племена в поворотній дорозі, і як побідник, обвантажений награваним, віздить в Київ, витаний поганськими жрецькими й народом. Без сумніву була принесена людська жертва перед ідолом Перуна.

В Києві чекав на Святослава зі золотом молодий здібний гр. дипломат Патрицій Колокир син Херсонського намісника – Катепана. Він привіз золото Святославові й Свинельдові. Калокир як здібний дипломат володів бездоганно руською мовою і кількома іншими – печенізькою, хозарською і др. (398, ст. 200). Він знав київські відносини, де були дві партії – християнська у проводі зі св. королевою і поганська зі Святославом, що згордів після вдалого походу. Калокир мусів привезти вже велику суму грошей, щоби Святослав виконав другу рунду гр. плянів. Прийшло до словного зудару – сварки між св. королевою і Святославом. Мати не дозволяла нищити Хазарію, син кпив з матері й школив за материни–державні й грецькі гроші, ціле літо і зиму дуже велику на ті часи 60.000 армію. Весною 965 р. Святослав (мабуть з печенігами, що їхали кінно побережжям) пливе човнами Дніпром, Чорним і Азовським морями в устя р. Дону й доходить до Білої Вежі – Саркелу, здобуває її, розбиває хазарську армію, де гине останній каган Йосиф. Здобуває і палить хазарську столицю Итиль і торгове місто Касогів Семендер, бере масу хазарів в полон і з великою здобиччю повертає тою самою дорогою в Київ. Ось чому на Русі від рік Дону по Вислу жило до 52 рівнолежника на північ так багато білих та рудих юдеїв, деякі з назвами Коген, що походили від 25 жінок кагана Йосифа. Багато з наших українських жидів було синьооких спеціально з іменем Коген. Гітлерівці чудувалися, як юдеї могли бути синьооки.

Привезених Святославом тисячі полонених хазарів наші люди не хотіли держати довго в рабстві, бо вони інакше молилися, говорили, не їли свинини, не пили високопроцентову алькоголеву суму, роблену з пчільного меду і твердо держалися своєї віри. Після смерті Святослава люди відпускали хазарів на волю, хоч без сумніву багато їх гинуло з холоду й голоду. Так зникли хазари, а вродилися на Русі євреї–жиди, що у 80 % були арійці, а не семіти. Греки боялися, що хазари відбудують свою державу, тому дали наказ Святославові хазар висилати на Русь, що Святослав виконав. Так з'явилися на Русі юдеї зв. "Ашке-нази", на відміну від темноволосих, темнішої чери палестинських зв. Сефардистами, що їх також виселив з Палестини Тит, римський імператор. Як бачимо, то наші українські юдеї–гебреї з'явилися на Русі, що простяглася від Волги до Балтику, примусово не добровільно. В Московію за царів вступ був заборонений, тому вони взяли таку масову участь в поваленні царату. Гебреї не знали, що москаль білий чи червоний однаково ненавидить гебреїв. Від Святослава датується жаль жидів до нас за знищення їх держави. Варто би ім пригадати, що їх державу валило грецьке золото руками 20–літнього загонистого "Гойса", що не слухав прохань своєї матері, яка протестувала і плакала перед сином проти нищення Хазарії.

Велика була радість греків після знищення їх торговельного конкурента й повороту руської торгівлі на царгородський ринок. Тепер ціни на товари з Русі знова диктували греки. В 965 р. померла болгарському цареві Петрові його жінка Марія–Лекапена. В Болгарії взяла верх партія війни, що хотіла увіль-

нитися від грецької торгової гегемонії. Греки платили болгарам від погрому їх царем Симеоном і нашим королем Олегом 896 р. під Болгарофігон щорічно 40 фунтів золота данини. Але за 68 літ зайшли великі зміни в обох державах. Болгари за 40 літ відзвичаїлися від воєн, а в Царгороді прийшов до влади войовничий імператор Никифор Фока, знаменитий вожд, стратег, дипломат і політик (963 – 969 р.) Він руками Святослава розбив хазарів, в Малій Азії під його проводом гр. армія здобула Кілікію, Сирію з Антіохією включно. Арабські еміри (князі) признали грецький васалітет. Візантія стояла в зеніті сили. Тепер прийшла черга на Болгарію. На вістку про смерть болгарської цариці грекині, імператор Фока покинув облогу Антіохії на своїх генералів, а самий повернув в Царгород і думав як напустити на себе двох ворогів Візантії Болгарію і Русь, щоби себе взаємно вирізали. Імператор Фока хотів, щоби причину до війни дала Болгарія. Цар Петро, як слабій політик, вислав послів до імператора восени 965 р., домагаючись данини. Удаючи велике обурення, імпер. Фока казав болгарських послів в присутності послів інших держав простягнути перед троном на підлогу і вибити нагайками. При тому назвав болгарського царя різними обидливими назвами. Це рівнялося виповідженню війни Болгарії. Щоби не переривати війни з арабами, Фока наїхав болгарську границю, здобув кілька твердинь, а докінчити Болгарію полишив Святославові.

Цар Петро відповів мобілізацією, прийшов з армією над грецьку границю готовий до оборони, але воєнних дій не зачинав, його два сини Борис і Роман були в царгородських школах. Пригляньмося, чому імператор так ганебно поступив з болгарськими послами? Никифор боявся, щоби після смерті Марії Лекапени болгар не получилися зі своєю королевою Петра Святославом, як було за Симеона, бо тоді був би кінєць Візантії. Фока здобув на арабах тони золота, за котре Святослав знищив Хазарію. Лишилися два будучі сильніші як за Симеона вороги, вони після грецьких плянів мали себе обпільно знищити і пізніше ослаблену Русь бити печенігами. Як знаємо, 60 тайних грецьких канцелярій вготовляли політично–стратегічні пляни нищення ворогів Візантії десятки літ наперед. Цар Петро був першим братом (кузеном) св. королеви Олени. Треба було спішитися поки Святослав був молодий, слухав Свинельда, щоби київський і болгарський свояки не зєдинилися. В тій цілі в початках зими 966 р. з'явився в Києві втретє знаний нам Калокир і привіз Святославові 1.500 фунтів золота 108.000 грецьких золотих солідів. Один гр. фунт мав 72 солідів. На американську валюту в 1973 р. це давало 550.000 доларів (398, ст. 201). (Нині около 580.000). Це вже третій хабар, що його брав Святослав за знищення Болгарії. У двох походах з Камською Болгарією згинуло більше половини 60.000 тисячних армій Святослава. Як бачимо Святослав продавав дуже дешево грекам кров своїх воїнів. Цей раз Калокир окрім грошей обіцяв Святославові багатства болгарських міст, що вже 40 літ не бачили війни і дальший хабар імператора вже в Болгарії. На найнового "парубка" Святослава–поганина обіцянки Калокира ділали як червона плахта на бика. Англійський історик Рунціман говорить, що "обіцянки патриція робили велике вражіння на Святослава, що щойно увільнився з–під опіки матері". (ібід).

В серпні 967 р. Святослав помимо благань ма-

тері і сліз не нищити її вітчизну, переправився через Дунай з 30.000 руською армією; окрему армію в кількі тисяч мав Свинельд. Цар Петро вислав проти Святослава вдвоє більшу армію, але І. болгари за 40 літ миру відзвичаїлися від воєн. II. Не мали доброго вождя, тому Святослав легко розбив болгар, що втекли в твердиню Доростол. Святослав здобув північну часть Болгарії та ограбив 24 болгарських міст (398, ст. 202). Зближалася зима, Святослав вибрав на зимову квартиру місто й твердиню Переяславець. Туди прислав йому імпер. Фока знова золотого хабаря, незнаного зі суми (ібід). На вістку, що свояк розбив болгарську армію і ограбив 24 міст, цар Петро дістав (як наш Богдан 690 літ пізніше) удар апоплексії й став спараліжований (ібід), полежає ще 15 місяців і помер. Заким помер, вислав послів до печенігів зі золотом, щоби здобули Київ. Печеніги використали радо запрошення з двох причин: I. Здобуття Святославом Болгарії було небезпечним для печенігів, бо брало печенігів в 3 вогні — мадяри, Київ, Болгарія. II. До приходу Святослава в Болгарію греки платили хабарі лише печенігам. Тепер хабарі бере Святослав. Осінню того року печеніги облягли Київ. Стара 78-літня королева вела оборону Києва. Печеніги поставили здобути Київ голодом. Святослав дізнався про облогу і десь в січні-лютому освободив Київ, що держався останками сил. Журба за долю Києва й трьох малолітніх синів Святослава знищила її сили. Коли Святослав вїхав в Київ і розповів про знищення Болгарії, з розпуки й плачу захорувала і вже з ліжка не піднялася. Вона крізь плач дорікала синові за його дурноту і пророчим даром святої виворожила "Чужої землі ішеш а свою згубиш wraz з головою". Лежала може також спараліжована, десь в липні 969 р. померла. За час неприсутности Святослава в Болгарії ситуація змінилась. Спараліжований цар Петро попрохав імператора о ласку. Стоїмо перед загадкою, чому знаменитий дипломат Калокір цілий час держався Святослава й повернув з ним в Київ? Імпер. Фока хабаря більше не посилав. Він хотів, щоби Святослав прийшов в Болгарію вдруге незапрошений, щоби разом з болгарями бити Святослава. Дуже можливо, що Святослав на домагання київського боярства та зогляду на малолітніх синів хотів остатися в Києві. Але Калокір мав наказ вивабити Святослава ще раз в Болгарію. Калокір, що йому як і Свинельдові Святослав беззастережно вірив, сказав Святославові, що в Царгороді він має сильну партію, що хоче його проголосити імператором і та партія прислала йому вістку. То все було видумкою Калокіра, що мав за завдання вивабити Святослава нелегально в Болгарію і дати причину імператорові бити Святослава на болгарській землі. Імператор для того послав Святославові в Переяславець решту хабаря і разом з болгарями напустив печенігів на Київ, щоби Святослав уступився з Болгарії. Грушевський говорить, що імператор обіцяв Святославові Болгарію, що не згідне з фактами (т.І. ст. 472). Святослав тужив за Переяславцем, не за Болгарією! Він говорив "що там є середина землі моєї, там сходяться всякі блага, з греків поволоки, золото, вино й південні овочі, з Чехії й Угорщини срібло і коні, а з Руси футрянні шкіри, мед, віск і раби. Якщо це правдиві слова Святослава, то доказують яким наївненьким хлопчиком він був у віці 22 літ. I. Яка середина землі (руської) могла бути в Болгарії 600 км. віддалена від Києва, відята від Руси печенігами і й

Дунаєм? II. Переяславець не був ніяким торговим центром, це було провінційне укріплене пограничне місто, віддалене о 40 км від торгового міста Вичину шляху Вичин — Доростол, Плиска, Егейське море. Положене було в т.зв. "Углі", де Дунай переходив в мочарувату дельту. Руїни Переяславця знаходяться в Ромунії біля теперішнього міста Ісацеї. Київ був в сотеро більшим і славішим торговим центром як Переяславець. Що ж тягнуло Святослава в Переяславець? Без сумніву жінка (як 680 літ пізніше Радкевична Богдана, що розгромивши ляхів під Корсунем, перевав війну, а кинувся відшукувати суджену). Святослав мав 22—23 літ життя, був молодим вдівцем. Св. королева його першу любов з Малушею, коли він мав 16 літ життя, розлучила. Мадярська княжна, що мабуть не знала добре української мови, Святослава не вдоволяла. Він кпив з жінки й рідної матері, що йому ту жінку знайшла. Тому мадярська княжна скоро померла. Греки все це докладно знали, тому прислали в Преславу якусь дуже гарну досвідчену в любови грекиню, що знала руську мову, з якою Калокір Святослава запізнав. Вона вмїла Святослава так захопити і опутати, що Святослав, повернувши в Київ проти печенігів, душею був в Переяславці. Вона одягала його наніч в поволоки (шовки), напувала добримими грецькими винами і годувала південними овочами. Це для степового, вихованого Асмундом і матір'ю по спартанськи (невибагливо) Святослава, було чимсь неосяжним, мрією. Це була по диявольськи хитро придумана пастка привязати Святослава до Болгарії, щоби його там знищити і ослабити мілітарно Русь. Калокір запропонував Святославові за допомогу стати імператором, віддати йому за корону Болгарію, то Святослав вхопився за ту ідею наперекір порадам мудрої матері, вербував і школив армію й чекав поки мама помре.

Як була розвинена грецька шпіонажа на Руси свідчить факт, що імператор зі звітів Калокіра знав, що Святослав готується до походу на Болгарію та що справи розвиваються після пляну (398, ст.203). Імператор запропонував для скріплення союзу з хворим царем Петром одружити дві дочки Петра з двома малолітніми царевичами Василем II і Константином VIII, онуками Константина Багрянородного (Ібід, ст. 204). Хорій Петро прийняв запросини з радістю, і дві царівни (мав їх 3) вислано в Царгород. Цар Петро помер 30.1.969 р. Після його смерти імператор вислав до Болгарії зі шкіл Царгороду його синів Бориса й Романа. Борис коронувався на царя. Він не приготував армію до оборони вітчизни, надіючись полагодити справу зі Святославом—своєм мирно. Святослав з печенігами і 60.000 руською армією, полком Свинельда й Калокіром перейшов у вересні 969 р. Дунай коло Вічина. Першим його ділом було з малим відділом кавалерії вступити в на 40 км. віддалений Переяславець. Пощо? (398, ст. 205). Взв'язавши зі собою любку рушив в глиб Болгарії. Святослав переговорювати з Борисом не хотів. Здобув Велику Преславу, що була столицею Болгарії. Взв'язав в полон царя Бориса з родиною, перейшов Балканські гори й обляг Філіполі (тепер Пловдів). Філіполі боронилося по геройськи, облога була довга, Святослав мав великі страти. В початках грудня здобув місто і після свідчень Льва Диякона, вбив на палі 20.000 оборонців міста. Чому? Саме тоді замордовано імпер. Фоку, була нагода під час безцарів'я здобути Царгород, та Святослав завзявся здобути Філіполі, а 10.XII.969 р. імператором був

вже Іван Цимісхій. Святослав відступив з масою нагнаного майна на зимові лежачки в Доростол. Він полишив половину армії зі Свинельдом Калокиром і царем Борисом у Великій Преславі зі завданням стерегти гірські провали хребта Балканів і другого хребта гір Родопів. Обидва хребти були 1.200 – 1.300 м. високі. Там одна тисячка русів могла стримати і бити цілу грецьку армію. Цимісхій розпочав переговори. Зайнятий війною з арабами й діставши титул імператора насиллям, він не хотів смерті Святослава і хотів широко замиритися. Він обіцяв Святославу золото, щоби Святослав вступився без війни. Чомусь Святослав, замість пильнувати гірських проходів, набрав багато закладників з болгарського боярства і відступив на північ в Доростол від балканських провалів на околі 2.800 км., а від провалів родопських на околі 4.000 км. Негромадив провіанту на ведення війни також. З того бачимо, що Святослав не був політиком, ані стратегом, ні дипломатом, ні господарем-інтендантом (що завідувало постачанням армії). Віддалилися від терену війни на 4.000 км., цього не зробив би найдурніший фрейтер в армії. Після вбиття на палі 20.000 болгарських героїв-оборонців Філіполя весь болгарський народ став ворогом Святослава. Так на болгарській землі почався змаг двох велетнів.

Велика армія Святослава і союзники його печеніги забирали хліб і худобу болгар. З початком літа 970 р. в Болгарії був голод. Святослав тими провалами, що мав їх сторожити, наїхав багату грецьку провінцію Тракію (398, ст. 207). Цимісхій, зайнятий війною в Азії, вислав проти Святослава з малою армією свого швагра Варду Скліра. Грецька карна, добре вишколена опанцернена армія зустріла Святослава під Аркадіополем. Кривавий цілоденний бій закінчився вперше прогрою Святослава. Руська армія мала великі втрати і втекла до Болгарії. Склір не гнався за Святославом, боявся гірських проходів. Це вперше "Перун", що в нього Святослав так вірив, не поміг Святославу (ібід, ст. 207). Цимісхій школив приготував сильну армію до остаточної розправи зі Святославом. Цілий рік не давав про себе знати. Щойно в марті 972 р. після благословлення грецької армії і фльоти мощами святих і св. Причастя, Цимісхій з великою й добре вишколеною й опанцерненою армією в тайні, без розголосу рушив на Святослава. Святослав стояв знова табором в Доростолі, а Свинельд і Калокир в Преславі (великій). Населення Болгарії й тракії сприяло грекам, ніхто не повідомив русинів, що зближається Цимісхій з армією. Обидва грецькі агенти Свинельд і Калокир мали наказ від Святослава стерегти гірські переходи. Цимісхій знав, що руська армія поділена, і Святослав віддалений 100 км. від великої Преслави. Зближався так, щоби в Страсний тиждень перейти гірський провал в Балканах. Свинельд того тижня стягнув варту з тих провалів. Коли Цимісхій зближився до провалу в Родонах, грецькі генерали дивувалися, що проходи не стережені. Дивувалися і русини, коли ненадійно появилася 3.ІУ у (Чорну) великодню середу грецька армія під Великою Преславою. Лише Цимісхій і Свинельд та Калокир диву не дивувалися (65, ст. 40). Святослав не мав ніякої розвідки. Він взагалі не знав, що Цимісхій вирушив з великою армією і фльотою з грецьким вогнем проти нього у "велику середу" у Великій Преславі було околі 10.000 руського війська, під командою зрадників Свинельда й Калокира. Для замилення очей Свинельд відразу прийняв бій на передмістю,

але виставив русинів в передню лінію. Бій був жорсткий але греків було 6 на одного. Вирізани на половину русини відступили за укріплення Преслави. У Великий четвер наспіли до Цимісхія машини до метання вогню. Цимісхій спалив Преславу. Зі сходи на четвер утік до Святослава Калокир (пропущений греками), (398, ст. 209). Свинельд утік зі своєю кіннотою й говорив Святославу, що прорвався силою. Цимісхій мав 13.000 знаменитої кавалерії тож зрозуміло, що Цимісхій пропустив його. Решта руської армії була вирізана до останку. Болгарський цар Борис і брат Роман були взяті в полон. Рано у Велику п'ятницю з Великої Преслави курилися лише купи згарищ. Найбільше й найбагатше місто після Царгороду перемінилося в купу згарищ, враз з обгорілими трупами руських воїнів (ібід ст. 210). Цимісхій відсвяткував Великдень в зацілілому передмісті і своїй армії дав час відпочити та лічити рани. Побіду мав він вже запевнену, тому не спішився. Щоби Святослав не втік, він послав послів, щоби Святослав зложив зброю, перепросив Цимісхія і вернувся домі. Святослав попав від прогри в Преславі і наруги Цимісхія в дику фурію (лють). Його любимець Свинельд оправдувався, що він не сподівався, щоби християнин імператор у Страсний тиждень напав на Преславу. Знова Перун закпив з наївного Святослава.

В Доростолі Святослав мав багато болгарських бояр-заложників. На них замість Свинельда й Калокира, Святослав зігнав свою лють і 300 повязаних замордував мабуть в жертву Перунові. Цимісхій прийшов під Доростол на св. Юрія 17.ІУ (ібід, ст. 211). Того дня відбувся на полях перед Доростолом жорсткий цілоденний бій і св. Юрій знова побив Перуна, з іменем якого Святослав і його полки йшли в бій. Святослав з великими стратами відступив за мури Доростол, але руси відбили атаку з великими стратами для греків. Тому Цимісхій не пробував більше штурму, лише обляг Доростол щільно, щоби взяти твердиню голодом. Пригляньмося армії Святослава і грецькій. Руси мали довгі* обосічні мечі з доброї сталі, що ними рубали. Шоломи були залізні. Панцирі були з грубої волової виправленої шкіри, смаровані живицею, розпущеною в алкоголь. Живиця робила шкіру дуже твердою. Шити з липового або осикового дерева обтягнені також шкірою. Багаті купували сталеві панцері скандинавського або грецького виробу. Вишколу спеціального не було. Батько вчив орудувати мечем сина. Греки мали військо елітарне. Кожен вояк одержував від держави на власність околі 15 акрів орного поля даром. Зате він мусів зі своїм конем і екіпунком (шолом, панцер, щит і меч) ставитися що осени на одномісячний вишкіл фаховими інструкторами та на кожне візвання під час війни. Греки мали виробні однакового озброєння і екіпунку, вироблюваного з найкращої сталі. Ті вояки називалися стратіотами. Поле й обов'язок військової служби переходили з батька на сина. Такі округи, заселені стратіотами, називалися темами. Таке військо не обтяжувало державний бюджет, бо стратіот одержував малу платню лише за час покликання під зброю. Таку армію має нині Швайцарія й Ізраїль. Таку армію з т.зв. "Вільного Козацтва" організував гетьман Павло Скоропадський, його заміри й державу завалив бунт.

Тактика бою греків і русів за Святослава: мечі

стратіотів були обосічні 58 – 60 см. довгі разом з рукояткою, дуже ostrі. Голова хоронена сталевим шоломом зі заслоною на лице з дірками на очі. Заслона піднімалася на чоло в маршу. Щити мали півокруглі дерев'яні в сталевих рамах. Панцері з найкращої сталі що закривали плечі і груди. Греки мечами не били, лише кололи. Руські мечі були довгі й обосічні. Руський воїн мусів піднести руку вгору, щоби рубнути. Його довгий меч часто сковзувався на півокруглім сталевім окуття щита. Стратіот, не піднімаючи вгору руки, штовхав русина під пахву або в черево, пробиваючи шкіряний панцер. Добре вишколену армію, що її одержав від матері, Святослав вигубив в 4-літніх війнах з вятичами, буртасами, камськими болгарами хазарами, ясами (касогами) і з армією царя Петра. Тому другий раз в Болгарію він привів 60.000 армію, що складалася в 2/3 зі слабо вишколених добровольців-рекрутів. До того часу, маючи добре вишколену болгарськими й данськими інструкторами армію матері, Святослав не програвав ані одної битви. Йдучи вдруге в Болгарію, Святослав, вірячи в Перуна, був такий певний легкої побіди, що дозволяв своїм воїнам брати зі собою наречені "Ладом" (богом Любови) дівчата. Також слуги Перуна друїди (волхови) приїхали зі Святославом і були в Доростолі. Але вже в першому бою під Аркадіополем літом 970 р. далеко менша грецька армія Варди Скіра побили вдвоє більшу числом армію Святослава. Це була перша зустріч віч-на-віч з грецькою армією, що змусила Святослава втікати з Тракії. Святослав ще дальше не міг зрозуміти, чому його армія втікала, він дальше думав, що Перун загнівався, тому шукав причини де, коли, і чим він образив Перуна, та, як його перепросити, щоби Перун дальши опікувався ним і його армією.

Повертаємо до Цимісхія після здобуття Великої Преслави і облоги Доростола. Святослав зрозумів, що йому вкортці забракне їжі. Він робив випаді днями й ночами, але прорвати облоговий перстень греків не міг. Так дотяглося до 21 липня (вівсторок) 972 р. Того дня було свято Перуна. Святослав скликав загальну раду, на якій ухвалено вечером перепросити Перуна й принести йому криваву жертву з малих немовлят-хлопчиків і старих друїдів-волховів, що добровільно згодилися принести себе в жертву і у "вираї" перепросити Перуна, щоби дав побіду. Русь в далекі походи брала з собою замість годинників когутів. (в Шевченка – "ще перші півні не співали"). Когут піє в темряві о год. І по півночі, відтак що півтора години. Було також повіря, що когут це птах Перуна й проганяє злих духів. На тій раді рішено принести в жертву Перунові всіх когутів. Мури Доростола з двох сторін доходили до Дунаю. Поміж стінами була брама й мала левада, якою русь приносила воду в твердиню. Того вечора, як зійшов місяць, на тій площі відбулося жахливе видовище. Після грецьких описів, що приглядалися з кораблів, руси виводили нагих старих жреців, розбивали їм голови сокирами, виривали маленьких хлопчиків серед вереску матерей і дітей, різали їх і трупики вкидали в Дунай. За старими й дітьми різали когутів і вкидали в ріку. Ті сцени увіковічив на великому образі, що знаходиться в Лондонському музеї маляр Семірадський (*THE BOOK OF HISTORY, v. VIII. P. 3. 289*). Святослав сидів на білому коні і приглядався виконанню роботи. Другого дня Святослав підпалив дерев'яні будинки Доростола і кинувся до останнього

атаку, що був такий сильний, що грецька піхота почала втікати. Цимісхій, вірменин з роду примінив в цьому випадку боеву тактику народу партів, що закінчували бій кавалерією. Коли руська армія в погоні за грецькою піхотою розтягнулася Цимісхій напустив на русів кавалерію, що здержала й почала громити русів. Святослав був змушений з великими стратами повернути в спалений Доростол. Поміж руськими трупами греки знайшли багато жіночих, що билися й вмирили зі своїми ладами-судженими. Як бачимо, то Олени Степанівні були вже за Святослава. Святослав тої ночі мабуть вперше пригадав свою матір-християнку, що називала Перуна "ідолом", за що він на матір гнівався. Пригадав її ради і зрозумів, що рідна мати говорила правду. Його віра в Перуна тої ночі зникла. Чи й Свенельд за словами матері є підлий? Рано 23.VII Святослав після послів до Цимісхія з проханням о дозвіл повороту з недобитками до мів і о харчі для виголоджених решток його армії. За те він обіцяв звільнити полонених болгар, греків-Калокира (й мабуть свою любку?) і ніколи більше не нападати на Болгарію, ані на Корсунь (398, ст. 213). Здавалося Святославу, що імпер. Цимісхій поступив по лицарськи. Він міг жадати зложити зброю і взяти всіх в неволю. Чому він так не зробив, побачимо пізніше. Того боявся Святослав і тому був приємно здивований, коли Цимісхій вволив його прохання. З вдячності й здивування лицарськію Цимісхія, Святослав забажав побачити його. Цимісхій згодився і приїхав над беріг Дунаю в позолоченому шоломі, панцері, в шовковому плащі на лівому рамені, позолоченим мечем, в окруженні убраних в лискучу зброю генералів. Всі на конях. Святослав прийхав без зброї, лише з товмачем грецької мови. Він був в льняній білій сорочці й таких штанях, впущених в чоботи. Одиною прикрасою був золотий ковток в правому усі, що мав дві білі перли, а між перлами досить великий карбункул (червоний діамант рубін). Голова Святослава була голена. З верху голови звисали 2 зуби ясного волосся, мав сині очі, голену бороду, довгі вуса і орлиний ніс. Оба володарі були середнього росту. Цимісхій трохи нижчий, голена борода й вуси. Цимісхій зліз з коня. Балачка була коротка, оба смертельні вороги обмінялися короткими реченнями. Святослав мабуть подякував за лицарськість. Цимісхій побажав щасливої дороги і додав, що прохання Святослава виконав. Сів на коня й відїхав. Святослав з великою здобиччю й рештками армії доплив до устя Дніпра й дізнався, що на порогах засіли печеніги. Греки мали при вожді печенігів на імя Куря, свого посла, що привіз печенігам гроші, на імя Фільотея з Евхаїти. Він оснував з Курею договір, в якому Куря зобов'язався не нападати на греків і Болгарію, але Святослава буде бити (398, ст. 214). Святослав лишився зимувати в устю Дніпра, а Свинельда вислав у Київ о поміч. Це діялося в початках жовтня 972 р. Свинельд мав кінний полк, тому до Києва поїхав правим боком Дніпра. Віддаль Білбежжя-Київ 400 – 500 км. Числячи лише 25 км. денно, Свинельд за 20 днів був в Києві. Святослав чекав в голоді і холоді цілу зиму, тобтоповних 7 місяців. Поміч не приходила. Щойно тоді Святослав пізнав, що його матір говорила правду "Свинельд зрадник". В квітні Святослав, надіючись, що печеніги відїшли, рушив горі Дніпром в Київ. На Дніпрових порогах печеніги вирізали рештки його армії враз зі Святославом (ібід) та (65, ст. 46 – 53). Так до-

держав слова імпер. Цимісхій у двох випадках. Вперше, коли заповів Святославу, що хто підніме руку на Візантію, мусить згинуть, як згинув Олег-Ігор, так згине Святослав. Вдруге, коли випустив Святослава з Доростолу, не взявши Святослава в полон. Він убив як пообіцяв Святослава руками печенігів і Свинельда. Так діяла грецька дипломатія.

Цілком інакший був поворот Цимісхія в Царгород. Після від'їзду Святослава Цимісхій відпочивав в Доростолі. Звідти правдоподібно вислав посла Фільотея зі золотом до печенігів. Під час останнього бою 24.VII. Цимісхій мав бачити великого закутого в лиску зброю лицаря на білому коні, що громив Русів. Після бою Цимісхій шукав того лицаря, щоби йому подякувати – ніхто того лицаря окрім Цимісхія не бачив, лицар зник безслідно. З Царгороду гонець привіз вістку, що побожній монахині з'явилась в сні Божа Мати, що кликала лицаря св. Теодора Стратилата йти рятувати її слугу Івана (Цимісхія) від поган. Після одержання тої вістки грецька армія зрозуміла, що тим лицарем, що його бачив Цимісхій, був св. Теодор Стратилат. Це піднесло на душі грецьку армію. Грецьке "СТРАТЕ ЛАТЕС" це вожд армії. Ніхто не знав, чому Цимісхій відпочивав. На ту пам'ятку Цимісхій переказав Доростол на Теодорополіс; поліс – місто. З того бачимо, як греки вміло й обдуманно вплітали сили надприродні до сил мілітарних. Це давало армії певність, що вони є божим народом, а імператор – вибранцем Бога на землі. А сильна віра творить чуда! (398, ст. 212 – 213). Після повороту Цимісхій від'їздив тріумфально в Царгород. Від "Золотого Рогу" (пристані) до св. Софії стояли в двох рядах полонені, за ними стратіоти, за ними мешканці Царгороду. Попереду їхала позолочена боева колесниця, на ній на педисталі чудова, оправлена в золоту й діаманти, ікона Богоматері Болгарської держави, зрабована у Великій Преславі. Овінена в шовковий плащ царів, завершена чудовою золотою короною болгар-

ських царів, украшеною діамантами й рубінами. За колесницею на білому коні їхав Цимісхій за ним ішов пішком болгарський цар Борис II. Народ і стратіоти славословили голосно Цимісхія. У св. Софії Цимісхій ікону й корону положив на престолі "Божої Премудрости". По Богослужбі Цимісхій зі сенаторами перейшли до царської палати, де змушено царя Бориса до абдикації. В палаті проголошено скасування Болгарської держави й осібною патріархату. Так, завдяки сина болгарської князівни Святослава, зникла з лиця землі, хоч не навкі Болгарська держава, а народилась грецька провінція. Династія болгарського царя Крума перестала існувати (ібід, стор. 216).

Характеристика Цимісхія. Цимісхій був дуже талановитим вождем, політиком і дипломатом. Був дуже побожним, розсудливим і уміркованим. Мав невичерпну енергію й сильний характер. Від наміченої цілі ніколи не відступав, доки її не досягнув. Не був мстивий. Свої заміри виконував з незломною витривалістю. Не спішився, але ніколи не тратив з очей наміченої цілі. Умів добирати здібних людей до співпраці і рядити ними. Був фахівцем у військовому ділі. Зачинав від рядового до генерала, коменданта армії та імператора. Кожний бій докладно обдумував і особисто кермував та завжди вигравав. Відгадував пляни ворога. Розбудував сухопутні й морські сили, а тим поставив мілітарну силу й престиж Візантії на небувалу висоту. Боронив вільних селян і стратіотів від загарбання їх земельних наділів 15 – 20 акрів богачами. "Заможний селянин – це фундамент держави" був його клич. Його блискавична війна проти Святослава належить до найсвітліших моментів в історії Візантії. Здобув Сирію, Месопотамію, Палестину, Цезарею. Арабських шейків (князів) поставив у васалітет Візантії. Помер на тиф по 7 літах слави й завоювань 10.1.976 р. в три роки після смерті Святослава (205, ст. 247 – 250). Коли Україна дочекається вождя з такими прикметами?

В и с н о в к и :

Грецькі імператори основували силу Візантії на заможному селянстві. Що вони били Святослава немає дива, вони боялися сили Руси й Болгарії разом, а крім того Святослав був поганин-варвар, вірив в Перуна. Ми 1000 літ пізніше замість Перуна повірили в Маркса, і знищили село в ім'я марксієвських утопій. Святослав з Перуном мордував і грабив чужих. Ми з Марксом грабили братів, куркуля й середняка. Тим ми знищили село – основу держави. Всі народи Європи мали бідняків, середняків і куркулів, але лише ми кинулися грабити брата брата. Яка різниця між Святославом і нашим недавнім "Гуляйполем"? І той і наші не вірили в Христа! Вислід: "Народ в кайданах, край у руїні". Лише з Христом можна побудувати державу, оперту на приватній власності села. На протязі тисячоліть ми не мали політиків, дипломатів

і віруючих в Бога вождів, з політичними чи військовими академіями й досвідом. У вожді пхаються у нас неуки, ляки і безвірники – циніки (люди без сорому відповідальності). Тому ми пролили море крові і стратили за 65 літ 40 мільйонів мертвих і ненароджених. Доки ми до будови держави не будемо мати людей, віруючих в Бога, з фаховою освітою, що вміли б добирати собі здібних помічників, а таких може виховати лише рідна церква – Патріархат, так довго ми держави ніколи не побудуємо! Наші державні мужі мусять бути віруючими, фахівцями, перейняті рідними ідеями, а не запозиченими червоними чи брунатними, що виключають Бога. Лише під знаменем Христа й рідної Церкви з фахово вишколеними людьми можна створити рідну християнську, оперту на приватній власності державу.

SVIATOSLAV

ou visit and frequent foreign lands but neglect your own country', was the reproach given Sviatoslav by his dying mother, Olha. In five years of warfare the queen's son had suffered from eighty to one hundred thousand casualties!

Sviatoslav was a weak politician, diplomat, tactician and strategist — the rather mediocre progeny of notable parents, Ihor and Olha. According to Viking custom young boys were reared by their uncles or cousins (on the male side) until attaining the age of maturity. In the case of Sviatoslav this cousin was Sveneld. Before the Derevlian revolt in 945, Sveneld had been sent to the northern provinces, probably to Old Ladoga. At Ihor's death the relationship between Sveneld and Olha became strained, the latter suspecting Sveneld of treachery in her husband's death. By 948 Sviatoslav, who had been baptized at birth, was about seven years old. Sveneld wanted to bring up the youngster but Olha entrusted him to Amund (Nestor names him Asmund). As it turned out, Sviatoslav was raised by Varangians of both Amund and Sveneld and initiated into paganism. Placing his faith in the gods Perun and Dazboh, he began to lead a life of lasciviousness.

At fifteen years of age by Viking tradition Sviatoslav had reached the age of manhood. In 955 he returned to Kiev where he shocked his mother and her confessor Gregory by his arrogance and gruffness. Olha could now only pray and weep as her son was beyond her influence.

Sviatoslav had several siblings. A probable brother Hlib, who died before the former's return to Kiev and two sisters whose names are unknown. The latter two were married into the Magyar (Hungarian) nobility. This is known, because geneological records indicate, that the son and grandson of the Magyar ruler Arpad Taxone were married to Rus' princesses of the same family, the two grooms were therefore in-laws. Sviatoslav also married a Magyar princess by whom he had two sons, Yaropolk and Oleh. Hrushevsky claims the latter was Sviatoslav's oldest son, in actuality Volodimir (a son by another woman) was the oldest. In about 960 Svia-

toslav took over the reigns of power and reinstated paganism in Kiev. At about this time the Byzantines were having difficulty in trade competition with the Jewish Khazars. Unresponsive to Greek infiltration in the form of missionaries, the Khazars were outcompeting the Byzantines for trade with the Rus'. Itil the Khazar capital was becoming the trade center of the world. Olha, after Ihor's death redirected much trade eastward to Khazaria. In this manner prices on Rus' goods such as beeswax, smoked sturgeon, furs, etc. were driven up in Constantinople. Had Khazaria remained in existence for another fifty years Byzantium would have withered in the economic struggle. The Greeks were forced to come up with some type of ploy to stifle their competition and prevent the Rus' from continuing their expansion southward to the Black Sea. They used the time honored strategy of setting one foe against another. Their chief pawn in this strategy would be the ruler of the Rus

Paying Sviatoslav an immense sum they were able to direct his attention toward the Khazars. In April 964 Sviatoslav attacked and defeated Slavic tribes allied with the Khazars: the Radimichians, Vyatichians and Severians. In May the Volga Bulgars and Burtasi were overwhelmed. The Khazar kahan Joseph was too lax in his response to this invasion and Sviatoslav was able to return to Kiev and be hailed as a conqueror by the pagan population.

The following year the Rus' king set out again with an army of about sixty thousand (plus probable Pecheneg auxiliaries). Sarkel was the first town to fall; here kahan Joseph was killed fighting in its defense. Itil was the next city taken and finally the trade center of Semender was overrun. The Greeks fearing a possible reestablishment by the vanquished people of their trade center asked Sviatoslav to disperse the population. The Rus' leader, therefore, took many captives on his return. That is why such a large number of Jews living in modern Ukraine were fair haired and blue eyed. They were descendents of the Khazars and many continued to call themselves 'Kohan', whence 'Cohen'. Jewish animosity toward Ukrainians can be traced back to this time, they don't realize, however, that Greek gold sponsored this attack.

In the winter of 966 fifteen hundred pounds (108,000 Greek solidi) of gold were delivered to Sviatoslav. The Greeks wanted another favor—this time an attack on the Bulgarians with whom they were currently at war. Sviatoslav was somewhat reluctant to march on the homeland of his mother. Also the sixty thousand casualties suffered in the previous two campaigns had considerably weakened his army. The promise of immense booty to be had in Bulgarian cities, though, finally convinced him to march. In August of 967, leading an army of thirty thousand, Sviatoslav overran the northern part of the country capturing twenty four towns. Remnants of the population fled to Dorostol. As a winter quarter Sviatoslav picked Pereyaslavets, here he received an additional payment from the Byzantine emperor.

Peter, the king of the Bulgars, instigated the Pechenegs to attack the Rus' territories in Sviatoslav's absence. Hearing that Kiev was besieged, the Rus' leader was forced to hurry back and drive out the invaders. Olha strained and worn in leading the city's defense died three days after the siege was raised. Before her death she chastized her son claiming, that in seeking foreign lands, he would lose his own along with his life.

Soon after his mother's passing Sviatoslav set forth on Bulgaria once more. In the winter, however, the situation had changed. Peter of Bulgaria had made peace with the Byzantines and his son Boris now ruled. The change in leadership did not effect Sviatoslav, though, and in Sept. 969 his armies marched over northern Bulgaria and captured Great Preslav. Here the young tsar Boris was taken prisoner with his entire family. Crossing the Balkan mountains Sviatoslav besieged Phillipoli. The siege was arduous and the Rus' suffered heavy losses but by December this city fell and all its twenty-thousand inhabitants were massacred. A new Greek emperor, John Tzimiskes began negotiations with Sviatoslav. Involved in an Arab war, the Byzantines sought to pay off the invaders but the Rus' leader rejected their overtures. Instead he retreated to Dorostol for the winter. Low on provisions the army fared badly. The next summer the Rus' plundered Thrace until meeting up with a token force under the command of a Varda Sklir. At Arkadiopolis the Greeks handled Sviatoslav his first loss in a fierce all day struggle and forced him to retreat. The Byzantines did not follow up their victory though, fearing an ambush. Instead, they waited until the next spring when a large army under the personal command of the emperor set out.

Sviatoslav had divided his forces and the one contingent in Preslav was besieged and nearly annihilated. Only Sveneld, with a small force, was able to break out and join Sviatoslav in Dorostol.

In another contest staged in front of Dorostol's city walls. Sviatoslav's forces again were beaten and forced to retire into the city. Repeated attempts to break out were foiled. The city was cut off from water (the Danube) and land. On the eve of the feast day of Perun, July 21, the besieging Greeks observed a grizzly sight from their war galleys. The Rus' were conducting a ritual massacre where old priests, the infants of many camp followers along with roosters were ceremoniously sacrificed and tossed into the river as offerings to Perun. The following day, after burning the cities buildings behind them, the Rus' sallied forth to the attack. The onslaught was so fierce, that the Greek infantry began to flee. The Rus' however, drew themselves out after the retreating enemy and were set upon by the Greek cavalry. Soon it was the Rus', who were retreating back into their blackened fortress.

On the morning of the 23rd, Sviatoslav sued for peace asking to be able to leave in safety and for supplies for the exhausted remnants of his army. In return Sviatoslav promised to release all prisoners and agreed to never again attack Bulgaria or Kherson. The terms were agreed to but before departing Sviatoslav wished to meet with Tsimiskis. This assembly was described by the Byzantine historian Leo Diaconus as follows:

'The emperor arrived at the bank of the Danube on horseback, wearing golden armor, accompanied by a large retinue of horsemen in brilliant attire. Sviatoslav crossed the river in a ... boat; he handled the oar in the same way as his men. His appearance was as follows: He was of medium height—neither too tall, nor too short. He had bushy brows, blue eyes and was snubnosed. He shaved his beard but wore a long and bushy mustache. His head was shaven except for a lock of hair on one side as a sign of the nobility of his clan. His neck was thick, his shoulders broad, and his whole stature pretty fine. He seemed gloomy and savage. On one of his ears hung a golden earring adorned with two pearls and a ruby set between them. His white garments were not distinguishable from those of his men, except for cleanliness. (L. Diaconus, *Historiae Libri decem*).

Sviatoslav thanked John Tsimiskis for his leniency and the Greek emperor bade the Rus' captain a good journey home. Secretly, though, Tsimiskes had informed the Pechenegs of Sviatoslav's homeward trek and the Rus' army's weakened condition. In his retreat the Rus' leader was able to learn of a Pecheneg ambush on the Dnieper. He stayed at the mouth of the river, while sending Sveneld to Kiev for help (October 971). The journey should have taken about twenty days one way, but help never arrived. Sviatoslav waited out the winter and in April 972, he made his way back to Kiev. The

Rus' army was ambushed by the Pechenegs and although part of the troop broke through, Sviatoslav was killed in skirmish. Kuria, the Pecheneg prince had a cup made from the skull of Sviatoslav,

overlaid with gold, from which he drank. Such was the ignoble end of Sviatoslav and his dreams of conquest.

L. A. R.

ЯРОПОЛК - ЯАРОРОЛК

СВЯТОСЛАВИЧ З ДИНАСТІ ІГОРЕВИЧІВ, БО РУРИК НЕ МАВ ДІТЕЙ,

УР. 958 Р. УБИТИЙ 979 Р. В 21 РОЦІ ЖИТТЯ.

ав одинадцять літ, коли Святослав повертаючи вдруге в Болгарію 969 р. встановив малолітнім сином регенційні ради. Він посадив найстаршого, 12-літнього Володимира, що був незаконного лажу – в Новгороді і Головою регенційної ради іменував його вуйка Добриню. Володимир ур. в лютні 957 р., Ярополк від угорської княжни в 958 р., а Олег 959 р. (Жінка померла около 60 – 61 р.). Святослав іменував Ярополкови Головою регенційної ради воеводу на ім'я "Блудь" гальсько-праруське слово "BLAD" "блад" означає "великий рот", тобто блягер-брехун, балакун-демагог. (257, ст. 37). Староруське "Блуд" це злий дух, що відбирає людині пам'ять і водить її по лісах і полях аж до перших півнів. Щойно тоді людина орієнтується де вона знаходиться. Хто був Головою регенційної ради Олегові, як також чому Святослав умістив обох синів в так близькому сусідстві літопис не подає. Оба князичі були охрищені, виростили під опікою св. Ольги, що виховала їх на християн. Після смерті Святослава на порогах, за літописом "нача княжити в Києві Ярополк в місто отця свого і облада (володів) всіма як отец і дід его". (497). Чи 14-літній Ярополк без опозиції поганської партії, що віджила за три роки після смерті св. Ольги почав так легко володіти, треба сумніватися. Він мусів мати в тому році якусь поганську реакцію, здушену силою, бо вже в наступному 973 р. висилає послів на великий збір народів, на сойм нім, імпер. Оттона I-ого в Кведлінбургу. (512). Це робив Ярополк на домагання християнської партії, що здавила поганський бунт. Оттон I оснував в 968 р. для слов'ян архієпископство в Магдебургу над р. Лабою. В тому часі слов'яни жили суцільною масою на схід від р. Лаби. Тим архієпископом імпер. Отто I іменував єпископа Адальберта, що його вигнав Святослав з Києва. Кведлінбург знаходиться в Східній Німеччині, має нині 32.000 мешканців. В часах Ярополка був сильною твердиною і столицею Оттона I. Нім. хронікар Лямберт Гіндельсфельдський записав в своїй хроніці таке: (Подаю в перекладі) "Туди (на сойм) прийшли з пошаною послы многих народів: римлян (з Риму), греків, князя Беневенту, (південна Італія) італійців, маляр, данів, слов'ян (полабських, ляхів, болгар), братів Комітопулів, а також від русів з великими дарами". (MON. GERM. HIST. Y. III p. 62–63). Без сумніву послы Ярополка продовжували діло св. Ольги і просили про завершення Київської Церкви архієпископством в слов'янському обряді в злуці з Римом. На той сойм, що тривав два місяці був покликаний, мабуть в руській справі архієпископ Адальберт, щоби він видав свою опінію про Русь. Справа зі слов'янським обрядом комплікувалася, тому сойм рішив передати до розв'язання ту справу Римові. Наш літопис закриває правду, спізнює дати на два роки

і говорить, що "в літо 6487 – 978 р. прийшли послы римського папи" (Бенедикта VIII). Чому, в якій справі з'явилися папські послы – Нестор затаїв. Пробуємо відгадати таємницю: з історії Болгарії знаємо, що після знищення імп. Цимісієм наддунайської Болгарії, він знищив болгарський патріархат в Преславі і вивіз болгарського патріярха в Грецію. Болгарський цар Самуїл по смерті Цимісія відновив в Західній Болгарії рідний патріархат в злуці з Римом в Охриді 976 р. (398). В тому 978 р. послы папи привезли в Київ у відповідь на прохання Ярополка в 973 р. болгарського архієпископа слов'янського обряду. Це було завершенням осиротілої Київської Церкви. Ця гіпотеза в 95 % вірна. Папські послы не вибиралися в Київ на прогульку. Греки попалили всі болгарські хроніки, а Нестор був присланий з Іреною Мономахівною з Царгороду зі завданням за час панування Всеволода Ярославича і його сина Володимира II наші хроніки пофальшувати. Цю роботу він виконав за 63–70 літ життя в Києві. Він прийшов в Київ 1050–1052 роках. В 1113 році ще жив. Коли помер не знаємо. (4. т. 16, ст. 251). Першим патріярхом царя Самуїла в Охриді був Гавриїл. (398, ст. 219). Він разом з папськими легатами-єпископами висвятив Київській Церкві архієпископа. В тих часах мова болгар і русів була дуже подібна. Це затривожило греків, бо Київ разом з Болгарією тяготіли до Заходу. По смерті Цимісія 10.1.976 року, в імени малолітніх царевичів Василя II і Константина VIII виконував уряд "паракоімомемноса" (в роді довіреного дворецького, що спав в кімнаті прилягаючій до спальні імператора) євнух Василь, нешлюбний син (від невільниці) імпер. Романа Лекапена. Євнухи мали дуже розвинений ум, відзначалися вірністю імператорам і тому займали найвищі уряди з виїмком імператора. Були патріярхами, комендантами гр. армії, міністрами й дипломатами. (205, ст. 216). Євнух Василь кермував на час малоліття царевичів Візантією. Він відзначався небуденним талантом політика, дипломата й фінансиста. Робив за золото інтриги між синами Святослава в Києві. Як павук муху обмотував той євнух Ярополка невидимим павутинням зміїно – підлої грецької дипломатії й політики. (ібід ст. 251 – 252). Пригляньмося як розвивалися за пляном євнуха Василя (а таких євнухів в тодішній Візантії були сотні (події в Києві). Беру писання літопису обернені Нестором у відворотному порядку). Після приходу в Київ болгарського архієпископа і послів оть папи ізь Рима в 977 р. (497, ст. 192 – 193) прийшли послы з Греції від малолітніх царевичів (євнуха Василя), що були на 2 – 3 роки молодші від 19-літнього Ярополка "з миром і любовію. "І яшася ему по дань якоже і отцу его і діду его". Це було до того часу нечуване в нашій і грецькій історіях. Добровільно без війни греки ніколи не давали дань (в золоті). Вони давали дань "отцу і діду" як були змушені. (497 ібід). Ті послы, samozрозуміло,

принесли золото й обом гр. агентам воеводам Ярополка Свинельдови і Блудови з інструкціями дальших дій. Грецькі послы перекидали всю вину за смерть Святослава і вирізання 60.000 руської армії на померлих імператорів Фоку і Цимісхія, в чому малолітні царевичі не винні. Самозрозуміло, що оба воеводи зрадники Свинельд і Блуд це потвердили. Тому говорили послы, що "паракоімомемнос" Василь і оба царевичі, хочуть з таким могучим володарем-каганом лише вічного миру й любови. Молодий Ярополк підлещений так високо гр. послами, та воеводами-зрадниками повірив, що він дійсно такий могучий, якщо греки перед ним без війни падуть на коліна й приносять дари. Він став гордий і зарозумілий на свої сили, як в тих літах був його батько Святослав. Одинокий, хто кпив з Ярополка була його дружина (правдоподібно Юлія), що її Нестор назвав грекинею. Святослав привіз її з першого походу в Болгарію за жінку Ярополкови задля її краси. Була, правдоподібно, на рік старша за мужа. Її брати і цар батько Петро сховали її в монастир і переодягли за монахиню. Ми знаємо що цар Петро мав три дочки. Дві старші вислав в Царгород (398). Її мати була грекиня Марія Лекапена, братанка імператора Романа. Вона знала грецьку мову, (і як колись св. Ольга перестерігала Святослава) вона перестерігала Ярополка перед грецькою підлотою та зрадниками воеводами. На цьому тлі прийшло в родині Ярополка до острих конфліктів і Ярополк задумав з жінкою розвестися. Гр. послы запевнили, що патріарх Царгороду Николай II (979 – 991 р.) дасть розвід. Справа розводу по сунулась так далеко, що Ярополк став сватати красуню Рогніду, дочку полоцького князя Рогволода. Скільки дітей мав Ярополк – не знаємо. Знаємо, що пізніший Святополк "Окаянний" названий нашим літописом сином Ярополча-Володимера, що його Володимир осиновив. Так з тих уривків, що проскочили крізь цензуру Нестора виглядала політична й родинна ситуація Ярополка 978-ого р. в Києві. Йшов змаг за впливи на молодого Ярополка між його жінкою і обома агентами Візантії. Щоби перемогла гр. політика, оба агенти намовляють Ярополка на війну з печенігами. Грецька дипломатія приготувала за золото печенігів так, що коли київський (паяц) Ярополк ударить на них, то щоби вони без бою (зі страху) признали васалітет Києва і зобов'язалися платити дань Ярополкови. Нестор говорить: "в літо 6486 – 978 р. побіди Ярополк печеніги възложи на них дань". Ми знаємо, що печеніги виставили 40.000-чну кінну армію і хоробро билися. Коли-би вони були прийняли бій, то хто знає чи Ярополк і оба агенти були б повернулися з цілими головами. (У володимира пізніше "бі рать зь печеніги без переступа" (без перерзи). Ба що більше "печеніжський князь Ільдея зі своїм плком бе челом Ярополку (стає васалем Києва), що приймає його за службу і дає йому град і власти (міста й волості) і імяше его в чести велиці". (497, ст 39). Після цього так легко побідного походу Ярополк (стає паяцом), беззастережно вірить обом гр. агентам, а ненавидить свою жінку, що дальше була в опозиції і не довіряла обом гр. агентам. Дальше Нестор говорить, що в Свинельда був ще один син Люта, що його на ловах убив чи убили на приказ князя Олега його воїни (ібід). Напевно князь Олег не вбив би Люта, сина воеводи брата за нелегальні лови. Видно Олег належав до протигрецької партії християн, котру очолювала жінка Ярополка, що була, як побачимо,

сильної й невгнутої волі і разом домагалися усунення Свинельда, як спрчинника смерти Святослава. Думки Олега й жінки Ярополка поділяв і Володимир з Добринею в Новгороді, та безперечно незаний з імени голова регенційної ради Олега. Так повстали дві партії не поганська й християнська, а про і проти грецька. Християнин Олег ішов з братом Володимиром. Їх (Олег-Володимир) кличем було: "Греки завдяки Свинельда, (що не привів Святославоу помочі) руками печенігів вирізали на порогах руську виголоджену армію і Святославова. Ярополк: братається з обома ворогами й зрадниками. Ми знаємо напевно про одного сина Свинельда Мстишу, що стверджує зляшений русин Довгань, лядське "Длугош", що жив в ХУ стол. Коли він згадав про першого сина Свинельда 945 р., то був би згадав про другого, що мав бути убитий 30 літ пізніше. Друга дата пов'язана з приходом Володимира в Київ, що вже в рік після приходу, почав першу війну з ляхами і відібрав т, зв. "Червенські Города". Тому назву Люта вважаю видумкою Нестора, бо Свинельд в тому часі мав около 75 – 76 літ життя. Виходить, що війна між братами почалася не ізза Люта, а від зради Блуда і убійства Ярополком брата Олега. Пригляньмося закінченню тих подій і смерті Ярополка. Літопис говорить: "6485 – 977 р. поїде Ярополк на Олга брата свого" (війною). Забув Ярополк напимнення бабки, і що вони оба християни, брати від одної матері. Забув заповідь " Не вбивай". І дійшов Ярополк близь столиці Олега Вручого, тепер Овруча, що лежить на лівому березі річки "Вручий", що впадає до ріки Уж. Овруч лежить 350 км. на північний захід від Києва. Олег вийшов зі своєю армією йому назустріч, програв бій, втік до своєї столиці, був зіпхнутий з вузької греблі-мосту в багнесту ріку з конем і втопився. Ярополк прилучив деревську землю до Києва. Ярополк не знав, що в тому самому році (978) інше грецьке посольство принесло дари і Володимирови в Новгород. На вістку про смерть Олега, Володимир з Добринею втекли в Скандинавію, бо Ярополк ішов походом на Новгород, що не ставив опору і був в тому році ще малим і бідним містом. Він посадив в Новгороді, Ладозі і других місцевостях своїх посадників. (Посадник це начальник міста, вибраний народом або наставлений князем). Два роки був Ярополк єдиновладцем. Літопис говорить: "і бі влада єдинь в Руси, якоже отец его і дід его". За Нестором, що помішав дати подій Володимир прийшов з великою армією варягів, прогнав Ярополкових воевод і заповів їм як Святослав "іду на вас", щоби Ярополк приготовлявся до війни. Сам кинувся на Полоцьк, здобув його, убив князя Рогволода, що був союзником Ярополка батька Рогніди і її братів, а Рогніду зробив насиллям своєю жінкою. За Нестором це сталося 980 р. Дати хибні поховані Нестором. Володимир мусів оженитися з Рогнідою 5 – 6 літ скорше. Коли Володимир здобув 979 р. Київ він мав вже чотирьох малих синів Ізяслава, Мстислава і Ярослава, дочку Предславу і другу що померла малою. В той реєстр треба ще вставити сина Всеволода, що княжив у Володимирі. В такому разі Володимир взяв Рогніду силою 974 р. В Родні Володимир здобув вдову по Ярополкови, ще крашу і молодшу від Рогніди і привіз її в Київ з малим сином Святополком, що мав 3 – 4 роки життя. Дуже можливо, що Ярополк мав старші діти, що їх варяги вимордували. Володимир змусив її стати його другою жінкою.

Літопис говорить, що Володимир хотів вбити Рогніду. Рогніда дала 6-тилітньому синові Ізяславові меч і коли Володимир ввійшов до спальні, малий Ізяслав вийшов з обнаженим мечем і мав сказати: "батьку ти думаєш, що ти тут самий? Це так поділяло на Володимира, що він відіслав Рогніду з малим Ізяславом в Полоцьк, вітчину її батька а собі полишив вдову по Ярополку, що померла 981 р. Володимир любив її, тому на її прохання усиновив Святополка, що фігурує в генеалогічній таблиці зараз після Ізяслава. Це доказує, що Володимир оженився з Рогнідою 974 року. Щоби закінчити історію з Ярополком повернемо до літопису, що говорить: "Володимир собрав вои многи варяги, словени, чудь, кривичі і поїде на брата Ярополка кь Києву. Ярополк затворися в Києві з людьми своїми і воеводою Блудом". (Свинельд десь в тому часі помер). Але Якимівський літопис, що його Грушевський обезцінює (подає найбільше правди) говорить, що Ярополк не повів особисто свою армію проти Володимирової, а за радою воеводи Блуда, що говорив Ярополкови що армія Володимира проти твоєї "якоже синиця (величини воробця) проти орла. (497 ст. 39). Сія же Блудь бі бо уласкань Владимиром". (Підкуплений греками і Володимиром), Тому Ярополк послухав Блуда, вислав жінку і дітей в Родню, а сам з Блудом і частиною війська замкнувся в Києві. Його велика армія під проводом воевод перейшла коло Смоленська, на Дніпровій переправі з Новгороду в Київ, де було найлегше бити ворожу армію Володимира (за гр. золото) на сторону Володимира. (511, ст. 35). Справа і доля Ярополка була вирішена, тому Ярополк без армії оборонявся кілька днів в Києві, а відтак за порадою гр. агента Блуда втік в Родню. Змушений голодом, за намовою Блуда, пішов просити ласки в табор Володимира і був убитий варягами. (ібід). Висновок: Греки боялися пере-

ходу Київської і болгарської Церков зі словянським рідним обрядом і своїм архієпископом під єкуменічну залежність Риму, що за царя Самуїла і Ярополка стало dokonаним фактом. Це забирало грецькому патріярхови Київську метрополію з 20 епархіями, з посадами 20 єпископів, митрополита і їх капітулами. З Русі, як побачимо, по смерті Ярослава плило річкою в Царгород золото, срібло, куни і земельні записи (дохід). I. Спрямовувало руську торгівлю на Захід а не в Царгород. То створювало власне сильне купецтво, що дає економічну й політично-мілітарну силу кожній самостійній державі. III. Зближувало Русь до західних політичних і наукових центрів, без гр. ересей, зарозумілості і шахрайств-підлоти. Щоправда Візантія в X ст. від імпер. Фоки 963 – 969 р. Цимісія від 969 – 976 р. і Василя II та паракіомена Василя від 976 – 1025 р. були часом мілітарної сили а в парі з тим і високої цивілізації. Після смерті Василя II, що був нежонатий, Візантія хилилась культурно й мілітарно до упадку, тоді коли Захід ріс культурно й мілітарно. Візантія використала молодий вік Святослава і Ярополка, щоби Русь ослабити, Болгарію поневолити і не допустити до злуки зі Заходом духово й культурно. Русь злучена з Візантією духово, занепадає після смерті Ярослава, мілітарно й культурно та стає жертвою загарбань сусідів. IV. На протязі тисячолітньої історії наші князі, пізніше козацькі вожді, 60 літ тому наші пролетарі, а 20 літ наші 100 % – тові, забували і забувають на Божу заповідь не вбивай брата по Крові. За тисячоліття до нині ані один з тих убивців наших князів, гетьманів і т.д. не померли природньою смертю. Коли би Ярополк по християнськи жив з Олегом, як братом, Володимир був би спокійно сидів в Новгороді. На протязі тисячоліть, ми рідною кровю виконуємо чужу ворожу нам політику. 1

Y A R O P O L K

Youngest son of Sviatoslav, Yaropolk was established as lieutenant in Kiev before his father's ill-fated second Bulgarian expedition in 969 (he was only eleven at the time). The eldest son, Volodimir, was sent to Novhorod with his uncle Dobrynia who oversaw his regency. Sviatoslav left as councilor for Yaropolk a certain Blud. Just who remained as advisor for Oleh ruling in Turiv is not known. Both younger princes had been baptised and brought up under Olha's influence. It is not surprising then to find that Yaropolk sent envoys to an international council of Christian kingdoms assembled by Otto I of Germany in 973. The meeting was held in Kvedlingburg, Otto's capital, and lasted two months. Here the Rus' ambassadors asked for a joining of the Rus' Christians with Rome. The problem of holding services in the native tongue complicated matters; it was left to Rome to come up with a solution.

It is known that in 978 envoys of Pope Benedict VII arrived in Yaropolk's court. Why they arrived is never mentioned. In all likelihood they brought a Bulgarian archbishop of Slavonic Rite. (Gregory, Olha's confessor, had died about a decade earlier).

At the time of Yaropolk's reign, Byzantium was ruled by a eunuch Basil. He oversaw the empire for the two underage boy-emperors Basil II and Con-

stantine VIII. Sending ambassadors with presents to the Rus' king, in the name of the two young emperors, he asked for peace and goodwill from such a powerful czar. Such an offering, presented without pressure or duress, was unheard of from the Greeks. Yaropolk felt himself to be truly as formidable as the messengers claimed he was. After the envoys explained how the present rulers condemned the actions of former emperors and regretted Sviatoslav's demise Yaropolk became a Grecophile. He ignored the entreaties of his wife, Julia, who advised caution of 'Greeks bearing gifts'. Being Bulgarian, Yaropolk's wife was familiar with the damage Byzantine intrigues could produce. Heated arguments arose and Yaropolk soon wanted to be rid of Julia. He even began to woo a new interest, Rohned.

Volodimir and Oleh supported Julia. Gradually two factions arose. These parties were not pagan versus Christian but instead pro and anti Greek. A war ensued between the brothers. Yaropolk killed Oleh and annexed his land to that of Kiev. Volodimir and Dobrynia fled to Scandinavia and Yaropolk was able to set up his own retainers in Novhorod. For two years Yaropolk remained as sole-ruler until Volodimir returned with a large army of Varangians. In the subsequent struggle between the two brothers Yaropolk was assassinated, Volodimir took his brothers widow as wife and set himself up as a new ruler.

ВОЛОДИМИР - VOLODIMIR

СВЯТИЙ З.В. "ВЕЛИКИМ" УР. 958 Р., ПОМ. ОТРУЄНИЙ 15.УІ.1015 Р.

У ВІЩІ 56 ЛІТ.!

риходимо до найвизначнішого з володарів Київської Русі, що його велична постать зогиджена Нестором, повторена Грушевським, так бідно навітлена в нашій історії. Його мгогогранна діяльність як вождя, стратега, політика, дипломата, господаря та хрестителя "Землі Руської" вимагає правдивого навітлення, що є нашим обов'язком. Син болгарині Малуші (Меласі) дочки любецького воеводи Малка, що приїхав разом зі св. Королевою і її братом (якого імя Нестор затаїв) одруженим в Києві. Діти Малка це Добриня і Малуша. Нестор поховав нам дати й назви і назвав любецького воеводу Малком—селянином, а Меласю — Малушею ключницею св. Королеви Олени Коли Королева в кінці мая 957 р. вибралася з дворянами й купцями в Царгород, гарна з лица і інтелігентна Малуша—Месяся завагітніла. Це була перша юна любов около 16-тилітнього Святослава. Св. Ольга привезла в грудні 957 р. Святослави за жінку угорську княжну. Це була сестра угорського князя Таксона, що був жонатий із сестрою Святослава (469). Незнана з імени угорська княжна була внучкою Арпада. (ібід). Від неї були два сини Святослава Ярополк і Олег. Володимир народився в початках 958 р. Тому найстаршим сином Святослава був Володимир а не Ярополк як подає Нестор і Грушевський. Це все нам Нестор затаїв. Коли св. Ольга побачила Малушу вагітною перед весіллям угорської княжни зі Святославом, вона зі сорому перед угорськими гостями, що приїхали з княжною на весілля, відслала скоро Малушу в село Будутин, що подарувала його wraz з людьми на власність Малуші. Малуша з прислугою виїхала туди, мабуть з теслями для будови дому десь в половині грудня. Де був той Будутин, та хто вінчав угорську княжну і Святослава священник чи жрець літописець не записав. В тому селі Володимир ріс до 968 — 969. Мав одинадцять літ як відїхав з вуйком Добринею в Новгород 969 р. Хто знає чи насильна, раптова розлука 16-тилітнього Святослава з його першою любовю і примусове оженіння з малярською княжною не вплинуло на його характер, що робив все наперекір матері й вернув до поганської віри, хоч був охрищений дитиною. В доказ наведеного знаємо, що Олег з малим Ігорем приїхали з Данії в Київ охрищені, а мама Ольга була християнкою від уродження. Померла (Меланія) — Малуша в роках 998 — 1000. В тих роках померла і перша дружина Володимира Рогнідь. (Лаврент. літопис). Малуша в завітаннянн оставила село Будутин на удержання церкви Прес. Богородиці. (ібід). З того виходить, що християнка Малуша охрестила Володимира як і Ольга Святослава після народження. Володимир до одинадцять літ був виховуваний матірю, а пізніше християнином вуйком Добринею в Новгороді по-християнськи в

Слов'янському обряді (497 ст. 35). Новгород за літописом був поганським. Оснований Олегом може Ольгою. Варяги були воїнами і купцями в одній особі. Олег на перехресті північних торгових шляхів побудував замок з військовою залогою для побирання мита. Доокола замку оселювалися купці словінські, варяжські, грецькі і руські. Такий був початок Новгороду, що йому пізніше св. Олена надала право міста під час хрещення північних провінцій. Під час будови замку, Олег прилучив до Києва племя кривичів і в Полоцьку осадив свого воеводу з варягами—данцями, батька пізнішого Ронгвальда, нашого Рогволода, батька Рогніди. Коли Володимир з Добринею приїхали 969 р. в Новгород місто було укріплене валами і ровом, але був ще не великим та не багатим але скоро зростаючим містом. По смерті св. Олени в словін відродилося поганство. Християнин Добриня не міг в імя малолітнього Володимира нічого в імя віри рішати. Він слідив за діяльністю Ярополка. Коли Ярополк убив брата Олега і прилучив деревську землю до Києва, Ярополк в злуці з кривичами—Полоцьком женячкою з Рогнідою окружував словін—Новгород. Добриня висилає сватів до Рогніди, та ображує сватів називаючи Володимира сином рабині. Це була образа Володимира й Добрині. Користаючи, що Ярополк чекав на розвід, Добриня—Володимир напали нічю на Полоцьк здобули місто, вбили батька й братів Рогніди й примусовим шлюбом Рогніди з Володимиром прилучили кривичів до Новгороду. В Полоцьку здобули з Рогнідою золото (державний скарб), (497 ібід). Зрозуміло, що Ярополк з великою армією пішов походом на Володимира, що з Добринею, Рогнідою та її здобутим золотом в Полоцьку втекли до Скандинавії. Дальша історія znana нам з опису Ярополка. Відмічу, що наш Нестор говорить що Володимир після здобуття Києва відновляв поганських ідолів в Києві. Чи це є правдиве треба сумніватися, хоч не є виключне з огляду на поміч воевод Ярополка, прихильників поганства, що без бою перейшли з військом на сторону Володимира, це могла бути дипломатична дань хитрого Добрині поганській партії. ("двоєвіря"). Вірте в що хочете. Чи Володимир спровадив в Київ свою матір з Будутина не знаємо. Вкінці 980 р. померла Володимирови друга жінка, вдова по Ярополкови. Вона полишила Володимирові около 3 — 4 літнього Святополка, що його Володимир на прохання умераючої матері усиновив В тому році на Заході Володимирової держави зайшли важні історичні події, що втягнули в свій круговорот також Володимира. За нашим Нестором, що поховав від нас правду, він говорить: "Въ літо 6489 — 981 р. Іде Володимерь на ляхи і взя гради їх Перемишель, Червень і інія гради иже суть и до сего дня под Русю". Цим реченням Нестор натровив ляхів на Русь, бо він говорить "і взя гради їх" (ляхів) Перемишель Чер-

вень і інія" Нестор заховав правду. "Західня Галичина" по ріки Стрий—Стир—Припять належала до Чехії. Східня була самостійною де, мабуть, правили хорватські князі. Щойно в 993 після смерти останнього незнаного з імени хорватського князя, Володимир прилучив хорватів (Східню Галичину) до Києва. Володимир відібрав 981 р. чеські "Червенські гради" від Мешка, що ті "гради" літом 980 р. загарбав від чехів. "Червенські гради" були чеські від розгрому Велико-Моравської держави під Пресбургом в серпні 907 року мадярами. Пригляньмося звідки взялися на Руси лядські племена пинчі, радимичі і вятичі, та звідки й коли прийшли на нашу землю. За літописами Новгородським, Лаврентійвським і Никонівським (497 ст. 42, 510, ст. II і 513, ст. 54) радимичі і вятичі були ляхами. Грушевський думав, що ляхи належали до західніх слов'ян, поставився критично до наших літописів, бо впахитися з—над Балтику над р. Оку около 1.200 км. було задалеко. (т. I. ст. 171 — 172). Після провірення давніх джерел, докази нашої літопису є вірні. Пригляньмося їм. Пгольомей на своїй карті, а Мойсей Хоренський в своїй "Історії Вірменії" (жив і творив в V ст.) зв. "батьком вірменської літератури", (4. т. 15, ст. 882) говорить ось що: "На східній стороні Кавказьких гір жило в його часах 53 народи. (Подає їх назви). Зупинимось над деякими: хазари, буші, булхи, барсали—сали, апхазі, сармати (царські), гіпофаги конярі, сиракени, амазони, хебури, чижі, пинчі, двали, туші, хузи, хусти, лехи, чигби, хуси і т.д. до ч. 53 (514, В-55 р. 260 — 268). Страбо в своїй "Географії" говорить (ур. 63 р. до Хр.), що за його часів жило на Кавказі 70 племен, що говорили різними мовами. Пліній старший жив 24 — 79 по Хр. в своїй "Історії" говорить, що з римськими купцями в Кавказ ішло 80 товмачів різних мов. До нині на Кавказі живе ще 30 різномовних племен—народів. Найсильнішим племенем є авари в числі яких 268.000 мешканців, після них другими по числі є лехі (тепер. лехі—лезгі), звиж 223.000 мешканців. Решта 28 інших племен разом з аварами й лехами дає загальну суму Дагестану 4.062.472 мешканців. (4. т. VI. ст. 993) та (4. т. V. ст. 101 — 102). Пригляньмося до тих 53 народів—племен, що жили на східніх схилах Кавказу, що їх авари—обри поробили васаліями і пригнали на Русь. Наперед пригляньмося яку територію посідала наша тодішня Русь до приходу авар, 560 — 570 р. Від ріки Дону до Приозів'я, від джерел рік Салі, Манич, Ягорлик, Кубань, почерез Крим і Руське (Чорне) море, до Дунаю. На Півдні до 44 а на Півночі до 58 рівнолежака. На Заході до ріки Лаби і Адріатику, це давало географічний ромб о боці 1.300 км., що рівнялося (1300 x 1300) — 1.690.000 квадрат км. Це була Русь в складі звиж 300 племен, звиж 10.000.000 народу, що говорили одною мовою, може з діалектами як наші лемки і бойки(але між собою ненавиділися й билися). Лише на побережжі Балтику від ріки Одри до Висли жило звиж 40 руських племен. Авари не були монголами, це було племя абделів з народу ефталитів, галузь східніх турів. (319 ст. 105). Коли тури розбили ефталитів 558 р., двом аварським туменам (по 10.000 бійців) з родинами вдалося втіти на Захід за р. Волгу в Прикавказзя. Там поробили своїми васаліями лехів, пинчів, хустів та інших згаданих кавказьких племен. Звідти авари увійшли в зв'язки з Візантією (імпер. Юстиніян), що натровила їх на наших антів за словами: "Побідять авари ан-

тів — добре!, побідять анти аварів — добре!", бо оба вороги греків обезсиляться. (319 ст. 109). Авари побили антів зрадою. Анти на той час були оснували сильну антську державу, що складалася зі союзу багатьох племен під проводом царів Мезамира (Мужомира), Ардагаста, Калогаста і др. Колиж тури в погоні за аварами перейшли Волгу, авари втекли на Захід. Биті нашими дулібами, в тяжких боях перемогли їх. Щоби на будуче забезпечитися від авар, розмістили своїх васалів так, щоб вони завжди грозили антам з периферій антських границь. З розселення ляхів, пинчів, бушів, салів, хустів і хебів та, мабуть, хорватів бачимо, що анти були окружені. Ті всі племена пригнані аварами мусіли поневоляти руські племена і мусіли вивчати руську мову. Після розгрому авар Карлом Великим і переселення їх частини в Австрію Долішню, друга часть їх втекла до ляхів, поселилася правобіч ріки, що впадає до р. Варти, що її назвали Оброю. Наш літопис називає аварів обрами. Третя часть втекла на Кавказ до своїх побратимів лехів, що пережили в спілці з лехами до нині. Ріка Обра від джерел, лівобіч ріки Варти творить ромб о боці 48 км., що дає 840 квадрат.км. поверхні. Коли зважити, що обри—авари жили обабіч р. Обри, то це дає приблизно 1.680 квадрат.км. поверхні. Це третина нинішніх воевідств Зельногурського й Познанського. Ляхи на своїх мапах показують р. Обру дуже невиразно. Вдійності це досить велика ріка. Обабіч тої ріки осіли обри—авари після їх розгрому Карлом Вел. в трьох походах 791, 795 і 796 р. В тих двох останніх роках найбільша часть обрив—авар утнула до ляхів привозячи масу зрабованого за 225 літ золота й срібла в словян. (4. т. 2, ст. 886). Рештки їх виселив Карло В. в Долішню Австрію (ібід). Від 796 р. ляхи спокревноються з обрами і за 94 роки витворюють гугняву лядську мову з "ев, ов" реунка, моунка, рзепа — (ріпа), корзень (корінь) іт.п. та підбивають і ляхать десятки руських племен киев'ян полян — від яких присвоюють назву "поляне — POLANORUM — POLACY", хоч вони такі поляни як з коня мул. За 94 роки разом з обрами підбивають і злящують десятки полянських і київських руських племен і 980 р. Мешко (аварське імя), здобуває чеську західню й середу Галичину і Волинь по долішній Стир—Стохід до Припяти. По обох сторонах Припяти жило руське племя дреговичів, що належало до Руси. Це Мешко нарушив границі Чехії і Руси 980 р., а не Володимир границі Лехії, як тенденційно пробрехався Нестор під 981 роком Ляхи були найсильнішими васаліями аварів. Ділилися на попель, що їх миши поїли (зденационалізували авари) пинчів, вятичів і радимичів. Авари розселили своїх васалів в той спосіб: бушів в Зазбручанському Поділлі (м.Буша), булхи наші болоховці, салів в Салезії (Шлезьк), хебури оснували м. Хеб (чехи), хусти оснували м. Хуст. Пинчі оснували Пинськ і через змішання з русинами витворили білорусинів. Хуси оснували Хусясин—Гусятин. Так можна вишукувати всі назви. Пригляньмося лише ляхам, білорусам і москалям. Грушевський говорить, що москалі постали зі змішання фінів і русів (київських), що є неправдою, бо нема фінських слів в моск. мові. Порівняймо мови українську, лядську, білоруську й московську:

<u>українське</u>	<u>лядське</u>	<u>білоруське</u>	<u>московське</u>
знати	ведзіць	ведаць	ведать
володіти	владаць	валадзець	валадеть

українське,	лядське,	білоруське,	московське.
ходити	ходзіць	хадзаць	хадіть
кормити	карміць	карміць	карміть
накриття	накрице	накрцьце	накріте
зустріти	напоткаць	напатьякац	встретіт
невеликий	невелькі	невялікі	невелікой
користь	кожисьць	карысьць	польза
чоловік	човек	чалавек	челавек
темний	цемни	цомни	тьомний
і т.д.			

З повищого бачимо вплив лядських племен на звульгаризовання мельодійної української мови, яку ми так легковажно покидаємо, щоби без примусу цвенькати, якою будь чужою. А "мова матері це мова Бога". Якою була мова ляхів і аварів в 570 р. не знаємо. Вартаби перевірити теперішню мову аварів і рештки лехів-лехів в Дагестані. Наукові дослідники над нашими ворогами, оплатилибися нам далеко краще як релігійно-партійна ненависть. Перша згадка в Європі про ляхів є з 963 р. Про ляхів не згадують ані римські ані грецькі історики, бо до 570 року їх не було в Європі. (359. ст. 42). Ніхто про них не знав до 963 р. (до приходу обрив над р. Обру). "POLSZCZYŻNA NIE JEST ZANOTOWANYM DAWNYM JEZYKIEM SLOWIANSKIM. PIERWSZY UTWORZENYM POLSKIM JEST PRZEPIEKNA "BOGORODZI - SA DZIEWICA" KTORA ZNAMY Z ROZCZATKU XUV. (ібід). Це слова лядського історика др. проф. Генрика Пашкевича в 590-сторінковій 9 1/2 x 7 формату історії під назвою "POLSKA I JEJ DOBROWEK DZIELOWY" LONDON 1956 р. Він не признається, що "BOGORODZICA" це вкрадене наше "Богородице Діво", що її співали вперше під Грунвальдом 15. VII 1410 р. наші "хахляцькі" православні боярські галицько-волинські полки, що 70 літ перед Грунвальдом 1340 р. отруїли свого останнього короля Юрія II і пішли під Грунвальд погноїти своєю кровю рист лядської імперії. Грецькі митрополити присилані з Царгороду в Київ вчили, що голення бороди є гріхом, (Христос носив бороду) тому руські полки під Грунвальдом мали бороди. Були кінними полками вчислі около 5 - 6 тисяч. Русь не мала спільної межі з хрестоносцями. Отруївши свого останнього короля Юрія II, що оснував союз з хрестоносцями проти ляхів, пішли служити і вмирати 600 км. від рідної землі за розріст лядської імперії. Послухаймо, що говорять другий польський історик Леон Кочи про русинів в бою під Грунвальдом. Ягайло поставив руські полки в центрі, польські полки на лівому, а литовські на правому крилі. Литовці почали втікати перші, за ними почали відступати ляхи, упав королівський прапор. (Подаю точний переклад, пояснення в скобках мої). "Зато Русь пережила день хвали, бо її три полки як би врилися в землю і билися до упадку (206, ст. 22). Вони стримали напір хрестоносців, Ягайло прислав резерви, повернули в бій литовці і разом розгромили армію хрестоносців. Битву під Грунвальдом виграла лицарі (наше боярство і польська шляхта) Польщі, Литви і Руси. Вони зложили з любови до вітчизни (чієї?) жертву крові. Війни є різні. Найгіршою війною, є жадоба панування над чужим народом, що її найзидник уважає за свою (культурну і релігійну - автор) місію. Такі війни вивичують один народ, а винищують другий і родять два почуття. В сильного ненависть (до слабшого) і гордість, в слабшого кривду пімсту. Війна (слабшого) зроджена з кривди є як би війною релігійною, то є свята війна чимось в році містерії.

(206 ст. 15). Це порівняння проф. Кочого відносить ся до німців і поляків. А тепер пригляньмося, яку тезу (твердження, засада) висуває пан Кочи супроти нас. Переклад: "До 410 - Грунвальду Польща була звернена обличчям на Захід (проти хрестоносців). Від 410 (завдяки "холуйським" галицько-волинським русинам та їх геройству під Грунвальдом (Польща звертається з експанзією на схід (на Русь). То мало значіння для Польщі, Литви. (литовців пережило до нині 2.711.445 людей) Руси, Заходу (Європи) і християнства, бо понесло на схід (Русь) латинську культуру й західню цивілізацію. (Як між дикунів.) Під Грунвальдом русини були лицарями, після Грунвальду дикунами без культури і цивілізації). Це дало Польщі, нове завдання й нову відповідальність на Сході. І тут (на Руси) від тоді буде місія Польщі, котрої виречися не можемо. То вона (та місія) тримає нас (ляхів) при житті, то вона, (місія) дає нашій лядській історії моральний сенс (рацію, зміст життя), все інше не має (для ляхів) значіння. Ми Ляхія скінчимось тоді, коли виречимося післанництва на Сході. (Руси). Нема нічого смутнішого (в історії), як великі і шляхотні народи скидають зі себе післанництва (Божі) так як жебрак скидає на весні кожух, щоби йому було вигідніше (легше жебрати) (ібід ст. 29). Народ польський має лише дві (історичні) дороги перед собою. I-ша то стати вірно при заповідях походу на схід і йти з ними (заповідями) в будучність, з благословенням Бога. II-га або тих заповідей виречися і наразитися на загладу і проклин (прийдешніх) покоління". (ібід). Лядський професор історії (Кочи аварське ім'я?) виголошував на повищому тему науково-історичні доповіді в 550-ліття Грунвальду в 960 р. в осередках польської еміграції в Единбург (Англія) Глязгові, Фальккірку і др. В Польщі аж 12 істориків виголошували такі виклади на університетах з подібними ідеями. З повищого бачимо, якими ідеями живуть ляхи в краю й на еміграції. Ідеї Польщі "від моря до моря" ляхи не виречуться ніколи. Виклад проф. Кочого займає 30 сторін друку формату 9 1/2 x 6 1/2 інчів. Виданий заходом і коштом 5-тьох лядських товариств на еміграції. З повищого бачимо як подвійну мораль примінують ляхи до себе до нас. Коли німці їх бють то це варварство. Зате граблення, мордування й палення руських земель, то це на думку ляхів Богом благословенна місія несення на схід латинської культури і європейської цивілізації. Пригляньмося тій місії від Володимира, але наперед вяснимо слово "Містерія". Скорочуюся до мінімум: найстаршу релігійну праруси занесли індуся в Індію, основану на гармонії Універзуму. Латинське UNIVERSUM це "Всесвіт". Наші прапредки зауважили, що в природі існує ідеальна гармонія. Тому існує якась сила Абсолют, що кермує гармонією всесвіту, що нею був Троян головних богів, при допомозі менших. З тою плятформою вони прийшли в Індію від 1700 - 1250 д. Хр. Та індійська мітологія списана в книзі, що називається "Ману Смірті" - муж смирний. Ману-Муж це створений богом Брамою чоловік захочуючий закони богів. Йому бог Агні дарує вогонь, а бог Вішну бика і корову. Коли Ману жив і молився та приносив жертви богам, люди в цілому світі були дуже зіпсуті і грішили. Боги задумали витопити всіх людей. Це сказав праотцеві Ману під видом великої риби бог Брама, що їй Ману давав щоденно їсти. За порадою риби Ману побудував корабель, в який увів по парі звірят і коли потоп почався він

прив'язав корабель до риби і кермуючи нею як конем, був вивезений на найвищу гору Гімалаяв. Коли води опали Ману за порадою риби приніс в жертву богам молоко від корови, що виляв в воду і масло. По році мольбів і жертв, в тому місці де він виляв молоко і масло, вийшла з води прекрасна біла, як молоко, рум'яна жінка, що назвала себе дочкою Ману (208). Це були прародичі людства, що заповнили землю. Порівняння потопу і прародичів Ману з потопом Біблії, враз з райською яблуною полишаємо читачеві. В кожному разі Біблія на 800 літ молодша, а Адам і Ева зфабриковані з глини, тому всі африканські і семітські народи темношкірі. Ману був білий і боги дали йому білу і пахучу як молоко праматір. Такі давні перекази про незбагнуті людським умом час та силу Абсолюту (безумовна правда, дух-Бог) створення першої людини, нашої планети, називаються містеріями, гр. містерон-таємниця. Ця релігійна містерія, дала індусам віру в своє призначення Абсолютом заховати свою віру, богів, расу та оборонити новоздобуту землю. Містерія задержала в розсіпанні по світі юдеїв 3.000 літ від денационалізації. Перзів і індів, заховала народами з рідною мовою помимо музулманського завоювання. Містерія Бога і Його призначення стала національною Церквою народів, їх традицією та провідною зорею в історичній мандрівці тисячоліть. Містерією є народження Христа Бого-чоловіка від людини, незбагнута людським умом Пресв. Трійця, містерією є створення і дальше творення космосу, землі, безсмертність душі, рух небесних тіл і нашої землі, що разом зі соняшною системою зі шаленою швидкістю 30 км. на секунду біжать в безвість. Все те хоч астрономи і геологи відкривають рух, швидкість, вік, а постання того всего дальше остається містерією. Містерія витворює містику: містика це не приказана (ніким), але вказана ідеєю візія майбутнього кожного народу. Це традиція його народу. Містика уживає алегорій (абстрактних понять, заповітів) символів (умовних знаків) краси, уяви та ідеалізму (туги до волі Бога). Містика витворює містицизм. Містицизм це прямий доказ єдності (народу), це поміст, що вяже містерію з містикою. Містицизм – це нагле, що зійшлося з ультиматом Абсолюту-Бога. Це майже те саме, що релігія. Містицизм межує з фанатизмом і екстазом. Це ідея, що штовхає й незрозуміло жене народ до означеної мети. Містицизм хрестоносців, це клич " Бог так хоче " і Бог так хотів як їх містицизм їм наказував. Логічно означити і пояснити того гону до здобуття означеної ідеї ніякий філософ не вміє. Це символізм окультизм (таємність, спиритизм), ідеалізм, інтуїція, що гонить народ невідклично на чин (дію) геройства, самопосягату, без огляду на жертву крові, майна і гекатомби трупів. Містицизм не робить різниці між підметом і предметом, між мною і ними, він єдине, (чого нам завсідди брак). Містицизм не знає перекупства, зради, егоїзму. Містик знає, що може не дожити вимріяної ідеї, бо вона не його особисто, а його народу і в очах містика немає докладно означеної форми, ані часу, але та форма і час є мрією в уяві і візії будучого містика (за Бога, за друзі своя) і він за них без надуми жертвує життя і майно (перші християни, наші єпископи і звиж 2.000 священників замучених в Сибірі, 300 козаків на острові р. Стир, Чупринка і його співтовариші). Містицизм посвячений з теологією, бо

теологія це власне є наука містицизму, це гін, тягота до вимріяного, до Бога, волі справедливості. Тому містицизм так тяжко взяти в рамки дефініції (докладного означення). Кожний народ мав свій містицизм; Рим, Візантія, німці, ляхи, москалі, юдеї, магометани, що я обговорив докладно в своїй не виданій праці. Торкнемося коротко лише містицизму Христа і ляхів, Містицизм Христа і створеної Ним церкви, (що її врата Адова ніколи не одоліють) це рівність перед Богом, після заслуг в Христовому розумінні праведного життя, без огляду на расу, віру, багатство чи науку. В Христа Бога немає різниці між душами рабів і панів. Немає вибраного народу ліпшого й гіршого. Христос приходить до заблудлих синів Ізраїля. Не признає нерівності визискувача й визискуваного, пана й раба. Кожний повинен мати стільки приватного майна, щоб працею своїх рук міг вижити зі своєю ріднею. Ближнім є не юдей, левіт і купець, що пройшли мимо покаліченого юдея, а погорджений орій-самарянин, що обмив і завинув його рани, посадив на свого осла, завіз до гостинниці, винайняв для нього кімнату і на свій кошт оставив покаліченого юдея видужуватися, гоїти рани. До рабів немилосердно битих в тих часах і виснажуваних тяжкою працею говорить: "Благословенні терплячі і страждучі, бо ті уздрять Бога". Це було на ті часи таке революційне, таке нечуване, що від Його науки любові і милосердя, помимо жорстоких переслідувань Неронів в 320 літ пізніше, завалила поганську рабовласницьку Римську імперію. До Христа юдеям ближнім був юдей, римлянам римлянин, грекам грек і т.д. Решта це раби биті, голодні, поневіряні, яким Христос перший з людей обіцює, що уздрять Бога, не юдейського, а милосердного і справедливого для усіх, що загоїть їхні терпіння. Своєю наукою на горі і причтою про ближнього Христос обмив і завинув рани людства, що кривавлять донині, бо людство Його науку і містицизм Його церкви, безкровну жертву, примінило до своїх низьких матеріальних і жорстоких пристрастей. Змінили містицизм Христа римляни, греки і німці. Від німців навчилися жорстокого містицизму обро-ляхи й москалі, що я доказую джерелами в своїй не виданій праці. Ми, тобто наша церква мала дуже гарний рідний містицизм, що його нам знищили греки руками москалів і обро-ляхів. Нашу рідну церкву з рідною мовою почали нищити греки після смерти царя Ярослава Мудрого, що втішався тим титулом заледве около 6 років. Помер 20.ІІ.1054 р. Від тої дати нашу рідну церкву нищили греки ступнево рік за роком, що боронилася геройсько ще 115 літ, до 1169 р. Від тої дати, нам накидали чужі церкви греки, ляхи а відтак москалі до 1920 р. Так ми 750 літ без своєї церкви, розідрані сусідами, що я докладно подав в праці "Жінка і Держава". Брак рідної церкви, середника, що вяже кожную націю в моноліт поробив з нас за 750 літ хахлів, тутешніх, православних, малоросів, польщуків а в 1918 – 1920 роках бідняків, середняків, куркулів, червоних і білих, що проливали кров за Марко-Леніна, Денікіна, але не за Соборну Україну. Війком була галицька земля, що виставила около 100.000 армію що відібрала в ім'я соборності від червоних москалів Київ і вигинула за Україну на пошесть тифу. Містицизм ляхів ми переживаємо від Володимира, безличний, нахабний, жорстокий, що претендує і хворіє на Ягайлонську ідею "від моря до моря". Володимир опер свою імперію о Кавказ бе-

реги морів Азовського, Чорного, Дунай Карпати по ріку Вислу аж до Люблина. Богдан не вмів оперти свою державу о границі Володимира на Півдні, хоч мав аж три нагоди. Ми в 1918 р. замість оперти границю о Карпати та проголосити федерацію з Чехією, пішли як вівці за бараном і запхали голову між двері між ляхів, комуністів, Денікіна і ромунів. Нас в 1918 — 1919 роках не перемогли вороги, а наша політична дурнота і брак рідної Церкви. Від Володимира і Ярослава в Києві, а від королів Данила і Льва ми не мали політиків—державників. Причиною була відсутність рідної національної церкви, що творить духа—містику народу. Від зарання історії народами кермує містицизм, що є витвором двигуном народу, що має свою рідну Церкву. Найкращим доказом містицизму, є нині об'єднана довкола рідної церкви Польща, що її не пробували порушити навіть москалі—комуністи. А у нас інший єпископ інша церква. Тому наш геній Франко сказав "Народе без (національної (чесної, пуття (містики) і поваги (національної солідарності)). Ці три прикмети дає рідна національна Церква, духовна держава кожного народу. Це фундамент держави політичної. Без своєї держави духа, не буде ніколи держави політичної вільної самостійної України. Ляхи зі своєю рідною церквою відбудують самостійну державу за одну ніч і кинуться зі своїм містицизмом на Схід, на нас, про що так щиро висповідався нам професор КОСЗУ. Ще пригляньмося назві "обр". Це старе чотири—тисячолітнє слово наших галів, і має двоє значінь. I—ше це тяжка праця, II—ге це жорстокий насильник ворог, що накидав тяжку працю на поневолених (257, ст.195 т. II). Обри мали столицю Обру в закруті ріки Тиси, на схід від теперішнього Будапешту. Звідти держали під свою охороною теперішній Ужоцький шлях в Галичину, що в тих часах називався обрським. Тим шляхом обри зі своїми васаліями поневолювали наших літописних дулібів. Це було наше історичне плем'я бужан—волиняків, що від "тотему" "Дуло" Нестор назвав "Дулібами". "Тотем" це сила, що в передхристиянських часах, за віруванням предків приносила племенам щастя. Індійське слово "дуло" (від того наше слово "доля") а індуси зайняли Індію з Праукраїни. Це були брати близнюки, сини сонця, боги ранньої й вечірньої зірничі звані "Ашвінами" Виїздили на небозвід парюю білих коней на колесниці з трьома колесами. В день як прегарні з лиця лицарі сходили на землю в людській постаті, що за ними пропадало з любови гарне жіноцтво і родило від них лише синів надприродної сили, званих титанами даних долею — "дуло". Болгари були також тотему "дуло". (Інд. мітологія та історія Болгарії). Я зупинився над тотемом "Дуло", бо наш літопис говорить, що обри запрягали дулібських жінок до возів, замість коней. Чому? літопис не говорить. Жінки тотему дуло, після закону тотему, воліли і мали обов'язок радше смерть, як страту дівичого віночка, або зради призначеного Ладом мужа—супруга. Вони йшли на костер добровільно з померлим чи убитим мужем, що перетривало до нині в Індії. Дулібки були гарні, щоби їх примусити зрадити свій тотем—долю—честь, запрягали дулібок до возів. Дулібки вмирили з виснаження, але свій тотем честь ані одна не зрадила. Знасилувана палила хату, де спав обр, вбивала обра й гинула в огні. Честь героїням!, бо це були героїні духа і чину. Авари боялися їх, бо за смерть дулібки

мстилися подруги знасилуваної. Дуліби—бужани, це було плем'я сарматів—антів, що я описав в невиданій праці. За хронікою Фредигарія, обри в кінці листопаду йшли зимувати до слов'ян (не дулібів) (панонських—угорських) з конем. Слов'янин мусів чистити і кормити своїм сіном і вівсом коня і спати на землі, бо обр спав з жінкою або найстаршою дочкою на постелі. Обр поїдав ліпшу їжу; і слов'яни мусіли користися, щоби обр не забрав на весні сина, дочку, корову чи коня слов'янина. Хлопчиків роджених від обрів, обри по трьох літах забирали зі собою і виховували на яничарів—обрів. В той спосіб обри поповнювали свою армію синами слов'ян. (516 book 4.). Обри мали по кілька жінок (ібід). Федегарій, французький монах—хронікар написав "HISTORIA FRANCORUM" де в IV—тій книзі описує обрів (516 ібід). Помер 591 р. Грецький історик Менандр описав нам як виглядали посли обрів в Царгороді 556 р. Провідник їх називався Кандих, предок ляхів називався Лех, з того бачимо посвоячення імен обох варварів. Коли Кандих з'явився в Царгороді товпи греків збігалися оглядати їх як циркових малп. Мали густе вовнисте волосся заплетене в 4 коси, що сягали пояса. На голові мали островецьку баранкову шапку, верх її був загнаний до переду. Баранячий, смазований лосом кожух довгий до колін. Такі самі штани, на ногах рід постолів і смердячі онучі. Замість сорочки, смазований лосом козушок з молодих ягнят. Посли так смерділи старим лосом і потом, що греки затикали носи. Можна уявити, що їх побратими лехі були вбрані подібно і пахли подібно. (Менандр, ст. 320 — 323). Наші русини вчили ляхів управляти рілю, ткати полотна на сорочку, що по—обрськи і лядськи звалася від ягнячого козушка кожуля (кожа шкіра), а до нині зветься кошуля. Щойно після цих вияснень ким були 570 р. обри і ляхи повернемо до їх культури і месіянїзму на Русь—на схід. Авари мали свою державу 225 літ. За той час вони виробили державницько—політичний досвід на поневолення розбитих на сотні сварливих племен русинів. Після утечі до ляхів, за радою гр. імпер. Константина VII і оселення обабіч р. Обри, обри спокрепнюють з ляхами і поневолюють наших полян і киян. Що поляни над р. Вартою і кияни від рік Бзури до Нотеці це наші біловачі, любляни і сандомир'яни були русинами аж до Балтики свідчить факт, що всюди куди русини перед приходом ляхо—обрів приходили оснужували племінні святині з назвою Київ. В руських киянів була столиця Киява. В землі Хелмінській є стародавнє село Києво. Третій Київ є в Іновроцлавському повіті. Четвертий і п'ятий Київ в окрузі Ленчицьким, в Іновроцлавському повіті є села Києвиця й Київська Воля. В Пінчовському повіті є село Кияни і Київ. Десятий Київ є над р. Вартою в повіті Ново—радомському. На Мазовшу, повіт, Прашинський є село Києвиці, на Шлезьку воєвідство опільське є дванадцятий Київ. Ці назви це свідки праруські а не обрсько—лядські. А тепер пригляньмося свідкови, що йому звиж 7.000 літ. Коли наші зимарі—зимери—сумери по юдейськи самари прийшли около 5.000 літ до Хр. в Мезопотамію оснужували святе місто Киян (31, ст. 201) на пам'ятку нашого Києва. Сумерський Киян був віддалений від нашого Києва около 2.700 км, у воздушній лінії. З того бачимо старинність Праруси і найстаршу культуру білої раси. А тепер ще один доказ, це 4.000—літнє слово наших галів предків Праруси. Киян "KYANN"

"А—наше Я". (257.ст. 68, т. I.) має 15 значінь: I. голова, вожд, правляча верства; II. осередок, правла III. кінець, мета; IV. границя, дата, докладний речинець; V. час, епоха, центр; VI. закінчення, часу відпочинок; VII. кінець, край (гори), протилежність; VIII. дух, геній; IX. винахідливість, дотепність; X. головний, основний, центральний, XI. господар, властитель, вчитель; XII. командант, начальник, XIII. запобігливість, увага, опіка; XIV. край берега, гори, урвища; XV. рукоятка меча, держак влади. Як бачимо то Киян—Київ не оснував легендарний Київ, це слово наших прапредків сягає около 6,000 літ до Христа. Ті назви розносять наші прапредки 5,000 літ до Хр. в Месопотамію, а Київ в Угорщині, коло Перемишля (село) в сербській Лужиці в Чехах, в Моравії. Це доказує нашу давність, нашу автохтонність в Європі, на Близькому й Далекому Сході. Сюди ми несли нашу культуру й цивілізацію. Лише одної державницької прикмети нам бракло від тисячоліть до нині, єдності і зову рідної крові, а що прикмету витворює рідна Церква, що її нам від тисячоліть бракувало. Рідна Церква витворює духа народу, рідну ідею, національну честь і гордість. Народами від тисячоліть гетьманив Дух даний Богом народам, через рідну церкву своїм післанництвом. Ми то післанництво загубили примусово за пляном гр. зміїно—підлої політики імператорів і митрополитів. Повертаємо до Володимира: пригляньмося чому оброби 981 р. залізли під проводом Мешка знад р. Обри і Гнезна на віддаль звиж 700 км. у воздушній лінії над р. Припять? Зараз за Припятью жило лядське племя "Pinczow" — пинчів. Авари поселили 570 р. пинчів, радимичів і вятичів так що вони сусідували від р. Припяти до р. Оки. Доки авари жили над Тисою вони Ужоцьким шляхом тримали в ярмі "дулібів", та мали кінну сполуку (авари були вершиками) Тиса, Припять Пинськ, радимичі, вятичі, що мали за завдання стерегти антські племена, бужан, галичан, лютичів і др. Розгром обрської держави Карлом В 898 — 899 роках змінив ситуацію. Обри, що втікли до ляхів, стратили Ужоцький шлях, а в парі з тим словянських рабів та урожайні угорсько—галицькі землі і данини з них. Над рікою Оброю землі мало урожайні. За 90 літ оброляхи 980 р. під проводом Мешка хотіли поширити державу в союзі з пинчами, радимичами і вятичами, далеко на схід і поневолити знова дулібів, лютичів, волинян і Галичину до Карпат. Та в тому поході на схід стрінулися з чехами і руссю. Володимир дав такого лупня ляхам, пинчам, радимичам і вятичам, що 30 літ ляхи не важилися зачпати Володимира і границі на схід від р. Висли. Щойно після наглої смерті 56—літнього Володимира (отруєння) лядський Болеслав напав на Русь, покликаний своїм зятем Святополком. Слідкуймо за чергуванням подій. Бунт вятичів 981 і 982 р. це була дволітня війна ляхів предків москалів проти Києва в союзі з ляхами (Мешко). Тою війною вятичі уратували Лехію від розгрому. В 983 р. наїздять новоздобуті Володимиром західні землі пруси ятвяги, самозрозуміло за грецьке або лядське золото. Володимир нищить огнем і мечем прусів і приганяє з Прусії ціле велике племя Галіндів літописних "голядів", що нам Нестор затаїв. Володимир оселює їх повище радимичів і вятичів на кращій землі і робить з них вірних васалів. Галінди ворогували з ляхами ще в Прусії. Галінди любили і цінили коні. Були врод-

жені вершники. Кінь і галінд творили якби одну цілість. Птольомей на своїй карті уміщує на схід від р. Висли галіндів і судавів. Судави це предки естонців, що в XIV.ст. поділилися на 12 племен і жили на мочароватому покритому озерами і карловатими лісами просторі около 72,000 квад.км., від Висли до Німану. Назву Брусі—Прусі надав їм в IX ст. баварський географ. На схід від галіндів перед переселенням їх, над горішнім Німаном там де тепер міста Білосток, Волковиська, Мости, Ліда і Барановичі жила наша т. зв. "Чорна Русь" зі столицею Городном. Розміщуючи галіндів, Володимир їх хрестить, а разом з ними радимичів вятичів. То переселення і хрещення забрало Володимирові цілий 983 р. Але весною 984 р. за гр. золото болгарі (волзьські) замикають торговий шлях Волгою, а радимичі піднімають бунт. Володимир посилає на радимичів воеводу Вовка, що разом з галіндами розгромили радимичів на річці Пішаниці. Володимир найняв торків, розбив болгарську армію і обляг їх столицю що звалась "Булгар". До осені Булгар був здобутий і частинно спалений. Болгарі капітулюють. Коли Володимир десь в кінці жовтня 984 р. повернув в Київ, застав тяжко хвору дружину Божену?, що в початках 985 р. померла. Вона полишила Володимирові двох синів дволітнього Внцеслава і около 18—місячного Святослава. Внцеслав—це св. Вацлав—дідо Божені, що його замордував рідний брат Болеслав I. Чехи признали його святым, а пісня "Святой Вацлав" стала гимном чеського народу на століття. (Історія Чехії). Наш Нестор, щоби сховати правду, що Володимир був охрищений майже сім літ перед здобуттям Корсуня зробив з Внцеслава—Вишеслава оба імена мають по 9 букв. В додатку Вишеслав, це одинокі імя між іменами всіх князів Руси. Це перший доказ фальшування Нестора, другий це те, що молодий около 20—літній Внцеслав висланий як навгородський князь помер (отруєний?) нагло 1003 р. на його місце зістав висланий Ярослав с. Рогніди. Другий син Божені був названий в пам'ять батька Володимира Святославом. В розпуці Володимир з маленькими синами просить тестя Болеслава прислати молодшу дочку Людмилу(?) для опіки над малими дітьми, з якою він 985 р. повінчався. Болеслав II був в напружених відносинах з другою галуззю Перемешлідів, що мала князівство в північній Чехії зі столицею в Лібіцах. Там княжив Славун I, що хотів визволитися з—під васалітету Болеслава II при помочі ляхів Мешка. Тому Болеслав II тримався союзі з Володимиром і дочку до Володимира вислав. В 981 р. Славун помер і полишив кількох синів. Щоби помиритися з ними Болеслав II попросив папу Венедикта VI висвятити на архієпископа Праги найстаршого зі синів Славуну під іменем Войтіха I. Та Войтіх замість молитися, разом з братами оснував союз зі саксонами, що ще в тому часі були словянами з їх королем Людоловом, що його німці називають Ліудольфом і Мешком. (Ческословенська Властіведа т. I.). Коли Войтіх виїхав на кілька літ до Риму, Болеслав II в 995 р. зробив наглий напад на Лібіці і вимордував Славниковичів. Войтіх виїхав на кілька літ до Риму, Болеслав II в 995 р. зробив наглий напад на Лібіці і вимордував Славниковичів. Войтіх виїхав до Польщі, пішов проповідувати пруським Самбіям Христову віру, а вони його

замордували. Польський Болеслав I, викупив його тіло від прусів, завіз до Гнязна і оголосив його з папою Григором У святим та заложив архієпископство для Польщі. Це був початок лядської національної церкви, що дожила донині і творить духову і національну державу Польщі. Польські єпископи об'єднані доколя кардинала Вишинського всі! Наші типу Горняка риють проти свого Мученика—Патріарха. Народе "без чести, пуття і поваги" (слова Франка) розбитий взаємною ненавистю брат брата, на партії і дієцезії? Чи і на "Страшний Суд" станете поділені на групи, віроісповідання, партії й дієцезії? Ще кілька слів про Сасів. Саси це наші співучі тевди. Гальське слово "TEUD" вимовляли тияд-це музичний струнний інструмент. (257, т. I, ст. 259). Птольмей згадає їх вздовж долішньої р. Лаби від тепер. Мерзебурга. Вони получилися з нашими кімерами, що жили в Ютландії. (Іх витиснули наші скити з Праруси). В 130 — 139 р. до Хр. розгромили разом римську армію коло тепер. Клягенфурту. В 109 і 107 роках знова вирізали дві римські армії, а в 105 вирізали 80.000 римську армію-Сакси це потомки тих тевдів. (4. т. 5, ст. 772 — 773). І. кимбри і тевди-сакси до знічнення їх, говорили ще 890 р. зрозумілою чехам мовою, тому св. Войтіх з братами увійшов в союз зі сасами проти тестя нашого Володимира. Від знищення Володимиром Несторових ятвягів майже 50 літ не було про них в наших літописах згадки. В опертю на союз з Володимиром болючо розгромлений Мешко не рішався на війну з Болеславом II, тому ре-спектували Володимира також німці. Після 985 р. Нестор влітає нам в літопис 10 великих сторін "Старого і Нового Завіту з Біблії", щоби закрити хрещення і прилучення до Києва північних провінцій Русі аж до Білого моря. Християнство цементувало тодішні низько культурні племена Півночі. Нестор говорить байку, що в тих літах німці, хазари, магометани, а вкінці греки намовляли Володимира на Христову віру. Але Володимир був вже 9 літ охрищений. Вперше малою дитиною, єпископом Григорієм в грецько-болгарській вірі з іменем вуйка св. Ольги Володимира, що бив греків; вдруге єпископом Михаїлом у словянському обряді в злуці з Римом у Василеві, тому наш Володимир вже третьої віри грецької не потребував. Дальше Нестор теревенить, що 987 р. Володимир послає послів провірити чия віра краща. Посли повернувши говорять, що грецька найкраща, бо навіть твоя св. бабка прийняла гр. віру. Як бачимо то на 10 сторінках літопису Нестор безлично бреше одну байку за другою. Раптом під 988 р. Володимир за Нестором, без ніякої причини іде походом на Корсунь—Херсон. Пригляньмося без Нестора Володимирові від здобуття Києва і смерті Ярополка 980 р. В тому році Володимир мав від Рогніди чотирьох синів і дві доньки. Тобто оженився з Рогнідою 970 — 971 маючи 15 — 16 літ. В 980 р. по смерті Ярополка (май—червень) побачив чудової краси жінку Ярополка християнку, з малим Святополком, що була однолітком Володимира, він забажав ожентися з нею. Зогляду на малого сина згодилася бути його жінкою, якщо Володимир прожене Рогніду і усиновить її сина від Ярополка. Очарований її красою Володимир віддає Рогніді і її найстаршому синові Ізяслави племя кривичів, відсилає їх в Полоцьк, усиновлює Святополка і жениться з братовою. В 981 р. братова вмирає, а Мешко наїздить племя дре-

говичів над р. Припятью, та через лядських пинчів навязав союзний звязок з лядськими радимичами і вятчичами. Володимир зайнятий хворобою дружини, що її дуже любив, після її смерти приготувався до походу, коли в Києві з'являються послы чеського князя Болеслава II з проханням про поміч проти Мешка. Володимир користає з нагоди і сватає дочку Болеслава. Дальшу історію ми знаємо до 985 р. вмирають дві жінки чеські полишаючи Володимирові трьох маленьких синів. Ті роки 982 — 985, це далекі походи, війни, хрещення Русі й північних племен, тому байки Нестора про гареми Володимира є безличною брехнею. В 985 р. Володимир сватає дочку болгарського царя Самуїла і помагає йому здобути від греків велике місто—твердиню Лярису в Тесалії. Ця подія привела до упадку паракіомомена внука Василя, що кермував Візантією 9 літ, від 10.1.976—до вересня 985 р. і труїв Володимирові молоді жінки. Чому? Греки знали, що сини різних матерей, як допустуть поділять могутчу Руську імперію за гр. золото, в братовбивчих війнах, а тимсамим ослаблять потенційну силу небезпечної Русі, що як побачимо по смерті Володимира здійснилося. Керму Візантії взяв в свої руки одноліток Володимира (оба уроджені 958 р.) імп. Василь II зв. "Болгаробійця". Оба знаменті вожді, державники, дипломати, але Володимир був слабшим політиком на дальшу мету, як 27-літній Василь, що перейшов школу гр. політики під рукою внука Василя. Першим ділом імп. Василя II було відібрання від болгар урожайної Тесалії. Але він хотів наперед знищити болгарську твердиню Сардику тепер. Софію столицю Болгарії, що була основана імп. Траяном на шляху Рим—Верона—Любляна—Загреб—Білгород—(Софія) Сардик—Адріанополь. З Адріанополя той шлях Траяна біг на північ через В. Преславу, Доростол—Вичин над Дунаєм. Той шлях перебігав з Білгороду через т. зв. Провал Траяна в горах Родопах, около 1.500 — 2.000 м. високі і стрімкі, та около 20 км. довгого. Долиною того глибокого провалу плила річка Нестос. Римські шляхи були будовані так солідно, що задержалися в деяких місцевостях до нині. Імп. Василь мав велику армію, приготувався до довгої облоги міцної твердині, тому мав великий обоз і тяжкі облогові машини. Він ішов вигідним римським шляхом і обляг Сардику. Цар Самуїл замкнувся в Сардиці, а до зятя Володимира вислав гінців о поміч через Татарський шлях, бо Дунай замкнула гр. фльота і гр. союзники печеніги. Син Самуїла Радомир був жонатий з дочкою мадярського короля св. Стефана а дочка Теодора була жінкою сербського князя. Оба північні сусіди помагали послам, кіньми і провідниками. Знаємо імя ще одної дочки Самуїла Мирослави виданої за вірменського князя. (398). Не знаємо, на жаль, імена матері Бориса і Гліба. Нестор поховав імена. Столицею царя Самуїла була Охрида, (ібід). Цар Самуїл мав добру розвідку Василь II посувався з тяжким табором поволи. Облога Сардики тривала три місяці. Болгари знали, що йде поміч і боронилися по—геройськи. Володимир з великою кінною армією через Татарський прохід, гнав долиною ріки Тиси до Дунаю. З поміччю маляр і сербів під Білгородом сфорсував р. Дунай і долиною ріки Морави прямував до Сардики. Імп. Василь мав також добру розвідку, дізнався про надходячу поміч Володимирової армії і почав скорий відворот тою самою дорогою. Болгари

знали гірські стежки, обійшли греків і разом з руською кіннотою зробили засідку в Провалі Траяна. Там була вирізана ціла грецька армія. Імп. Василь II з Відділом кінноти уратувавса утечую крізь гори. В руки Володимира і Самуїла дістався великий обоз, облогові машини, маса волів, худоби і зброї. Був страшний погром грецької армії. Це був серпень 986 р. Такої катастрофи Візантія не переживала від 500 літ. Авторитет імп. Василя упав до зера. Візантія була без армії. Цар Самуїл користає з того, здобуває підбиту Цимісхієм Наддунайську Болгарію з обома Преславами, а в південно-східній Македонії зайняв Тессалію, міста Сервію і Верію і дійшов до заливу Егейського моря Термаї. (398). Ще ніколи Болгарія не була такою розлогою і не опиралася о два моря Чорне і Егейське. Пригляньмося, що діялося за той час у Візантії. З ослаблення імп. Василя користає швагер імператора Цимісхія, (що тому 10 літ розгромив армію Святослава) Варда Склір, що переховувався під опікою арабського каліфа, (205, ст. 251) зібрав військо в Малій Азії, надів пурпур і проголосив себе в січні 987 р. імператором (ібід). Василь II був без армії, тому мабуть вже десь в марті-квітні того року зявилося гр. посольство в Києві з проханням про поміч. Саме в тому часі померла Володимирові болгарська царівна, що була найбільш люблена Володимиром. Імп. Василь знав, що Володимир є ворогом Візантії від смерти батька Святослава, але користаючи зі смерти болгарської царівни і п'ятох малолітніх хлопчиків поставив високу ціну, щоби поєднатися з Володимиром, а іменно запропонував Володимирові женячку зі сестрою Анною. Пригляньмося Анні. Анна була найстаршою дитиною Романа II, сина Константина УІ Порфірородного ур. правдоподібно 957 р. Після неї Василь II 958 р., по Василі дочка Теофано 959 р., після неї Константин УІІ 960-І р. Дня 15.ІІІ.963 р. матір Теофано отруїла Романа, щоби вийти заміж за команданта армії Никифора Фоку, (справдив в Болгарію Святослава) що став імператором в імені малолітніх дітей. Посольство Василя Володимири прийняв холодно. Йому непотрібно було дівки, не красавиці, на рік старшої за Володимира (мала 30 літ) при тому гр. послы ставили вимогу перехрещуватися на візантійський обряд грецькими єпископами. Відповідь Володимира була: I. відмова перехрещування, II. домагання корони співцезаря Візантії, III. коронування його з Анною короною посвяченою гр. патріярхом (Николаєм II ? 979 - 991 р.) в Києві гр. єпископами. (518). Це були на грецьку гордість нечувані вимоги, тому гр. послы відіхали з нічим. Відмова Володимира змусила Василя віддати ведення війни проти Варди Скліра, Варді (гр. "Вардас") Фоці, що мав свою приватну армію (оба узурпатори походили з найбагатших верств малоазійської аристократії, що на ті часи були мільйонерами). Але імп. Василь образив Фоку тим, що не іменував його командантом армії після заслання паракіомомена Василя. Прийшлося імператорові після двох літ самодержавя іменувати Фоку командантом армії (початок літа 987 р.), (ібід) та (205 ст. 254). Фока скоро зорганізував армію і 15.УІІІ.987 р. проголосив себе також імператором. Тепер імп. Василь знайшовся в безвихідній ситуації і в початках вересня 987 р. зявилося нове посольство у Володимира зі заявою, що імп. Василь приймає услівя Володимира. Володимир сказав прислати Анну і корону, а він тоді вишле

поміч. Послы скоро повернули в Грецію. За той час Фока арештував Скліра і до кінця листопада ціла Мала Азія признала Фоку імператором. (ібід). Десь в грудні 987 р. приїхала в Київ Анна з гр. єпископом і запевненням, що корону задля военных обставин патріярх прише на весні. Володимир повірив запевненням царівни і повінчався з нею. Тепер Володимир вислав руську армію в підмогу імператорови. Прибула майже в останній хвилі в початках марта 988 р., (ібід ст. 254), коли Фока почав наступ на Царгород. Тактичною помилкою Фоки як вождя було, що він розділив свою велику армію на дві часті, щоби атакувати Царгород з двох сторін і не замкнув Боспорську протоку фльою з гр. вогнем. Мав слабо зорганізовану розвідку і не знав про тайні переговори імператора з Володимиром. Одна часть армії Фоки була в Хризополіс, друга в Абидос. Хризополіс це пристань над Боспором напроти Царгороду, на азійському березі. Абидос був віддалений від Хризополіс на 250 км, у воздушній лінії, де містилася головна квартира Фоки. Тому Фока програв. Імп. Василь з 6.000 руською армією напав досвідком на далеко сильнішу армію Фоки і розбив її під Хризополіс. Після того бою терен военных подій пересунувся на 250 км, на південь від Царгороду. Відпала вимівка, що бунтівники Фоки можуть захопити посвячену патріярхом корону. Володимир не чекає довго. Він обурений брехливістю імператора, літом 988 р. облягає Корсунь майже рік і 989 р. здобуває місто. Нестор говорить казочку, що царівна приїхала в Корсунь, що є безличним хованням дійности. Пригляньмося, що говорить дуже докладний в реєструванні подій арабський історик Дін ібн аль-Атір (середуший, їх було три брати) в своїй праці "Кітаб-аль-Ансаб" (генеалогія) під наголовком "Аль-Любаб". Від подає: I. По смерті Святослава між Володимиром і Візантією були ворожі відносини, II. Анна приїхала перед висланням руської помочі Василеві II, III. не говорить про ніяке хрещення, IV. що народ Царгороду симпатизував з Фокою. (517). Щобільше, грецькі тогочасні історики Псел, Лев Діакон, Зонар, Скліца оповідають про все, про вислання Анни в Київ, про вислання помочі Володимиром Василеві II, про здобуття Володимиром Корсуня, але ані один не згадав про хрещення Володимира і Руси. Як же ж греки були би гордо хвалилися, що то вони з грецьким патріярхом навернули найбільшу державу Європи на Христову віру. Власне Нестор з тих причин був присланий щоби пофальшувати наш літопис і як бачимо це завдання виконав бездоганно. А тепер доказ, що Володимир здобув Корсунь не для прислання Анни, а за не додержання умови прислання царських регалій і коронації. Німецький візантолог Франц Дельгер знайшов у візантійських архівних реєстрах, (лат. "REGESTA" це хронологічні, рік за роком каталоги старинних документів з наведенням їх змісту), що в жовтні 989 р. до Києва вислано посольство з кількох митрополитів і єпископів, що принесли Володимирові царські регалії, (це корона, скиптр, золоте яблуко з хрестом, червоний шовковий плащ і чоботи). Ту корону вони Володимирові передали, але не коронували, бо Володимир не хотів перехрещуватися на грецький обряд. В реєстрі є, мабуть, пізніша дописка, що регалії передано разом з Анною, що як ми знаємо було інакше. Тоді власне Володимир покинув Корсунь, забравши з Корсуня багато церковної утварі,

про що згадує Нестор. (203, Н 3). Грушевський не прослідивши фактів, дат і подій за Нестором вихваляє культуру і блеск Візантії, не звертаючи уваги на підлоту і фальш гр. політики. Володимир розумів гр. підлу політику фальшу і зради, він видів безсильність Візантії, що розгромив її з болгарами в провалі Траяна два роки тому. Володимир генієм політика предбачував, що Візантія буде в майбутньому слабшати, а Захід буде рости. Він обернув сенс своєї політики з Чехією і Болгарією на Захід. Люблінщина, Сандомирщина Червона і Чорна Русі і Західня Галичина по Вислу і Краків належали до Русі. Нестор записав нам, що Володимир ходив 993 р. походом на хорватів. Де були ті хорвати, Нестор з розумом не говорить. Пригляньмося тим хорватам. Ми знаємо, що сини князя чеського Славуну піддержуваного Мешком хотіли розбити Чехію на уділи. Це були також Перемишльці. Ми знаємо, що Болеслав II хотів з ними помиритися. Коли ж Славники дальше хотіли знищити Болеслава II, він користає зі смерті Мешка 992 р. дає Володимирові Західню Галичину за поміч проти Болеслава польського сина Мешка зв. "Хоробрим", щоби Володимир боронив його малолітніх синів на випадок його смерті в змагу зі Славниками. Запевнивши поміч Володимира проти 26-літнього Болеслава "Хороброго", Болеслав II чеський нападає на Лібіци і вимордовує Славниковичів 995 р. Один з них Радим втік то Болеслава польського. До нього прийшов з Риму Войтіх, убитий пізніше прусами. Радим при висвяченні на єпископа змінив імя на Гавдентій. Він став єпископом Гнезна і проголосив брата святым. В 992 – 993 р. сини Болеслава II чеського були малолітні. Найстарший Болеслав III, що мав 19-тий рік життя перед своєю смертю 999 р. Лядський Болеслав I, що був тіточним братом Болеслава III чеського титулом посвоячення, наїздить Чехію, розбиває чехів, осліплює свого тіточного брата і займає цілу Чехію і Словаччину 1.003 р. Ось чому 993 р. був похід на хорватів, а тими хорватами Нестора була Західня Галичина, де вперше змірявся Володимир з Болеславом Ілядським заземлі лі Сандомирщини і Західньої Галичини, після здобуття ним Кракова 993 р. Болеслав лядський був побитий про що маємо два свідчення: I. це наш найправдивіший Якимівський літопис, що його Грушевський обезцінює говорить про війну літом 992 р. Володимира з Мешком. Але Мешко помер 25.У.992 коли війну почав Болеслав лядський, що мав тоді 26 літ ур. 966 р. Того року Володимир зміцнив позицію Болеслава II чеського і дав йому змогу винищити Славників; II—це тестамент—запись другої жінки Мешка, німки Оди дочки марграфа Північної Мархії, що її прогнав Болеслав I з Гнезна з трьома синами. Вона докладно описує границі Руської Держави, що 992—993 роках були границями етнографічно—політичними. Володимир походом на ятвягів прилучив тоді до Русі землі від рік Німану до Двини, тобто відновив "Варяжський шлях" Дніпро—Балтик—Чорне море. Границею прусів була р. Німан. Ода говорить: границя Руси від Балтику іде границею прусів приблизно до тепер. Ковна, відтак на південь займає Чорну Русь з Городном до тепер. Бересть—Люблін—Сандомир і від Сандомира р. Вислою до Кракова і Вислою на Шлезьк. Латинський текст завіщання подаю в своїй невиданій праці. В 1003 р., коли Болеслав лядський осліпив Болеслава III і зайняв цілу Чехію, Морави і

Словаччину, а ляхи почали грабити Чехію, Володимир ударив тоді на Болеслава, викликав повстання Чехів проти ляхів і Болеслав мусів уступитися з Чехії 1003. Де відбувся бій з ляхами — не знаємо бо греки і Нестор цю подію від нас заховали. Та тут вмішуються в справу Володимира греки. Треба додумуватись, що Володимир проти ляхів увійшов в звязки з німецьким імператором Генриком II. Болеслав взятий в два огні шукає замирення з Володимиром, висилає правдоподібно послів до Греції і в політику вмішується грецька Анничка. З грекинею прийшов в Київ цілий штаб різної прислуги—фахівців. Кухарів, пекарів, фризієрок, лікарів, хірургів, швачок, моднярок і т.п. Грекиня приїхала спреларована на неплідність. Вона держалася гордо, не хотіла мати дітей від варвара. Володимир мав дітей до грекині і по її смерті від усіх жінок. За 14 літ життя в Києві з Володимиром не мала дітей. Привезла зі собою виховників і виховниць для виховання 12 синів і двох дочок Володимира, ступнево перейняла владу на київському замку. Все перейшло на візантійську етикету. Ми знаємо, що гр. медицина стояла дуже високо. Греки мали різні роди отруї, що ділали на протязі від 1 — 2 літ до одної мінуту часу. Всі жінки Володимира від Рогніди до Анни померли впродовж 1 — 2 літ співжиття з Володимиром. Грекиня прожила 14 літ в Києві, що проти царгородського клімату був для грекині Сибіром. Тому після приходу Анни, походи на Захід стають шораз рідші а від 1003 р. уриваються зовсім. Анна вводить новий звичай благодійні пири для прослави Бога і відпущення гріхів. Греки знали, що Русь любила алкоголь. Після прийняття християнства зросла побожність народу. Грецькі священники, що вивчили руську мову і наші вчили, що Христос навчав робити добрі діла, а тими ділами повинні бути щоденні обіди для бідних і голодних людей. Володимир так спобожив, що робив все, що наші і грецькі священники для спасіння душ радили. Якже ж ті обідипи виглядали? Грекиня говорила Володимирові, що візантійські імператори для державних справ скликають ради старшого боярства, єпископів, монахів і старих мудрих звичайних міщан і з ними радяться (думу думають) як по християнськи кермувати державою. Вони наперед моляться, відтак їдять приготовані страви, відтак радять раду знову моляться і розходяться притому їжу попивають вином. Доки Володимир не мав грекині, його дружина—військо були завсїгда в боєвому поготівлі. За Анну Володимир післав імператорові, за грецькими істориками, 6.000 найкращого війська, ветеранів воен з Мешком, з ятвягами, вятчачами, радимичами, волзькими болгарами. В дійсності це був руський копус, але Володимир мав і варягів, що їх греки не вчислюють до руського корпусу. Тих воїнів імператор не відіслав після розгрому обох Вардів Фоки і Скліра. Руський корпус бачимо у війнах з арабами, а пізніше у війнах з болгарами (205 ст. 254 — 255). Володимир мусів після приходу Анни комплектувати з молодих руських рекрутів нові офіцерський і підофіцерський корпуси для створення нової армії, що відбулося негативно на мілітарній силі імперії. Та повертаймо до історичних пирів. На паради і духовства про обіди для відпущення гріхів, Володимир подумав, що це досить легка дорога до неба—раю. Ці пири—обіди робилися щоденно "По вся дни і при князі і безь князя". Грушевський говорить: "вони (пири) не мали на меті

лише утіхи (приємності) князя (Володимира), що в сих пирах брала участь не тільки дружина Володимира а і люди з громади". (70, т. I ст. 530). "Літопис (Нестор) говорить, що це був доказ християнського милосердя" (ібід). Користаючи з пирів-щоденних празників, печеніги знаючи час пирів нападали докладно в той час на щораз інші околиці, грабили, палили, брали молодь в полон, а годину пізніше вже втікали. Доки хтось дав знати в Київ доки розпіячена дружина Володимира осідлала коні і пустилася в погоню, печеніги були вже далеко. Як виглядали ті пири? Володимир денно ставив три трапези (обіди чї сніданя). Одну митрополитові, єпископам, ігуменам, присвітерам і іншим духовним (парохам), Другу нищим (жебракам) і убогим. Третю "собі, бояром, и гридьмь (воикам і соцьким і десятникомь і нарочитымь мужемь" (Іпатський Літопис). Літопис Переяслава Суздальського так описує ті обіди: "И биваше на обіді томь множество от мясь — и оть скота, и оть птиць, и от звирини, и от риби драгоціннь, и овщія от ласла (лакоминок, солодкого) и от всякого учиненія рук человекь, и от питія, вина разна и от мід разних. Перцівки (горівка настояна на перцю (виходила на неділю (тиждень) одна колода безо князя, а при князі 3, колода це 8 бечекь". Це лише перцівки, бо перець був дуже дорогий в тих часах, а скільки випивано меду і вина літопис не говорить, бо ці напої не були імпортовані. Такі щоденні три пири для сотень, а може тисячі людей коштували державний скарб Володимира тисячі гривен срібла. Ось куди йшов бюджет великої Руської імперії, а тимчасом печеніги грабили і нищили околиці й виводили народ в полон, бо пняні дружинники-гридні по пирах засипляли. Так виглядала Володимирова грецька драбинка до неба. Тому Володимир Сказав, "що Руси є веселіє пити". В 1000 років пізніше ми повторили Володимирове прислів'я в 1.918 р. (487, т. I) і дудлять на Україні алкоголь донині. Про поширення алкоголізму до небувалої міри в Україні знаємо з листів свояків, туристів і часописів. Москалі піддержують алкоголізм бо: I. п'яний раб не чує брязокту кайданів, II. приносить державі великі доходи. Пригляньмося як впливає алкоголь на ослаблення волі, зміни вдачі-характеру, звиродніння поколінь, а внаслідок сталого вживання алкоголю більшістю народу допроваджує до його зникнення з лица землі. Пригляньмося, що говорить про вплив алкоголю на людство лікар-ветеринар Василь Королів "Старий" в своїй праці під заголовком "Згадки про мою смерть" на сторінках 63 — 73. Подаю докладний зміст його доказів, лише в деяких місцях надто довгі його пояснення скорочую.

"Та ж тісно сплелась доля України з Московією. І тисячі разів в бігу свого життя мусив був я заставлятися над питанням нашої фатальної залежності від москалів. Тисячі разів у розмовах, а потім — і в пресі падав я думкою на те страшне питання і ріжні його деривати. А найчастіше: чому ми, такі етнічно відмінні, в своїй психиці маємо так багато співзвучних москвинам струн? Чому при всяких умовах, при найгостріших гаслах сепаратизму й при найвиразніших вигуках словесного патріотизму для більшості наших людей, перманентно мучених кацапами, все було міродайним Богданове:

"Волим под царя Московського, православного"? Чому в нас усе була ця воля творити підложжа для малоросійства на Сході й москвофільства на Заході? Чи ж такі ми — дійсно "брати", або як дехто запев-

няє, ще й "рідні" ?

І чому ж ми завжди — "менчі брати", з чим ми легко погоджуємось? Відкіль походить і чим виживлюється ота наша неусвідомлена свідомість своєї меншевартості в порівнянні до москаля? Чому ми на кожнім кроці задовольняємось гіршим, недосконалим, "браком" і у всьому наслідуємо кацапа, мовляв за ним — "для Хахла і такої Бог бряде"? Де джерело нашої уславленої "малоросійської шатости", "соломяного вогню", нездібности до внутрішнього порозуміння? Зрештою, відкіль у "впертих хахлів" — нащадків незломних запорожців, що не боялись ні чорта ні смерті — отака несамовита боязнь життя, що все приводить до тієї трагічної "шатости"?

Ці питання мучили мене найдужче відтоді, коли я особисто пізнав москаля *PER SE*, мовляв у "чистому вигляді" на його рідних теренах, в його ріднім оточенню. Одначе всі мої шукання відповіді приводили тільки до загальників, до втертих фраз, мовляв, — такі вже ми є, така вже наша натура, так уже нас природа створила, винне татарське "іго" (ярмо).

Будучи в історично-ворожій чужині й цілим сем прагнучи до рідної Землі й рідного народу, я пив жаж з цих і багатьох інших цитат. Це питання страшило мене більше, як смерть, бо ж воно, що-разу як виникало, викликало бажання ту смерть самому собі заподіяти. То ж я все далі й далі уперто шукав. Коли ж сповнювався вже великим віком і мої пошуки були все безнадійні, коли я все ж таки зробив бодай один справний висновок, що в цій справі не рішає ні нагода, ні природа, ні доля, ні фатум, ні навіть чужі впливи, ані поневолення, ані ремінісценції частинного рабства, — випадково, як це буває з усякими винаходами, впав я на думку, що розв'язує цілком задовільно те страшне питання. Може навіть більш, як тільки задовільно, бо в тій відповіді лежить і — говорю навмисне виглузованими словами "рецепт спасіння України".

Свого "рецепту", респективе — не рецепту, бо його вже й не треба шукати, але свій анамнез та діагнозу я ні в кого не позичав, в нашій чи якійсь чужій літературі чи пресі не здибував і сам хочу її тут поперше звести до купи. Саме тут, бо ж справа найдужче в'язеться з вищезробленою характеристикою москвської поваги та психе, а також і тому, що ця справа дуже довгий час була загрозою моєї смерті, коли ж і не фізичної, то моральної, а часами і другої, й першої. Та ж що понижа тема може бути затяжкою для пересічного читача-ляка, пробую писати як найпопулярніше з свідомою школою для прецизности викладу. З тих ж мотивів мушу заходити здалека.

Духове життя людини (чинність психе) виявляється чотирьма душевими (психічними) функціями: почуванням, хотінням, спостереженням і думанням. Кожна з тих окремих функцій душі цілком відокремлено (ізолювано) може бути порушена. От же тоді як говорять психіатри (лікарі душевих немочей) — "візок посувається на трьох колесах". При чому, коли пощастить третє колішатко поставити посередині одної віси, то з чотирьохколого візка утвориться трьохколка, настільки стабільна, що принаймні спочатку ані не помітиш, що візок не повноцінний, має три, а не чотири, як нормально, точки опертя.

Наприклад, у когось занедужала функція чуттєва. Почуття пошкоджено й людина не може почувати, як інші люде. А тим часом цілком справно, як всі душево дужі, спостерігає, бажає й думає. От же

такий чоловік проїздить життям ніби на нормальному візку, а не на трюхоколді й здається м а й ж е нормальним, навіть частіш — не здається ненормальним. А тим часом, коли йому бракує морального почуття, він не заховається морально. Тоб то в такого немічного, як кажуть "не в порядку затримуючі центри". Людина ж, що не має справно діючих "затримних осередків", нездідна розуміти, що є ганьба, а що — честь, що є добро, а що — зло й де між ними лежить границя. Тому такий чоловік здібний на все найбрутальніше, на все найгірше. Є то "злочинець в потенції" (можливий злочинець), що хоча й не зробив жадного злочину, однак при відповідній нагоді допустить найгіршого злочину, чим викличе найгостріше, осудження суспільства. А тим часом є то не негідник, лише вбога людина з хворою душею, в стані легкого божевілля, так званого психозу.

Причини психічних захворювань чи аномалія, (природних, ніби порух) вельми різноманітні: зовнішні й внутрішні, залежні від волі немічної й незалежні, здобуті самим хворим, чи передані йому від родичів спадком, або навіть від дідів дорогою так званого атавізму, раптово й тривало-діючі (хронічні). Всякі психічні порушення й захворювання страшні, як для немічного, так і для суспільства, в якому він обертається. Але мабуть найстрашніші захворювання спадкові чи атавістичні, бо вони цілком фатальні, тому що повстають без провини хворого, передаються його потомству, і являються цілковитою несподіванкою для оточення немічного. Багато спадкових психоз походять в наслідок інших попередніх захворювань, що зачіпають психе людини, власне — зачіпають осідок душі — мозок і сполучений з ним нервовий апарат. До тих немочей в першу чергу належать пранці (сифіліс) та епілепсія (чорна неміч, падуха хвороба). Але ж всі духові занедужання і всі душеві порухи приводить до вибуху найбільший ворог людства, як справедливо говорить наша народня словесна творчість, продукт вигадливості чорта — **алкоголь**.

Дуже прошу того, хто дочитав до цього місця не зраджуватись прочитаним, а перебігти очима ще дальших зо дві сторінки. В них не буде нічого з популярних метеликів чи церковних казань "про шкоду від горілки", але знайдеться щось, про що читач-ляїк може ніколи й не чув протягом всього свого життя.

Кожен знає, що алкоголь змінює людську вдачу, і то подвійно: враз по опьяненні, раптово, й після довшого регулярного уживання — на тривко, часом і на все життя. Кожен також знає, як та людська вдача відмінюється: тут вона "веселить серце чоловіка", тут викликає засмучення і п'яні слези, одного пригноблює й робить мовчазним, другого ж — гнівним, шаленим і безоглядним.

Та ж було б, як кажуть, пів-біді, коли б ця зміна вдачі відбувалася б тільки на час опьянення ним. Страшнішим, або й цілком страшним прокльонном алкоголю є його здібність витворювати у споживача тривалу "алкоголеву вдачу". Тоб то споживач навіть малих доз, той, що ніколи ані не був порядно п'яним, під впливом сталого й довшого вживання алкоголю перетворює свою душу на возик з трьома колесами. Освіта й виховання здебільша урегульовують брак четвертого кола, мовляв переставляють третє коло на середину вісі, й така людина, особливо, коли це вихований інтелігент, в г л я д а є для всіх людей його товариства цілком нормальною людиною.

В деяких випадках, це є людина "трохи дивакувата", яких здибаємо довкола сотки чи й тисячі. Іноді навіть це — тільки "нервозна" людина, — дуже запальна та експансивна й легко підлягає змінам настрою, респективе — разом з тим дуже легко (і безпричинно) змінює своє відношення і до людей, і до ідей.

Це вже може бути дійсно страшним, але ж справді жахливим, просто несамовитим є те, що такий "прихований алкоголік" є передавачем своєї "алкоголевої вдачі" своїм нащадкам. Бо ж від кожного, хто "випивав по маленькій" може народитись п'ять — сімчи й більше хочаб і цілком "непитущих", — однак вже алкоголік, котрі (тут вже й волосся може стати свердловим) самі, ані не вживавши алкоголю м о ж у т ь (не кажу: мусять!) передати дідову "алкоголеву вдачу" своїм дітям, припустім — знову тільки сімом. То ж, таким чином, один з членів нації котрий, як кажуть москалі про доброго взірцевого чоловіка, цей чоловік сам-саміський може передати 7x7 — тобо то 49 чи півсотні прийдешніх своїх нащадків "алкоголеву вдачу", тобо то психічну недугу. Тут же треба ще зазначити один поїстині диявольський звичай, що століття існував і на Московщині, й в Україні: кількаденне піячення протягом весілля, коли ж **ЕХО-РІСІО** відбувався ритуальний коїтус, в наслідок якого велике число молодих жінок, як і т а к о ж м у с і - л и в цій добі пити горілку, — були запліднені. Тоб то наче навмисне отруювали не тільки "ненароджених земляків" наших, а навіть щойно запліднених, надаючи їм "алкоголевої вдачі", помимо й всяких інших, явних і грізних немочей, як от епілепсія, сомнабулізм, аж до повного ідіотизму чи кретинізму.

Ще за часів моєї юности в кожному нашому найменшому селищі були такі "дурники" та "юродиві" офіри батьківської не обачности.

В чім же виявляється "алкоголева вдача"?

Навожу далі слова відомих чужинецьких психіатрів та видатних знавців наркотікоманії.

Алкоголева вдача вельми характеристична у москалів. Може навіть найхарактеристичніша. Хто перший положив їй заклад — не можна сказати напевне, але ж можна гадати, що підклад для неї було утворено ще раніш часів Володимира, котрий уже констатував готовий факт, сказавши:

"Русі єсть веселіє пити".

Та ж сам Володимир мав міцну голову й міцну руку, хоча й допускався чинів, яких могло б і не бути, коли б мав на алкоголь інший погляд. Але ж Володимир санкціонував п'яцтво для своїх підвладних, з яких чимало ще жило "скотім образом", як свідчить літописець. І — дуже можливо, що правда на боці Юрія Липи, коли, говорючи про життя старого Києва, він констатує, що "істотою того побуту, центральною подією, віссю забав і втіх — був "бенкет". Ті бенкети тривали тижнями й культ опойних напоїв увели як конечність в перебіг й буденного, не лише святочного дня. Налогові п'янства, почавши з еліти, підпала вся народня маса, до останнього смерда і хлопа, включаючи жінок і навіть немовлят, яким "для ради сна" затикали "куклу" — вузлик з хлібом, намоченим в горілці.

Володимирова хиба полягала в тім, що він санкціонував п'яцтво для всіх своїх підданців. Коли б же був дозволив його всяким новгородцям, суздальцям, псковитянам і т.д., людям "о країн" своєї велитенської держави, ми були б нині найвидатнішим і най-

могутнішим народом в світі.

Але ж алкоголь став і нашим гробом. Алкоголева вдача виявляється здебільша чутевою вражливістю, втратою шляхотних стремління та втратою чуття слухності й толеранції (що й констатує Т. Шевченко). Вона доводить до прудких припинів злости, ненависти й мстивости, що ніяк не відповідають причині чи імпульсові. (В нашій літературі – тисячі прикладів). Ослаблення волі є конечною рисою вдачі алкоголіка: безконечна балакучість, сталі планування, присягання собі й іншим, – а кінець-кінцем Куприянівське – "Якось то буде". Страшений зріст егоцентризму, а з цим звязана необґрунтована зарозумілість. (Цитати – у Т. Шевченка). Зарозумілість виявляється в словесних перемогах над всім і над всіма. Алкоголік все зробив би ліпше, ніж зробив уже хтось інший, він має геніяльні плани ("– Ось я, як що". але є це лише "соломяний вогонь". З того – песимізм ("– Мені ніщо не йдеться"), й почуття задрости ("у сусіда хата біла, у сусіда жінка мила"). А тим часом всяка праця його вельми обтяжує ("– Та ж я – переобтяжений працею!"), то ж нехай, що треба робить хтось інший, особливо, коли потрібна праця систематична, дрібна, мозольна, не показна. Тому тисячі розпочатих річей, що все мають бути "в світовім масштабі", закінчуються злісним і трагічним – "Та ну його к чорту!" "Най вони роблять, а я усуваюсь" (вихожу з товариства, редакції, партії, всякого колектива). Бо ж алкоголік з приводу всього резонерствує і органічно настроєний проти всіх порядків, тоб то органічний анархіст (Констатування Євгена Чикаленка). Алкоголік взагалі легко пускається берега й доходить до вершка цинізму в своїм світогляді при чому стало має стремління до дотепу (Шевченкове – "Діти юродиві", Кулішеве – "нетяги й бурлаки"). Тому алкоголік скрізь поводить, як дома, – розперезано ("Ех, гуляй душа, без кунтуша!). Тому при всій своїй злісности, він все схильний до хвилевого приятельства, однак за хвилину вже другого ображає ("– Я вам по ширости скажу, що ви – такий то й такий то!") та ж знову за чаркою легко мириться ("Де ковбаса та чарка, там минеться сварка").

У людей, що притримуються "доброго тону" всі ті риси вдачі дуже маскуються стандартним добрим поведінням, й тоді їхня чула м'якість часто примушує їх "мякнути" й плакати. (Цитати в Гулака Артемовського – "Запорожець за Дунаєм" – "Глянули: кругом Січ та й заплакали". Через ту м'якість таким людям дістається епітети людей шляхотних. Однак вони зненацька можуть ошарашити своє оточення чином, якого нічим не можна висвітлити, чином грізної жорстокости (вбивство Гонтою власних дітей, що не були нічого винні й не могли розуміти, в чім могла б бути їхня провинна). Таки ж не було жадної тяжкости повернути їх з уніятуства на православ'я!).

Та ж люде алкоголевої поваги здебільшого стають мучителями своєї родини, "зривають злість" на слабших і залежних (П. Куліш: "Сльози жінки, серця міль, п'яна лайка день і ніч"). Тут же по дорозі найменного спротиву виявляється їхня жорстокість. Народна пісня:

("Візьми, синку, нагайку–дротянку

Та бий жінку з вечора до ранку! ").

Однак, хто зуміє в таких людей зачепити правдиву струну їхньої слабкої волі, той приведе їх, куди схоче й цілком окульбачить. (слова баби Риндички до Пріськи Московки). Ще є цілком оригінальна риза

алкоголіка: недовірря й зневага до людей. (Чи є унас діяч, якого не обвинувачували в злочинстві та зраді й продажності?).

Спеціалісти запевнюють, що алкоголізм підтримує повстання епілепсії. Епілептик не мусить бути раз у раз в пароксизмі (перепаді хвороби). Однак у нього бувають короткі, просто секундові втрати свідомости (припинка свідомости). Це про неї часто чуємо на судах: – "Присягаюсь Христом Богом – сам не знаю, що зо мною сталося!" Є то часто повна правда, бо ж таких коротких "виключень свідомости" навіть може не помітити свіврозмовник в жвавій розмові. Але ж за тих кілька секунд епілептик може зробити чин, фатальний для себе й цілого суспільства. Ось в значній мірі пояснення для наведеної вище цитати отамана Орла про зраду найпевніших людей. Що ж може зробити такий чоловік, коли він має владу. (Чи не це той випадок з Сірком, коли вирізав 7.000 братів–поворотців?). Деякі епілептики, так мовити з шаблонности чи трафаретности, наданій вихованням, й в менти затримки свідомости, еднають доцільно, але ж, як і сновиди, не уявляють самі, що вони зробили чи сказали. Навіть часом по довшій дорозі не знають, як туди дістались.

Спеціально для вдачі епілептиків є вельми характеристичне: егоїзм навіть безпредметний ("Ні сам не дам, ні другому не дам"), злісність так само навіть безпредметна. (Див. у Коцюбинського М. – "фата моргана"). Але що найтрагічніше було для України саме в р. 1941– му, те що вбийник епілептик завше спалюжить свою офіру, завше зогидить ним забитого.

Окремо стоїть ще, як прозв'яв алкоголевої вдачі, душева заосталість. Констатується, що людина алкоголевої вдачі, може мати великі мистецькі здібности, але не здібна до інтелігенції.

Як наслідок алкоголізму може бути прогресивний параліч. На зачатку ця страшна неміч довший час нічим не виявляється. Ніхто не помічає у немічного жадних душевних порух. Але, між іншим, це людина, нездібна до точности ("ніколи вчасно на засідання), забудьковатість ("вузлики на хустці"), несловність ("якось то буде! Хіба не все одно?! Та ж я обіцяв, але не міг виконати!"). Паралітик нездібен до комерції ("хіба я жид?"), легко робить дрібні злочини (наприклад, наклепи, брехні, дифамації, присвоює позичене). Він часто буває безсоромний (гнусна лайка, сороміцькі анекдоти, хамство в жартах).

Нарешті, під впливом алкоголю повстає безліч більших і менших "маній" та всяких легших душевних порух, що роблять з доброї людини неприємного "дивака". Такий "дивак", що його всі вважають за безбидного й смішного, в дійсности може бути незвичайно небезпечний, дарма що він посідає становище університетського професора чи видатного громадського діяча.

Гадаю, що в повищій лежить причина всіх негативних рис індивіда українського походження, в цім же – й всі темні сторони нашого громадського й державного життя, чи – говорючи ширше – всієї української справи. Гадаю, коли вже слово сказано, спеціалісти–псіхіатри дослідять зачеплене питання й науково його обґрунтують. Але, й незалежно від того, Товариство "Відродження", що було створено у Львові, мало завдання, далеко вище й незрівняно важніше, як воно само про те думало."

У Володимирових пірах брали участь і його dorостаючі сини. Зрозуміло, що окрім читання і пи-

сання числення, вчилися грецької мови та розбудження в них егоїзму, що кожний повинен мати свою окрему державу-уділ. Любимцями Анни були Ярослав, Мстислав та правдоподібно Святополк. Перших двох Анничка одружилася з грекинями. Перша жінка Ярослава була грекиня, до них ми прийдемо. Ще один доказ, що Володимир був охрищений у Василеві, це осмиденний великий празник в день Спаса у великому Василівському замку, в подяку Богові за охрищення його і народу. На той празник-пир Володимир запрошував з усіх місцевостей "бояр, посадників-війтів, старійшини и люди многия". На той пир довго перед святом Спаса варено у Василеві 300 переварів меду. Не знаємо скільки бочок мав один перевар. Тому що Русь від тисячоліть мала копову систему числення, від сумерів (5.000 літ до Хр.) почавши, можна ставити гіпотезу, що це було 60 або 120 літрів. Прошу увявити 300 переварів X 60 – це 18.000 літрів сильного алкоголю. Це був мінімум, бо правдоподібно було так, що бочка один перевар мав 120 "ока"-літрів. Володимир не вдумав п'ятику-пирі він лише за намською гр. єпископів, що прийшли з Анною і наших руських єпископів, дияконів і присвітерів, в ім'я "отпущения гріхов" їх лише усанкціонував. (Надав правної законності). Такі народні збори і засідання старшин і сумерського боярства відбували в нашій Сумерії-Самарії з обідами і пирами, а мали пчолу і фігові пальми. З меду і фіг робили алкоголь ще сильніший як мід Володимира з доданням рослини "Соми". (31 ст. 77, 100). Володимир на тому осмедневному пірі роздавав бідним срібними монетами (Володимир чеканив свою монету) на 300 гривень вартості. Гривня важила 1 гр. фунт. Тим пиром у Василеві Володимир обходив щороку дві річниці. Перша це його хрищення і одруження у Василеві в березні 982 р. і хрищення киян на свято Спаса в Дніпрі. Ще один доказ на потвердження сказаного: маємо хроніку докладного історика Яхії сина Саїда вихрищеного араба з Єгипту, що згrecився. В своїй праці "Дороге Намисто", що довів її до 1031 р. він говорить: "Ще далеко до часу, коли на Русь поїхала царівна Анна, вислані були туди численні єпископи і митрополити". Звідки прийшли, хто їх вислав Яхія не згадує. Це були ті папські легати з мошами св. Климента, що Нестор влхав їх в Корсунь, бо не хотів признатися, що ті легати прийшли сім літ скорше в Київ і висвятили Володимирові архієпископа Михаїла на митрополита, що був рангою вищий від гр. митрополитів і 6 єпископів для України і двох для Галичини. Це єпископи перемиський, Галицький, білгородський, (коло Києва, турівський, чернігівський, володимирівський (Волинь), полоцький і новгородський. Галич оснований около 890 – 920 р. (2. ст. 617). Так ми на 80 процент правдивіше Нестора обізналися з Володимиром. Його союз з ним, імпер. Генриком II і похід 1003 р. та прилучення Західної Галичини по Вислу і Краків був останнім походом. Щоби союз Володимира з ним, імператором проти Польщі розірвати, Болеслав висилає р. Дунаєм послів до швагра Володимира зі зрабованим в Чехії золотом. На чому оба вороги Володимира договорилися літописи Польщі і Греції не згадують. Що звязки були, маємо згадку в нім, хроніках. Того року 1003 пізною осінню з'являється в Києві тайне гр. посольство до Анни і лядське посольство до Володимира з образом дочки Болеслава лядського неznаної з імени від третьої жін-

ки Болеслава. Емільди (Емільда) дочки руського поморського князя Добромира. Її імя Нестор і ляхи сховали. Це була гарна з лиця дівчина, що говорила руською мовою. Вони її вже вислали Святополкові, що був князем Турова. Святополк мав в 1003 р. около 26 літ (416, т. I). За радою бояр, Анни і єпископів, Володимир помирився з Болеславом. Так ляхи влізли без війни на Русь. Генрик II з Володимиром побив в 1004 р. Болеслава лядського вигнав з Чехії і передав владу братові осліпленого Болеслава III чеського Яромирови, що був чеським князем до 1033 р. Тому наш Нестор брехав, що Володимир жив в приязні з Олдрихом чеським, бо Олдрих став чеським князем 18 літ після смерті Володимира в 1033 р. Одруження Святополка з дочкою Болеслава не принесло миру Володимирові. Його жінка прийшла з лядськими монахами і єпископом Райнберном (був єпископом Поморя), що намовляв Святополка до повстання проти Володимира, Володимир ув'язнив Святополка з жінкою і єпископом. За дочкою і єпископом упімнувся Болеслав і вибрався війною на Володимира. Це діялося 2 роки після смерті Анни. Від смерті Анни, грецькі впливи в Києві зросли, хоч багато з обслуги Анни, відіхало в Грецію. Володимир знова повернувся до Заходу і оженився з дочкою німецького графа Куна з Оніген неznаною з імени і мав від неї Судислава, Добронігу, Позьвізда і ще одну дочку, що вродилася по смерті Володимира. Та неznана з імени дочка красавиця вийшла замуж за Бернарда II могучого марграфа Північної Мархії, що привела йому на світ сина Оттона, (Родовід марграфів Північної Мархії), (416, т. II). Прабатькою Доброніги була дочка англійського короля Едварда Старого, бабка Річлінта дочка нім. імпер. Оттона I. зв. Великим. Назву матері Нестор затаїв. Це брало Польщу знова в два огні з заходу і сходу. Тому Болеслав в порозумінні зі швагром Володимира Василем II, що післяв Болеславові в поміч печенігів розпочав з Володимиром війну. Імпер. Василь II провадив тоді війну з болгарами не на життя, а на загибель Болгарії. Цар Самуїл боронився останніми силами. Василь II боявся, що Володимир може прийти (і був би прийшов як би не Болеслав лядський і бунт синів за гр. золото) з поміччю і повторити другий провал Траяна. Тому Болеслав почав 1013 р. війну з Володимиром, що її програв і втік в Польщу. Володимир не гнався за ним, бо проти него за гр. золото син Ярослав найняв варягів і підняв бунт проти батька. Чотирнадцятилітня школа грецького виховання синів Володимира Анна дала наслідки. Володимир поставив Святополка під сторожу у Вишгородський замок, а самий зачав стягати велику армію проти збунтованого сина, що був жонатий з грекинею на імя також Анна. (Докази при описі Ярослава). Літопись говорить про велику мобілізацію й приготування до походу та серед тих приготувань сильний, здоровий Володимир раптом захворів і в тяжких болях другого дня помер. Пригадую, що техніка і медицина Греції стояла на ті часи дуже високо. З усіх народів Європи мали найкраще розвинену шпіонажу і добре платних агентів на княжих і королівських дворах та урядах великих міст княжих столиць. Мали отрую різних родів, що ділала від кількох мінут до року. Мали такі сильні отруї, що тіло отруєного пухло, тріскало і розпадалося на кусні. Це пояснювали карою Бога за гріхи, щоби отруєну жертву зогидити морально як

гршника в очах народу. Пригляньмося ще деяким подіям, випадкам з Нестором і Володимиромі тому "Ясному сонечку Русі" від 1013 р. Володимир після смерті Анни скорочує пири і спрямовує свою політику на Захід. Літопис згадує, що в 1000 році прийшли в Київ папські послы легати з послами чеського і угорського королів. Того року папські послы-легати в присутності послів чужих держав коронували на короля угорського Стефана I зв. "Святим", після того ті послы легати в присутності послів чеських і угорських коронували короною принесеною з Греції Володимира і Анну. Коронація папськими легатами давала королеві два права: I. свобідно організувати самостійно зі своїм архієпископом нові епархії-епіскопства без дозволу гр. патріархів; II. право титулуватися вільним від нікого незалежним сувереном-імператором. То у візантійському обряді було заборонено, бо патріарх з епархіями підлягав гр. імператорові. За західним звичаєм, після коронації імператора всі підлегли йому князі й воєводи намісники провінцій складали імператорові ленну присягу. Без сумніву Володимир вимагав такої присяги від своїх синів, що були від різних матерей. Ленної присяги для корони імперії (неподільности землі). Тому його сини після коронації були розслані по провінціях як намісники корони-імперії, а не як удільні князі. Ленні присяги князів і графів задержали Францію, Німеччину, Англію і др. від розбиття. Цікаве, що провізантійський Никонівський літопис за імператорства Володимира після Корсуня згадує 5 разів про звязки Володимира з Римом, зате ані одного посольства до царгородського патріарха. (511). Ще одно не порушене істориком Грушевським питання, на яких правах розселював Володимир синів по провінціях? Чи на правах удільних князів, чи як намісників київського імператора? Виглядає, що Володимир не мав заміру ділити державу, а на західноєвропейський лад, сини як фєвдальні князі мали скласти присягу Київському Королеві-Імператорові. Тому Володимир держав при собі Бориса, як "практиканта" на імператора. Ще одна Несторова брехня санкціонована Грушевським, це те, що Володимир робив осмиденний празник на Спаса у Василеві не на пам'ятку хрещення Русі 982 р. за уратування від печенігів. Нестор говорить: 6.506 - 988 р. придоша печенізи къ Василеву Володимир з малим військом утікав від них і сховався під міст на ріці (Стугні?). I. Володимир літом (на Спаса) того року облягав Корсунь. II. Ріка Стугна була така болотниста, що коли печеніги 1036 р. напали на Київ, а король Ярослав розбив їх в цілоденному бою, то печеніги утікали перед по-

гонею, багато їх утопилося в річці Стугні, що її Нестор називає "Сітомлею". Стугна коротка, около 35 км. довжини, що її багна порослі т. зв. "сітником", що росте на багнах, давнє Сітомль. Володимир утікав з дружиною кінною, що не лишила би князя самого. Під мостом було багно, оба з конем були би втопилися в багні. III. В тих часах на малих річках ніхто не ставив мостів, тибільше на багнистій Стугні, що була охороною від нападу печенігів. Чому імпер. Василь струїв Володимира? Від 1001 р. імпер. Василь користаючи з того, що Володимир став швагром (Анна заініціювала гріхоспасаємі пири) почав 14-тилітню війну з осамітною Болгарією. Рік за роком з великою армією, в котрій був ядром руський корпус, присланий за спідничку Анни, підтинав з невідкличною детермінацією силу Болгарії. Здобував твердиню за твердинею, і в 1004 р. розбив армію царя Самуїла вперше над рікою Вардар і здобув твердиню Скопє. Не будемо затримуватися над дальшими успіхами Василя II. В липні 1014 р. коли Володимир приготовлявся в похід на Ярополка, Василь II окружив армію царя Самуїла в провалі "Біласиця" (тепер хребет Огразден). Повторилася історія провалу Траяна 28 літ перед тим у відворотному порядку. Цар Самуїл утік з відділом кавалерії до твердині Прілепу за р. Вардар. Багато болгар згинуло в бою, а 14.000 піддалося на ласку Василя II "Болгаробійці", що наказав полоненим болгарам виколоти очі, лишаючи що сотному одно око, щоб однооки допровадили безоки до царя Самуїла. Коли цар Самуїл уздрів той похід сліпих упав неприємний на землю і по двох днях муки сконав 6. X. 1014 р. Владу перейняв кузен Самуїла Іван Володислав. Ціла Болгарія встала обурена проти Василя II. Болгаробійця розумів, що Володимир з рештою синів розібе Ярослава і дасть поміч Болгарії, що конала під ударами Болгаробійці. Болгаробійця, мав в Києві ще від його сестрички наладнану шпигунську розвідку. В Київ сходилися мобілізовані полки. Був гарячий липень, коли їм треба було давати лад. Зявилися десь на схід від Переяслава печеніги, це була провокативна брехня. Біля Володимира був престолонаслідник Борис. Володимир виправляє з кіннотою проти печенігів Бориса. Надворі горяч, Володимир хоче, пити. Не знаємо хто і де дав Володимирові угасити спрагу. Володимир раптом захворів. Заїхав самий, чи казав себе завести на двір (літню резиденцію на т. зв. "Берестовім" близь Даври і після важких мук впродовж ночі насвітанку помер. Смерть Володимира: I. увільнила синів від ленної присяги; II. Болгаробійцю від небезпеки поміч Володимира конаючій Болгарії, що її Василь добив 1.018 р.

SAINT VOLODIMIR

e now approach one of the most famous of Kievan rulers, who unfortunately has not been accurately and adequately described in our histories. Volodimir, born 958 was the eldest son of Sviatoslav and Malusha, a Bulgarian lady of court of Olha. When the queen brought to Sviatoslav the Hungarian princess (see under Sviatoslav), Malusha and her young son were sent away to Bodutin. Here Volodimir was raised until 968-969 when he was sent with his uncle, Dobrynia to Novhorod. After Sviatoslav's death, regent and nephew carefully attended to the actions of Yaropolk. After disposing of Oleh, Yaropolk asked for the hand of Rohned, daughter of the governor of Polotsk. Volodimir also sent word that he wished to marry her. The reply was: 'I will not draw off the boots of a slave's son, but I want Yaropolk instead'. Volodimir, angered, stormed Polotk and took Rohned to wife by force. Hearing of Yaropolk's northward march, however, he was forced to flee to Scandinavia with his drushina (retainers). Raising a huge army of Varangians, Volodimir was able to return two years later, defeat Yaropolk and take over the reigns of the kingdom. During the next several years Volodimir conducted several campaigns of subjugation against various surrounding tribes and also adopted Christianity. These incidents have previously been discussed (under 'Patriarchate') and will not be dwelt upon here.

In 985 Volodimir married the daughter of the Bulgarian ruler, Samuel. Soon, thereafter, Basil II, Byzantine emperor, marched on Bulgaria and besieged Sardeku (present day Sophia). Samuel, shut up in the city, managed to get word out to his son-in-law, informing him of his dire plight. Volodimir immediately marched in relief. When the Greeks learned of the approaching army they retreated. The Bulgarians, though, forced the invaders into a trap and with the help of the Rus', virtually annihilated the Byzantine army. Only the emperor with a very small detachment managed to escape (August 986). Constantinople had not received such a catastrophic blow in five hundred years. The authority and power of the emperor now considerably dwindled. Samuel meanwhile followed up his victo-

ty regaining lost lands. He soon controlled an area extending from the Aegean to the Black Sea.

Meanwhile, in Constantinople Basil's problems continued to mount. A revolt occurred led by Bardas Skleros. Basil, short on manpower appealed to Volodimir for help. In return for his aid the Greeks were prepared to offer Anna, sister of the emperor (Volodimir's Bulgarian wife had just died). The embassy was received coldly, why should the Rus' ruler risk his army for a former foe. Volodimir stipulated that if the Greeks offered him a crown, blessed by the Greek patriarch and delivered by Greek officials and declared him a vice-emperor, he would agree to send help. Not being prepared to concede that much the envoys left empty handed.

Basil II did manage to extricate himself by hiring an Anatolian aristocrat, Bardas Phokas, to crush the revolt, but the respite was short lived. Soon the deliverer, Phokas, declared himself emperor and marched on Constantinople.

Basil, now in desperate straits sent messengers to Kiev (Sept. of 987) agreeing to all Volodimir's earlier terms. The Rus' king replied, that when Anna and the crown arrived, help would be sent. By December the princess with servants and priests were in Kiev. The royal regalia was not brought but assurances were made, that it would be delivered in the spring, once the danger had passed. Volodimir, now satisfied, married Anna and sent six thousand troops who by their timely arrival saved Basil's position.

The promised treasure was not forthcoming, so Volodimir marched on Kherson, the Greek trading port on Crimea. After a lengthy siege the city was finally taken. The desired effect was achieved as the following year a Byzantine embassy arrived in Kiev. Documentation for this comes from the German Byzantine scholar Franz Delgar who discovered ancient records dated Oct. 989. These state that a delegation, headed by a metropolitan, was sent out delivering the regalia to Kiev. The officials did not crown Volodimir, however, as he would not switch to the Greek rite. Eventually, Kherson was returned to the Byzantines.

Although Volodimir had several wives, many died within a few years of marriage. Anna was a

exception, residing in Kiev for fourteen years. Having no children of her own she paid special attention to offspring of other wives. Her favorites were Jaroslav, Mstislav and Sviatopolk. The first two actually ended up marrying Greek women. In the year 1000, papal delegates who had that year crowned Stephan of Hungary arrived at the capital of the Rus' and also crowned Volodimir and Anna. After the coronation the sons of Volodimir swore fealty to their father and were then set up as governors of differing provinces. Volodimir did not plan on dividing his empire after his death. Instead he wanted his sons to serve the ruler of Kiev, who in this case would be Boris, son of the Bulgarian princess.

After the death of princess Anna, Volodimir took one more wife. She was the daughter of a German count (graf) Kuna of Onigen and she bore Volodimir three more sons. In 1013 Boleslav, king of Poland, with Pecheneg allies attacked Rus' lands. Volodimir set forth against them. When learning of the large Rus' army the invaders fled. Volodimir did not follow after this retreating enemies, however, as he now faced a challenge from his son Yaroslav governing in Novhorod. Yaroslav refused to pay an annual tribute of two thousand grivna to Kiev. Volodimir's answer was to begin preparation for a campaign against Novhorod. Amidst these activities he suddenly fell ill and died (July 1015). Suspicion has been laid on the Greeks of poisoning the great Rus' ruler.

СВЯТОПОЛК - SVIATOROLK

БРАТОВБИВЦЯ ЗВ. "О - КАЇН", ЛІТОПИСНЕ "ОКАЯНИЙ"

УР. 976 - 977 Р. ПРОПАВ БЕЗ ВІСТИ, ПОБИТИЙ НАД РІКОЮ АЛЬТОЮ В

ЧЕРНІ 1.019 Р. У ВІЦІ 42 - 43 ЛІТ ЖИТТЯ.

Від матері й грецьких вихователів знав, що його батьком був Ярополк. Палав утаєною ненавистю до Володимира за смерть батька й матері. Жадоба пімсти зробила його обличчя жорстоко-бандитське. Був маломовний, не товариський. Тому вже в кінці 1.000 р. у віці 23 літ після ленної присяги Володимирові, був висланий як намісник-воевода в м. Турів 220 км. від Києва, під тайну обсервацію. Около 1.010 року одружився з 19-літньою дочкою незнамою з імені польського князя Болеслава I зв. хоробрим проти волі Володимира. Її матір'ю була третя жінка Болеслава (дві перші втекли від нього) Емнільда, дочка Добромира князя поморських русинів. Тому жінка Святополка знала мови руську й ляхьку. Приїхала в Турів з ляхькою обслугою і єпископом Райнберном, що до 1.005 року був єпископом в столиці руського племені "стодоран" в Колобазі, на ті часи великому портовому місті. Він в 1.000 році застав в Колобазі "Гонтину" святиню бога "Сварога" і його злочену статую, що їх знищив (101, ст. 341). Коли в 1005 році німці побили Болеслава, натиск ляхів на Поморя ослаб. Стодорани з поміччю руського лютицько-велетського союзу вигнали ляхів Болеслава враз з єпископом Райнберном, що стратив посаду-єпископію. Він як титулярний єпископ прийшов з капітулою і дочкою Болеслава в Турів до Святополка (ібід, ст. 344). Заходить питання, чи Святополк не був тоді тайно охрищений на римо-католический обряд. В короткому часі Райнберн, що за 5 літ вивчив мову русько-поморських стодоран, навязав звязки зі синами Рогніди і печенігами, та планував на спілку з Болеславом у провіді зі Святополком підняти бунт 5-тиох синів проти Володимира. Як було згадано, Володимир мав в Турові свою розвідку, що в 1012 р. повідомила Володимира про змову. Володимир арештує Святополка з жінкою й Райнберном і замикає у Вишгородському замку під вартою в домовий арешт. Болеслав закінчив в 1013 р. війну з Генриком II німецьким, і вдарив разом з печенігами на Володимира. Де получився Болеслав з печенігами Тітмар Мерзебурський, ані Нестор на жаль не згадали. Печеніги за довгу дорогу до злуки з Болеславом домагались заплати, що їй передав ще арештований Райнберн. Не знаємо докладно над чим прийшло до сварки, як також, що печенігів було мабуть не багато, бо за Тітмаром Болеслав мав вирізати печенігів, а на вістку, що зближається Володимир, спалив кілька пограничних осель і повернув в Польщу (492 В. УІ. р. 55).

Заходить питання, на яке не звернув уваги Грушевський ані ніхто після Грушевського на істо-

ричне фатум - необхідність: І. чому лядські племена пинчо-кривичів, предків білоруського народу, радимичів і вятчів предків московського народу, що за літописом були ляхькими племенами, і ляхи від Володимира пруть на схід, а москалі й білоруси на південь? Цей історичний процес тягнеться докладно вже 1.408 літ. За той час ми Русь-Україна стали територіально 2.450.000 км² землі, бо чисто одномовна Русь ще в 570 р. (занимала суцільною масою простір від р. Одри на схід і північ Судети-Карпати, до рік Дунай-Волга, 55 рівнолежника на півночі і 48 на півдні. Поза цим простором була ще Панонія-Угорщина, Чехія, Словачія, Крим-Тмуторокань і Балканський півострів. На цих просторах гомоніла в 570 році всюди руська - звана греками словянська мова. Деж поділися ті руси, що ділилися на словян-русів антів, венетів і т.д., ті сотні племен, що говорили руською мовою від Адриатики по Балтик. Де поділися ті високі, кремезні, руські руси? Поїли їх, зденаціоналізували - покрутили їм мову Рим, греки, німці, мадяри, а найбільше аваро-обри та їх свояки москалі, ляхи і пинчо-кривичі білоруси. Ці три народи посвоєчені мовно і кровно, про що ми знаємо з попередніх розділів. Від упадку Галицької й козацької держав травить нас незаметно Ромунія і мадяри. Нині територія "Собератільної" України враз із Закарпаттям, доданим Кримом, Галичиною і Буковиною дає в одній московській енциклопедії 587.991, а в другій 594.038 км² поверхні, але на тому просторі живе 26.628.000 українців, а 14.787.000 інших народів. Нас українців перед першою світовою війною було 35 мільйонів (4. т. 22, ст. 668 - 669). Хто зникає як роса на сонці ми чи наші вороги? Грушевський не звернув увагу, що москалі, ляхи і білоруси це мовні свояки. Доказ в частині Володимир. II. Грушевський, не простудіювавши гр. історію, чи навмисне не звернув уваги на факт, що Правобережжя України враз з Києвом, Причорномор'ям і Приозів'ям з Кримом від імпер. Траяна до імпер. Ауреліана на 170 літ були клієнтиляріями Риму. Лат. *CLIENTS-TIS* це залежний від "патрона" союзник або васаль. *PATRONUS-NI* це протектор, оборонець. Клієнт був оплачуваний патроном. Тому в Києві знайдено не сотні, а тисячі римських монет (327, ст. 29 - 38) та промислових виробів.

Візантія як спадкоємниця Римської імперії уважала Русь своїм клієнтом політичним і духовим. Переїнявши від Риму вироблену тисячоліттям зручну, брехливу й підлу дипломатію, греки старалися держати Русь розбиту на племена і при допомозі своїх союзників аваро-обро-ляхів старалися задержати такий стан на століття. Обри, а відтак і мадяри продавали грекам дешево найвірніших роботящих руських

рабів, що їхньою працею держалася економіка Візантії. Цей союз стався за імпер. Юстиніяна (527–565), що 558 р. оснував з аварами союз проти антів. Анти за свідченням Йордана, що його Грушевський злегковажив, жили в тих часах VI ст. між Дніпром і Дністром (103, кн. II, ст. 72) оснували сильну державу зі союзних племен і підняли ціни на антські товари. Антів предків Руси треба було розбити. Знаємо висказ Юстиніяна "Побідять обри антів – добре, побідять анти обрив також добре, бо оба вороги обезсиляться". Обри розбили антів, що заступили їм шлях на Дніпрі зрадою за порадою греків. Їх король Мужомир був убитий і антське племінне військо розбіглося. Так греки після висказу Шевченка "винаймали антів–прарусів обрам на пашу", бо обри і їх союзники ляхи мали жити з грабунку десятків, а може сотень антських племен з вічевим устроєм. Це для зрозуміння, чому москалі нащадки ляхів пруть з благословення греків на південь, а обро–ляхи на схід, використовуючи антсько–словянські племінні, а відтак русько–племінні, відтак княжі незгоди. Пізніше зависть за пірнач і булаву, а в 20–тому столітті за партійні програми. Ось чому ми рабами 1.500 літ. Коли данські конкістадори Олег, що посадив в Полоцьку батька Рєнгвальда–Рєгволода як свого воєводу, збив разом з Тмутороканню розсіпані руські племена в одну державу і в 907 р. мало не здобув Царгород, греки настрашилися. Ігор поставив в стан прохача імпер. Лекапена, а його дружина св. Ольга закріпила звязок племен з Києвом, греки відчули смертельну загрозу. Коли ж Володимир збігом обставин виміг бездітну Анну з короною, а папські послы коронували Володимира й Анну на імператорів Руси та оснували самостійну церковну гієрархію в Києві, перестрашений імпер. Василь перервав війну з арабами і 1.001 р. почав бити Болгарію природного союзника Руси, забавляючи Володимира пирами.

Нестор говорить, що 989 р. митрополит Михайло, сирієць родом, хрестить синів Володимира і киян, коли ми знаємо, що сини Володимира і кияни були охрищені 5 1/2 року перед тим. Нестор говорить, що 989 р. митрополит сирієць Михайло "глаголить ко всім людям", якою мовою сирійською чи грецькою?, і відразу гонить людей в Дніпро до хрещення. Володимир приїхав з гр. послами, що принесли корону з Корсуня в Київ в кінці жовтня 989 р. Чи можна в кінці жовтня, після сирійської чи грецької мови, що її народ і Володимир не розуміли, загнати киян в Дніпро? (497 ст. 57). З цього бачимо як Нестор дучить брехливо кілька подій в одну, що Грушевський повторює. Ставимося даліше з резервою до вигадок Нестора. Навязуючи до греко–обрської політики від Юстиніяна до Василя болгаробійця приглянемося ще одному тайному хотяй не записаному випадкові, бо тайну дипломатію ніколи не оголошується на письмі. Після розгрому лядського Болеслава в Чехії Володимиром і нім. імпер. Генриком II Болеслав був змушений звільнити Чехію, але задержав Моравію. Володимир тоді разом зі сином свого тестя Яромиром оснував союз з Генриком II. Це затривожило лядського Болеслава і грецького Василя II "болгаробійцю". Болеслав лядський, взятий в два огні чехи–німці і Русь, висилає до Болгарії до гр. Василя посольство під проводом здібного дипломата, що знав мови, Стойгніва. То посольство принесло Василеві II багаті дари в золоті, зрабовані в міста наших поморських русинів. Стойгнів прокав, щоби Володимира

його відтягнути від західно–європейської політики і поміг та дозволив здобути "Червенські Города". Уложено, тому що Анна жила, такий плян: I. Печеніги гр. сателіти відтягнуть Володимира від Заходу. II. Болеслав може здобути західно–руські землі з поміччю гр. дипломатії в той спосіб, що видасть свою дочку за Святополка, що ненавидить Володимира. Гр. дипломатія буде з ним співпрацювати. За послугу гр. дипломатії Болеслав лядський по смерті Володимира: I. відішле королівські регалії в Царгород, II. поділиться скарбом (державним) Володимира по половині. Все це виконає гр. дипломатія за кілька літ часу. III. Святополк, як зять Болеслава винищить синів обох чехинь і болгарині. Лишить синів Полоцької Рєгніди, що також не люблять Володимира за прогнання матері. IV. Болеслав лишить в здобутих землях словянський обряд і передасть під власть гр. патріярха. V. Греки допоможуть дипломатично (шпіонажою) і політично вязанням нім. імпер. в Південній Італії, що належала до Греції. Як побачимо, ці всі точки тайної умови були виконані. Що Болеслав лядський був за радою гр. дипломатії добрим політиком і дипломатом та добрим вождем і тактиком свідчать його успіхи. Візьмемо один факт. Коли Генрик II удався до Риму на коронацію, Болеслав через своїх послів (духовні особи) золотом хотів перекупити папу Сильвестра II, щоби він не коронував Генрика на імператора (483, ст. 45). Коли син Болеслава Мешко II попав в німецький полон Болеслав перекупив нім. баронів і графів і ті випустили Мешка (ібід ст. 58). Коли Болеслав пробував перекупити папу, що золото взяв, а Генрика таки коронував, то тим легше міг перекупити імпер. Василя II, що був ворогом Руси і потребував дуже золота на ведення безперервної 18–літньої війни з болгарами. Автор повище згаданої праці говорить так: "Посли Болеслава крім офіціальних цілей, мали звичайно до повірення інші справи, окутані таємницею. Чисто політичний шпигунський характер носили місії релігійні як єпископів Бруна з Кверфурту (в Києві) і Райнберна в Турові (ібід ст. 44 – 58). Дальшим середником було висилання тайних післанців, що порозумівалися (знали мови) з опозицією неприятеля перекупством. (Нашого Настаса, привезеного Володимиром з Корсуня, чи Блуда та інших бояр, сторожів Святополка у Вишгороді)." (ібід ст. 45).

Повертаємо до Святополка. Розділяймо злучені Нестором події від розгрому Болеслава 1.013 року. Ми знаємо, що Святополк був увязнений з Райнберном і жінкою і замкнений під вартою у вишгородському замку. Там Райнберн помер. Ми знаємо, що папські легати в роках 983 – 985 установили Володимирові архієпископію з єпископами, до чого призначається Нестор, змінюючи дату. Ми також знаємо що в 1.000 р. прийшли папські легати в товаристві угорських і чеських послів. Папські послы не ходили при тодішній тяжкій комунікації з Риму до Києва на прогулку звиж 2.000 км. Нестор таїть причину. Ми знаємо, що того року папські легати короною, принесеною в Київ гр. посольством і з Риму короною для Анни, коронували Володимира і Анну на самостійних імператорів Руської імперії. Сини Володимира в 1.000 р. були присутні при коронації батька і за тодішнім звичаєм західної церкви були обовязані, як сини 5–тх матерів зложити короні–імператорові ленну присягу вірності. Та корона мала заступати синам символічно одну Матір–Русь спільну державу.

Той систем ленности-васалітету князів і графів здержав від розсіпання на уділи Англію, Іспанію, Францію, Німеччину і др. Щойно після коронації іменував Володимир своїх синів намісниками провінцій, а не князями особних уділів, що кожного з них кожнчасно міг відкликати. В той спосіб Володимир звязав Русь короною в одну цілість, а не як говорить Грушевський, поділив на уділи. Це скріпляло, а не ослаблювало Русь. Першим був висланий в Турів Святополк. Турів найближче Києва, тому Володимир мав над ним надзір. За ним був висланий в Новгород любий Володимирові син Вячеслав, несторів Вишеслав. Його як найстаршого сина католицької княжни, легального наслідника трону, отруїли гр. агенти 1.003 року у віці 22 літ. На його місце на прохання Анни, що був її любимцем, володів грецькою мовою і був вже оженений з грекинею, Володимир післав в кінці 1003 р. Ярослава (мав 22 роки). В той спосіб Володимир як намісників-урядників порозсилав синів по провінціях імперії. Імператорська корона давала королем коронованим Римом право іменувати нових єпископів, що їх Рим лише стверджував. Цего права не мали князі-васали Візантії. Колиби Володимир був пожив 5 – 10 літ довше, Борис здібний вожд (быв печенігів) був би перейняв корону Володимира і Русь була би перейняла європейський (західний) державний систем управи найбільшої держави Європи. Але умова Василь II і Болеслав ляхський діяла незамітно, підло по грецьки. Василь II розумів, яка небезпека грозила завсігди Візантії від Руси в минулому, а ще більша може грозити в будучому. В 1018 р. цілий Балканський півостров знайшовся під владою Візантії, що за Василя II стала на верхку могучости. Південна Італія, всі острови Егейського й Середземного морей, Мала Азія по м. Едесу і ріку Аракс, Південний Крим і Закавказзя належали до Візантії. Василь II на відміну від Володимира був нежонатий, понурий, підзорливий, з ніким не приятлював, нікого не любив, відгородився від усіх, уникав порад, видавав лише прикази, що їх вимагав докладно й негайно виповнювати. Говорив просто, коротко, шорстко. Ціль його життя була слава і могучість Візантії, для неї він жив (205, ст. 255). Це був повний контраст нашого Володимира, що любив товариство-пири, жінки, але притому був побожний, опікувався бідними й каліками, довірливий до людей (що його згубило), вірний Богові і Руси. За ті прикмети наша Церква проголосила його святим.

Коронація Володимира на імператора зганяла сон з очей Василя II, що не мав нащадків. Київська імперія не розбита на уділи, звязана намісниками, що їх можна міняти, була небезпечна на будуче Візантії; Володимира треба позбутися, корону відібрати, а державу розбити на уділи. Імпер. Василь свою ціль осягнув. Володимира отруєно. Почалась братовбивча війна. Уявім приблизно обставини, в яких відбулося отруєння Володимира. Був гарячий місяць липень, Володимир приготовлявся до походу на Ярослава, що за намовою і золото греків зломив ленну присягу батькові-імператорові і перемінив Новгород на удільне князівство. Володимир мобілізував армію на бунтаря. Сходилися в Київ нові полки з Галичини, Волині і др. Появилася вістка, що в Переяславщині появилися грецькі союзники печеніги. Володимир виправляє престолонаслідника Бориса з 3-митисячною армією кавалерії проти печенігів. Борис переправився поромами на схід. Володимир як добрий вождь, контролює відходячі полки. Це діялося

14.УІІ.1015 р. На дворі липнева жара. Літня палата Володимира була на т.зв. "Берестовім". Що означало Берестове? Київ в часах Володимира був побудований на трьох горах – Андріївській зв. "Старокиївській", Замковій (Хоревіці), Щекавиці і торгової площі зв. "Поділ". Поза тими назвами Київ був окружений селами, хуторами і віллями боярства. На Андріївській горі був побудований Володимиром королівський, кам'яний замок, Десятинна церква і доми боярства. На південь від Києва було село Берестове з гарним краєвидом і свіжим воздухом отруєних лісів. Там Володимир побудував літню палату з дерева і там він літом в спокійні часи проживав з царицею Анною і прислугою. Перевіз поромами був між Берестовім і Києвом. Після переправи полків перед полуднем жаркого липневого дня Володимир мав спрагу, приїхав до палати, випив вина з посуду, з якого він звичайно пив. Це могла бути гр. амфора (посудина на гр. вина), звичайна барилка з дерева, цего нам літопис не записав. Чи Володимир самий наляв собі вина, чи хтось з прислуги, також не знаємо. По короткому часі Володимир почув сильні болі в жолудку, болі змагалися цілу ніч й другого дня, не знаємо в котрій годині (порі дня) Володимир в страшних муках помер. Нестор говорить: "Володимирь розболілся зіло (дуже) и вто время бі у него Борис: Печенігом же идуцим на Русь и посла противу имь Бориса, сам бо болише вельми, в той же болізни скончался місяця юлія в 15 тий день 1015 г."

I. Тяжко хворий Володимир не вислав би від себе улюбленого сина. II. Борис не покинув би тяжко хорого батька, він вислав би з військом воеводу. Як бачимо, Нестор ховає правду, він говорить далше: и потаиша (слуги) бі бо Святополк у Києві. Ношю же межу клетми проймавши помость (розібрали підлогу) опрятавшє в коверь (завинули в ковер) и ужи звівшиша на землю (і на шнурях поклали на землю, там було холодніше). І знова Нестор бреше. Ми знаємо, що Святополк був замкнений під вартою у Вишгородському замку. Від Берестова до Вишгороду було 20 – 25 км. Треба було затаїти смерть Володимира, щоби повідомити і увільнити Святополка. Як бачимо, обслуга замку була перекуплена. Борис з військом стояв над р. Альтою один день дороги від Берестова. Він міг з кавалерією пригальопувати за 5 – 6 годин. Тому смерть Володимира затаїли від Бориса. Святополк з Вишгороду того дня вечером вже був в Києві. Володимир, вибираючися в похід на Ярослава, не міг спровадити бунтівника (Святополка) в Київ, що перший снував заговор проти батька. Це третя брехня Нестора. Ми знаємо, що отруєні трупи змінювали в тих часах вигляд, червоніли, пухли або синіли. Останній король (отруєний) Юрій II Тройденевич почервонів і так скоро пухнув, що тіло потріскало в кількох годинах на кусні.

Тіло Володимира і Ярослава похоронили не відкриваючи домовини. Тому Нестор затаїв опис похорону обох імператорів. Нестор говорить: "и вложиша (завитого в коврі) на сани і везше і поставиша в церкви свята Богородица". (На Руси був старий передхристиянський звичай везти покійника на санях, причини чому я вяснив у своїй праці "Березівське боярство на тлі історії України"). Але покійник був в домовині, а не завинений в полотно. Що на Руси за гр. гроші труєно людей Нестор говорить: "В 1005 р. воеводу (Володимира) на імя Андрія Добрянкова отруїли его слуги". Це для доказу отруєння Володимира, до чого Нестор не признаєся. Грушевський, замість

вияснити справу, говорить: "Він (Володимир) був ще не старий, але хвороба скрутила його видно сильно". (70, т. II, ст. 3).

Засиль II Болгаробійця в столиці Болгарії Охридї здобув державну скарбницю болгарських царів, мав досить золота на перекуштва.

Повертаємо до Святополка. Нестор говорить: Святополк же сіде (де?) в Києві по отці своїм. "Що значить "сіде?" Коронаційний престол находився в Десятинній церкві, там переховувалися царські регалії і державний скарб, що ним завідував привезений з Корсуня Настас довірений Володимира. Там був коронований третього дня по смерті Володимира Святополк. Першого дня 16.УІ. він мусів шукати, мармурову "раку" — домовину, бо тіло Володимира пухло й розкладалося. Щойно в накритій "раці" везли на санях тіло до Десятинної церкви, де була в одному куті каплиця св. Климента, де переховувалися його мощі, привезені папськими легатами 898 — 899 року. Каплиця була велика, мала престіл до Богослуження. Щойно після коронації Святополк почав роздавати зі скарбниці Володимира народові дари. Так робили королі після коронації. Це вияснює нам чому Борис з армією не атакував Київ. Коронував Святополка перекуплений тодішній архієпископ Іван. Святополк як коронований цар післав до Бориса й армії зложити йому присягу і вертати в Київ. Борис був тою вісткою поражений мов громом. Ще тому п'ять днів прашав батька здоровим, а тепер арештант видає царські прикази. Він почав ридати (голосно плакати). Армія намовляла Бориса йти на Київ походом і відібрати узурпований трон силою. Борис, як дуже віруюча людина, вагався чи зачинати братовбивчу війну у мінутах, де треба було негайно діяти. Кожна армія, бачучи нершучість і брак ініціативи та ясних рішучих приказів вождя, не цінить його. Так було з Борисом. Він, за Нестором, лишився з отроками (слугами) на місці й молився. Що це є затемнення подій Нестором немає сумніву. Що ми спробуємо вияснити. Коли полки прийшли в Київ без Бориса (кожна армія мусить відчувати накази вождя), Святополк вислав заплачених убійників Путшу, Тальця, Еливця і Ляшка. Той Ляшко був правдоподібно слугою жінки Святополка або Райнберна, що в міжчасі помер, бо більше про нього не чуємо (497, ст. 72). Нестор говорить: "Борис же стояша (на тому самому місці де стояв з армією) съ отроки свими. Послання (убивці) же придоша на Алто ношю і подступиша близь і слишаше Бориса пошого псалтьрь, и кончав молитву възляже на одрі своїм". Отроки — це слуги, Алто це ріка Альта коло Переяслава, там над тою рікою був табор Бориса. Борис при світлі читав псалтир, помолвився і положився на одр — полеве ліжко, не виставив ніякого вартового зі слуг отроків. Нестор: "и се нападоша нань убійць і прободиша Бориса и винесли з шатра, и възложише на кола (двоколку колісницю) и повезоша и ще дьшущу ему, се окаяний Святополк яко еще дишетъ, посла два варяга прикончати его, адин извлек меч и пронзе иксерцу". (Ібід, ст. 71). Читаючи маячення Нестора не хочеться вірити, щоби Борис був настільки наївним, щоби дав себе так по дурному убити.

Вияснити таємницю Нестора і поведінку Бориса по всякій правдоподібності можна лише в той спосіб. Борис вислав армію в Київ, щоби скинула Святополка

—узурпатора з трону і покликала його. В тій цілі він армію запряг і назначив вождя довіреного Борисові. Другого дня армія була під Києвом. Але Святополк день перед тим роздавав великі дари київлянам батькам, матерям і сестрамвоїнів. Архієпископ Іван, Настас скарбник і настоятель Десятинної церкви та священники Києва були перекуплені Святополком. Скарб Володимира був невичерпний. Тому коли армія з'явилася під Києвом проти неї вийшли родичі воїнів, архієпископ, священники і урядники Святополка з дарами. Одну срібну гривню коштувала корова. Дати 8 тисяч гривень воїнам, по дві десятникам, по 5 — сотським, по десять тисячникам, а сотню вождови армії це для бездонного скарбу Володимира була невелика яма. Тому Борис був такий певний побіди, відспівав псалми, помолвився й спокійно ляг спати. Борис був убитий десятого дня по смерті Володимира (497, ст. 72). Ярослав попередив брата Бориса Гліба, коло Смоленська також лише з отроками, що Борис убитий, а батько помер. Гліб замість повернути в Муром й організувати армію проти Святополка за Нестором почав оплакувати (як баба) смерть батька і брата над річкою Смядиною, допливом Дніпра. Там знайшли його ті самі 4 бандити, що вбили Бориса і замордували також. Оба похоронені пізніше у Вишгороді в церкві св. Василя.

Гліб убитий 5.IX.1015 р. в 6 тижнів по смерті Бориса. Дати убивства Святослава, сина чеської княжни, не знаємо. Мабуть також убитий в кінці жовтня, близько ужоцького провалу у верхівях р. Опору коло тепер. Гребенева. Він утік до свого стриччяного брата по матері Яромира князя Чехії, що до нього в 1015 р. належала Словаччина. Яромира поміг посадити на чеський престол Володимир після осліплення ляхами Болеслава III в 1003 році. (520, ст. 72 — 80). Де вбито Болеслава, четвертого сина чеських князівен, Нестор взагалі не згадав його навіть нема в списку дітей Володимира. Він боявся, що імя Болеслав одинок в історії руських князів може навести на слід хрещення Володимира не в Корсуні, а у Василеві 982 році. Після вимордування всіх синів християнських матерів остався Ярослав, що мав вже найняту армію варягів проти Володимира. На цей раз греки хотіли, щоби війну виграв Ярослав, що знав грецьку мову в письмі і слові, був жонатий з грекинею Анною та мав сина Іллю (одинок імя в нашій історії). Час для Ярослава був догідний, бо ляхський князь Болеслав, тесть Святополка, був в затяжній війні з німцями (483, ст. 58 — 60). Святополк удався за поміччю до печенігів. Це вперше руський князь покликав дику степову орду на поміч. Оба ривалі зійшлися під містом Любич над Дніпром. Ярослав розбив армію Святополка, що втік до печенігів в жовтні 1.016 року. Там Святополк уложив плян удару на Київ з двох сторін 1.017 р. Жінка Святополка попала в Києві в полон Ярослава. Від печенігів Святополк р. Дунай приїхав до Болеслава (тестя). Болеслав в 1.017 році вів затяжну війну з німцями (Генрик II). Як союзник Генрика Ярослав вдарив на Берестя й мабуть здобув його, бо німецький історик Тітмар говорить, що Ярослав здобув від Болеслава місто (521, В VI, р.49). Берестя було вузловим важним торговим осередком на шляхах Дніпро—Припять, Буг—Висла. Дня 30.1.1018 р. в Будишині підписано мир між Болеславом і Генриком II, в якому була клявзуля, що Генрик вишле 300 німецьких лицарів в поміч Болеславу проти Ярослава, що їм

пообіцяв велику винагороду Болеслав зі Святополком. Утікаючи в кінці 1.016 р. до печенігів, з якими уложив союз на роки 1.017 – 1.018 р. Святополк їхав від печенігів до свого тестя через Угорщину, вступив в Буді до угорського короля Стефана I зв. "Святим" і найняв 500 малярських лицарів, обіцяючи їм велику заплату. Володимир правдоподібно 1.003 р., повертаючи з Чехії, прилучив до Галичини Закарпаття. Маляри в 1.003 р. (Стефан I) мав сильну опозицію кабар, тому зайняття Закарпаття Володимиром, якого населення говорило руською мовою, було можливе лише від 993 – 1.003 р.

Тому Святополк 500 маляр. з Буді Святополк через Моравію, що належала до Болеслава, приїхав в Польщу. Болеслав мав 4.500 – 5.000 доброго війська загартованого в 15-літній війні з німцями. Ярослав мав таку саму чисельно, а може більшу армію. Він мусів лишити часть армії для оборони Києва від печенігів. Як було згадано, Ярослав був союзником нім. імператора Генрика II. Щоби відтягнути Генрика від союзу з Ярославом, Василь II "Болгаробійця" союзник Болеслава, заатакував руським корпусом, що його вислав Володимир 988 р. за спідничку Анни, німецькі посілости в Південній Італії (князівство Беневенту). Притому гр. дипломатія розпустила чутку, що той руський полк прислав Ярослав союзник Генрика (483, ст. 64). Обурений Генрик оснував з Болеславом мир і післяв 300 нім. лицарів під проводом відомого авантюриста Гайнріха Штольца. Як бачимо, грецька зміїна політика й дипломатія діяла. (ібід).

Ярослав, що мав добру розвідку, знав напрям походу Болеслава, зайняв оборонні позиції над р. Бугом. Ярослав опер ліве крило своєї армії о твердиню Волинь, відбудовану Володимиром, а центр армії став о 1 – 2 км. на північ Волиня в теперішній місцевости "Городок Надбужний" повіт Грубешівський (ібід). Дня 21.УІІ по полудні з'явився Болеслав. Коли б Болеслав був заатакував Ярослава, відразу був би побитий, бо руська армія відпочала, чекала на атак Болеслава. Болеслав розумів ситуацію, тому перехетрив ганебно Ярослава. Він дав наказ будувати через Буг міст. Ляхи почали лівиво зрубувати дерева й будувати мостовий причілок, русини кпили з них до ночі. Погляд на топографічну карту доказує, що Буг під Волинем був не глибокий, не широкий і з твердим дном. Позиція Ярослава була дуже добра – в запліччю він мав твердиню Володимир Волинський з припасами поживи. Ми знаємо, що в наслідок обороту землі доокола осі праві береги рік є стрімкі і глибокі. Тому оборонна позиція Ярослава була знаменита, а проте Ярослав ганебно програв бій. Пригляньмося боєві. До сходу сонця розбудив русинів цюкіт лядських сокир, що заходилися коло будови мосту. Русини не звернули уваги, що лядська армія готова до бою скупчилася доокола будівничих мосту, а кавалерія всіла на коні. Воїни руські думали, що на міст треба чекати день-два, сиділи і кпили з ляхів і грубого-череватого Болеслава. Болеслав нібито обурений кинувся з конем в ріку, а за ним німецька, малярська кавалерія. Доки русини хопили за зброю, шоломи і т.д., німецько-малярська кавалерія вдарила в центр армії Ярослава, пробилася в запліччя армії, за ними ляхи. Бій не трівав і чверть години. Руська армія пішла панічно в розтіч. Ярослав з відділом кавалерії (за Нестором – з 4 людьми) втік в Новгород. Ляхи не гналися за втікачами (не брали полонених, а відразу пішли на Київ.

Це діялося 22.УІІ.1018 р. (483, ст. 66). Чому ляхи спішилися? Київ після Царгороду був найбільшим і найбагатшим містом тодішньої Європи. Ляхи боялися, що Київ здобудуть печеніги після умови з ними Святополка, що облягали Київ вже від мая. Рублячи по 20 – 22 км. денно, ляхи перейшли 500 км. з над Буга під Київ за 23 дні, 14.УІІ.1018 р. (ібід). Київляни відбивалися від печенігів по геройськи (печеніги було від 20 – 40 тисяч). Стріляли огнистими стрілами з великих луків на покриті в більшості соломочати киевлян. Київ сильно погорів. Печеніги старалися здобути і ограбити Київ до приходу ляхів. З приходом ляхів і Святополка ситуація змінилася. Святополк віхав до міста, що курилося від згарищ, виплатив печенігам умовлену суму й печеніги відійшли. Під вечір ввійшли до міста ляхи й почали грабити Київ. Святополк протестував, Болеслав з його протестом не числився, бо він був без армії. Виплачено німцям і малярам і 15.УІІІ відправлено. І німці й маляри чудувалися з величини і краси та багатства недогорілого Києва, що мав 400 церков і 8 великих торгових площ. Вступаючого в Київ Болеслава витав архієпископ Іван на порозі надгорілої церкви св. Софії, що була архієпископальною монастирською церквою (432, В УІІІ ст. 31 – 32). Далше Болеслав ввійшов до Десятинної церкви, що ній находився королівський скарб Володимира та переховувалися царські регалії. На порозі тої церкви витав Болеслава (не Святополка) завідатель тої церкви грек Настас. Його привіз Володимир з Корсуна за поміч в здобутті Корсуня та довірив йому десятину державних доходів і скарб держави. Та Настас (гр. Анастасіс) був греком і залишився ним. Він знав мови грецьку і руську бо Корсунь мав половину руського населення і купецтва. Кожен грек умів піддешуватись, брехати і був як Юда грошолобом. Він здобув таке довіря Володимира, що став завідателем Десятинної церкви, державних десятин і скарбу держави. В першу чергу він видав Болеславу царські регалії, що були добре заховані підчас облоги печенігами Києва. Десятинна церква була кам'яна, покрита позолоченою бляхою. Тут прийшло до великої сварки між Болеславом і Святополком. Болеслав пообіцяв Настасові багато тисяч гривен (не знаємо суми), якщо він видасть регалії і скарб Володимира. Помимо присутності Святополка "Анастасіс" отворив тайник до скарбниці. Болеслав сейчас видав обіцяну суму Юді – Анастасові, мабуть арештував свого зятя і урядив два посольства. Одно з регаліями і грішми до імпер. Василя II в Царгород, друге з тисячами гривен до нім. імпер. Генрика за заключений мир і поміч. Грушевський, а за ним наші історики повторили, що Болеслав і Святополк вислали посольства до Візантії й Німеччини 18.УІІІ.1.018р. тому, щоби надати перемозі "всесвітнього характеру" (521, ст. 124). Але Святополк був майже вязнем, всім розпоряджав Болеслав, що мав армію. Тітмар говорить, що Болеслав вислав Анастасіса в посольстві до Ярослава для вини полонених жінок, бо Ярослав перед битвою над Бугом вислав жінку Святополка в Новгород. Але Ярослав в 1.018 р. був вдівцем. Оженився з Інгегердою – Іреною у листопаді-грудні 1.019 р., що ми обстежимо при Ярославі. Як бачимо, то Тітмар також робить похибки в датах. Настас виміняв за жінку Святополка, що її забрав зі собою Болеслав в Польщу за 5 сестер дочок Володимира. Шесту Предславу,

SVIATOPOLK

sviatopolk, born in about 976, was the true son of Jaropolk and adopted son of Volodimir. Because Volodimir was involved in Jaropolk's death Sviatopolk was never able to forgive him. Quiet and reserved, Sviatopolk was sent as governor to Turiv (approximately 200 km distant from Kiev) in about the year 1000. Secretly, however, he was kept under supervision. In 1010, Sviatoslav, much to Volodimir's displeasure married the nineteen year old daughter of Boleslav I, king of Poland. She arrived in Turiv with a retinue of servants and clergy including a bishop Reinbern. The latter was instrumental in brewing a conspiracy in which Sviatopolk and some of his brothers, the Pechenegs, as well as Boleslav and his army were all to unite in defeating Volodimir.

The Rus' king, however, was informed of this collusion and had Sviatopolk, his wife and Reinbern all placed under house arrest and detained in Veshhorod castle (1012). Boleslav, concluding a war with the Germans (1013) asked the Pechenegs for help in attacking the Rus'. The Pechenegs arrived but a quarrel soon ensued between the two parties and Boleslav was forced to crush his prospective allies. His advance into Rus' territory did not penetrate very far. A few settlements were burned but the Poles retreated when hearing of Volodimir's approach.

Two years later, when Volodimir suddenly died Sviatopolk was able to usurp the Kievan throne. He had the then current archbishop Ivan, crown him and then hired assassins to eliminate all opposition. Boris, Volodimir's designated successor was murder-

ed first. Within six weeks Hleb was assassinated. Shortly thereafter Boleslav, one of Volodimir's sons by a Czech queen, was killed. This left only one powerful opponent, Jaroslav of Novhorod. Jaroslav, who had already raised a large army of Varangian mercenaries in anticipation of his father's expedition now marched south to face his brother. Sviatopolk prepared himself by enlisting Pecheneg auxiliaries. The two armies faced each other at Lubech on the Dnieper. Jaroslav emerged victorious and Sviatopolk fled to the Poles (1016). With the aid of his father-in-law Sviatopolk raised another army and again marched on his brother (1018). This time the combined weight of Sviatopolk's druzhyna and Boleslav's fighting force proved too much for Jaroslav. He was beaten and forced to flee back to Novhorod with a handful of faithful followers.

Meanwhile, the Poles marched on Kiev and began plundering. The royal treasury was broken into and the crown jewels taken (the regalia previously sent by Boris II, Byzantine emperor, was returned to him by Boleslav, indicating some sort of secret agreement). Sviatopolk's impotent protests of this desecration of 'his' capital went unheeded and Boleslav carried off a great deal of booty and many hostages (including Sviatopolk's wife). Left without an army or crown and with an antagonistic population Sviatopolk remained in a shaky position. When Jaroslav approached his brother to do battle for the third time (1019); Sviatopolk could only send an army of hired Pechenegs against him. These were routed and Jaroslav at long last was able to claim the Kievan throne. Sviatopolk died while fleeing west through Galicia.

L. Bonnet del.

ЯРОСЛАВ-YAROSLAV

УР. ОКОЛО 980 Р. ПОМ. 20. ЛЮТОГО, 1.054 Р. У ВІСІ ПОВНИХ 75 ЛІТ ЖИТТЯ.

ВОЛОДАРЕМ РУСИ БУВ ВІД 1.019 Р., КОРОНОВАНИЙ 1.046 Р. В КИЄВІ.

молодому віці мав нещасливий випадок і розбив ногу. Нога була коротша, Ярослав ціле життя був кульгавий. Воїни Святополка під Любечем називали Ярослава "Хромцем". (497). Був понятливим в науці, вивчив грецьку мову в письмі і слові. Любив зачитуватися в грецьких книгах, прид-

бав велику бібліотеку і за те дістав від літописця назву "Мудрий". Як молодий хлопець був любимцем цариці Анни і грецьких "дидаскалос" — ів учителів. Около 1.002 р. цариця Анна одружилася з якоюсь грецькою патриціанкою, що також називалася Анною. Від неї Ярослав мав сина Ілля, грецьке ім'я одинокі між іменами руських князів. Після наглої смерті Венцислава літоп. Вишеслава найстаршого сина чеської першої дружини Володимира в 1.003 році, Володимир післав як намісника в Новгород Ярослава. Там уродився син Ілля, що помер 1.019 р., а Анна 1.015 р. Ярослав оженився вдруге після побіди над Святополком в листопаді 1.019 р. з принцесою Інґегердою, дочкою шведського короля Оляфа III зв. "Скотконунг", бо побирав податок скотом—худобою. Пригляньмося Оляфові III та Інґегерді—Ірені, що була золотоволосою красавицею о 20 літ молодшою від Ярослава, що в 1.019 р. мав 40 літ життя, був негарним з лиця, "хромцем" і вдівцем.

Ерик був батьком Оляфа III зв. Скотконунг. Над цим королем зупинимося довше, бо він був батьком королеви Руси, Інґегерді—Ірені, жінки короля Ярослава. Це була друга володариня, що розумом і енергією та силою волі дорівнювала королеві Олені—Ользі. Пригляньмося Інґегерді та її батькові. Вкінці X та початку XI ст. правили Норвегією два, а Швецією третій Оляфи. Шведський король Оляф зв. "Скотконунг" на спілку з данським королем Свеном напали на норвежського короля Оляфа Трігвесона (шведи, норведи і дани, як емігранти з Праруси около 3000 літ тому, праруським звичаєм, як і сумери в Месопотамії називали себе по батькові. Трігве—сон це син Трігва, Гараральд—сон це син Гаральда і т.д. В бою під Свальдер шведи побили норведів де Трігвесон згинув. Шведи зайняли округ Трондгайм тепер. Богуслян, а Свен південну Норвегію. Коли Свен був зайнятий війною в Англії, син убитого Трігвесона Оляф II Гараральдсон з'явився в Норвегії і при допомозі ярлів (князів) зайняв Норвегію і викинув Оляфа шведського з округи Трондгайм. Від того часу шведський Оляф ненавидів норвежського і чекав нагоди, щоби відібрати Трондгайм, де населення говорило мовою зближеною шведській. Мови скандинавські, є до нині посвоячені як напр. наша й серб-

ська, бо це є зготшені народи Праукраїни. Німецька мова є скандинавцям тяжко зрозуміла. Оляф II норвежський боявся, що дани знова сполучаться зі шведами проти Норвегії. Він дуже хотів замиритися з Оляфом шведським і робив в тій цілі різні старання, але Оляф шведський не хотів замиритися. Убитий під Сволдер Оляф Трігвесон мав сестру заміжно за шведським ярлом (князем) Ронґвальдом, що жив в Готляндії (південна Швеція), на ім'я Інґеборґа. Це була тета Оляфа норвежського. Вона намовляла мужа допомогти братанкові. Оляф II норвежський і Ронґвальд, що був провдоподібно братом першої жінки Оляфа шведського, зійшовся з Оляфом норвежським в долині пограничної р. Готга, що впадає до озера Ванерн (462 та 472). Там ярл Ронґвальд подав Оляфові норвежському плян замиритися з Оляфом шведським подружжям. Оляф II погодився. Він вислав двох послів, славного скальда (поет—співак, що укладав вірші про геройські діла королів і співав ті вірші при акомпаньяменті ліри 6—7 фігів довгої і дуже дзвінкої) на ім'я Гяльта і лицаря Сталлера. Оба послі приїхали наперед на замок ярла Ронґвальда. Там вони уложили плян одружити норв. короля з Інґегердою дочкою шведського короля Оляфа. Інґеборґа дала Гяльтові перстець, що був знаний Інґегерді. Гяльт мав у шведського короля двох приятелів також скальдів. Гяльт зеднав симпатію шведського короля, мав таємну зустріч з Інґегердою, показав її образ молодого, гарного Оляфа II і спитав її, чи хотіла би бути його дружиною та поговорити з батьком про мир. На вид образа почервоніла й відповіла, що не може нічого обіцяти без згоди батька ніякому мужчині, та що батько ненавидить норвежського короля, але принагідно вона спитає батька про мир. В кілька днів вона повідомила скальда, що запитаний батько із злістю відповів, що введовзі він скличе роковий "Тінг" — (збори, парламент), що рішить про війну з Норвегією. "Тінг" відбувався що весни, на взір принесений предками скандинавців з Праруси на відкритому т. зв. "Тінґовому полі". В слов'яни каринтійців аж до XI ст. такі сходили всіх вільних людей відбувалися біля столиці зв. "Крнскі град" на Госпосвітскім полі. (Гл. рис. 475 ст.45). Інґегерда повідомила скальда про балачку і пляни батька. Скальд написав листа до ярла Ронґвальда, щоб негайно із 60 воїнами приїхав до "Уллерсагер" літньої посілості—замочку Інґегерди та післав післанця, щоби Інґегерда приїхали його побачити. Під претекстом, що Інґегерда хоче показати шановному батьком гостеві свій замочок, Інґегерда приїхала зі скальдом до літниска. Ярл Ронґвальд після інших питань спитав принцесу чи вона згодилабся, якщоб король Норвегії попросив о її руку. Батька. Принцеса відповіла: "Мій батько

може розпоряджати мною після його волі". Та поради мене ти ярле, як мій свояк, бо я не маю кого порадитися". Ярл порадив їй вийти заміж за молодого норвежського короля. Що весни відбувався біля Упсали "Тінг" зв. "Великий парлямант". Ронгвальд перед "тінгом" поговорив з кількома впливовими боярами. На ті збори прийшло багато боярства і старий всіма поважаний вельможа Торгні зі своїми воїнами (472). Боярство Швеції називалося "Бондри". Гальське "BONN" має кілька значінь. Це основа, фундамент, сіль, підшва стіп, єдиний, надзвичайний, військовий. "DEIR" це говорити, промовляти, твердити, стверджувати (257 ст, 42, 102 та 207). Назва "BONDR" може походити також від англ. "BOND" — зв'язок (становий). На збори король шведів прийшов в оточенні гвардії, сів на високе королівське крісло й отворив збори шабльоною промовою. Забрав голос Бйорн Сталлер і виразно яким дзвінким голосом повідомив парламент, що норвежський король Оляф II хоче миру зі Швецією. Шведський король встав і сказав, щоби Сталлер замовк. Сталлер замовк і сів. Тоді встав ярл Ронгвальд. Він сказав, що треба зробити мир, бо у війні потерпить населення. Найкраще буде видати за норвежського короля Інґегерду як запоруку трівого миру. Це вивело шведського короля з рівноваги. Він заявив, що Ронгвальд є зрадником в змові з норв. королем. Коли король сів серед слухачів запанувала зловіща, гробова тиша. Тепер встав старий сивий, усіма шанований Торгні і серед гробової тиші промовив сильним голосом: "Добрі друзі! Наш король дуже змінився. Давно наші батьки воювали, ми мали перемоги і наш край прилучував нові території. Тепер наш король не хоче слухати нікого і не каже чи то є гоноро, що він стратив давні провінції, що пішли за вітром. Тепер королю Оляфе ми рішаємо, що мир з Норвегією мусить бути зав'язаний, а ти повинен видати свою дочку за норв. короля. Коли ти не приймеш наше рішення ми уємо тебе тут зараз і наша відповідь норвежському королеві буде прихильна". Море слухачів одноголосним криком і дзвенням в зброю одобрили промову Торгні. Виходу іншого не було, король скорився волі народу, а Інґегерда стала нареченою норвежського короля (ібід, 472). Стародавнім звичаєм передала судженому послом норвежського короля Стадлером фунтрянний плащ-пелерину (без рукавів) вишиваний золотими нитками, і шовкову шаль. Норвежський король почув з приємністю, що є мир і гарна золотоволоса суджена. Як згадано норв. король Оляф Гаральдсон II був нешлюбним сином Оляфа Трігвесона і ярлівни Аасти. Вона вийшла заміж за короля Північної Норвегії Сігурда зв. Сир. Гальське "sira" чит. "шер" це лицар (257 ст. 233). Вона виховала Оляфа II і Сігурд поміг Оляфові II вигнати з Норвегії шведів. Ааста мала від Сігурда трьох малих синів. Наймолодший трілітній звався Гаральд. Коли Оляф II дізнався, що зі Швецією є мир, дістав вістку, що мати овдовіла. Оляф вибрався, розрадити її. Мама представила Оляфові своїх трьох малих синів. Оляф взяв на коліна двох старших і почав дивитися на них суворим поглядом. Хлопці розплакалися і побігли до мами. Тоді Оляф II поклав на коліна трілітнього Гаральда і почав дивитися на нього суворо. Хлопець не боявся. Король потягнув його легко за волосся, а хлопець короля, з цілої сили за вуси. "Добре ти зробив малий брате" — сказав

король, "ніколи не буде легко тому, що тебе обидить". На другий день королева пішла показати Оляфові місце забав малих синів. Два старші будували з глею стодоли, хати, а з куснів гілок худоба. Подальше бавився самотній Гаральд. Він наклав в деревляне корито з водою тонких дощочок і посував їх сюди і туди. То мої боєві кораблі, відповів хлопець королеві. Король усміхнувся: "Так мій ладе" — (любчику) "—сказав король—" прийде час і ти будеш мати напевно боєві кораблі! Звернім увагу на прадавнє, антсько-праруське слово "Ладо", що його не знімили готи. "Ладо" був богом любови в кімерів, пилистих, сарматів, антів, сіверів, нервів і донів. Родичі любу дитину-хлопчика, дівчина судженого називали "Ладом" (472 ст. 188 — 189). Король покликав двох старших братів і спитав їх, що вони хотіли би мати як доростуть. Найстарший відповів, багато ланів засіяних збіжжям. "А ти" — спитав король середшого. "Багато худоби" — відповів хлопець. "А ти малий Лад?" — спитав Гаральда. "Лицарів" була коротка відповідь. "Скільки?" спитав король. "Стільки, щоби зіли все збіжжя і всю худобу моїх братів за один обід" — відповів малий. Король був здивований відповіддю і сказав піднесеним голосом до матері. "Той малий Лад є будучий король". Тим "мальчиком" був пізніший Гаральд Сігурдсон зв. Гардаре, зять короля Ярослава, муж Єлисавети Ярославни, що обоє були подивугідною дібраною парою героїв (472 та 65, ст. 13, — 154). В бій під Скане проти данців старші сини Аасти не хотіли піти в поміч. Тоді 13-літній Гаральд, що був високого росту зібрав воїнів і привів братови 760 лицарів та бився з данцями і одержав кілька легких поранень. З братом Оляфом II, недобитками його армії і своїми варягами в році 1029, Гаральд з братом прибули в Київ, де Гаральд вилічив свої рани і вже 1030 р. зимою Ярослав і Гаральд з варягами здобули від поляків Белз (ібід). Згинув Гаральд маючи 51 рік в Англії 25.IX.1066 р., родився 1015 р. Оляфа II тягнув за вус 1028 р. Наш король Ярослав оженився з Інґегердою 1019 р. Повертаємо до Інґегерди і її подружжя з Ярославом. Оляф II приготувався до урочистої зустрічі Інґегерди на границі держави в 1018 р., та Інґегерда не приїшла. Ярл Ронгвальд одержав від Інґегерди листа, що новгородський король Ярослав (з *HOLMGARD* — Y) прислав послів просити її батька, щоби видав її за нього. Ця вістка означала Ронгвальдові, що подружжя з Оляфом II зірване. Ярославові в 1017 р. померла перша жінка Анна і полишила сина Ілля, що помер 1020 р. Ілля як і Евстахій це одинокі імена в історії княжої доби. Оба імена грецькі. В Києві перед охрещенням Русі була гр. церква св. Іллі для гр. купців, а в Царгороді на перед-містю св. Мами була церква Іллі-Ілліє де руські і варяжські купці християни могли молитися. Назва "Ілля" мала служити поганам варягам і русам як намістка поганських Донара і Перун-а. Ці імена мали по 5 букв. Ілля, Донар і Перун це боги, що в уяві поган за гр. пропагандою кермували блискавкою і громом та успіхом на війні й торгівлі. Ярослав мав 1019 р. 40 літ життя і був кривий на ногу та негарний з лица. Тому Інґегерда вдвоє молодша, не хотіла Ярослава, вона хотіла однолітка Оляфа II. Шведський король, мав ще одну нелегальну дочку Астриду гарну з лица й молодшу від Інґегерди, від поморсько-руської княжни (не знаємо імені),

замужної за великим боярином Егілем. Астрида виростала біля мами недалеко Ронгвальда в Готляндії. Ронвальд і скальд Сігвальд відвідали Астриду і вона згодилася вийти за Оляфа II. Щоби не просити шведського короля, урадили схопити Астриду за її згодою. Оляф II вислав корабель зі сотнею лицарів, і ті привезли Астриду до Норвегії. На злість шведському королеві, весілля було дуже гучне. Коли послі Ярослав зявилися з дарами вдруге, батько покликав Інґеґерду і в присутності послів заявив, що він вирішив видати її за короля Ярослава. Двадцятилітня Інґеґерда була пригноблена заявою батька. Вона знала, що її сестра відібрала нареченого, і вона мусить стати жінкою старого вдівця. Звичай Швеції давав право нареченій ставити одну передшлюбну вимогу женихови. Щоб відстрашити Ярослава, вона при першій появі його послів, поставила вимогу дати їй на власність торгову округу довкола озера Ладого, від фінського заливу з озером Онега, в околиці тепер Ленінґраду. Ярослав чи новгородці побудували там міцну твердиню й замок, що по-шведськи називався "Альдейгеборґ". Той округ з двома річковими озерами, поверхнею около 75000 квад. км, враз з твердиною і замком вимагала Інґеґерда на власність з усливям, що вона має право той край подарувати кому захоче, чи якийсь час там жити (472, ст. 199–200). Це замикало новгородцям торговий шлях у фінський залив. Новгородці зробили бунт. Ярослав (за літописом) вирізав 1000 значних бояр (Никон, літопис ст. 199). Літопис не подає правдивої причини бунту. Говорить, що новгородці побили Ярослава варягів. Зрозуміло, що в бою бють одні других. Після кривавого здушення бунту, зявилася друге посольство Ярослава зі заявою, що Ярослав приймає всі вимоги Інґеґерди (472 ібід). Інґеґерда приїздить зі своїм свояком Ронгвальдом, що мав кілька сотень власного війська, що приїхало з родинами. Воевода Ярослава передав Інґеґерді замок і цілу округу, а Інґеґерда передала округу й замок своякови-ярлови Ронгвальдови. Це сталося в кінці 1019 р. Як довго жила Інґеґерда в подарованому замку не знаємо. В грудні з того замку, вона в супроводі шведських послів, Ронгвальда та його лицарів приїхала в Новгород. Ронгвальд це наше Рогволод. Полоцький Рогволод був також варяжського походження. Коротко після одруження Інґеґерди Ірени її батько Оляф попав в спір з бондрами-боярами і 1021 р. був здетронізований тінґом-парламентом, що назначив королем його сина Анунда-Якова (ібід). Це вияснило нам, в який спосіб Ярослав поповнював ресурси (засоби) військові та фінансові у війнах зі Святополком Окаянним, його тестем Болеславом I, та братом Мстиславом. Емунд-Еймунд наших літописів це не був варяжський ватажок-воевода, а шваґер Ярослава, молодший брат Інґеґерди-Ірени що був королем Швеції від смерти брата Анунда 1051 р. (433). На Емунді вимирає рід Інґлінґів. Не будемо переходити всі шведські династії, бо вони з Києвом не мали звязків 400 літ.

Про бій над Альтою та договір Болеслав лясцький і Василь II Болгаробійця ми знаємо з попереднього. Зачнемо від літописних подій після Альти. В 1.020 р. народився Ярославі син Володимир. Василь Болгаробійця був невдоволений женячкою Ярослава, бо Ірена I була католичкою, II прогнала всю попередню службу Володимира I, що за гр. золото труїла і зрад-

жувала пляни князів. На взір св. королеви Олени, на княжому дворі в Києві залунала шведська мова двірської служби, що вивчала руську мову. (Історія Швеції). Ярослав вивчив шведську мову від 1.013 р. Тим зарядженням Ірени сітка гр. шпіонажі була сильно ослаблена. Болеслав лясцький після смерти четвертої жінки Оди почав хорувати. Ярослав в 1.020 р. почав приготування до відібрання т. зв. Червенських Городів (Галичини і Волині). Щоби свого союзника рятувати, Болгаробійця посилає золото полоцькому князеві Брячиславові (братанкови Ярослава), що без ніякої причини найнявши ятвягів (прусів) напав нагло 1.021 р. на Новгород, здобув місто, ограбив, набрав масу невільників і втік в Полоцьк. Своїми силами, без ятвягів Брячислав був би Новгороду не здубув, бо в ньому була залога Ярослава. Від Полоцька до Новгороду е 400 км. у возушній лінії. Ярослав до 7 днів дігнав утікаючого Брячислава, розбив його армію над рікою Судомірею та відібрав награвлене майно й полонених. Брячислав з кількома сотнями втік в Полоцьк. (497 та 510). Ярослав за кару відобрав Брячиславові цілу білоруську провінцію з містами Витебськ і Усвяч. Це о 1/3 зменшило полоцьке князівство, бо від Витебська до Полоцька лише 70 км. Видно Брячислав каявся, бо Ярослав покликав його в Київ і Брячислав зявився з перепросинами. В Києві Брячислав без сумніву признався за чие золото робив напад на Новгород. Ярослав віддав йому Витебськ і Усвяч і відтоді Брячислав був до смерти вірним союзником Ярослава. (ібід ст. 77 і 134). Так імпер Василь урятував границі хворого Болеслава ще на один рік. В 1.022 Ярослав разом з Брячиславом відбирає ляхам Берестя над р. Бугом розуміється разом зі Забужжям. Нестор, щоби затаїти успіх Ярослава говорить: "В льоту 1020 – 1.022 приїде Ярослав кь Берестю". (497 ст. 77 і 510, ст. 134). Пощо, подивитися на Берестя? Від дальшого походу на Польщу Василь II, насилає на Ярослава весною 1.023 р. брата Мстислава кн. Тмуторокані з касогами (черкесами) і хазарами. Заходить питання чи хазари після знищення Святославом "Наївним" їх держави 150 літ перед тим мали ще свою державу, чи належала якась їх часть до Тмуторокані? Видно в Тмуторокані 1.023 р. хазари творили автономну державу націю під своїм вождем каганом, на що наші історики не звернули уваги. (ібід ст. 78 і 134). Ярослав був тоді в Новгороді і Мстислав без війни зайняв лівий бік Дніпра враз з Черніговом. Видно греки за золото нановили сіверів до бунту, бо Чернігів добровільно отворив брами міста Мстиславові. Василь II мав свою партію в Києві, бо греки викликали в Новгороді заворушення з причини браку хліба (того року в червні вимерзли засіви на Півночі), тому Мстислав задумав відразу здобути й Київ, про що ми згадаємо, бо Ярослав був в Новгороді. На другий рік користаючи з того, що в Новгороді й Суздалі були дальше голодові заворушення, Мстислав 1.024 р. переїздить Дніпро і облягає Київ (ібід). Пригляньмося Мстиславові. Вихованець гр. "дидакалв", знав гр. мову, гарний з лица, оженений з грекинею незнаной з імени, дочкою Евстатіоса Дафномелеса, що був (після 1.018 р.) після підбою Болгарії Василем II, стратегом тему Драч. Стратег це військовий і цивільний начальник великої провінції зв. "Темом". Василь II поділив підбиту Болгарію на 7 темів. Тем Драч з містом тої самої назви, що було портовим, на побережі Адріятику, находився на за-

хід від озер Охрида—Преславі між портовими містами Скадар (Скутарі) — Авльона. (205, ст. 260). Знаємо, що в Греції був звичай давати першому синові імя діда по батькові або матері. Дуже можливо, що коли перший син помер, другий син Мстислава одержав імя діда по матері "ЕВСТАТИОС" наше Евстахій. Це друге після Іллі грецьке імя між іменами князів Київської Русі. Стає зрозумілим, хто натровлював Мстислава в обороні хворого Болеслава на Ярослава. Евстахій помер досить загадконо 1.033 р. у віці 14 літ в Чернігові, після того як Ярослав з Мстиславом почали сильно громити ляхів. Ми відбігли дещо від хронології літопису. Повертаємо до неприсутности Ярослава в Києві і облоги Києва Мстиславом 1.024 р. Напад був несподіваний. В Києві була сильна залага Ярослава та Ірена з двоїма дітьми Володимиром і Анною. Вона з оборонних валів Києва, держачи маленьких дітей на руках, говорила дзвінким голосом до Мстислава, що коли він лицар то його честь не дозволить йому воювати з жінкою, а коли буде хотіти воювати, то ввійде до міста по її трупі і всіх оборонців, що стояли з нею на валах в повній зброї, і повторили голосним криком слова улюбленої княгині "по наших трупах". Рішучість і геройська постава ясноволосої красавиці, лицаря, матері й вождя в одній особі вплинули на лицарську честь Мстислава. Він зняв облогу Києва, вернув на лівий бік Дніпра і зайняв на столицю Чернігів племені сіверян, що за грецькою намовою його покликали. Це було найсильніше руське плем'я. Нестор, щоби якось захвати невдачу Мстислава говорить коротко: "Не пріяша Мстислава кияни". На другий рік (1.024р.) прийшов Ярослав з великою армією варягів. Грушевський говорить: "Прийшов Ярослав з ватагою варягів під проводом ватажка Гакона". Ватага це 20—40 людей, бо 50 це пів сотня, а 100 це сотня. "Ватага" це I. товпа, шайка розбишак. Ватажок їх вожд; II. старший над пастухами в полонині; III. стало вовків. (412. т. I. ст. 128—129). Грушевський не поцікавився історією Швеції. Оляф Скотконунг мав трьох синів і дві дочки. Анунда—Якова, Гакона, що був короткозорий, Ингерду, Емунда і Астриду. На Емунді вимер рід Инглінгів, що мав походити від бога Одіна. Дочка Емунда була замужна за Стенкілем Рагнвальдсоном, що став королем Швеції 1.060 р. дав початок династії Рагнвальдсонів, що рядила Швецією до 1.118 р. Тому Гакон не був ватажком, а братом Ірени, (488) він привів Ярослава кілька тисяч шведів, 1.025 р. Ярослав з Гаконом прямували на Чернігів. Вони прийшли під Листвин тепер. місцевість Крюковка над річкою тої самої назви, що впадає до ріки Снова 75 км на північнийсхід від Чернігова. Від Новгороду під Листвин є около 790 км. Армія Ярослава була змучена. Прийшла над річку перед вечером осінного дня (Нестор не подає місяця). Ярослав дав наказ на правому березі Крюківки розкласти намети і відпочивати не знаючи, що Мстиславові звідуни слідили його армію. Мстислав прийшов під Листвин день перед боєм і захвав свою армію в лісі, що була відпочата і у 80 % складалася із сіверян. Ярослав мав ще два дні дороги до Чернігова, він не сподівався Мстислава над Крюківкою. Мстислав з другого берега річки побачив, що в Ярославовім таборі в центрі знаходяться варяги Гакона. Мстислав постановив заатакувати змучену армію Ярослава в сні, що була чисельно більша Мстиславової. Коли стемніло, Мстислав вивів свою армію над беріг річки,

поставив сіверян в центрі, а тмутороканців на крилах (боках центру). Звіялася буря з лощем, блискавицями і громами. Літопис говорить: "И бивше нош, бисть тма (пітьма), и гром шибаше, и молнія и дождь: (молнія це удар громовиці—блискавки, що розбиває й палить дерева, вбиває людей і т.п.)" и рече Мстислав дружині своєї: поидем на нь, то нам есть користь. И бисть січа зла и страшна. Яко посвіташеся молнія тако блещахуся оружія, и елико молнія освіщаи, тако мечі видяху и тако друг друга убиваше" і т.д. Коментар: коли буря, вихор, громи і блискавиці почалися зближати, Мстислав дав наказ сіверам до атаки. Табор Ярослава мав сторожу, що в світлі блискавки зауважила атакуючих через річку сіверян і затрубіла (в роги турів) на тривогу. Варяги і Ярославові воїни обудилися хопили мечі, щити і шоломи і кинулися боронити правий беріг річки, що як знаємо в наслідок обороту землі все глибокий. Там варяги вдираючихся з глибокої води на беріг сіверів почали різати. Сіверів було без сумніву 10 на одного варяга. Тому літопис говорить: "и утрудилася варязи сікуше сіверу". Коли варяги різали сіверів, Мстислав подальше поза табором лівим і правим крилом перейшли неборонену ріку й почали заходити в запліччя полків Ярослава. Щоби не датися обійти, руська армія почала панічно втікати. Відворот крив Якун з варягами, тому відступаючи покинув в наметі (TENT) свій шовковий плащ вишиваний золотими нитками (літопис) Як згадано, Гакон був короткозорий в тому бою потеряв багато шведів і був ранений. Мстислав не гнався, не знав терену, боявся засідки, ціла його армія і він були мокрі. До ранку пересиділи в наметах Ярославової армії. Рано Ярослав побачив, що його армія майже ціла. Гаконових варягів бракувало багато. Гагон був ранений і злий на Ярослава, що втік з поля бою і покинув варягів самих. Прямував на північ в Швецію. Ярослав відступав за ним в Новгород. В Швеції Гагон вкортці помер за Русь не Швецію (літопис)

Рано другого дня Мстислав побачив купи нарізаних і тяжко ранених сіверів. Союз з Мстиславом за гр. золото "виліз сіверам боком", 2/3 сіверів було вбитих і ранених, а скільки цопило трупів за водою? Мстислав оглядав побоевище тішився голосно. Літопис говорить: "Кто сему не радъ? се лежить сіверянин, а се варяг, а дружина своя (тмутороканська) ціла. Побіда Мстислава була т. зв. "Пиргова побіда", що після бою сказав: "ще одна така побіда і мені кінець". Мстислав виграв бій, але програв війну. Ціла Сіверщина ридала за вирізаними мужами, братами і синами. В Чернігові сотні домовин везено похоронити, ридання й проклони сипалися на голову Мстислава за його підлу тактику бою. Додам, що Чернігів дуже старинне місто, без сумніву ровесник Києва. Основане нашими галами 1.000 а може більше літ до Христа, в честь бога *СЕРВУНА* по нашому Черніга. Це був бог плодочости і довголіття. Він був представлений в галів як сильний мужчина одно і трилицевий з рогами оленя на голові символом краси, сили і вічної молодости (роги оленя шороку відрастають). Олень живе довго, любить гори, самітність, бе вовка, медвідь оленя не зачіпає. Гальська назва "*SERVUS RUSA*". Від галів прийняли назву римляни. Це був червонорусий тотем галів, що мали краску волосся подібну оленю. Скити витиснули галів з Праукраїни, що занесли бога Черніга в Францію—Галію, що я доказав в невиданій праці про галів. Повер-

таючи до Мстислава, то джерло інтриг і мордів за гр. гроші на Русі увалюся з 15.XII.1.025 р. зі смертю Василя II. Мстиславові грозив бунт сіверян. Мстислав посилає послів в Новгород з проханням замирення зі словами: "Пойди сяди на своїм столі (tronі) в Києві, занеже ти вчій еси (старший), мні буди сія сторона" (літопис), (497, ст. 78 – 79, та 510 ст. 135). Того 1.025 р. уродився Ярославові в Києві другий син Ізяслав. З дотеперішнього бачимо, що Ярослав був вдруге перехитрений ворогом. Вперше над Бугом Болеславом 1.018 р., а вдруге Мстиславом через брак розвідки. Розвідка-шпіонажа від тисячоліть до нині рішає про вислід війни. Ярослав не сподівався Мстислава 75 км. віддалі від Чернігова. Мстислав своєю розвідкою слідив рухи Ярослава на віддалі звиж 100 км. від Чернігова. Він наперед знаючи скільки кілометрів робить піхота денно обчислив, що Ярослав повинен ночувати над річкою Крюківкою і маючи меншу і менше боездатну армію від Ярослава виграв бій. Ми в 1918 – 1920 роках також не мали розвідки. Говорить в своїй праці Віктор Андрієвський під назвою "З минулого" (т. II ст. 86 – 87). Губернський адміністратор оповідає: "В Чернігів входять большевики. Біжу до банку, щоби врятувати 20 мільйонів державних грошей. Ще встиг погрузити гроші в потяг і чим скорше в Київ. Рано голодний і немитий біжу до Головного отамана, але до нього не пускають, бо Головний отаман сплять. На другий день насилу добився аудієнції і Головний питає: Ви чого тут? Гроші привіз, не знаю, що з ними робити! Які гроші? Та з Чернігова, що від большевиків вивіз! Від яких большевиків? Та ж в Чернігові – я шойно дістав точні відомости – нашого війська досить, все в порядку! Пане Отамане, Ви можете мати які хочете відомости, а я ледве встиг узути чоботи і вивезти державне майно. В Чернігові ні одного українського жовніра немає". Головний Отаман схватився за голову і вистогнав: "Боже ж мій, Боже, що його робити?" (ібід). Повертаючи до Ярослава, то він на запросини Мстислава не спішився. Шойно 1.026 р. прийшов з великою армією і Мстислав запряг в Городку лівобіч Дніпра мир. Вони поділили Україну Дніпром. Лівобічну і Тмуторокань взяв Мстислав, Правобічну, Ярослав. (497). Для доказу, що греки вмішувалися в руські справи і пробували кермувати політикою Русі будемо наводити багато доказів, що на них Грушевський не звернув уваги. Для приміру візьмемо Ярослава і Мстислава. Доки Ярослав був жонатий з грекинею Анною і мав від неї сина Іллю, що помер 1.020 р., так довго Ярослав бє Святополка жонатого з католичкою і 6 синів чесько-болгарських князівен (католицьких). З хвилиною коли Ярослав оженився з католичкою Іреною, гр. політика обертається проти Ярослава і Мстислав ожениений з грекинею бє Ярослава. Якщо б Ярослав не мав був шведських королів шваграми був би поділив долю Святополка. Коли Мстислав з Ярославом помирився й разом почали бити ляхів вмирає жінка Мстислава, після 1.031 року. Тоді Ярослав з Мстиславом зробили великий похід на ляхів, відібрали українські землі по Вислу аж до устя р. Бугу. Тоді вони вивели з Польщі масу полоненого ляхького населення, що ними поділилися і розселили Ярослав вздовж р. Росі, (510 ст. 136), Мстислав вздовж Десни.

Повернемо знов до літописних дат. В 1.025 р. померли оба вороги Русі Болеслав і Василь II. Від

того року запанував між братами мир і співпраця. В 1.027 р. уродився Ярославові син Святослав (ібід). В тому році покинув монастир в Італії засланий туди Болеславом його син Безприм від першої жінки і Отто від четвертої жінки (359 ст. 94) вони постановили викинути сина русько-поморської княжни від третьої жінки Мешка II і почали домашню війну в 1.029 р. Ярослав і Мстислав помогли Безпримові і Оттові проти Мешка II (ібід). Та, щоби відтяжати Мешка проти Мстислава виступили яси. Грушевський говорить, що яси-це осетини. Тимчасом "яси" це нинішні "лезги" – лехи Мойсея Хоренського, про що ми знаємо (521 ст. 124). Лезги разом з аварами живуть донині в Дагестані (Кавказ) що нам знає. Заходить питання чи Мешко II не післав послів до племінних свояків дагестанських аварів і лезгів, щоби вдарили на Тмуторокань, а тим самим відтяжили східній руський фронт з Ярославом. Ярослав з Мстиславом виправляються з великою армією 1.029 р. на лезгів, розгромлюють їх і прилучують до Тмуторокані. Це доказувало б, що ляхи після 459 літ памятали звідки вони родом. Мешко II полишив 2-ох синів і дві дочки. Старший син Болеслав обняв владу, а Казимир вступив в монастир. Болеслав помер 1.037 р. Казимир дістав розгрішення від папи і обняв владу. В 1.029 р. данський король Канут розбив армію Оляфа II норвежського, що разом зі своїм братом по матері, легко раненим 15-літнім Гаральдом та дружиною Астридою втекли в Київ. Гаральд мав 760 лицарів. Він вилічив за літо рани і зимою 1.029 – 1.030 р. наглим нападом Ярослав з норведами (Гаральдом) здобуває сильно укріплений Белз. Це настрашило Казимира і він 1.030 р. сватає сестру Ярослава Марію, що її Нестор додав поганське ім'я "Доброніга" (65, ст. 71 – 72). До кінця 1.031 р. Ярослав разом з Мстиславом відібрали від ляхів по Вислу всі загарбання Болеслава. Не вернув Ярослав того року страт на півдні Карпат. По смерті Володимира, під час війни Святополка з Ярославом, Святополк вступав до Буди. Дуже можливе, що за поміч 500 мадярських лицарів проти Ярослава і якусь суму золота, Святополк продав Закарпаття Стефанові I, бо вже 1.027 р. син Стефана Емерик титулує себе князем Русі (закарпатської). В 1.033 р. вмирає Мстиславові 14-літній син Евстахій. Десь окол 1.030 р. померла грекиня жінка Мстислава, син помер з тути за матірю, а Мстислав з туги за обома помер в роках 1.034 – 35. Ярослав стає володарем зєдиненої Руської Імперії як за Володимира, що простягалася від Кавказу й Каспія по Вислу і Балтик. Це була найбільша імперія тогочасної Європи, (497, ст. 79). Та того року Ярослав мав вже 4 сини і дві дочки. Нестор говорить, що Болеслав, ляхький помер 1.030 р. Дата о 5 літ спізнена. (ібід). У Візантії по смерті Василя II, перебрав владу його брат Константин VIII. Мав 3 дочки Евдокію (подзьобану віспою, була монахиною), Зою і Теодору. 50-літню Зою посватав 60-тілітній Роман Аргерос, що став після Константина імператором. В Царгороді не було порядку, перестала діяти гр. дипломатія і шпіонажа. На жаль Ярослав був кепський політик, вожд і дипломат. Доки жив Мстислав він робив за його радою поширючі Русь походи. По смерті Мстислава, він вмішався в справи Польщі і почав відбудовувати розбиту на уділи Польщу. Після Мстислава сусіди відчули, що Ярослав це не Володимир, що мав тяжку руку на ворогів і перегнав на Русь шле племя ятвягів. Сусіди відчували волю вождя, Ярослав

любив книги і будувати храми. Після смерти Мстислава, ще того року ятвяги нападають і граблять новгородські землі через 2 роки. Весною 1.033 р. Ярослав іде з великою армією на ятвягів і за ціле літо, за Нестором "и не може їх взяти". Це був сором, велика руська армія з володарем держави в проводі не зуміла покорити малий народець ятвягів за ціле літо. Чому ятвяги, мази і литовці виступили проти Ярослава? Бо Ярослав почав відбудовувати Польщу, що була ворогом мазів, ятвягів і литовців. Болеслав ляхський атакував, їх бив і брав неволю. З розпадом Польщі на уділи, ті народи відітхнули. Відбудовуючи Польщу Ярослав вкладав тим народам на шию ляхське ярмо. Він одружив Добронігу з Казимиром в 1.039 р. і відтоді руські полки помагають Казимирові. Ще того року литовці вдарили на Русь. На другий рік Ярослав іде походом на Литву, без результату. Похід невдалий. Ми полишили печенігів в битві над Альтою 1.019 р. Там Ярослав з швагром Гаконом вирізали таку масу печенігів, що їх сили були сильно підірвані. З прогрми над Альтою скористали торки і побили печенігів того року вдруге. Від тоді печеніги перестають нападати на Русь, бо мали на карку торків. Тому Ярослав не маючи небезпеки зі сходу, звернув свої сили на відбудову Польщі. В 1.035 р. торки розбили печенігів, що в силі 8 колін ставили опір торкам. Ярослав був тоді в Новгороді, він давав новгородцям 16-літнього сина Володимира як свого намісника-князя, боронити Новгород від ятвягів і литовців. Печеніги облягли Київ. Ярослав після послів до швагра короля Анунда, що змобілізував і вислав велику силу варягів на рятунок своєї сестри і Києва. Облога тривала цілу зиму. Ярослав прийшов визволити Київ весною 1.036 р. Він пробився до Києва, бо в Києві була сильна залага, що боронила цілу зиму Київ. Там він змобілізував всіх здібних до зброї киян і дав військовий день-два відпочати. Ярослав уставив свою армію в той спосіб: знова в центрі варяги, на правому крилі кияни, на лівому новгородці (Нестор). Проритися ніччю в Київ було легко, а звести бій з около 30.000 армією печенігів на р. ному полі і дати себе окружити з усіх сторін у відношенні до сил ворога 1:5 було великим ризиком. Тому можна було лише ризикнути битвою у формі великої підкови опертої кінцями о вали Києва. Шведи мали далекобійні тисові луки. Тис європейський лат. назва "тахус вассата" дуже тверде й гнучке дерево, не топить хробак, довго не гние в землі. Шведи мали луки з тису рівні висоті людини. Стріла половина висоти лука з твердого дерева закінчена залізним вістря. Далекобійність такого лука звиж 200 метрів. Вистрілювали англійці і шведи 6 стріл на мінуту. Тис є майже так пруживий як сталь. (4. т. 4. ст. 29-30). Ярослав уставив армію і чекав. Печеніги також чекали удару. Вкінці бачучи небагато Ярославового війська рішилися на атак. Печеніги мали, мабуть, близькобійні луки тому шведи били їх вже на 200 - метрової віддалі. Печеніги воювали кінно. Тому шведи били ім коней. Це змусило печенігів відвести коней поза засяг стріл і зробитися пішою армією. Далекобійні луки шведів наносили їм великих страт. Вкінці рішилися на атак. Шведи і руси мали довгі обосічні мечі. Після завзятого рукопашного бою атак печенігів з великими для них стратами був відбитий. Бій шалів цілий день. Під вечір Ярослав дав наказ до атаки, розбиті печеніги втекли над Дунай, а зміцнивши над Дунаєм 1.048 переправилися

через Дунай і вдарили на Грецію. Це були від 100 літ союзники греків проти Руси, що почали грабити в 1.048 р. Візантію. Як ослабла мілітарно Візантія за 23 роки від смерти Василя II доказує факт, що печеніги побили кілька разів гр. армію і греки мусіли задобрювати їх презентами і наділами землі. (205 ст. 275).

Повертаючи до Ярослава, то на місці де відбувся бій з печенігами побудував Церкву св. Софії. В 1.035 р. Ярослав посадив сина Володимира в Новгороді. Це був один з найздібніших синів Ярослава, що мав здібність діда Володимира. На жаль греки, як побачимо, до того не допустили. Він 1.042 р. побив ямів, що їх Ярослав не міг побити. Нестор говорить: "и побіди я і пліни множество ями". (497 ст. 82). Ями жили між озерами Онега і Ладога. Користаючи з того, що син Володимир побив на півночі ям і затримав литовців, Ярослав робить найдурніший політичний блуд і відбудовує Польщу. В 1.041 р. він бе мазів зв. мазовшанами, що били ляхів і говорили мовою близькою руській. Це були брати західно-галицьких мазів-мазовян званих пізніше масурами-мазурами. Вони за короля Святополка належали до Велико-моравської держави, що мали мову подібну моравській. Великоморавська держава сягала до Мазовши і тоді якась часть мазовян переселилася в Західню Галичину, що пізніше належали і до держави Володимира і Ярослава та говорили дещо відмінною але руською мовою. Це були останки наших галів, що оборонилися за Вислою від скитів. Пригляньмося з тисячолітньою словом "mas" вим. маз, це клуби-крижі людини. MASACH, це ширококлубий, MASALRE масура, що з віками змінилося в мазур, це широкоплечий-клубий, що в нашій мові звалося крижі-крижистий кремезний. Таким був за свідченням наш Святослав. Ось що означало слово мазур-мазовян. (257, ст. 172). Ось когось бив і добив рятуючи Польщу наш Ярослав, що його прозвали "мудрим". Замість разом з князем мазів Маславом добити Польщу, Ярослав третім походом на Мазовше вбив Маслава і передав знищене Мазовше 1.047 р. Казимирові. Того, правдоподібно, року оженив Ярослав 23-літнього сина Ізяслава з Гертрудою сестрою Казимира. Як бачимо то після нападів на Русь Мешка й Болеслава ограблення Болеславом Києва, збездження сестри Предслави, вивозу тисячі руського боярства в неволю ограблення Десятинної церкви, скарбу Володимирової держави пограблення й висланя царських регалій в Царгород, повинні були перекопати Ярослава, що ляхи приятелями не були і не будуть. З того бачимо, що мудрим і далекозорим політиком Ярослав не був. Протинно був дуже наївним у 67-мому році життя. Пригляньмося, як прийшло до зудару Руси з Візантією в 1.043 р. Грушевський говорить а за ним Полонська-Василенко повторює ось що: "Серед сих (приятель?) відносин наступив конфлікт 1.043 р. Причини його не зовсім ясні". (70, т. III. ст. 35, та 521, ст. 126). Грушевський не простудіював політично-економічних відносин у Візантії після смерти Василя II. Він говорить, що причиною походу було вбивство руського купця, і Ярослав хотів настрашити Візантію (як дитину). (ібід ст. 36). За одного купця ніхто не ризикував би війною.

За Константина Мономахом (1.042 - 1.055 р.) уведено у Візантії звичай, видержавлювання податків цілих провінцій кілька літ наперед багатими лихварями-аристократами. Державці платили до державної каси означену суму, що її мали стягнути з податників. Рентник податків не підлягав ніякій контролі на

вирентуваній території. Тому міг стягати подвійну, потрібну й більшу суму як виплатив державі. До помочі мав державну поліцію. В той спосіб було вирентуване побирання цда на царгородських торговцях. Константин Мономах оженився зі 64-літньою Зоєю братанкою Володимирової Анни, і ставши в той спосіб зі звичайного бідного урядника імператором розкидав гроші з обома порфірородними на забави, молоді любовниці Склерена, пізніше алянська княжна, кінські перегони і т.п. (205, ст. 270). З браку грошей був вирентуваний царгородський цловий ринок і цло на руські товари зросло кількакратно. Зрозуміло, що руські купці маючи торгову умову від Воломира не хотіли платити збільшене цло, тому греки їх товари конфіскували.

В обороні свого конфіскованого майна-товарів від грабунку могли і напевно були побиті десятки руських купців. (ібід ст. 273). Коли дипломатичні переговори не помогли, дружина Ірена, а головню енергійний і здібний син Володимир рішив відновити давню умову силою. Грецький хронікар Аталіот говорить, що русів було 400 човнів. Це подвійне перебільшення, 200 човнів Х 40 воїнів в човні, дає 8.000 воїнів, що їх після нашого літопису стільки приблизно було. Прогри не було ніякої окрім страшної бурі, що потопила руські кораблі. Буря розбила руську флоту й викинула на болгарський беріг 6.000 воїнів повише міста Варни, в лісисту високорівню тепер. "Делі Орма". Зрозуміло, що всі воїни були без зброї, бо рятуючи життя, щоби доплисти до берега, кожний облегував себе від зайвого тягару. Провід над ними обняв воевода Вишати і вів їх на Русь побережжям. Там наздигнав їх з невеликим відділом гр. кавалерії намісник округи Шумең, Катальон Вест. Взяв до неволі Вишату і 800 мокрих вояків, може яку сотню побив, решта розбіглася й поховалася в лісистою терені й повернула на Русь. Літопис говорить, що греки вислали за рештою руської флоту (бо не всі кораблі буря потопила) 24 великі грецькі кораблі, щоби Русь цілком розбити і винищити. Володимир за літописом всі грецькі кораблі потопив і прибув щасливо в Київ. Грецькі кораблі мали від 100 - 150 людей залози. Якщо Володимир їх дійсно потопив то I. Володимир ще мав багато кораблів-війська; II. був здібним вождем, якщо потопив грекам 24 кораблі і около 3.500 людей залози. З літопису виходить, що війну виграв Володимир, бо греки мали більші страти, бо всі руські кораблі після бою повернули цілі. Літопис говорить: "възвратися въ Русь всідше каждо въ корабли своя". (497. ст. 82). Коли на Русь прийшла вістка, що греки викололи очі Вишати й 800 полоненим, на Руси запанувало страшне обурення. Володимир і Ярослав з воеводою Творимиричем організували армію і пригтовлялися до великого реванжу.

Греція була мілітарно ослаблена. Рік перед тим сербський князь Стефан Войслав вирізав в горах цілу гр. армію. В році походу Володимира на Царгород (1.043 р.) гр. полководець Юрій Маніяк під рукою котрого служив пізніший зять Ярослава Гаральд Гардрада, розбив гр. армію і йшов походом на Царгород. Під Тесальонікою розбив знова гр. армію. При кінці бою був поцілений заблуканою стрілою і помер. Похід на Царгород заломився зі смертю вожда. Можна ставити в 90 % певну гіпотезу, що похід Володимира на Візантію був звязаний з походом Маніяка на Царгород. Гаральд стало, щороку переписувався з Єли-

саветою в Києві. Вона в 1.042 р. повідомила Гаральда про убиство купців і зломання торгового договору. Того року Константин Мономах відобрав Маніякові провід гр. армії на Сицилії. Маніяк підняв повстання і побив вислану проти нього армію. Гаральд повідомив про перебіг бою і пляни Маніяка Єлисавету. В маю 1.053 р. Маніяк перевіз армію через Адріятік а Володимир виїхав з Києва. В червні Маніяк бе гр. армію під Тесальонікою й гине. Докази: I. Візантійська політика була зайнята з армією і фльотою на Адріятіку, не мала розвідчих кораблів на Чорному Морі тому Русь зявилася під Царгородом несподівано; II. Володимир не атакує Царгороду ані Хризиполісу, а спокійно чекає на Маніяка в Боспорській протоці, до червня до смерті Маніяка. III. Коли зявилася гр. фльота, Володимир дізнався, що Маніяк убитий, пускається домів. В липні на Чорному Морі починаються бурі. В околиці м. Варни 250 км, від Царгороду десь в половині липня захопила руську флоту дуже сильна буря. Вислід ми знаємо. Русь під час чекання в Боспорі не грабила ані не нищила берегів Греції. Це доказує, що Володимир чекав на Маніяка. За те, що Гаральд помагав Маніякові, греки арештували його і замкнули до вежі. Його варяги, що переховували майно Гаральда і своє, визволили його з вежі і вони втекли в пристань "Суд" де були два великі грецькі кораблі. Пристань була замкнена грубим ланцом. Гаральд приказав відплисти галерам назад і дав наказ "кожний корабель в найбільшій скорості гнати веслами на ланцюг. Около 20 м. перед ланцюгом вся залага перебігає на задній дзюб корабля, щоби підняти якнайвище передній дзюб. Коли кораблі будуть близь половини на ланцюгу, вся залага біжить на передній дзюб і перехилює корабель в море. Гаральдів корабель переїхав, залага другого корабля на кілька секунд спізнилася і корабель переломився на половину. Кілька варягів утопилося, решта вмстилася на корабель Гаральда і поплила Гелеспонтом на північ. Гаральд почав співати уложену ним пісню "що руська дівчина в золотій гривні на шиї ним помітує". (525 ст. 63), (205, ст. 274) та (65, ст. 139 - 153).

Приглянемося ще Константинові Мономахові, що зі звичайного урядника, завдяки царівні Зої став імператором. Від першої, чи двох перших жінок мав 3 дівки, що наймолодша з них мала в 1.046 р. 26 літ. Коли на Руси дізналися про осліплення воеводи Вишати, Русь почала пригтовлятися до відплати зі суші і моря. Під кінець 1.043 р. Ярослав женить Володимира з Одою дочкою Леопольда суверена графства Штаден Північної Мархії. (417 ст. 95 - 102) та (65, ст. 76). В 1.045 р. піднімає повстання Лев Торнік, а весною 1.046 р. Володимир галицько-волинсько-турівський князь вводить з руськими полками на угорський трон королевича Андрія й свою сестру Анастазію. Це брало Візантію в кліщі. Київ пригтовлявся розгрозити Візантію цілком. Греки зрозуміли небезпеку і в Києві літом 1.046 року зявляється непрохане велике посольство з гр. митрополитом Ефремом єпископами, монахами і короною, для Ярослава та 26-літньою Іреною наймолодшою дочкою Константина Мономаха, що став гр. імператором 1.042 р. у віці 60 літ. Ту Ірену наш літопис і Грушевський називають царівною, що є неправдою. Посли грецькі привозять Ірену 16-літньому Всеволодові кн. Переяслава. Нестор затаює, що Володимир від 1.043 р. був галицько-волинським князем (417) та (65 ст. 75) до 1.042 р.,

від того року був також князем новгородським. Приїзд гр. посольства з митрополитом, єпископами, короною і дівкою хоч 10 літ старшою, але дочкою царя (хто в Києві знав, що Кон. Мономах був двічі жонатий до 1.042 р.) викликав приголомшуючу сензацію, а в парі з тим і гордість. Де ж то гр. царівна приздить без сватання, привозить корону, Ярослав буде цар, яка ж це честь для Руси! Тому літописець незнаний з імені записав над галерією де Ярослав з родиною сидів під час Богослуження в церкві св. Софії високо на стіні, що "князь Ярослав від нині є цар". (491, ст. 39 – 41). З тим посольством приїхав Нестор зі завданням пофальшувати наш літопис, що він за звич 60 літ сумлінно виконав. Пригляньмося условам греків, що про них знаємо з уривків, бо Нестор, понижуючий для греків випадок сватання і розрив в родині короля Ярослава затаїв. I. Звільнення з неволі 800 осліплених воїнів 1.043 р. разом з воєводою Вишатою і високе відшкодування золотом родинам осліплених за виколені очі (не знаємо ціни), що (золото) послали привезли разом з осліпленими полоненими в Київ та виплачували родинам осліплених. Ярослав не знав, що 1.045 р. Кон. Мономах випустив в таємниці нову емісію золотих солідів, що мали 1/3 звичайної міді, як також не знав, що Ірена мала 26 літ а не 18. Греки виплачували родинам осліплених блискучим, новесеньки фальшованим золотом. (205, ст. 273) та (4. т. УІ, ст. 387). Обі сторони були вдоволені, греки платили і перепошували. II точка, згода на одруження Ірени і Всеволода з тим, що король Ярослав дасть 16-тилітньому синові Переяслав віддалений від Києва на 75 км. над р. Трубеж лівобіч Дніпра. Ярослав дозволяє, що митрополит Ефрем, як сповідник царівни з прислугою останеться в Переяславі. Самозрозуміло Ярослав погодився. Після походу Володимира на Грецію в 1.043 р. і осліплення воїнів, Ярослав вигнав з Києва грецького митрополита. III. точка умови мала звучати, митрополита Києва для Руси буде пропонувати Ярослав, а царгородський патріарх буде висвячувати. IV. точка коронація Ярослава на царя-імператора Руси.

Наступило здивування, коли замість золотої корони, гр. єпископи витягнули шапку з грубого сукна обшитану не загусто перлами й діамантами з золотим хрестом на верху, закінчену діамантами. Висота хреста була половиною висоти шапки. До шапки-корони були додані регалії скипетр, золоте яблуко з хрестом, що вивіз їх Боголюбський в Москву, червоний плащ (зі шовку) і червоні чоботи прикрашені перлами. Гр. єпископи запевнювали, що шапка посвячена патріархом заступає тимчасом корону, бо кораблі бунтаря Торніка грожали безпекою рабунку корони. Так з'явився на Руси т. зв. шапка Мономаха, що її вивіз з Києва Андрій Боголюбський 1.169 р. У-та точка торговий договір. Греки зобов'язалися не підносити цю на товари з Руси. Торговий договір було укладено, мабуть, перед коронацією. Після коронації Ярослава, гр. митрополит кличе наслідника престолу, щоби намастити його святим олієм, з огляду на поважний вік Ярослава (68 літ) Ярослав кличе Володимира, грек здивовано говорить, алеж це не твій син, це твій воєвода. Твоя жінка не була дівчиною. Прийшла в Київ вагітною, Володимир уродився скорше (не знаємо скільки місяців). Це був страшний поличник для королеви Ірени. Безсумніву там була сварка, між королевою, греками і рештою синів нездар, що завиду-

вали Володимирові його здібностей, а греки боялися його твердої руки за затоплення 24 кораблів. Ярослав мав з Іреною 6 синів і 5 дочок. Дві найстарші уроджені в роках 1.021 – 1.023 бо в 1.024 уродився Ізяслав. На стіні церкви св. Софії відкрито портрети (фрески) 5 дочок. З того дві найстарші держать в руках свічки доказ, що померли молодими. (252, т. I. ст. 269, 276, 277). Дочки та, мабуть, син Ігор і Володимир стали по стороні матері. Ярослав поступив супроти своєї подружки дуже нікчемно, (хоч греки давали переконливі докази). Замість арештувати послів і разом з Іреною відіслати в Грецію, а корону лишити, Ярослав дозволив проголосити престолонаслідником Ізяслава. Як наслідник престолу, він зайняв Галичину, Волинь і Турів. Це був уділ наслідника трону. Володимира перенесено в Новгород в 1.046 р. і про нього аж до його смерті Нестор не згадує. Цей опис беру I. з уривків літописів Новгородського, Іпатського, Якимівського; II. з поставлення Іларіона митрополитом; III. з монет Ярослава і його синів в коронах; IV. з напису на стіні в церкві св. Софії; V. фальшивих грошей Мономахом грецьким; VI. повороту осліплених воїнів Вишати і відшкодування, про що Грушевський (т. II, ст. 37) говорить: "В 3 роки після походу – миру бившу" Іпат. літопис говорить про відшкодування. З історії Греції знаємо, що повстання Льва Торніка в 1.046 р. обняло майже цілу Грецію, а на весні 1.047 р. обляг Царгород зі суші і моря. Власне Володимир того року плянував вдарити через Угорщину на Грецію. Грецьке посольство з Іреною перебило його заміри. Ярослав відкликав Володимира вже з дороги після інсталяції на угорський престіл шваґра Андрія і сестри Анастазії. (518) Автор згадує, "що 1.046 р. Візантія полагодила з Києвом всіспірні проблеми".

Тим урятувала Царгород від здобуття Львом Торніком і Володимиром. Нестор затаїв приїзд царгородського посольства з грецьким митрополитом Ефремом і Мономаховою дівкою Іреною та шапкою які я на основі подій, що заіснували в 1.046 р. на Угорщині, Греції і Руси спробував здефініювати п'ятьма полагодженими проблемами, що дали Візантії перебути два найбільш критично-небезпечні роки. На Руси греки підлим поведенням-клеветою, шантажем викликали розлам, ненависть брат-брата, сором, розлуку та недобір між Ярославом і його вірною дружиною. Ірена – матір, прадоподібно, 12-теро, а напевно 11-теро дорослих дітей, була не лише побожною, але й дорадником-лицарем. То завдяки Ірені її брати королі Швеції висилали шведів зв. варягами, що побили Святополка Окаянного під Любечем і Альтою та понесли тяжкі страти під Листвином, чим урятували Ярославові трон, про що ми знаємо. Ярослав замість арештувати підлого шантажиста і в кайданах разом з дівкою відіслати в Царгород, повірив шантажистові чим осоромив себе й свою рідню. Пригляньмося брехні грека. Ми знаємо, що Ірена приїхала зі замку "Альдейґеборґу" в Новгород в початках грудня 1.019 р. в супроводі королівських шведських послів і свояка Ронґвальда, що мав звич двох сотень власного війська в Новгород. Ронґвальд був в старшому віці, мав жінку Інґеборґу своєю Ірени-Інґеґерди і дітей. В яким вони були віці і скільки їх було синів, чи дочок – не знаємо. Чи вони супроводили Ірену аж до Києва також не знаємо. Володимир уродився 1.020 р. але котрого місяця – не знаємо. Наш літопис, Грушевський, генеальогі Баумґартен, ані Іссенбург також про це не говорять. Грець-

кий митрополит шантажист твердив, маючи, правдоподібно, якісь (мабуть, фальшиві) докази, що батьком Володимира був син Ронґвальда, тому Володимир уродився передчасно. Скільки місяців передчасно, не знаємо. Які докази невинності давала Ірена, також не знаємо. Ці справи, Нестор так поховав, що ми їх ніколи не знайдемо. Ми бачимо лише причини і наслідки тих подій. Володимир вже в серпні 1.046 р. перенесений з Перемишля в Новгород (470. т. II). Переїхав туди з матір'ю, дружиною Оділею (дою Нестора) та маленьким, мабуть, дволітнім Ростиславом. (65. ст. 67 – 75).

Королева Ірена вступила в монастир під імям Анни. В 1.049 році, стала добровільно "схимницею Схима-це найсуворіший стан аскези (сухий хліб і вода раз денно, безперестання молитва, тверда прича ліжка (і заборона зустрічей). Ірена-Анна в стані схимниці видержала лише пів року. Померла 10. II. 1050 р. на 60-тому році життя. Володимир помер нагло вбитий чи отруєний в два роки по смерті матері 4.10.1052, в 32-гому році життя. Обое були католиками. Обое канонізовані православною Церквою самостійного Новгороду, обое поховані в церкві св. Софії "юже бі самь создалъ" – що її сам (Володимир) за 6 літ побудував. (497, ст. 185). Син Володимира Ростислав мав 8-літ при смерті батька, а дочка (Ірена 61/2?) Пригляньмося Ярославові, після розлуки з Іреною. В 1.047 р. Ярослав переконався, що золоті соліди були фальшиві, а гр. патріарх іменував митрополита Ефрема, що вів шпигунську роботу і вмішувався в церковні й державні справи. Пригляньмося в тому часі болгарській церкві після підбою Болгарії Василем II. Він 1.018 р. анулював болгарський патріархат установлений в зв'язку з Римом царем Самуїлом, в 980 році і перемінив на архієпископію, що її не віддав від юрисдикцію царгородського патріарха. Василь продовжуючи 38-літню традицію Самуїла іменував болгарських архієпископів, що рангою були вище митрополитів самий, що були залежні лише від імператора. Мали право іменувати митрополитів. Іменував архієпископами болгар, так болгарська Церква полишилася національною. Тому болгарські архієпископи з Охриди іменовали-висвячували після 1.018 р. даліше митрополитів болгар в Київ і, мабуть, в Тмуторокань, з тою різницею, що імпер. знав кого архієпископ Охриди буде іменувати і ким е й буде митрополит Києва. (205, ст. 259 – 260) та (498, т. I.). Це виглядало, що Василь II, не мішається в справи київської церкви шваґра Володимира, в дійсності він знав про все, що діялося в Києві. Це вияснює нам союз і співпрацю Василя II з лядським Болеславом проти Русі і Німеччини (в Італії). Тому по смерті митрополита Михайла й висвячення папськими легатами 988 р. русина Івана, що помер 1.020 р. митрополити Лев і Теофіклят (незнані з черговости) були вже цензуровані гр. імператорами. В 1.036 році імпер. Михайло IV, син селянина з Пафлягонії (на південний захід від м. Синопи) після смерті болгарського архієпископа в Охриді Івана з Дебару іменує архієпископом Охриди грека Льва з Пафлягонії, звільнює і переслідує всіх єпископів Болгарії, що в більшості втікають на Русь. (498, т. II). Тому дуже правдоподібно, що після митрополитів Києва Льва чи Теофікла-

та архієпископа Івана з Дебару (пом. около 1.035 р.) висвятив ще для Києва митрополитів Олексія (1.021–1.030 р.) і митрополита Теоємпта, що хотіли мав грецьке імя був болгариним. Він був митрополитом Києва, посвятив Десятинну церкву. Він був митрополитом до около 1.048 – 1.049 р. На доказ чому він мав гр. імя наведу тодішні обставини. Імператорка Зоя була шовіністкою, все хотіла згечити. Замкнула Гаральда Гардрата і його товаришів до вежі (арешт за те, що говорили по-норвежськи, (525). Це під її натиском архієпископ Іван з Дебару дав нашому митрополитові імя Теоємпт. Це за старанням Зої 23-літній Михайло IV знищив в 1.046 р. болгарську церкву. (205 ст. 268). Великі податки і введення гр. мови до болгарської церкви викликало повстання болгар під проводом Петра Деліяна (ібід ст. 269).

Ось чому по смерті митроп. Теоємпта Цар Ярослав скликав собор руських єпископів 1.051 р., що вибрали митрополитом Русі ученого й бесідника ченця Іларіона. Греки хотіли, щоби Ярослав признав митрополитом Ефрема з Переяслава. Король Ярослав вибрав русина чим усамостійнив руську церкву від царгородських патріархів і синодів. Ярослав любив будувати. На полі де розбив печенігів, побудував церкву св. Софії, монастирі Юрія й Ірени та "Золоті ворота" з церквою Благовіщення над брамою. Відновив Десятинну Церкву та багато інших. Це були будови-кольоси з тесаного каменя. Св. Софія, що має поверхню 55 x 35 метрів була всередині вложена мозаїкою, простояла 940 літ. Була й е до нині окрасою Києва. Грушевський влучно схарактеризував Ярослава. Він говорить: "Фігура Ярослава виступає в історії досить слабо. Індивідуальних прикмет його в нашій традиції, ми не маємо зовсім. В його характері не було прикмет, що могли б відбитися в пам'яті суспільности і викликати перекази-легенди. Любителю книжного читання і монашого життя не мав чим заінтересувати народ". Від себе додає: Без Ірени, що була лицарем духа і взором матері, без її братів-королів, що в небезпеці прислали сестрі Ірені не Ярославові шведські полки, Ярослав був би побитий Святополком, а відтак Мстиславом. Ярослав з-під Листвина втівав перший без бою. Гагон в наслідок утечі Ярослава заплатив життям. Зате Ярослав заплатив Ірені пониженням її, себе й цілої рідні. Помир самітно у Вишгороді покинений всіми (65, ст. 135–136). Нікому з наших істориків не впало на думку прослідити, чому королем Києва, коли в цілій Європі панувало право сеніорату, став не найстарший а молодший син? Пригляньмося дружині Володимира Оді, Грушевський говорить, за хронікою Альберта Штадського, що Ода була дочкою Леопольда Графа Мархії "Штаден". Після докладного провірення генеалогії Графів Штаден, на промежутку 300 літ від 900 – 1.200 років немає ані одного Леопольда. Зате е подано, що Ода дочка Германа Графа з Верль вийшла в 1.075 р. за Уда Графа Штаден. Це е наша Ода лише в переміненому порядку. Тодішній Верль це нинішній Варель 12.500 мешканців в Горішній Саконії над заливом "JADE BAY" на захід від устя ріки Везери, (Географія Німеччини). Туди втекла Ода з дітьми від "прост умом" недоумного Ізяслава. До них ми прийдемо. Так як найкоротше ми обізналися з Ярославом, що від його смерті Київська імперія розпалася на уділи,

Y A R O S L A V

orn about 980, Yaroslav lived for three quarters of a century before passing away in February of 1054. He had ruled the Rus' since 1019.

Due to an unfortunate accident during his childhood, Yaroslav was lame and walked with a noticeable limp. He was, however, a bright scholar, fluent in Greek, who amassed a large library. Due to his learning and peaceful rule he is often called 'the Wise'. A favorite of Anna, the Greek wife of Volodimir, he himself married a Greek in 1002 (also named Anna).

In 1003 Yaroslav was sent to govern Novhorod. He remained here until the outbreak of fraternal strife upon Volodimir's death. In 1018, after having been defeated by the combined forces of Boleslav of Poland and Sviatopolk, Yaroslav fled back to Novhorod. In order to strengthen his position, he sought to establish an alliance with a northern ruler. He asked for the hand of Ingigerd, daughter of the Swedish king Olaf III Skotkoning (Anna, Yaroslav's first wife had died). A blond beauty, Ingigerd had been engaged to Olaf II of Norway. When Yaroslav sent representatives with a considerable amount of money to Olaf III, the Swedish king was inclined to favor the Rus' leader. Ingigerd, wishing to dissuade Yaroslav, asked for an immense wedding present — the trading province of Lake Ladoga from the Gulf of Finland to Lake Onega (where Jaroslav had built a fortress Aldegeborg). Yaroslav agreed to the demands and Ingigerd arrived in Novhorod accompanied by many troops under the leadership of the Swedish jarl Rognvald (who later became her governor of this northern province). With this northern aid Yaroslav was able to capture Kiev and set up rule. The following year Ingigerd had a son who was christened Volodimir, after his grandfather.

One other brother of Jaroslav now challenged him. Mstislav, who had established himself in eastern Crimea and Tmutorokan, had remained neutral in all the successional feuding. In 1024, Yaroslav, leading his own retainers and hired Varangians, faced Mstislav with an army of Khazars and Kosogians (Circassians) at Listven. In a night

battle fought during a thunderstorm Mstislav won a Pyrrhic victory defeating Yaroslav, but at a heavy cost. The two brothers decided to compromise and divide the kingdom between them. Yaroslav received the territories on the right bank of the Dnieper including Kiev, Mstislav the lands to the left. The latter set up his capital in Chernihiv, while Yaroslav, for the time being, moved his to Novhorod.

The brothers maintained a close alliance and in 1031, taking advantage of the death of Boleslav, they ravaged the Polish countryside recapturing the Cherven cities that the Polish king had earlier siezed. Many prisoners were taken and resettled and many former captives released.

In 1036 Mstislav, while on a hunting expedition fell sick and died. His only son had passed away three years earlier, so Jaroslav now assumed the sovereignty of all Rus'. His first action after his brother's death was to turn back a Pecheneg attack on Kiev. After defeating these nomads, he decided to remain in Kiev, establishing it as his capital. Great pains were taken to make this city the artistic and intellectual center of the Rus' empire. Libraries were established and churches built. St. Sophia, one of the most beautiful representations of the architecture of the time, has survived to the present day.

Yaroslav was also concerned with extending the empire's frontiers. In 1038 the Iatvigiens, a Lithuanian tribe, were attacked. In 1041 the Polish Mazovians were defeated. The following year the Finnish tribe Iam was conquered securing Novhorod's control over the Gulf of Finland.

1043 saw Volodimir, Yaroslav's son, attack Greece. This was largely in response to trade disputes and privilege renegements. The expedition was a naval one and the fleet suffered severely from a storm. Most of the troops were landed somewhere in Bulgaria. Surprisingly, though, the remnants of the fleet defeated a Byzantine squadron, sent against them. The overland troops, on the other hand, surrendered to the Greeks, who many blinded of their captives. Relations remained strained for almost a decade, until 1052 when a new trade agreement was negotiated and a Greek princess was sent to marry one of Yaroslav's sons,

Vsevolod.

Having consolidated his empire Yaroslav sought to establish peaceful relations with his more powerful neighbors. In 1044, Elisabeth, Yaroslav's youngest daughter, was married to the Norse adventurer Harold, who became king of Norway. Other daughters, Anna and Anastasia, became queens of France and Hungary respectively. Four of Yaroslav's sons also married royalty. It is not surprising, then, that Yaroslav carries the title of 'fa-

ther-in-law of Europe'.

Yaroslav's eldest son, Volodimir died two years before his father (1052). Had he been alive at the time of his father's death (1054) the latter would probably have bequeathed the realm to him. Yaroslav instead distributed various cities among his sons, but there was no formal division of the realm. All the brothers were to serve the eldest residing in Kiev. Unfortunately, as we shall see, affairs did not proceed according to plan.

Samuel Bevil

ІЗЯСЛАВ-IZIASLAV

ЯРОСЛАВИЧ БУВ НАЙСТАРШИЙ ВІКОМ ПІСЛЯ ЗАМОРДОВАНОГО ВОЛОДИМИРА В НОВГОРОДІ 1.052 Р. ЛІТОПИС НАЗИВАЄ ІЗЯСЛАВА "ПРОСТ УМОМ". УРОДЖЕНИЙ 1.024 Р., УБИТИЙ СКРИТО ЗРАДОЮ БРАТА ВСЕВОЛОДА З. Х. 1.078 Р.

Ізяслав, установленим Ярославом правом сеньйорату, діди-чив трон батька. Ярослав – короткозорий політик, не пішов слідом батька і не встановив записяження сеньйорату на взір західньо-європейських держав. Після 1.046 р. Ярослав був королем і передаючи "золотокований" трон батька Ізяславові, повинен був своїх 5-тьох синів записягнути. Ізяслава, що додержить написаний на пергаменті заповіт Ярослава, долучений до т. зв. "Руської Правди" (Книги законів). Чотирьох інших (молодших) записягнути, що вірність короні кожному сеньйорові додержать. Це повинно було бути зроблене в катедрі св. Софії в присутності народу й єпископату Києва зараз після 1.046 року. Васаль перед сувереном в Західній Європі мусів скласти присягу, що буде вірно виконувати його накази, і в той спосіб держав князів, що були самостійно-самоуправненими, під своєю зверхністю. Ярослав жив довго (75 і пів року); як короткозорий політик відбудував Польщу, будував багато церков (мало твердинь) і багато читав. Написав закон для народу, але не подумав як заховати в будучому від розпаду на уділи велику "Руську Імперію". Маючи досвід братовбивчих воєн після смерті батька, Ярослав повинен був задержати І. Ленну присягу Володимира, уложити-написати чітко права сеньйорату та династичну спадковість сеньйора і його політики. ІІ Сеньйорові визначити неподільний кусень імперії, як неподільний коронний край і другий, що міг ділити між своїх синів. Решту синів наділити рівними уділами. В той спосіб не було б зависти братів і задержана єдність імперії. Той закон за взором Західньої Європи в дефініції мав звучати: "Руська Імперія неподільна. Вона не є приватною власністю князів, лише власністю корони царів з династій Володимира в черзі сеньйорату". Ту чергу треба було докладно означити, описати, опра-вити як Євангелію в позолочені окладинки, і сини мали в церкві св. Софії в присутності руського єпископату з митрополитом (Іляріоном) в проводі, в присутності боярства, посадників і лавників міст, Ярославові на троні в королівській короні, клячучи, тримаючи праву руку на Євангелії, записягнути. Присягу мав проводити митрополит, а повторювати голосно ціла аудиторія (присутні). Про корону треба було постаратися зараз після безпотної смерті Мстислава 1.038 р., як сини ще були малі. В Царгороді того року імператором був Михайло ІУ (1.034 – 1.041 р.). З попереднього знаємо, що він був би домагання Ярослава відкинув. Оставалися два виходи. І. Відлити власну корону в Києві й коронуватися, як лядський Болеслав, короною освяченою польським архиєписко-

пом, а коронований цілим польським єпископато-м, без ласки німецького цісаря й Риму. ІІІ. Зв'язатися з Римом, так як зробив Володимир в 1.000 році, і дістати корону з Риму. Коронуватися папськими легатами, а в зв'язку з тим дістати, як Володимир, "автокефалію", тобто окремішній обряд зі словянською мовою святих Кирила й Методія, Право іменування руським королем єпископів, чого в грецькій церкві не було, і свогого архиєпископа-патріярха голову Руської Церкви, якої ми добиваємося нині після тисячки літ. Ми дуже повільно думаємо, тому ми одиноки в Європі без своєї рідної цекви, духової держави, фундаменту держави політичної, ходимо в ярмі 1.000 літ. Ярослав оснував свою національну церкву вибором митрополита Іларіона 1.051 р. на 3 року перед своєю смертю. То було вже запізно. Коли б Ярослав був встановив писаний закон сеньйорату після смерті Василя ІІ, привів до присяги (ленної короні) боярство міста і більші селища цілої Русі, так як зробили Москалі після Переяславського договору, не було би Московської держави, а до приходу татар Київська Імперія була би так зміцніла, що татари були б її не рушили. На протязі нашої історії ми мали добрих вождів, але політиків окрім Олега, Ігоря, Ольги та Володимира Вел. аж до королів Льва і почасти Данила в Галичині, ми в нашій історії не мали. Це наслідок браку Рідної Церкви – духової держави кожного народу.

По відході дружини Ірени в Новгород зі сином в кінці 1.046 р. Ярослав чувся осамітненим й безрадним. Після смерті Мстислава його дорадником була дружина. То за її радами Ярослав І. розпочав свої зв'язки із Заходом сімома подружними зв'язками після 1.043 р.; ІІ. нав'язав і спрямував руську торгівлю на Регенсбург, що грозило гр. економіці. В 1.037 р., як ми знаємо, був зліквідований болгарський архиєпископ, а на ерхиєпископа був і іменованний грек Леон з Пафлагонії. Того року, після смерті митрополита Олексія, що мав бути присланий з Риму, в Київ прийшов, без сумніву за згодою Ярослава, митрополит грек Теопемпт. Якщо митроп. Олексій був присланий з Риму, чому Ярослав прийняв в 1.037 р. грека? Правдоподібно, були дві причини. І. До 1.037 р. Київ діставав митрополитів з Охриди. Можливо, що після смерті митр. Олексія, Ярослав звернувся до архиєпископа болгарина Івана з Дебару о висвячення митрополита для Києва. Іван з Дебару помер зимою 1.036 р. Новий архиєпископ грек Леон, що прийшов в Охриду в початках 1.037 р., висвятив, маючи замовлення Києва, грека митропол. Теопемпта, що мусів знати руську або болгарську мови. Ярослав не міг його не прийняти, бо він його замовив, не передбачаючи зміни церковної ситуації в Болгарії. ІІ. В Римі в тих роках панував хаос. Папа Венедикт ІХ зв. "Теопфілак" (1.032 – 1.045) мав любку, з якою жив. Проти нього

виступили римляни. Тоді Венедикт продав титул папи архієпископові Іванові Гратіяні, а самий оженився. Гратіяні назвав себе папою Григором VI. Імператор Генрик III нагнав Григора VI, скликав консіліум єпископів, що вибрали папу Климента II, що після року помер. Тоді Венедикт IX вернувся до Риму й засів на папським престолі 1.047 р. В 1.048 р. вигнав Венедикта з Ватикану маркіз з Тосканії. Це могло також мати вплив не прийняття Ярославом митрополита не з Царгороду від патріярха, а з Охриди від Леона, що з патріярхом не жив в приятні, а був залежний від імператора (4. т III. ст. 464). Розглядаючи ситуацію, появи першого митрополита грека, що помер 1.051 р. і вибору митрополита русина Іларіона, ми вияснили чому і як з'явився в Києві перший митрополит грек.

Хоч Теопемпт не був залежний від патріярха, то був залежний через архієпископа Леона від гр. імператора, що було, правдоподібно, ще більш небезпечним для Руси, бо гр. імператори розбудовували шпіонажу і впливали негативно на хід історичних подій. Тому, коли Ярослав, вибрав митрополита Іларіона, він, що ніколи не хорував, почав під опікою с. Всеволода і гр. протомитрополита Ефрема занепадати на здоров'я і по 3-ох літах помер самітній у Вишгороді. Найближче до Вишгороду було з Києва Ізяславові (25 км.). Та, щоби не допустити Ізяслава до опіки над батьком, щоби не бачити гр. лікарських махінацій, греки викликають на півночі війну нападом чудів, предків естонців, на Новгород. Нестор говорить, що 1.053 р. "Ізяслав иде на чудь і взя город Кедипів чи Кединів і побив чудь". Далше Нестор, щоби заховати якісь неприємні грекам факти, впишає в літопис 4 1/2 великих сторін про царювання Михайла IУ Пафлягонця, Константина Мономаха й початки Печерського монастиря. Всеволодові з Переяслава і Святославу з Чернігова до Вишгороду, де хорував Ярослав, було около 200 км. А проте Всеволод опікувався ним, бо Ізяслав мусів на Півночі воювати. Дуже можливо, що Ізяслав закінчив північну війну й повернув в Київ в рік після смерти батька, бо за літописом коронувався щойно 1.055 р. Чому? Нестор не говорить. Можна подумуватись, що Ізяслав міг бачити отруєного батька, доходити правди, випитувати прислугу Ярослава у Вишгороді, урядити похорон гідний імператора, а не такий як Всеволод Ярославові урядив (65 ст. 134 – 135). Це все від нас Нестор заховав в 4 1/2 сторінках історії Греції і після тих сторінок говорить: "В льто 6563 – 1.055 пришедь Ізяслав і сіде на столі в Києві". "Сіде на столі" означало коронацію (497 ст. 91). Того року ударили на торків половці. Торки – це останки західнотурської держави наших турів, вихідців з Праруси около 2.000 – 1.500 літ до Хр. Торки воювали цілий час з печенігами, аж печеніги витиснули їх 1.036 р. з наших степів. Наш літопис називає торків від їх шапок у формі шапки правосл. монахів "чорними клобуками". Торки носили чорну вовняну одіж. Мали великі стада в сотні й тисячі овець. Вони від 1.036 – 1.060 р. не зробили ані одного нападу на Русь. Були союзниками Володимира Вел. в поході на волзьських болгар. В їх мові було около 50 – 60 % староруських слів. Не хотіли за намовою греків нападати й грабити Русь та вміщуватись в міжособні спори князів. Тому греки спровадили диких половців, щоби витиснули торків з Донецьких степів. Торки весною 1.060 р. переправились під натиском половців на правий бік Дніпра й вислали послів до Ізяслава, Святослава й

Всеволода з проханням о дозвіл поселитися в Причорноморі на Захід від р. Інгулець. Це була віддаль від Києва у воздушній лінії на 400 км., від Переяслава на 320 км. і ріки Дніпра, а від Чернігова 500 км. Але Всеволод, гр. агент, дістав наказ вигнати торків з Правобережжя. Він намовив Ізяслава й Святослава, разом зібрали великі армії й виступили проти торків. Торки не приймали бою, відступили на південь. Як далеко йшли за ними руські князі, Нестор не говорить. Восени 1.064 р. торки перейшли р. Дунай і впали незлічимою хмарою на Балкан, Македонія, Тракія і Греція були ограблені і знищені. Знищення було таке жорстоке, що європейські греки хотіли покинути Грецію й емігрувати в Малу Азію. Ми знаємо, що греки в критично-грізних випадках вживали бактерій заразливих недуг. Така заразлива хвороба (мабуть, тифу?) так знищила торків, що більша частина їх вимерла, а решта зі страху втекла в чорноморські степи і піддалася на ласку Ізяслава (205 ст. 281), та (70, т. II, ст. 55). Це було дуже дурне короткозоре рішення наших князів, бо на місце торків прийшли половці. Коли б Ізяслав був не послухав Всеволода і оснував союз з торками, ворогами половців, міг продовжувати дальше діло Ярослава-батька, що користаючи зі затишшя після утечі печенігів, сколював стіну між ріками Стугна-Рось поверхнею понад 800 км². Та "прост умом" Ізяслав мав жінку Гертруду, що в усім слухала поради сповідника-єпископа з Польщі, що був на грецькому удержанні, що його ім'я наш Нестор заховав. Все, що греки плянували на замку Всеволода, з тим згоджувалася Гертруда, що її Ізяслав, пригадуючи матір Ірену, що була дорадником Ярослава, в усьому слухав. Що Гертруда мала латинського сповідника, як і жінка Святополка Райнберна, свідчить її молитвослов т. зв. "Кодекс Гертрудіанус" в якому молитви були писані латинкою. Між ними є молитва "AD SANCTUM PETRUM". Це був псалитир редакції архієпископа Екберта з Триєру, під назвою "CODEX GERTUDIANUS IN CIVITATE, TRIER", про що говорить в своїй монументальній праці др. Григор Лужницький (118, ст. 81). Що Ярослав мав промитий гр. лікарями мозок в недовзі перед смертю, свідчить факт, що він поділив синів нерівно. По наглій смерті сина Володимира, Ярослав дав Новгородську й Псковську землі Ізяславові разом з Києвом, землі Турово-Пинську, Деревську й Полянську. Другому синові Святославу дав Чернігівщину, Радимичів вятичів та Тмуторокань і муромську землю поміж мещерю й Суздадем, що контролювала торговий шлях Десна-Ока. Південну Сіверщину вододілом рік Трубеж, Сула, Псьол, Ворскла до р. Дінця з м. Переяславом, Ростовську, Суздальську, Білозерську й Мещерську землі дав Всеволодові. Як бачимо, майже 3/4 Руської імперії посіли три найстарші брати. Четвертий син Ігор, жонатий з німецькою княжною, дістав лише Волинь (столиця Володимир Волинський). Вячеслав, п'ятий син, жонатий з нім. княжною, дістав місто Смоленськ з округою у верхівях рік Дніпро-Сож. Ростиславові, синові Володимира, дідо дав внукові Галичину.

Коли "прост умом" захланий Ізяслав в 1.052, році одержав після смерти Володимира Новгород, Ізяслав поставився до княгині Оди, що була своячкою нім. імператора і сестрінкою папи Льва IX, її двох малих сиріток – 8-літнього Ростислава і 5-літньої сестрички – так ворожо і нахабно, що Ода, боячись

за життя дітей і своє, закопала вночі в землю дорожчості зі свого посагу і королевої Ірени, гроші мужа і з дітьми втекла від Ізяслава ніччю в Саксонію (65, ст. 110). Після їх утечі Галичиною від Кракова до Збруча і Карпат володів титулом сеніора-король Ізяслав. Він не знав, де поділася — зникла княгиня Ода з дітьми і тішився великою Галичиною.

Так виглядала імперія Ярослава в 1.050 році. Це був докладно уложений плян гр. політики після характерів Ярославових синів. Ще поза засягом синів Ярослава лишилося князівство Полоцьке Всеслава, сина Ярославового сателіта Брючеслава, що помер 1.044 р. Всеслав — енергійний, хитрий також гр. сателіт. Чому Ярослав дав такі малі уділи Ігореві й Вячеславові є загадкою. Оба вони при смерті Ярослава були одружені й мали діти.

Переходимо до літопису. 1.056 — 1.057 роках вмирає наглою смертю 23 — літній здоровий Вячеслав князь Смоленський і полишає маленького сина Бориса. Тепер приїздять Святослав і Всеволод в Київ і намовляють Ізяслава відібрати в Ігоря Волинь і пересадити його в Смоленськ, а вдову з маленьким Борисом перекинути в Тмуторокань. І прост умом Ізяслав годиться. Ігоря силоміць перекидають в Смоленськ. Та за вдовою і сином Вячеслава стають в обороні голяди. Прост умом Ізяслав іде на них війною і бе їх з поміччю обох Юд 1.058 р. В 1.059 р. всі три увільнюють свого вуйка Судислава з порубу (взявця в землі); присягли, що не замордують його і після 24 літ тюрим він постригся в ченці. Судислав був сином німецької графині, останньої жінки Володимира, що після смерти грекині Анни оженився в початках 1.012 р. Нестор затаїв нам її імя, про що ми знаємо. В 1.059 р. Судислав мав 47 літ міг як стрий Ярославичів домогтися князівства, а може і трону, чого Ярославичі боялися, тому одні другому взаємно присягали (511 ст. 91 та 510 ст. 143). В 1.060 — 1.061 р. в тому самому Смоленську помер нагло брат Ігор (65, ст. 118 — 121), полишив двох синів Давида і Всеволода. (469, 470). Де виховувалися сироти, не знаємо. Дуже можливо, що в тети Доброніги в Кракові. Доброніга була дочкою нім. княжни, а мати Давида і Всеволода була також німкою. Обидві знали німецьку мову, могли бути також посвоячені. Припущення беру з приміру, що Давид, за Нестором, був причиною осліплення Василька Ростиславича.

Повертаємо до трьох Ярославичів. Волостю Ігоря Смоленськом поділилися Всеволод і Святослав. Після поділу волости Ігоря вже не було що ділити. Лишилися два закланні прост умом Ізяслав і Святослав і грецький ставленник Всеволод. Щоби їх порізнути греки уживають степовиків — куманів, званих в наших літописах половців. Гальське "CUMAN" це посудина на молоко. Кумани — це молокоїди. Кумани мали великі стада коров, овець і коней (кобил). Половці звалися тому, що барва їх волосся була достиглого жита чи вівса. Люди дуже білошкірі, блідолиці, не монголи (257, ст. 96) та (4. т. 13, ст. 507). Назва кіпчак може походити від шатер у виді кіпця. Їх мова також не була монгольська, це галузь наших турів, їх мова мала багато словянських слів. Це свояки печенігів і торків. Французький хронікар Роберт де Клярі говорить: "Це народ суворий, що ніколи не орав, не сіяв, не мав хат, жив молоком, сиром і мясом. Зимом вилазили зі своїх шатер і робили напади на сусідів. Кожний з них мав щонайменше 19 — 12 ко-

ней". Половців я описав подрібно і докладно в своїй невиданій праці. Того року (1.055 р.) прийшли половці вперше під проводом хана Болуша і за Нестором "створиша мир з Всеволодом". В дійсності Болуш як союзник греків прийшов устійнити з Всеволодом спільність дій проти торків, про що ми знаємо. В лютому 1.061 р. половці під проводом хана Іскала мали побити армію Всеволода. Але що найдивніше, що той Іскал, після побіди над Всеволодом, за Нестором, не облягав Переяслава, навіть Нестор не знає, де відбувся той бій. Він говорить: "Всеволод же нзъидо против імь (Іскала) и побідіша Всеволода и воевавши отъидоша". Таких джентельменських боїв історія воєн не нотує. Навіть не гнався за побитим Всеволодом "отъидоша". Тут Нестор заховав, що це була дальша змова на знищення Ізяслава. Десь в початку 1.059 р. повернув зі Саксонії 15-літній Ростислав до тети Анастазії і угорського короля Андрія зі старим Вишатою, сином новгородського посадника Остромира, що був на вигнанні опікуном і кормильцем Ростислава. Він прохав тету помогти відібрати в Ізяслава Галичину. Тета Анастазія з угорськими полками на основі тестаменту Ярослава відібрала 1.060 р. Галичину і посадила в Перемишлі на трон Ростислава, що одружився з угорською княжною, братанкою короля Андрія (65, ст. 110 — 111). Галичани були вдоволені, бо Ростислав знизив податки. В 1.061 р. помер король Андрій, а в 1.063 р. померла Анна, дочка Андрія й Анастазії, жінка чеського короля Вратислава II. Вратислав жениться вдруге зі Сватовою дочкою Доброніги і Казимира I Відновителя. Король Ізяслав з поміччю сина Доброніги Болеслава II осінню 1.064 р. нападають на Ростислава так несподівано, що відтинають йому шлях на Угорщину (ібід ст. 112). Ростислав утікає в Тмуторокань, звідки виганяє Святославового сина Гліба (ібід) та (497 ст. 92). В 1.066 р. Святослав іде походом на Ростислава. Нестор говорить, що Ростислав не боявся стрія з народом Тмуторокані, але пошанував старші літа стрія і вступився з міста. Святослав привернув Глібові княження, полишив йому більше війська і повернув до Чернігова. Та заким Святослав дійшов до Чернігова, Ростислав побив і вигнав Гліба вдруге, що вже більше не вертався в Тмуторокань. В 1.067 р. полоцький князь здобув за грецьке золото Ізяславів Новгород і Псков. Полоцьке князівство було невелике. Новгород і Псков були укріплені і мали залози Ізяслава. Коли Всеслав ті міста здобув і розпочав війну з Києвом, то він мусів мати наєму армію з ятвягів або фінів. Він так основно пограбував Новгород і Псков, що познімав навіть з дзвіниць дзвони (497, ст. 93) Всеслав мав 7 синів. (Дуже можливо, що він хотів Новгород і Псков для своїх синів (469, 13, II). У відповідь три Ярославичі вибралися зимою на Всеслава. Вони здобули місто Мінськ і вирізали все населення, а місто знищили. Всеслав спішив на рятунок Мінська. Обі армії стрінулися 3.3.1.068 р. на ріці Немізі і в кривавому бою полочан сильно побито, а Всеслав рятувався втечею (497, ст. 93 — 94). Не знаємо, хто помагав Всеславові, але він не здавався. Війна затяглася до 10.УІ. Ярославичі того дня навязали з Всеславом звязок і всі три присягли (цілували хрест), що хотять створити з ним мир. Коли Всеслав з двома синами переїхали на правий бік Дніпра, Ярославичі арештували їх, привезли до Києва, і всадили в поруб (65, ст. 120). Після того поділили Русь в той спосіб, що Ізяслав взяв Полоцьк,

Новгород відступив Святославі, а Святослав Смоленськ Всеволодові.

Як бачимо, 15 літ від смерти Ярослава Ізяслав веде безперервні війни. Перша війна з ямами-фінами, відтак війна з Ростиславом, відтак війна зі сосолами (ліви й семигола). Відтак майже дволітня війна з Всеславом. Це все коштувало суми гривень. Не знаємо, скільки Ізяслав заплатив Болеславі, синові Доброніги, за вигнання Ростислава з Галичини. Ізяслав мусів накладати великі податки на народ. Це використали греки і настроїли киян проти Ізяслава.

Пригляньмося Візантії. По смерті Мономаха і Зої 2.1.1.055 владу обняла її сестра Теодора, що померла в рік після Мономаха в 1.056 р. Вона визначила на свого наслідника Михайла Стратіотика, що його скинув з імператора Ісаак Комнен 8.6.1.057 р. За Мономаха наступив розрив церков. Ісаак Комнен був ставленник патріярха Керулярія, що довів до роздору церков. Ісаак був представник війська. Він побачив, що державний скарб, нагромаджений Василем II Болгаробійцею, був порожній. Патріярх Керулярій вів протиримську політику, а київські князі, окрім Всеволода, були жонаті з католичками. Всеволодний Керулярій поставив собі за ціль відлатиншити Русь. Хоч державний скарб був порожній, патріярший був повний і від розламу церков 16.7.1.054. Він систематично з гр. дипломатією, з огляду на старі літа цариць Зої й Теодори та їх старих мужів, перебрав ведення грецезації гр. розлогих провінцій. Знесення болгарського архієпископства та вигнання єпископів через стару Зою і Михайла IV було ділом Керулярія, Коли ж Ярослав вибрав митрополитом Іларіона, Керулярій, як і Василь II, розробив плян відримщення Русі і розбиття на уділи. Він широко розбудував шпигунсько-церковну сітку на Русі, головою котрої був Ефрем, сповідник Ірени — жінки Всеволода, що кермував його інструкціями за золото на місці з Переяслава. За Керулярія церковні маєтки у Візантії так розрослися, що Ісаак Комнен рішився конфіскувати деякі на державний скарб. Це привело до конфлікту з всеволодним патріярхом (205 ст. 278 — 280), але визначена ним церковна політика велася колективно дальше Це для орієнтації. Під тиском всеволодного Керулярія брати Всеволод і Святослав натиснули на Ізяслава, щоби він прийняв Ефрема, іменованого Керулярієм митрополитом Києва. Ізяслав не мав своєї власної політичної лінії, в усьому слухав обох братів і жінки Гертруди. Тому мабуть після смерти Ярослава в кінці 1.054 або в першій половині 1.055 р. митрополит Іларіон під тиском Ізяслава вступив до Печерського монастиря. Це могло викликати нехіть і обурення киян на Ізяслава та протест Новгородського єпископа Луки Жидяти (Новгород належав в тому часі до Ізяслава), що виступив в обороні Іларіона. Митрополит Ефрем заборонив, на донесення холопа Дудики, єпископові Луці виконувати єпископські чинності і покликав його на покуту в котрийсь з Київських монастирів. В 1.058 р. єпископ був оправданий і повернувся на владичий престіл в Новгород. Дудиці за клевету обрізано ніс, губи і обі руки (Новгор. і Никон, літописи). Згадаємо, що єпископа Луку, як також Іларіона, іменував ще скликаний королем Ярославом собор єпископів 1.051 р. Ефрем прийшов з Іреною 1.046 р., він в 1.058 р. році помер. Хто був митрополитом після Ефрема, докладно не знаємо.

Зломання Ярославичами присяги, даної Всесла-

вові, заогнило ще більше відносини киян до Ізяслава, бо Всеслав був замкнений в Києві. Хоч всі три брати присягали нетикальність Всеслава, всю вину за уязнення звернули на Ізяслава. Монах Антоній, що був пресвітером в Печерському монастирі (пресвітер — це старий заслужений священник, гр. ПРЕСБИТЕРО-старий), виступив публічно перед піблікою Києва і назвав Ізяслава нечесним кривоприсяжником. В той спосіб авторитет Ізяслава був понижений і ґрунт до революції підготовлений.

В січні 1.068 р. став імператором енергійний генерал Роман Діоген. Він найняв половців, щоби покінчити з католицьким Ізяславом. Нестор говорить: "В 1.068 р. прийшли половці у великій силі на Русь". Всеволод знав про напад, тому заздалегідь попросив на поміч Ізяслава й Святослава. Брати стали табором над рікою Альтою. Тут Нестор ховає знова якусь зраду, бо вставляє 2 великі сторінки в літопис про кару Бога за гріхи. Бій з половцями затаєний. Провід злучених армій віддано Ізяславі. Пролізло 5 слів "У бивше ноци, поидоша противу себе". Можливо, що брати, віддаючи Ізяславі провід армії, намовили його на безумство напасти вночі на половців не знаючи їх сил, терену бою, ані розположення їх (центр — крила). Це була зрада Всеволода, що знався з половцями від 1.060 р. оснування миру з ханом Болушем. В 1.062 Всеволод поновив той мир з ханом Іскалом. Відтоді до 1.068 р. про половців не чути Раптом половці появляються в тому році. Всеволод має час повідомити Ізяслава і Святослава, ті мають час зібрати військо і прийти над р. Альту, де на них чекав Всеволод. Половці не атакують Всеволода, чекають щоби прийшли Ізяслав і Святослав; не граблять, чекають в шатрах щоби їх бити. Це така нісенітниця Нестора, що можна лише дивуватись. Повторив її Грушевський, що не мав поняття про військовість. Всеволод і Святослав, передаючи провід армії Ізяславі, дораджують, що добре було би вдарити на половців в сні. Це була пастка на Ізяслава обома братами й половцями за гроші імператора Діогена. На основі топографічної карти околиць р. Альти спробуємо приблизно відтворити захований Нестором той нічний бій, що заважив на будучому Русі. Нестор говорить, що бій відбувався вночі на р. Альти. Альта — мала річка, впливає з "Летського поля", де відбувався історичний бій Святополка з Ярославом 1.019 р. Альта коротка, около 35 км, річка, пливе на південний схід і впадає в більшу р. Трубеж. Половці прийшли вододілом рік Удай, Сула, Псел, Ворскла і чекали на прихід руської армії десь поблизу летського поля, 50 км. на схід від Києва і 75 км. на північ від Переяслава. Від Чернігова до місця бою було звиж 100 км. Як бачимо, половці, замість бити кожного зокрема, дають можливість зійтись всім трьом арміям разом. Всеволод уложив плян бою з половцями за посередництвом гр. звязкових, кілька днів, а може тижнів, перед боєм. Передаючи начальний провід Ізяславі, вождь зі своєю армією мусів стояти в центрі. Фронт бою схід-захід. Святослав — ліве крило, Всеволод — праве крило лицем до сходу. Ізяслав в центрі атак приспішує, оба крила сповільнюють. В той спосіб вночі половці відрізали центр і почали окружувати Ізяслава. Почалася паніка. Обидва зрадники — Святослав і Всеволод — завернули свої армії на північ в Чернігів і на південь в Переяслав. Ізяслав стратив більшість своєї армії вбитими й полоненими. З малою частиною

перебився до Дніпра, допав човни і втік до Києва. Не знаємо, як і де до Ізяслава долучився Всеволод. Що половці не гналися за Всеволодом і Святославом, свідчить факт, що Святослав мав час перевезти свою армію через р. Десну, що в околиці Чернігова є глибока й широка. Половці, замість гнатися за обома зрадниками, переправилися на правий беріг Дніпра, розсипалися на малі відділи й почали грабити околиці Києва, Видубича, Білгорода і Звенигорода. Ізяслав був скомпромітований і перестрашений. Кияни бачили, що половці граблять малими відділами, скликали на Подолі віче, просили дати їм коні й зброю, і сказали, що коли Ізяслав боїться, підуть на половців самі. Ізяслав за радію Всеволода не хотів дати киянам зброю, бо боявся, що обернуть її проти нього. Ізяслав був скомпромітований і мав багато вад. I. Був нерішучий і боягуз; II. не мав власної думки та ініціативи накидати свою волю другим; III. захланність на уділи слабших братів; IV. безмежне довіря до грекофіла Всеволода, що разом з Святославом, накидав Ізяславові грецькі пляни. Ізяслав їх виконував аж до скомпромітування себе перед народом. V. Як боягуз не вмів поривати армію за собою. VI. В усьому слухав Гертруди, що слухала свого сповідника лат. єпископа, що міг бути на гр. службі. Коли Ізяслав за намовою Всеволода відмовив видати киянам зброю й попровадити в бій, кияни підняли загальний бунт—революцію, випустили з арешту Всеслава з його синами і проголосили Всеслава князем Києва. З боязни за свою рідню (3 малі сини і дочка) Ізяслав зі своєю гвардією й двірською обслугою за радію Всеволода поїхав у Польщу 15.10.1.068 р. Чому Всеволод втік за Ізяславом в Київ, чому розярював бунтівниками фразами з сіней палати товпу, чому ніби сваркою піддавав товпі, що робити, напр.: "Може ви (товпа) хотіли б ще випустити арештованих?" (Всеслава й киян). Коли ж бунтівники випустили Всеслава і проголосили своїм князем, чорний дух Всеволод порадив Ізяславові втікати, що той боягуз виконав на радість Всеслава і Всеволода. Всеволодові, що сварився з бунтарями й помагав бити Всеслава, не сталося нічого. Він поїхав у свій Переяслав спокійно, обладований скарбом Ізяслава, бо за Нестором палату Ізяслава пограблено і забрано: "безчисленное множество злата и серебра и кунами и білію". (497, ст. 95). Нестор говорить: "Се Бог яви силу крестную на покаяніе землі Русской, де не преступають честного креста ціловавше его". Нестор говорить, що Бог покарав Ізяслава за те, що він цілував хрест—присягав, що не арештує Всеслава. Але той хрест цілували—присягали всі 3 брати—Ізяслав, Святослав і Всеволод. Всеволод з того київського бунту вийшов сухо як качка з води, зрабувавши золото Ізяслава. Його грецький Чесний Хрест не то що не зачіпив, але поміг заграбити золото брата. Щобільше, Нестор говорить, що після утечі з—над Альти Святослав мав 3.000 воїнів і половці прийшли під Сновськ 60 км. на схід від Чернігова над р. Сновом. Половців було 12.000. Святослав кинувся на них 1.11.1.088 р. і так розбив їх, що багато утікаючи, потопилося в ріці Снові, а князя їх Святослав зловив руками. І знова Нестор пробрехався; що Святослав побив половців, це факт, але що багато їх потопилося в Снові—це брехня, бо місто Сновськ було на лівому березі р. Снова, тому половці втікали на південь в степи, а не через р. Снов на північ. Це ясне: I. Святополк мусів перейти Снов на південь. II. Доказ, що Свя-

тополк сам розбив в четверо сильнішу армію половців. Тому нічна ніби битва над Альтою була зрадою Всеволода, для скомпромітування Ізяслава і викликання революції проти нього. На тій революції виграв Всеволод, присвоївши багатий скарб Ізяслава. Грушевський говорить, що Сновськ був при устю ріки Снова в Десну, але літописний Снов, теперішній Сновськ був віддалений 50 км. від устя Снов—Десна (карта Русі від X—XIII ст.). Ізяслав не втік за родиною (погоні за ним не було), а виемігрував з дружиною й вірними боярами до тети Доброніги в Краків. Чим заплатив Ізяслав за поміч синові Доброніги Болеславови Смілому, Нестор не говорить.

В квітні 1.069 р. Ізяслав зближався з польською армією до Києва. Всеслав вийшов проти нього з армією під Білгород на правому боці р. Ірпень, 20 км. на південний захід від Києва. Вночі він утік з—під Білгорода в Полоцьк. Кияни без вождя вернулися в Київ, скликали віче і післали послів до Святослава і Всеволода зі словами: "Ми зле створили, що вигнали свого царя (Нестор говорить—князя), він нині веде на нас лядську землю. Прийдіть в город отця свого княжити. Коли не схочете, то нам неволя (примус) зажегши город (запаливши Київ) йдемо в грецьку землю". Грушевський пояснює слова послів в той спосіб: "Ці слова не могли нічого означати, як тільки заклик котрого з них на князівство" і покликається на слова "пойдіте в град отця свого княжити" (70, т. II ст. 58). Чи підпалити місто і втікати в Грецію—це є заклик братів на княження—полишаю осудові читача. Це речення проскочило в одному Ніконівському літописі і не означає нічого іншого як те, що кияни робили революцію за грецькі гроші. Кермував революцією Всеволод на спілку з Всеславом, що після утечі ограбив скарб Ізяслава в тисячі гривень золота і срібла і вивіз ніччю в Переяслав, а народові дозволили грабити куни і білки. Ось чому Всеслав утік з—під Білгорода в Полоцьк, куди він вислав золото і срібло, зі своїми синами, що сиділи разом з ним в арешті, зараз після утечі Ізяслава. Після заклику киян Всеволод і Святослав вислали посольство до Ізяслава, щоби він "не вів ляхів нищити Київ, бо то місто їх вітця і наша спільна батьківщина". Щоби не розпочинати війни з братами, Ізяслав після наради з Болеславом, задержав польську армію коло Білгородської твердині, де були запаси поживи з руськими інтендантами (доставцями поживи для армії ляхів), а сам вислав у Київ свого сина Мстислава, що порухувався з бунтівниками. По—перше спалив Поділ, центр бунту, 70 провідникам відтяв голови та багато винних осліпив "а других погуби не іспитавше" тобто без переслухань. Це так вплинуло на киян, що коли Ізяслав з Болеславом зблизились до Києва, товпа киян вийшла з хлібом і сілля просити свого царя о ласку. Ізяслав з Болеславом прийшли під Білгород коло 15.4.1.069 р. До Києва увійшов Ізяслав і сів на золотокванім троні свого батька 2.5.1.069 р. Нестор говорить, що люди почали вбивати в Києві ляхів як за Болеслава I 1.016 р. Та це видумка Нестора, бо за польською історією Болеслав в половині берня був вже в Кракові. В Київ за грецьким пляном прийшли оба зрадливі брати з родинами повинувати Ізяславові шасливого повороту. Святослав мав гарну дочку Предславу. Болеслав був нежонатий, залюбився в ній і мабуть в Києві повинчалися. Відбулося гучне весілля. Грекам удалося виконати ще

один підлий плян проти Ізяслава. Предслава в тому році мала 17 – 18 літ. Мама й жінка Болеслава II були руськими княжнами (236, ст. 36). Це все Нестор затаїв від нас.

Повернувшись з Києва Болеслав коронувався королем Польщі. Син його Мешко II, по смерті батька около 1.081 р. повернувся з мамою в Київ і оженився 1.088 р. з руською княжною, але в рік пізніше помер, може також отруений. В Києві тоді панував Всеволод (469, В I). Повертаючи до Ізяслава після повороту в Київ, то він відібрав знова Полоцьк у Всеслава то почав будувати у Вишгороді церкву святих Бориса і Гліба, в яку плянував перенести зі старої церкви їх мощі. Та коли церква була докінчена, Ізяслав оголосив в Київщині дату перенесення. Цим Ізяслав хотів доказати киянам, що він дбає про св. мученків. Та на то свято прийшли і обидва зрадники – Всеволод з єпископом Петром і Святослав. При небувалому здвизі народу брати Ярославичі перенесли мощі святих до нової церкви 2.5.1.072 р. Того року, не знаємо дати, Всеслав відібрав в Ізяслава Полоцьк, а може Ізяслав віддав йому сам, не довіряючи братам. А бояться він мав чого. Святослав був тестем Болеслава II. Нестор, ховаючи ті події від нас, говорить: "В льто 6581 – 1.073 р. Воздвиж діавол котору (міжусобицю, зависть, ненависть) въ братім и биста съ единого Святославъ съ Всеволодом на брата великого князя Изяслава: и совокупившеся идоша на Изяслава, он же не возможе стати противу ихъ иде въ Ляхи." Дня 22.3.1.073 р. Святослав і Всеволод зайняли Київ. (497, ст. 100). Ізяслав не мав часу зібрати армію, напад був несподіваний. Він, навчений попереднім досвідом, забрав касу й дорогоцінності та зі своєю гвардією й ріднею, подався на захід до тети Доброніги, плянуючи при її впливі намовити Болеслава II до помочі. Ізяслав думав, правдоподібно, задержатися в Перемишлі. Там найняти армію і вигнати зрадливого Святослава з Києва. Та Святослав із Всеволодом вибралася походом на Галичину і вигнали Ізяслава в Краків. Посли Святослава з'явилися з дарами в Кракові перед приходом Ізяслава. Коли Ізяслав з'явився в Кракові, Болеслав зустрів його холодно, майже ворожо. Він за намою матері взяв від Ізяслава кілька тисяч гривень, але, вимовляючись війною з чехами, обіцяв поміч пізніше. Нестор говорить: "И взяша Ляхове все богатство у него, и показаша ему путь отъ себе" (прогнали, 497, ст. 100). Після вигнання Ізяслава з Польщі оба захланні брати поділили осінню 1.073 уділ Ізяслава між себе. Київщину взяв Святослав, а Волинь й Турівську землю Всеволод. Грушевський не простудіював чергування подій, говорить, що "Болеслав і сей раз не відмовив Ізяславу своєї участі (помочі)", що не згідне з фактами. Болеслав був тоді в затяжній війні з чехами. Вигнавши Ізяслава з Кракова й загарбавши його скарби, Болеслав попрохав тестя о поміч проти чеського короля Братислава II (1.061 – 1.092 р.). Війна між чехами і ляхами мала дві причини. І. Ляхи, Казимир зв Відновитель, скріплений нашим Ярославом не-мудрим, відібрав чехам Шлезьк. За князя Бретислава, 1.050 р. нім. імператор Генрик III, щоби закінчити чотирилітню чесько-лядську війну, на Кведлінбурському соймі народів видав вирок, що полишив ляхам Шлезьк. За ти ляхи, Казимир і його нащадки, обов'язалися платити щорічно чехам 30 гривен золота і 500 гривен срібла. Казимир платив. Його син Болеслав II, ко-

ристаючи з війни за інвеститури між папою Григором VII і Генриком IV, перестав платити чехам рент і перейшов в табор папи проти Генрика IV, і його васала Вратислава II. Болеслав II, зять Святослава від 1.060 р. вів війну з чехами, але кожний раз програвав. Вратислав II, здібний вожд, перший король Чехії (коронований 1.085) бив кожний раз Болеслава II Польського (Ческо-словенська властівєда). Ось чому Болеслав II попросив помочі тестя, і Володимир Мономах, син Всеволода, і Олег, син Святослава, ходили в похід на чехів 1.076 р. (497, ст. 107). Вони зайшли глибоко в Чехію, за Глогов. Нинішня "GOLCOW JENIKOV". Там за тестаментом Мономаха він перебув 4 місяці. Болеслав тоді пішов в поміч саксонцям, що ними проводив Отто з Нордгайму. Коли Отто получився з турингами 1.074 р. (нашими турами) Генрик IV знайшовся в небезпеці. Королева Ренського Палатинату прислала Генрикові поміч, він розбив саксонців 1.075 р., але повстання сасів не було здушене. Щоби піддержати сасів проти Генрика, Болеслав II поклякав швагря Мономаха, щоби стеріг Польшу від Вратислава II, а самий виправився піддержати повстання саксонців. Ось чому Мономах з Олегом стерегли 4 місяці Польшу в 1.076 р. (4. т. 20, ст. 34) та (510 ст. 164 і 270). За той чин папські легати коронували того року Болеслава королем Польщі (510 ібід).

Повертоємо до Ізяслава. Вигнаний Болеславом, Ізяслав удався до німецького цісаря Генрика IV, в січні 1.075 р. був в Могунції – столиці Генрика IV. Він зложив Генрикові великі дари і просив о мілітарну допомогу проти брата. Генрик вислав до Святополка, з наказом віддати королівство, каноніка Бурггарда, зі сестрою якого був Святослав жонатий. Як бачемо, то Генрик Ізяслава ошукав, хоч і взяв дари. На час, доки поверне, Бурггард, Генрик віддав Ізяслава в опіку лужицького марграфу Деде II, в товаристві котрого він прийшов до цісаря. Лужиці – це земля лужицьких сербів, нинішня "LUZATIA". Серби лужицькі витримали страшну германізацію. Ще в 1.880 р. говорило сербською мовою 185.000 сербів. Перепис 1925 р. виказав 62.000. Видають денник "SъRBSKE NOWINY". Отже Деде – дєдо це сербське імя провідник, старинний вожд дїдо – Деда. З тих лужицьких марграфів було 7 Дєдів, а 2-ох Тімів може (Тимотеїв.), 7 Дитриків (може, Дмитриків?). Ось куди пішов вигнаний Ізяслав, що не знав німецької мови і правил авдієнції німецьких царів. (Звідки він знав Деда II, ми мабуть ніколи не дізнаємось. Генрик IV мав в тих часах столицею замок в місті Госляр в джерелах р. Окер, що впадає до р. Везери. Правдоподібно, в тому замку мав король Ізяслав авдієнцію (4. т. 20, ст. 33). З Генриком IV ми ще зустрінемось в історії Руси. Коли Бурггард повернув від Святослава, він привіз Генрикові стільки золота і срібла, що хроніст Лямберт говорить: "дотепер в Німеччину ще ніхто стільки золота і срібла не привозив". Та Деде (о) лужицький поінформував Ізяслава, що між папою Григором VII і королем Генриком III існують напружені відносини, що закінчатся війною, бо ціла Німеччина поділена на сторонників папи і Генрика. Марграф Деде сполучив в 1.069 р. дві мархії разом – свою і свого сусїда Отта графа Орлямінде, що помер 1.062 р. і полишив три дочки: Кунегунду, Аделаяду і Оду. Деде II з першою дружиною мав 5-ро дітей. Його перша дружина Ода померла 1.068 р. Деде одружється вдруге з Аделаядою 1.069 р., вдовою по графі Орлямінде.В

тому замку він жив в 1,075 р. в часі приходу Ізяслава. З трьох повище згаданих дочок марґрафа Орлямінде найкращою була Кунегунда. Ізяслав приїхав в Німеччину зі сином Ярополком—Петром, що мав 24 роки. Кунегунда і Ярополк полюбилися і побралися. (Історія Німеччини) та (469, В II). Папа Григорій VIII коронував Ярополка в імени батька на короля Руси, а до короля Ізяслава вислав листа, що закінчується словами: "Тому нехай знає Ваше шляхотне величество, що якої—небудь допомоги будете просити, Ваше прохання постійно осягне успіх". Цей лист висланий з посольством до кор. Ізяслава 17.4.1.075 р. Папа в ньому титулує Ізяслава титулом "REX" — король. В три дні опісля папа писав лист до Болеслава ляхцького і титулує його титулом "DUX" — князь та нагадує йому повернути забрані у Ізяслава гроші та помогти мілітарно відзискати для Ізяслава престіл. В маю 1075 р. папські послы були вже в Кракові. Але Болеслав не міг виступити проти тестя, а противно втягнув Святослава в пропапський табір, що вислав 1.076 р. Володимира Мономаха і Олега Святославича в піврічний похід проти чехів, що нам знане.

Той руський похід поміг Болеславові дістати від папи корону. З тої причини король Ізяслав мусів зі своїм сином і обома дружинами Гертрудою і Кунегундою бути дальше гостями свахи Аделі і марґрафа Деда II, що помер зимою 1.075 р. (469, В II). В грудні 1.076 р. помер Святослав. Це розв'язало руки Болеславові. В січні на троні київських королів сів Всеволод. Ізяслав приїздить в Краків, Болеслав звертає йому гроші і дає поміч. Чи Болеслав вів похід особисто, Нестор не говорить. Длугош говорить, що вів Болеслав. Всеволод зі своєю армією зустрів Ізяслава, але кияни за три роки засмакували вже окупації чернігівців і переяславців і порівняли, що свій король був найліпший. Тому за Длугошем вітали Ізяслава зі слюзами радості в очах.

Тепер Всеволод повернув в Переяслав, а сина Володимира, званого Мономах, посадив в Чернігові. Ізяслав задержав лише те, що мав перед першим вигнанням. Всеволод мав майже 2/3 Руси. Але Всеволод і Святослав загарбанням чужих уділів натворили т. зв. "ізгоїв" (князів без уділів). Того 1.077 р. було їх вже 9—ть.

Олег Святославич і Борис Вячеславич привели половців і розбили армію Всеволода на ріці Сожиці 1.078 р. Багато визначних бояр Всеволода, що втік в Переяслав, було побито. Коли половці відійшли, Всеволод прийшов в Київ, розцілувався з Ізяславом, почав плакати та крізь плач оповідати про розгром своєї армії. Він прохав Ізяслава поміч та звинявся, що то Святослав був причиною вигнання. Добродушний і довірливий Ізяслав повірив. Зібрав армію і пішов на поміч фальшивому Всеволодові зі своїм сином Ярополком. Олег Святославич і Борис Вячеславич знова привели половців. Чернігівці замкнулися й завзято боронилися. Олег і Борис з половцями йшли їх рятувати. Всеволод з Ізяславом пішли проти них. Битва відбулася коло нинішнього села Нежин на р. Остер (510 ст. 271). Бій вели Мономах і Ярополк. Ізяслав і Всеволод стояли разом і приглядалися боєві. Серед боевого крику і гамору надіхав кіннотчик бігом зі запліччя і ударом в плечі пробив списом наскрізь Ізяслава (але не Всеволода). Атенататчика самозрозуміло не зловлено. Ізяслав впав долілиць мертвий. Його син Ярополк бився дальше, не знаючи що його батько вбитий.

Половці й Олег були побиті. Борис згинув в бою. Шойно тоді сказали Ярополкові, що його батько вбитий, а Всеволод, що стояв побіч, не заторкнений і не знає, хто вбив Ізяслава. Так уміли греки руками свого "холуя" Всеволода викінчити чотирьох братів, жонатих з католичками і їх синів, як побачимо пізніше. Грекофіл Грушевський обсипає Всеволода епітетами "хитрий, обережний, вирахований, побожний", і т.п. Привезли тіло Ізяслава під Київ човнами. Цілий час повороту з-під Чернігова плакало за ним військо і син Ярополк. Весь Київ вийшов на зустріч своєму мертвому королеві. Літописець говорить "Плакася по немь весь городь Киев, и принесли положиша тіло его в церкви святца Богоиодица (Десятинній), вложиша в раку мраморяну. Бь бо Изяслав муж красень взоромь і тілом великь, кривди не навидя, любий правду, не воздая зла за зло" і т.д.

Торкнемося ще дружини Ізяслава Гертруди, що була дочкою Мешка II й німки Рикси, за проф. М. Чубатим — Ріхеци. Це була освічена як на ті часи жінка, знала мови німецьку, латинську, польську й руську. Була дуже побожна. На її молитовнику є дві мініатюри. На одній є Ярополк і Гертруда, на другій Ярополк і його дружина Кунегунда.

Характеристика Ізяслава: Був це без сумніву добродушний легковірний король. В інших обставинах це був би взір християнина. Пири Володимира вплинули відемно на його молодих синів, що передали алькоголічну вдачу внукам Володимира. Вдачу алькоголів ми простудіювали. Ізяслав і Святослав не виливали алькоголь за ковнір. Зате Всеволод, за літописом, уникав алькоголів. Синів Володимира й Ярослава виховували грецькі учителі. Ми знаємо, що душа дитини це м'який віск, якому можна надавати різні форми. Грецькі вчителі вчили, що цісар—імператор є вибранцем Бога і над ним чуває Око Провидіння. Він є абсолютним володарем держави, найвищим суддею, джерелом права, опікуном церкви, оборонцем віри, законодарцем, вождем армії й цілої адміністрації. Він рішає про війну і мир, його вироки є невідкличні в справах держави й віри. Бо всі права і закони, що він видає, походять з Божої волі і Божого надхнення. (205, ст. 214). Значить коронований цар, помазанець Божий св. олієм (елеєм) є непомильний, бо він робить все з Божого надхнення св. Духом, тому все йому дозволено. Ось чому обидва брати Святослав і Всеволод (як воли провокатори) зверталися о раду до коронованого царя Ізяслава, піддаючи йому думку після отруєння греками Вячеслава перенести вдову з маленьким Борисом в Тмутарокань зі Смоленська, а в Смоленськ перенести Ігоря з Володимира Волинського. Вони вмовили в довірливого і захланного Ізяслава, що королеві все вільно. Тим поступком Ізяслав зломив заповіт батька й скомпромітував себе. І так, втративши авторитет в опінії народу й церкви, по похилій площі докотився до смерті. Це доказ, що 10 Божих завітів обов'язують однаково жебрака і царя, що найкраще проявляється в юдеїв. Це так зв. "зов рідної крові", що вяже народ з Богом, а після вислову Юрія Вашингтона: "Бог є по стороні тих, що є по стороні Бога", тобто зовом рідної крові в імя Божих завітів зєдинені з "НИМ" — Творцем неба і землі. На протязі нашої історії зову рідної крові, тобто любови й толеранції брат брата в імя Божих законів бракне нам від Ярослава до нині, навіть в площині духа одної рідної церкви, ві своїм патріархом.

IZIASLAV

he next oldest of Yaroslav's sons, following the death of Volodimir, was Iziaslav. Born in 1024, he inherited the Kievan throne from his father in 1054. Iziaslav was not a forceful ruler and gradually a triumvirate emerged where the three brothers who inherited the greatest percentage of land attempted to rule the empire jointly. These three were Iziaslav, who ruled in Kiev, Novhorod and Pskov; Svistoslav who received Chernihov and Vsevolod ruler of Pereyasavl'. By 1059 this triumvirate had crystallized and the brothers conducted campaigns jointly. In 1060 the nomadic Turks were driven off. In 1067 Vseslav, prince of Polotsk and grandson of Iziaslav was defeated by the triumvirs, arrested, and thrown with his two sons into a Kievan prison. He had also wanted a part in the joint rule of Rus' lands but the brothers would have none of it.

Towards the end of Yaroslav's reign the Pecheneg threat was for the most part subdued. The respite was brief, however, as the Pechenegs were replaced on the steppes by an even stronger tribe, the Polovtsians (Cumans). By 1068, undoubtedly encouraged by the dissensions among the Rus' princes, the Polovtsians attacked in force and defeated an army headed by the triumvirate at the Al'ta river. Each of the brothers fled back to his own city. While Sviatoslav was able to defend Chernihiv, and Vsevolod, Pereyasavl', Iziaslav faced a popular revolt in Kiev. The roiters freed Vseslav from prison and proclaimed him prince.

(1068). Iziaslav fled to Poland but returned the following year with reinforcements supplied by Boleslav II. Vseslav marched forth to meet Iziaslav, who arrived in Belhorod. Seeing Iziaslav's might Vseslav fled and made his way to Polotsk. The Kievan populace had no alternative but to surrender to Iziaslav. They demanded that he not seek vengeance on the leaders of the revolt. Iziaslav did not do so, but before he entered the city, he sent ahead his son Mstislav who executed many prominent citizens, both innocent and guilty (1069). The Poles were dispatched home again at the first opportunity.

Although the triumvirate was now reestablished it did not last much longer. By 1073, Sviatoslav and Vsevolod had united against Iziaslav forcing the latter to flee once more to Poland. On his flight he took with him a considerable treasure of which he was robbed by the Poles before they too expelled him from their country. Unable to obtain support from any other heads of government, Iziaslav was forced to wait in exile for an opportunity to recover his patrimony.

Meanwhile Sviatoslav established himself as ruler of both Kiev and Chernihiv. His reign was brief, lasting only three years (until 1076). Upon Sviatoslav's death Iziaslav was able to return to Kiev after first promising Vsevolod Chernihiv. The city was held by Sviatoslav's sons, however, who refused to surrender it. Iziaslav and Vsevolod marched on their nephews, and defeated them in battle. During the fighting, Iziaslav was also killed (1078).

СВЯТОСЛАВ II - SVIATOSLAV II

ЯРОСЛАВИЧ УР. 1.027 Р., ПОМ. 1.076 Р.

ахланний, користолюбивий, безоглядний, визутий з моральних чеснот, був третім сином короля Ярослава. Оженений з дочкою графа Етгелера Дітмаршен (469, В. П.). Дітмаршен, це колишнє князівство нашого першого істор. князя Рурика, що за нашим літописом приїхав "ізза моря". Правдоподібно Етгелер був потомком одного з п'ятох братів чи братанків, що комусь з них Рурик передав своє князівство перед відходом до Фрізії. Князівство Дітмаршен це західне побежжя, теперішнє Шлезвік-Гольштайн, поміж ріками Ейдер-Лаба. До 1.866 р. кожний граф Дітмаршен був васалем короля Данії. Шойно 1.867 р. пруський король Вільгельм I. Гогенцолерн прилучив Шлезвік-Гольштайн, разом з графством Дітмаршен до Німецько-прусської імперії (4. т. 18, ст. 656). Як бачимо, то жінка Святослава була ДАНКОЮ, що її імя нам Нестор затаїв. Висватала Святославові Графівну, сестра Єлисавета, жінка Гаральда Гардрале, що по смерті Гаральда бою під Стемфорд-Брідж 25. IX. 1.066 р. вийшла вдруге заміж за данського короля Свена II, що була його третьою дружиною (65, ст. 139 - 153).

Свен II мав 14-ро дітей. Дуже можливо, що Етгелер граф Дітмаршену був посвоячений зі Свеном II (ібід). Так ми докладно обізналися з дружиною Святослава, що привела йому на світ 5-ох енергічних синів і дочку Предславу. Це була вірна, правдиво побожна і примірна дружина, контраст свого чоловіка. Померла 1.080 р. На захланного Святослава впливу не мала. Чоловіком її сестри від першої матері був Бурггард трірський. Про Святослава ми дізналися багато з опису Ізяслава. Це був зависний, нахабний, підлий, заздрий на уділи братів, тупий політик. Був так зненавиджений киянами, після того, як він вигнав Ізяслава з Києва, що вмираючи, казав себе похоронити в Чернигові, бо боявся, що кияни викинуть його тіло з домовини. Ізяслав утікаючи з Києва кожний раз царські регалії забирав зі собою. Коли Святослав захопив нагло зрадою з другим підлим братом Всеволодом Київ 1.073 р., він не проголошував себе королем Руси в церкві св. Софії, де був королівський престіл, єпископом, бо духовенство Києва було проти него, а проголосив себе самий великим князем в літній палаті Володимира на "Берестовім". Ми знаємо, що король Ізяслав удався до нім. імпер. Генрика IV, з великими дарами і проханням о поміч проти Святослава. Генрик вислав послів у провіді з препозитом Бурггардом, жонатим з півсестрою жінки Святослава, тобто півшвагра. Лат. "препозитум", це передній, стоячий не переді, провідник, завідатель, наше парох. Він був парохом катедральної церкви в Тріє-

рі. Трієр оснували тривіри, племя наших Галів, витиснені скитами. Вірили в трійцю богів Дажбога, Перуна й Велеса. Помагали Цезареві в його війнах 56 р. д. Хр. В Тревیری-Трієрі в часах Святослава були церкви катедральна, Пресв. Діви і св. Матея, та кілька монастирів (4. т. 20, ст. 33). Ми знаємо що Генрик IV перебував літом в королівському замку міста Госляр, літнику нім. імператорів в горах Туринського лісу, в джерелах р. Окер. Трієр над р. Мозелею віддалений у воздушній лінії від літниска Госляр на 380 км. Генрик видів великі дари, що їх зложив Генрикові Ізяслав. Він пообіцяв Ізяславові поміч, що її не думав з огляду на тодішні обставини уділити. Він хотів ще грізними словами інтервенції вимантити золота від Святослава. Знав, що найліпше полагодиць ту справу півшвагер Святослава. Він вислав гінця, щоби Бурггард приїхав негайно до Госляр. Він вислав з Бурггардом кілька убраних як на війну нім. лицарів. Наш літопис говорить: Вь літо 1.075 р. придоша послы ізь німецько Святославу. Святославъ же имь богатство свое; они же видівше безчисленное множество злата и сребра и паволоки рїша: "се ничтоже есьть, се бо лежить мертво, бо мужї (лицарї) доишуть и больше сих", і додає літопис також, по смерті цього (Святослава) все имініє разсыпаса разнo. Як бачимо, то Генрик з Бурггардом уложили плян шантажу. Лицарі мали шорстко домагатися, грозячи війною за неуступлення Святослава з Києва. Святослав знав, що кияни не люблять його. Він хотів німців уласкавити, тому привів їх до скарбниці і кожному з них за радою Бурггарда дав якусь кількість гривень. Для Бурггарда також. Щоби перекупити Генрика дав тисячі гривень золотом, сріблом і паволоками-шовком. Видна німці поводилися гордо, бо сказали, що "мужі-лицарі добудуть більше золота" як мав Святослав. І боягуз Святослав, дав дуже багато майна. Нім. хронікар Лямберт Герсфельденський говорить: "Бурггард привіз королеві таку стількість золота, срібла й шовків, що до того часу в Німеччині ніхто не памятав, щоб в один час (за один раз) хтось стільки привіз. Можна собі уявити як сміявся Генрик з дурного Святослава. Це доказує, що Святослав був більше "простумом" - дурніший Ізяслава. Маючи державу простором більшу тодішньої Німеччини, та не сусідував з німцями, дав стільки майна лише за те, щоби Генрик не дав Ізяславові помічі. Лямберт іронічно додає: "Святослаз надармо дав такі великі дари, бо міг то саме дістати без дарів". Грушевський з дурноти Святослава робить Святославові похвалу. Він говорить: "Але німцям Святослав заїмпонував. Очевидно тодішня Русь мала чим заїмпонувати бідній ще тоді й мало-культурній Німеччині". Гарне імпонування! Імпонувати можна силою, але не дурнотою. Даруванням грошей можна заїмпонувати навіть бандитові.

Німці в XI ст. вже не були ані бідні ані малокультурні. Будували багато камінних замків, твердинь, що достояли до нині. Ми будували твердині з дерева і глини. Замки з каменя будовані чужинцями були рідкістю. В 11-ому столітті їх цілком не було. Навіть Київ був укріплений валом з глини. Читач може подумати "не було каміння". Це не згідне з правдою. Дніпро впливає й пливе 250 км. довго. З високорівні 500 – 1.000 високих гір центральної височини. З тої височини на просторі около 100 км. перепливає Десна. Ріки Тетерів і Стир впливають з подільської височини, каменю було до схочу. Але наші князі зависні і захланні воювали між собою й грабили одні других, а половці грабили Русь. За те золото, що Ізяслав і Святослав дали за дармо німцям можна було побудувати багато твердинь з каміння, не глини. Ми знаємо з опису Ізяслава, що Болеслав II, син Доброніги, одружився мабуть в Києві, що Нестор затаїв з дочкою Святослава Предславою підчас першого повороту Ізяслава. Маємо на те три докази: I. Мама й жінка Болеслава були "русінки" (236, ст. 36). II. Не дав після другого вигнання Ізяслава Святославом помочі Ізяславові, та забрав у Ізяслава гроші, й вигнав з Кракова. III. Святослав післяв зятеві поміч проти чехів, що принесло Болеславу корону від папи. IV. Після вигнання Болеслава Предслава, що була гарна з лиця, пішла з Болеславом і маленьким сином Мешком II на вигнання. Болеслав як покутник помер у Каринтії в Осіацькім монастирі р. 1.081. Предслава з 12-літнім сином повернула на Русь на ласку Всеволода, що був тоді київським королем, а його син Мономах дав Чернігів, столицю її захланного батька. Про її життя в Києві чи Чернігові нічого незнаємо. Знаємо, що в 1.088 р. оженила свого 19-літнього сина Мешка з якоюсь руською княгиною. Видно подружжя молодого Мешка не подобалося, чи могло бути чимось небезпечне Всеволодові, бо Мешко II помер нагло 1.089 р. Після його смерти осиротіла Предслава постриглася в черниці, і, за Грушевським, дожила до 1.016 р. (генеальогічна таблиця ч. III). Повертаючи до батька Предслави Святослава, то він тішився київським тронном після вигнання Ізяслава не цілих три роки. Він мав на шії т.зв. жовни, що були досить великі, тому завсїгди обвивав шию та мав невигоду в спанні. В тих часах князі й "величи бояри" мали своїх домових лікарів, що ними були переважно греки. Такого лікаря без сумніву мав і Святослав. Ми знаємо, що Святослав слухав у всему Всеволода, кермованого гр. дипломатією. Оба мали однакові характери. Були підлі й захланні. Але Святослав не знав плянів Всеволода, що йшов до ціли, виконуючи гр. накази. Ізяслав і Святослав були паяцями. Шнурком, що виконували рухи паяців. Був підлий Всеволод. Він вмів не замовлення плакати, і добре брехати, а за шнурок тягнула гр. політика й дипломатія. Літопис не говорить, що без сумніву Всеволод намовляв Святослава зоперувати жовни на шії. Можна думати, що греки робили операцію з жовнами в присутності Святослава на інших людях, що завсїгди удавалися. Вкінці Святослав дав себе переконати придворному лікареві й Всеволодові зоперувати свою шию, що закінчилося кровотечю і смертю Святослава 27.XII.1.076 р. Пригадую, що Нестор при послах з Німеччини додав

"Також по смерти цього /Святослава/все імїніе/майно-скарб/разсьїпая/розсипалося разноріжно, нагло/. Нестор, щоби закрити правду як майно Святослава розсипалося, повідомив про смерть і похорон двома короткими реченнями". В р. 1.076, переставися Святослав місяця декабрия в 27, оть отрізанія желвей, и положиша вь Чернигові у святого Спаса". Дня 1.11077 зайняв Київ Всеволод. Але Нестор затаїв як розсипалося майно Святослава. Можна додумуватись, що була революція Киян по його смерті. Тою революцією кермував Всеволод як за першого вигнання Ізяслава. Тоді побито чернигівських бояр-дружину. Княжий двір захопив Всеволод, а з тим і скарб Святослава, даючи товпі грабити знова "куни і біль". Все, що відноситься до Всеволода і його підлих махінацій Нестор старанно ховає. Помер Святослав у віці 49 літ. По його смерті не лише майно, але діти його розсипалися стали ізгоями, бо в Чернігові, столиці Святослава, Всеволод посадив княжити сина Мономаха. Ніхто за Святославом не жалував, не плакав, не виходив на зустріч домовині з тілом Святослава, як проти вбитого Ізяслава. Так Бог покарав в короткому часі виконавця нечесних діл, за переступлення заповіді "не пожадай нічого, що є ближнього твого".

Ще проскочило в Никонівському літописі, що Всеволод був люблений батьком Ярославом Мудрим за те, що "воздержася оть пїанства і оть обїяденія, и оть сластей плотських". (497, ст. 119). Виходить, що Всеволод не пїячив, уникав обжирства і життєвих наєсолод з дівчатами. З тої згадки бачимо, що Володимирові пири вплинули негативно на характері його синів, внуків і дальші генерації династії Ігоревичів (бо Рурик був бездітний). Ізяслав і Святослав у противенстві до тверезого Всеволода любили алкоголь, що вплинуло на їх характері. Можна додумуватись, що Володимирові пири продовжувались з покоління в покоління. Тому можна твердити, що причиною нашої бездержавності від Ярославичів до нині був алкоголь. Тверезий Всеволод при помочі гр. дипломатії й обдуманих дій просидів на київському золотокованому престолі 15 літ. Сини Всеволода були також тверезими (ібід). Повертаючи до короткого володіння Святослава можна додати, що після походу Мономаха й Олега в Чехію 1.076 р. Генрик IV вислав до Святослава друге посольство під проводом графа Фридерика. З якого графства був Фридерик, не знаємо (527). Це посольство прийшло в Київ пізною осінню перед смертю Святослава результату не знаємо. Ще можна згадати конфлікт Святослава з ігуменом печерського монастиря, Теодозієм. Він у ім'я заповідей Бога, виступив з острою критикою-проповідями та епістолями (письменно) остро критикував Святослава й Всеволода за прогнання Ізяслава. Теодозій мав велику повагу і вплив на населення й духовенство Києва.

Святослав злостився, хотів навіть заслати Теодозія в північні провінції. Бояри й монахи вговорювали обох. Теодозій в коротці помер. За ним в півтора років пішов і Святослав. Так ми обізналися як найкоротше зі Святославом, що захланністю знищив Ізяслава, себе й своїх синів, а тим самим ослабив Русь.

що була красавицею, сватав Болеслав, коли від нього утекли дві перші жінки, німка й малярка сестра Гейзи. В 987 році Болеслав посватав Предславу, що подала сватам гарбуза. Болеслав оженився тоді в третє з Емнільдою, дочкою руського поморського князя Доброміра, що нам знане. Емнільда померла 1.017 р. Болеслав в 1.018 р. був вдівцем. Він пробував правдоподібно знова сватати Предславу, що його не хотіла, тоді він її збещестив і після одномісячного побуту в Києві взяв її як невільницю враз з около 1.000 Ярославових бояр з жінками і дітьми до Польщі в неволю. Предслава скоро померла, бо Болеслав вже 3.ІІ.1019 р. оженився з Одою, дочкою марґрафа Місні. (459, В.І), що по трьох роках також померла. Повертаючи до Болеслава, то умова Василь II – Болеслав була виконана. Корони повернули до Царгороду, а Болеслав зайняв "Червенські Городи" враз зі Західньою Галичиною. Чи зайняв тоді і Східню Галичину не знаємо. Не знаємо також чому втік до Скандинавії син Володимира Всеволод, князь Володимира Волинського. Він також з братом Мстиславом і Ярославом був в змові бунту проти батька. Це всі сини Рогніди. Коли Володимир арештував Святополка й Райнберна, Всеволод утік 995 р. до Норвегії і там загинув, про що свідчить саґа про Оляфа Тріґвесона. Як бачимо, всі 4 сини Рогніди разом зі Святополком, зробили союз-заговор проти 6-тьох синів християнських матерей. Це була перша лядська інтриґа Болеслава. У проводі змови стояв Святополк. Коли Болеслав відіслав корону в Царгород, а ляхи почали грабити населення і творити насильства, народ скаржився Святополкові на кривди чужинців. Святополк не маючи армії порадив людям вбивати ночами ляхів. Почала діяти партизанка, що вбивала чужинців, замикала хати й підпалювала разом зі сплячими ляхами. Ховали збіжжя й худобу в лісі. Це змусило стягнути цілу лядську армію в Київ, де вкортці забракло поживи.

В половині вересня Болеслав з награбованим добром і полоненими зрядив відворот з Києва. Прощалися Болеслав і Святополк як вороги з ненавистю. Святополк оставався майже без армії, без корони, зненавиджений народом Києва, що приспорив їм стільки терпіння і страти майна. І коли Ярослав в грудні 1.018 р. з армією зблизився до Києва, Святополк не втік вже до тестя, а з кількома сотнями людей утік до лівобічних печенігів. В маю 1.019 р. зближався Святополк до Києва з 20.000 ордою печенігів. Ярослав зустрів його на р. Альта коло Переяслава, на тому місці, де стояв убитий 1.015 р. Борис (Нестор). Табор був обведений валом і ровом. Хто табор укріпив – Ярослав чи ще Борис – не знаємо. Печеніги були кіннотою. Щоби атакувати табор, мусіли злізти з коней. Чисельна перевага печенігів з кількома сотнями Святополка була в пропорції до армії Ярослава 1:5. Ярослав переночував в тому таборі з четверга на п'ятницю. Зі сходом сонця печеніги несучи вязки гілля для закидання рова, а інші стріляли на оборонців з луків, з голосним криком вдерлися на вал, що не був високий. Ось чому за Нестором воїни ловилися одні другим за руки і так різалися. Перший наступ був відбитий з великими стратами печенігів. В якому часі повторився другий наступ та як довго кожний тягнувся Нестор не говорить. Третій наступ по полудні після великої бурі з громами був найсильніший. Коли в жорстокий різні печеніги почали заламуватися, Ярослав дав наказ до

атаки. Печеніги не витримали, допали коней і почали втікати. Святополк, бачучи програ, збожеволів під час утечі. Нестор, що прийшов 50 літ після того бою та фальшував літопис, не розумів прислів'я "пішов між ЧАХИ і ЛЛЯХИ". Гальсько-праруське *CHAS* – вим. "чайх". Гальське "А" з довгою рисою над А змінює вимову "s" на "йх" – "чайх". *CHAS* – чайх означає: І. скрутитися II. роззявив широко рота, III. скреготіти зубами. Гальсько-праруське *LACH* – "А" зі загинкою продовжує першу букву *LLACH* по нашому лях – це І. іржати як кінь, II. вибухати голосним реготом (від того німецьке *LACHEN* – сміятися), (257, ст. 72) та (ібід ст. 156). З повише наведеного бачимо, що Святополк, переживаючи жорстокий цілоденний бій, бурю з громами і бачучи програ, збожеволів. Він скреготів зубами, згинався, іржав як кінь, реготався і плакав, нарікав, що за ним погоня і т.п. що стверджує літопис. Святополк не міг утікати на Захід до Берестя над Бугом бо І. Ярослав був би його зловив, II. не міг з конем переплисти Дніпро, III. печеніги втікали на схід над р. Донець й туди тягнули за собою Святополка. Побачивши, що він збожеволів, покинули його зі слугами, де він в коротці помер. Слуги зарили його в землю так мілко, що виходив сморід. Ярослав мав кавалерію тому був би Святополка утікаючого напроти військ Ярослава напевно зловив. Ось чому Нестор не знав, де могила Святополка, а Берестя над Бугом не є між чехами і ляхами. "Чахи і ляхи" це два різні поняття. Чехи і ляхи це народи, а "чахи і ляхи" це божевілля.

ВИСНОВКИ:

"А". Від зарання нашої історії "каменем предкновенія" нашої нації є зависть і ненависть брат брата (не чужинця по крові), а впарі з тим братовбивства. За 20-тиліття пирів, впроваджених для прослави Бога Анничкою, перемінили молодих синів Ярослава в алкоголіків. Сини різних матерей, що вихованням їх зайнялася Анна з грецькими "дідакалос" – вчителями, бо Володимир воював з печенігами, будував святині, твердині й ширив Христову віру. Він не мав часу зайнятися вихованням звиж 20-ро дітей. Можливо, що Анна після коронації папськими послами що принесли для неї корону, як дружина імператора, хотіла Володимирові дійсно допомогти, але всего не могла доглянути. Доки вона жила, не було інтриґ. Щойно коли її брат Василь докінчував підбивати Болгарію, Анна померла нагло як і Володимир 1.011 року. Нестор оповідає багато дурниць в роках перед смертю і по смерті Анни, а під роком 6519 – 1011 записав 4 слова: "Переставилася царица Володимирова Анна". Це доказує, що Нестор заховав якусь неприємну грекам таємницю. Зараз після її смерти почався заговор Святополка і синів Рогніди. І Володимир в початках 1.013 р. арештує Святополка й Райнберна та замикає їх у Вишгороді.

Вихованням молодих дітей Володимира грецькі вихователі вщепили в своїх вихованців еґоїзм, гр. мораль та грецький погляд на Христову віру, що суверен держава (уділу) має інші права перед Богом як звичайна людина, а гр. патріях може розрішати володарів від гріхів. Як діє алкоголь на психіку молоді, ми знаємо. В 1.013 р. сини Рогніди і Святополк мали 28 – 35 літ. За навчанням вчителів створили союз проти Володимира, домагаючись поділу імперії

на діличні уділи, а не васальні, залежні від імператора, князівства, що за невиконання васальної присяги імператор міг кожночасно намісництво відібрати. Вождем заговору був Святополк. Коротко: бунт постав на підложу самостійні, приватні діличні уділи, а не одноціла з васалітетним ладом неподільна "Руська Імперія" на взір західньо-європейських держав. Це була глибоко продумана грецька інтрига. Вірні Володимирові і ленній присяці полишилися сини християнських матерів. Нежонатий Василь II "Болгаробійця" боявся в будучому могутій одноцілої руської імперії.

"Б".Алькоголічні типи не мають почуття честі і національної гордості, що нам знане. Тому Святополк перший з руських князів робить союз проти рідного батька, народу і віри (слов'янський обряд нелюбий грекам) з дикими поганськими печенігами, а відтак з ляхами, не оглядаючись на трупи, кров, пожежі і грабунок рідного народу. Від Святополка це стає правилом міжудільних порохунків-воєн княжих, а відтак козацьких. Кого наші п'яцькі типи (були і виїмки), що називалися князями, гетьманами, полковниками не кликали в поміч? І печенігів, і ляхів, і половців, торків, мадяр, татар, турків, москалів, а навіть волохів. Стільки сліз, крові, трупів, ясиру, пожеж і майна коштували нашу націю ті союзи почислив хіба Бог. Це припинило ріст нації і наше Богом призначене нам історичне післанництво на Сході Європи, яке, ми під пресією Божої ласки виконуємо мимоволі тепер. На оправдання Святополкових і козацьких дій можна сказати, що не мали Шевченка, Франка і Лесі Українки. Але наші гуляйпільські Святополки по 900 літах історичного досвіду повторили дію Святополка тому 60 літ. Святополк запросив орду печенігів зі сходу. Наші гуляйпільці договором з Леніном запросили орду більше дику печенігів з півночі (58, ст. 54 - 55) та (522), та (487, т. II - II). Повалили свою вже побудовану державу під червоним прапором (522), перейшли під жовто-блакитний і тиснені північною ордою, що її покликали, зробили союз з правнуками Болеслава і "Варшавським договором" віддали ляхам, "Несторові Червнські Городи" (Галичину, Волинь). Докладно ту саму землю, що подарував Святополк 900 літ тому Болеславу. Наша

історія (Нестор) назвав Святополка О,Каїном. Пра-руси клала букву "О" перед особою, напр. о маи "о-чоловіче", "О" *ВВАТНАІІ* "о-брате", о *МАТНАІІ* "о-мамо" і т.д. (257). Ми нашого Святополка, що віддав ляхам "Червенські Городи", назвали героєм. В 1.020 році наші предки мали інше поняття про честь і мораль.

"В". Святополк і сини Рогніди, маючи чи не маючи розрішення царгородського патріарха, пішли проти науки Христа - не вбивай, не пожадай нічого, що є ближнього твого. Ми після 900 літ відкинули науку Христа, замість Бога прийняли Маркса і його клич "граб награвлене". Ми кинулися грабити брата брата, наперед садиби панів, що у 80 % були українцями-малоросами, відтак куркулів, далі середняків (10 десятин), а відтак один другого і жидів, бо жиди мали гроші (532). Це стверджує Гольдеман, міністер УНР від жидівських справ (ібід). Причини? Святополк і с-ка в 1.018 - 1.020 роках були ще напів поганами. Наш соціалістичний уряд в 1918 - 1920 роках за Збручем був цілком поганський. За навчанням Маркса, що заступив нам Бога, ми відібрали соціалідацією землі приватну власність, знищили село, основу кожної держави і перетворили селян в отару колгоспних рабів. Чому так сталося? Бо 800 літ не було рідної Церкви - духової держави народу. Чи залунав в 1918 - 1920 роках з амвон за Збручем клич: "не граб, не дайтеся розбити на класи і партії. Не грабте нікого, бо не знаєте хто завтра буде грабити Вас?! Чужій церкві було обоятно, що хахли подуріли. Ми за Збручем в 1918 роках з чужою церквою згубили цемент народів - віру в Бога, а віра творить чуда. Без віри в Бога ніякий народ на довшу мету не задержав свою державність духову, а в парі з духовою - політичну. За примір маєте Ізраїль. 2.000 літ жиди носили свого Бога, свою духову державу розсіяні по цілому світі в своїх серцях і по двох тисячах літ забутий, присипаний пилом тисячоліть Ізраїль воскрес! А ми без Бога, без єдності, а єдність дає рідна ЦЕРКВА хочемо будувати державу чи знова червону чи брунатну? Тому покайтеся, обєднайтеся в одній рідній Церкві доокола Христа. Наш новий клич тепер до Бога, на коліна всі, всі!

SVIATOSLAV II

he third son of Yaroslav, Sviatoslav was born in 1027. The second of the triumvirs to occupy the Kievan throne (1073), Sviatoslav's position was never very stable. Thoroughly hated by the populace for his misrule and high taxes, he was eventually married to the daughter of count Etheler of Dietmarschen. Dietmarschen is on the west coast of Schleswig-Holstein at the base of the Danish peninsula — an area once controlled by Rurick. Unfortunately the name of Sviatoslav's wife is unknown. We do know the name of her brother-in-law, one Burghardt, pastor of Trier. When Iziaslav was expelled from Kiev for the second time he appealed to Henry IV of Germany for aid. Henry sent Burghardt to Kiev to look into the situation. The German chronicler Lambert Hersfelden describes Burghardt's return with immense

riches of gold, silver and silks as the largest presentation that had ever been made to the German emperor (1075). Sviatoslav was insuring Henry's support for himself and the dismissal of Iziaslav. Although, the scheme worked, Sviatoslav did not enjoy its fruits for long.

Sviatoslav was afflicted with growths on his neck that often prevented him from sleeping. He wore high-collar clothes and cloaks to hide this fact. Vsevolod, whose scheming, godless nature closely resembled that of Sviatoslav, suggested to his brother that these growths be removed. He would even have his personal physician attend to it. Sviatoslav consented; during the operation he was bled too much (quite intentionally) and never recovered. He died December 27, 1076. Vsevolod succeeded him on the throne of Kiev (Jan. 1, 1077) and set up his son Volodimir Monomakh in Chernihiv.

ВСЕВОЛОД-VSEVOLOD

ЯРОСЛАВИЧ ГР. ВАСАЛЬ, ЧЕТВЕРТИЙ СИН ЯРОСЛАВА

У Р. 1.030 Р. , ПОМ. 1.093 Р.

дружений 1.046 р. з Іреною, дочкою гр. урядника Константина Мономаха, що був до 1042 р. два рази жонатий. З двох перших подруж мав 3 перезрілі дочки. Став імператором маючи 62 роки, коли 3 рази овдовіла 64-літня імператорка Зоя вибрала його в тому році за свого четвертого мужа. Як імператор був IX з черги Константином. Жив 75 літ, помер 1055 р. Юк-рім Зої мав любовку молоду гарну Склярену, сестру своєї другій жінки, після неї гарну молоду княжну Вірменії з династії Ану. В 1049 р. Турки сельджуки здобули Вірменію, що належала до Візантії. Вірменський князь племені аллянів утік в Царгород. Мономах не мав сили відібрати туркам Вірменію, але мав силу взяти дочку князя за свою любовку. Він іменував її придворною дамою і надав їй титул "себасте", тобто шановна, поважна. (205, ст. 270). Ірена жінка Всеволода, що її прислав Мономах у Київ 1.046 р. була 10 літ старша, мала 26 літ, Всеволод 16. Честор назвав Ірену, що була наймолодшою з трьох дочок Мономаха ЦАРИВНОЮ. За ним повторив Грушевський (т. II, ст. 37). Молодий Всеволод слухав у всему Ірену, а властиво гр. агентів, що звили своє гніздо в Всеволодовім замку в Переяславі. Вони руками Всеволода виконували пляни 60 гр. (тайних канцелярій), що в них приготувалися літами наперед проекти заграничної політики та дипломатії Візантії. Всеволод був шнурком, що тягнув руських князів-паяців, виконувати гр. політику на ослаблення Київської Русі і знищення самостійності руської Церкви. Всеволод гр. сателіт і його син Мономах та Святополк II Ізяславич ролю гр. Паяців, як побачимо виконали. Лат. слово "Сателлес" це I слуга-супутник, що товаришить панови, II найманий вояк, що стеріг пана в подорожі. III слуга виконавець чужої волі, IV залежна по рабському людина. Чомусь так складається, що наша нація найстарша в Європі від тисячоліть завсігди була чийсь сателітом. Причина багата земля й алкоголь. Наша батьківщина медом і молоком текуча. Ніяка країна не мала стільки пчіл і меду, як наша Русь чи Прарусь. Алкоголь з меду є дуже смачний і високо процентний. Доказ в розділі Володимир. Повертаємо до Всеволода і його діяльності виконавця грецької політики по смерті Ярослава, що була наглою-атентатом. 1.054 р. Першим ділом він спрятав-сховав тіло "Отца", привіз його завиненого з Вишгорода в Київ. Після привезення поклали в мармурну раку-домовину і вже ніхто

більше з населення Києва небачив обличчя Ярослава. Чи був при тому Святослав не знаємо. Ізяслава як знаємо не було. (65, ст. 134 - 136). Другим ділом Всеволода було намовити "простумом" Ізяслава в 1.055 р., щоби він нагнав митрополита Іляріона русина, а прийняв митрополита Євфрема, що від 1.046 р. жив у Переяславі після розламу зробленого ним в родині Ярослава. В 1.046 році ще жив митрополит Теопемпт. Король Ярослав зробив в 1.051 р. грекам несподіванку і вибрав митрополитом Іляріона русина на велику радість киян. Знова в св. Софії залунало з амвона рідне слово руського митрополита, рідної національної Церкви. Це прискорило смерть Ярослава, що в 3 1/2 року помер. Ізяслав, Святослав і Всеволод тішилися з інтриги митроп. Евфема, бо родинне розбиття усувало з Києва найстаршого, найздібнішого, енергичного Володимира конкурента до Київського трону. Другі два Ярославичі 14 ти літній Ігор та 11-літній Вячеслав боронили люблену ними матір Ірену. Було трьох синів проти трьох. Рішив Ярослав, що під впливом першого потрясаючого вражіння не оборонив прилюдно свою вірну й примірну дружину, за чим пізніше дуже жалував. Направити зло не вдалося, бо ображена до глибини душі дружина виїхала зі сином і невісткою в Новгород, вступила в монастир схимницею, що нам знане. Померла 10.ІІ.1.048 р. (Лавр. літопис, ст. 139). Переходимо до митрополита Ефрема та Ізяслава. Всеволод пригадав Ізяславові I, що завдяки Ефрема він є королем Києва, бо інакше королем бувби замордований Володимир II, що Іляріон не потверджений і не свячений гр. Патріярхом, тому коронація буде неважна. Простумом Ізяслав після повороту з війни на чудів 1.055 послухав Всеволода і змушує в тому році любимця киян золотоустого митрополита Іляріона зречися митрополичого престола, а на його місце перевів літнього віком Ефрема з Переяслава, де він сидів від 1.046 р. Це викликало страшне обурення і не нависть Киян до прост умом Ізяслава, що закінчилося революцією Киян, та вигнання Ізяслава з Києва 1.062 р. Доказ: I. Після смерті Ярослава 16.УІ.1.054 р. наступив інспірований гр. патріярхом Керулярієи розкол церков. На соборі не було київського митрополита Іляріона, тому папські послі вертали до Риму через Київ, II. Керулярій мусів мати потвердження своєї діяльності, згоду-апробату всіх митрополитів царгородського патріярхату. Він скликав в осені того року митрополитів, що підписали екскомунікацію були-письма папського кардинала Гумберта. На тому документі нема підпису київ-

ського митрополита Іляріона. (Іляріон тойнаказ гр. патріарха зігнував і на собор не приїхав (Історія Візантії, т. 519 ст. (339 – 340).. Щойно поворот "прост умом" Ізяслав з північної війни рішив про уступлення Іляріона, а коронування себе довірив грекови, Ефремови. Так прост умом Ізяслав валив самостійницькі змагання—діла свого діда і батька і копав собі, своїй родині і руській імперії політичний гріб. Нестор нам ті всі події затаїв. А Грушевський майже всі події пояснює двозначно. Н.пр. "Не знаємо чи Ярослав поставленням митрополита Іляріона, зробив це як виймок, чи хотів зробити з того практику не пізніше. Взагалі в давній Русі не бачимо боротьби за автономію церкви, але заперечити цієї тенденції у Ярослава також не маємо права, хоч можливі й інші пояснення цього факту і т.д. "На двоє баба ворожила, або вмре, або буде жила". Це робить події подані Грушевським не певними й не ясними. Коронація Ізяслава 1.055 р. греком Ефремом була компромітацією пониженням—ігнорацією Іляріона. Тому під пресією Ізяслава в кінці 1.055 р. Іляріон вступив до Печерського монастиря. Він зачав писати літопис з в. "Начальним", що по його смерті писання перебрав Нестор і за життя гр. сателітів Всеволода, його сина Мономаха та внука Мстислава змінив літопис на грекофільський. (519, ст. 317–318). Як бачимо, то Іляріона звільнив з обов'язків митрополита руської Церкви "простумом" Ізяслав силою в 1.055 р. Не знаємо місця й дня прогнання його. В наступну неділю Києви в св. Софії не чули вже проповіді золотоустого Іляріона з тематкою "Любіть Руську землю"; а проповідь Ефрема, що лише Візантійська, віра єдиноспасаєма, а інші це ересі. Трете діло Всеволода це намова Ізяслава що за наукою гр. (патріархів, коронований і помазаний святим олієм король є вибранцем Бога, й око Божого Провидіння опікуєся ним. Він є найвищим суддею, джерелом права, опікуном церкви і віри. Його вирок є остаточні і невідкличні, а закони, що він їх видає, походять з Божої волі і надхнення" (205, ст. 214). Це самозрозуміло потвердив митрополит Ефрем. Тому Всеволод, після смерті ранньою весною, 1.057 брата Вячеслава (що помер нагло) спитав Ізяслава чи не добре булоби перевезти брата Ігоря з Володимира волинського в Смоленськ, а Ти, як король мавби цілий правий бік Дніпра половину Русі від Новгороду по Карпати. В Новгороді заступав Ізяслава син байстрюк (від невідомої Новгородянки мав Мстислава і Святослава. (Ізяслав мав 30 літ в 1.054) Вдову зі Смоленська з маленьким Борисом невідомо з імені й походження (правдоподібно нім. Графянка) перенесли в Тмутарокань. Це було вже ломання заповіту батька, що був мабуть заприсяжений синами. Волинська волость розділювала Галичину, що нею володів незаконно, Ізяслав від північних волостей. (Ізяслава маючи запевнення гр. митрополита, що прикази, що їх видає помазанник Божий, походять з Божої волі, дає наказ Ігореві перейти в Смоленськ, що Ігор під натиском трох старших братів виконує. Проти ломання заповіту батька виступає духовенство і народ. Дальшою порадою Всеволода було піднесення підвижка податків що діткнула низи. Народ бунту-

висоти податків, що оба брати зробили в своїх уділах. Київляни жили у 60 % з довізної й транзитно—перевізної торгівлі. З Галичини (Коломия) привожено сіль, з Греції предмети люксусу (вино, шовки, зі Швеції озброєння. Київські майстри виробляли фібули (позолочувані й посріпровані записки до плащів), браслети, ювелірні вироби, інкрустовані дорогими каменями й кольоровим шклом, шоломи, панцирі, мечі, й інші предмети для виміни за сіль, шовки і заграничні сукна (327). Підвижка податків дальше заострила ненависть бідноти Києва. Спеціально соляна

Ізяслав арештує невдоволених і садить до тюрем. Нічний бій Ізяслава з Половцями, програ, покинення ним армії й соромна утеча знизили до решти престиж Ізяслава, і Києви підняли революцію. Утеча з Києва й розграблення скарбу Всеволодом доказує, що Ізяслав був боягуз. Дальші політичні потягнення Всеволода нам знані з попередніх розділів. Грецька Ірена померла 1.067 р. (полишила сина Володимира зв. Мономаха, і Анну зв. Янкою. Обоє володіли гр. мовою. Всеволод жениться вдруге ще того року з Анною. Це могла бути лише галицька княжна, бо в Русі все було посвоєчене в третьому степені. Це була найстарша дочка галицького володаря Ростислава. Всі три Ростиславичі були жонаті з Поморськими руськими князями. Це пояснює нам, що Всеволод віддав Галичину Ростиславичам. З Анною мав Всеволод Ростислава, Евпраксію, Катерину і третю не знану з імені (469). Грушевський про Анну не згадує. Висватала Евпраксію, своєю синові Генрикові Високою Ода, матір Ростислава, що нам знане. Посаг Евпраксії був коштовний і тяжкий. Перевезено той посаг в супроводі озброєних воїнів до Графства. Штаден на верблюдах, Генрик помер бездітно у віці 22 літ. Евпраксія прожила з ним 5 літ. Осталася вдовою у віці 17 літ (ібід, В. II). Вдовою прожила 18 місяців. Дня 4. VIII. 1.089 р. посватав 19-літню Евпраксію 39-літній Генрик IV нім. імператор. Генрик був жонатий вперше з Бертою, дочкою Графа Сабавдії, мав з нею 5-ро дітей. Генрик хотів не Евпраксії, а її майна. Він коронував її в 1.090 р. При коронації одержала ім'я Адгелайда. Генрик поводився з Евпраксією жорстоко. Дні й ночі проводив на забавах з розпустницями, і силував до такого життя Евпраксію що вона з огидою відмовляла. Коли Генрик вирушив проти папи до Італії, замкнув Евпраксію у м. Вероні до в'язниці, звідки вона втекла до побожної тосканської графині Матільди. З Матільдою звернулася до папи Урбана II, що дав їй розвід, а вона на соборах в Констанції й Піяченці, перед 30.000 публікою розповіла про розпусту Генрика в 1095 р. Собор засудив і викляв з церкви Генрика. Евпраксія повернула в Київ. Батько Всеволод вже не жив. Помер з гризні 13. IV. 1093 р. Евпраксія в 1.095 р. Після повороту до матері, що оплакувала смерть сина Ростислава, мала щойно 24 роки. Жила з матір'ю потішаючи її в гору II літ до 1.106 р. В тому році пішла в монастир. Померла 1.109 р. у віці 38 літ. Бідна матір пережила смерть всіх дітей. Померла 7.10.1111 Як бачимо то Всеволод на старі літа всі гріхи і кривди пригадував і переживав. Совість гризла його, помер маючи 63 роки.

VSEVOLOD

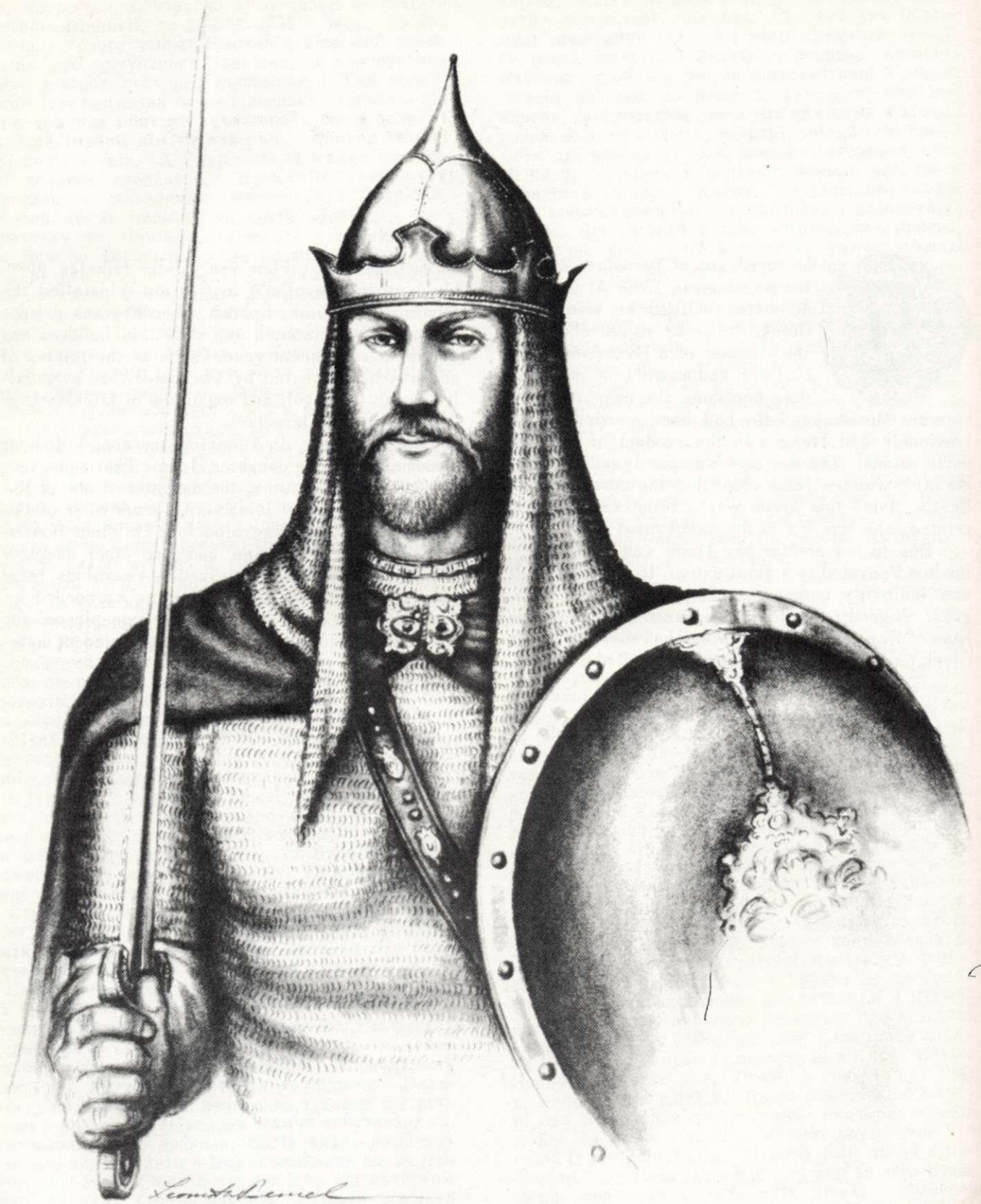
he fourth son of Yaroslav, Vsevolod was born in 1030. At the age of sixteen (1040) he married a Greek, Irene by name. She was the daughter of a Byzantine official who had married the empress thus becoming the emperor Constantine Monomakh. He had been married twice previously and Irene was the product of one of those unions. The marriage was purely political as the bride was ten years older than the groom. When Nestor states that Irene was a princess he exaggerated, she was not of the direct royal line.

Due to her greater age Irene was able to influence Vsevolod to a great extent. It was she who was indirectly responsible for many of his intrigues. A good example has to do with the Metropolitan of Kiev. In 1051, Yaroslav had dismissed the Greek representative in Kiev and installed a native,

as metropolitan. Four years later Iziaslav upon his brother Vsevolod's instigation reinstalled the former metropolitan, Ephram. The Kievans did not approve of this switch and it is this incident and others in subsequent years (such as the raising of salt taxes, suggested by Vsevolod) that eventually lead to the revolt and expulsion of Iziaslav from Kiev (see under Iziaslav).

In 1067 Irene died leaving one son, Volodimir Monomakh and one daughter, Joan. That same year Vsevolod married Anna, the daughter of one of Rostislavichi (sons of Rostislav, former ruler of Galicia). Anna bore Vsevolod four children: Rostislav, Eupraxia, Catherine and one other daughter whose name has not survived. Vsevolod's reign came to a close in 1093. He was succeeded by Sviatopolk II. His rule had been conspicuous for its mediocrity not only in foreign but also in domestic affairs.

СВЯТОПОЛК - SVIATOROLK

УР. 1050 Р., ПОМЕР (ОТРУЄНИЙ) 16.ІУ. 1113 Р.

айстрик Ізяслава Ярославича з незанятою з імені новгородською дівкою мав синів Мстислава, що помер 1.071 р. і Святополка II. Від законної жінки Гертруди, Ізяслав мав сина Ярополка-Петра. Святополк II мав 5-тьох байструків: Мстислава й Ярослава та дочок Анну, Збиславу і Предславу. За звичаєвим правом, найстаршої "Руської Правди", діти незаконного ложа мали рівні права зі законними. Та матір незаконних дітей померла, чи Святополк мусів її покинути, коли Володимир Мономах після смерти свого батька Всеволода 1.039 р. мусів передати правом старшинства королівський трон стриєчному братові Святополкові II. За 39 літ від смерти Ярослава, 1.054 р. згинули три сини Ярослава: Святополк 1.070 р. Ізяслав 1.078 р. і Всеволод 1.093 р. За 15 літ аморальної політики Всеволода і його сина Мономаха, появилися три родини ізгоїв (князів без уділів), що доходили прав до своїх зрабованих Всеволодом батьківщин огнем і мечем та половецьким ясиром. Святополк II займаючи київський трон передав Новгород Давидові Святославичеві. Передаючи київський трон визитому з моральних засад Святополкові, Мономах такий же сам позбавлений всякої моралі як його батько і Святополк, заключає на наказ греків зі Святополком союз співпраці. Святополк мав свій уділ в Турові. Одинадцятого дня по смерті Всеволода 24.ІУ.1.093 р. Святополк був коронований гр. митрополитом Іваном II, що його спровадив в Київ померлий греколиз Всеволод у 1.080 – 1.081 роках (469). З цього бачимо, що Святополк був грецьким кандидатом на київський трон Алексія Комнена, що став імператором 14.ІУ.1.081 р. За золото вислане Алексієві, Святополк став королем Києва. Імпер. Алексій панував від 1.081 – 1.113 рр. В доказ наведеного: поминено коронувати королем Києва законного сина Ізяслава, брата Святополка уродженого в тому самому році, лише 6 місяців пізніше. Ярополк-Петро, син католички Гертруди був жонатий з католичкою графівною Орлямінде. Тому гр. митрополит Іван II, коронував королем Києва аморального Святополка. (469). В 1.094р. Святополк, щоб забезпечитися від половців, оженився з дочкою половецького великого князя Тугор-хана, яка померла бездітною 1.103 р. Ми знаємо, що Святополк здирив великі податки з народу. Він перший з королів Києва увійшов в звязки з жидівськими купцями, що їм вирентував за золото доставу соли і заграничну торгівлю. Тоді всі імпортовані в Київ товари подвійно а то й більше подорожляли. Імператор Комнен потребував грошей, і тому вислав в Київ посольство з пропозицією за грубі гроші видати заміж

свою дочку Варвару за Святополка. Імпер. Алексій мав двох синів і кілька дочок. Найстаршою, около 40-літньою була пересічної краси Варвара, сестри Варвари Анна була замужна за генералом Никифором Бріенносом, а Теодора за Константином Ангельосом. Син імпер. Алексія Іван II був після батька імператором. Другий син Ісаак був жонатий з французькою княжною і мав сина Андроніка I, гостя Ярослава Осмомисла. Для Святополка, що 10 літ жив з новгородською дівкою, це була велика честь і слава одружитися з царівною. (205 ст. 290 і 471) та (469). Грушевський не студював історії Візантії, а наш літопис ці події затаїв. Скільки тисяч золотих гривен, (одна гривна фунт золота) заплатив Святополк за Варвару – літопис не згадав. Донька половецького хана по дев'ятьох літах співжиття з Святополком раптово, мабуть, з малими дітьми вмирає, а в Києві, ще цього року з'являється царівна Варвара. Пригляньмося як Святополк громадив золото з поту й крові своїх русинів-християн, не чужинців. З п'ятих байстрият Святополк мав три дочки. Анну за Святославом Давидовичем, кн. чернігівським, Предславу за Альмосом королем мадярським і хорватським та Збиславу за Болеславом III польським зв. Кривоустим. Пригляньмося як дійшло до подружжя Збислави з Болеславом. Володар і Василь Ростиславичі були жонаті з княжнами поморських русинів і били Кривоустого за це, що грабив, палив і мордував землі їх дружин. Кривоустий змусив платити дань і ризнати васалітет руські племена черепинянів, лючів, велетів, долижан, щетинців, камінців, волинців, новгородян та др. (101, ст. 58–75). Щоби Ростиславичів поставити в загрозове положення, Болеслав III, зв. Кривоустий за злесті з поморських русинів гривні, перекуплює Святополка і робить його своїм союзником проти Ростиславичів. Скільки тисяч гривен заплатив Болеслав III Святополкові – не знаємо. Але відтоді Святополк при помочі Мономаха осліплює кн. Василя та увязнює Володаря і йде походом на Галичину. Дочка Збислави називалася Прибислава, вона знала руську мову матері і була видана заміж за руського князя "Білгороду Поморського" Ратибора. (101). Від тоді Святополк стає ворогом Ростиславичів, а Болеслав III грабить і мордує поморських русинів. За гроші від Болеслава, в 1.103 р. Святополк жениться з царівною Варварою. Так зрабоване золото від поморських русинів помандрувало як заплатила за Варвару до Греції. Посвоєнням з гр. імператором, зріс між руськими князями престиж Святополка. Тепер Святополк на спілку з Мономахом топлять брата Ростислава від Володарівни, щоби на приказ греків звільнити Чернігів для Олега Святославича жонатого з грекинею. В 1.113 р. грецький цупілок Мономах вже мав 60 літ. Він виконував всі

СВЯТОПОЛК - SVIATOROLK

УР. 1050 Р., ПОМЕР (ОТРУЄНИЙ) 16.ІV. 1113 Р.

айстриук Ізяслава Ярославича з незнаною з імені новгородською дівкою мав синів Мстислава, що помер 1.071 р. і Святополка II. Від законної жінки Гертруди, Ізяслав мав сина Ярополка—Петра. Святополк II мав 5-тьох байструків: Мстислава й Ярослава та дочок Анну, Збиславу і Предславу. За звичаєвим правом, найстаршої "Руської Правди", діти незаконного ложа мали рівні права зі законними. Та матір незаконних дітей померла, чи Святополк мусів її покинути, коли Володимир Мономах після смерти свого батька Всеволода 1.039 р. мусів передати правом старшинства королівський трон стричньому братові Святополкові II. За 39 літ від смерти Ярослава, 1.054 р. згинули три сини Ярослава: Святополк 1.070 р. Ізяслав 1.078 р. і Всеволод 1.093 р. За 15 літ аморальної політики Всеволода і його сина Мономаха, появилися три родини ізгоїв (князів без уділів), що доходили прав до своїх зрабованих Всеволодом батьківщин огнем і мечем та половецьким ясиром. Святополк II займаючи київський трон передав Новгород Давидові Святославичеві. Передаючи київський трон визутому з моральних засад Святополкові, Мономах такий же сам позбавлений всякої моралі як його батько і Святополк, заключає на наказ греків зі Святополком союз співпраці. Святополк мав свій уділ в Турові. Одинадцятого дня по смерті Всеволода 24.ІV.1.093 р. Святополк був коронований гр. митрополитом Іваном II, що його спровадив в Київ померлий греколиз Всеволод у 1.080 — 1.081 роках (469). З цього бачимо, що Святополк був грецьким кандидатом на київський трон Алексія Комнена, що став імператором 14.ІV. 1.081 р. За золото вислане Алексієві, Святополк став королем Києва. Імпер. Алексій панував від 1.081 — 1.118 рр. В доказ наведеного: поминено коронувати королем Києва законного сина Ізяслава, брата Святополка уродженого в тому самому році, лише 6 місяців пізніше. Ярополк—Петро, син католички Гертруди був жонатий з католичкою графівною Орлямінде. Тому гр. митрополит Іван II, коронував королем Києва аморального Святополка. (469). В 1.094р. Святополк, щоб забезпечитися від половців, оженився з дочкою половецького великого князя Тугор—хана, яка померла бездітною 1.103 р. Ми знаємо, що Святополк здирив великі податки з народу. Він перший з королів Києва увійшов в звязки з жидівськими купцями, що їм вирентував за золото доставу соли і заграничну торгівлю. Тоді всі імпортовані в Київ товари подвійно а то й більше подорожжили. Імператор Комнен потребував грошей, і тому вислав в Київ посольство з пропозицією за грубі гроші видати замож

свою дочку Варвару за Святополка. Імпер. Алексій мав двох синів і кілька дочок. Найстаршою, около 40—літньою була пересічної краси Варвара, сестри Варвари Анна була замужна за генералом Никифором Бріенносом, а Теодора за Константином Ангельосом. Син імпер. Алексія Іван II був після батька імператором. Другий син Ісаак був жонатий з французькою княжною і мав сина Андроніка I, гостя Ярослава Осмомисла. Для Святополка, що 10 літ жив з новгородською дівкою, це була велика честь і слава одружитися з царівною. (205 ст. 290 і 471) та (469). Грушевський не студіював історії Візантії, а наш літопис ці події затаїв. Скільки тисяч золотих гривен, (одна гривна фунт золота) заплатив Святополк за Варвару—літопис не згадав. Донька половецького хана по дев'ятох літах співжиття з Святополком раптом, мабуть, з малими дітьми вмирає, а в Києві, ще цього року з'являється царівна Варвара. Пригляньмося як Святополк громадив золото з поту й крови своїх русинів—християн, не чужинців. З п'ятих байстрият Святополк мав три дочки. Анну за Святославом Давидовичем, кн. чернігівським, Предславу за Альмосом королем мадярським і хорватським та Збиславу за Болеславом III польським зв. Кривоустим. Пригляньмося як дійшло до супружжя Збислави з Болеславом. Володар і Василь Ростиславичі були жонаті з княжнами поморських русинів і били Кривоустого за це, що грабив, палив і мордував землі їх дружин. Кривоустий змусив платити дань і признати васалітет руської племена черепинянів, лючів, велетів, долижан, щетинців, камінців, волинців, новгородян та др. (101, ст. 58—75). Щоби Ростиславичів поставити в загрозове положення, Болеслав III, зв. Кривоустий за здерті з поморських русинів гривні, перекуплює Святополка і робить його своїм союзником проти Ростиславичів. Скільки тисяч гривен заплатив Болеслав III Святополкові — не знаємо. Але відтоді Святополк при помочі Мономаха осліплює кн. Василя та увязнює Володаря і йде походом на Галичину. Дочка Збислави називалася Прибислава, вона знала руську мову матері і була видана за муж за руського князя "Білгороду Поморського" Ратибора. (101). Від тоді Святополк стає ворогом Ростиславичів, а Болеслав III грабить і мордує поморських русинів. За гроші від Болеслава, в 1.103 р. Святополк жениться з царівною Варварою. Так зрабоване золото від поморських русинів помандрувало як заплата за Варвару до Греції. Посвояченням з гр. імператором, зріс між руськими князями престиж Святополка. Тепер Святополк на спілку з Мономахом топлять брата Ростислава від Володарівни, що би на приказ греків звільнити Чернігів для Олега Святославича жонатого з грекинею. В 1.113 р. грецький пупільок Мономах вже мав 60 літ. Він виконував всі

накази греків і ще не був київським королем. Тому гр. імпер. Алексій Комнен дає наказ Варварі зробити місце для Мономаха. Святополк мав з Варварою двох синів, Брячислава й Ізяслава. Варвара виконує приказ батька, і 63-літній Святополк 16.IV.1.113 р. нагло помер. Варвара мусіла виконати наказ батька бо боялася за життя її двох малих синів. В тому році Брячислав мав 9, а Ізяслав 7 літ. В цей спосіб Святополк зробив місце Мономахові, що його ніхто не труїв, і він дожив віку 73 1/2 літ. Мономах був коронований греком митрополитом Никифором 21.IV., п'ятого дня після смерти Святополка. Святополк мав сина Ярослава, що в день смерти батька мав около 30 літ і був князем Турова. Варвара не повідомила його про наглу смерть батька, бо трон Києва по батькові належав йому. В той спосіб Мономах зайняв Київ і коронувався "королем Русі". Варвара помер-

ла 1.125 р., в старшому віці, за панування її брата Івана II. Її сини померли в 1.127 р. нагло впродовж 6 місяців: Брячислав 28.VII., а Ізяслав 23.II. За гроші Мономаха, вуйко Іван II дозволив спрятати сестрінків. Так Мономах робив місце своїм шістьом синам від Гіди, і двом від Володарівни. (469, т. III). Син Святополка, Ярослав був убитий людьми підсланими Мономахом 1.123 р. Так вигинув рід нечесно захопленого "прост умом" Ізяслава Ярославича за зломання записаного заповіту—тестаменту батька, що вигнав зі своїх уділів і привів до загибелі братів Ігоря II і Вячеслава. Ізяслав був підло убитий в 1.078 р. Його син Святополк отруєний 1.113 р. Син Святополка, Ярослав II замордований 1.123 р. На онукові Ярослава вигибає рід Ізяслава Ярославіча около 1.180р. Не пожадай нічого, що є ближнього твого, бо як говорить пословиця "Бог не квапливий, але справедливий."

SVIATOPOLK

orn in 1050, Sviatopolk was one of several illegitimate children of Iziaslav I and Novhorodian woman. The brothers of Sviatopolk included Mstislav, Sviatoslav and Jaropolk—Peter; only the latter was the son of Iziaslav's legal wife Gertrude. Sviatoslav himself had five children born out of wedlock, they were: Mstislav, Jaroslav and three daughters, Anna, Zbeslav and Predslav. It made scant difference, however, as according to Rus' tradition all children irregardless of birth were considered equal. Volodimir Monomakh, after the death of his father in 1093, quite naturally allowed the older yet illegitimate Sviatopolk to occupy the throne of Kiev.

Eleven days after the death of his father, Sviatopolk II was crowned (April 24, 1193) by Ivan II the Greek metropolitan who'd been installed by Vsevolod in 1080/1081. Sviatopolk was then the favored choice of Alexis Comnenus the Byzantine emperor.

As ruler, Sviatopolk taxed his subjects heavily. He was also the first of the Kiewan kings to enter into agreements with Jewish merchants granting them trading priveleges in return for sizeable remunerations. As a result prices in Kiev soared, doubling and even tripling in some instances. In 1094 Sviatopolk married a daughter of the Polovtsian ruler Tukor—khan. She died nine years later, whether she bore him any children is unknown. That same year, 1103, Sviatopolk married again. This time it was to the plain, forty year old daughter of emperor Alexis. Although, certainly no beauty, the greek princess Barbara according to our chronicler, brought a new prestige to the Kiewan throne.

Two of the Rostislavichi, Volodar and Basil (sons of Rostislav I of Galicia) married princess of Pomorzhe Rus'. Boleslav III of Poland attacked and pillaged some of these tribes. The two brothers then carried the war to Poland and forced Boleslav to become their vassal and pay tribute to a large number of Rus' tribes including the Luchiv, Veletiv, Dolezhan, Shchetentziv, Kamintziv and Volynians. Boleslav soon made an arrangement with Sviatopolk II for aid and in return sent a large monetary offering. (This payment, incidently, later would be sent to the Greeks by Sviatopolk for the hand of Barbara). The agreement was sealed with Zbeslav, Sviatopolk's daughter, marrying the Polish king. With the help of the Kiewan prince, Boleslav was able to break away from the suzerainty of the Rostislavichi and again fall upon the Pomorzhe Rus' (1102).

By 1113 Volodimir Monomakh, a loyal Byzantine, servant, was sixty years old. He had faithfully served the Greeks in many ways but still had not had a chance to occupy the throne; he let the emperor know about this. Shortly thereafter Barbara received orders to do away with Sviatopolk. Fearing for the safety of her two young children, Briacheslav then nine and Iziaslav seven, she complied and Sviatopolk II suddenly died on April 16, 1113. Five days later Monomakh was crowned; he ruled for thirteen years.

The Kiewan seat rightfully should have gone to Sviatopolk's son, Jaroslav, then ruling in Turiv. Barbara did not inform him and the new coronation was quickly held. In 1123 Jaroslav was assassinated, two years later Barbara passed away. Both of her sons died within five months of each other in 1127. These many convenient deaths enabled Monomakh to install his own sons to favored positions.

ВОЛОДИМИР МОНОМАХ - VOLODIMIR MONOMAKH

У Р. УР. 1.053 Р., ПОМ. 19.5.1.125 Р. НА 73 РОЦІ ЖИТТЯ

ин Мономахівни Ірени володів гр. мовою, був як і його підлий батько Всеволод виконавцем гр. плянів на Руси. Три рази жонатий, вперше 1.070 р. з Гідою дочкою вбитого під Гастінґс англ. короля Гаральда II. 1.066 р. з Гідою мав 6-теро, з Володарівною 5-теро дітей. Від половчанки дітей не було. Обстежимо Мономаха від смерти його батька, що ведучи безнастанні війни з ізгоями й половцями важко обдер народ данинами та васалітетними податками для Візантії. Нестор говорить: "За Всеволода земля обідніла від безнастанних воєн і здирств Всеволодових урядників". (528). Мономах був з братом Ростиславом при смерті батька в Києві 1.193 р. Він покликав на київський трон Святополка, байстрюка сина Ізяслава перед оженінням з Гертрудою. Сам перейшов в загарбаний батьком Всеволодом Чернігів. Всеволод загарбавши в Святославичів Чернігів, вилутався з ними в тяжку війну. Святославичі проводили половців-що грабили Русь і брали в полон населення. Греки радо купували в половців полонених, бо господарське життя Візантії опералося на рабах. Це був найбільш поплатний товар купований в половців греками. На цей факт Грушевський не звернув уваги. Святослав, а головню Всеволод Ярославичі, Святополк Ізяславич і Мономах, це чотири підлі постаті, що здеморалізували суспільність Руси. Для них грецьке гасло "ціль освячує середники" було ідеєю життя, а не закони Бога. Всі вони, як і галицький Володимирко, по-фарисейськи удавали побожних, для замилення очей народові будували церкви, ходили на богослуження, але ломали присяги, здирали народ в податках на ведення братовбивчих воєн, замість обернути свої сили на оборону перед половцями.

Брат Мономаха Ростислав, тестаментом батька дістав в уділ Переяслав. Його мати Анна була дочкою Володаря Ростиславича перемиського тому назвала одинокого сина Ростиславом в честь свого діда. Всеволод мав в Києві побудований приватний терем де доживала по смерті Всеволода згадана Анна з дочкою Катериною. Грушевський про Анну та її дітей не згадав. Від Ірени Мономахівни був лише Мономах і Анна зв. Янкою. Від Анни окрім Катерини, що померла незамужна 11.УІІІ.1.108 р. була ще Евпраксія ж. графа Штаде а відтак Генрика ІV нім. цісіря, і ще одна, що померла 1.089 р. (469). Слідкуймо за діями Мономаха від покликання на київський трон Святополка. Ми знаємо, що 1.083 р. Олег Святославич що був засланий в Грецію на острів Родос де оженився з дочкою намісника Родосу Теофаню Музальоні. Острів Родос має 941 кв. миль поверхні, і

около 60,000 населення. Має прекрасний океанічний клімат, вічне літо урожайну землю де ростуть Фігові, гранатові, помаранчеві дерева та де продукують дорогі сорти дуже червоного вина. Між деревами росте пшениця та інші збіжжя. Клімат Родосу теж дуже лікувальний для легеневих недуг. Родос має догідні порти та є після Крети найбільшим островом Греції. (4. т. 19. ст. 261). Коли наші дори з Карпат (Дора в Карпатах) в часах Гомера підбили Грецію, то й зайняли також Родос. Стільки як найкоротше про о. Родос. Музальони були посвоячені з імператорами Греції. Коли Олег оженився з Теофаню, він 1.083 р. вернувся зі заслання в Тмуторокань. Тепер Всеволод дістав наказ з Греції не виганяти Олега. Він просидів в Тмуторокані одинадцять літ. По смерті батька Всеволода, Мономах дістав наказ віддати Чернігів Олегові. Але в Переяславі сидів брат по батькові Ростислав, Мономах не мав куди вертати. Він мусів наперед позбутися брата. Але чомусь Ростислава неможливо було отруїти. Мама зі сестрою Катериною варили самі. Греки з Мономахом і Святополком упрямували іншу смерть Ростиславові. За гр. золото половці союзники греків, що доставляли руських невільників, по смерті Всеволода мали напасти на територію між ріками Стугна Рось. Половці під проводом Боняка облягли кріпості Торчеськ, Богуслав і Корсунь над р. Рось і пустошили та грабили територію до р. Стугни. Над Стугною пониже її устя в Дніпро була кріпость Трипілля. Сили половців були дуже великі. Святополк маючи тільки 800 воїнів, звернувся до Мономаха з проханням про поміч. Видно половці сиділи ціле літо, бо посли мали час поїхати 70 км. в Чернігів, а Мономах 150 км. з Чернігова в Переяславі, щоб забрати зі собою Ростислава. В Києві Мономах говорить про людське око, щоб окупитися від половців і не йти за р. Стугну, але Святополк і кияни наважилися йти за Стугну. За пляном греків половці грабили і брали в полон населення між ріками Стугна - Рось де тепер. Канів, Богуслав, Біла Церква, Трипілля. Це поверхня около 3.700 кв. км. Ми знаємо з історії, що ріки Стугна, Рось і Росава були в тих часах (багато лісів) повноводні й дуже багністі. Молодий Ростислав зі своїм полком злучився з братом Мономахом. Коли Святополк з киянами переперли думку бити половців за Стугною, князі обіхали Стугну зі заходу і вистроїлися до наступу в такий спосіб: праве крило кияни, центр Святополк з 800 воїнів, ліве крило полк Мономаха, закінчення лівого крила полк Ростислава. Напряму удару - південний схід. Все було вище вирішене як в театрі. Перебіг бою: Половці вдарили з півдня на праве крило. Кияни втікають на схід, за ними Святополк. Мономах приймає бій, дає час Святополкові і киянам

сховатися в твердиню Трипілля. Половці відтинають Мономаха від Трипілля. Мономах з Ростиславом втікають на північний-схід в устя Стугна-Дніпро де був брід. Мономах знав напрям броду, але Ростислав з конем почав тонутти. Мономах кинувся ніби рятувати його, але, за літописом, самий мало не втонув. Ростислав втопився. (428 ст. 150 – 160). В той спосіб Мономах виконав наказ греків увільнити Чернігів для Олега. Позбувшись брата, одержав знов же Переяславське князівство батька.

Я спинився довше над союзом грекофілів Святополк-Мономах, що так зручно втопили Ростислава. Це був перший до дрібниць обдуманий, перфідно переведений грецький план. Що тоді половці вивели масу населення в неводю говорить Нестор про полонених: "змучені холодом, стомлені голодом і спрагою схудлі з біди на лиці, почорнілі йшли полонені невільники незнайомими краями, серед диких чужих народів, голі, босі, ногами поколеними терням і зі слізьми говорили між собою, я з того міста, я з того села і з плачем оповідали про свою родину підводячи очі до Бога, що знає всі тайни... (князів), (528, ст. 156 – 159). Тоді Святополк разом з Мономахом дав половцями окуп, і оба поженилися з дочкаками половецьких ханів. Обох, половецькі князї не мали дітей. В 1.082 р. померла Мономахова Гіда. З Володарівною окрім дочок були Юрій звДовгорукий і Андрій зв. Добрий та Роман. Від Гіди були Мстислав, Ізяслав III, Святослав III, Ярополк II і Марина. Повертаємо до дальших діл Святополк-Мономах.

Щойно по утопленні Ростислава, олег Святославич одружений з грекинею дістав від греків дозвіл зайняти свою батьківщину Чернігів. За гроші батька жінки, він 1.094 р. найняв половців і разом з тмутороканцями обляг Чернігів. Мономах мав наказ віддати Чернігів. Щоби віддання удекорувати, він замкнувся в Чернігові і боронився. Літопис говорить: "стратив надію оборонитись, розпочав переговори з Олегом, що забезпечив Мономахові вільний переїзд (такий був наказ греків). Мономах віддав Чернігів Олегові і з переяславськими дружинниками переїхав в Переяслав, (чернігівські дружинники лишилися з Олегом (24.УІ.1.094 р.). Тепер Мономах домагався від греків, щоби Олег признав його васалітет. Олег не хоче. Він в союзі з половцями. І вперше Мономах зі Святополком кличуть Олега перед громадський суд митрополита, єпископів, ігуменів, бояр і звичайних киян. Так хитрий Мономах пресією наперед приготованої суспільности хоче змусити Олега покортися Мономахові. Олег відмовився прийти. Тоді Святополк і Мономах в квітні 1.096 р. нагло напали на Чернігів. Напад застав Олега неприготованим. Він не хотів облогу нищити свою столицю і втік в твердиню Стародуб. Зі стародубцями він боронився шість тижнів (528 ст. 158 – 160). В місті настав голод і Олег капітулював. Тепер греки дають спілці Святополк-Мономах приказ осліпити галицького князя Василя теребовельського, що I. конкурував галицькими купцями грецьким в Подунавю з болгарями; II. бив ляхів і пересунув границі Галицької держави до р. Дунаець; III. колонізував Пониззя та Східню Галичину; IV. наложив мито на гр. купців в Галич. В тій цілі Монмах скликає в початках листопада т. зв. "Любський зїзд" князів на лівому березі Дніпра під Києвом в околиці, що називалася "Любське". Заходить питання, чому на той зїзд завїзвано Святополком як королем Києва і Мономахом галицького князя

Василя. Галичина жила своїм окремим життям. Галицькі князі не вмїшувалися в придніпрянські удільні спори. Щось було, що Мономах а не Святополк вплинув на приїзд кн. Василя на зїзд. Друга жінка батька Мономаха Всеволода, це дочка (найстарша) або сестра Ростиславичів. Дуже можливо, що Ростислав одружений з угорською княжною в 1.059 р., отруений в Тмуторокані 1.067 р, мав за 7 літ окрім трьох синів також дочку, що про неї київський літопис не згадав. Ми знаємо з генеалогії Ісенбургів, що Мономах був три рази одружений. Також з незнаючою з імени княжною, що померла 7.5.1.107 р. Третя дочка половецького хана померла 2.7.1.127 р. Вона жила з Мономахом 18 літ (Мономах пом. 19.5.1.125 р.). Грушевський окрім Гіди, про дві інші жінки не згадав. В нього всі діти Всеволода від гр. Ірени Мономахівни, що померла 1.167 р. і мала лише Володимира і Янку, а одинадцятро дітей Мономаха лише від Гіди. Тому є припущення, що другою жінкою Мономаха була Володарівна галицька. Але це не є твердження. Тому Володимир Мономах і кн. Василь Ростиславич могли бути знайому від 1.082 р. Ця заховання літописом подія тяжка до вияснення може бути розв'язкою питання чому кн. Василь прибув на зїзд в Любську, де після зїзду був осліплений Святополком спілником Мономаха. Це був другий підлий вчинок грекофіла Мономаха. За осліплення кн. Василя людьми Святополка в його домі і на його приказ. Мономах наперед плакав, а відтак наказав Святополкові відібрати за кару осліплення в Давида Волинь, а після зїзду у Вятичах, відібрати в осліпленого кн. Василя його волость Пониззя. Цего було вже забагато і симпатикові Візантії Грушевському, що додав від себе такі слова: "Такий присуд на користь несправедливого Святополка видавав "ідеальний" Мономах". Святополк тупий політик не розумів, що він має лише одного сина, а Мономах вісім. Мономах в той спосіб на будуче приготовив своїм синам волости. По смерті Святополка, одного сина легко замордувати, що пізніше Мономах виконав. Після усунення Давида і осліплення кн. Василя, Мономах посадив найстаршого сина Мстислава в Новгороді а молодшого Ярослава в Смоленську, третього в Поволжю. (528). Половці найбільше нищили Переяславську землю. Позбувшись кн. Василя й Давида, Мономах був змушений почати війну з половцями. В тій цілі Мономах скликав князів до Сакова (Ліворережжя) і ханів половецьких племен 1.102 р. Там основано з половцями мир і обмінно закладників (ібід ст. 117). Мир з половцями Мономах оснував на приказ зїзд імпер. Алексія Комнена доказ I. Печеніги вигнані з Руси осіли в устю Дунаю і напали на Балкани-Грецію. На печенігів імпер. Алексій I напустив в 1.103 р. половців (205, ст. 297). З того бачимо чію політику вів Мономах. Після розгрому печенігів, половці могли та, мабуть, стали небезпечні грекам. Імп. Алексій I дав Мономахові наказ бити половців. Половці скривалися в цілоленному кровопролитному бою з печенігами Маючи мир з Руссю нападу не сподівалися. Літопис не говорить, що половці зірвали мир (528, ст. 180-181) то саме стверджує Грушевський (т. II, ст. 102). Мономах вже в грудні 1.102 р. скликав зїзд князів в Долобську і в березні 1.103 р. без вивідження договору вдарили на половців. Побито багато половецького боярства, забрано багато худоби і коней і виведено на Русь рештки печенігів і торків і там їх оселено. Половці ділилися на перед- і заволжанських.

Пригляньмося коротко половецькій державі, що після знищення печенігів простягалася від дельти Дунаю, по лінію рік Синоха—Сула і теперішні міста Суми—Бутурлиівка, Полтава, Новоузенськ. За Волгою на схід до ріки Іртиш. Це був простів вдвоє тодішньої Русі. (Карта кочових орд). Ділилися на племена, жили з випасу мільйонів овець, худоби і коней. Простори поза Волгою половці називали "Кіпчак". Перед Волгою на захід "Куман". Гальське слово "сума—кума" це гарні поставні люди (257, ст. 95—96). Наші літописи називали їх половцями від краски волосся, барви достигаючого жита й вівса. Наша приповідка говорила: "Половіють жита, близько жнива". Половці не були монголами. Це були дуже білі, стрункі поставні люди. Вичерпний опис половців в моїй не виданій праці. Повертаюся до несподіваного нападу Мономаха на половців. Після того походу половці—кумани покликани братів кіпчаків і подвоїли напади на Русь. Це переконало Мономаха, що половці сильніші від Русі. В тому часі померли Мономахові і Олегові чернігівському жінки. Щоби успокоїти половців, що грозили знищенням Русі, Мономах, Святополк і Олег женяться з дочками половецьких ханів. Західні половці ділилися, за літописом, на 16 племен. (528). Племена ханів Уруби й Боняка били Русь далше. Це змусило князів Русі об'єднатися і в 1.111 р. в місяці лютому велика руська армія вдарила на половців. Над рікою Донець зайняли міста Шарукань і Балин. Це були славянсько—Руські оселі, що управляли для половців збіжжя. Наші Балинці в Галичині це, мабуть, люди з того Балина. Навіть кн. Ярослав Осмомисл вислав в той похід галицький полк (Не знаємо як великий чисельно). Тим походом, що відбувся під проводом Мономаха, Русь відсунула половців поза р. Донець. Ми знаємо з попереднього, що Мономахів спільник Святополк був жонатий втретє з Варварою своячкою роду Комненів. Грушевський про потрібні супружжя Мономаха і Святополка не згадує. Святополк помер 16.4.1.113 р. Лишив багато гривен набутих здирствами населення та підлими політичними махінаціями. При смерті пригадав собі про Бога і наказав Варварі роздати кілька тисяч бідним і монастирям. Народ Києва погромив урядників—(здиричків) Святополка і жидів. Після постанов Любської ухвали, кожний князь за ухвалою—режисерією Мономаха мав відічити уділ батька. Ця ухвала була для інших князів, але не для Мономаха. Греки приготувляють місце своєму пупількови при допоміж гр. митрополита Никифора і гр. єпископів та киевлян, і вони замість Ярослава сина Святополка покликають з Переяслава Мономаха. (528, ст. 198—203). Йому робить велику коронаційну параду митрополит з єпископами і духовенством. Святополк помер так нагло, що не мав часу, (чи Варвара не хотіла) повідомити сина Ярослава кн. Волині про смерть батька. Правдоподібно Варвара виконала наказ гр. імп. Алексія. І, нагло, незамітно отруїти Святополка. Вона жила після Святополка ще 12 літ. Від Святополка мала двох малолітніх синів Брючислава і Ізяслава, мріяла про трон Києва для них після Мономаха. Після смерті Святополка Мономах відобрав літописання в Нестора і передав Сильвестрові ігуменові Видубицького родинного монастиря батька Мономаха (ібід). Сильвестор на наказ Мономаха пофальшував літопис більше Нестора. Варвара померла 28.2.1.125 р. Син її Брючислав мав в тому часі 20—21 літ життя отруєний Мономахом (помер нагло) 28.7.1.127 р. Ізяслав

помер на ту саму "хворобу" 23.12. того самого року у віці 18—19 літ (469). Їх мати Варвара померла на ту саму "хворобу". Як бачимо, Мономах був несогрішим фарисеем. Мономах після коронації, окрім Київщини зайняв Святополкову батьківщину, турово—пинську волость, що повинна була належати с. Святополка Ярославові. Після того прилучення, він вже мав більше як половину Русі. В два роки по коронації Мономаха, вмер також нагло його ворог, що вигнав Мономаха з Чернігова, Олег Святославич, Чернігів перейняв Олегів брат Давид. Те саме Мономах зробив з Глібом Всеславичем кн. Минська. Гліба взяв до Києва, і Гліб скоро вмер. (528, ст. 200—205). Покривджений Ярослав син Святополка спільника Мономаха мусів сидіти у Володимирі волинському тихо. Він надіявся, що по смерті Мономаха, що мав 60 літ, дістане Київ. Та в 1.117 р. Мономах перевів з Новгороду (Ільменського) в Білгород біля Києва найстаршого сина Мстислава. Кожний наслідник київського трону, якщо батько був королем Києва чекав на смерть батька в Білгороді або Вишгороді. Ярослав зрозумів що після Мономаха трон Києва займе Мстислав. (ібід ст. 204). Ярослав був жонатий з внучкою Мономаха Мстиславичівною. Ярослав нагнав її до батька. Це було третя подружжя Ярослава що в тому році мав около 50 літ. Вперше був жонатий з дочкою угорського короля Володислава, вдруге з дочкою Володислава Германа польського, втретє з дочкою Мстислава. Всі три імена Сильвестор затаїв. Від першої жінки дітей не мав, від другої були Юрій і Софія, від третьої Вячеслав і Прибислава, видана за Ратибора кн. поморсько—балтицької Русі. Ярослав дістав поміч від швагрів, короля угорського і кн. польського. До нього прилучилися Ростиславичі, бо весною того року помер Роман син Мономаха і Володарівна повернулася до батька. В 1,123 р. злучені армії облягли Володимир волинський. Ярослав прийшов під місто в суботу, в неділю об'їздив його докола з двома воїнами в звязку з плянованим в понеділок атаком. Мономах після двох скритовбивців, що під час об'їзду вбили Ярослава. Союзники вернули домів. (528, ст. 205—206). З прилученням Волині, Мономах посів 2/3 цілої Русі. Одне добре діло зробив Мономах, що доповнив новими законами збірник прав короля Ярослава, т. зв. "Руську Правду". Про вбивство Ярослава Святополковича літописець Сильвестер говорить: "Бог поміг Мономахові, бо був смиренний (фарисей автор) і покладав надію на Бога (і скритовбивців, що їм заплатив). Володимир же (Мономах після атентату) прослави Бога, отаковом чудеси Божии и о помощи его". (ібід). Як бачимо, то греки навчили Русь обертати Бога для довершення найогидніших підлостей: осліплення, братовбивства і т.п. Святополка за осліплення Бог покарав за раз по смерті. Його рід по смерті сина зійшов на ніщо. Київлян за їх гріхи, потурання підлим вчинкам грекофілів тяжко покарав Бог внукном Мономаха. "Бог не квапливий але справедливий". Останні 5 літ життя Мономаха посвятив на вигладження своєї крутої опінії. Він доповнив "Руську Правду" більш гуманними законами; "був любязним к митрополитомь, паче чорноризецький (монаший) чин любя". Уложив т. зв. "Поучення дітям" хоч він в цілому житті був фарисеем і так не поступав. Він не зеднав Русі, а поділив між своїх 8 синів і тим знова розбив Русь на уділи, що у висліді знищили 44 роки пізніше Київ, 80 літ до приходу татар. Умер Мономах 19.5.1.125 р..

В Києві засів на престолі королів його син, Мстислав. Ще повернемо до корони, т. зв. шапки Мономаха, що принесла в Київ з митроп. Ефремом 1.146 р. гр. Мономахівна Ірена. Около 1.250 р. появилось т. зв. "Слово погибелі Руської землі". В тому Слові написано, що імпер. Емануїл Комнен 1.143 — 1.180 р. прислав Мономахові королівські регалії. (18 літ після смерти Мономаха), а друга легенда говорить, що Мономах здобув інсгнії в поході на Кафу, якої Мономах ніколи не здобував. До діяльності Мономах—Святополк це впровадження в Київ гр. митрополита Никифора, що обсаджує вперше деякі руські єпископства гре-

ками для знищення словянського Кирило—Методіївського обряду.. Цим Никифор створив нові сепаратистичні центри в Суздалі, Новгороді, Смоленську, а навіть в Чернігові. Ті нові центри стали вже після смерти Мономаха в опозиції до Києва й зформували нові нації, Московську, Новгородську, а в Полоцьку й Смоленську білоруську. Ті нації проти Києва формували гр. єпископи на наказ гр. імператорів Алексія, Івана і Емануїла Комненів. (65, ст. 96) за благословенням Мономаха. Він не предвидів, що своєю грекофільською діяльністю творить нові ворожі Києву (Україні) нації. (

VOLODIMIR - MONOMAKH

son of Vsevolod and Irene, Volodimir was born in 1093. Brought up under his Byzantine mother's influence he learned the Greek language and culture well. Like his father he became an agent for the Greeks among the Rus'.

Volodimir was married three times. The first time to Gytha, daughter of Harold II of England, by whom he had six children. The second marriage was to a daughter of Volodar, son of Rostislav of Galicia. She bore him five offspring. The last wife was a Polovtsian princess, none of her children are recorded. Monomakh's many wars caused him to tax his populace heavily. This constant warfare was also responsible for much devastation on territories, he controlled.

In 1083 Oleh, son of Sviatoslav II, returned from a stay on the island of Rhodos. While there, he had met and married Theophano Muzaloni, daughter of the island's governor (who was related to the Byzantine emperor). Oleh took his new bride to Tmutorokan. In the meantime Vsevolod received instructions (from Constantinople) not to drive out Oleh. The latter was allowed to reside in Tmutorokan for eleven years until Vsevolod's passing away.

Upon Vsevolod's death, Monomakh, at the time prince of Chernihiv, was to transfer the city to Oleh and acquire for himself Pereyaslavl, Rostislav, however, ruled in this city. It was not easy to dispose of the latter through poisoning as his mother and sister prepared his meals. Another, intricately conceived plan was then put into motion. The Greeks, who regularly bought slaves from the Polovtsians, urged them to attack and plunder an area around the Stuhna River and thus supply Byzantium

with more prisoners.

Sviatopolk II, who only had a small force of eight hundred men, asked for and received help of both Volodimir Monomakh and Rostislav. Actually the two former princes were in on this conspiracy. They allowed their forces to be defeated and while retreating across the Dnieper River it was made certain, that Rostislav was drowned (1093).

Although Volodimir was now able to establish himself in Pereyaslavl' and Oleh in Chernyiv, Monomakh wished the latter to acknowledge him as vassal. Oleh was called to a council by Volodimir and Sviatopolk II. Suspecting treachery he refused to come. The two conspirators then unexpectedly invaded Chernihiv and forced Oleh to submit (1096).

During subsequent years much effort was channeled into finally defeating the Polovtsian threat. In a series of campaigns 1103, 1107 and 1111 the warrior nomads were thoroughly subdued. It was after the second expedition, that Volodimir married the Polovtsian princess.

On April 16, 1113 Sviatopolk II died. Fighting and rioting broke out in Kiev and Jewish merchants were attacked and murdered. The populace invited Volodimir to ascend the Kievan throne and restore peace and order. Monomakh accepted their invitation thus further expanding his domains; he now controlled over half of all Rus' territories. Jaroslav, Sviatopolk II's only son, was not in a position to object to Monomakh's acquisition of the crown. Volodimir, however, saw in Jaroslav a potential threat. Several years later, while Jaroslav was besieging Volyn, Volodimir had him quietly assassinated. (1123). The way was now open for Monomakh's sons to succeed him. The first, Mstislav, ascended to the Kievan throne after his father's death, May 19, 1125.

Leontine

МСТИСЛАВ II - MSTISLAV II

МОНОМАХОВИЧ

УРОДЖ. 1.076 Р., ПОМ. 15.4.1.132 Р.

женений в 1.095 р. з Христиною, дочкою шведського короля Інґе I, що померла 18.1.1.20 р. Друга жінка, дочка Дмитра Завидича, посадника Новгороду. Діяльність Мстислава це продовження грекофільської політики батька, але не так підлої, як Мономахової. Як і його батько, Мстислав мав одинадцятьоро дітей. Від першої дружини 9-оро, від другої двое. Разом 5 синів і 6 дочок. Зі взаємин Києва і прибалтійських русинів для нас буде цікаве, що дочка Мстислава Ірена вийшла за короля руських Оботритів, що був рівночасно князем Шлезвіку, Кнута. Син Святополк був оженений з Евфімією, дочкою Оттона, кн. Моравії. Мстислав був побожний і справедливий супроти інших князів, але, короткозорий політик. Як грекофіл виконував накази гр. імператора й патріярха. Коли помер митрополит грек Никифор, Мстислав покликав митрополита грека Никиту (1.121 – 1.126 р.), що ще гірше переслідував словянський Кирило-Методіївський обряд. Коли Никита помер у Києві спалахує спротив усього київського духовенства і монаших чинів проти гречення Руської Церкви. Київське духовенство організує т. зв. "Єрейський Собор" у проводі якого стає ігумен святоандріївського монастиря. Духовенство Києва домагалось митрополита русина, словянського методіївського обряду. Гр. патріярх Іван IX не погодився, і почалася духовна війна між Єрейським собором і Мстиславом. У висліді бойкоту гр. патріярха Єр. Собором київський митрополитичий престіл не був обсаджений 4 роки. Вкінці Мстислав взявся до репресій, до яких греколиз Сильвестер признався лише одним словом "змусив". В 1.131 р. прийшов у Київ, рік перед смертю Мстислава новий гр. митрополит Михаїл, дипломат у митроп. мітрі гр. імпер. Івана II Комнена (65, ст. 96 – 97). Повертаючи до Мстислава то удільних князів він держав у послузі, та бив дошкульно половцїв. Русь відітхнула від княжих міжособиць і половецьких набігів. Літопис говорить, що "Мстислав загнав половцїв поза р. Дон і Волгу". Між князями Руси Мстислав займав ролю судії. Коли захланий Володимирко галицький вигнав з Перемишля брата Ростислава, Мстислав з Васильковичами, став, в обороні Ростислава, і Володимирко вернувся в Звенигород, і до смерті Мстислава не пробував виганяти брата. У Святославичів Всеволод Олегович вигнав з Чернігова свого стрія Ярослава Святославича. Мстислава став по стороні Ярослава проти Всеволода, що був зятем Мстислава. За оборону Ярослава Мстислав зайняв "Посемя" з містом Путивль, де посадив свого сина Ізяслава. Полоцький князь Давид

Всеславич спробував здобути м. Мінськ. Мстислав побив Давида й вигнав з Полоцька. Коли Мстислав вибрався в затажну війну проти половцїв, полоцькі князі збунтувалися. Мстислав вислав на них військо у проводі з Ізяславом (сином), що розбив армію полочан і арештував 5 полоцьких князів з родинами. Мстислав післав їх на вигнання в Грецію. В Полоцьку лишився княжити Ізяслав. Через розмноження роду Мономаха, Русь розбилася на уділи. Коли Мстислав став королем Києва, його сини були у віці від 18–24 літ життя. Мстислав почав розсаджувати їх по уділах. Всеволода в Новгород, Ростислава в Смоленськ, Ізяслав був у Полоцьку, Святополк у Мінську. Окрім синів були 4 брати Мстислава, Ярополк наступник Мстислава в Переяславі, Вячеслав у Турові, Андрій на Волині, а Юрій, зв. Довгорукий, в Ростові і Суздалю. Як бачимо ціла Русь була обсаджена Мономаховичами, з виїмком Чернігова й Галичини. Брати Мстислава також мали синів. Ярослав мав Святослава і Михайла і т.д. Тому, що Мстислав прилучив Полоцьке князівство до Руси, зник буфер, що ділив київську Русь від ятвягів (прусів і литовців). Ті народи почувалися zagrożені й почали нападати на Полоцьке князівство. Мстислав із сином Ізяславом воювали ятвягів і литовців. Мстислав зі своїми братами і синами тримав у послузі цілу Русь і князі відчували його тверду руку. В 1.122 р. померла його дружина Христина шведська. Мстислав одружується з гарною, але звичайною, о 35 літ молодшою новгородською бояривною, чи дочкою купця Завидича, незнаною з імени, що був посадником (бурмістром-війтом) Новгороду. Новгородці вибирали посадників на т. зв. "вічу", загальних зборах новгородцїв. Виходить, що Мстислав був сильний тілом, усі походи провадив особисто на половцїв, ятвягів і литовців. З другою жінкою мав за ті роки двое дітей, Евфрозину й Володимира, кн. дорогобицького. Вичувається з літопису, що Мстислав хоч був великим грекофілом в справах віри, був менше послушний грекам в їх політичних плянах. Русь за тих сім літ без половецьких нападів і княжих міжособних воєн, росла скоро популяційно. Зате цілком занепаз доплив найвірнійших і роботящих руських рабів, бо половці загнані за Дон не привозили їх на гр. ринки. Це було причиною, що за золото молода Завидичівна, правдоподібно прикоротила Мстиславові життя 15.4.1.132 р. Вмираючи Мстислав передав київський трон Ярополкові, найстаршому з живучих братів, що був князем Переяслава. Коронувався 17.4.1.132 р. При смерті Мстислав мав 55 і пів років життя. Тому дуже можливо, що його життя за гр. грїшми і плянами було прикорочене. Зате, що Мстислав помагав нищити рідну церкву, зломив "Єрейський Собор", спровадив гр. митрополита і гр. єпископів,

Грецький патріарх Михаїл II проголосив Мстислава святим "Руської Цекви". Зате що бив половців йому було потрібно прикортити життя, бо половці не доставляли руських рабів і рабинь. Так греколиз Мсти-

слав став святим Руси, хоч він Русь як св. Володимир Великий і св. Олена Ольга не хрестив. Греки до нині св. Волоимира й Ольгу не признають святыми.

MSTISLAV II

born in 1076, Mstislav was the eldest son of Volodimir Monomakh. In 1095 he married Christine, the daughter of the Swedish king Inge, who presented him with nine children. Mstislav's second wife, the daughter of Dmitry Zavidich, governor of Novhorod, bore him two more. Like his father, Mstislav ended up having eleven children.

Mstislav also continued the grecophilic policies of Monomakh but not to as great a degree. He was a deeply religious man but not a very astute politician. When Nikita, the Greek metropolitan who had been installed by Monomakh, died 1126, Mstislav wished to replace him with another Greek. The populace, however, called for one of their own and a four year struggle ensued until Mstislav repressed the opposition and introduced Mukhaylo (Michael) a skilled Byzantine diplomat in the guise of metropolitan (1130).

The many sons of Volodimir Monomakh, each inheriting some land, caused the Rus' to break up into many territories. By the time Mstislav attained the throne (1125) at the age of forty-nine, his sons

had already reached the age of manhood. They were given various holdings: Vsevolod received Novhorod, Rostislav Smolensk, Iziaslav Polotsk and Sviatoslav Minsk. The brothers of Mstislav governed as follows: Jaropolk in Pereyaslavl', Viacheslav in Turiv, Andriy in Volyn and Yuriy (often called the long-armed) in Rostov and Suzdal. Most all of Rus', then, was held by the descendants of Monomakh except for the areas of Chernihiv and Galicia.

Mstislav held a firm sway over these minor princes at home and conducted important expeditions abroad. The Lithuanians, Yatvingians and Polovtsians were all subdued and in the seven relatively peaceful years of his reign the Rus' population recovered and began to increase. The repulsion of the Polovtsians across the Don River seriously hurt the Greek slave market. The Byzantines, although heartened by Mstislav's appointment of their Greek metropolitan, saw in him to dangerous a foe to their allies the Polovtsians. It was necessary to eliminate him; he was therefore poisoned by his second wife on April 15, 1132.

Leont Benoit

ЯРОПОЛК II - ЯАВОРОЛК II

МОНОМАХОВИЧ, ЧЕТВЕРТИЙ СИН МОНОМАХА

УР. 1.080 - 1 Р., ПОМ. 18. II. 1.139 Р.

ороль Києва від 1.132 - 1.139 р., безпотомний. Мономах хотів задержати київський трон в своєму роді. жив 72 1/2 років. Всі його сини мали свої уділи-волости. Мономах тестаментом уложив порядок ділення київської корони. (За Суздальським літописом Мономах встановив, що волостью наслідника трону після його смерті, буде Переяслав, родово гніздо Мономаховичів. Передаючи київський трон найбільш здібному й найстаршому синові Мстислави, Мономах дав бездітному синові Ярополку і Переяслав спільно з Мстиславом, з умовою, що на випадок скоршої смерті Мстислава, трон київських королів перейме Ярополк і передасть найстаршому синові Мстислава. Мономах зробив так тому, бо по Ярополку наступним сином був Вячеслав, нездара і піяк. Юрій і Андрій були від іншої матері, тому Мономах їх видічив від київського трону. Так виглядав тестамент Мономаха і всі сини правдоподібно його одобрили, бо по смерті Мономаха Ярополк покликався на тестамент батька (70, т. II, ст. 130 - 138) та (528 і 510). Це для зрозуміння чому по смерті Мономаха, між його потомками були затяжні війни, з яких скористали Олеговичі чернігівські, відтак Юрій і Андрій, та чому була така ненависть Юрієвичів до старшої лінії Мономаховичів від королівни Гіди по смерті сина Мономаха, Мстислава. Грушевський говорить: (Т. II, ст. 127 під наголовком "Упадок Києва"): Київ мав моральне першенство, і додає: Коли лінія (рід) Мстислава київського хотіла стати династією Києва, то на це не дозволяли династії інших родів, не хочаби того морального права відступити Мстиславичам" (ібід). Що за моральне право Грушевський не вичислює, бо такого не було. У Грушевського за Нестором всі володарі Руси це князьки, князі малі, середні, кілька т.зв. "Великих", але ані одного короля. (Зате з великою пошаною ставиться до титулів гр. імператор, нім. цісар, поль. король, моск. цар і т.п. Грушевський не простудіював, що 1.800 літ перед ним, ми як нація мали високу культуру, коли про маляр, поляко-ляхів, а навіть німців, не говорячи про недавніх москалів в Європі чутки не було. Ми як, нація, звані тоді аросами, за Йорданом росо-монами (руські мужі) мали своє письмо, і з того Києва наші царі, (звані в Римі "Рекс-король) Спадин і Евнон переписувалися руським письмом з імператором Риму Клявдієм (41 - 54 п. Хр.). Імперські секретарі в Римі то руське письмо перекладали на латинську мову. (Тацит, Корнелій "Анналес" Б. 12). Всіх анналів було 16 книг Доховалося 12 цілих, решта уривки (4. т. 21, ст. 735 - 736). Ось звідки св. Кирил і Методій взяли словянську "глаголицю". Повертаючи до Грушевського, то він

повинен був поцікавитися тим, що арабські історики говорили, що хазари взяли азбуку від русів, лише букви не злучують. При згадці про хазар, їх цар називався каган. Наш Олег, союзник болг. (царя Симеона титулував себе каганом (205, ст. 222). В тих часах право коронування мали лише Ітиль, Рим і Царгород. Можливо, що Олег був коронований хазарами.

Наведемо доказ у 890 р. хазарські послы принесли мадярському вождови Арпадови корону, інсигнії (яблуко, скипетр) червоний шовковий плащ і сандали, і коронували Арпада на "кагана" маляр. Мадяри жили тоді в т.зв. "Ателькузу", між ріками Дунай-Дніпро. Але 895 р. Каган Олег разом з печенігами розгромили маляр, що втекли на Угорщину. Від 890 р. мадяри своїх каганів називають королями (319, ст. 346 - 347). Знаємо також, що королівська пара, Ігор і св. Олена, були короновані болгарським патріархом у Преславі за царя Симеона, бо св. Олена була його сестрінкою. Король Володимир зв. "Великий", був коронований з царівною Анною папськими послами в Києві, 988 р. (497, ст. 57). Син Володимира Ярослав, був коронований короною т.зв. Шапкою Монамаха 1.046 р. (Від Ярослава всі королі Києва були короновані інсигніями короля Ярослава, аж до зруйнування Києва, й вивезення Ярославових інсигній в Суздаль Андрієм Боголюбським 1.169 р. (Ось де було то "моральне право" Грушевського. До королівського трону Києва летіли князі Руси як нетлі до світла, хоч багато з них за 150 літ, обпалили собі також крильця в змаганнях за корону. (Ось чому після вивезення в Суздаль царських регалій, і коронації ними Андрія в Суздалі, вже ніякий князь не рвеса до Києва, хоч монголів, ще 81 літ в Європі не було. (То був той магнет, то світло "корона Києва", що тягнула князів. Ось чому після коронації Андрій Боголюбський зі Суздаля дає накази князям, як суверен Руси! Це все наслідник Нестора, Сильвестор від нас заховав. Ще згадаємо для кращого доказу, що київська земля це найменша "волость" Руси, втиснена між ріки Ірпень-Стугна, поверхнею 6.250 км. кв. Найменше кн. Турівське мало около 150.000 км.кв. Чому-ж тоді князі змагалися за той клаптик? Бо на ньому був Київ, королівські інсигнії й трон царів. В тому крилося то моральне право Грушевського. Повертаємо до Ярополка, що не був рішучим і хотів усім догодити, замість покликатися на тестамент батька Мономаха й його виконувати. Протестували головні сини другої матері, Юрій і Андрій. Коли кор. Ярополк поставив Всеволода с. Мстислава, Мономаховича князем Переяслава, Юрій його вигнав. Король Ярополк після у Переяслав другого сина Мстислава, Ізяслава II. Колиб Ярополк був полишив Ізяслава в Переяславі, булоби все в порядку, але Юрій і Андрій домагалися, щоби Переяслав

Ярополк віддав п'яниці, братови Вячеслави. Це все Юрій і Андрій робили, як побачимо далі, за наказом гр. імпер. Емануїла, про що Ярополк не знав, тому змусив силою Ізяслава перейти в Турів і Мінськ. Турівська волость не була виставлена на напади половеців. Боягуз Вячеслав по 15 місяцях вернув у свій спокійний Турів. Тепер Юрій зажадав Переяслава для себе, а Ізяслави обіцяв т. зв. "Посемя" (Путивль). Ярополк погодився, але Юрій дав Ізяслави лише половину Посемя. Це все діялося в два роки по смерті Мстислава. Ізяслав зівстав стріями одурений. Він стратив терпеливість, посварився з Ярополком і постановив добути волость силою. Олегович Всеволод був жонатий зі сестрою Ізяслава, Марією. Не забудьмо, що Олег Всеволодович був жонатий з грекинею Теофоною Музальоні. Вона мала четверо дітей: Всеволода, Ігоря, Гліба, Ярослава, і Марію ж Петра Власта, що зрадив Володаря Галицького. Пригляньмося, як Емануїл приготував синові грекині Всеволодови, що знає гр. мову і був здібним вождом, трон Києва. Ізяслав II Мстиславич здібний вожд і політик, перекиданий і ошуканий стріями, уложив союз зі швагром Всеволодом Олеговичем, і разом вдарили на Юрія й Ярополка. Бій виграв Ізяслав. Юрій утік у Суздаль, а Переяслав, дав братови Юрія, Андрієви, що передав Волинь Ізяслави. Олеговичі не дістали

Посемя і почали пустошити Переяславщину. Нездара король Ярополк вибрався походом на них, але був побитий на р. Супою, і втік у Київ. Олеговичі почекали, щоби Дніпро замерз, перейшли на правий бік і почали пустошити Київщину. Ярополк віддав Олеговицям Посемя в квітні 1.138 р. Олеговичі побачили, що Ярополк боягуз і нездара, постановили за директивою Емануїла здобути Київ, Ярополк встиг зібрати велику армію й Олеговичі вернулися в Чернігів. Але союзники кор. Ярополка, мономаховичі, натиснули на Ярополка йти походом на Чернігів. Чернігівці знаючи слабу волю Ярополка натиснули на Всеволода Олеговича, перепросити Ярополка й пообіцяти, що більше нападу не повторить. Коли Всеволод Олегович з'явився з перепросинами в таборі Ярополка, той замість арештувати Всеволода, простив йому руйнування київщини, і без покарання Всеволода вернув у Київ. Молодші Мономаховичі, що прийшли на поміч Ярополкови, були дуже невдоволені з дурноти нездари Ярополка. Мир тривав оден рік. За той час Всеволод приготував більшу армію, а греки 18.П.1.139 р. отруїли нездара Ярополка (помер нагло). Мав літ 58 у хвилі смерті. Жінкою Ярополка була осетинка (469), Осетини, це потомки аллянів, наші літописні яси. Де коли і як Ярополк знайшов осетинку, не знаємо. Померла 1.146 р.

YAROPOLK II

he fourth son of Volodimir Monomakh, Yaropolk, was born in 1080. He succeeded his brother Mstislav to the Kievan throne in 1132 but was himself childless. Wanting to retain the rule of Kiev in the Monomakh Dynasty,

Volodimir wrote a testament before dying, arranging successional rule. Pereyaslavl' was designated as the seat of the heir apparent or crown prince. Monomakh established both Mstislav and Yaropolk as rulers in Pereyaslavl' indicating his wish for one to succeed the other. After Yaropolk, the throne would pass to the eldest son of Mstislav and not to Monomakh's next youngest son Viacheslav, who was a drunkard and not fit to rule. Yuriy (George) and Andriy (Andrew), the two youngest sons of Monomakh by his second wife, were not designated as possible heirs to the throne. With Greek aid they planned to win it by force.

Yaropolk, unlike his older brother, was not a firm ruler and this caused turmoil in his kingdom. Vsevolod, the son of Mstislav, was established in Pereyaslavl' as the successor to Yaropolk. Yuriy, however, drove him out. Iziaslav, another son of Mstislav, then took over the rule in Pereyaslavl'. Yuriy and Andriy again deposed this ruler and set

up Viacheslav of Turiv (the oft-intoxicated son of Monomakh). Iziaslav was given reign over Turiv and Minsk.

Viacheslav did not enjoy his new principality and fifteen months later was back in Turiv. Yuriy now took Pereyaslavl' for himself promising Iziaslav Posemya. Yaropolk condoned these many proceedings all of which occurred within two years of Mstislav's death.

Iziaslav was only granted half of Posemya. Angered by these many charades and dupes he quarreled with Yaropolk and marched on Volosk with aid from his brother Vsevolod. The combined armies met the forces of Yuriy and Yaropolk and defeated them. Yuriy retreated to Suzdal but handed over Pereyaslavl' to Andriy. Andriy then gave Iziaslav Volyn.

The next several years saw Yaropolk fighting with the Olevichi (sons of Oleh) of Chernihiv. Defeated in several engagements Yaropolk agreed to a one year treaty. He was soon after poisoned and the throne was usurped for a ten day period by Viacheslav. Vsevolod, raising a large army, drove out the pretender and established himself on the throne that had been designated his from the beginning.

Leonard Sancel

ІЗЯСЛАВ МСТИСЛАВИЧ - IZIASLAV MSTISLAVICH

МСТИСЛАВИЧ, СИН МАТЕРІ КАТОЛИЧКИ, ШВЕДКИ ХРИСТИНИ, ДОЧКИ ШВЕДСЬКОГО КОРОЛЯ ІНГЕ. ЖОНАТИЙ МАБУТЬ ТАКОЖ ЗІ ШВЕДКОЮ, БО НЕСТОР ЧИ СИЛЬВЕ - СТОР ЇЇ ІМ'Я Й ПОХОДЖЕННЯ ЗАТАЇЛИ. УР. 1.096 Р., ПОМ. ОТРУЄНИЙ 13.11.1154Р.

Це була католицька родина. Його син Мстислав Смілий, чи Хоробрий, був жонатий з Агнешкою, дочкою Болеслава Кривоустого, дочка Евдокія замужна за Мешком Старим, другий син Ярополк був ж. (з католичкою, правдоподібно мадярською княжною, а син Ярополка, Василь, оженений з дочкою Болеслава Кучерявого. Це вказує, що Ізяслав II був самостійником і не хотів бути васалем Емануїла. Був сильного характеру, здібним вождом і політиком. Тому Емануїл після смерті короля Ярополка, дипломатією (гр. митрополит і єпископи) і грішми, відсуває Ізяслава II від київського трону Всеволодом Олеговичем. Коли Всеволод, що був швагром Ізяслава II переданням Переяславського князівства, іменував Ізяслава наслідником київського трону, проти волі Емануїла, і розгрому гр. васалю галицького Володимирка, то гр. отруїли Всеволода (підчас приготувань до нового походу на Володимирка за загарбання м. Прилук на Побожжю) 1.146 р. Кияни не любили за здириства Всеволода та несправедливі суди його тивунів, тому покликали з Переяслава свого любимця Ізяслава проти брата Всеволода, Ігоря, що став королем Києва. Про геніяльно вибране поле бою під Зарубом і розгрому далеко сильнішої армії Ігоря ми знаємо. Це доказує, що Ізяслав був вождом непересічної міри. Щоби загалізувати здобуття Київського трону, відстрия Юрія, Ізяслав зробив умову з другим стрієм, старшим від Юрія нездарою і піяком Вячеславом, князем Турова, що він буде фірмувати урядово, як старший віком зайняття Ізяславом Києва. Та це було кілька літ перед смертю Всеволода. Дізнавшись про побіду Ізяслава, Вячеслав почав рядити як король Києва. На Волині на місце Святослава, опікуна Ігоря, що був кн. Волині, посадив Володимира, с. Андрія Доброго, брата Юрія від другої матері, що був князем малої волости Берестя над Бугом. Грушевський говорить: "Вячеслав забрав собі назад городи, взяті в нього Всеволодом, а на Волині, де сидів Всеволодович Святослав, посадив свого братанка Володимира Андрієвича". Це речення так комплікувало хід подій, що ніякий читач не зрозуміє, чому такий розважний політик, як Ізяслав II, виправляється блискавичним походом на Волинь, арештує дорадників Вячеслава, відбирає в нього Турівську волость, виганяє його в малу частину Погоринної волости (бо більшу частину мав галицький Володимирко), а в Турові й Володимирі садить свого сина Мстислава і Ярослава, чим робить галицького Володимирка своїм смертельним ворогом. Володимирко стає найвірнішим союзником Юрія, та скріплює той союз женячкою с. Ярослава з

Ольгою. Пригляньмося, як гр. політика вміла пересварити братів чи приятелів. Турів був єпископством. Єпископом в 1.146 р. був грек АКИМ. Він і гр. агенти його капітули вплинули на дурне рішення Вячеслава, що з приятеля, через дурноту стає ворогом Ізяслава II. Пригляньмося намовам Акіма. Вячеслав віддає Волинь Володимирови, сини Андрія зв. Добрий. Він і Юрій, були синами другої жінки Мономаха, Володарівної, а може половчанки, що жила з Мономахом 20 літ (1.107 - 1.127). Вячеслав був сином Гіди (Мономах був три рази жонатий. Останніми дітьми були Юрій і Андрій). Віддаючи Волинь Володимирови, Вячеслав скріплював братанком Юрія, проти Ізяслава II. Ось чому Ізяслав повівся так ворожо з Вячеславом. Святослав Олегович був також сином половчанки і жонатий з половчанкою (469). Він хотів звільнити Ігоря, щоби даліше претендувати на Київ, тому звязався з Юрієм, і за гроші імпер. Емануїла, разом з половцями пішли походом на Київ. В історії Візантії написано докладно таке: "Емануїл закінчив війну з мадярами, а київський трон обняв візантійський кандидат Юрій Довгорукий" (205, ст. 310). Ізяславови помагав угорський король Гейза, швагер Ізяслава, брат Святополк, князь Волині, поль. князь Болеслав Кучерявий, жонатий з дочкою Всеволода, брата Ізяслава кн. Новгороду. Святополк водинський, був жонатий з Евфімією, дочкою Оттона II князя Моравії (Оломунця), що був стрієм чеського короля Володислава I (469) та (493, т. I). Війна велася 2 роки. В 1.146 р. Ізяслав зайняв Київ на два роки.

В осіні 1.147 р. Юрій зі Святославом Олеговичем і половцями вибрався вдруге на Ізяслава. Ізяслав оборонився перетягнувши на свою сторону чернігівських князів. Але за два роки греки перетягнули на свою сторону переяславців і киевлян. Емануїл Комнен повідомив Юрія, що ґрунт до зайняття Києва підготований. Юрій в липні 1.149 р. рушив на Київ. Ізяслав заступив Юрієви дорогу під Переяславом. Юрій за Переяслав хотів миритися. Ізяслав розумів, що Переяслав близько Києва (60 км.). Юрій загрожував Ізяславови в Києві. Ізяслав змусив Юрія до битви. Переяславці зрадили Ізяслава й перейшли до Юрія, а кияни кинулися до утечі. Ізяслав відступив на Волинь, Юрій зайняв Київ 23.VII.1.149 р. Юрій пішов за Ізяславом на Волинь. Ізяслав замкнувся в Луцькій твердині і нічними нападами побив багато війська Юрія. Вячеслав; що його Ізяслав загнав у Погорину, піддержував Юрія. Облога Луцька тягнулася цілу зиму. Лучани по геройськи боронили свого князя, і оборонили. В марті 1.150 р. Юрій побачив, що Луцька не здобуде, покликав нездару Вячеслава зі собою і дав йому Вишгород, чим образив Вячеслава. Ізяслав оборонився й зайняв з поворотом свій Волинь і Вячесла-

вову Погорину. Зібравши дещо більше війська і після зайняття Погориної, наглим нападом Ізяслав ударив на Київ. Юрій ледво встиг утечи за Дніпро. Ізяслав зайняв Київ. Вячеслав користаючи з утечі Юрія мав стільки часу, що з Вишгорода (20 – 25 км.) випередив на кілька годин Ізяслава і сів самозванно на троні ні королів. Кияни, що витали Ізяслава, повідомили його про узурпацію Вячеслава, Ізяслав по коронації в св. Софії поїхав у княжий терем, поговорив з Вячеславом у снігах, що він приймає його до спілки і будуть правити разом. І Вячеслав подобрів, віддав Ізяславови свій полк, чого в тій хвилі Ізяславови найбільше бракло. Володимирко галицький ішов на поміч. Сили Володимирка були великі, а коли Юрій зблизився зі Сходу, Ізяслав мусів вернути в свою Волинь, а Вячеслав у Вишгород. Другого дня прийшов з галичанами Володимирко. Галичани оглядали Київ, св. Софію та інші церкви й монастирі (528, ст. 280–283).

На другий рік, 1.151 р. Ізяслав ударив на Володимирка з Волині, а швагер Гейза з Угорщини. Володимирко підкупив дорадників Гейзи і він, попалиши західню Галичину, вернув на Угорщину (початок листопада 1.150). В 1.151 р. Ізяслав розбив армію Юрія й здобув Київ. Юрій вернувся в Суздаль. В 1.152 р. Ізяслав після умови з Гейзою, розбив в околиці теперішнього м. Сянок армію Володимирка Володимирко втік до Перемишля і знова підкупив раду Гейзи, і Гейза просив Ізяслава, щераз замиритися з тим услівям, що Володимирко зверне всі волинські міста (Погорину) Ізяславови. Володимирко присяг на хрест на короні св. Стефана. Списано присяжну грамоту. Володимирко присяги не додержав і помер на апоплексію в січні 1.153 р., що нам знає. Повертаючи до Ізяслава і Юрія. На весні 1.151 р. прийшло Ізяславови в поміч 10.000 маляр. Ізяслав зайняв Погорину, лишив боронити Володимир волинський брата Святополка, а самий вдруге скорим маршем, захопив Білгород під Києвом. Юрій знова втік за Дніпро. Це був март 1.151 р. Цей раз Ізяслав взяв старого Вячеслава за співправителя. Володимирко вернувся в Галичину, але по дорозі здер контрибуціями київські й волинські міста. Прийшовши під Радомишль на р. Тетерев сказав міщанам: "дайте срібла скільки вам наказую, або візьму ваше місто на ЩИГ (війську на грабунок). Міщани не мали стільки срібла, позбирали (ковтки, нашійники) з УХ і ўший", перетопили і дали Володимирку." І так Володимирко брав серебро по всіх містах аж до галицької землі" (528, ст. 288 – 290). В 1.152 р. Юрій і Володимирко весною поновили напад. Ізяслав постановив не дати злучитися їм разом, і заатакував Юрієву армію над р. Рут, в київщині. Ізяслав був ранений, але армія Юрія була розгромлена. В переяславі Ізяслав посадив сина Мстислава. В 1.153 р. Юрій знов вибрався на Київ, але у війську Юрія почалася пошесть і Юрій вернувся. В 1.151 р. померла Ізяславови його (мабуть шведка) перша дружина, енергічна жінка, що була як Ірена Ярославови приятелем і дорадником у тяжких часах скитання. Вона вандрувала з ним з Волиня в Переяслав, у Посемя, Мінськ, у Київ, знова у Волинь, піддержуючи Ізяслава на душі після всіх невдач. Маючи правдоподібно шведську обслугу, пильнувала їжу, бо греки не могли отруїти ненависного їм Ізяслава. Подарила Ізяславови трох здібних синів і дві дочки. Зате греки вкоротили життя її 1.151 р., у віці 45 літ. Її смерть Ізяслав дуже перегорював. Коли Ізяслав повернув з походу, застав у Києві послів від

царя Грузії Дмитра 18-го, з гарною царівною за союз проти Турків. Це сталося десь у місяцях липень–серпень, а 14-ого листопада в ночі Ізяслав нагло помер (528, ст. 322 – 324) та (65, ст. 96 – 99). Царівна повернула в Грузію.

Ізяслав II, це світла постать самостійника між королями Києва. Він бачив гр. політику васалітету діда Мономаха, що нищив Словянський обряд, відібрав печерському монастиреви літописання, спровадив гр. митрополита Никифора, та віддав під його цензуру той монастир. Він бачив як той Никифор спровадив гр. єпископів у Новгород, Суздаль, Полоцьк, Смоленськ, Галич і Чернігів зі завданням творити сепаратні від Києва центри–нові, ворожі Києву держави (ібід 65, ст. 96). Дальше Ізяслав бачив чотиролітне нищення його батьком "Єрейського Собору", що боронив самостійність рідної церкви. За те був його батько проголошений святым Руси, хоч Ізяслав ліпше знав, що батько його не був святым. Все це бачив розумний Ізяслав, що в день смерти батька мав 36 літ. Тому, що не був греколизом, був перекиданий у Переяслав, Мінськ, Посемя, Полоцьк, Волинь, знова Переяслав, доки став королем Києва. Великий вплив мав на Ізяслава гарячий оборонець рідної Церкви Всеволод Ольгович, швагер Ізяслава, король Києва, що з ним взаємно доходив Ізяслав своїх прав мечем, без протекції греків. Так у змаганнях за права рідної церкви й київського трону, сталися характер Ізяслава, як політика, вождя й дипломата. Поборов залізною волею всіх ворогів–греколизів, і засів кріпко на київському троні, з якого зігнав його отруєю грецький агент у спідниці, його власна жінка, грузинська царівна, прислана греками. Коротко про грузинів. За Біблією, Яфет мав сім синів. Помер наш Кімер–Кімери) займав землю, від рік Дону до Дніпра. Магог у малій Азії, Яван у Греції й Егейських островах. Мадай, батько медів у Персії. Тубал у джерелах рік Евфрат–Тигр. Мешег від Егейського моря до р. Галіс. Нашадки Мешага, це народ Мушки. Їх ассирійці витиснули в гори Кавказу, це предки грузинів. Якби Ізяслав прожив 5 років довше, боротьба за Київський трон булаби перервалася й упадок Києва бувби протягнувся ще не кількадесять літ" (70, т. II, ст. 175). Або взагалі булоби упадку не було (автор). Ще згадаємо, що коли осінню 1.146 р. Ізяслав зайняв Київ, він зараз після коронації скликав собор руських єпископів, що мощами св. Климента висвятили митрополита Києва, русина, гарячого патріота й самостійника, ученого монаха–аскета Кліма Смолятича. Новгородський єпископ, грек Ніфонт з єпископами греками, полоцьким, смоленським і суздальським, wraz з князями тих міст, зорганізували бойкот митрополита Смолятича й короля Ізяслава II. Ізяслав покликав Ніфонта в Київ і посадив його в домовий арешт у печерському монастирі, з якого було Ніфонтові заборонено виходити. Цього настрашилися греки єпископи полоцький і смоленський, і втікли в Царгород. Щоби визволити з арешту Ніфонта і повалити митрополита Смолятича, Емануїл Комнен присилає гроці Юрієви Довгорукуму й дає наказ архонтові Володимиркови, що в 1.149 р. вибралися разом несподівано на Ізяслава. Зрадою перекуплених переяславців і киян Ізяслав мусів полишити Київ, що його без бою зайняв Юрій 23.УІІ.1.149 р. По двох роках змагань Ізяслав здобув Київ, але зістав отруєний жінкою. Так ми в коротці запізналися зі самостійником Ізяславом II, одним з найкращих королів київської Руси.

IZIASLAV II

orn in 1096, Iziaslav was the son of Christine of Sweden and Mstislav. There is a good possibility that he himself married a Swede. Iziaslav was of an independent character but a firm and wise politician. He was appointed as prince in Pereyaslavl' next in line to succeed Vsevolod, his brother-in-law. When Vsevolod died in 1146, Ihor his brother usurped the throne and had to be expelled by Iziaslav.

Many other princes now united against Iziaslav, who met and defeated the coalition at Volyn. After the battle Iziaslav set up his sons Mstislav and Yaroslav in Turiv and Volodimir respectively. The head of the alliance fighting Iziaslav was Yuriy, the long armed. Yuriy's closest ally was Volodimirko of Galicia who had married his son Yaroslav Ocmomesel to Yuriy's daughter Olha. Iziaslav's ally was Geza of Hungary who had taken Iziaslav's sister to wife. In 1148, Yuriy was again beaten by

Iziaslav but in 1149 when the armies met at Pereyaslavl' the result was different. The Pereyaslavl' contingent in Iziaslav's army deserted to the other side forcing Iziaslav to flee to Volyn without joining battle. That same year, Yuriy besieged Iziaslav at Lutsk but was unsuccessful and returned to Kiev. In 1150, Iziaslav took the offensive and drove Yuriy from Kiev. Not for long though, as Yuriy reinforced by Volodimirko, again forced Iziaslav to return to Volyn. 1151 saw Iziaslav attack and defeat first, Volodimirko in Galicia and then with help from Geza, Yuriy in Kiev. In consiliation to Yuriy, Iziaslav did not set himself up as full ruler in Kiev but instead agreed to share the throne with his uncle, Viacheslav. Yuriy returned to Suzdal but the next year made one last attempt, with the backing of Volodimirko, to seize back the rule of Kiev. Iziaslav and Geza again crushed the alliance and Iziaslav was able to rule in peace until his death in 1154.

Leontine

РОСТИСЛАВ МСТИСЛАВИЧ- ROSTISLAV MSTISLAVICH

БРАТ ІЗЯСЛАВА ІІ. УР. 1.104–5 РОКАХ, ПОМ. 14.3.1.167–8 РОКАХ.

КНЯЗЬ СМОЛЕНСЬКИЙ ДО 1.154 Р. КОРОЛЬ КИЄВА ВІД 1.154 – 1.167 РОКУ.

Ізяслав ІІ ще за життя з Вячеславом признали Ростислава кандидатом на трон Києва. По наглій смерті Ізяслава, Вячеслав покликав негайно зі Смоленська Ростислава. Смерть Ізяслава ІІ була несподіванкою для самостійної Руської Церкви та митрополита Кліма Смолятича, що за старанням Ізяслава був вибраним. Спроваджений Юрієм гр. митрополитом Константином 1.156–1.158 р. кинув клятву на померлого Ізяслава ІІ за те, що був ініціатором покликання митрополита Кліма, а тим самим відлучив Київську Церкву від гр. патріярха. Мстислав син Ізяслава ІІ зайняв Київ і покликав стрія Ростислава на Київський трон. На вістку, що Мстислав їде на Київ митрополитом, Константин утік в Чернігів. Третього дня прийшов Ростислав. Але Ростислав не доріс здібностями померлому Ізяславу ІІ навіть до колін. Він був дуже побожний, тоді коли Юрій був визутий з моральних засад. По наглій смерті Ізяслава ІІ Ізяслав Давидович на четвертий день з'явився на Київському перевозі під Вишгородом. Сильна київська сторожа не дозволила перевезтися на правий беріг Дніпра і Ізяслав Давидович мусів повернути в Чернігів. На другий день прийшов Ростислав, що ще того дня коронувався. Ростислав – боягуз, слабкий вождь, дурний політик своєю нездарністю довів до упадку Києва. Ізяслав Давидович, що його завернули київляни від дніпрового перевозу, привів половців. Ростислав перестрашився як дитвак, хоч мав поміч Мстислава Ізяславича і Святослава Олеговича, вирікся Києва й Переяслава, утік у свій Смоленськ, покинувши армію й Київ на ласку Давидовича, що зайняв Київ без бою. Перед походом на Київ Давидович, не сподіючись зайняти без бою Київ, покликав на поміч Юрія Довгорукого, що йшов на Київ з великою армією. Давидович мусів передати Київ Юрієві. Як бачимо, то Київ в протязі одного року перекидається як мяч чотири рази з рук до рук. Грушевський вимішав факти, дати, назви і події так, що пересічному читачеві тяжко зорієнтуватися о що ходило князям та за яку ціль йшов так завзятий і кривавий змаг, що закінчився зруйнуванням Києва.

І–ша причина: Це царські інсигнії, що їх Грушевський нехотячи чи навмисно переочив. Це корона т. зв. "Шапка Мономаха" і жезл та золоте яблуко т. зв. (золотокований трон короля Ярослава Мудрого). Той трон та інсигнії мали велику мистецьку і грошеву вартість. Король Ярослав міг собі на таку дорожню витрату дозволити. Це був найбагатший король тодішньої Європи. Доказ: а) великі коштовні посаги, що ними вивинавав свої дочки, б) гігантська будова св. Софії, кристої золоченою мідяною бляхою, і Золотих

воріт. Стільки золота, срібла й діамантів казав Ярослав вквати в свій трон, до нас не доховалося, бо Боголюбський ті багатства з трону поздирав на данину імпер. Емануїлові. За який процент – третину чи половину – не знаємо) То, що після здобуття Києва Андрій на срібні рами ікони Пр. Богородиці, вкраденої з Вишгороду, вковав 30 гривень (фунтів) золота, багато діамантів та великого жемчуга-карбункула (червоний) над головою, побудував кам'яну церкву і палату у Володимирі і таку саму в селі Боголюбові в суцільстві столиці, з критими галеріями від теремів до хорів в церквах, свідчить, що Андрій дістав від імпер. Комнена около третини золота з ограбленого Києва.

Пригляньмося політиці Комнена. Від 1.055 р. Венеція союзниця Комнена відбирає поступенно грекам морську торговлю. В 1.166 р. Мануїл Комнен здобув Дальматію, що її горішня часть належала до Венеції (4. т. 322, ст. 10). Венеція почала будувати воєнні кораблі. Емануїл (гр. Мануїл) не мав воєнної фльоти. Венеція могла здобути Царгород. Воєнна фльота була дуже коштовна. Багата, з великою торговою флотою Венеція, могла собі дозволити на такий видаток. Мануїлова каса була порожня. Потрібно було негайно грошей. Наказ Боголюбському здобути Київ (1169 р.). Діставши гроші, Мануїл в 1.170 р. будує воєнну флоту, а в 1.171 р. (12. III) арештує в цілій державі венецьких купців і конфіскує їх торгові кораблі і товари. Венецька воєнна фльота у відповідь заатакувала бережжя Візантії та острови Хіос і Лезбос. Всі місцевості венеціани спалили, а населення взяла в неволю. Війна велася 13 років. Знищила і ослабила Візантію (205, ст. 313 – 314). Київське золото вилізло Візантії боком. Мануїл помер з грижі 1.180 р. Закінчив війну знаний нам Андронік, гість Ярослава Осмомисла. Венеція осталася дальше ворогом греків і 22 роки після смерті Мануїла знищила Царгород 1.204 р. так, як Боголюбський Київ. Бог не квапливий але справедливий.

ІІ. Київ був найстаршим містом Європи, суперником Царгороду і не багато біднішим. Лише римляни і греки будували дома, твердині й оборонні мури міст з каменю, а наші предки з дерева і глини, а дерев'яні будинки покривали соломомою і драницями. Тому римські й грецькі міста розросталися, а наші предки щопокіління мусіли відбудувувати зогнілі палісади майже на тому самому місці. На доказ сказаного наведу: коли наші "зимари – по гр. Кімери", що в Месопотамії називалися "сумери", прийшли 4.000 літ до Хр. між ріки Ефрат і Тигр, то перше місто оснували на пам'ятку нашого Києва під назвою Куаб, арабське Куяба. За тисячоліття назва Куаб перемінилася в пізніше Київ. Всі три назви мають чотири букви (31, ст. 300), карта Сумерії). Також інші міста називали на пам'ятку міст в Пра Русі – Україні. Нпр., "Куту"

наше Кути, "Дер" наше Дермань (на Волині). "Кіш", козаки називали Січ Кошем. "Ума" наше Умань, "Сип-пар" наше Шипарівці і т.п. (ібід). На доказ: візьмо мову нащадків сумерів—самарів 2—1500 літ д.Хр. Гальське "Куява" це огороження; запора, укріплення. "Куаірт" це коло, огорожений, обведений валами (257, ст. 92—93). Це доказ, що ми як народ—нація 7,000 літ тому мали Куябу, Кути, Дермань, Кіш, Умань, Шипарівці і десятки інших. Чому назва "Кімери, Зимари, Самари, Сумери" я вияснив в своїй невиданій праці. Це доказує, що ми не лише найстарша нація Європи, але й колиска білої раси і всесвітньої цивілізації (65). Нас питають нині німці, англійці, американці, що за нація та звідки "UKRAINIANS"? і пригадується вірш забутого автора: "Нас питають (нині); якого ми роду і кудю йдуть наші шляхи? Та ж то ми на мурах Цареграду до сьогодні лишили цвяхи"! (Король Олег прибав свій щит). Та чи лиш до Цареграду? Наші предки перед Олегом прибавали щити до мурів Вавилону, Ниневії, Сардів, Єрусалиму, Екбатану і др., що я доказав в своїй невиданій праці.

Повертаємось до нездари кор. Ростислава і знищення нашого Єрусалиму—Києва Андрієм Боголюбським, Юрій думав осісти в Києві цей раз на стало. Він привів зі собою своїх сім живучих синів, що їх розмістив на уділах. Найстаршого Андрія, як наслідника трону, вмістив у Вишгороді. Також привів багато суздальських бояр, обслугу терему і гвардію. Андрій відвідував у Вишгороді церкви і по трьох місяцях утік з Вишгороду в Суздаль. Грушевський говорить, що "Андрієві сприклася вічна боротьба руських князів". Ніякий читач не повірить, щоб москаль утік з теплої урожайної України не битий в холодну неврожайну 1.000 км. віддалену Суздаль. Також від зайняття Києва Юрієм 1.154 до його смерті 1.157 ніяких воєн не було. Чому ж тоді Андрій втік від батька і братів? У Вишгороді знаходилася чудотворна ікона Пресв. Богородиці. Той образ з королівськими регаліями привезла Ірена жінка Всеволода 1.046. Відходячи в Переяслав передала регалії й образ Ярославові, що вмістив той образ в найсильнішій твердині тих часів — у Вишгороді (65 ст. 143—144). Чому не в Києві? Бо в Києві був образ Пресв. Богородиці, привезений Володимирівною Анною, званий Пирогошою". Третій чудотворний образ Пресв. Богородиці, зв. у нас "Белзьською Богородицею", украденою Володиславом Опольським і вивезеною до Ченстохови 1.378, що стала паладіумом Польщі. Привезла її в Галичину Анна сестра грецького імператора Ісаака II з династії "Ангелів" (65, ст. 190—200). В 1.200 р. Юрій помер 15.5.1.157 р. київляни пограбували терем Юрія, його сина Василька та почали вбивати суздальців, що втікали з Києва, покидаючи все майно. За те вбивання і граблення відімістився в 12 літ пізніше на київлянах син—Юрія Андрій Боголюбський. То граблення черню суздальців почало перекидатися на багатіших київлян і вони покликали найближчого з князів Ізяслава Давидовича, хоч його не любили. Четвертого дня по смерті Юрія Давидович розігнав чернь, але тим він присвоїв право на Київ, що після сеньйорату належало Ростиславові. Син Ізяслава II Мстислав кн. Волині попрохав галицького Осмомисла о поміч, і оба пішли походом на Київ. Дня 22.12.1.158 р. зайняли Київ. Давидович утік в Чернігів. Союзники покликали в Київ нездари Ростислава. Цим Мстислав зробив похибку, бо греколиз Ростислав не був однодумцем прихильником самостійної

церкви і не хотів прийняти митрополита Кліма Смолятича, висвяченого перед смертю Ізяслава II "Єрейським Собором". Підчас панування Юрія гр. митр. Константин кинув клятву на померлого Ізяслава II. Коли син Ізяслава Мстислав разом з Осмомислом зближалися до Києва, митрополит Константин утік в Чернігів. Але Мстислав здобув стріви Ростиславові трон і не хотів чути про Константина. Київський митрополитий престіл цілий рік був порожній. Митр. Константин утік в Грецію. Під тиском Мстислава, Ростислав прийняв Кліма і по двох роках вислав послів до гр. патріарха потвердити Кліма, Гр. патріарх висвятив на митрополита Києва грека Івана IV, що не прошений приїхав в Київ. Це обурило вже і грекофіла Ростислава. Він відіслав митрополита Івана зі своїм дипломатом — послом Юрієм Семковичем в Царгород. Як знаменито працювала грецька шпіонажа в Києві (світлова чи голубина почта) свідчить факт, що коли Семкович з Іваном IV доїхали до порту Олешше (30 км. від устя Дніпра в море) зустріли в порті гр. послів від імператора Емануїла з великими дарами для короля Ростислава, щоб він прийняв гр. Івана IV. На цьому наш літопис нагло вривається. Московський історик Татішев писав в початках 19. ст. він мав доступ до архівів давньоруських, що згоріли в Наполеонській війні 1.812 р.: "Ростислав прийняв дари і відповів, що ще раз приймає гр. митрополита, але на майбутнє зрікається приймати гр. митрополитів, поставлених патріархом без нашого (Києва) відома і згоди. В противному разі він (Ростислав) видасть вічний закон, що Київського митрополита будуть вибирати єпископи Руси на приказ короля Києва" (529, т. II—III). З вістки Татішева і розвитку дальших подій між Царгородом (Емануїлом) і Києвом вихолить, що Татішев говорив правду.

III—тя найважливіша причина. Щоби зрозуміти її мусимо повернути до джерел причини. На IV "Всеєленському Соборі" в Халькедоні 451 р. імпер. Маркіян поділив "Римську Державу" на 2 сфери впливу для патріарха Царгороду і папи Риму. Царгородський патріарх, що мав тоді титул архієпископа, одержав Східню Європу (не знаємо, як далеко на захід Дніпро—Висла?) і Малу Азію, що належала тоді до Римської імперії враз зі Сирією. Східня границя Риму пробігала в Малій Азії від східнього кінця Чорного моря 100 км. на схід від Трапезунту, до м. Теодозіополіс Нісбіс, Цірцезіум, звідти зверталася на Південний Захід до Єгипту, Вірменія, Горішня Месопотамія, Сирія і Єгипет, враз з Балканським півостровом від наддунайських міст Сірміум—Сігідунум на південь від Дунаю творили т. зв. "Східню Римську Імперію". Панонія (Угорщина), Іллірія, Норикія, Ретія на південь від в. Дунай до джерел, Італія, Франція, Англія, Еспанія, Португалія і Північна Африка творили Західню Римську імперію. До Халькедонського собору в Східній Імперії резидував, залежний в певній мірі від Риму, східно—римський, а в Римі західно—римський, імператори, з тою різницею, що західно—римський до упадку Риму носив титул "Цезаря", а сх. римський "Імператора". До західнорим. імперії належала Іллірія. Це територія тепер Югославії на південний—захід від р. Сави та Трієсту по м. Дубровнік. Ілліри це наші сармато—ведети від санскритського слова "Веда" — мова, знання, говорити. В нашій коляді: "безбожному Іроду не поведати" (не сказали). Доказ в невиданій праці. Їх мова, з тисячу літ тому слабо розвинена, мала слова нам ще нині зрозумілі,

напр, "сап" це сок з овочів, песе — б, зярм — жар (вогонь), нате — ніч, суппос — спати, пеко — пекти гозде — гвізд, цвях, донасто — дарувати, рака-домовина, дато — давати, вагасто — працювати. Наші лісові робітники на Підкарпатті називали взятудо вирубу ділянку ліса до II св. війни "вагаш", вото — дарунок (530). Назви іллірійських племен: Дальмати, Ардеї, Дардани, Альбани (альбанці), Лабаті, Орести, Молосі.

Ми зупинилися дуже побіжно над іллірами, одною галузку наших антів, по гр. *ANTOS*, по латині *VENTI VENETI*. (оснували Венецію). Грецький єпископ Анатолій почав в Іллірії, що належала до зах. рим. держави, наvertати іллірів на православ'є, що було доменою папи. Папа Лев I, зв. "Великий" запротестував. На собор в Халькедоні з'явився папський легат і посол західно-римського цесаря Максима (425 — 455 р). У Візантії був імператором Маркіян (396 — 457 р). Там прийшло до розділу впливів патріярха і папи (4. т. VI, ст. 390). Ось чому гр. патріярхи уважали Русь доменою духового, а імператори політичного впливу. Ніхто не питав наших антів, чи вони на грецьку опіку годяться, бо греки від 1.000 літ до Хр. жили пшеницею, що її вирощували хлібороби сармато-антів, що я доказав в невіданій праці. Греки 700 літ до Хр. скольонізували побережжя всіх європейських морів. Тих кольоній на побережжю Чорного й Азовського морів було більших і менших звиж сотні (70, т. I, ст. 85 — ст. 95). Ось чому на соборі в Халькедоні греки взяли Східню Европу (Антію) Прарусь з урожайним чорноземом і багату на олівні сади, мідь, залізо і хром, Малу Азію. Хрому додавали греки до лискучої нержавіючої сталі. Грецька зброя була одною з найкращих та найдорожчих. Виріб нержавіючої сталі держали греки у великій тайні. Завдяки кращій зброї греки били великі ворожі армії, що я доказав в розділі Святослав "Наївний". Хром і високоякісне залізо викопувано в тих часах в джерелах ріки Евфрату та у високій горі "Анцєя" над Середземним морем на схід від о. Родос (карта старинної Греції). Володимир Великий, щоби оминати залежність від гр. патріярха та імператорів, коронувався папськими легатами, бо він охрестив Русь 982, а не 988 р. Ми знаємо що Володимир через свого тестя чеського короля Болеслава навязав звязок з папою Сильвестром II. після повороту з Корсуня і в 1.000 р. ті самі легати, що коронували угорського св. Стефана, коронували і Володимира. На доказ наш літопис ноте, що 1.001 р. року Володимир вислав 4 посольства, перше до папи з дарами і подякою за коронацію, а три інші з дарами і повідомленням до трьох найстарших патріярхів Сходу Александрії, Єрусалиму і Антіохії (ігноруючи царгородського). Що Володимир відділив "Руську Імперію" від Царгородського патріярха, і Русь має свою осібну церкву з своїм архієпископом, бо в західній церкві ранги патріярхату не було. Згадані патріярхати були засновані в I і II ст. по Хр. (4, т. IV, ст. 532).

Царгород оснований 330 р., тому царгородський єпископ шойно на Халькедонському соборі в 451 р., ніким не іменованій за піддержкою імпер. Маркіяна, проголошує себе самозванно четвертим патріярхом Сходу. Ніхто ніколи того титулу царгородським єпископом не надавав окрім гр. імператора (ібід т. VI, ст. 390). По смерті Володимира Болеслав відіслав інісгнії в Грецію, але Ярослав збігом обставин примусив імпер. Мономаха прислати інісгнії разом з Іреною в Київ 1.046 р. Від тої дати йде змаг гр. псевдопатріярха підпорядкувати церкву Руси вповні гр. патріярхові. Той змаг тривав 123 роки. Відповідь короля Ростислава переконала Емануїла, що самостійність Києва, а в парі з тим і самостійна церква Київської Руси є не до покороення гегемонії гр. псевдопатріярха. Емануїлова каса була порожня. Київ не посилає грошей, але має великі багатства. Він укладає диявольський плян ограбити Київ на спілку з Андрієм суздальським. Грецькі послы з'являються в Суздалі, Чернігові, Білоозері, Смоленську і др. та монтують союз одинадцяти князів. Укладають докладний плян з поміччю Новгороду знищити і ограбити Київ. Провід бере Андрій Суздальський. За поміч візьме царські інісгнії, а тим самим перенесе королівство в Суздаль. Самий золотом кований трон Ярослава, обципаній жемчугами і самоцвітами, мав вартість грубих мільйонів. Андрій плян Емануїла докладно виконав. Пригляньмося фіналові змагань Руської Церкви за рідний патріярхат, за свою духову державу після смерті Ростислава, що таки взяв хабаря, подарки Емануїла і в два роки після того помер, чи його померли гр. агенти, у віці 62 літ. На доказ, що знищення і ограблення Києва Андрієм відбулося за пляном Емануїла свідчить факт: Мануїл, побитий сербським жупаном Стефаном зв. "Неманя" 1.167 р. сидів тихо до 1.170 р. В тому році побив (за гроші з Києва) Неманю так сильно, що Неманя мусів стати васалем Емануїла. Коли Неманя завязав союз з Венецією, Емануїл зрива розгромив армію Немані і зайняв Сербію 1.172 р. Неманя мусів оголоситися васалем Емануїла. На знак підданства Неманя мусів прийти без накриття голови, босий, з підкоченими до ліктя рукавами, з мотузом на шії до табору Емануїла. Емануїл їхав на коні, убраний в пурпур, з короною на голові. Неманя мусів іти збоку пішки і притримувати стремено Емануїла. Як віздили до Царгороду, Емануїл тримав Неманю за шнур на шії (205 ст. 310 — 313). Так київські скарби змусили Сербію на кілька літ до смерті Емануїла 1.180 р. скоритися.

Ростислав помер 14.3.1.167 р. Київський трон зайняв востанне надзвичайно здібний вождь і самостійник "Руської Церкви", син Ізяслава II, князь Волині Мистслава II зв. "хоробрий", братанок померлого короля Ростислава.

ROSTISLAV

brother of Iziaslav II, Rostislav was born in 1104–1105. While Iziaslav ruled in Kiev with Viacheslav he designated Rostislav of Smolensk as his successor. Upon Iziaslav's death (1154) Rostislav did occupy the throne of Kiev for a short time. Although a simple and religious man he was also a great coward and poor ruler. His incompetence contributed greatly to the eventual fall and destruction of Kiev.

Hearing of Rostislav's ascension Iziaslav Davidovich and Yuriy, the long armed of Suzdal, marched on Kiev. Rostislav, although backed by strong supporters such as Mstislav, son of Iziaslav II and Sviatoslav Olehovich, did not wait to face the oncoming army. Instead he fled to Smolensk leaving Kiev to Davidovich who occupied the throne as Iziaslav III. Yuriy with his superior forces soon forced Iziaslav to relinquish the crown and he himself became Kievan ruler. Within the space of one year then, Kiev was governed by four different men.

Yuriy intended to stay in Kiev for good. He set up his seven sons in various districts to strengthen his rule. The oldest, Andriy in Veshhorod, was next in line to follow Yuriy on the Kievan throne.

The three years of Yuriy's reign were for the most part peaceful. When he passed away (May 15, 1157), however, the citizens of Kiev revolted storming and sacking the palace. Many Suzdalians who had accompanied Yuriy upon his takeover were killed; the others were forced to flee. Iziaslav III reoccupied Kiev.

Mstislav, son of Iziaslav II with help of Yaroslav Osmomesel of Galicia retook Kiev on December 12, 1158 and reinstated Rostislav. When the Greek metropolitan, Constantine, heard of Mstislav's approach on Kiev he quickly fled to Chernihiv and then back to Constantinople. Years before, Constantine had cursed Mstislav's father, Iziaslav, for doing away with the Greek and reintroducing the Slavonic Rite. Under Yuriy's reign the Greek Rite had been reaccepted. Now, however, Rostislav under pressure from Mstislav, reinstated Klyment (Clement) as the Rus' metropolitan. Later, Constantine would return bearing many gifts from the Byzantine emperor. Rostislav by means of this offerings agreed to let the Greeks install their metropolitan this one last time.

Rostislav ruled until his death in 1167 at which time he was followed on the throne by Mstislav of Volyn.

МСТИСЛАВ III MSTISLAV III IZIASLAVICH

ЗВ. "ХОРОБРИЙ", УР. ОКОЛО 1.129 Р., ПОМЕР 13.УІІІ.1.172 – 1.174 Р. СИН І
ВНУК ШВЕДСЬКИХ КОРОЛІВЕН ЖОНАТИЙ З АГНЕСКОЮ ДОЧКОЮ БОЛЕ-
СЛАВА КРИВОУСТОГО. ДОБРИЙ ВОЖД- ЗДІБНИЙ АДМІНІСТАТОР.

стислав II, останній король Києва, був відважним і талановитим вождем. Був любимцем Волині. Поривав Волиняків за собою, що йшли за ним в бій вірно й тихо як до церкви, без нарікань і бунтів. В трьох великих перемогах два рази здобув київський трон боягузові Ростиславові. Ще за життя король Ростислав виміг на сусідніх князів згоду на ліччя київського трону після його смерті Мстиславом. Це він зробив тому, бо жили його два брати Володимир Мстиславич кн. дорогобський і Володимир кн. Берестя с. Андрія зв. "Добрий" та два брати Мстислава Ярослава і Ярополк та 5 синів Ростислава: Роман I, Святослав, Давид, Рурик II і Мстислав. По смерті Ростислава ті всі князі зажадали за намовою Емануїла волостей, щоби Мстислава як короля Києва на будуче ослабити. З такою купою князів Мстислав не хотів і не міг говорити, бо вони вимагали цілої Волині й Київщини в заміну за трон Києва. Але Мстислав мав 4-ох синів. Віддаючи Волинь і Київщину, його сини ставали без уділів ізгоями. Мстислав звернувся о поміч до Ярослава Осмомисла галицького й сестри Евдокії, що була жінкою кн. польського Мешка старого. З галицьким і польським полками та своїми волиняками за два місяці по смерті Ростислава зблизився до Києва, що його облягли 9 згаданих князів. Дня 15.5.1.167 р. вїхав до Києва зі заходу. Ще того самого дня коронував його волинський єпископ Теодор, одноступець Мстислава. Другого дня 16.5, Мстислав виступив з армією проти збунтованих князів, що сховались до твердині Вишгороду, що також симпатизував з бунтарями. Та акція коштувала Емануїлові добрі гроші. Мстислав обляг Вишгород і загрозив як король Києва знищенням Вишгороду та відібранням волостей в збунтованих князів. Це поділяло, князі скорилися й зложили заяву вірності Мстиславові. Тоді Мстислав II дав їм добровільно по одній місцевості. Володимир Мстиславич дістав місцевість Котельницю, Давид Ростиславич – Вишгород, Рурик – Овруч, Володимир Андрійович – Бересть; що дістали інші, можливо що нічого, бо одинокий іпатський літопис, що описує ці події, нічого не говорить. Так поступив моральний король Мстислав з підкупленими підлими свояками, що скорилися перед силою Мстислава. Це була програ Мстислава. Коли б він був арештував бунтівників і замкнув до вязиці, не було би зруйнування Києва і Мстислав до кінця життя був би королем Києва. Це доказує, що політик з Мстислава був поганим, що пімстилося на ньому та знищило Київ Пригляньмося дальшому розвитку подій. Замиривши князів Мстислав думав, що ціла Русь успокоєна. Як господар – король Руси – почав негайно війну з

половцями, замість замиритися з половцями (поженили синів з половчанками, а мав їх чотирьох) та організувати сильну розвідку проти всіх князів Руси і протигрецьку контр розвідку в Києві. Вибрався на половців 1.168 р. в степи рік Орелі і Сніпороду, поруйнував половецькі кочовища і взяв багато худоби, коней та овець. Цього Емануїлові було потрібно – взяти Київ (Мстислава) в два огні, бо як було згадано, Мстислав, як пізніше Богдан, були знаменитими вождями, але дуже дурними політиками. Кожну війну виграє в 40 % побідний бій чи бої, а в 60 % зручна політика, гнучка дипломатія і докладна шпіонажа. Ми в 1.918 – 1.920 роках не мали ані вождів (з виїмком Павла), ані політиків дипломатів, ні розвідки. І скавулимо вже 50 літ "Боже, здійми з нас кайдани" замість: "Боже, дай нам розум, єдність і духову Державу, свій Патріярхат", бо без "Держави Духа" ніколи в протязі тисячоліть не поставали і не постають до "Страшного Суду" держави політичні!

Повертаємо до останнього Київського короля Мстислава II. Вже після замирення, коли Мстислав II бив половців, його стрий Володимир, князьок Дорогобужя, не вдовольнився Котельницею, що дав йому король Мстислав II, але навязує звязки через гр. агента Емануїла з чорними клобуками, що були автономними союзниками Київських королів, що їм за поміч платили. Торки жили правобіч Дніпра під Зарубом і в Торчеську над рікою Россю. З ними секретно від короля Мстислава навязав старий нездара Володимир звязок і хотів скинути Мстислава з трону. Але дорогобужани, а тим більше котельняни, не піддержали старого нездара, що мав лише націю національну прикмету "великі амбіції" в парі зі завистю брата брата, без знання військовости, політики і дипломатії. Тоді 68 – літній Володимир покликав "отроків" і з ними іде тайно торговим шляхом з Дорогобужа, дійшов то Торчеська (469). Слово "отрок" це син боярина. Наші бояри за західно-європейським звичаєм висилали синів від 14 літ життя до княжих теремів на науку лицарського виховання, тобто чемного поведіння, володіння зброєю, релігійного виховання, ельоквенції та вправи читання і писання. З такими дітьми, що з двох міст їх багато не було, зустріли старий бунтар Клобуки. Значу, що в тих часах мрією кожного отрока (в нашій коляді "в пень отрочата" – малі хлопчики стинати) було мати хоч малу бороду і вуса. Коли Клобуки побачили голову сотною чи дві хлопчиків, взяли старого на клини і почали стріляти в голобороду війсьсько з луків, що почало втікати. За той час, що старий Володимир збирав отроків, переговорював з торками, Мстислав повернув з походу на половців і зайняв Котельницю й Дорогобуж і прилучив їх зі своїми посадниками до Волині й Київщини (528 ст. 367 – 380). Отроки по-

вернули до своїх родичів. Володимир не мав куди вертати, він утік до свого брата в первих Володимира Андрійовича, але той не хотів з боязнi перед Мстиславом його прийняти, а відіслав до Андрія в Суздаль, але і Андрій не хотів з Мстиславом ворожнечі, тому відіслав Володимира ще дальше до Юрія князя Рязані (пом. 19.1.1.174 р.). Це був князь з роду Святослава Чернігівського, сина Ярослава Мудрого. Князь неутральний.

За час бунту князів, походу Мстислава на половеців Емануїл приготував в Суздалі знищення Києва. Причину мав дати Новгород Вел. Попередник Мстислава Ростислав мав 5 синів. Один з них Святослав, князь Вел. Новгороду, був оженений з Ростиславою, дочкою Андрія Боголюбського, що померла 1.167 р. (469). Новгородці з незаних причин по смерті Ростислава виганяють Святослава з Новгороду, Андрій і 5 Ростиславичів воюють з Новгородом, щоби Новгород прийняв з поворотом Святослава. Новгородці не хотять і кличуть Мстислава Київського, щоби посадив їм свого сина та оборонив Новгород від Андрія і Ростиславичів. Грушевський говорить: "Андрій Суздальський в якійсь мірі був ангажований в Новгородській справі". Пригляньмося докладно тій "мірі". Коли Мстислав II, що як згадано був знаменитим відважним, рішучим вождем і стратегом, посадив вдруге боягуза й нездару стрія Ростислава на трон Києва, Ростислав після того ділив свою Смоленську волость між своїх синів. Романові дав Смоленськ, Давидові – Вишгород, Рурикові II – Овруч, Мстиславові – Білгород, а другому після черги уродження за Іссенбургом дав "Вщи". Знаючи докладність автора, я на карті старинної Русі X – XII ст. шукав того Вщина від р. Бугу по Дон і не міг знайти. Вкінці, переходячи карту може вдесяте, я знайшов Вщиж в горішнім бігу р. Десни на північний захід від Брянська. Той Вщиж з околицею одержав Святослав 1.157 р., а в 1.158 р. оженився з Ростиславою, одинкою дочкою Андрія Боголюбського. Святослав від Ростислава за 9 літ супружжя мав сина Мстислава. Того Святослава вигнали новгородці дуже правдоподібно за справою і гроші Емануїла з Новгороду 1.167 р, після 9 літ княження по смерті дружини Ростислава. Андрій зі своїми синами й Ростиславичами відбули кілька походів на Новгород, але Новгородці, спираючись на союз з "Ганзою" й хрестоносцями, кожний раз били Андрія (4. т. 16. ст. 648). Видно Андрій не посилав великих військ проти Новгороду та всетаки ті невдачні походи викликали в Мстислава II, знаменитого вождя, легковаження до сил і здібностей Андрія. Коли Новгородяни попрохали в Мстислава II одного з його синів на княження, а тим самим дати допомогу проти Андрія й Ростиславичів, тупий політик Мстислав II рішився послати сина Романа на княження в Новгород, а тим самим запахати голову між дереві. Ми в 1919 р. замість під напором поляків відступити в Карпати і проголосити федерацію з чехами, під проводом наших дурних цивільних політиків, пішли за Збруч і запахали голову між комуністів, поляків і румунів. Вислід: ми стратили за 60 літ 45 мільйонів населення живих, мертвих і ненароджених. Хто винен? Винних нема, всі були патріоти, хотіли добра, робили бунти, хаос, а невдачу звалили на народ. Але на протязі тисячоліть народи терпіли і терплять за гріхи провідників, що топтали заповіт Бога. А наші

вожді в 1917 р. вірили в Маркса, не Христа.

Повертаючи до Мстислава мусимо докладно обстежити його коротке королювання й життя. З генеалогії польських князів знаємо, що жінка Мстислава була Агнешка, дочка Болеслава Кривоустого, уроджена 1.137 р. Кривоустий мав 17-ро дітей, в тому дві Агнешки. Одна померла молода як монахиня; друга; маючи около 17 літ, вийшла в 1.151 – 1.152 р. за 22 літнього Мстислава за муж. Перший син Мстислава був Святослав, кн. Берестя, другим – Роман ур. 1.161 – 1.162 роках (469). В 1.068 р. Роман мав 6 – 7 літ і його з нянькою, воеводою і військом вислав короткозорий політик Мстислав в Новгород. Це був гачок, на який за гр. пляном зловилася груба київська риба. Пригляньмося наслідкам дурного політичного кроку Мстислава. I. Мстислав вислав більш як половину армії зі сином на оборону Новгороду і малолітнього сина, а тим самим ослабив себе мілітарно. II. Андрій Боголюбський мав старшого 9-літнього внука Мстислава, що народився в Новгороді, й овдовілого зятя Святослава, що був князем Новгороду від 1.158 р., тому прийняв посадження маленького Романа в Новгороді як виповідження війни Андрієві і Ростиславичам. III. Мстислав II не взяв до уваги, що рік тому він примусив у Вишгороді 9 князів вдоволитися малими містами замість уділів. Зачіпкою з Андрієм ті князі за гр. дипломатією переходили в табір Андрія, якого плянів ніхто окрім Емануїла, не знав. IV. Грецька дипломатія, як побачимо, робила бунт також серед киян і серед війська Мстислава. V. Мстислав не мав розвідки, не знав, що діється на півночі в Суздалі, ані контр розвідки проти Емануїлової розвідки в Києві. В той спосіб Мстислав сидів на бочці з порохом і самий ту бочку запалив. Він не знав, що Андрій стягав, монтував союз всіх чернігівських князів, рязанських, білозерських, а Емануїл перетягав до Андрієвої каоліції 8 князів, змушених Мстиславом до мовчанки. Це давало в сумі 27 князів проти одного Мстислава. Сильного союзника мав Мстислав в Ярославі Осмомислі галицьким і правдоподібно в надії на той союз він посилав сина в Новгород. Більшість армії Мстислава була в Новгороді з малим Романом. Мстислав мав малу армію волиняків, перекуплених Емануїлом "Чорних Клобуків" – торків і розагітованих греками князями що хотіли бути неутральними.

Приготовивши все як слід Андрій з малою армією обляг 1.168 – 1.169 р. Новгород, а сина Мстислава (заховуючи тайну), з великими силами ввязаних в союз князів, вислав в лютому 1.169 р. на Київ (4. т. 16, ст. 584) та (65, ст. 104 – 108). Напад захопив Мстислава через брак розвідки неприготованим. Він дізнався, коли 3. III гонець з Вишгороду повідомив, що величезна армія суне на Київ. Мстислав вислав гінця на Волинь за поміччю, а самий скликав киян і торків і візав їх до оборони столиці. На своє здивування великого заінтересування в торків і киян не побачив. Торки і кияни були вже приготовані гр. розвідкою і духовенством до капітуляції. Дня 5. III (неділя) інвазійна армія почала атак Києва. Мстислав зробив випад і відбив перші лави атакуючих. Бій тривав до вечора. Торки і кияни билися неохочо. В понеділок торки опустили визначену до оборони позицію між Дніпром і Києвом зі сходу і суздальці обійшли київські укріплення з півдня. Мстислав робив цілий день геройські випадки, але напасників

прибувало щораз більше. Ніч з понеділка на вівторок була повна трагізму. Облогові вогні обложили половину Києва. Торки налягали здати Київ на ласку, кийвліани також, бо вони пережили за 100 літ багато капітуляцій, але ніякий побідник Києва не нищив. Вони надіялися, що так буде й цим разом. Третього дня бої були найжорстокіші. Торки й кияни домогалися капітуляції. Вкінці і воїни Мстислава, видячи що наїзники вночі замкнуть останній шлях на Білгород, боячися, що кияни видадуть їх суздальцям, порадили Мстиславові відступити. Користаючи з ночі Мстислав відступив на Захід. Торки, дізнавшись про відступ запізно, хотіли зловити Мстислава, але не здогнали. Рано 8.ІІІ кияни зформували похід з хрестом і хотіли зустріти напасників хлібом і сіллю. Отворивши браму, суздальці кинулися різати мужчин і вязати молодих жінок і дівчат. (65, ст. 105 – 107). та палити і грабити. Три дні грабили суздальці Київ. Все, що хоч трохи блищалося в церквах і домах, обдирали. Опис: (ібід і 510 ст. 336). На наказ Емануїла суздальці забрали царські інсигнії, золотокований трон Ярослава, вимордували боярську партію, прихильну Мстиславові. Не рушили партію греколизів і купецькі дільниці. Не рушено також кийвський пролетаріат (65, ст. 106 – 107). Мстислав спробував при помочі галицьких полків відібрати Київ і на короткий час зайняв Київ, але вже 14.ІV. мусів покинути Київ, бо галицький воевода покинув Мстислава.

В два роки після тих подій Мстислав помер нагло 13.8.1.172 р. Грецька розвідка діяла. Мстислав мав шойно 42 роки. Бояри Волині покликали з Новгороду 13-літнього сина Романа у Володимир. Так ми обізналися докладно з останнім кийвським королем, знаменитим вождем, але слабим політиком і дипломатом. Золотокований престіл та царські інсигнії забрав в Суздаль Мстислав син Андрія і ще того року Андрій коронувався і проголосив себе королем Русі, що Нестор від нас заховав. Андрій від того року іменує кийвськими князями своїх васалів. В Києві вже панують князьки іменовані Андрієм (70 т. II. ст. 198 – 203). По смерті Андрія коронується королем всієї Русі його брат Всеволод (мав 17-ро дітей). Сильніші князі після 1.169 р. вже помітують Києвом (ібід ст. 205). Вже нема золотокowanego престола, князі діляться Кийвщиною, а Києва не хотять (ібід). Згадаю, що Андрій син Юрія за 4-ри роки від зруйнування Києва так розбудував і украсив столицю Володимира і Боголюбова, що будови з каменю збуджували подив чужинців. В 1170 р. Андрій, під претекстом прийняття новгородським князем його онука 16-літнього Мстислава, хотів здобути і ограбити Новгород. Новгородці Мстислава прийняли,

але Андрія в Новгород не впустили. Вбили Андрія власні бояри, бо поводився жорстоко з ними, в липні 1.174 р. (4. т. I. ст. 909).

Ще до початків московської нації. Грушевський говорить, що "мішанина фінів, кривичів і вятичів витворила московську націю" (70, т. I, ст. 73). Твердження невірне. В московській мові нема фінських слів. Ми знаємо, що фіни прийшли у Фінляндію з Півдня землею між ф. заливом і озером Ладогою, 100 літ п. Хр. (4. т. IX. ст. 281). Фінів ніколи багато не було. Нині їх є 4.500.000 (ібід). Віддалені від Фінляндії на 1,200 км. племена весі, мері, муроми, мешері і черемісів це абсолютно не фінські а прамосковські племена. Змішані з лядськими племенами вятичів, радимичів і кривичів, що прийшли з аварами 570 р. витворили московську націю. Назва походить від міста Москви, що його оснував Юрій Довгорукий 1.156 р. Ким були московські племена? Це були Геродотові "Андрофаги" – людоді. Геродот уміщує їх на Півночі повище джерел Дніпро-Волга (Геродотова карта Скитії з 450 р. д. Хр.) т. III Всіх томів IV, кожний звиж 500 сторін, формату 9x6. Приляньмося прамосковським племенам часів св. Олени – Володимира:

На схід від 35 полуденника на південь від Білоозера жило племя "Веся". Гальське слово "vesicle" це обсіпаний прищами (PIMPLES), (257, ст. 225). На південь від "Весі" жило племя "Меся" зі столицею Ростов. Гальське MEIRLE це злодій, шахрай. Це прикмета москалів і ляхів. З того Ростова наш "великий учений" проф. Прицак вивів походження Кийвської Русі і до нині свого твердження не відкликав. Місто Ростов існує донині, має 30.000 мешканців. Гальське "rost" це кавалок волового мяса. Мери крали худобу, різали і пекли в Ростові (ібід, ст. 213). Поміж Волгою і Окою жило племя "Мурма" з містами Муром і Суздаль. Гальське "MURLAN" це брудний з колдуноватим волоссям. Гальське "sUSDAL" це метушня, галас без цілі (ібід ст. 252). На правому березі Оки жило племя Мешеря з містом Рязань. Гальське "RASAN" це хрипкий голос або сморід (ібід ст. 207). На правому березі Волги жили череміси. Це – веселі, бадьорі, музикальні. На доказ, що народи-племена на схід від Фінського заливу і озера Лагоди були руськими, свідчить факт, що в часах короля Олега, фіни називали їх "Венелайзет" або "Рутсолайзет". Тобто "Венети або Русі" (Історія Фінляндії). Деж тоді шукати тих фінів, що їх по 1.000 літах є 4.500.000, що за Грушевським уродили московську націю. Після нього пояснення ми зрозуміємо, що потомки андрофагів змішані з ляхами дали московську націю.

MSTISLAV III

talented, well-loved ruler Mstislav was the last true king of Kiev. In three major battles he had twice won the throne for his predecessor Rostislav. In return Rostislav designated Mstislav as next to succeed him.

Mstislav did not have an easy time occupying his Kievan seat, however. With his own army, plus those of his allies, Yaroslav Osmomecel and Miashko the Old of Poland, he marched on Kiev. The city was encircled by the forces of nine princes set to oppose his entry. On May 15, 1167 Mstislav broke through from the west and shut himself up in the city. That same day he was crowned by bishop Theodore of Volyn.

The next day emerging from Kiev he scattered the allied princely forces, the bulk of which fled to Veshhorod. Besieging that city he warned the princes that once the city was taken they would be stripped of titles and holdings. The conspirators surrendered and were pardoned by Mstislav. This leniency, although noble, would hasten his downfall.

Rostislav, the former ruler of Kiev, had five sons, one of whom, Sviatoslav, governed in Novhorod. He was married to the daughter of Andriy Boholubsky of Suzdal, son of Yury the Long Armed. In 1167 the Novhordians drove out Sviatoslav and invited Mstislav to send one of his sons to rule over them. Mstislav complied and sent his son Roman with about half of his forces to occupy Novhorod (1168). Meanwhile Sviatoslav with his brothers and Andriy set out to conquer his former residence. Repeated attacks were all repulsed as the Novho-

rodians received aid from the Hanseatic League. These events in the north were only a diversion, Andriy also set in motion other plans. He united the armies of the nine princes previously subdued by Mstislav, with the forces of other minor princes eager to take Kiev, until he had an immense military congregation that set out in February of 1168. Mstislav did not learn of their approach until March 3. The attack on Kiev began on Sunday, March fifth but the city was able to withstand it. The next day again the combined armies were gallantly held off. On Tuesday, in very fierce fighting, the invaders were stemmed once more. That evening, however, Mstislav's retainers advised for a secret withdrawal of the military forces so as to spare the city any further damage. The king agreed and the maneuver was carried out. On the morning of the eighth the citizens of the city opened the gates to the surrounding forces bringing out offerings of bread and salt (the traditional greeting.) The besiegers were in no mood to lay down arms, though, and they stormed the now defenceless city, looting and pillaging for three days. Although Kiev had frequently changed hands in previous years it was never really sacked. Andriy, although never entering the city, had all the royal regalia transferred to Suzdal where he had himself crowned as king of Rus'. Puppet governors were set up to rule in Kiev.

Mstislav was never able to retake Kiev, he died suddenly two years later (1171). Andriy, haughty and overbearing, tried to make himself the absolute ruler of all Rus' lands but never succeeded. He was assassinated in 1174.

Wm. A. R. R. R.

РОСТИСЛАВ - ROSTISLAV

ГАЛИЦЬКИЙ КНЯЗЬ, УРОДЖ. 1.045 Р., ОТРУЄНИЙ 1.066 Р.

НА 21-ОМУ РОЦІ ЖИТТЯ.

и знаємо з попередніх розділів, що Володимир Ярославич помер убитий в Новгороді в неділю 4.Х.1.052 року, правдоподібно при виході з св. Софії, побудованої ним. Нестор говорить: "Льто 6560—1.052 р. Переставися (помер). Володимиръ сынъ Ярославль в Новгороді, въ неділю въ 4 день Октябра, й положень бисть въ святій Софії, юже бі самъ создалъ". Нестор заховав обставини смерті, але новгородська церква, що в 1.439 р. була самостійною канонізувала Володимира як перед тим київська Бориса і Гліба. Після смерті Володимира Ярослав дав Новгород найстаршому зі синів, Ізяславові. В Новгороді Ізяслав поставився до княгині Оди й її дітей 6-літнього Ростислава і п'ятилітньої Іренки—Анни так вороже, що княгиня—вдова, боячися за життя своє й дітей, закопала гроші мужа, та дорожочіності свої й тещі Ірени в присутності Ростислава в землю, а сама з дітьми виїхала в Саксонію, до Німеччини. Там вона віддала діти до школи під опіку своїх родичів, а сама виїхала вдруге заміж. Мене мучило питання куди і в котру Саксонію горішню чи долішню виїхала княгиня Ода, та закого виїшла вдруге заміж? Тому, що Грушевський в II-ому томі своєї історії (ст.30) говорив, що Ода була дочкою Леопольда, графа фон Штаден, я почав шукати Графства Штаден і Графа Леопольда. З трудом відшукав я Графство Штаден. Находилося між ріками Лабю і Осте. То було велике Графство (карта нім. Графств з XI ст.) з портом Штаде (від того назва Графства) до котрого запливали великі морські кораблі. Транзитна торгівля давала Графам великі доходи. Переглядаючи генеалогічні таблиці Ісенбурга, я шукав Оди, дочки Леопольда, що в 1.043—1.044 роках виїхала заміж за Володимира. На мое здивування, я між десятками різних імені графів Штаден не міг знайти ані одного Леопольда, що про нього говорить Грушевський, від 890—1.150 року, що в ньому висг рід графів Штаден. Зате я найшов, що наша княгиня Ода, була дочкою графа з Верль, і виїхала заміж вдруге 1.056 р. за Уда II, графа Штаден в Горішній Саксонії (карта старинної Саксонії). Тодішній Верль це нинішній Варель, над заливом "JADE ВУСНТ", на захід від р.Везери. Туди втекла княгиня Ода від "прост умом" Ізяслава, і звідти посватав її Удо II, графства Штаден 1.056 р. Від Уда II княгиня Ода мала трьох синів. Генрика високого, Уда III, Рудольфа I, і дочку Аделяйду. То вона висватала за свого сина Генрика 12-літню Евпраксію Всеволодівну, що привезла її синові від Всеволода на верблюдах величезне майно.

Де ходили маленькі Ростислав та Іренка до шкіл, у Верль чи Штаден, не знаємо. Оба міста були мор-

ськими портами. Туди приїздили щодня кораблі з різних країв. Ростислав на вакаціях помагав мабуть дідови графові Верль в портовій торгівлі, і то знання та досвід приніс на свою батьківщину. Як бачимо, то Ода Штадська була, але у відворотному порядку, як подав Грушевський. Вона була графінею Штаден щойно в 4 роки після смерті Володимира в Новгороді, і два роки після смерті короля Ярослава. В історії Грушевського треба поправити вістку про Оду так: "Ода, дочка Леопольда графа Верль—що 4 роки по смерті Володимира II в Новгороді, виїхала вдруге заміж за графа Штаден Уда II в 1.056 р.". Княжич Ростислав, як стверджує Нестор (літопис) був гарний з лица, високий, сильний і мудрий. Він вивчив у Саксонії мови німецьку, грецьку, латинську, та правдоподібно англійську, бо граф Леопольд з Верль провадив торгівлю переважно з Англією (Історія Саксонії), Північним Морем. В початках 1.059 р. п'ятнадцятилітній Ростислав з'явився в Буді на королівському дворі Андрія I і тети Анастазії, разом зі своїм "кормильчиком" (опікуном) Вишатою, сином новгородського посадника Остромира, що разом з Ростиславом, сестричкою й Одою виїхав на еміграцію. Ростислав прохав помочи відзискати Галичину, полишену Ростиславові тестаментом діда Ярослава. Тета Анастазія про те знала. Вона була правдоподібно одинока з дочок присутна при тестаменті Ярослава в кінці 1.053 р. Це була приятелька Оди, ще з Вишгороду (65, ст. 87—123). Володимир, батько Ростислава силами Києва в 1.046 р. відзискав королівський трон Андрієви й Анастазії. Андрій згодився дати поміч. Молодий Ростислав з Вишатою інкогніто (непізнані) поїхали в Новгород, відкопали закопані княгинею Одою гроші й дорожочіності й іше з декількома вірними Володимирові боярами виїхали на Угорщину. В літі 1.054 р. тета Анастазія й король Андрій заручили Ростислава з угорською князюкою, незною з імені братанкою Андрія. За відкопані гроші Ростислав найняв невелику власну армію і весною 1.061 р. Ростислав з угорськими полками, в порозумінні з галицькими боярами зайняв Галичину від р. Висла—Краків по Збруч. Населення зустріло його, як свого "отчича", прихильно (65, ст. III). Київський король Ізяслав був дуже невдоволений, але війни не починав, бо сестра Анастазія пригадала заповіт батька, а крім того за Ростиславом стояла крім Угорщини, Чехія (ібід). Ізяслав чекав лише нагоди, щоби вигнати Ростислава з Перемишля. Така нагода трапилася літом 1.064 р. Опис її (65, ст. III—12). Нестор говорить: Въ льто 6.572—1.064 р. Біжа ізъ Новгорода Ростислав во Тмуторокань, синъ Владимеровъ внукъ Ярославль я съ нимъ біжа Вишата, сынъ Остромиръ воеводъ Новгородскаго: И пришедь, вигна Гліба, сына Святославля изо Тмуторокани, а

сам сіде в него місто". Ізяслав, в союзі з Болеславом П лядським, ударили осінню 1.064 р. на Перемишель та нагло, що відтяли дорогу на Угорщину до тети Анастазії, і Ростислав мусів утікати в Тмуторокань (докладніше), (65 ібід). Нестор сховав місце звідки, чому та в яких обставинах "прибіг Ростислав в Тмуторокань (497, ст. 92). Давний Тмуторокань це півострови Таманський і Керченський з околицями. Ті околиці це земля між ріками Кубань і Кальбасі на сході і кримський півостров повище гір Яйла на заході, залежно від мілітарної сили князя. Ростислав увійшов в звязки з Херсонезом (наше Корсунь) і порадив херсонезцям, що були купцями і продуцентами різних товарів, спрямувати свою торгівлю шляхом Рурика до графства Штаден, або Верль. То значило до графства матері або дідуня чи вуйка в Північне море. Головним товаром був віск і мід та шкіри. За посередництвом Ростислава корсуняни вантажили свої кораблі в заливах Дніпра й Дністра. Корсунські товари були в двое, а віск в троє дорожчий як у Царгороді. Ростислав як провідник транспорту, знаючи мови, заробляв на тій торгівлі великі зиски. Всі були вдоволені. Власники товару мали краший і о половину коротший шлях, корсуняни подвійний заробіток, а Ростислав не менший за посередництво. Його мрія була найняти німців і з Тмуторокані відібрати при помочі тети Галичину. Тому, коли Святослав прийшов з великими силами відбирати 1.065 р. Тмуторокань для вигнаного Гліба, Ростислав за і рік був уже на стільки сильний, що Нестор говорить: "Ростислав же одступи кромі (недалеко) града, не хотя противу дяди (стрия) своего—оружія взяти. Тай Святослав маючи велику армію, що біла половців і виганяла Ізясрава з Києва, не відважився атакувати Ростислава, що чекав на атак стрія недалеко столиці. Він знав, що Ростислав знова вижене сина, що, як ми знаємо сталося. Але яка лицарськість Ростислава, пошана старшого, німецьке виховання діяло. Греки думали, що Святослав побє Ростислава. Їх надії не сповнилися. Греки найняли касогів. Ростислав розгромив касогів і наложив на них дань, тобто зробив їх васаліями. Виходить, що Ростислав зайняв Підкавказзя на південь від р. Кубань, де жили касоги, яси і другі племена. Нестор говорить: "и емлющу дань у касагъ, и у иных странъ". Виходить, що за один рік торгівлі Ростислав заробив стільки грошей, що найняв більшу армію і майже подвоїв територію Тмуторокані займаючи Підкавказзя. В осені 21-літній Ростислав був уже в Корсуні. Корсунь рядився осібно вибираним урядом і приготов-

лявся до торгової виправи в Німеччину. Літопис говорить: "сего же убояшися греци, послаша съ лестію Котопана: Оному же пришедшу къ Ростиславу й ввѣрившуся ему, и чтыше его Ростиславль. Єдиною же піющу Ростиславу съ дружиною своєю, й рече Котопань: Княже, здрав буди! Хоцу на тя пити. Онъ же испив половину, а половину дасьть князю пити, достиг перстом въ чашу, бь бо имьа подь ногтем раствореніе смертноє и дасть князю, и урек смерть до 8 дній, князю же испившу. Котопану же пришедшу къ Корсуню, и повѣдаше, яко в сій день умреть Ростислав, такоже і бисть. Сего же Котопана побиша каменіемь корсунстіє людіє". Був Ростислав добрим вождом, високий, гарний з лица, милосердний для убогих. Помер 3.2.1.066 р. Похоронений в Церкві Пресв. Богородиці (497, ст. 93). Пригляньмося назві "Котопан". Гр. "катепано" це звучить по англ. "UPON, AGAINST", тобто на; проти. Значить — що це не був, як говорить Грушевський, намісник Корсуня, а звичайний агентчик, післаний греками. Це ще більше ускладнює розуміння літопису. Пробуймо вяснювати, хоч воно дуже тяжко, перекладаймо: Греки післали з лестію Котопана, тобто фальшивого вбввника. Раз—колись він прийшов до Ростислава—Ростислав довірив йому. Що? Чому відразу повіриві гостив—шанував його Ростислав? За що? Разом пив з Ростиславом і дружиною його (офіцерами). І Котопан п "е тост за здоровля чи щастя з одної чаші половину вина, а в другу половину вмочив палець зі сильною отрутою під нігтем, що моментально у вині чи меді розпустилася. Котопан прийшов в Корсунь і сказав—похвалився, що за 8 днів Ростислав умре, і так стало ся. Нестало провідника торгівлі і корсунці укаменували Катепана. Я згадував, що греки мали отрую ріжної сили, докладно вичисленої на мінути, години, дні, тижні й місяці. Але як Котопан здобув довіря Ростислава, цього ми ніколи не дізнаємося. Князь Ростислав, вихований в Німеччині, "наївняком" не був. Як удалося грекам його отруїти, ця розвязка варта думання й дослідів? Я, на жаль розвязати ту загадку не міг.

По смерті Ростислава лишилися три маленькі сини. Рурик мав 3 роки, Володар два, а Василь, званий після осліплення Васильком, мав один рік. Ростиславова княгиня повернула з дітьми на Угорщину до тети Анастазії, що правила Угорщиною в імени сина Соломона—(Святослава) 1.063—1.074 р. (Гл. 65, ст. 123—138). Там виростали маленькі Ростиславичі доки впімнулися за своєю батьківщиною 1.081 року.

THE ROSTILAVICHI

arrassed by the Polovtsians on the east, Vsevolod transferred rule of Galicia and Volyn to Yaropolk, son of Iziaslav I. The boyars (lords and nobles) of Galicia unhappy with their new ruler called on the Rostislavichi, who were at that time still residing at the Hungarian court, to claim their rightful inheritance. Rurick at this time was 17, Volodar 16 and Basil 14. With the help of these boyars and the Magyars, the sons of Rostislav began a protracted struggle (1079/80) for Galicia.

By 1084 the conflict looked rather bleak for Galicia. Two of the Rostislavichi had been captured and the revolt seemed on the point of being quelled. It was at this time, that Yaropolk decided to journey to Kiev for a council, called by Vsevolod. In his absence the two brothers escaped. Volodimir Monomakh sent out to capture the fugi-

tives was unsuccessful. By the time Yaropolk returned to Volodimir, his capital in Volyn, the province was under attack by the reunited Rostislavichi. Monomakh and Yaropolk joined their forces and drove the brothers from Volyn. Their losses, however, were so high, that Volodimir urged Yaropolk to come to a settlement with the Galicians. Yaropolk at length agreed to a peace settlement and ceded Galicia to the Rostislavichi. Vsevolod, as King of the Rus' then recognized Galicia as belonging solely to the heirs of Rostislav.

Yaropolk was not sincere in his original agreement with the brothers. Two years later (1086) he moved on Galicia heading toward Zvenihorod. Before he reached the city, he was struck down by a certain Neradets, who then fled to Rurick in Peremyshl'. Vsevolod later redistributed Yaropolk's Volynian holdings granting half to David Ihorevich and the rest to Sviatopolk, Sohn of Iziaslav I.

THE ROSTISLAVICHI

ROSTISLAV

son of Volodimir and grandson of Yaroslav the wise, Rostislav was born circa 1045. His father, ruler of Novhorod, died in 1052 and the reign of that city passed on to another of Yaroslav's sons, Iziaslav. When the latter transferred himself to Novhorod he behaved boorishly to Oda, wife of Volodimir, and her children: Rostislav then eight and Irene-Anne, five years old. Oda left the city with some faithful retainers after first burying her valuables and making sure Rostislav knew where they were hidden. They headed for Upper Saxony. Here the children were schooled and Oda married again (1056), this time Duke Uda II of Staden, a port town in Saxony. They had three sons: Henry, Uda III, Rudolf and a daughter Adelaide. (Henry later married Praxedis, Vsevolod I's daughter, who arrived in Germany with treasures born by seven camels).

Rostislav, growing up in a bustling port town learned several languages in addition to his own native tongue, they included Latin, Greek, German and probably English (since most of the trade took place with England). Early 1059, fifteen year old Rostislav appeared in Buda (the Hungarian capital), at the court of Andrew I and his aunt Anastasia. He arrived with Vyshata his loyal kormelscheh, (overseer-tutor) who had fled with his mother from Novhorod. Rostislav asked for aid in Galicia, which had been bequeathed to him in Jaroslav's testament. Since Volodimir, Rostislav's father, had helped Andrew gain his throne, the Magyar ruler was willing to aid his young nephew, money was needed, however. Vyshata and Rostislav returned to Novhorod incognito and recovered the riches hidden years earlier by Rostislav's mother. In the summer of 1059 Rostislav married the Hungarian princess Lanka, niece of Andrew I. In 1060 at the head of a Hungarian army, Rostislav conquered Galicia and was hailed as the rightful ruler come to reclaim his inheritance. He set himself up in Peremyshl', which became his capital.

Iziaslav, then king, did not move on Rostislav immediately but in the fall of 1064 with aid of Boleslav II of Poland he did march on Galicia and capture Peremyshl'. Rostislav fled to Tmutorokan

and upon his arrival, expelled Hlib, Iziaslav's nephew. Quickly establishing contact with Khereson on the Crimea, Rostislav urged the merchants to direct their wares to northern Germany. There they could obtain up to three times the prices they were paid in Constantinople on items of wax, honey and furs (especially ermine). Many merchants took up Rostislav's advice and the Byzantines soon began to feel the pinch. Rostislav in the meantime was also acquiring sizeable profits in his own trading ventures. His ultimate aim was to gather enough money to hire German and Tmutorokan aid to retake Galicia.

In 1065 Sviatoslav, father of Hlib, marched on Tmutorokan. Although Rostislav was strong enough to withstand an attack he withdrew from the city not wishing to do battle with his uncle. Sviatoslav reestablished his son Hlib upon the throne and then returned to Chernhiv. Rostislav returned, however, and expelled Hlib, who was forced to rejoin his father. The Greeks had expected Sviatoslav to defeat Rostislav but their hopes were not realized.

Meanwhile, Rostislav expanded Tmutorokan territories defeating the Kasohians and other tribes and receiving tribute from them. The chronicler goes on to state that:

...the Greeks became afraid of him and sent to him an officer with treacherous intent. When he came before Rostislav and won his confidence, the Prince did him great honor. Then on one occasion, while Rostislav was drinking with his retinue, the envoy said, 'Oh Prince, I would drink to your health,' and Rostislav accepted the compliment. The Greek drank half the goblet, and then offered the other half to the Prince to drink after dipping his finger in the cup, for he had a deadly poison under his fingernail. He thus passed the drink to the Prince, having determined his death for the seventh day thereafter. When the Prince had drunk the draught, the envoy departed to Khereson, where he reported, that upon that day Rostislav would die, as did in fact occur.

It is indicative of Rostislav's popularity in the Crimea that upon the governor's return to Khereson he was stoned by the infuriated populace. The chronicler concludes by saying:

...Rostislav was a man bold in war, fair of stature,

and handsome of feature, and he was generous to the poor. His death occurred on February 3 (1066), (he was only twenty one years of age).

Rostislav's wife Lanka returned to Hungary after her husband's death with her three young sons:

Rurick age three, Volodar two and Basil only one year old. Upon their attaining manhood these Rostislavichi would accomplish their father's dream and retake Galicia.

Leont Henkel

ВАСИЛЬ - BASIL

- I. РУРИК КНЯЗЬ ПЕРЕМИШЛЯ УР. ОКОЛО 1.063 ПОМ. БЕЗПОТОМНО 1.094 Р.
- II. ВОЛОДАР КНЯЗЬ ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ, ПО СМЕРТИ РУРИКА КН. ПЕРЕМИШЬКИЙ УР. 1.064 Р., ЖОНАТИЙ З ПОМОРСЬКОЮ РУСЬКОЮ КНЯЖНОЮ ПОМЕР 19. III. 1.124 Р.
- III. ВАСИЛЬ КНЯЗЬ ТЕРЕБОВЕЛЬСЬКИЙ УР. ОКОЛО 1.065 Р., ЖОНАТИЙ З ПОМОРСЬКОЮ, КНЯЖНОЮ, ПОМЕР 28. II. 1.124 Р.

Анастасія тета померла 1.075 р., владу перейняв на Угорщині Володислав зв. святим, фанатичний католик, що ненавидів і переслідував словянський обряд і русинів. В тому році Рурик мав 12 літ Володар 11 літ, а Василь 9. Угорська княжна, дочка брата Андрія I., сестра згаданого Володислава називалася Лянка, доживала зі синами, правдоподібно, в Бихарському комітаті, тепер "Бекес", де королева Анастасія побудувала замок і монастир для монахів словянського обряду. (65, ст. 131). Около 1.079 – 1.080 рр. боярство Галичини покликало молодих Ростиславичів на княження в Галичину. Рурик мав 17 – 18 літ, Володар 17, а Василь 15 – 16 літ. Пригадаймо ще раз коротко історію Галичини від короля Ярослава. Коли Ізяслав 1.052 р. вигнав княгиню Оду з Новгороду, король Ярослав дав Новгород Ізяславові, а Галичину внаслідок Ростиславові. Ярослав знав, що Ода пішла з дітьми у Верль до батька. В 1.059 р. Ростислав з'явився в Буді. Король Андрій і Анастасія мали довг влячності для Ростислава, бо батько Ростислава в 1.046 р. здобув для Андрія столицю Буду й посадив Андрія на трон угорських королів. Андрій оженив Ростислава з братанкою дочкою Белі-Войтиха княжною Ланкою (65 ібід та 469). По смерті Ізяслава в 1.078 р. галицькі бояри покликали Ростиславичів на їх уділ в Галичину. Можна додумуватися, що стрий по матері Володислав Святий, дав Ростиславичам мілітарну поміч за васалітет Ростиславичів Угорщині. В той спосіб Ростиславичі зайняли Галичину. В доказ наведеного ми бачимо пізніше претенсії угорських королів до Галичини. Чому ж Ізяслав, Всеволод, Ярополк, і мадяри хотіли мати Галичину? Галичина була одиноким продуцентом соли для Київської держави. Сіль в тих часах була більш цінним продуктом як нії газоліна. Кияни зробили революцію проти Ізяслава головню за те, що підняв ціни на сіль. Ми знаємо, що Ізяслав, Всеволод і Ярополк та їх тивуни, що сиділи в Коломиї перебрали вивар і довіз соли в Київ. Також високі податки обдирали чисельне галицьке боярство. Ніяка провінція Київської імперії не мала так чисельного боярства як Галичина. З підмогою галицького боярства й мадяр Ростиславичі зайняли Галичину і почали 1.080 – 1.081 р. війну з Всеволодом. Тому, що Ростиславичів було трьох, вони в міру потреби появлялися в трьох різних околицях, або лучилися в одну армію. Воювали кінно, були невловимі якщо заховаляся на південь від р. Прута. Всеволод тиснений зі сходу половцями, передав Галичину Ярополкові. Така партизанка Ростиславичів велася 10

літ, що припинило доставу соли в Київ. Тому, що Володар був князем Звенигороду (північний-схід від Львова). Перші атаки Ярополка вдарили на Володаря. Він 1.081 р. розбив армію Ростиславичів, що були в спілці з Давидом Ігоревичем так основно, що Володар і Давид утекли в Тмуторокань, а Рурик і Василь попали в полон. Так Ярополк на три роки знова здобув Галичину і доставу соли в Київ. Ярополк побив Ростиславичів з поміччю ляхів стрічного брата по матері Владислава I зв. Герман с. Доброніги, що померла 1.087 р. Поміч приводила мама Гертруда, що померла 1.108 р. Це була католицька родина. Жінка Ярополка Конюгунда графянка Орлямінде, що нам знане, мама Гертруда католичка, Ярополк ленник престоло св. Петра-Риму. Самозрозуміло, що греки таку родину терпіти не могли. В додатку в 1.083 р. вернувся засланий Всеволодом на острів Родос Олег Святославич, що оженився на острові з Теофанною Музальоні, дочкою намісника Родосу. Тепер Всеволодові треба було числитися з трьома ще живими Святославичами (двох він виправив до неба до того року), треба було позбутися католика Ярополка і увільнити з неволі двох Ростиславичів, шоби уділом Ярополка наділити Ростиславичів і Святославичів. Рурик Ростиславич був правдоподібно одружений з дочкою Гейзи I, і Синадени, що була дочкою гр. вельможі. (469). Імена жінок Ростиславичів Нестор заховав. В 1.084 р. Всеволод запросив до себе на Великодні свята в гостину Ярополка, безсумніву, з родиною. Великдень того року був 30.3. (70. т. II. ст. 74). З Володимира Волинського в Київ у воздушній лінії е 450 км. Ярополк мусів вибратися з тиждень перед святами і за час около трьох тижнів Ростиславичі втекли з арешту. Всеволод вислав Мономаха їх ловити, але Мономах, самозрозуміло, їх не зловив. Видно Володар мав вже приготовану армію. Галицьке боярство вигнало Ярополкових урядників тивунів, і поки Ярополк вернувся до Володимира волинського Ростиславичі вже пустошили Волинь. Знова Мономах рятує Ярополка і Ростиславичів відігнано з Волині. Коли Мономах повернувся, Ростиславичі побили Ярополка і здобули Володимир волинський столицю Ярополка. Знова Мономах злучився коло м. Бродів з Ярополком і вигнав Ростиславичів з Володимира. В тому бою чи боях Мономах і Ярополк понесли такі страти в армії, що Мономах натиснув на Ярополка помиритися, мовляв "Ростиславичі всеодно Галичину мають, а ми не е спроможні її відібрати". І Ярополк мусів замиритися. (любовь велику створихомь). Коли Мономах оповів Всеволодові про мир Ярополка з Ростиславичами, Всеволод як король Руси признав Галичину

Ростиславичам в ділчність. (497). Від тоді Галичина відокремилася настало від Волині й Києва в руках Ростиславичів. Санкціонування Всеволодом Галичини Ростиславичам обурило Ярополка, бо тим признанням Всеволод позбавляв його опіки і помочи Мономаха. Всеволод умивав як Пилат руки. "Ти згодився добровільно віддати Ростиславичам їх волость — Галичину, я твою згоду їм одобрив". Ярополк, як і його батько не був політиком, дипломатом ані вождем. Він роблячи угоду плянував в душі відібрати Галичину, бо вона була вимушена мілітарною перевагою Ростиславичів. Офіційне відділення королем Всеволодом Галичини перечеркувало раз назавсідги злуку Галичини з Волинню. Він почав дорікати Всеволодові й приготовлятися до війни з ним. Та Всеволод мав шпигунів між дорадниками Ярополка, що намовляли його до війни з Всеволодом. Всеволод знаючи пляни Ярополка після Мономаха арештувати його. Ярополк утік в Польщу, Мономах взяв в полон родину й скарб Ярополка. Ярополк привів польську армію. Хитрий Мономах не хотів ризикувати боем, віддав йому Волинь і родину та порадив самому здобути Галичину. Ярополк рушив на Звенигород. Що Ярополк не був добрим вождем свідчить факт, що він лежав не санях під час походу, Ярополк мав того року 35 літ (ур. 1.051 р.). Вождь армії мусить бути всюди присутній. Він має бути серцем армії. Ярополк як баба без панциря лежав на санях. Якщо спав, то де його гвардія, чи також спала? З Володимира до Звенигорода 110 км. Нестор говорить: "и не дошедшу ему Звенигорода, прободень бисть оть проклятаго Нерадца саблею з коня" (497 ст. 114). Ярополк уїхав може 80 км., був дуже мягкотілий, що лежав на неприкритих санях. Нерядець вбив в нього меча чи шаблю і полишивши її в тілі Ярополка, втік до Руріка в Перемишль, щоби не було підозри на Всеволода і Мономаха. Атенатчика не зловлено, так як не зловлено атенатчика на батька Ярополка на "Нежатиї Ниви" 1.078 р. Всеволод поділив Волинь так, що Давидові Ігоревичеві дав більшу половину зі столицею Володимиром. Святополкові байстрюкові Ізяслава Ярославича з новгородянкою, дав Турів, Чотирьом сиротам замордованого Ярополка, дав малу Берестейську волость. Ізяслав мав від Гертруди лише Ярополка. (469). Мстислава і Святополка придбав Ізяслав в Новгороді нежонатим перед 1.050 роком. Коногунда вернулася по смерті Ярополка до своєї матері в графство Орлямінде. Ярополк полишив двох синів і дві дочки. Анастасія вийшла заміж за Гліба князя Мінська, другу дочку незнану з імени Коногунда, що вийшла вдруге заміж за графа Куна з Бейхлінген видала заміж за Гунтера і графа Шварцбургу. Син Ярослав виховувався при бабці Гертруді, був кн. Берестя, але не знаємо де і чи взагалі княжив Вячеслав; помер 1.104 р. (469). Так ми закінчили з родом "прост умом" Ізяслава, що зломив за радою Всеволода тестамент Ярослава і тим знищив Київську державу і свій рід. Переходимо до Ростиславичів. Пригадаймо сказане досі. Володимир Великий останнім походом 1.003 р. на так зв. хорватів прилучив Галичину до Волині. У Володимирі волинським сидів тоді намісником син Володимира й Рогніди Всеволод, що 1.012 — 1.013 р. разом зі Святополком Окаянним належав до змови проти батька. Він утік 1.013 р. до Скандинавії і там помер. Пізніше Ярослав дав Галичину й Волинь синові Володимирові. Де сидів Воло-

димир, в Перемишлі чи Володимирі літопис не говорить. Є думка, що в Перемишлі, бо Галичина в тих часах, по р. Вислу і Краків належала до Руської імперії. Географічне положення Галичини завсідги було загрожене двома союзними хижаками ляхами й мадярами як терням в живе руське тіло. Доля поставила Галичину форпостом України—Русі. Тому історія Галичини це змагання за право жити під сонцем, на своїй "предковідській" землі від обох згаданих хижаків сусідів тагусто часто й від Києва, що торгував Галичиною за лядсько—мадярську поміч. Востанне прогандлював Київ Галичину й Волинь ляхам 21.4.1920 р. Тому галицьке боярство вязало свою будуччину з Ростиславичами, що уважали Галичину своєю батьківщиною, не мали куди втечи, бо з утратою Галичини ставали "ізгоями", чужими слугами. Ярослав після розбиття родинного життя 1.046 р. перевів Володимира в Новгород, а тестаментом 1.053 р. дав Волинь синові Ігореві. По смерті Ярослава брати змусили Ігоря перейти в Смоленськ, що нам знане. Він полишив сина Давида, що претендував опісля на Галичину й Волинь. (469). Коли Ігоря переведено в Смоленськ, Галичину й Волинь взяв Ізяслав, вигнав Ростислава і держав Галичину до смерті 1.078 р. Тому Ярополк Ізяславич після смерті Ізяслава одержав Галичину й Волинь в уділ від Всеволода. В тестаменті дідо Ярослав відлучив Галичину від Волині й призначив Ростиславові. Ростислав княжив в Перемишлі 3 роки. Вигнаний Ізяславом, згинув в Тмуторокані. Тому Ростиславичі знали, що Галичина належить їм. Так ми запізналися з претенсіями трьох княжих родів на Галичину в довго літніх змаганнях—війнах, Ростиславичі виграли змаг. Ми знаємо, що Володар і Василь в своїй життєвій мандрівці поженилися з княжнами поморських русинів. (469). Чому? Поморські князі вели морську торгівлю, тому мали багато гривень (золото і срібло). За ті гроші Ростиславичі найняли маляр і дрібне боярство Галичини та почали відвоювати батьківщину. Головну ролю у відвоюванні, відограв наймолодший Василь, що був знаменитим вождем, стратегом і політиком. Заки прийдемо до діл Василя, пригадаймо, звідки так багато в Галичині було дрібного й середнього боярства, мабуть більше як в цілій Русі, і вони становили невичерпні контингенти (число) воїнів Василя через 10 літ. Ми знаємо, що авари пригнали, окрім ляхів і др. з Подоння велике племя хорватів і сербів. Авари оселили їх праворуч Дністра, головно на Підкарпатті вздовж цілої Галичини, Моравською брамою в Чехію аж до впаду р. Ниси в Одру. Звідти часть сербів і хорватів перейшла на Балкани, а галицькі хорвати, що осіли цілими селами за 300 літ зрушилися, посвоєчилися з галицьким боярством і створили дрібне й середнє боярство, що на ньому оперлися Ростиславичі в проводі з Василем. Від смерті Ярополка Ізяславича 1.087 р. Ростиславичі стали власниками Галичини. Рурик осів в Перемишлі. Через Перемишль переходив торговий шлях Київ—Регенсбург. Володар в Звенигороді, а Василь в Теребовлі. Через Звенигород переходив найстарший торговий шлях "з варягу греки" за найстаршої Руської держави "Волиніяни" зі столицею у м. Волині положеного в устю р. Гучви до Буга. (Около 680 — 950 pp.).

Уділ Василя був майже вдвоє більший як уділи обох братів, але від Коломиї й Кучилемена простір

між ріками Дністер—Серет молдавський, 400 км. довжини і від східної до західної границі около 380 км. ширини був незаселений, там жили бродники, берладники, текучани і др. Щоби ті степові простори опанувати, треба було оснувати багато твердинь зі залагами. Тому кн. Василь оженився з багатою поморською княжною, може сестрою Володаревої жінки і за ті гроші почав колонізацію тих просторів та будувати твердинь. Це занепокоїло греків. Галичина до приходу Ростиславичів була причіпкою до Волині і греки не звертали на Галичину багато уваги. В Галичині не було грецького митрополита, тому задержалася чиста національна руська Церква св. Кирила й Методія з перемиським єпископом, як головою Галицької церкви. Висвячували перемиського єпископа чеські єпископи словянського обряду. Ще в 1.080 р. перший чеський король Вратислав II звернувся до папи Григора VII з проханням потвердити в Чехах словянського обряд, але папа відмовив і від того року почалася латинізація чеської церкви (Історія Чехії, ст. 38). За відмову папи дати дозвіл на словянський обряд в злуці з Римом, Вратислав II став вірним союзником нім. імпер. Генрика IV і чеські війська під проводом Вратислава побили сасів і турингів ворогів Генрика IV. Відтак чеська армія розбила папські війська в Італії та три роки облягала Рим. Чеські полки перші ввійшли до Риму й змусили папу Генрика VII втікати з Ватикану на вигнання де папа помер. Коли б папа Григор був дозволив словянський обряд, був би дожив як папа у Ватикані, а не як здеградований вигнанець на чужині. Нинішній папа не хоче дозволити нам на нашу рідну церкву, також зі словянсько—українським обрядом і своїм Патріярхом. Хто знає, чи і цей папа не буде змушений Божим Провидінням утікати з Ватикану так як папа Григор VII 1.085 р. "Бог не квалливий, але справедливий". Україна понесла за Христа—Бога, за правовірити в Нього найбільше людських жертв з усіх народів Європи. Христос це видить! Тому обєднаймося в Христі всі. Молім з покорю гарячо Христа, щоб звільнив наш терплячий народ з кайдан—неволі, і поблагословив післанництво вкладене Христом на наших предків при охрищенні народу св. Володимиром в липні 982 р. Повертаємо до Ростиславичів. Грецька політика мало звертала уваги на Галичину доки її не опанували Ростиславичі. Тепер греки починають пхати свої брудні руки в Галичину. Вони звертаються до Рурика, як голови роду з пропозицією співпраці, що Рурик відкидає. За відмову на Рурика напускають ляхів, чи троять. Про це літопис не говорить, і Рурик разом з родиною зникають 1.094 р. Не знаємо докладно з ким був Рурик жонатий. Перемишль займає середущий Володар. Не знаємо докладно причини війни, але границя Рурика пробігала рікою Ославою 40 км. на захід від Перемишля. Користаючи зі смерті Рурика, ляхи перейшли р. Ославу й зблизилися до Сяну. Князь Василь разом з Володарем розбили ляхів і пересунули границю по р. Вислок 80 км. на захід від Перемишля. Володар відкинув гр. васалітет. Що ж роблять греки? Вони роблять союз з ляхами, щоби Володаря й Василя змусити до гр. васалітету. В 1.093 р. королем Києва став гр. васаль Святополк Михайло II., син незаконного ложа (байстрик) "прост умом" Ізяслава. Він як і його батько мав байстриків, Ярослава, Анну, жінку Святослава чернігівського, Марію видану за Петра Власта, Збиславу видану за ляхького князя

Болеслава Кривоустого, Предславу за угорським князем Альмосом. З першою наложницею мав 5—ро дітей, з другою, дочкою половецького Тугорхана дітей не мав, третя жінка була Варвара Комнена дочка грецькою імператора Алексія (1.081—1.118 р.). Це була 40—літня дівка не першої краси, тому Алексій був вдоволений, що знайшов двократного вдівця. Від Варвари Святополк мав двох синів Ізяслава й Брячислава. Це був в історії руських київських королів найпідліший, аморальний безхарактерний васаль греків. Не вірив він ані в Бога, ані в чорта. Грецькі митрополити вже так здеморалізували княжі роди, що церква стала лише фартушком моральної наготи князів Київської Русі. Ростиславичі виховані побожною угорською княжною були ще правдивими християнами. Вони не зазіхали на чужі уділи, а боролися солідарно своїх, від своїх князів, ляхів і мадярів. В 1.095 р. Ростиславичі розгромили лядського Влади слава Германа, що напад несподівано на поморських русинів племен лючів, мишнів, стовпчанів, черепинянів і глинянів. Він ограбив і спалив багато поморських міст, що багатіли з торгівлі сіллю і були поділені на около 40 племен. Старих помордував, а молодих, що не втекли пригнав з жінками й дітьми та поселив поміж ріками Вислок—Вислока, щоби разом з ляхами боролися Західню Галичину від нападу Ростиславичів. Ростиславичі були жонаті з поморськими княжними, тому вибралися походом на Влади слава, розбили лядську армію і дійшли до Висли. Проводив армією Ростиславичів князь Василь здібний вождь і стратег. Пригнаних Володиславом русинів, кн. Василь забрав зі собою і поселив їх до стереження Яблоневецького шляху, правобіч р. Пруту, вздовж річки Лючки, від Коломиї по гору Рокиту, що дістала назву від оселених над нею лючів. До Ростиславичів та ріка звалася Лунга (LONGA). (37. ст. 48—50). Так постали 1.095—1.096 рр. села Мишин, Стопчатів, Люча, Черепиняни (гончарі), Глиняни і Ключів (ібід). На Польщу влав страх. Того року в осені Володимир Мономах жениться з Володарівною, а з кн. Василем Мономах пробує завязати союз для поділу Київської Русі короля Святополка (329 ст. 24—30). Цю провокацію віруючий і моральний кн. Василь відкидає, в чому ми пізніше переконаємося. Оженіння Мономаха з Володарівною, це був лише гачок підлого грекофіла, Мономаха сателіта гр. імпер. Алексія Комнена (1.081—1.118 рр.). Ще того 1.095 р. кн. Василь привів племя печенігів, одне, торків і берендіїв ронгурів. Перше і третє поселив на правах васалітету також правобіч ріки Пруту. Так постав Печеніжин, Слобода рунгурська і Рунгури. Гальське слово "rongair" у вимові Ронгура—це тинятися, бути бездомним, безпритульним. (257. т. I ст. 213 та 207 під "я"). Це затривожило ще більше ляхів. Кн. Василь ріс популярно. Тодішній король Києва Святополк, байстрик "прост умом" Ізяслава був в конспірації з Мономахом. Повертаємо до кн. Василя й підлого Мономаха, що після весілля повертав з жінкою через міста Володимир—Київ до Смоленська. У Володимирі задержалися на нічліг. Тої ночі один боярин Мономаха сказав в секреті трьом волинським боярам, що Мономах і Кн. Василь завязали союз. По від'їзді Мономаха, бояри донесли князеві Волод. волинського Давидові про союз. Союз між Галичиною і далеким Смоленськом міг бути лише проти Давида і Святополка. Давид настрашився. Мономах не могучи намовити кн. Василя на союз, по

приїзді в Смоленськ скликав в Любчу ще того року (1.097 р.) в жовтні зїзд князів цілої Руси. На той зїзд покликали Мономах і Святополк князя Василя. Ухвали зїзду це в принципі тестамент Ярослава: I. Кожний князь має заховати в діличність свій уділ; II. Союз проти половців. Двид Ігоревич намовляє Святополка осліпити кн. Василя, бо Мономах з Василем в союзі проти них обох. Король Святополк запросив кн. Василя в гостину, осліпив своїми слугами і соліпленого видав Давидові. У Володимирі занесли осліпленого Василя в хату і поставив коло нього Давид сторожу. Плян Мономаха був виконаний. За літописом Мономах як і його підлий батько вмiли плакати на замовлення. Він плаче—кличе Святославичів і йде походом на Київ нібито покарати Святополка за осліплення. В справу вмішується грецький митрополит Никифор і мачуха роблять комедію прохання і Мономах замість покарати Святополка видає з князями присуд, щоби Святополк, що його люди осліпили Василька, покарав Давида. Грецька комедія Мономаха вдалася. Знаменитий вождь Василько осліплений Давид колишній приятель Ростиславичів буде покараний, два будучі вороги знищені комедією мачухи Мономаха і гр. митрополитом. Лишається Святополк, але з ним в будучому є вже давно приготований плян. Щоби виконаний плян греків увевиннити, юда Мономах, як і його підлий батько грекофіл, три рази плаче. Дуже можливо, що греки мали якесь лікарство, що викликувало багато сліз. Хлипати й зітхати можна навчитися. Пригляньмося осліпленому Василькові, після осліплення в котрого, Давид спокусився забрати і його волость. Брат Володар розбив армію Давида і примусив його в кінці марта 1.098 р. випустити Василька на волю. Послухаймо сповіди кн. Василька, бо вона дає розв'язку його осліплення і греко—ляцького союзу, виконавцями якого були Мономах і Святополк. Осліплений Василько каже слугі вийти з кімнати і говорить—сповiдається Василеві. Хто був той Василь, з літопису тяжко зрозуміти. Грушевський називає його писарем, але на мою думку це був духовник—монах. Монахи були в тих часах секретарями. Доказом є літопис: "Василькові бувшому у Володимирі и приближися постъ великій". (497 ст. 132). Кн. Давид посилає Василя до осліпленого Василька. І Василько говорить: "Чую, що Давид хоче видати мене ляхам. Замало наситився моєю кровію хоче ще більше насититися. Я ляхам заподiяв багато лиха, і ще хотів зробити пiмститися за Руську землю. Але як і видасть мене ляхам не злякаюся смерті. (Сповiдаюся) скажу лише тобі по правді: Це Бог мене покарав за мої високі думки. Як прийшла мені вість, що йдуть до мене берендичі печеніги й торки, я подумав, скажу братові Володареві й Давидові дайте мені свою молодшу дружину, а самі пийти й веселіться. І подумав я, наступлю на лядську землю, літом і зимою, знищу її обороною землю Руську. Потім я хотів пересилити дунайських болгар у свою землю. Опісля думав я проситися у Святополка й Володимира на половців і або здобуду собі славу або поляжу за землю Руську. А іншої гадки не було в серці моїм, ані на Святополка ані на Давида! В тому кленуся Богом і Його пришествієм, що не подумав я чогось злого на братію свою". (497 ст. 133). Якщо (а так напевно було) висповiдався зі своїх замірів Василько грецькому агентові Мономахові, то вже тоді засудив себе на осліп-

лення. Аналізуємо сповідь Василька. "Наступлю на землю лядську, знищу її й обороною землю Руську". Яку землю Руську, питає Грушевський і відповідає "мстити Руськую землю" можуть мати двоє значіння: I. боронити Русь від лядських претенсій, або II. мститися за давні намагання ляхів (Болеслав I) відірвати Галичину від Русі. Але Василько говорить в часі теперішньому, а в тому часі Ростиславичі пересунули руську граніцу правдоподiбно до р. Дунайця. В літописі під 1.092 р. записано: "Цего року воювали Польщу половці з Василем Ростиславичем". Таких походів було більше. Ляхи зістали викинені за Вислу, руське населення Західньої Галичини було визволене, мало той самий Кирило—Методієвський обряд що Східня Галичина. Що ж означає "Знищу землю лядську й обороною землю Руську". В тому часі не було ані кусня історичних галицької, ані волинської земель під ляхами. Яку Руську землю хотів оборонити кн. Василь? Грушевський не прослідив, що Ляхія було окружена руським населенням. Ціле Поморя Балтику, від р. Висли по р. Одру було руське і ділилося на звиз 40 ворогуючих між собою племен з вічевим ладом і виборними князями. Спробуємо їх назвати, хоч не всіх. Волиняни назвали острів і місто Волинь. Походили з нашого Волиня (в стику рік Гучва—Буг), черепиняни, хижани, деревляни, варни, бережани, стовпчани, щетиняни, смоленці, глиняни, рани. Союз люців складався з чотирьох племен: редарів, долижанів, хижанів і черепинянів. З ними були в союзі викряни, любушани, дошани, спревяни (надали назву р. Спреві), стодорани і нелетичі. Дальше були ободрити, накляни, білгородці, вишгородці, камінці, світяни, кашуби, ругії (руси), лужани, славни, свічі, щитяни (столиця Щитно), самборяни, крайни, накляни, гломачі, пиричани (по—староруськи пшениця називалася "пиро" від того назва пироги), сіверяни, вологощі, димінці. Тих племен було понад 40. Для доказу, що ті племена було руські, даймо слово німецьким хронікарям тих часів Гербордові (HERBORD) та Ебові (EVO), (37, ст. 115).

Як бачимо обидва хронікарі називають ранів, щетинців і волинян поганськими русинами. На спільність убрання поморян і населення Київської Русі вказують найновіші археологічні розкопки. В поморських місцевостях CZLUCNOWO, GROSZNO I KADLUSIE знайдено жіночі поховання з тими самими уборами і прикрасами як на Русі в IX—XI ст. (315 та 37). В польській історії, поморських русинів названо слов'янами до нині. Пригляньмося іменам слов'янських руських князів, що по осліпленні кн. Василька, ще 200 літ боронилися від спольщення. Жінка гданського князя Мстивоя називалася Звенислава, дочка князя на Славні Гремислава. Син Гремислави Богуслав, його сестра Доброслава. Це князівство зв. Славенське від столиці Славна. Друге князівство Гданське. Князі Святополк, його син Самбор, його син Ратибор. Третє князівство Світське: Самбор, Мстивой I, Вартислав, Гремислав, Святополк. Мстивой I видав свою дочку Мирославу за князя Богуслава II (1.187 — 1.220 рр.). Не подаю границь поморських князівств і подій, бо я відійшов від теми Ростиславичів. Згадані князівства піддалися добровільно Кривоустому. Наводжу дослівний переклад: "В 1.119 році згадані князівства упкорилися перед Болеславом Кривоустим (з'ятем київського короля

Святополка, що осліпив кн. Василька), і лише з титулу покірности утрималися при владі, але за ціну признання зверхности польського князя". (Кривоустого). Так греки за пляном підлого Мономаха, руками бандита Святополка, що боронив свого зятя Кривоустого і заздрісного Давида Ігоровича оборонили Польщу від розгрому. (101, ст. 390 – 392). Ось що означали слова кн. Василя "знищу землю ляцьку і обороною землю руську" поморських русинів, батьківщину княгинь своєї й Володаревої. Слідкуймо за розвоєм подій. Коли аморальний Святополк київський відібрав в Давида Волинь, Давид утік в Польщу, а з Польщі до Володаря. Тоді Святополк задумав відібрати Ростиславичам Галичину хоч передше присягнув Ростиславичам, що воює лише з Давидом. На т. зв. Рожному Полі, коло теперішнього Золочева, зустрілися оба противники. І виїхав осліплений Василько перед військо з хрестом в правій руці, підніс хрест вгору й голосно промовив до Святополка і його армії. Чи ти цей хрест цілував і присягав на него що не підеш на нас? Наперед ти взяв мої очі, а нині хочеш взяти душу мою? Найже ж буде між нами свідком і суддею нині хрест цей! І багато воїнів з армії Святополка виділо високо вгорі хрест над Васильком. І був лютий бій, і розбили галичани армію Святополка, що втік до Володимира волинського. Ростиславичі не гналися за ним. Святополк після сина Ярослава до угорського короля за поміччю, бо угор. король Кольман був жонатий з дочкою Святополка Предславою. Угорський король Кольман не відмовив і прийшов з великою армією під Перемишель. Давид викинений Святополком з Волині, привів Ростиславичам в поміч половців. Спільними силами, Русь і половці так розгромили угорську армію, що Кольман ледве утік. Половина малярської армії була вибита. Каса й табор малярів попали в руки половців. Правдоподібно плян бою уложив осліплений Василько, що спільно з половцями повоював в 1.092 р. Польщу перед осліпленням. (497, ст. 135). Маляри й половці були кінними арміями. Кн. Василько знав околиці Перемишля ще з-перед осліплення. Без сумніву, він як добрий вождь, стратег і тактик, мав у голові готовий плян бою, в яких місцях розмістити половецьку армію хана Боняка, щоби разом з руською заманити маляр, що облягали Перемишель в т. зв. "мішок" (окружити). З Боняком кн. Василько був знайомий з-перед осліплення. Боняк одобрив його плян завтрішнього бою, але опівночі відійшов далеко від табору в поле ворожити. Він почав вити по-вовчому. Багато вовків відповіли йому виттям. Вдоволений Боняк сказав Давидові, що ми завтра виграємо бій. (497, ст. 135). Літопис вдесятеро поменшує сили половецько-руські, а побільшує малярські. Він говорить, що вбито 40.000 маляр, а всіх маляр було 120.000. Треба думати, що маляр було 40.000 і половина чи 2/3 з того буди вбиті. Русів і половців було 10 – 15 тисяч. Лише заманенням маляр в "мішок" (окруження) за пляном Василька можна було майже в трое сильнішу армію маляр розгромити. Ту тактику примінив Василько з Боняком проти ляхів ще в 1.082 р. Від того бою 1.099 р., Галичина майже на століття загрозила малярів і Волинь (497, ст. 137) та мала респект в Києві й Буді. Так підлий Святополк і Володимир Мономах переконалися, що силою Ростиславичів не знищать. Після розгрому маляр Володар і Василько роблять даль-

ше походи на ляхів. Щоби рятувати Польщу, починає діяльність Святополків зять Власт. Чи Володар не знав, що Власт є зятем Святополка, чи була видумана якась комедія, що Кривоустий хотів його убити і він утік з вязниці, літопис не говорить. Це був русин, бо його батько називався Володимир а ляхи таких імен не мали. Він здобув довіря Володаря. Грушевський говорить, що ляхи зловили кн. Володаря під час нападу на Польщу 1.122 р., що є неможливе, бо під час наїзду на Польщу Володар мав армію, що була б його оборонила. Лише на ловах можна було Володаря зрадити і видати ляхам. Що стверджує історик М. Аркас. (452 ст. 64) в околиці чи місцевості, котру польський історик Длугош називає "wyszokie" Високіє. Де була та місцевість, на новітніх картах Західньої Галичини, я не міг знайти. Коли котрийсь з руських князів почавши від Володимира Святого починав дошкульно бити ляхів, зараз їхало до Греції тайне ляцьке посольство з грішми і греки того князя труїли, осліплювали або робили ізгоєм. Кн. Володимирко ур. 1.098 р. пом. 1.153 р. В 1.128 р., в два роки після спільного походу на Польщу, Володимирко молодший син Володаря за гр. плянами викидає свого брата Ростислава з Перемишля. Ростислава піддержали Васильковичі і київсько-волинський князь Мстислав I найстарший син Мономаха. Вони змусили віддати Перемишель Ростиславові. Володимирко був жонатий з дочкою угор. короля Кольмана, він з поміччю малярів вигнав Ростислава з Перемишля. Володимирко удався до сина Кольмана Стефана II. Стефан II спізнився з поміччю, Ростислав з Васильковичами і поміччю Мстислава змусили Володимирка помиритися. Ростислав помер нагло після замирення 1.129 р. полишаючи сина Івана зв. Берладником, що його пересунув Володимирко до Звенигороду. В 1.141 р. умирають нагло з жінками й дітьми Юрій і Іван Васильковичі. Іван був жонатий з Анною дочкою Всеволода чернігівського (469). Їх волости зайняв Володимирко і переніс столицю до Галича. Галич розбудували і укріпили кн. Василь і його старший син Юрій. В 1.145 р. Володимирко вигнав братанка Івана зі Звенигороду, що втік в Берладь. Цілу Галичину посів Володимирко. Володимирко союзник Юрія Довгорукого вплутався у війну з королем Києва Ізяславом II Мстиславичем. Він около 1.150 р. захопив у Ізяслава т. зв. "Погорину волость" із 6-ма містами. Володимирко около 1.147 р. стає васалем гр. імпер. Емануїла Комнена. (Гр. слово *υποδπονδος* – уполондос, це васаль. Цим Володимирко шахував маляр союзників Ізяслава II. Малярський король Гейза був жонатий зі сестрою Ізяслава Евфрозиною. На домагання Ізяслава звернути Погорину, Володимирко надіючись на союз з гр. імператором, нехотів. На весні 1.152 р. Гейза й Ізяслав розбили армію Володимира. Володимирко втік до Перемишля, перекупив прибічну раду короля Гейзи що натиснув на Ізяслава замиритися, з тим услівам, що Володимирко присягне на хрест корони св. Стефана, що зверне "Погорину". Володимирко удавав тяжко раненого, тому на свідків присяги від Ізяслава їхав боярин Петро Бориславич, від Гейзи його сповідник з короною і два вельможі в окруженні маляр. лицарів. Той хрестик на короні був частиною св. хреста, що на ньому помер Ісус. Малярські послі упередили Володимира, що хто присягне на той хрестик і поцілує його, після зломання присяги

мусить умерти. Володимирко присягнув. При тому були списані т. зв. "Хрестні грамоти" з назвами міст, що їх Володимирко має звернути. Володимирко їх підписав. Володимирко позбувшись біди, "Погорину" не Віддав. Ізяслав повідомив про зломання присяги Гейзу і в грудні 1.152 р. вислав Петра Бориславича зі заприсяженою грамотою, віддати Володимиркові зі запитом: віддаєш "Погорину", чи маєш знова війну? Володимирко відповів: "не віддам". Петро відповів: "ти цілував після присяги хрест!" Володимирко іронічно відповів: "Що може вдіяти мені той маленький хрестик?" Петро виповів війну і відіхав. Княжий терем Володимирка мав криту галерію—прохід з вікнами, що лучила терем з хорами церкви св.

Спаса. Була неділя в початках січня 1.153 р. Володимирко відправивши посла, пішов з ріднею і боярами на вечірню. Через вікно галерії побачив відїзджачого київського посла Петра і поглузував з нього словами: "Поїхав руський посол забравши всі волости". Відспівавши вечірню, Володимирко з дворянами повертав галерією до терему. На тому місці де поглузував з Петра, скрикнув: "Ой щось мене вдарило в плече!" і почав падати. Дворяни підхопили його під руки занесли до кімнати і впродовж 5 годин Володимирко сконав. Мав 55 літ (469) та (70. т. II. ст. 171 — 174). "Бог не квапливий, але справедливий!".

ХАРАКТЕРИСТИКА ВОЛОДИМИРКА

Захланний, жорстокий, безоглядний, ломиприсяжник, а тимсамим не вірив в Бога, хоч по-фарисейськи ходив до церкви "про людське око". Слабий вождь, дурний політик. Вимордував після прийняття гр. васалітету своїх братанків і впутався через загарбання "Погориної" в затяжну війну з Києвом. Тим викликав ненависть села й міста великими здирствами податків на ведення безперервних воен і плачення контрибуцій. Здобувши Галич, що боронив братанка Івана, вирізав всіх багатих міщан і загорнув їх маетки. Не маючи опертя села й міста, оперся на боярстві, якому знизив податки і гоїно наділював земельними наділами враз з людьми на тих наділах. Вільний за перших Ростиславичів ратай—рільник (від санскр. слова "рата" — колесо, плуг на колесниці) був вільним. Платив податки залежно від поверхні землі, процентово майже рівний бояринові і мав обовязок служити під час війни в піхотних полках з рогатиною і топором—сокирою. За Володимирка податки збільшено кількакратно селу і місту.

Боярство втішалось пільгами, зайняло всі уряди і права на вивар солі. Боярство, найменша верства населення, дійшло за Володимирка до такої сили, що як зняряддя гр. політики помітувало його благородним, мудрим сином, а відтак внуком. Володимирко обєднав Галичину в нечесний спосіб, а кривоприсягами і крутіством здеморалізував боярство. Коротко кажучи, Володимирко був брехун, цинік, хабарник, кривоприсяжник і закріпосник села й міста. Гр. слово "васалітет" означало провінцію Візантії, що її можна було ласкою імператора передати кому іншому. Користаючи з того права, що його придбав Галичині Володимирко за Погорину, гр. імператори як побачимо пізніше продали Галичину Казимирові. Помер Володимирко нагло після зломання присяги і глузування з хреста маючи около 55 літ життя. Бог справедливий, хто в Нього вірить і Його шанує тому помагає. Син Володимирка Ярослав в день смерти батька міг мати 17 — 18 літ.

RURICK
BASIL – VASILKO

Rurick married a Hungarian princess. His brothers both married princesses of the Pomorzhe Rus'. The latter peoples carried on extensive trade on the North Sea and were quite prosperous. The fathers were able to present the bride-grooms with large dowries. These monetary gifts were of great aid to the Rostislavichi in the struggle to reclaim Galicia. During the prolonged conflict the leading role was generally taken by Basil a far sighted statesman and skilled warrior. In 1086, after Yaropolk's death the Rostislavichi were the unquestioned rulers of Galicia. They divided the territory amongst themselves: Rurick took Peremyshl', Volodar Zvenyhorod and Basil was given Terebovla. Basil's portion was twice as large as his brother's but it was thinly populated. He urged colonization and undertook the construction of fortresses. Rurick died in 1094 and Volodar united Peremyshl' and Zvenyhorod.

During the early years of the Rostislavichi triumvirate many incursions were made on the lands of the Lyakhs (Poles). The border was moved 80 km north of Peremyshl'. In 1095 the brothers inflicted a severe defeat on the Lyakh army, led by King Vladislav Herman and his son Boleslav. This was in retribution for an earlier unwarranted attack on the Pomorzhe Rus' (allies to the Galicians by marriage).

In 1097, a council was held at Liubech in which most of the Rus' princes participated. A declaration was agreed upon in which those assembled voiced their disapproval of the constant inter-princely quarrels and called upon a united effort against their common enemy, the Polovtsians. It was not easy, though, for all the princes to abandon their attitudes of greediness and distrust. David Ihorevich of Volynia accused Basil of intending to join forces with Volodimir Monomakh and usurp the throne from the Kievan king Sviatopolk II. Although skeptical at first, Sviatopolk finally believed David and invited Basil to Kiev. There, he was treacherously arrested and handed over to David, whose agents blinded him.

While being held by David, Vasilko (so called after his blinding) made his 'confession'. He spoke

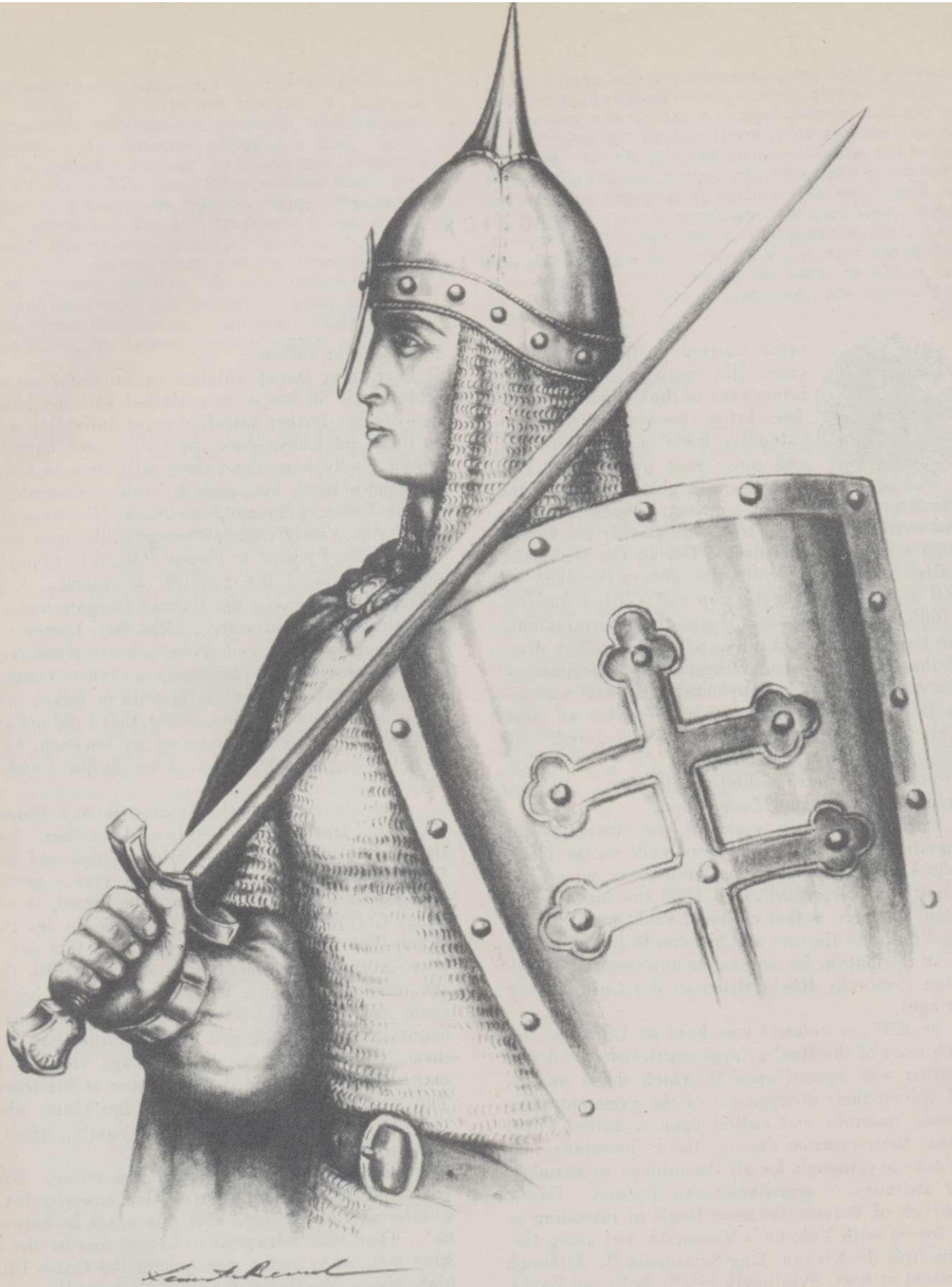
to a monk as follows:

'I hear, that David wishes to surrender me to the Poles. He is not even satisfied with my blood, and desires further satisfaction of delivering me up to them, for I have done the Poles much harm, and would gladly have done them still more to avenge the land of Rus'. Yet, even if he does surrender me to the Poles, I do not fear death. But this much I tell you: Verily God has brought this upon me for my pride,... I hoped to invade Poland in winter and summer, subject the country of Poland... I also planned to overcome the Danube Bulgars and subject them to my authority. After that, I intended to request Sviatopolk and Volodimir to allow me to attack Polovtsians. There was no other thought in my heart against either Sviatopolk or David, and I swear by God and his judgement, that I did not plan any evil in any respect against my kinsmen, and it is only for my pride, that God has humbled and humiliated me'.

Threatened by both, Sviatopolk and Volodar, Vasilko's brother, David, released Vasilko. Later that year (1097) Sviatopolk raided Volyn and drove David from Volodimir. This was just a pretext, though, as with his large army he hoped, to also annex Galicia. It is recorded in the chronicles that: 'When Volodar and Vasilko heard of this action, they proceeded to meet him, carrying with them the cross upon which he had sworn, that he had come only to attack David, but was desirous of maintaining peaceful and friendly relations with them. Sviatopolk, notwithstanding, violated his oath, since he trusted in the number of his troops. The two parties met on the Rozyne plain, where both forces were drawn up, and Vasilko lifted up the cross, crying:

'Here is the cross upon which you swore. First you stole the sight of my eyes, and now, you desire to take my life as well. May this cross be between us'. They thus advanced to battle, and as the armies met, many pious men beheld the Cross lifted high above Vasilko's forces... Sviatopolk ... took to flight and escaped to the city of Volodimir. After their victory, Volodar and Vasilko remained on the spot... since they considered it advisable to remain within their boundaries'.

ЯРОСЛАВ ОСМОМИСЛА - ОСМОМИСЛ

≈ 1137

УР. ОКОЛО 1.133 - 1.134 РР. ПОМЕР 1.Х.1.187 Р. У ВІЩІ 53 ЛІТ.

Володимирко був одружений з малярською королівною, дочкою Кольмана неznаної з імени. Кольман був жонатий з Евфімією, дочкою Мономаха. Мати Ярослава володіла угорською й руською мовами. Ярослав говорив мовами; рідною, малярською й грецькою та, правдоподібно, німецькою. (469). Від матері Ярослав одержав старанне й побожне виховання тому до кінця життя остався моральним і справедливим. Помер загадкою смертю, мабуть, отруєний ще не в старих літах.

Коли Володимирко захопив т. зв. "Погорину волость", що належала до Києва, тим він вплутався в затяжну війну з королями Києва. Щоби Погорину, задержати, Володимирко увійшов в союз з Юрієм Довгоруком, князем Ростово-суздальським і скріпив той союз оженінням Ярослава з дочкою Юрія Ольгою. Дуже можливо, що Ярослав до свого одружіння в 1.150 р. не бачив Ольги котрої мати була дочкою половецького хана. Це була женьчка 16-літнього Ярослава не з любови, а з konieczності союзу проти Києва для задержання Погорини. Пригляньмося чому історія назвала Ярослава Осмомислом. Ніччю після наглої смерти Володимирка, Ярослав завертає Петра посла Ізяслава в Галич і говорить йому: "Бог цієї ночі батька взяв. Ти їдь до Ізяслава і скажи, що він відініи заступить мені батька. Військо й дружина мого батька в мене. Скажи Ізяславові: "Батьку кланяюся тобі, прийми мене, як свого сина Мстислава. Нехай Мстислав їздить при твоїм стремени з одного боку, а я з усіма моїми полками з другого боку". І з тими словами відправив Петра (528, ст. 317 - 321). Але за "Погорину волость" і 15-тилітній спір батька з Києвом не згадав ані словом. Це доказує, яким знаменитим дипломатом був молодий Ярослав. Ізяслав повірив словам Ярослава й цілий рік чекав на зворот Погорини. За той час Ярослав як знаменитий дипломат перетягнув на свою сторону угорського короля Гейзу, швагра Ізяслава, і коли Ізяслав 1.154 р. пішов війною на Ярослава, маляри вже не прийшли на поміч Ізяславові. Під Тербовлею відбувся кровавий бій між киевлянами і галичанами. Билися від полудня до ночі. Обі сторони мали багато полонених і вбитих. І тільки ніч перервала бій та виглядало, що битва не є рішена. Але галичани в оперту на твердиню Тербовлю битву виграли. Союзники Ізяслава, волинські князі ніччю втекли з рештками своїх армій від Ізяслава. (528) Ізяслав боявся, що слідуочого дня галичани розібють його ослаблену армію та визволять полонених. Він тої ночі наказав підро вимордувати безборонних полонених галичан і втік з побоевища. (528). Бог

скоро покарав Ізяслава за братовбивство. Ізяслав був від 1.151 р. вдівцем. По утечі з-під Тербовлі, галичани за ним не гналися, бо хоронили тисячі помордованих. Ізяслав прибіг в Київ та побачив, що галичани не йдуть походом на нього. Він вислав сватів до царя Грузії Дмитра I і оженився з його молодію дочкою та місяць пізніше, 13.11.1.154 р. нагло помер. Як бачимо Емануїл Комнен рятував свого васалю, сина Володимирка. Тоді Грузія належала до Візантії. Молода царівна змушена батьком, що мріяв відірвати Грузію від Візантії, справилася скоро з 35 літ старшим від неї вдівцем. Царівна повернула в Грузію. Повторюю, що греки мали отрути так різнородні, що діяли від часу одної мінути (такої вживали рідко), трьох днів, тижня, місяця і т.д. аж до року. Як бачимо, то наші придніпрянські брати намагалися ціле століття, щоб знищити Галичину. Вимордування кількох тисяч безборонних галицьких полонених на століття покрило огидною ганьбою Ізяслава II й киевлян. В 1920 р. тисячі галицьких воїнів, що пішли визволяти Київ від Леніна, віддали придніпрянські брати ляхам в концтабори Тухолі, Домбя, Берестя і других. Тому над нами як меч Дамокля висить 58 літ прокляття й кара Бога за брак віри в Нього, за невиконання його завітів, за братовбивства, зависть, ненависть брат до брата! Чи ми коли зрозуміємо, що коли в більшості народу не буде гарячої віри в Бога серцем і духом, на ділах а не на словах, то ми до кінця світу не побудуємо власної політичної держави. Лише гараряча віра в Христа-Бога, а таку дає народам рідна національна церква-держава духа, зі своїм рідним патріархом, буде держави політичні, еднає молекули придніпрянців, галичан, волиняків, холмщаків і т.д. в одну велику державу Духа, фундамент держави політичної.

Повертаємо до одного з найкращих володарів Галицької держави Ярослава Осмомисла. Після смерти Ізяслава II, Ярослав помирился з князем Волині та жив по-сусідськи з королями угорськими й князями Польщі. Наш літопис не згадав, що Ярослав замінив киевських полонених в т. зв. "закупів" (відібрав волю) і віддав їх родичам і жінкам помордованих Ізяславом галичан. Тим Ярослав зміцнив популяційна Галичину, а обезсилів Київ. Тому літопис говорить, що Ярослав "разстроїль Галичку землю" (розбудував). Старе "строїть" - будувати. Ще за життя Володимирка до Ярославого тестя Юрія втік 1.149 р. Іван Берладник вигнаний Володимирком зі Звенигороду. Коли Володимирко около 1,151 р. оженив Ярослава з Ольгою, Юрій держав Берладника в домовому арешті. Він не був у в'язниці, але не міг нігде без сторожі вийти поза частокіл двора Юрія. Коли Юрій з поміччю Ярослава став королем Києва, він наказав Ярославові допомогти йому вигнати з Волині

сина померлого Ізяслава II Мстислава. Ярослав виконав наказ тестя, але зажадав за поміч видати Івана Ярославові. Юрій наказав привезти Івана в Київ, але по дорозі визволив Івана Ізяслав III Давидович, що кандидував на київський престіл і після смерті Юрія став київським королем. Ярослав домагався дальше видання Івана. Коли Ізяслав III не згодився, Ярослав почав приготуватися до війни. (497 ст. 440). Ізяслав III найняв половців і вислав Івана в Позиззя, щоб зачати з Ярославом війну. Іван зібрав около 6000 берладників, зайняв міста Берладь, Текучу, ціле Позиззя і пішов горі р. Прутом на Галич. Здобув міста Кучилемин, Онут (тепер Чернівці), але в твердині Ушиці була сильна залага Ярослава, що боронила місто. Іван почав облогу. Ушиця була між ріками Мурахва—Дністер. Половці хотіли здобути Ушицю і забрати в полон населення. Іван не дозволив. Ярослав після половцям гроші й половці покинули Івана. Іван повернув на Позиззя та грабив галицьких купців, що плили Дністром у Візантію. Ярослав тимчасом пішов походом на Київ, вигнав Ізяслава III, а з ним утік Іван. Королем Києва став з поміччю Ярослава Ростислав Михайло рідний брат Ізяслава II ворога Ярослава з—під Теревовлі. Він став тепер союзником Ярослава. Не знаємо в який спосіб він дістав Івана в свої руки і видав грекам, що отруїли його в Солуні. (528, ст. 340—355). По смерті угорського короля Гейзи III його дружина Евфрозина дочка Мстислава I короля Києва (1.125—1.132 рр.) хотіла передати трон своему синові Стефанові III, поминаючи двох братів Гейзи. В тій цілі вона хотіла забезпечити синові поміч могутньої галицької держави і оженити його з дочкою Ярослава незнаючою з імени. Ярослав прийняв сватів і Ярославна в супроводі послів угорських і галицьких, з великим посагом виїхала в Угорщину. (529). Як сильно була розвинена гр. шпіонажа, свідчить факт, що кілька день по від'їзді Ярославни прийшла заборона від гр. Емануїла, як суверена Галицької держави видавати дочку за Стефана III. Це вдруге могутчий Ярослав відчув гр. васалітет батька за "Погорину волость". День перед весіллям, Ярослав мусів відкликати свою дочку з Будапешту в Галич, бо Емануїл загрозив консеквенціями, а ними було галицьке боярство і гр. єпископ Косма. Це було великим пониженням для Ярослава. Проти Стефана III Емануїл підняв стрія Володислава II, а коли той згинув підняв Стефана IV і видав за него свою дочку Марію. (469). Вивязалася довга домовна війна. Емануїл помагав Стефанові IV, а Стефан II подружений з Агнешкою дочкою австрійського князя Генрика II зв. "Язо-міргот" одержав поміч нім. цісаря Барбароси і чеського короля Володислава II. В 1.163 р. Емануїл покинув свою дочку Марію і Стефана IV та втік перед Володиславом чеським, що зближався до угорських границь у Візантію. (493 т. I.), (205 ст. 312). Коротко зупинимось над Володиславом II чеським, Він 1.143 р. прилучив Моравію, до якої належала Словаччина і став сусідом Осмомисла. (ібід т. I.). Галицька держава сягала в тому часі до р. Дунайця. Вибираючися 1.147 р. в другий хрестоносний похід, Володислав 1.146 р. звернувся до Ярослава вислати в похід руський полк разом з чехами. Ярослав знав, що Емануїл є проти хрестоносних походів, що подорозі грабили гр. міста. З тих причин, він оголосив добровільну участь в полку, що разом з чеським королем піде в похід. З Володиславом договорився

про опіку над тими добровільцями. Після повороту з походу, король Володислав особисто привів той полк в Галич і в 1.174 р. заключив з Ярославом союз. Другий хрестоносний похід, як знаємо, був невдачний. Повертаючися до 1.163 р. і до втечі Емануїла перед чехами з Угорщини. Стефан III виграв війну. Емануїл дорогою переговорів і при помочі грошей та Володислава II довів до того, що Стефан III згодився, щоби рідний брат Стефана, Беля III виховуваний в Царгороді, а не син Стефана був після Стефанової смерті королем Угорщини і Візантії. Тим договором Візантія після смерті Стефана III ставала сусідом Галицької Руси. Це затривожило Ярослава. Також вмішування Емануїла в родинні справи Ярослава і розвід його дочки з угорським королем зачепили почуття гордості й чести Ярослава, наймогутнішого на той час володаря Руси. Ярослав став скритим ворогом Візантії—Емануїла. Боячися братанка Андроніка, що його матірню була Французька княжна, Емануїл вигнав його за границі Візантії зі заборною повороту. За Андроніком тужили жінки й дівчата цілого Царгороду. Андронік був високоосвічений джентельмен, інтелігентно—жартобливий, знаменитий бесідник, відважний в боях, певний себе сміливець. Він одинокий мав відвагу протиставитися Емануїлові тому був вигнаний. Він подорожував по дворах князів, графів, султанів. Всюди радо його приймали. Дізнавшись, що Емануїл заборонив Ярославові видати дочку за Стефана III, він приїхав до Ярослава в Галич. (205, ст. 318). За Грушевським, він не був кузеном Ярослава. Він вніс в сіре буття Ярослава життя гумор та нові думки. Любив лови на зубрів, що їх хронікар П. Хоніят називав зумпрами. Це затривожило Емануїла; він знав, що Андронік є відважний і рішучий в боях. Він міг з полками Ярослава здобути Царгород. В 1.165 р. з'явився в Галичі гр. послі і запропонували від імени Емануїла; Андронікові намісництво округи Понту зі столицею в тепер. Синопі. Андронік прийняв намісництво й виїхав з послами у Візантію. Після виїзду Андроніка, що порадив Ярославові не боятися Емануїла, відбувся в 1.165 р. т. зв. Віденський зїзд чотирьох монархів під проводом нім. імператора Фридриха Барбароси, що монтував союз проти Емануїла. Зіхалися королі чеський, угорський, князі австрійський і Ярослав галицький.

В 1.155 р. помер вождь протигрецької коаліції Роджер II. Емануїл закінчив війну з мадярами при посередництві Володислава II чеського, що нам знане, а на київський трон гр. дипломатія посадила свого васала Юрія II Довгорукого (205, ст. 310). Хвилево, без війни виграла Візантія. В 1.155 р. користаючи зі смерті Роджера II, Емануїл вислав флоту до південної Італії і зайняв край від Анкони до Таренту (ібід), тобто більшу частину Італії. Той успіх перейшов всякі сподівання Емануїла. Відбудова імперії Юстиніана, здавалося досягнена (ібід). Але мрії Емануїла трісли як миляна банька. Проти Емануїла виступив Барбароса й Венецька республіка. Син Роджера Вільгельм I розбив гр. армію й відібрав всю тереторію греків. З цієї причини залишилася обопільна ненависть Барбароси й Емануїла. Так ми дійшли в головних зарисах до Віденського зїзду 1.165 р. На тому зїзді Ярослав Осмомисл зробив дуже мудре політичне потягнення й признав васалітет Барбароси, наймогутнішого імператора Європи, від якого був відлілений Угорщиною й Чехію.

(MON. GERM. SCRIPT. VOL. XX CAP. 492). Грушевський тій вістці не вірив і назвав її гіпотетичною. Так Ярослав увільнився з-під опіки Візантії—Сходу, а звернувся лицем до Заходу. Тепер він мав запевнену мілітарну поміч Барбароси проти кожного сусіда. Але греки вміли воювати не лише мілітарно але за золото, й революціями та скритовбивствами. Як знаємо, Ярослав оженився не з любови, а з намови батька за задержання Погорини. Ольга привела йому на світ три дочки і сина Володимира. Була непривітною й невміла здобути серця інтелігентного Ярослава, а всю любов перелляла на сина, якому все дозволяла. Над вихованням сина, приходило до зудару між Ольгою і Ярославом. Не знаємо де і як около 30-літній Ярослав познайомився з інтелігентною Анастасією з дому бояр Чагрових. Пригляньмося Чагровим, бо таких назв в тих часах не було. Бояри звалися по батькові. Щойно за Польщі боярство почало називатися від місцевостей. Птольомей на своїй карті вміщує правобіч Дніпра багато сарматських племен. Між ними було сильно племя сагарів, що їх столицею був А-сагарій. Гальське "А" означало родівник той, та, те (257 ст. 1.). Гальсько-сарматське слово "сагар" це наше топір-сокира. Сагари були озброєні в топори. Що з віками буква "с" перейшла в "ч" це закон еволюції мов. Це наш нинішній Чигирин. Так ми відшукали Чагрових нашого літопису, що їх прапредки воювали сагарами-топорами. Дуже можливо, що під натиском аварів чи готів часть чагарів перейшла ріки Синюху, Бог і сховалися в лісистих околицях тепер. Ямполь. По смерті Берладника Ярослав обіздив Пониззя, знайшов чагарів і переселив їх між ріки Верещиця-Гни-ла Липа. Там був літописний Чагрів. Ярослав хотів опертися на тій еміграції проти бутних бояр Галича. Це не була одна родина, це була велика місцевість "Чагрів". В часі тої еміграції Ярослав міг пізнати вродливу, розумну й інтелігентну Анастасію Чагрівну. Чагрів був віддалений на около 5 миль від Галича, на другій стороні Дністра. Це не є твердження, це є лучення логічних висновків з карти Птольомея, назви сагарів і Чигирина. Володар держави Ярослав, не їхав 5 миль, на другу сторону Дністра шукати дівчину від хати до хати. Зустріч мусіла бути przypadкова. Основуючи нову місцевість Ярослав їх розселював, надавав їм ґрунти й пасовиска і т.п. Що це була нова еміграція свідчить факт, що автохтонне бутне боярство Галича їх ненавиділо. В той спосіб монарх Галицької держави пізнав Настасю, розвівся з Ольгою і взяв Настасю в терем за дружину. Коли Ярослав увільнився від гр. васалітету, за Ярославом пішли королі Києва, про що ми переконаємося. Грецькі імператори стягали від своїх васалів щорічні данини. Особливо потребував багато грошей імпер. Емануїл, що щорічно вів війни з норманами, турками й сербами. Відхід двох найбагатших васалів (після смерти Юрія) Києва й Галича дуже підірвав щорічний бюджет Емануїла. Емануїл приготував знищення Києва й Ярослава в Галичі. В Галичі у провіді заговорю станув великий боярин Константин Сірославич. Ярослав відкрив заговор. Сірославич з Ольгою, сином Володимиром і групою бояр заговорників утікають до Мешка в Польщу. (528, ст. 346-384). В Ярослава служив вигнаний з Турова братом Іваном князь Святополк. Турів був малим уділом п'ятох братів: Святополка, Івана, Гліба, Ярослава і Ярополка синів кн. Юрія, правнука Ізяслава Ярославича Іван

вигнав Святополка, який пішов на службу до Ярослава (469). Цього Святополка Ярослав не відкрив у змові. В Кракові був князем Мешко III жонатий з Евдокією дочкою Ізяслава II. Мешко їх відіслав в Червень до Всеволода Мстиславича, що був жонатий з Агнешкою дочкою Б. Кривоустого. Син Ярослава Володимир мав в 1.167 р. около 17 літ. Він з Сірославичем через Всеволода навязав звязок зі служилим князем Святополком. Святополк втішався довірям Ярослава. Він за золото Емануїла, зі своїми прибічниками, мабуть під час сну, в році 1.170 схопив Ярослава вимордувавши його охорону. Цілий Чагрів враз з жінками й дітьми вирізали, Настасю спалили на кострі а її 10-літнього сина Олега скрили. Після того поставили Ярославові ультимат: I. присягнути на вірність Емануїлові, бо інакше вб'ють його сина Олега; II. Ярослав візьме до себе жінку Ольгу і Володимира. Ярослав рятуючи сина мусів на це згодитися. Ярослава ведуть до Катедри Пр. Богородиці, де він складає присягу Емануїлові. Першим ділом звільненого Ярослава було прогнання Святополка бо 1.171 р. вже бачимо його в Турові. Повернемося на коротко в Київ, що разом з Ярославом вели прозахідню політику. В Києві був королем Ростислав Мстиславич, союзник Ярослава (помер 1.168 р.), що його Ярослав Галицький з Мстиславом Ізяславичем посадили на київський престіл 1.159 р., коли разом 22.12.1.158 р. здобули Київ. По смерті короля Ростислава 1.167 р. стає королем Києва приятель Ярослава Мстислав Ізяславич. Емануїл був того року в зеніті своєї сили. Він цього року, разом з малим угорським королем Белею, відібрав від Угорщини багату Дальмацію, Хорватію, Боснію і Сірмію тепер. югославська Мітровіца (205 ст. 312 та 4, ст. 539). В тих краях Емануїл стягнув контрибуціями багато грошей. "Гроші роблять гроші" - був грвизлів. Київ був найбагатшим містом Руси. В кінці 1.167 р. з'являються грецькі посли в Андрія Боголюбського в Суздалі з намовою-наказом здобути й ограбити Київ за половину ціни ограбленого, бо Київ не хоче прийняти гр. митрополита, а старий митрополит грек Іван помер 1.169 р. Цього наш літопис нам не записав. Грушевський говорить: "Тепер настав Андрію (Боголюбському) час для його плянів. Він знайшов якусь причину (таку як Муравйов в 1918 р.); не знаємо навіть яку і на початку 1.169 р. вислав свого сина з армією на Мстислава Ізяславича (короля Києва) знищити Київ". До його армії прилучилося одинадцять князів переяславських і смоленських і та армія посунула на Київ. (65 ст. 105-106). Київ здобуто й ограблено 8.3.1.169 р. Оба бандити Андрій і Емануїл поділилися велечезним майном заграбленим в Києві. В рік пізніше, Емануїл викликав проти Ярослава революцію. Обі революції, що знищили й завалили Київську й Галицьку держави, були наслідком знищення греками рідної національної Церкви переданої королем Ярославом Мудрим "прост умом" Ізяславові, що прогнав митрополита Іларіона поставленого Ярославом, а на його місце прийняв грека Евфрема 1.065 р. За 115 літ до Ярослава Осмомисла і короля Мстислава, гр. митрополити з розмислом здеморалізували князів і знищили національну Церкву в Києві й Галичі. Кожна рідна Церква чуває над мораллю народу й виховує характер, тобто моралізує, таврує неморальні вчинки одиниць, продажність, братовбивство і т.п. (Словом, рідна Церква це об'єднуючий моральний цемент на-

роду, незрушним фундаментом оснований на заповідях Бога, держави політичної. Не треба далеко шукати: поляки, румуни, чехи, мадяри і др. об'єднані рідними Церквами. Ми без рідної національної Церкви і без рідного патріарха вже 800 літ, за висловом Олеса старшого "Сміття лиш для погною" сусідам, якими кожний політичний вітер модерних кличів, червоних, брунатних і др. пересуває як купою піску з місця на місце. Без рідної Церкви і заповітів Бога, політичної держави споєної Богом, не диктотурою, на довгий час не було й nebude. Повертаючи до Осмомисла, то він мусів присягнути Емануїлові з боязни за життя сина Олега, що після спалення Настасі був його одинокою потіхою. Грушевський не беручи до уваги ограблення Києва; II за повернення Ярослава до гр. васалітету. При тій нагоді боярство злобуло уряди та вплив на будуче Галицької держави. Вже рік після бунту, Ярослав за вибрики Володимира прогнав його з матір'ю вдруге. Бояри вже їх не супроводять і ними не цікавляться. Вони втекли до кн. Ярослава Луцького. Ярослав Осмомисл найняв за 3.000 гривен ляхів, що спустошили Луцьке князівство, а самий дав луцькому князеві ультимат вигнати Володимира, або виповість йому війну (528). І луцький князь відіслав Володимира з Ольгою до її брата в Торчеськ. З Торчеська поїхали в Чернігів до Святополка III, який помер 1.198 р. З Чернігова Ольга поїхала в Суздальський Володимир і там померла около 1.181 р. (Ібід ст. 422). Святополк був далеким сусідом, відіслав Володимира з послами і своєю дочкою Болеславою з якою оженився Володимир в Чернігові з проханням прийняти Володимира. Володимир покоровся й обіцяв поправу. Ярослав прийняв його. Болеслава померла бездітною около 1.174 р. Володимир був довгий час одинаком, тому княгиня Ольга до 18 літ його життя дозволяла Володимирові на всі його забаганки, Болеслава померла з журби тому так скоро, бо Володимир мав багато любовниць. Після смерти жінки стався п'яницею і розпусником. Літопис говорить, що коли йому подобалася чиясь жінка чи дівчина, він забрав їх силоміць до себе (528, ст. 442 - 446). Таке життя Володимира надукучило Ярославові і він вигнав Володимира около 1.181 - 1.182 рр. втретє. (Ібід ст. 426 - 428). Ніхто з волинських князів не хотів його прийняти, і він пішов до сестри Евфрозини і швагра в Путивль, до Ігоря героя походу на половців. Ігор взяв Володимира перевиховувати. Він заборонив йому п'ячити і вганяти за жінками. Володимир боявся лицарського швагра, і ті два роки слухав Ігоря. В 1.184 - 1.185 рр. Ігор і Евфрозина переконали батька, що Володимир змінив характер і Ярослав прийняв його і дав в уділ Перемишель. Там Володимир пізнав молоду, вродливу жінку священика і взяв її до себе. Попадаючи гарна й мудра, і вміла опанувати Володимира так, що він вже інших не шукав. Від попаді незнаной з імени Володимир мав трое дітей: Василька, Володимира - Івана й дочку Вишеславу заміжну за Одоном великопольським князем. Емануїл Комнен помер 1.180 р. і по нім перейняв владу приятель Ярослава Андронік, що правив Візантією до смерти 1.185 р. (замор-

дований). Імператором став Ісаак II з роду Ангелів (гр. ангелос), (1.185 - 1.195 рр.). Династія Ангелів, це упадок сили Візантії. Ісаак продавав уряди на ліцитації не фахівцям, але тим хто більше заплатив. Після перебрання влади Ісаак влаштував таке гучне весілля, що коштувало мільйони гроша. Цілий Царгород (мешканці) танцював і пив. Щоби покрити весільні довги, Ісаак наложив т. зв. "весільний по-даток". (205, ст. 322). Він без сумніву звернувся до Ярослава з проханням про весільний дар, бо населення Візантії обтяжене до краю податками не було спрощене платити ще й весільного довгу. Ярослав в 1.185 - 1.186 рр. був найбагатшим князем Руси. Він напевно дав Ісаакові відчипне, але не стільки, стільки Ісаак вимагав. Ісаак звернувся за дарунком до Володимира в Перемишлі, Володимир пообіцяв щойно по смерті батька, але Ісаак не міг чекати до природної смерти, бо лихварі, що позичили гроші на весілля числили 25 % річно. Ярослав Осмомисл раптово важко захворів, за літописом: "розболілся зі-ло". (526, ст. 440 - 442) та (Ібід). Предчуваючи смерть, він скликав в терем боярство, духовенство, "и монастыря (монахів) и нищяя і сильния (дрібне й велике боярство) и худия (бідноту) уся Галичку землю". Три дні казав гостити їх та роздавати милостиню монахам і бідним. За три дні не могли роздати призначених грошей Ярославом. (528, ст. 440 - 442). Четвертого дня 30.9. Ярослав скликав боярство й духовенство на подвіря терему і почав говорити через "окличного" свій тестамент: "За свого життя, я тримаю цілу Галичку землю, тепер ділю на дві часті. Олєгові даю Галич, а Володимирові Перемишель". (літопис не подає границі. Галицька держава простягалася від Чорного моря до р. Дунайця). "На це присягне наперед, Володимир, що мій заповіт додержити". Володимир присяг. Присягу проводив єпископ Галича. "Тепер присягне все зібране боярство, що мій заповіт пошанує". Піднесенням правої руки вгору, боярство присягнуло. Другого дня 1.Х. (жовтня) Ярослав помер, а 3.Х. був похоронений в галицькій Катедрі Успенія Пресв. Богородиці в камяному, не орнаментованому саркофагу вирубаному з одної брили вапняку прикритому грубою вапняковою плитою. Це докзує, що Ярослав помер нагло і не було часу спровадити мармурової, або, принаймні, вишліфувати і поорнаментувати домовину з вапняка. Відкопав домовину археолог, Ярослав Пастернак (2. ст. 622). В домовині лежав ограблений кістяк мужчини за лікарською експертизою знавців 50-60-літньої людини. Ярослав помер на 54 тому році життя. (528). Грушевський говорить: "Хоч боярство присягало сповнити тестамент Ярослава, але мати князем сина спаленої ними Настасі було боярам дуже незручно". (70. т. II. ст. 446). Чому? Грушевський не вияснює. Настася була спалена 1.170 р. Якщо їх любов почалася около 1.167 - 1.168 рр. то Олег в часі смерти Ярослава мав 19 - 20 літ, а Володимир около 33 роки. Він жив з попадею, що її чоловік жив, був п'яницею слабой волі, нездарний вождь і політик, а боярам саме треба було князя слабой волі. Ось чому Олег був боярам не вигідний. Олег був контрастом Володимира, моральний, тверезий, сильної волі й енергійний, гарна постать майбутнього володаря. В додатку Володимир пообіцяв Ісаакові гроші, чого не зробив ані Ярослав, ані Олег. Тому Ярослава отруєно і після його смерти почалася домашня війна, про що літопис говорить: "бість

мятеж (бунт, революція) велик в Галичкoй землі". (528, ст. 440 – 442). Видно Олег ставив опір, місто й село піддержали Олега, але боярство воліло мати п'яницю Володимира піддержаного Ісааком і згріченим духовенством. Грушевський наводить оповідання польського єпископа Кадлубка, що боярство перемогло і Олег утік до київського короля Рурика. Грушевський говорить: "Рурик не поміг, Олег удався до Казимира Відновителя, що дав йому поміч і прогнав Володимира з Галича віддавши трон Олегові, якого бояри отруїли. (70. т. II. ст. 446). В примітці одинадцятій, на яку покликається Грушевський, події і факти так вимішані що тяжко відгадати про що тут ідеться. Грушевський не пояснює чому Олег пішов до київського короля Рурика просити помічі, а від Рурика до Казимира, і як це сталося, що Казимир зараз дав йому поміч. Ані Ярослав Осмомисл, ані Олег не були посвоячені з Руриком, а тим більше з Казимиром. Ціла справа так виглядала: Ярослав Осмомисл мав 5-теро дітей. Найстарша дочка, незнана з імені, що її заручили зі Стефаном III угорським подружшя, якого розбив Емануїл – важко переживала розбиття, померла 4.3.1.172 р. Друга дочка Евфрозина ж. Ігоря, героя походу на половців. Це вона плакала на мурах укріплень Путивля за своїм Ладом-Ігорем. Третя не знана з імені, вийшла заміж за Мстислава Ростиславича кн. Новгороду Ільменського, що був братом Рурика, короля київського. Та Ярославна померла 1.202 р. Як бачимо, то Рурик був братом швагра Олега. Грушевський говорить: "Рурик не поміг" – а було навпаки, слідкуймо: Ростислав-Михайло король Києва 1.154–1.167 рр. мав осмеро дітей. Рурик і Мстислав жонатий з Ярославною, це два брати з тих 8-ро дітей. Їх сестра Олена 1.185 р. вийшла заміж за Казимира Справедливого, а померла 5.5.1.194 р. (496). Тепер ми знаємо чому Рурик післав Олега до сестри і швагра Казимира з грішми 1.187 р. Слідкуймо далі; Мстислав званий, Відважний оженився з Агнешкою сестрою Казимира Справедливого. Син Мстислава Роман, пізніший галицько-волинський князь до якого ми прийдемо це сестрінок Казимира Справедливого (ібід). Це нам вияснює заплутану одинадцятку примітку Грушевського. (т. II. ст. 574 – 576). В польській історії Левіцького написано: (точний переклад) Казимир Справедливий перестав займатися західним пограниччям, а звернувся зате на схід, стараючися позискати вплив на Русі. В пограниччій з Польщею князівстві Володимирським панував сестрінок Казимира

Роман. Казимир взяв його в опіку, і коли в сусіднім Берестю народ вигнав свого князя, Казимир побив берестян і віддав Берестя Романові зі застереженням своєї зверхности (ленна). Коли кількаліт пізніше в Галичі бояри вигнали свого князя Володимира II, Казимир поміг Романові зайняти Галич. Володимир утік на Угорщину і намовив короля Белю III до походу на Галич. Беля вигнав Романа з Галича, але на трон Галича посадив свого сина Андрія, а Володимира взяв до неволі. Під строгим пануванням малярів, затужили галичани за вигнаним князем, що тичасом утік з неволі і удався до нім. цїсаря Барбароси, а з поручення (наказу) цїсаря до Казимира за поміччю. Казимир вислав з військом воеводу Миколая, який вигнав малярського королевича і віддав трон Володимирові під зверхністю Казимира. Кориستاючи з обставин, Казимир набув зверхність (васалітет) в трьох руських князівствах: володимирським, берестейським і галицьким. (236, ст.5). В дійсності ніякого васалітету не було, був тільки союз на основі посвоячення і грошей. Всежтаки поль. історик признається до союзу з руськими князями, але не говорить чим те посвоячення закінчилося. Закінчимо князювання Володимира після отруєння Олега.

Володимир задумав опертися на дрібному і середньому боярстві з яких створив прибічну раду. Великі бояри зробили заговор і причепилися до його попаді, матері трьох дітей Володимира, вони страшили Володимира її спаленням. Перед тим великі бояри увійшли в союз з Романом, князем Володимира волинського. Володимир з боязни за життя жінки і дітей, утік з родиною та своїми боярами на Угорщину. Роман зайняв галицький престіл, але Володимир вернувся з угорською армією і Роман утік, а король маляр Беля видячи роздвоєння між боярством, арештував Володимира, а на галицький трон посадив сина Андрія 1.189 р. Щоби бояри не бунтувалися, Беля взяв з боярських родів закладників і їх відіслав в Угорщину. Маляри поводилися в Галичині як завойовки, а не як союзники. Володимир утік з тюрми і далші події відбулися згідно з історією Левіцького, (528, ст. 445 – 448). Маляри задержали його синів і попадаю на Угорщині. Володимир прожив самітньо до 1.199 р. Сини Василь і Ярослав були банами (воеводами) Хорватії і Дальмації, померли після 1.200 р. Чи полишили потомство, не знаємо. (469). Дальша історія Галичини, це королівство Романа Мстиславича. До нього ми повернемося.

THE ROSTILAVICHI

YAROSLAV OSMOMYSL

he son of Volodimirko of Galicia and a Hungarian princess, Yaroslav was born in 1133/34. He was nick-named Osmomysl which means 'eight-sensed'. This was a reflection of his knowledge, wisdom and foresight. Yaroslav was multi-lingual speaking Hungarian, Greek, most likely German and Polish, in addition to his native Rus'. He sometimes knew of an event occurring even before being told so.

Volodimirko managed to acquire the Pohorena Volosk', a territory between Kiev and Volyn, but in so doing immersed himself in a drawn out struggle with the princes of Kiev. To aid him in his conflict, Volodimirko came to an agreement with prince Yuriy of Rostov-Suzdal. The alliance was solemnized with the marriage of Yaroslav to Yuriy's daughter Olha.

Succeeding his father in 1152, Yaroslav continued the war with Kiev. In 1154 a decisive battle at Terebovl' was fought. Although no side could claim victory after a day-long fight the Kievans under Iziaslav II withdrew under cover of darkness. During the retreat all of their Galician prisoners were massacred. On the next day, when learning of the Kievans brutality, Yaroslav did not order a similar retaliation, he was not a vindictive man. Instead, he had the Kievan prisoners distributed to the Galician households that had lost members during the fighting or subsequent brutal slaughter. These prisoners were to serve these families for the rest of their lives.

In 1155 a council called by the German emperor Fredrick Barbarossa, took place in Vienna. The heads of many nations convened and at this assembly Yaroslav swore fealty to Fredrick, agreeing to be his vasall. It was a good arrangement, Galicia was separated from Germany by Czechs and Magyars so Fredrick really could not interfere in Yaroslav's domestic affairs. Yet, the emperor was not too far away that Osmomysl could not call on his aid if necessary.

Yaroslav's first marriage was not one of love. Although he had four children by Olha, three daughters and a son Volodimir, their marriage was not a happy one. Shortly after the counsil in Vienna, Ya-

roslav met and fell in love with Anastasia, daughter of a boyar Chahrovekh. He took her as wife and divorced Olha. Anastasia bore Yaroslav one son, Oleh.

By 1167 Volodimir was about seventeen years of age. He fell into company with a certain Sviatopolk, a disinherited prince who served at his father's court. They plotted to have Volodimir succeed Yaroslav as ruler, fearing Oleh might be given preference by his father. That year an attack was made by the conspirators on the Chahriv, the clan to which Anastasia belonged. Many were killed; Anastasia herself was captured and burned at the stake. Her twelve year old son Oleh was held as hostage Volodimir demanded that he be designated as the next ruler and that both he and his mother Olha be allowed to return to court. Yaroslav, in order to save Oleh's life, agreed.

Volodimir was a profligate, much to his father's annoyance. After about a year, Yaroslav sent both Volodimir and his mother away again. The pair went to Chernihiv ruled by Sviatopolk III. Here Volodimir married Sviatopolk's daughter Boleslava. The ruler of Chernihiv tried to reconcile father and son and the latter soon claimed he was reformed. Yaroslav accepted him back at court but Volodimir returned to his life of lechery. Not long afterward Boleslava died, and Volodimir began to drink heavily. Yaroslav, unable to accomplish anything with his son drove him off again (1181/82). This time Volodimir went to the court of his sister Ephrezena, who married Ihor of Putevl' (the main figure in 'The Lay of Ihor's Campaign' the epic Rus' poem of the twelfth century). Under the stern guidance of his sister the conduct of Volodimir improved. Yaroslav accepted him back (1184/85) and gave him Peremyshl' to rule. Here Volodimir met and took the wife of a priest, who eventually bore him three children: Vasilko, Volodimir-Ivan and Vesheslava. Once settled with this woman, Volodimir ceased to chase after any others.

In 1187 Yaroslav became ill and felt death approaching. He called together all the people of Galicia to Halich, boyars, peasants, clergy, etc., where they were feted for three days, given gifts and alms. On the forth day (August 30, 1187) the boyars were called together along with Yaroslav's two sons.

Osmomysl's testament was read. It stated, that although Yaroslav had kept Galicia united during his lifetime he would now divide it. Halich and its surrounding territories would fall to Oleh, while Peremyshl' would be Volodimir's. The nobles and Volodimir then had to swear to recognize Oleh on the ancient Gallican throne of Halich.

On the following day (September 1, 1187) Yaroslav Osmomysl died. He was buried in a plain limestone coffin beneath the church of the Holy Virgin in Halich. (This tomb was found by the twentieth century Ukrainian archeologist Pasternak, with the remains intact).

Despite the oaths, that had been made, a civil war was fought soon after Yaroslav's death. The boyars, supporting Volodimir, sought to oust Oleh from Galicia. They knew, that the former's weak

and ineffectual rule would be much to their benefit. The revolt was successful and Oleh was forced to flee to his brother in law, Rurick, prince of Kiev. Unable to present Oleh with much aid Rurick recommended him to prince Casimir of Poland, (who had married Rurick's sister). Casimir was able to help Oleh reacquire the Galician throne, but he did not occupy it for long, being poisoned soon after his second ascension. Volodimir now again took over the reign of Galicia, but the principedom was overrun by Hungary under Bela, its king. Bela proclaimed his own son Andrew king in Galicia and brought Volodimir back to Hungary. The latter managed to escape, though, and with aid obtained from Casimir, the Hungarians were driven out and Volodimir re-established (1188). He managed to reign in relative stability for ten years before his death in 1198.

Southwell

РОМАН - ROMAN

КОРОЛЬ ГАЛИЦЬКО – ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ, УР. 1060 – 1061 РР.

УБИТИЙ ПІД ЗАВИХОСТОМ 19. УІ. 1205 Р.

жилах короля Романа пліла від прадіда Мономаха кров володарів майже половини Європи. Заки приступимо до характеристики Романа, як вождя, політика й дипломата, мусимо коротко заізнатися, чому від тисячеліть греки уважали нас своїми васаліями. То повязання (хоч наші прапредки про нього не знали, бо ніхто їх про згоду не питав) мало свої світла і тіні у відношенні 1:9 в користь тіней—неволі й пониження. Доказ: В 1.364 р. імператори Валентиніян і Валевс I. поділили велику Римську імперію на дві політично самостійні держави, столиці Царгород і Рим. Це зроблено для лекшої оборони від варварів, що вдиралися через звич 20.000 км. довгі, важкі до оборони границі могутчої рим. імперії. Границя між обома імперіями почыналася від Адріатику (тепер м. Цетинія) і бігла в прямій лінії до ріки Дунаю, Дунаєм до тепер. Будапешту і в прямій лінії до джерел Висли і Вислою до Балтику. Від Висли на схід жили тоді венети, анти, роксоляни, аляни, а над Чорним морем герули. (321 ст. Н 7). Це було племя галів. Гальгьке **GEALIA** вимов "Гер" це країти, різати, рубати. Ніхто не питав наших венетів і антив о згоду. Зрештою не було кого питати, бо наші предки були поділені в тих часах на грубі десятки племен, що їх назов не знаємо. Як бачимо, то від скитів донині ми все мали через поділ на племена, уділи і партії опікунів. Скитів, гунів, аварів, печенігів, половців, татар, що їх спроваджували на нас греки від століть, що свою економіку і військовість операли на наших найвірніших роботящих рабах. Греки передали нас своїм союзникам ляхам, а відтак москалям, Незгода, зависть, ненависть брата, услужність для чужинців обіднаних одним проводом були причиною нашого рабства донині. Читач може подумати, що це не має нічого спільного з Романом. Власне, що має, бо внук Романа сплямив свої руки братовбивством і дав примір нашим боярам потруїти останніх трьох королів Галицько—Волинської держави за наказом гр. патріярха і нашого тодішнього духовенства. Це факти, не припущення!

Історію Волині і Романа зачнемо від короля самостійника "Руської Церкви" духової держави всіх народів Ізяслава II. Володимир Мономах дав Волинь своїм синам. Мстислав II, правнук Мономаха мав сына Романа, що одідичив Волинь 10—літнім юнаком по смерті батька Мстислава, 1.170 р. Роман оженився 1.180 р. з Преславою київського князя Рурика. Від Преслави мав дві дочки, Федору й Олену. В тих роках наїхали Волинь ятвяги і литовці. Роман виправився на литовців, розгромив їх і пригнав багатий полон лю-

дей і худоби. Він уживав полонених литовців до тяжких робіт тим людям, що литовці побили їм синів і мужів і забрали худобу, Роман давав їм полонених і казав запрягати їх до плуга Литвин, що вивчив мову, мав під час оранки сказати "Романе, Романе, погане твориш Литвою ореш". Це відстрашило ятвягів і литовців від нападів на Волинь. В 1.195 р. тесть Романа Рурик II скликав зїзд українських Мономаховичів і надав їм в Київщині малі уділи. Зятеві Романові дав в уділ Торчеськ над р. Россю (65 ст. 108—202). Роман домігся, щоби Рурик запряг, що не відбере той уділ. Рурик присягнув. Руриків син Ростислав був ожений з Верхославою, дочкою Всеволода III, короля Суздаль. Перед князюванням в Києві, Рурик був князем Овруча дітоп "Вручий" (між ріками Тетерів—Уг). Як Рурик з віддаленого на 1.000 км. Овруча відшукав в лісах Суздаля жінку Ростиславові, е загадкою. Ростислав був сином половчанки. Діти (12—ро) Всеволода були від кавказької осетиники (496 т.І). Я навів посвячення, щоби доказати, як геніяльно гр. підла політика сплітала чужі народи подружжям, щоби держати в залежності і ослабленні Київ. Тому, що Рурик дарував уділи в Київщині лише князям Київської Русі, він не дав сватові Всеволодові (братові Андрія Боголюбського) наділу. Пригадаймо, що Візантія уважала в 10—ро більшу Русь своїм васалем в справах церковних і політичних. Київських королів, а після Боголюбського 1.169 р. князів, за непослух труїли, осліплювали, робили ізгоями і т.п. Візантія в далеко меншій мірі інтересувалася голодною й неврожайною, як і Греція, московією. Але Русь—Україна була шпихлірем дешевого хліба й роботящих слухняних рабів Візантії, Польщі й Московії до нині. Обєднавши князів київської Русі волостями, Рурик наміряв обернути їх зеднані сили проти половців. Але половці, гр. союзники, доставляли Греції руських рабів. Обіднана Русь була для греків загрозою. В 1.195 р. болгарі під проводом братів Асенів підняли повстання і після 125 літ неволі (від смерті Святослава) скинули гр. ярмо. В 1.195 р. коли Рурик обіднував київських князів, Калоян Асен розгромив в прах греків під Аркадієм і відірвав від Греції по словянськи говорячу Тракію. Зеднинена Русь могла би получитися з болгарами і бити Візантію як за царів Симеона й нашого Олега. Греки укладають по діявольський хитрий плян пересварити руських князів Всеволодом III суздальським. За їх порадою Всеволод протестує перед сватом, що він також з роду Мономаха, і йому належить також уділ в Київщині. Коли б Рурик тупий політик і боягуз був Всеволодові домагання зігнурував, Всеволод зі союзом київських князів був би боявся починати війну. Та Рурик хотів задобрити свата перед пляно-

ваним походом на половців і давав Всеволодові кожную волость окрім записяженої Романові, але Всеволод хотів за пляном греків волости Романа. Рурик звернувся о пораду до київського митрополита грека Никифора, той відповів, що своєю властю розгрішить його від присяги. В той спосіб гр. митрополити від Ярослава розгрішували київських королів від присяг і тим поглиблювали княжі міжусобиці. Рурик запитав Романа чи він погодився би на заміну на іншу волость. Хоч Романові Торчеська було жаль, він для спільного добра погодився. Всеволод за вказівкою гр. дипломатії дав Торчеськ зятеві синові Рурика Ростиславові. Це обурило Романа, бо він був певний, що тесть намовив свата, щоби його руками відібрати Торчеськ для свого сина. Роман стає запеклим ворогом тестя, і проганяє жінку Предславу до батька 1.198 р. Старша сестра Предслави, Анастасія вийшла за муж за Гліба Святославича кн. чернігівського. Вони мали дуже гарну дочку Евфімію, що її посватав син гр. імпер. Ісаака Ангела, Алексій ІУ. Роман жив в приязні з Евфімією і через неї навязує звязки з імпер. Ісааком. Дочка Романа Олена в 1.197 р. вийшла за муж за Михайла сина Всеволода зв. "Чермний". Всеволод і Гліб були братами. Михайло був сином Всеволода, а Евфімія дочкою Гліба. (496 т. II). Пригляньмося в якій цілі Роман навязав звязки (за гривни) з імпер. Ісааком. Грушевського інтересувала загадка чому наш літопис говорив, що угорський король Емерик і польський Лешко називали вдову по Романі Анну "ятров". Ятрівкою в Україні—Руси називала сестра жінку свого брата, а також сестру свого чоловіка навіть в первих. Лешко і його брат Конрад, в 1.207 р. поженилися з дочками Інгвара стрічого і Святослава рідного братів Романа. Генеалогія Баумгартен і Іссенбург називають королеву Анну своячкою імпер. Ісаака Ангела. В історії Візантії занотовано, що Ісаак Ангел в 1.186 р. оженився з Марією дочкою Угорського короля Белі ІІІ, сестрою королів Емерика і Андрія. Ісаак Ангел в день коронації 12.ІХ.1.185 р. був вдівцем і мав 30 літ. (4. ст. 327). В згаданому джерелі занотовано, що марграф Конрад Монтферату посватав одну зі сестер Ісаака Теодору. Отже Ісаак мав сестер. В гр. генеалогії записано, що Ісаак ІІ та Алексій ІІІ були синами землевласника Андроніка Ангела. Ісаак ІІ мав двоє дітей, Ірену й Алексія ІУ жонатого з Евфімією Глібівною. Брат Ісаака, Алексій мав дві дочки, Ірену й Анну. Після розгрому греків болгарським царем Калояном, гр. воевода Хризос відорвав від Греції частину Македонії над р. Вардар—Стримона і оснував в 1.197 р. самостійну Македонію. Гр. імпер. не мав війська тому мусів признати узурпацію і видав за нього своячку, сестру по матері. В 1.198 р. імпер. Алексій ІІІ, одержав за посередництвом Евфімії від нашого Романа гроші, найняв армію і вбив вкінці того року Хризоса. Вдова по Хризосі повернула в Царгород. Роман десь в січні—лютому

1.199 р. посватав ту вдовичку, що називалася Анною. Роман мав 39, Анна 25 літ. За гроші гр. патріярх дав розвід. Анна була ятров угорського Емерика, через оженення Ісаака з угорською Марією, а Роман був швагром німецького імпер. Филипа Швабського, що був жонатий зі сестрою Анни Іреною. В тому році половці великою силою напали на Грецію, вони получилися з болгарами і доходили до Царгороду. В Романа зявилися гр. послы з проханням о рятунок. При кінці 1.199 р., Роман розгромлює половців і 1.200 р. висилає до Царгороду пятичленне посольство з домаганням за охорону Греції від половців титулу і корони на гегемона—самодержця Руси. Греки від зруйнування Києва Боголюбським і вивезення інсигній в Суздаль, титулюють Всеволода (дієпон), а київського князя лише "дієпон". Ось чому Роман не хотів Києва, а посадив в Києві Інгвара, стрічяного брата. Це посольство з грецькими легатами ту корону й титул Романові принесло. (509). Галицько—волинський літопис говорить: " Роман бь царь в Русской земли" (426, т. II). Самодержцем—царем Романа називають новгородський подорожник та польський історик Кадлубек. Король Роман вмішався в війну між Вельфами й Гогенштавфами. По стороні Оттона Вельфа станув папа Інокентій ІІІ, Чехи і Польща та Герман І кн. Турингії. По стороні Филипа Гогенштавфа, що був оженений зі сестрою Анни, Іреною станув король Роман, а угорський Емерик жонатий зі стрічною сестрою Анни заховав неутральність. З тих причин, Роман не прийняв корони від папи Інокентія ІІІ. Війна велася від 1.198 р. до 1.208 р. Филипіві не вистарчило фінансів. Німецькі історики: І. Швеммер говорить, що Филип постарався о фінанси; ІІ. Вінкельман говорить, що Филип одержав допомогу зі Сходу; ІІІ. Гальбершадська хроніка говорить, що Филипіві поміг "Rex russiae Romanus nomine" (65, ст. 198—199). Король Роман позичив в 1.203 р. гроші Филипіві. (ібід, ст. 199), а в 1.205 р. хотів ослабити союзника Вельфів Польщу і через союзню Угорщину хотів перейти з армією до Баварії і разом з Филипом розгромити Вельфів. Дуже можливо, що малярський Емерик обіцяв також поміч. Папа Інокентій ІІІ (1.198—1.216рр.) в квітні 1.205 р. помирился з Филипом і зняв з нього клятву. Король Роман, в другій половині мая вибирається походом на краківського князя Лешка. До Лешка належала Люблинщина, правобіч р. Висли з перевагою руського населення. Король Роман хотів перед походом в Німеччину оперти границю держави о Вислу зі заходу і Дніпро зі сходу. В Києві сидів ленник кор. Роман Інгвар. Король Роман був так певний побіди, що не взяв до уваги довгих і глибоких вивозів лівобіч Висли. Король Роман шукаючи Лешка, перейшов на лівий бік Висли і там б в убитий зі засідки в такому вивозі, правдоподобно зрадою бояр 19.ІУ.1.205 р. Докладно про короля Романа (65, ст. 188—202).

ROMAN

Roman, the son of Mstislav II of Kiev, inherited Volyn in 1170 upon his father's death; he was only ten at the time. In 1180 Roman wed with Predslava, daughter of the Kievan prince Rurick. She bore him two daughters, Fedora and Helen. At about this time the Lithuanians raided Volyn. Roman gathered an expeditionary force and made a retaliatory strike, defeating an army sent out to meet him and taking many prisoners, booty and livestock. Many of these prisoners were put to work for families who had lost possessions or loved ones in the Lithuanian raid. The goods taken were distributed to those in greatest need.

In 1195 Rurick of Kiev convened many of the Rus' princes at an assembly in which he asked for aid against the Polovtsians. In return for services rendered Rurick was willing to bestow land grants to the princes. Roman was promised a particularly attractive parcel around Torchesk. Vsevolod III of Suzdal, Rurick's son-in-law also wanted that particular estate. Rurick, wanting to please everyone but hating to renege on a promise asked Romans if he would be willing to settle for another grant. Roman agreed even though he favored the previous arrangement.

When Vsevolod received Torchesk he turned it over to Rostislav, son of Rurick. Roman was incensed feeling he'd been duped by Rurick. It seemed as if the latter arranged to have his son receive the lands previously pledged to another. Roman and Rurick became bitter enemies. Predslava

ried to Anna's sister). The Hungarians, the only other major power in the area, decided to remain neutral. The struggle was protracted for ten years (1198 - 1208). At one time the Pope offered to crown Roman if he'd forsake Philip but the Galician ruler refused. In 1203 Philip running low on monetary resources was able to borrow funds from Roman. By 1205 the Pope and Philip patched up their differences and the ban of excommunication was lifted from the Hohenstaufen lord. That same year Roman proposed to march first on the Poles and then through Hungary into Bavaria to join Philip in finally crushing the Guelphs. He wanted to push back the Poles, though, in order to secure his borders: the Vistula to the west with the Dnieper to the east. Pursuing Leshko, the Polish ruler, Roman crossed the Vistula and rode into an ambush where he was killed on June 6, 1205. He was succeeded by his young sons Danylo and Vasilko.

Roman who took a new wife Anna, widow of Khresos a Bulgarian revolutionary leader. She would bear him two sons Danylo and Vasilko.

In 1199 Roman seized Galicia and that same year defeated the Polovtsians and their Bulgar allies who were threatening Constantinople. The Greeks in return recognized him as 'Czar of the Rus' and presented him with a crown (1200).

In the early years of the thirteenth century Roman became involved in a struggle between the warring houses of Hohenstaufen and Guelph. The latter were supported by Poland, the Czechs, Herman of Lothringia and the Papacy. Philip of Hohenstaufen had Roman as an ally.

Philip was married to Anne's Roman's wife's sister Irene. Both were daughters of the Greek Emperor Alexis III. Roman and the German Emperor, Philip III (Hohenstaufen) were brothers in law. Roman supported Philip's efforts against the Guelphs (the woman and the state, pp. 188-202).

Leon & Benard

ДАНИЛО - DANYLO

УР. 1.202 Р., ПОМ. 1.2674 Р. ОДРУЖЕНИЙ ВПЕРШЕ З АННОЮ Д. МСТИСЛАВА
УДАТНОГО ПОМ. 1.252, ВДРУГЕ З БРАТАНКОЮ ЧИ ДОЧКОЮ ЛИТ. КН.
МЕНДОВГА, ПОМ. ОКОЛО 1.270 Р.

оли король Роман ненадійно згинув, Данило мав 3, а Василько 2 роки. Управу держави перейняла вдова Анна, що нам знане. Але на Галич кинулися Олеговичі, Ігоревичі і Святославичі разом з половцями. Анна була змушена перейти у Володимир на Волинь. Ігоревичі зайняли Галичину й сягнули по Володимир. Настрашена за життя маленьких синів Анна втікає в Краків до Лешка, що був жонатий з Гремиславою, дочкою Інгвара, братанкою Романа в первих. Ігоревичів було 4-ох. Найстарший Володимир зайняв Галич, Роман — Теребовлю, Святослав — м. Володимир, а Ростислав — Перемишль. Лешко відіслав малого Данила на Угорщину, що нам знане. В 1.200 р. волинські бояри пересварили Романа й Володимира Ігоревичів і волинський князь Олександр, кн. Белза, син брата Романа, стрий малих Данила й Василька викинув Святослава Ігоревича з Володимира. Олександра викинули його стрієчні брати Інгвар і Мстислав. З того скористала королева Анна, навзала звядки з Берестям над р. Бугом і берестяни звернулися до краківського Лешка, де жила Анна, щоби він дав їм 5-літнього Василька й Анну на княження. Лешко був одружений з Гремиславою, дочкою Інгвара, і Анна попрохала Гремиславу відібрати від Олександра ще й Белзу. Що Лешко зробив. Коли взяти до уваги, що Берестя віддалений від Белзи на 165 км., то Анна в 1.209 р. відзискала 1/3 Волині. Але Анна і 5-літній Василько не мали війська. Олександр відібрав у них Берестя і Белзу, а взамену пересунув їх в район трьох малих міст Камінця, Тихомиля і Перемиля. Там в Тихомилю в "Погориній Волості" злучився Данило з матір'ю й братом після вирізання Ігоревичами 500 знатних бояр 1.211 р. Тоді галицькі бояри покликали одинадцятилітнього Данила на Галицький трон. Малолітній Данило потребував регента, а ним могла бути лише мама. Бояри не хотіли Анну за регентку і Анна втікає на Угорщину, з звідти повертають в Тихомиль. В Галичині панує трон боярин Володислав Кормильчич. Це не подобалося Лешкові і Андрієві й вони женять 4-літнього сина Андрія Кольомана з дволітньою Сальомеєю Лешка. Вінчав Кольомана та помазував св. олієм і коронував на короля Галичини мадярський остригомський архієпископ Іван, Мадярські війська 1.215р. прийшли в Галичину для охорони повінчаних дітей, Кормильчича арештували й вивезли на Угорщину, де він в тюрмі помер. Лешко з тої нагоди прилучив до Польщі Перемишль і Сянік. В кінці того року Андрій відібрав від Лешка Перемишль і Сянік. Щоб віддячитися Андрієві, Лешко напускає на Андрія торопецько-новгородського князя Мстислава зв. "Удатний". В Галичині вибухло повстання. Андрій, повертаючи літом з Галичини, а знаючи, що Лешко

вислав послів до Мстислава, забрав зі собою 5-літнього Кольомана на Угорщину. Він лишив в Галичині воеводу Бенедикта з угорським військом здавити повстання. Грушевський не знає, на якій основі Лешко називає Мстислава "Удатного" братом? (70. т. III, ст. 35). Мстислав був онуком Ростислава с. Мстислава I, що його дочка Олена була матір'ю Лешка. Лешко і Мстислав II (жонатий з другою дочкою Ярослава Осмомисла) були братами в первих. Ляшек і Мстислав "Удатний" син Мстислава II кн. Новгороду були братами в третій степені. Ось чому Мстислав III Мстиславич "Удатний" був до приходу в Галич князем Новгородським. Прийшов в Галич з грощі Лешка, на наказ греків, що боялися златиншення Галичини мадярами. Цілою історією Київської Русі потягали за грецький шнурок ляхи і москалі. Наші князі як паяци виконували лише потягнення гр. шнурка, що його на сцені глядачі не видять, лише рухи паяца. Мстислав "Удатний" не мав причини покидати Новгород, він одіичив трон по батькові. Новгородці за ним жалували, просили остатися в Новгороді, та він дався намовити грецькій політиці. Новгород від Галича віддалений на 1.300 км. Галичани Мстислава не кликали, противно — були проти нього. На зазив Лешка він не прийшов би, бо Лешко не мав ніяких прав на Галичину: це була земля Романа і Романовичів. Користаючи, що король Андрій вібрався в хрестовий похід, Мстислав вхався в Галич інтрузом (силоміць — непроханий).

Так ми обізналися докладно з Мстиславом, добрим вояком, але дуже тупим політиком. Повертаємось до Романовичів. Коли Мстислав рушив походом на Галич, бояри почали кликати на трон Данила, та Данило спізнився і Мстислав зайняв Галич. Зрештою, Данило дуже неспішився, він за порадою мудрої матрі вислав в Галич сватів і посватав Мстиславою вродливу 17-літню дочку Анну. Данило вже був повнолітній (18 літ) на ті часи. Пятнадцять літ скитання на своїй батьківщині, де тими сиротами враз з матір'ю Лешко й стріє перекидали як мячами з місця на місце, гартували ті діти. Дозріваючи передчасно, сталилися їх характери і сильна воля. Опорою в їх скитаннях були волинські "величи бояри кор. Романа", що своїми грішми, радами, горді памяття "великого Романа", піддержували сиріток на душі, вірити у велику їх будучність і славу. Ті бояри, що не покидали тих вигнанців ніколи, вщипили тим хлопчикам певність і віру, в своє будуче, і вони повторювали: "Так чи інакше, але як ми доростемо, то Володимир і Галич будуть наші!" Ті хлопці, як доросли, не зневірювались в своє будуче, помимо всіх перешкод, йшли витрівало до визначеної цілі, і її досягнули. В 14 літ Данило дістав м. Володимир, столицю Волині. Перша ціль була досягнена. Коли Данило одружився з Мстиславою, його тесть, хоч був союзником Лешка, став його тайним союзником.

Данило основує союз з братом (стричним) Олександром Белзьким, побив Лешка і викинув його за р. Вепр, та здобув міста Біла, Володава, Верещин, Холм, Червень і Берестя. У відповідь Лешко поморився з Андрієм угорським та разом несподівано вдарили на Галичину. Мстислав був змушений покинути Галичину. Данило мусів покинути Галич. Мстислав удався о поміч до тестя хана Котяна. В 1.221 р. Мстислав з половцями побив маляр, взяв в неволю 13-літнього Кольмана зі Сальомеєю і відіслав в Торчеськ. Мстислав був дуже наївний, хоч був добрий вояк. Олександр белзький на троюдив просто душного Мстислава на Данила, а галицькі бояри тягнули за шнурок з малярами. Щоби звільнити сина Кольмана, король Андрій вислав сватів до Мстислава по його дочку Олену за 15-літнього сина Андрія. Мстислав поблагословив подружжя і дає зятєві Андрієві Пермишль. Бояри намовили Андрія здобути Галич. Андрій покликав батька короля і почав війну з тестем. Це змусило Мстислава прохати Данила о поміч і Данило поміг. Це був 1.227 рік. Маляр втекли. Боярин Судиславич намовив Мстислава помиритися і віддати зятєві Андрієві Галич, що дурний політик Мстислав виконав. Данило до того року вже зєднав майже цілу Волинь. В Берестю посадив брата Василька. В Польщі 1.227 р. замордовано Лешка і почалися міжусобиці за краківський трон. Данило маючи міцну базу на Волині, в 1.230 р. розпочинає змаг за Галичину. За Данилом тужило селянство й міщанство, визискуване боярами, в опертю на малярську окупацію. Того року провідник малярської партії боярства Судислав вибрався в Пересічен на Пониззя, бо проти здирства його тивунів постали берладники — рибаки. В Данила зявляються тайні послы з Галича і Данило з поміччю галицького населення здобуває Галич. Проти Данила виступили маляр і Олександр белзький. Данило пішов на Александра, що втік на Угорщину. Данило здобув Галичину, а Галич обляг. Судислав перетягнув Олександра белзького проти Данила. Данило зловив його і Олександр зник відтоді з овиду. Бояри галицькі навязали проти Данила звязок з кн. Михайлом Чернігівським.

В 1.235 р. умер король Андрій. Його син Беля ІУ навязав звязок з Михайлом чернігівським і його сином Ростиславом проти Данила. Беля ІУ мав 29 літ коли перебрав владу (1.235 — 1.270), мав життєвий досвід, був добрим дипломатом і політиком. Кн. Михайло чернігівський с. Всеволода зв. "Чермний" жонатий з дочкою короля Романа, сестрою Данила і Василька волин. незнаної з імени. Галицькі бояри боялися Данила, бо підозрівали, що Данило знав, що зрадою бояр був убитий Роман, тому в 1.235 передали трон Михайлові. Данило знав малярську мову, спробував перетягнути Белю на свою сторону. Коли ж Беля післав поміч Михайлові і його с. Ростиславові, Данило завязав союз з австрійським герцогом Фридрихом II, останнім з роду Бабенбергів. Це було відром холодної води на голову Белі II і він перестає до 1.240 р. піддержувати Ростислава і Михайла, що в 1.237 р. став київським князем. В 1.238 р. Михайло з Києва вибрався походом на литовців, союзників Данила. Він покликав з Галича с. Ростислава з боярами промалярської партії. Данило використав нагоду й зайняв Галич, цей раз настало. Постає сильна "Галицько-Волинська держава". Ростислав утік на Угорщину, а Михайло вернув в Київ, але вже 1.239 р.

утікає з Києва перед монголами на Мадярщину, Данило займає Київ. Так 1.239 р. ціла Правобічна Україна від рік Вислік-Сян, Карпати по м. Воїнь, Дорогичин, ріки Припять-Дніпро по Чорне морен, а лінії Верецьке-Галац, поза р. Серет Семигородський, належала до держави Данила. Коли б не монгольська інвазія Руси, Данило мав силу обднати лівий бік Дніпра.

Лишається нам якнайкоротше обстежити монголів, що їх наші літописи, а за ними Грушевський називає неправильно татарами. Ніхто з наших істориків до нині не подав генези монголів, ким вони були, та чому якраз знищили Русь, Угорщину й Болгарію.

Монгольська орда знищила Галицько-Волинську державу й на 5 століть задержала розвій нашої нації огнем і мечем. Монголи, як християни і араби, не несли на своїх прапорах клича "віри в одного Бога. Не гнали монголів стихії природи; лише жаждою грабежів й рабів можна пояснити гін диких монголів.

Пригляньмося боеві Руси над р. Калкою 1.223 р. Руська, а в 1918 — 1920 р. Українська, держави зникли тому, що не мали розвідки. Київ не знав, що Темуджин розбив Хорезмійську державу і половці кіпчаки втекли за Волгу. В 1919 р. наша 100-тисячна Галицька армія, відходячи за Збруч, не знала, що зі сходу на Київ пре Денікін і що за Збручем не було амуніції до "Манліхерів". Коли Суботай і Джебе з 4 туменами вийшли "Дербентським проходом" в Закавказзя, зустріли їх злучені сили ясів, черкесів, грузинів, вірмен, азербейджанців і половців. Цікаве, що ті народи мали один провід, вождя, не знаємо котрої нації.

Завдяки зятя хана Котяна Мстислава Удатного Русь получилася з половцями. Провід Руси був коаліційний, складався з трьох Мстиславів. Мстислава Удатного, Галицького, Мстислава Романовича Київського і Мстислава Святославича кн. Чернігівського. З молодших князів Данило Романович з полком волинським і Михайло Всеволодич, швагер Данила. Душею походу був галицький Мстислав Мстиславич зв. "Удатним". Він привів найбільшу армію. Галичина й Волинь склали в тому бою, як і в 1919 — 1920 роках, найбільші жертви за землю Руську. В обох випадках "полягло галичан звиж 40.000 цвіту". Докази. Літопис говорить: на збірне місце на острів Хортицю приїхали на ТИСЯЧІ ЧОВНАХ з галицького Пониззя "галицькі вигонці". Ким були "вигонці" Грушевський не знав, тому не пояснив слова "вигонці". Борис Грінченко в 1907 р. видав в 5-тїх 500 сторінкових томах формату 9x6 Словар української мови. Виданий журналом "Київської Старини". В першому томі словаря під словом "вигнало, що, кого" подає: Григор вигнався такий, як тополя. Два дуби вигналися рище лип. (412. т. I, ст. 151). "Ригончастий, а, е" — високий і тонкий (стрункий), (ібід ст. 154). Вигонці це струнки, високі люди. Ким вони були? Це були наші берладники часів галицьких Ростиславичів. Їх столицею було місто Берладь над рікою тої самої назви, лівобічної притоки р. Серету (ром. Серетул). В 1.223 р. берладники і текучани зв. вигонцями, заселили Причорноморя від р. Серету до устя Дніпра. Ким були берладники? Це наші гали. Коли скити 1.300 р. д. Хр. ударили через Ураль на наших галів, вони відступали в протязі століть на Південь і Захід. В котрому столітті д. Хр. прийшли наші берладники в лісисті околиці ріки, що дали ріці й

своїй столиці назву "Берладь", не знаємо. Гальське слово "BEUR" вимовляється як "барр", означає: I. островецьку твердиню, II. верх гори, III. найвища точка. Гальське "Lad" це праруське "Лад" ладо юнак дар бога любови "Лада" (257, ст. 34). Так ми розв'язали назву Барлад. Назва "Текуча" поставала там, де були джерела чистої високопроцентової текучої солянки (над р. Берладь й Підкарпаттю). Ті берладники до 1.223 р. розмножилися. Покликані Мстиславом "Удатним" в похід на татар, приїхали під назвою вигонці (рослі) на 1.000 човнах. Займалися вигонці ловленням і засолюванням та сушенням риби в устях лиманів рік Серету, Дунаю, Пруту, Кагальника, Дністра, Бога і Дніпра. На засушену, а може й вуджену рибу завсідги добрий збут. Для тої цілі мали велику флоту річну і морську, що нею розвозили сушену рибу в західню Європу й Русь та Малу Азію. Це були люди по фаху чумаки з різницею, що продавали рибу і сіль водним, не сухопутним транспортом. Як інші чумаки, "вигонці" мусіли бути в одній особі купцями і вояками. В козацькі човни всідало до 40 козаків. Якщо в човен вигонців всідало лише по 20 людей, що є мінімум, то на Хортицю приїхало найменше 20.000 воїнів. Татари воювали кінно. Наші князі мусіли мати кінні армії також. Стільки тисяч чи десяток тисяч галичан мав галицький Мстислав літопис не подає, але армія мусіла бути велика, бо він кермував і організував похід. Вийшовши з Хортиці, де долучилися половці, Руська армія попрямувала на схід трасою приблизно тепер місцевостей Гуляйполе, Керменчик, Волноваха. Від місцевості Чернігівки до Юзівки простягається 150 км. довга так звана "Надозівська височина" 250 – 300 м. понад позем моря. Там на захід від Волновахи є якби великий довгий острів 300 м. високий до нині, в тих часах був 50–100 м. вищий (ерозія і денудація). Той горб-острів, що підносився 100 – 150 м. понад позем високорівні, мав спадисті стіни і був ідеальним місцем на табор, поверхнею около 2 – 3 км.² Там наші князі, Київський і Чернігівський Мстислави, умістили свої обози і звідти хотіли бити монголів, провокуючи їх половцями й кіннотою здобувати горб. Плян був дуже добрий, горб був знаменито обсаджений стрільцями-піхотою згаданими вигонцями. Над пляном бою почалася велика сварка зв. в літописі "Которою". Мстислав Галицький домагався іти цілою армією на монголів, два інші Мстислави доказували, що на схід від табору є багнистий Кальміус, що в тих часах називався Калкою і багнисті долини трьох багнистих рік аж до дуже багнистої р. Міюса. Це була пастка, де тяжкі опанцернені коні і воїни руські не витримують двобою з малими монгольськими кіннями і легко озброєними монголами. Скільки днів тривала сварка, літопис не говорить. В кінці Мстислав Галицький з половцями і кіннотою галичан переправився через р. Калку в околиці тепер Бішева і вдарив на монголів не повідомивши двох інших Мстиславів. Монголи вислали послів до князів, щоб їх відтягнути від союзу з половцями. Мстислав наказав помордувати послів. Грушевський, не простудювавши фактів, говорить, що "битва пішла спочатку добре, руські полки били монголів і ті почали вже тікати. Але половці все погсували кинулися тікати, перед монголами і ті перейшли до агресії". Грушевський не знав тактики бою монголів, що утікаючи брали ворога в т. зв. "мішок", де центр утікав, а крила замикали мішок. Половці тактику монголів знали. Вони остерігали Мстислава, щоби не

гнався за центром. Мстислав не послухав. Половці побачили, що крила монголів починають зближатися, нарobili крику "втікай і перші пустили втікати. За половцями почав втікати Мстислав із зятем Данилом. Втікали повище табору на тепер. місцевість Бішеве майже 20 км. повище укріпленого обома Мстиславами табору, не повідомляючи про катастрофу Мстиславів. Щойно половці повідомили Мстислава Чернігівського. Той кинувся втікати спізнено і впав на атакуючих монголів, що вирізали чернігівців. Це дало час Мстиславу Галицькому і Данилові добігти й переправитися через Дніпро. Мстислав Київський укріпив возами верх тяжко доступного горба і маючи галицьких вигонців, почав бити монгольські наступаючі полки, що мусіли злізти з коней і йти до атаки пішки. Тоді пішли в рух списи і бердиші. Бої тягнулися два тижні без перерви. Мстислав Київський мав 10.000 армію, вигонців було 20.000. Монголи так скривавилися, що перестали атакувати і облягли горб. Обложенці робили нічні випади. Грушевський говорить, що по триденній обороні русини піддалися, що незгідне з правдою. Зрештою ані один воїн не урятувався з тої облоги, то від кого Грушевський міг знати, що по трьох днях піддалися? Всіх оборонців, коли не стало поживи, монголи вирізали і подушили. Ніхто не втік. Пляни Джінгісхана не здійснилися. Бій над Калкою був трагічний не лише для Руси, але й для монголів. Суботай і Джебе понесли такі страти, що йти на Русь, і Мадярщину не було сил. Джінгіс-хан не міг післати Суботаєва втете резерв, бо їх не мав. Турки-сельджуки побили Чормакана й Джінгіс-хан вислав рештки резерву йому в підмогу. Також великі страти понесла третя армія з Тулуем і Дорбеєм Диким (423 част. 261). Про невдачі Джінгіс-хана дізналися тунгути і підняли повстання. Мрії Джінгісхана валилися як домок з карт! Він з тяжким серцем після сімох літ перебування з молодістю жінкою в літній резиденції шаха Магомеда, мусів покидати той чарівний закуток. Літом 1.225 р. з ордою монгольських жінок, дітей і стад худоби Джінгісхан почав відворот і осінню того року повернув в "Чорний ліс" над р. Толу, в поблизу тепер. Улан Батор. Перед відступом була нарада. Суботаєві з двома тувенами, Джінгісхан дав наказ задержати причілок Заволжя (Азербейджан, Вірменію, Грузію), Чормаканові задержати причілок Малої Азії (тепер Тебріц). Як бачимо, то Джінгісхан відступив від границь Європи на 5.425 км. на схід в дікі безводні, неурожайні степи Монголії, на границю пустині Гобі. Це була болюча програ Джінгісхана, а причиною програ був геройський руський бій 30.000 замкнених героїв на захід від Калки. Ті герої, з яких ні один не пережив, урятували свою вітчизну "Святу Русь" на 17 літ від знищення. Коли б монголи були мали сили перейти Дніпро, Русь після вимордування Київської і Чернігівської армій стояла отвором, як неогороджене подвір'я. Один тумен монголів міг підбити Київську Русь. Але Джінгісхан стратив майже дві третини армії, з того більшу часть в степах від Волги до Дніпра. Побіда, здавалося, була по стороні Джінгісхана, але це була побіда, від якої Джінгісхан мусів утікати 5.400 км. на схід. Знова треба було стягати зимою пояс при малих порціях сушеного мяса. Знова жінки стали родити не так часто як за останніх 19 літ підбоїв, де було досхоуч своїх чужих стад. Бій над Калкою й смерть звиж 40.000 героїв за Бога і віру це була велика жертва крові "Руської Землі". Бог ту жертву прийняв!

Як винагороду за княжі крамоли, кривоприсяги, братовбивства, зависти і ненависти брат брата. Як доказ милосердя, Бог дав Русі 17 літ часу до поправи та захоронив Русь від пожеж і морду та полону вдів і сиріт побитих героїв. Бог чекав довгих 17 літ на поправу і навернення до Його завітів. Але наші князі не схаменулися, знова почали братовбивчі війни не за Бога, а за вигнання брата з його уділу. Ми не мали рідної Церкви, сумління всіх націй світу, а грецькі митрополити, єпископи і їх капітули мали наказ розєднувати, не єднати князів. Тому після 17 літ чекання на поправу, Бог віддав наш народ на 500 літ в монгольське ярмо, від якого увільнили на сором нас москалі 1830 р. Стільки сліз, крові, пожеж, рабів—полону взяли з нашого народу за 500 літ монголи, це хіба знає Бог. У 1818 – 1920 роках ми 707 літ після Калки повторили той сам гріх ненависти, грабунку й братовбивства. Ми кинулися грабити брат брата в ім'я принципу, що не всім висів очкур зі згрібних штанів по коліна. За Бога і його завіти ми забули, поклонилися Марксові! Тому від Батия несемо Європі для виду торбу жебрачу і лице без встиду. Причина? Я згадав! Брак рідної Церкви зі своїм патріярхом, що витворює в народі рабів національну "Державу Духа", національну честь і гордість автохтона рідної землі, найстаршої нації Європи. А нині тут з ким ми йдемо? З Богом? Брехня! Коли б ми йшли з Богом, Бог був би з нами і ми мали б вже 20 літ свій Патріярхат. Чи до Страшного Суду хочете бути розєднані, братоїди в ім'я дурної зарозумілості і зависти? Чи у вас ніколи не зродиться правдива любов Бога і брата і не викличе навіть тої туги до Рідної Церкви і Держави...!" що тягне пса у рідній буді спати...!"?

Повернемо до трусливого й зависливого галицького Мстислава, що спричинив своїм егоїзмом програ над Калкою. Після його ганебної утечі в цілій Галичині і Пониззю озвався голосний плач і прокльони на його голову. Галичанам полягло 40.000 а може і більше народнього цвіту молодих воїнів. Коли б Мстислав після програ бою був получився з армією обох поляглих Мстиславів, вони разом були в силі розбити монголів. Суботай і Джебе мали по два тучени, разом 40 тисяч. Всі три Мстислави з вигонцями мали около 60 тисяч воїнів. Чому ж Мстислав галицький, втікаючи, не вбїг до укріпленого табору? I. Стидався обох Мстиславів, бо їх плян бою був правильно логічний з тактично—стратегічного огляду. II. Зависть, що в дальших акціях вони, а не він будуть кермувати боями. З тих причин зависний егоїст гал. Мстислав навіть не повідомив обох Мстиславів, що він їх покидає на певну смерть. III. Прибїгши до Дніпра, казав в поспіху всі човни перевезти з лівого боку на правий, замість з правого боку обняти провід переправи дальших утікачів, і разом з половцями, що втікали з ним, бити на переправі монголів. Той егоїстичний вчинок згубив тисячі втікачів з його власної армії, що прибїгши до Дніпра не мали змоги переправитися й були побиті монгольською погонею. Після повороту в Галич ніхто не вийшов його вітати. Народ віднісся до нього як труса й зрадника. Це використала боярська опозиція, що в утечі Мстислава стратила також своїх синів і братів. Вони почали змову з його зятем, 17-літнім угорським королевичем Андрієм і в 1.226 р. з поміччю малярської армії й зятя почали війну з Мстиславом. Мстислав покликав половців, дістав поміч від Данила і побив армію зятя. В допомогу синові прий-

шов король Андрій (пом. 21.X. 1.235 р.) і вмішалася дочка Мстислава Олена ж. Андрія, що її Мстислав дуже любив, і з плачем попрохала батька помиритися. Тулий політик Мстислав, маючи проти себе ненависть боярства, передав весною 1.227 р. галицький трон Андрієві, а самий з жінкою переїхав в Торчеськ ліворуч р. Росі і там з журби і стиду доклавно в рік 1.228 помер у віці 52 літ. Перед смертю постригся в черці. Похований там в церкві "св. чи Чесного Христа". Після повороту знад Калки мав викиди совісти. Зненавиджений народом Галичини, помер з грижі передчасно. Такою смертю вмирають всі самолюби і зависники, що ставлять своє "я" вище законів Бога. За Мстиславом ніхто не плакав!

Повертаємо до короля Данила і нападу Батия 1.240. Ми полишили Данила, коли він вислав тисяцького Дмитра боронити Київ, а самий виїхав зі своїм старшим сином Гераклієм (ур. 1.222 – 1.223 р. пом. 1.241 р., причина смерті незнана, може убитий татарами?) на Угорщину в цілі навязання союзу проти монголів, щоби їх бити спільно в Карпатських проходах. Рівночасно він сватав за Гераклія дочку Беллі Катерину. Гераклій мав 18 літ, Катерина около 14 літ (469). Померла 1.242 р. (469). Ми не знали, що найстарший син короля Данила називався Гераклій (469). Зі спроби короля Данила домовитися з Белею IV, щоби разом бити татар в Карпатах було розчарування. За намовою татарських послів, що монголи бють лише Русь і Польщу, а мовних свояків маляр не нарушать, Беля хотів бути нейтральний. Він в половині грудня 1.249 р. висилає начальника палатної гвардії воеводу Діонізія з військом і приказує зарубати Карпатські проходи деревами, щоби спинити втікачів з Русі. Коли кор. Данило побачив, що Беля хоче бути нейтральний, лишив Гераклія на Угорщині для звязку (був мабуть заручений з Катериною), а самий перебігає Карпати долиною р. Дунайця де дає наказ своїм полкам, що боронили Карпатські проходи, пустити монголів на Угорщину (37, ст. 148). Малярські хроніки нотують, що перший атак монголів званих неправильно татарами, наступив з "Ворохтянського шляху", що від тоді почав зватися "Татарський", під проводом Бурундая. Беля був дуже здивований, коли дізнався, що монголи переходять Карпати. Він вислав послів за підмогою до папи та австрійського герцога, а самий кинувся на зустріч Бурундаєві з малим військом. Над р. Сайо, що впадає в р. Гернад, в квітні 1.241 р. Бурундай взяв армію Белі в т. зв. "мішок" і вирізарв. Беля втік до Дальматії. Монголи знищили 2/3 Малярщини, спалили Пешт, і перебули на Угорщині майже 2 роки бо боялися вертати назад через Карпати. В 1.237 р. болгарський цар Іван Асен II разом з хрестоносцями і половцями побив гр. імпер. Івана Ватаздеса та обляг твердиню Тзурульон. Греки викликали в Болгарії пошесть чуми, на яку померла жінка й син Асена. Зломаний тим нещастям Асен оснував мир з греками і в 1.241 р. помер (367, ст. 91). З того скористав грецький імп. Нікеї Іван Ватаздес і спровадив 1.242 р. (жовтень) монголів на Болгарію. Наступив грабунок і спалення Болгарії, як 1.240 р. Русі. Це була друга причина чому монголи чекали на Угорщині два роки. Знищену Болгарію монголи зобов'язали до плачення щорічного горачу (ібід ст. 99). На знищену Болгарію нападають греки і маляри відривають великі провінції Болгарії. Залежна від монголів та обкрєена сусідами Болгарія була безсильна. Молодий болгарський царевич Михайло Асен оженився з

дочкою нашого Ростислава Чернігівського, що був баном Мачви (тепер Хорватії), Марією і почав війну з греками. Греки заплатили боярам і стрічний брат Михайла замордував його. Ростислав виступив з претенсіями до болгарської корони царів. Він здобув м. Відін над р. Дунаєм і титулував себе царем болгарів (ібід ст. 100). Ми торкнулися коротко болгарської історії, щоби читач зрозумів, чому монголи задержалися около два роки на Угорщині, чому знищили Болгарію, хоч Болгарія з монголами не сусідувала. При тому не рушили нігде 1.400 км. границь Греції. Після цих вияснень повернемо знову до короля Данила і Батія.

Мене мучила думка, чому внук Джінгісхана Батий в 17 літ після Калки, виконуючи заповіт Діда, знищив Київщину, Волинь, Галичину і Болгарію більш жорстоко як Московію й Мадярщину. Не рушив цілком Новгород і новгородські землі, тобто третьою Русі, що звала себе "Господин Великий Новгород" на північ від рік Двина-Волга. (Карта Вел. Новгороду з 1.200 року), (321, Н. 15). Це була поверхня рівна Московії і Київсько-Галицькій Русям. Новгородська держава занимала в 1.240 р. 1.760.500 км² Новгород був найбільшим і найбагатшим містом Східньої Європи. Іпат. Літопис, а за ним повторив Грушевський, що "болота охоронили Новгород", але то не згідне з правдою. В сибірських тунгусів були більші багна, але монголів не зупинили. Чому ж монголи не здобували Новгороду? Бо Новгород був найвірнішою грецькою васалією, а монголи нищили Київ, Галич, Волинь і Болгарію за гр. золото. Греки на спілку з монголами воювали проти кор. Данила не лише мілітарно, але підло політично. Роботою гр. дипломатії було цілковите знищення і виселення столиці Галича та інших місцевостей. Галицький єпископ Артемій грек зі своєю капітулою був разом з боярами проти Данила. (528, ст. 515 — 518). Коли міста, за намовою греків, просили в Батія ласки, Батий надавав їм т.зв. "ярлик" тобто звільнення з-під влади короля Данила, а обов'язував їх платити "гараж" (щорічний податок татарським збирачам т.зв. "баскакам"). Король Данило, висланням Дмитра на оборону Києва, не дав розбити свою армію монголами, з заховав її в Карпатах, де разом з Белею планував знищити Батія. Беля заховав неутральність, Батий видів геройство галицьких "вигонців" над Калкою і Дмитра з галицькими полками при обороні Києва. Видів опір галичан в обороні ворохтянського шляху (37 ст. 138 — 150), що його мав завдання зфорсувати найславніший з полководців Батія Бурі (Бурундай з двома туменами). Батий боявся галицької армії в Карпатах і хотів якнайскорше Карпати перейти (ібід). Тому Бурундай старався якнайскорше сфорсувати з великими стратами "Татарський шлях" (37 ібід).

Наші князі думали, що монголи після знищення Болгарії пішли на Схід і знова покинуть Європу, як 23 роки тому. Але Батий прийшов над Волгу і на острові, де була колись хазарська столиця Ітиль, оснував свою столицю звану "Сарай" — по монгольський (столиця, дім хана). Він і Гуюк вислали послів до всіх князів явитися в Сарай, про що згадує папський посол Пляно-Карпіні. Данила й Михайла Чернігівського покликав Батий. Данило вибирається в подорож до Сарая 1.245 р. і 26 жовтня у Видубицькому монастирі в Києві казав відмолити Службу Божу за щасливий поворот. Батий прийняв Данила досить ласкаво. Данило пробув три тижні в Сарай, ді-

став потвердження на всі свої землі, але мусів стати васалем Батія. Після повороту від Батія Беля мав страх перед Данилом і він звернувся з пропозицією одружити свою дочку Констанцію з найстаршим сином Данила. Беля хотів в 1.246 р. відновити союз з Данилом і запропонував гарну 14-літню дочку Констанцію за 23-літнього Лева. Друга причина. Король Данило після бою під Перемишлем взяв в неволю багато мадярських бояр, що їх після весілля випустив з неволі. Третя причина. Беля потребував союзника. В тому році помер останній з роду Бабенбергів, убитий в бою з мадярами. По ньому осталася 45-літня сестра Маргарета, вдова по нім. королеві Генрикові VII. (помер 1.242) і братанка по Генрикові "Язомірготові" двократна вдова 25-літня Гертруда. Аустрія була тоді під ленною опікою імпер. Фридриха II. Баварська інтервенція враз з Белею вплинула на вибір марграфом Аустрії Отокара II короля Чех і Морав, що оженився з Маргаретою, вдовою по Генрику VII. Але папа Інокентій IV вимагав, щоби Аустрію дідичила братанка Гертруда. Помагаючи Гертруді, Беля за дозволом папи, як опікун Гертруди, зайняв Аустрію і Стирію. На інтервенцію папи, полишив собі Стирію, а Аустрію лишив Гертруді. Тому що Отокар чеський приготувався зайняти Аустрію, Беля запропонував кор. Данилові одружити з Гертрудою гарного й молодого сина Данила Романа, що мав 23 роки. Беля зобов'язався помагати Романові. Та коли Роман оженився, Беля зажадав кількох аустрійських провінцій, на що Гертруда не згодилася. Роман прийшов з невеликим руським полком. Отокар заатакував Аустрію, Роман боронився, але сили Отокара були кількакратно більші. Беля не помагав. Кор. Данило не міг дати достаточної помочі, бо Польща мала Західню Галичину в тих часах по р. Вислоку (карта Європи з 1.200 р.). Щоби заатакувати чехів, кор. Данило оснував союз з краківським князем Болеславом Соромливим і разом в 1.253 р. попустошили Горішній Шлезьк і Мораву, що належали до Чехії, але чеських військ не знайшли і з нічим, окрім добичі, повернули домів. Та виправа ситуації Романа не поправила. Роман боровся своїми щуплими силами в твердині Гімбург під Віднем від весни 1.252 р. Перемислав Отокар запропонував Романові поділ Аустрії, що обложений Роман відкинув. В твердині настав голод. Руські вояки різали коні і їли сухарі. Для Романа й Гертруди стара німка, прокрадаючись крізь облоговий перстень чехів, приносила свіжий хліб і кусень мяса. Гертруда порадила Романові разом зі старою німкою викрастися з обложеної твердині і удатися до батька за поміччю. Роман оженився з Гертрудою 27.VI.1.252 р.; поїхав на Русь десь у вересні 1.253 р. ("MON. GERM. HIST. VOL. IX. S. 599"). Роман не міг привести помочі, бо того року і наступного кор. Данило воював (1.253 — 1.154 р.) з монгольським ханом чи воеводою Куремою. Роман не вернувся до Гертруди, що полишилася йому вірною до смерті. Померла 1.299 р. Від Романа мала дочку Марію, що була дружиною загребського бана-намісника Белі. Роман, діставши від Мендовгового сина Войшелка його обширну волость, оженився з Оленою, дочкою малого князя Гліба м. Волковийська. Пізніше посварився з литовським кн. Мендовгом і був убитий 1.258 р. в 5 літ після утечі з Аустрії (70, т. III, ст. 82) та (469). Полишив сина Василька, кн. Слонімського, що мав с. Данила II кн. Острожського протопляста кн. Острожських.

Ще згадаємо про звязки короля Данила з Римом. Вперше, коли П'яно Карпіні їздив після нападу Баттіа на Європу, як посол папи Інокентія ІУ до монголів, а пізніше через свого посла ігумена Григорія. Король Данило, як добрий політик, шукав різних доріг, щоби увільнити Русь від монгольської зверхности. Данило розумів звязок з Римом як хрестовий похід проти монголів. Саме тоді приготувався семий хрестовий похід під проводом фр. короля Людовика ІХ. Зарозумілий папа Інокентій хотів лише католицької унії церков. В кінці папа проголосив хрестовий похід проти монголів та закликав лицарство Польщі, Поморя, Чехії, Моравії й Сербії. Чому папа оминув Угорщину, лишається загадкою. Разом з проголошенням папа прислав Данилові королівську корону і легат папи Опізо коронував Данила в Дорогичині. На коронації були присутні мазовецькі князі, союзники Данила, Болеслав і Зимовіт, брат Васильк та сини Данила й боярство. Мати Данила Анна, що була монахиною, намовляла Данила прийняти корону і була присутня при коронаційнім акті. Додам, що І. знищення Бурундаем Данилових твердинь; II. без-

ХАРАКТЕРИСТИКА КОРОЛЯ ДАНИЛА .

Це була найсвітліша постать в історії наших королів після Володимира св. і Ярослава його сина Грушевський, що кожному з наших володарів мусів винайти якусь темну плямку, не оминув і короля Данила: Він говорить: "Безперечно Данило був князем (чому не королем?) визначним і досить талановитим. Ми справді мусимо дивуватися його витривалости, з якою він виборює собі свою вітчизну, ріжносторонности й рухливости його діяльности. Але при тим усім він був тільки князем (що є неправдою, бо був королем) продуктом князівсько-дружинної, політичної традиції і над нею не підіймався ані трохи. Серед тих потрясень, що їх переживала сучасна Русь, Данило простим терором хотів приглушити ворожі князівсько-дружинному устрою сили, що серед тих потрясень підіймалися. Його дипломатія хаотична. Його політика супроти татар короткозора. Його боротьба з народнім автономічним рухом має трагічний характер і показує, що він був сином минулого, а не чоловіком будучини. Його немилосердне поступовання з проти-князівським рухом болоховськими містами та Возв'язлем змушує історика бути здержливим в похвалах добродушности, хоч зробити закиду спеціальної нелюдськості також не можна. Як бачимо, то в Грушевського трохи похвали; а більше негативної критики перемішані разом. В цілій його похвалі це в скороченні "на двоє баба ворожила — або вмре або буде жила". І на такій історії мають виховатися державники провідники народу? Бунт проти короля Данила міст, що хрунили проти свого короля і піддавалися під опіку татар, щоби не платити дань своєму королеві, Грушевський називає "автономічним рухом, а не зрадою" і тим заохочує читача до анархії і бунтів. Границі почуття чести й патріотизму в імя любови Бога й Вітчизни в Грушевського нема. Тому в нього кладеться знак рівняння між ганьбою і честю!

Приглядаючися діяльності короля Данила від сімох літ життя, це скитання, життя без материн-

ськості папи зорганізувати хрестовий похід проти монголів; III. хитка політика союзників Белі і краківських князів; IV. татарські міста і села, що волили татар як свого князя; V. ворожість — нехиті православної церкви до прозахідної орієнтації Романовичів під впливом Нікейського патріярха; VI. ненависть галицького боярства до свого короля; VII. смерть сина Романа, скитання по чужих землях від трьох літ життя, вічна журба непевности, що буде дальше, яка доля чекає його державу і синів в будучому від диких монголів по його смерті підірвали його залізне здоров'я. Данило помер 1.264 р. у віці 62 — 63 років. В 1.252 р. померла його перша жінка Анна, дочка Мстислава Удатного. Від неї мав король Данило 8-ро дітей: Гераклія, Льва, дочок Переяславу, Анну, замужно за кн. чернігівським, Софію, видану за графа Гунтера УШ графства Кифербург в Баварії, Романа, Мстислава і Шварна. 1.253 р. кор. Данило жениться вдруге з дочкою Мендовга, незнаною з імени. Від неї дітей не мав. Грушевський про те подружжя не знав.

ського тепла, серед чужих людей. Не одну гірку сльозу проковтнув в Буді, не знаючи мови. В 16 літ добуває м. Володимир, три рази Галич. Ціле життя — це походи, війни зі своїми князми, мадярами, ляхами, дитовцями, татарами, а навіть чехами. Сплітання різних союзів, бої походи від Карпат по Німан, від Дунайця по Київ і Пониззя. Всюди король Данило мав успіх меча, дипломатії й піддержку низів народу села й міста в Галичині. Село й місто, не галицьке боярство, комплектувало Данилові піші полки. З ними й вірними волиняками бив король Данило не лише сусідів, але й татар. Ті полки перемирювали своїми ногами 800 — 1,000 км. віддалі від Карпат по Німан, від Дунайця до Пониззя і ані одного бунту, ані одної зради. окрім частини галицьких бояр. З тими полками він нищив зрадливі міста Полісся, що признали татарську зверхність, але основував, і укріплював вірні йому міста, чого татари боялися. Від 16 літ до 1.260 р. король Данило майже через 40 літ провадив свої полки до бою особисто як Мойсей жидів і ані один бій не програв. З монголами великих боїв унікав, бо хан Бурундай мав 120.000 армію. Так 40 літ дипломатично й боями король Данило захоронив самостійність Галицько-Волинської Держави. Потрібно було відваги, розуму і зручної дипломатії, щоби зібрати розсипану державу батька і залдержати самостійність розлогої держави, що мала звиж 450.000 км.² поверхні. Що ж давало моральну силу тому велетневі духа боротись за зєдинення розсипаної держави батька, здобути нові провінції (Київ і др.) і передати в цілості оборонені від монголів синам? Це релігійне виховання матері, глибока віра в Бога і братня любов. Данило й Василько виконували зєдинення і розбудову держави з Богом в серцях. Будували церкви й монастирі, ціла освіта й літописання. "Бог є по стороні тих, хто є по стороні Бога". Це девіз Вашингтона, що освободив Америку. Бог гетьманив в серцях королів Данила й Василька.

DANYLO - DANIEL

hen Roman, the ruler of Galicia died suddenly in 1205 his sons Danylo and Vasilko, aged three and two respectively, were too young to succeed him. The government was left in the hands of their young mother, Anna. She placed herself under the protection of Andrew II of Hungary, a close friend of her late husband. Andrew brought to Halich, the capital of Galicia, a garrison and assumed rule of the country for the heirs of Roman's widow.

Soon after, the Galician nobles began to correspond with various princes who were eager to occupy the Galician throne and invited them to Halich. Among the ambitious candidates were the Ihorevichi of the Dynasty of Sviatoslav. With aid from the nobles these two brothers became joint rulers of Galicia; they were, however, soon at odds with their former supporters.

The nobles began to conspire against the princes but the latter learned of the boyars intentions and decided to kill the conspirators. Several hundred nobles were eliminated before the Ihorevichi were captured and hanged by boyars with aid from the Hungarians (1211). This marks the first time in Ukrainian history that a prince had been executed by the common people. The Galician nobles now decided to continue to remove their rulers whenever they became too strong. Around 1212 the boyar Vladislav Kormelchek was proclaimed prince of Galicia. The Romanovichi and their mother were forced to flee to the court of Leshko of Poland who was uneasy of Vladislav's coming to power, considering him a Hungarian agent. Leshko and Andrew decided to do away with the pretender and at the same time expand their own domains. An agreement was made in which Koloman, King Andrew's four year old son married Solome, Leshko's two year old daughter! Koloman was recognized as prince of Galicia. Peremyshl' and Brest were ceded to the Poles; Roman's sons were allowed to retain Volodimir in Volynia but the rest of Galicia passed to the Hungarians (1215). Kormelchek was deported to Hungary where he died in prison.

Within a few years Andrew annexed the Gali-

cian towns which Leshko had taken for himself. Enraged, the Polish duke induced Prince Mstislav the Daring of Novhorod, at that time one of the leading Rus' princes, to intervene in the affairs of Galicia. As Mstislav entered Galicia he was hailed by the populace as their savior (1220). The Hungarians were forced to flee taking their boyking with them. Mstislav was proclaimed prince of Galicia but in order to legalize his claim he wished to marry his seventeen year old daughter to Danylo (Daniel), then eighteen.

Danylo and Vasilko grew up among these unceasing wars, intrigues and shifts of power. More than once they were forced to flee from home and seek refuge in foreign courts. Some nobles, who remained faithful to the memory of Roman, had implicit faith in their future, however, and reared them with regard for their heritage and rights. Mstislav's offer of his daughter to Danylo presented the brothers with an opportunity to begin to reclaim their legacy. The marriage was celebrated in 1220 or 1221.

Danylo soon undertook efforts to recover all Galician and Volynian cities occupied by the Poles. Leshko responded by renewing the alliance with Andrew of Hungary against the two Rus' princes. The latter were forced to retreat to Volyn and Galicia was again occupied by the Magyars and Poles.

Mstislav married to a princess of the Polovtians was able to obtain their help and again capture Galicia (1221) taking captive Koloman and Solome. Andrew at last realized he would not be able to take Galicia from the Rus' by force, so he tried another method. In order to free the young captives Mstislav was holding, Andrew proposed that another of his sons, likewise named Andrew, marry the daughter of Mstislav, Olyna. An arrangement was made, the nuptials celebrated, prisoners released and the young Andrew given Peremyshl by Mstislav (1222). It was not long before the boyars in Galicia called for the younger Andrew to rule the entire province, (feeling he would be much easier to manipulate). Pressed by other matters Mstislav acquiesced and most all of Galicia was transferred to Andrew. In 1227 Leshko of Poland was assassinated and the next year Mstislav died.

Danylo who had been quietly co-ruling in Volyn with his brother Vasilko, now stepped in and presented his claims to the principality. After a protracted struggle with both the Poles and Hungarians, in which the throne of Galicia changed hands several times, Danylo was at length able to fully restore his father's patrimony (1238). Peace was established and Danylo took charge of Galicia and his brother Vasilko of Volyn; the brothers lived in friendship and in such close alliance that in reality there was no boundary between their holdings. Having successfully reunited Galicia and Volyn and having the full support of his brother and the common people, who hated the misrule of the boyars and foreign elements, Danylo next sought to reunite all Ukraine.

In 1239 Danylo occupied Kiev and installed his lieutenant Dmytro to defend the city. All of right bank Ukraine now belonged to Danylo and his family. Had it not been for the Mongolian invasion Danylo could probably have reunited all the Rus'.

The Mongols appeared on Ukrainian territory for the first time in 1224 when their forces overwhelmed the combined armies of several princes at the Kalka river near the Azov Sea. In 1239, their Khan Batu with large forces again attacked Rus' territories. The first cities taken were Pereyaslavl' and Chernihiv in which the entire populations were massacred. The next year the Mongols besieged Kiev after Dmytro and the population refused to surrender. Following a protracted and bloody struggle, in which the defenders were hopelessly outnumbered, the city was taken by storm. December 6, 1240. The fate of the Kievan army is unknown, most doubtlessly perished. Mention is made, however, of the fact that Dmytro was pardoned 'on account of his bravery.'

After Kiev had been captured the road lay open into Galicia. Many cities opposed Batu and his hordes but most were captured and razed. Princes Danylo and Vasilko retreated to Mazovia and stayed at a castle in Vyshehrad. The Mongols plundered Poland, Silesia, Moravia, Hungary and Dalmatia. Batu planned on conquering all of Europe but news of the Great-khan's (Genghis Khan's) death forced him to stop. Ambitious to succeed him,

Batu hurried back to Asia in order to influence the election. Failing to become Great Khan, Batu founded a powerful state, called the Golden Horde, on the Caspian Sea with its capital at Saray. He then ordered all Ukrainian princes to pay him homage. Danylo was ordered to surrender his capital Halich or recognize Mongol suzerainty. In 1245 Prince Danylo was forced to recognize the supremacy of the Mongols by travelling to their capital. There he was treated with great respect but was given to understand that he was still a vassal. Danylo always considered this to be the greatest humiliation of his life. On the other hand, Danylo's alliance with Batu strengthened his position and none of the neighboring states dared oppose him.

Danylo was unable to accept the 'Tartar yoke' and only awaited an opportunity to free himself and his holdings from their domination. In 1245 he conducted discussions with papal legates and at length Pope Innocent IV promised to organize a crusade against the Mongols and Danylo formally recognized the Pope's supremacy and submitted the Ukrainian Church under the Apostolic See of Rome. In 1253 Danylo was crowned by a papal legate, Opiso, in the city of Dorohichin. As soon as he discovered, however, that the Pope was powerless to grant him any actual military aid, he severed relations with him.

Having endangered his state with the above mentioned alliance, Danylo was now compelled to cool his foreign policy with the West. Soon the suspicious Khan sent his commander Burundai with a large army to Volyn. To escape destruction the sons of Roman were obliged to undertake another visit to the Khan and renew their allegiance to him. This time the Khan ordered the fortifications of their cities destroyed in order to prevent future defense against the horde. Only Daniel's favorite city, Kholm, which he himself had founded, was saved by a pretended misunderstanding of the order.

Distressed by the loss of his fortresses, saddened by the West's refusal to send him help and humiliated yet again this second time, Danylo still refused to accommodate himself to the rule of the Mongols. These many buffets weakened the king and he fell ill and died in 1264.

W. P. Woodcut

ЛЕВ - LEV

УР. ОКОЛО 1.228 Р., ПОМЕР ОКОЛО 1.300 - 1.301 РР.

ОЖЕНЕНИЙ В 1.251 Р. З КОНСТАНЦІЮ ДОЧКОЮ ВЕЛІ ІУ .

ин Анни, дочки Мстислава Удатного, одідичив характер діда Мстислава. Був як і дідо хворий на манію великості, зависний, незгідливий самолюб. Данило дав йому у володіння землі Галицьку й Перемиську по р. Вислоку в 1.246 р., а сам перейшов жити в Холм зі сином, Шварном, бо з характером Лева не міг погодитися. Король Данило дав Шварнові землі Белзьку і Холмську. Третьому синові, Мстиславові дав Західню Волинь. Шварно, наймолодший син Данила ур. около 1.240 р. був його любимцем, Анна померла 1.252 р. Того року король Данило оженився вдруге зі сестрою Мендовга, незнаючою з імені, (470, та 426, т. II ст. 41) що з нею не мав дітей. 1.263 р. був убитий Мендовг і два його сини. Третій син Войшелк втік зі сестрою в Мінськ. Жінка короля Данила, сестра Мендовга, навязала звязок з Войшелком, що зі своєю сестрою приїхали в Холм до Данила й 23-літнього Шварна, що одружився зі сестрою Войшелка, незнаючою з імені в 1.254 р. Литовці належать до балтійської групи народів. Литовки, як і половчанки були гарні. При помочі пинян і Шварна, Войшелк здобув Литву, вимордував заговорників його батька й братів та обняв королівський трон, в Кернаві на ріці Неріс, столиці Литви. В 1.264 р. помер король Данило. Шварно став князем Холму й Белза. Войшелк просидів на литовському троні три роки до 1.267 р. Він став християнином і як неопіт мав докори сумління, що помордував так багато людей підозрілих в убивстві батька й братів. Того року він передав литовський трон швагрові Шварнові, був при коронації Шварна, і його сестри на литовського короля в Кернаві короною Мендовга. Мендовг був коронований королем Литви в початках 1.251 р. (426 ст. 39). Шварно просив Войшелка щоби був з ним дальше співрегентом. Але Войшелк запряг литовське боярство на вірність Шварнові і своїй сестрі та постригшись в монахи в Угерському монастирі св. Данила пішов на гору Атос. Литва перейшла під владу Русі без війни. Це було благословення й нагорода Творця за братню любов і віру в Бога обох Романовичів, Данила й Василька. Скептик читач, може подумати, що це був лиш щасливий збіг обставин. Але обставинами на землі кермує Бог! Ми знаємо, що сказав Бог Каїнові після вбивства Авеля. Ті слова Бога, обов'язують весь людський рід донині! Пригадаймо їх: Спитав Бог Каїна "де Авель, брат твій? Каїн: "не знаю, хіба я сторож брата? Бог: "Від нині проклятий ти від землі що змушена була прийняти кров брата твого з рук твоїх. Земля не дасть тобі плоду, ти будеш вигнанцем і скитальцем на землі". Прокляття за братовбивство дуже тяжке. За братовбивства ми як нація, за остан-

ніх 60 літ, скитаємося на 6.700 км. довгому просторі повище арктичного кола, від Мурманська до проливу Берінга де половина нашої нації склала своє життя. Як бачимо, то половина Божого прокляття "скитання" діє від Каїна донині. В нашій історії від скитів донині! Пригляньмося другій половині прокляття Бога: "Земля не дасть тобі плоду". На чорноземі України наш народ пережив "4 штучні голоди", а нині москаль грабить хліб, а народів, що своїм потом обробляють чорнозем лишає стільки, щоби не згинув в зимі з голоду. Чи ми каємося? Чи ми приготуємося на прихід Бога вдруге? Чи в нас є нині братня любов? За 23 роки, ми через зависть і ненависть брат брата не спромоглися обіднатись доколя Богом зісланого нам Патріярха, мученика за віру в каторгах Сибіру, бо ніякого злочину той Ісповідник віри не доконав. Якщо ми донині биті "перстом Божим" за 60 літ не навчилися братньої любові, то в який спосіб перебудуємо "Творця Всесвіту", щоби простив народів і зняв з нас своє прокляття?

Пригляньмося братовбивникові, синові побожного короля Данила Львові що сплямив братньою кровю свої руки, як біблійний Каїн, чим стягнув Божий прокляття на свій рід і державу батька. В 52 роки на онуках Лева, кінчиться його рід. Повернемо коротко до королівства Лева від 1.264 р., та його брата Шварна, що з ласки Провидіння став литовським королем через посвоячення з дочкою і сином останніх дітей Мендовга. Войшелк передав Литву wraz з короною батька Мендовга Шварнові. Лев був коронований короною батька 1.264 р., Шварно на Литві в Кернаві 1.267 р. З'явилися два легальні королі одного батька. Шварно коронував в присутності Войшелка й литовського боярства холмський єпископ. (528). Там в Кернаві володів король Шварно зі своєю королевою, дочкою Мендовга, до 1.269 р. Лев був таким аристократом, що король Данило в 1.152 р. жив в Холмі, уділі сина Шварна. Лев став галицьким князем, коли мав 24 роки. Нотуймо лише коротко факти. Галицько-волинський літописець "хронограф" (так він себе називає) багато фактів, не конечно моральних, своїх князів вибілює-ідеалізує, особливо по смерті короля Данила, що помер нагло. Попав в тяжку недугу і "скончался" так як всі наші королі й князі кончалися від св. Володимира. Нотуймо факти: В 1.252 р. померла королеві Данилові його перша дружина Анна. Але "BAUMGARTEN" (470) в своїй генеалогії та "ISENBURG" в своїх генеалогіях виразно говорять, що Данило того року оженився вдруге зі сестрою короля Мендовга. Гал.-вол. літописець говорить: (426, т. II ст. 41) В 1.252 р. Мендовг прислав послів до Данила прохаючи миру й бажаючи згоди й сватівства. З послами приїхала красавиця, одинока сестра Мен-

довга, яку, враз з проханням миру посла пропонував як дружину Данилові. В цей спосіб хотів Мендовг звільнитися від невдачних воєн з Данилом. Очевидно, що вдвоє старший за сестру Мендовга Данило, згодився на пропозицію. Як бачимо, грецький "хронограф" делікатно сховав від нас цю подію, згадуючи про друге одруження Данила тільки двома словами "згоди на сватівство". Яке і з ким? "хронограф" сховав. Контролюймо генеалогічну таблицю: Гераклій ур. коло 1.223 р., Лев ок. 1.228 р., Роман ок. 1.236 р. Друга дочка ж. Андрія кн. Володимира Суздальського ок. 1.232 – 1.233 рр., Софія видана за нім. графа Кифенбург–у около 1.234 р. Мстислав ур. около 1.236 р. і Шварно около 1.239 – 1.240 рр. Мстислав був оженений в 1.253 р. з дочкою половецького хана Тегака. Шварно женться з дочкою Мендовга 1.264 р. Зазначую, що Мендовг мав лише одну дочку. (426 ст. 68 т. II). Літопис говорить, що схоронився від атентату в Пинську Войшелк і одинока дочка Мендовга. (ібід ст. 68). З поміччю Шварна і пинян, войшелк здобув литовський трон.

Коли помер король Данило, Войшелк приїхав на похорон, тоді запросив його Лев бути кумом його сина Юрія. Правдоподібно хрещення Юрія Львовича відбулося в Холмі, осідку єпископа. Генеалогії дають докладні дати оженення короля Данила зі сестрою Мендовга 1.252 р. та оженення Шварна з дочкою Мендовга 1.264 р. (ібід ст. 68). На тій сторінці є друкарська похибка, бо в даті написано 1.254, а має бути 1.264 р. Король Войшелк по трьох літах, передає литовський трон своїй сестрі і швагрові Шварнові, і в початках 1.267 р. Шварно коронується короною Мендовга і Войшелка разом зі сестрою Войшелка королем Литви, задержуючи за собою Холмську й Белзьську землі. Ми бачили, як коло Войшелка примилюються Романовичі. Лев бере його за хрестного батько для первородного с. Юрія з надією, що бездітний Войшелк передасть Литву своєму хрищенникові. Князь Василько посилає волинські полки зі своїм сином Володимиром і Шварном впоміч Войшелкові, щоб зайняти литовський трон. Та Шварно оженився зі сестрою Войшелка, що була однолітком Шварна. Тому Войшелк передає по трьох літах королювання в Литві трон швагрові, покликаючи Шварна й сестру в Кернаву. Це викликало страх в Греції, а зависть і ненависть в брата Лева і стрія Василька. Грецька держава тоді відроджувалася в гр. королівстві Малої Азії зі столицю в Нікеї, тому називалося "Нікейським царством". Тодішні гр. імператори Теодор Ляскаріс та Михайло УІІ зв. Палеолог 1.254 – 1.282 рр. боялися зросту Русі через приєднання Литви і тому навязали звязок з татарами й Львом. Напад Куремси а відтак Бурундая, морд Войшелка, передчасна й нагла смерть короля Данила на 62 році життя, Шварна на 33–тому, Мстислава брата Лева, що його уділ забрав Лев на 57, Володимира Васильковича на 38–мому році життя, як також смерть Романа брата Лева, що шукав звязків з католицькою Аустрією, на 31–ім році життя, Войшелка замордованого Левом на 47–ім році життя виразно вказують на запланованість політики убивств. Князь Василько, брат Данила помер природною смертю на 65–ім році життя. Лев, грецький і татарський ленник ур. 1.228 р. помер 1.301 р. жив 72 роки. Хтось може подумати, що це припадок, але всі сестри Льва, дочки Данила жили від 65–70 літ. Чи це також припадок?! Після оженення сина Льва з Констанцією, держава

короля Данила простягалася від устя Дніпра, по ріку Серет на півдні, до ріки Ясьолди на півночі, Вепра –Вислік на заході. Дуклянським шляхом границя переходила Карпати до місцевості Землін (теперішня Шторальяугейль) і зі Земліна на південний–схід до місцевостей Виск, Довгеполе до джерел Черемоша. Прекрасний Надтисянський низ простором около 4.375 кв.км. належав до держави Данила як посаг Констанції. Нині та закарпатська земля належить в теорії (не вся) Радянській Україні (Карти Угорщини і Данилової Русі з ХІІІ ст.). Зближення короля Данила з Угорщиною, Австрією і папою, заставило гр. імператора Михайла Палеолога діяти. Королі Данило, Шварно та галицько–волинські князі, окрім Льва й Василька починають скоро вмирати. Пригляньмося смерті Войшелка, на Великдень 1.267 р. "Того тижня післяв Лев посла до Васелька що він хотів би зустрінутися з Васильком, але так, щоби разом був і Войшелк. Войшелк як монах жив уволості Шварна в Угровську над р. Бугом, 75 км. на північ від м. Володимира столиці Василька. В 1.264 р. померла незнана з імени друга жінка кн. Василька. Перша померла бездітною 6.ХІІ.1.247 р. Називалася Дубравка, дочка Юрія П. кн. Суздальського. Василько одружився вдруге 1.248 р. Не знаємо її імени. Від неї кн. Василько мав двоє дітей: Володимира й Ольгу. Померла по 8–ох роках співжиття з Васильком. Володимир ур. 1248 р., а Ольга около 1.249 – 1.250 роках. Доки кн. Василько не мав дітей, він помагав Шварнові і Войшелкові з хвилею коли йому уродилися син Володимир і Ольга, а Шварно дістав від Войшелка Литву, що своїм простором дорівнювала Галицько–волинській державі, Василько за намовою другої жінки, про яку Грушевський не згадує, рішаєся на гріх, зближується до зависного брата кн. Льва, проти короля Шварна. Як довго жив Войшелк –монах, хоч абдикований король Литви, що йому присягли разом зі Шварном литовські бояри – не знаємо. Шварно сидів на троні Литви певно, маючи за жінку дочку Гедимина. Треба було тільки убити Войшелка і отруїти Шварна, і Литва автоматично відлучиться від Русі. Ще за життя Данила, побожний князь Василько, за намовою другої жінки зближується під кінець свого життя до підлого Лева і разом упрянують вбивство Войшелка і Шварна. Ані Войшелк, ані Шварно не любили і недовіряли підлому Левові, зате мали оба довіря й пошану до побожного Василька. Кожна зависть породжує ненависть, а ненависть заслїплює розсудок, тобто затьмарює правильне думання, витворює егоїзм і злість, що породжує вбивство без причини. (Каїн). Коли б старий, 65–літній Василько був роздумав, що Шварно тримаючи сильну Литву в союзі з Руссю, смертельно загрожує Польщі і тримає в респекті татар, що за три роки володіння Шварна Литвою, ані разу не показався на руській землі – то був би зрозумів, що тільки в єдності з Литвою Русь представляє непоборну силу на майбутнє. Але зависть, починаючи від Святополка "Окаянного" аж посьогодні заслїплювала розум наших королів, князів, гетьманів і в 1.919 р. отаманів –політекерів (бо політиків ми ніколи не мали), які не перестерігали 10 Заповідей Божих, і власними руками розвалювали таки свою державу, без різниці, як політичну, так і духову (Патріярхат). і це все робили бунтом, змовою й братоубивством! Страсного Тижня 1.267 р., 39–літній Лев прислав посла до Василька з такими словами (за літописом):

"Я хотів би зіхатися з тобою, але так, щоби разом був і Войшелк". Як бачимо Лев приказує. Василько запрошує Войшелка, що був монахом в Угровському монастирі св. Данила над р. Бугом. Войшелк боявся Лева, бо пригадував собі як Лев при христинях Юрія просив його передати Литву хрищенникові, чого Войшелк не зробив. Старий Василько поручився через посла присягою зі словами: "а ти не бійся нічого". Зїзд відбувся в столиці Василька, м. Володимирі. Войшелк приїхав рано на Великдень 1.267 р. до Святомихайлівського монастиря у Володимирі. Був на воскресній утрени, висповідався й запричашався. Цікаве, що на великодне снідання, кн. Василько не запросив до свого терему Войшелка. Безсумніву жінка Василька не хотіла видіти убійства й крові на Великдень в своєму теремі. З Галича до Володимира є 200 км. Лев приїхав. З Угровська до Володимира є 75 км. Войшелк також приїхав. Василько не запрошує обох до себе. Запрошує всіх трьох німець, мабуть, властитель гостиниці. Його літописне ім'я "Марколт" – Маргольд. Пирували до ночі. "Василько напився й поїхав додому спати" – говорить літописець Войшелк не лишився самий і поїхав в Михайлівський монастир. Лев поїхав за ним в монастир і вбив Войшелка "за те, що той дав Литовську Землю його братові Шварнові" – так говорить літописець. (426 ст. 74). Поховали чернці Войшелка таки в своєму монастирі. В два роки пізніше був вбитий Шварно як і ким був убитий літоп. на говорить. Його тіло перевезено в Холм і поховано біля батька Данила 1.269 р. Що сталося з королевою, жінкою Шварна літопис не говорить. Дуже можливо, що її посватав Тройден, що дав початок новій династії литовських королів Тройденовичів. На Войшелкові вимер рід Гедиміновичів. Якщо король Шварно мав дітей, то вони були помордовані за старанням Лева, що жив у великій приязні з Тройденом. (ібід ст. 76). Після двох літ, 1.269 р., в наслідок докорів сумління відійшов за Войшелком його "віл – провокатор" володимирський кн. Василько. Тепер кинулися на руську землю ятвяги (пруси), ляхи і татари. Щоби замиритися з татарами, Лев прийняв "татарську зверхність". Не хотів видіти королем брата, то тепер мусів слухати наказів монголів. Тройден, що перебрав королівство від Шварна, доки не закріпився добре на троні, взаємно обдаровувався з Левом дарами. Лев загарбав волость Шварна, а Тройден в сім літ по його смерті, на самий Великдень, здобув місто Дорогичин і вирізав всіх його мешканців. Лев покликав татарів і разом здобули Новгород литовський. Татари взяли людей в ясир і всю здобич. Зате всі руські князі погнівалися на Лева. Тепер вже кермували Левом татари. В 1.277 р., зимою, хан Ногай післяв трьох мурз і змусив галицьких і волинських князів воювати Литву. В грудні, 1.279 р. помер краківський князь Болеслав, і Лев захотів стапольським князем. Він запросив хана Ногая і пішов з монголами і руською армією на Краків. Дня 23.ІІ. 1.280 р. поляки розгромили армію Лева і побили багато монголів, "Лев з великим безчестям вернувся додому" (426 ст. 84). У відплату, Лешко Білий, польський князь вдарив на Західно Галичину, здобув місто Перероргъ, вирізав всіх людей, від малого до великого, а місто спалив. (ібід ст. 84). Як бачимо, то від смерті Войшелка і кор. Шварна, король Лев веде безперестанні і не вдалі війни. Безповоротно минули спокійні часи

могутности держави Данила й Василька та короля Шварна в союзі з Литвою. В 1.285 р. монголи йшли в похід на Угорщину і змусили Лева і його сина Юрія, брата Мстислава і Володимира Васильковича йти з ними. Користаючи з того, союзники Лева – монголи господарять на Волині і Галичині як в себе вдома. В 1.286 р. прийшов хан Телебуга і ограбив Володимир Волинський. У львівській землі, татари стояли 2 тижні і брали в полон людей та грабили худобу та живили себе й коней. (ібід ст. 91). Ось що говорить літописець: "Це все наслав Бог на нас за наші гріхи, караючи нас, щоби ми покаялися з наших беззаконних учинків". Чи король Лев каявся, не знаємо, але на род терпів за його вчинки. Після Телебугиною і Ногаєвого відходу, король Лев казав почислити скільки людей згинуло і було взятих до неволі. Їх було 12.500 дорослих осіб. В 1.287 р. під час примусового походу з татарами і Левом на ляхів, важко захворів Володимир Василькович коли дійшли до р. Сяну. Там Володимир зробив тестамент і як безпотомний передав своє князівство братанкові Мстиславові, останньому братові Лева. Він покликав на свідків татарських ханів. Володимир післяв до Лева й Юрія зі своїм тестаментом. Це саме зробив Мстислав. Опісля Володимир наказав списати тестамент і Мстислав його записав. (ібід ст. 97 – 98). Грушевський говорить: "Найбільше визначну ролу від смерті Данила грав Лев. Був се князь здібний, дуже енергійний, властолюбний і неповздержливий в своїм запалі й змаганнях". Грушевський хоче прикрасити неморально-підлі вчинки цілого життя Лева і замість назвати його зависим, незгідливим і підлим самолюбом, називає Лева похвальними словами. Розгляньмо всі прикмети Лева, які видвигає Грушевський як позитиви. І Щоби замордувати зі зависти свого кума, а відтак брата Шварна, щоби загарбати його князівство Холм і Белз, на це не потрібно "здібностей", бо це зробить кожний бандит. П. Був "дуже енергійний". Відразу по смерті батька Данила приймає татарський васалітет і змушує братів та братанків коритися монголам, чим проти себе викликає ненависть братів. (426 ст. 76 – 77). В 1.179 р. Лев пробує з монголами здобути Краків, але ляхи розбили армію Лева і в 1.280 р. Лев утік без війська, за літописом "з великим безчестям – соромом". Як бачимо, то й вождь з Лева не був добрий – передбачливий. (ібід ст. 82 – 84). Коли Лешко Білий здобув вирізав і спалив Переворськ і Львів, то Лев закликав на Польщу монголів, як також в 1.275 р. на Литву Решта, руських князів уважали союз Лева за татарами за національну зраду, тому Лева Ненавиділи Літописець описує союз Лева з монголами з великим невдоволенням, на що звернув увагу й Грушевський (70. Т. III. ст. 101). Як бачимо, то епітети Грушевського "здібний, енергійний" відпадають. Монголи переходячи через Галичину на Польщу спалили Львів, брали в ясир населення, грабили майно і худобу. (ібід ст. 90 – 91). В 1.287 р. знов відбувся на зазив Лева похід на Польщу монголів з усіма їх наслідками. Король Лев вмішувався безцеспишно в справи Польщі. Він приятелював з мазовецькими і куявськими князями проти краківських. Куявська земля була між ріками Нотець – Вісла – Бзура. Мазовше, це сусід Волині. Границею Мазовша була р. Буг. (359, ст. 86). Жінкою мазовецького князя Конрада була Агафія Святославна донька кн. Володимирсько-волинського.

Його син Зимовит І. кн. Мазовша жонатий з Переяславою дочкою короля Данила. Його братанок Зимовит ІІ кн. Добриня, жонатий з Анастасією дочкою кор. Льва. Сестрою Зимовита ІІ була Евфимія жінка Юрія Львовича. Володислав король Польщі зв. Локетком був братом Зимовита ІІ. і Евфимії жінки Юрія Львовича. Тому його син Казимир зв. Великим був першим братом останніх Юрієвичів Андрія кн. Волині і Галицького Лева ІІ, що були замордовані чи вбиті в бою 21.У.І.323 р. Їх перший брат Казимир зайняв Галичину правом посвоячення. (469 та 470). Чому Казимир зайняв майже без спротиву Галичину, цього нам до-нині ніякий історик не вияснив. Як бачимо то Бог як хоче когось покарати вже на цьому світі, то звичайно відбирає грішникові розум або здоров'я. Братовбивцеві кор. Левові, що жив 72 роки Бог за пролиту кров братів відібрав розум і він видав свою молодшу дочку Анастасію за Зимовита ІІ, а одинокого сина одружив зі сестрою того Зимовита й Локетка. Старша дочка Святослава вступила до ордену сестер Клярисок в Старому Сончі. Історик Др. Григор Лужницький говорить, що тим Сончем був Сандомир. (118, ст. 117). Король Лев такий нахабний і жорстокий у відношенні до своїх братів, був блазнем в руках своєї жінки католички, малярки, королівни Констанції, що спровадила в Галичину латинський монаший чин францішканів і монахинь клярисок. То за її впливом Анастасія стала жінкою рим католика Зимовита ІІ, а Юрія оженила зі сестрою Зимовита, католичкою Евфимією. Померла Констанція около 1.289 р., що була одружена з Левом 1.251-1.252 рр. Довго жив і король Лев, що своєю діяльністю завалив могутність держави батька Данила, а королева Констанція своєю діяльністю допомогла ла-

тинщити Галицьку державу. Король Юрій Львович поміг Локеткові стати краківським королем і зеднати розбиту на уділи Польщу. Перед смертю Лев став смирним як ягня, постиригся в монахи в монастирі, св. Спаса, недалеко м. Турки, біля джерел Дністра, там помер та казав себе похоронити без всякої паради. Монастир називався св. Спаса, і тому король Лев сподівався там спастися зі своїх гріхів. В 1.767 р. Лаврівський монастир погорів, і тодішній ігумен Волянський відчинив каплицю де були гроби князів. В ній знайдено дві різьблені, оббиті сріблом, домовини з яких на одній було імя Льва. Монахи обдерли срібло на відбудову монастиря тому той факт затаїли. Монастир відбудовано не на тому самому місці. Та стрімка гора, під якою був той монастир св. Спаса донині називається горою князя Льва. Недалеко від тої гори є Лаврівський монастир (тобто був до Другої світової війни). Тому, що Спаський монастир був близько Ужоцького шляху, монахи, щоби зберегти від ограблення домовини оковані сріблом, перенесли їх кілька кілометрів далше до Лаврівського монастиря. Грушевський ставиться скептично до устних переказів. Устні перекази передають старинну історію не писаним способом. (70. т. ІІІ ст. 520-521). Стільки про короля Лева, що після смерті Констанції, 1.289 р. став побожним і пішов спасатися за тяжкі гріхи братовбивства в монастир "Спаса". Він помер 1.301 р. Покарав Бог і Василька за гріх співпраці з Левом ще за життя Василька. Його одинокий син дістав нагло рака костей. Окривів на ногу і почала гнити спідна шока уст. Тіло відпало від кости щелепи. Помер безпотною у великих муках у віці около 38 літ, Бог справедливий!

ROMANOVICHI

LEV I

ev, the eldest son of King Danylo, was born in 1228. In dividing up the governorships during his reign, Danylo appointed Lev as head in Galicia and Peremyshl'. Mstislav received western Volyn and Shvarno, Danylo's favorite, was given Belz and Kholm.

In 1252 Danylo's first wife died and he took another whose name is unknown but who was the sister of Mendov, prince in Lithuania. In 1263. Mendov, along with two of his three sons, was killed in a power struggle. The remaining heir Voishelk fled with his sister to Minsk. From here they was invited to Kholm, the Galician capital, by Danylo's wife a former Lithuanian princess. At the Galician court twenty three year old Shvarno fell in love with Voishelk's sister whose name we also unfortunately don't know. They were married in 1264; that same year Danylo died.

Shvarno now became ruler in Kholm and Belz where he ruled with his Lithuanian wife. Voishelk, with help received from the Shvarno and the populace of Pinsk, retook the throne in Lithuania. Here he ruled for three years until 1267. At that time, having only recently become converted to Christianity he became weary of the secular life and felt stricken for the many lives that had been lost in recouping his crown. He wished to retire and make Shvarno, his sister's husband, the new king. Shvarno proposed that they co-rule but Voishelk would have none of it. The nobles of Lithuania were called together to an assembly where they swore fealty to Shvarno who then became their ruler. Voishelk withdrew to a monastery. Thus Lithuania came under Rus' rule peacefully and without bloodshed.

A unique situation now existed, two brothers, Lev and Shvarno ruled side by side yet in separate countries. Lev had inherited Galicia and Shvarno of course, now in addition to the lands bequeathed to him by Danylo, also had Lithuania.

Previous to Voishelk's transferral of power to Shvarno both Lev and Vasilko, Danylo's brothers,

felt themselves to be good candidates for the Lithuanian throne. After all, Voishelk had no heirs and both men had made strong overtures of friendship to the Lithuanian ruler. In 1264 Lev had asked Voishelk to be his sons Yuriy's godfather, indirectly hoping that Voishelk might name him or his son to succeed him. Vasilko who had supplied men and arms to Voishelk in a time of crisis felt that a proper repayment would be the Lithuanian throne. When Shvarno married Voishelk's sister, though, the plans of these two men were thwarted. In their jealousy they now planned to do away with Voishelk and Shvarno.

During Lent in 1267, Voishelk was invited to Volodimir, Vasilko's capital, to celebrate the upcoming holiday. He arrived and attended the Easter celebration and feast. In the evening Vasilko retired to his home and Voishelk went to a nearby monastery. Lev followed Voishelk and slew him giving as his reason the fact that Shvarno received Lithuania which Lev felt should be his.

Two years later Shvarno only in his late twenties, died suddenly of unknown causes. Vasilko also passed away that year. Lev was alone now to face the attacks of adjacent neighbors. The Prussians, Lyakh's (Poles), and Tartars (Mongols) all made serious raids onto Rus' territories and Lev was forced to acknowledge Tartar sovereignty.

Still, Lev was an ambitious and energetic man. He sought to conquer nearby Polish provinces and set himself up as ruler in Cracow but his projects came to naught. Even when anarchy reigned in Hungary and Lev had an opportunity to regain Carpatho-Ukraine his attempts again were repulsed. These many futile and bloody campaigns seriously weakened Galicia and set the stage for its eventual annexation by surrounding powers.

In the last years of his life Lev also retired to a monastery where he hoped to atone for the great deal of blood on his hands. He died in 1301 and was buried as he had wished simply and without fanfare.

Leontine

ЮРИЙ - YURIY

УР. 24.IV.1.252 Р. ПОМЕР 24.IV.1.315 Р. ПАНУВАВ ВІД 1.308 – 1.315 Р.

женений вперше 1.282 р. з дочкою кн. Ярослава тверського, незнаючою з імені. Померла безпотомно 1.286 р. В 1.300 р. Юрій оженився вдруге з Евфимією, д. Казимира I. кн. киявського, що, правдоподібно, померла 18.II.1.308 р. При її смерті Юрій мів мати 56 літ (469 та 470).

Життя Юрія з його суворим батьком було тяжке. Маючи 30 літ, Юрій оженився вперше і тоді одержав від батька уділ Шварна (Холм-Белз). Чому після смерті першої дружини, Юрій був 14 літ вдівцем – лишається загадкою до розв'язання. З Евфимією Юрій мав двох синів—Андрія і Лева та дочку Марію. Третій син Михайло помер малим. Дочка Марія була одружена з Тройденом кн. Сохачевсько-черським (Мазовше). Юрій ріс у Львові. Після смерті батька переніс столицю зі Львова у Володимир на Волині, що була подальше від татар. Пізніше він був коронований і носив титул "REX RUSSIE, PRINCEPS LADIMERIE". Перенесення столиці у Володимир спричинило також сусідство з Литвою, що зростаючи в силу під владою князів роду Пукувера, а відтак Витеня, загрожували північним провінціям Волині. Щоби оборонити Волинь від Литви, ще король Лев, а відтак Юрій входять в союз зі сватом і швагром Володиславом Локетком пізнішим краківським королем—проти Литви. Десь в тому змагу з Литвою Юрій стратив в користь Польщі Люблин. З того бачимо, що Юрій воєвничим не був. Юрій про довжуче союз з хрестоносцями заключений ще дідом і батьком проти Литви. Ще король Лев домагався від патріярха митрополита для Галицької Русі. Грецькі патріярхи поставилися негативно до отворення осібної метрополії. Король Юрій поставив справу гостріше і після коронації Юрія короною від папи, гр. патріярх Атаназій боячися, щоби Юрій не договорився з Римом, вкінці 1.302 р. або в початках 1.303 роках, оснував для Юрій митрополію в м. Галичі за кор. Лева з митрополитом Петром Ратенським. Першим митрополитом був грек Ніфонт. Грецький патріярх назвав Галицько-волинську державу в своїй номінаційній грамоті "Малою Русею", для відрізнення від Київської митрополії, що її називав "Русею великою". До Галицької митрополії належали епархії: перемиська, володимирська, луцька, турівська, холмська й сянська. Король Юрій задержав під своєю владою, безсумніву, Закарпаття з руським населенням, що було посагом—віном його матері Констанції. Коли помер Володислав IУ, син Стефана У. то з ним вимер рід Арпадів і до трону зголосився Оттон III, кн. баварський, що його матірню була дочка Володислава Єлисавета. Він був угорським королем від 1.305 – 1.308 рр. Мадярьські бояри покликали Карла Анджу, чоловіка Марії, другої дочки Володислава. Він ареш-

тував Оттона і замкнув в семигородській в'язниці. Оттон утік з в'язниці до тіточного брата Юрія. Єлисавета була сестрою Констанції, матері кор. Юрія. В зв'язку з тим Юрій піддержуючи Оттона проти короля Анджу, робить диверсію зі Закарпаття. Оттон знаходить опертя в населенні, що визнавало словянський обряд св. Кирила й Методія. Словянський обряд був панівним в Угорщині за короля Андрія I. і його жінки Анастазії, дочки Ярослава Мудрого та її сина Святослава, що його мадяри перезвали Соломоном до 1.087 р., що я докладно описав в своїй праці. (65, ст. 123 – 138). Грушевський про ті події не знав, тому в томі III, ст. 118 – 120 говорить про "бунт магнатів—ворохобників" і згадує Петра наджупана землинського і ужоцького, що підняв повстання проти короля Анджу. Це був останній зрив словянської кирило-метод. партії проти латинської партії очолюваної Карлом Анджу, що його кандидатуру на короля видвигнув папа Боніфатій VIII. Від 1.001 р. папи уважали Мадярщину за своє ленно, тобто від часу, коронації св. Стефана папськими легатами, тими самими, що принесли корону і коронували нею імператора Руси Володимира св. (236 ст. 61). Нестор заховав нам, чому приходили послы папи Сильвестра II. в Київ і чому послы імператора Володимира в 1.001 р. йшли в Рим з подякою й дарами до папи та патріярхів Єрусалиму, Єгипту і Едеси, ігноруючи Царгородський патріярхат. (497 ст. 68). Цей Петро походив з місцевих русинів іменованих воєводою (наджупаном), мабув ще кор. Львом. Він мав за собою населення Семигоду та Закарпаття по Словаччину. Грушевський справами обрядів не інтересується. Замок "Мучк" це нинішнє Мукачево, а замок "Ужк" нині. Ужгород. З тих замків робив наджупан Петро в союзі з Оттоном Баварським, прихильником словянського обряду повстання проти Короля (Карла) Анджу. (70.т.III, ст. 120). Коли б кор. Юрій зголосив, як син Констанції, кандидатуру на угорський трон – а мав ті самі права що Карло Анджу (син Марії сестри Констанції і Єлисавети), бувби без сумніву зайняв угорський трон. Але, мабуть, Юрій був замало рішучий і лінивий, боявся ризикувати хоч Карло Анджу, кн. Неаполі і Сицилії мав слабі сили. Король Юрій не ходив особисто в походи, лише посилав з військом своїх воєвод на поміч швагрові Локеткові в 1.309., р., що його також піддержував папа Боніфатій VIII. Не знаємо, чи в 1.311 р. не здшували краківське повстання проти Локетка полки Юрія. Юрій також посилав поміч воєводи Петрові, що мав з початку успіхи. Щоби Юрій не вмішувався в угорські справи, папа Боніфатій прислав йому корону і Юрій за корону перестав піддержувати Петра. По смерті Юрієвичів 1.321 р., Карло Анджу прилучив Закарпаття до Угорщини. (CODEX ANDEGAVENSIS, VOL. I – III). Як бачимо, то король

Юрій був дуже слабим політиком. Держава Юрія була густо заселена, мала розвинену торгівлю й повну державну касу. Бракувало лише здібного володаря, що дбав би про розвиток воєнного потенціалу та передбачував, що скріплені зєдиненням Мадярщина, Польща й Литва вже в недалекому майбутньому стануть небезпечними сусідами. Про це Юрій болючо переконався під кінець свого життя. На жаль, це освідомлення принесло Юрієві смерть. Пригляньмося розвиткові подій. Згадаю, що дату смерти кор. Юрія 1.308 р. подав польський хронікар Длугош, що не грішить точністю дат. Але литовський історик Нарбут, покликаючись на т. зв. "Равданську рукопись" з 1.488 р., що затратилася, говорить, що в році смерті литовського короля Витеня, його брат Гедимин був в поході на Русь. Витень син Пуковера

помер 1.315 р. Пуковер мав трьох синів, Витеня (лит. Вітенес), Гедимина (ур. 1.275 р., помер 1.344 р.) і Воїна кн. полоцького. Рід Нарбутів, старий литовський рід бояр гербу "Труби і Задора". (473 т. II. ст. 173). Цей Нарбут говорить, що Гедимин побив Юрія. Правдоподібно в тому бою Юрій був убитий. Мав тоді около 64 роки. Напад Гедимина на Юрія в 1.315 р. був несподіваний. Король Юрій не мав розвідки і не знав, що ще не старий (50 літ) Витень помер з яким Юрій жив в згоді. Не знаємо як далеко Гедимин зайшов в глиб Волині, де був бій, і як велику армію мав Юрій, що згинув в бою. Гедимин затримав землю на північ від ріки Мухавець-Буг з містами Берестям, Каменець, Дорогичин і Більськ. (Карта Сх. Європи, перша половина XV. ст.). Стільки про Юрія.

YURIY

Yuriy, the son of Leo (Lev) I of Galicia and Constance of Hungary, was born on April 4, 1252. He grew up in the city of Lviv, the new capital of Galicia after Halich. Leo (Lev) had transferred the seat of government to the city named after himself in order to move further from Tartar activity. Yuriy married twice. His first wife was the daughter of prince Yaroslav of Tversky, she lived with him from 1282 to 1286 before succumbing to an early death. At the time of this marriage Yuriy was granted Kholm and Belz as his stewardship.

Yuriy's second marriage (1300) was to Enphemia daughter of Casimir I of Kuyav. She bore him a number of children: Andrew, Leo, Maria and Michael who died at a young age.

In 1305 Volodislav IV, son of Stephan V of Hungary, died without heir. Otto III of Bavaria, husband to Volodislav's daughter Elisabeth, was then called upon to fill the vacant throne. He ruled until 1308 but was not popular with the nobles. Volodislav had another daughter who was married to Charles, King of Anjou. The Magyars now called him to rule. Otto was deposed and arrested but soon managed to escape. He fled to the court of his nephew, Yuriy, who agreed to support him. Yuriy also sent help to the nadjupan (lord) Peter of sub-Carpathian Ukraine (on area serving as buffer between Galicia and Hungary).

Since 1001, when the Pope had crowned St. Stephen as king of Hungary, the Vatican had considered this land as a client state. The Pope was directly interested in who the eventual successor to Hungarian throne would be. He therefore sent envoys to Yuriy stating that he would be willing to crown him as 'King of the Rus' if Yuriy remained neutral in the struggle between the claimants to Magyar succession. Yuriy agreed, was crowned and

withdrew his support for Otto. Without Yuriy's backing Peter and Otto were defeated and the latter forced to return to Bavaria. After the death of the Yurievichi (Andrew and Leo, who ruled after Yuriy) in 1321, Charles was able to annex sub-Carpathia to Hungary.

We can see by this incident that Yuriy was not a very strong or determined ruler. Whenever a situation arose that called for the taking up of arms, Yuriy would delegate the responsibility of leadership to a voevod (war-lord). The size of the army was also decreased resulting in gradual encroachment of outlying territories by surrounding greedy nations. Yuriy did extend the favorable alliance with the Teutonic Knights, however, that had been in existence since the time of his grandfather, Daniel.

In order to strengthen the Galician church Yuriy asked Constantinople for a new metropolitan. The Greek Patriarch was reluctant to send one. After his coronation, Yuriy was able to apply pressure stating that if the Patriarch did not supply a head for the Galician church, one could be obtained from the Pope. The Greeks finally agreed and a Rus' monk Petro was consecrated as metropolitan of 'Kiev and all Rus'. The Galician metropoli was divided into the following eparchys: Peremyshl', Volodimir, Lutsk, Turiv, Kholm and Syanik.

The Galician-Volynian chronicle ends at the year 1290, therefore, what facts we know of Yuriy's last years come from other sources. According to the Lithuanian historian Narbut, who quotes from an ancient chronicle; in the year King Vetin died (1315) his successor Gydemyń was on an expedition against the Rus'. The Lithuanian prince defeated Yuriy in a battle in which the Rus' king perished. Uncharacteristically, Yuriy led this his final military venture.

Leontid'amel

АНДРІЙ І ЛЕВ ІІ ЮРІЄВИЧІ

АНДРІЙ УР. ОКОЛО 1.303 Р., ЛЕВ УР. ОКОЛО 1.302 Р. ОБА ПОМЕРЛА

ОТРУЄНІ 21.У.1.323 Р. МАРІЯ УР. ОКОЛО 1.293 Р. ПОМЕРЛА 11.1.1.341 Р.

Найтяжча тема до розв'язання в нашій історії, це семилітнє володіння обох братів та нагла не висвітлена причина їх смерті. На основі розвитку подій в Угорщині, Польщі, Литві та Греції, пробуємо ставити гіпотези, які хоч в дещому висвітлили б ту найтемнішу, семилітню добу. І. Знаємо, що король Юрій оженився з католичкою Евфимією. Немає сумніву, що вона виховувала своїх дітей до своєї смерті (1.308 р.) в дусі прихильному до католицизму, хоч вони були малі. В році її смерті діти мали 6 і 5 років. Добродушний Юрій мусів мати якусь жінку княжого роду до виховання малих дітей, бо 17 літня Марія в 1.310 р. вийшла замуж за Тройдена. Таку жінку він знайшов, і це була сестра його померлої жінки і Локетка, Аделяйда, монахиня чину "Домініканок" в Сандомирі. В тих часах монахинь покликувано до виховування королівських дітей. Хто міг краще заступити дітям матір як не рідна тета. Це є посередній доказ на основі генеалогії. Це не є твердження, але у 80% достовірна гіпотеза. II. Ми знаємо докладно, що Карло Анжу і Володислав Локеток були ставлениками папи Боніфатія VIII і ним короновані. Оба з поміччю католицького духовенства, на наказ папи сконсолідували Угорщину Польщу. III. Литва в часах Юрія стояла в зеніті сили й підбивала сусідів (Гедимин). IV. Король Юрій, тупий політик, добродушний і не воевничий, вірив швагрові Локеткові і тіточному братові Карлові угорському тому мілітарну силу своєї держави занедбав. Він вірив в союз з Локетком і татарами проти Литви. Та, коли Гедимин вдарив нагло на неприготованого Юрія 1.315 р., Локеток не поміг. Король Юрій в тому бою був убитий. Гедимин прилучив землю між ріками Буг, Мухавець і Німан з містами Дорогичин і Берестя, поверхнею около 35.000 км. (кв.) Мабуть татари й хрестоносці оборонили малих синів Юрія від прилучення цілої держави до Литви. V. Оба Юрієвичі хоч мали католицьке виховання, задержали на вимогу батька і галицького митрополита грецький обряд. Після смерті батька, молодих Юрієвичів 13 і 12-літніх виховували даліше тета Аделяйда і вуйко Локетко, а в їх імені правила боярська рада. Без сумніву вони поженили молодих Юрієвичів з дочками трьох братів Локетка. Батько Локетка і Аделяйди – Казимир I був три рази жонатий. Юрієвичі були онуками третьої жінки Казимира як і Локеток. Аделяйда була від другої жінки. Цього польські хроніки не подали, щоби не відкрити правди тому ми не знаємо чіми дочками були жінки Юрієвичів, а оба були в 1.323 р. жонаті. З генеалогії Литви і Угорщини знаємо, що не були литвинки ані мадярки були польки а може чешки? VI. В 1.323 р. Андрій мав

20, Лев II 19, а Марійка 30 літ, була в тому часі одружена з Тройденом, кн. Сохачева (Мазовша). З того бачимо, що всі троє Юрієвичів були подружені з римо-кат. (Польщі?). Для доказу наведемо, що Андрій мав дочку, що її литовський хронікар Нарбут називає Буша. Це саме стверджує польський історик Левіцкі. (236 ст. 81). Пригляньмося імені Буша. Таких русько-українських імен не було. В чехів було імя Любуша, скорочене Буша. Могла це бути дочка останнього чеського короля Вацлава II генеалогія Чехії. (1.271 – 1.306 р), що мав 7 знаних нам дочок. Могла бути сьома, (бо шоста померла молододою) Любуша. могла бути також полька *Ваввава* здрібніле *Васіа*, що в руській мові могло бути Буша. З тєю Бушею оженився Любарт, син Гедимина, кн. Луцька. (469). В 1.323 р. Юрієвичі були потруєні боярами за спробу рядити без боярських рад, на взір вуйка Локетка. Їх тіла розпалися як і Юрія II на кусні. Це були енергійні володарі. Відбували побідні походи проти татар. Може Локеток і піддав їм ту думку, взяти владу особисто, без боярських рад і віч. Пригляньмося Греції тих часів: В 1.300 р. турки здобули гр. території Малої Азії. Греція не має грошей, щоби найняти армію. Турки загрожують Царгородові. Грецька дипломатія звертається про фінансову поміч до старого кор. Лева й Юрія. Юрій дає фінансову підмогу. У Греції є імператором син Михайла Палеолога VIII, Андронік II (1.282 – 1.328 рр.). За фінансову поміч з Руси, Андронік видає нову серію золотих грошей зв. "номізмами" пофальшованими міддю і стягає з обігу старі 24 каратові монети. Вартість номізма спадає до 14 каратів золота. За обезцінені номізми, Андронік найняв 3.000 наємного війська з чого 1.000 воїнів стаціонувало в Малій Азії і 2.000 в Європі. Греція стала безсильною політично й мілітарно. На іронію долі, в противенстві до політично-мілітарної слабосильности Греції, виросла гр. церква (патріярхат), що починає брати під свій диктат побожного імпер. Андроніка і політику Греції. Ще ніколи в історії Греції, гр. "Ортодоксія" (патріярхат-духовенство) не мала такого впливу на ціле державне життя Греції, як за Андроніка II. До великого значіння прийшли монастирі, особливо на горі Атос. Гора Атос на тесалонійськ. півострові має 6.670 стій висоти (321 балкан.) (205, ст. 383). (Ті монастирі росли напливом богомільців і їх жертвами з цілої грецької "Ойкумене" – народи обняті одною вірою Східної Європи, Балкану, Малої Азії та островів Середземного моря. До Андроніка II, гора Атос підлягала гр. імператорові. Андронік передав власть патріярхові. В той спосіб гр. держава маліла, церква росла (ібід) і почала диктувати всім краям з гр. вірою. (Сербія, Болгарія, Русь, Мала Азія, Московія і др.). Всі Церкви, митрополити й єпископи згаданих

народів мусіли сліпо виконувати накази гр. патріярха й платити щорічну означену дань. Щоби оборонити границі від турків, Андронік II найняв катальонців (6.500 людей), що побили турків в Малій Азії, але не доставши заплати почали грабити гр. провінції. (Ібід ст. 389). В так важкий час, гр. патріярх не поміг Андронікові II фінансово і проти нього підняв бунт сестрінок Андронік III. Почалася домашня війна, турки здобули Нікею і зблизилися до Царгороду. Кантакузен, міністер Андроніка III обдирав податками село на провадження війни. Андронік III помер 1.341 р. Кантакузен виступив проти вдови Андроніка III. В обороні вдови і малолітнього сина став патріярх Іван, що виграв війну. Кантакузен покликав турків і при їх допомозі побив партію вдови і патріярха і став імператором. Так покликуючи турків, греки попали в турецьку неволю. Цікаво, що гр. патріярх не поміг фінансово скріпити мілітарно протитурецьку партію (Ібід). Коли турки здобули 1.453 р. Царгород, забрали всі скарби патріярха, так як Казимир наші зі Львова. Наше гал.-волинське боярство з якого рекрутувалося наше духовенство, брало примір з грецького боярства, що осліплювало, мордувало, проганяло з трону в XIV і XV ст. своїх володарів, кликали в поміч турків і попали в турецьку неволю. Ми попали в польську неволю 100 літ скорше як греки. Греки прожили 420 літ в турецькій неволі з якої вирятувала їх 1.770 р. Московія по назві, а козацькою кровю по дійсності. Ми ходимо в ярмі вже 530 літ. Локеток писав до папи, що наші Юрєвичі померли смертю "INTERITUS-US-M" — це руйнування, страшне знещення тіла, розпад (тіла) "DECESSERUNT INTERITUS" вмерли на розпад зруйнування тіла. Це не була смерть в бою не геройство. Ані Локеток, ані "Литовські літописи" не нотують в 1.323 р. напад татар на Волинь, чи Галичину. Локеток в своєму листі до папи говорить лише, що Юрєвичі були щитом, заслоною, охороною "від нападу татар". Татари йдучи на Польщу, мусіли перейти Волинь, чи Галичину, щоби бити Польщу. Грушевський нам цього не вияснив. То страшне знищення тіла, що розпадалося на кусні

так само, як 20 літ пізніше Юрїя-Болеслава II, було гр. отруєно, що ділала в той сам спосіб. З повище наведеного, ми ясно бачимо, що оба душегубства були виконані за гроші і на наказ гр. патріярха, не імператора. Також не знаємо як, де, коли і при яких обставинах наші ортодоксальні бояри, чи духовники отруїли одного дня, одного Юрєвича у Володимирі, а другого у Львові. Це все робилося за митрополита русина Петра Ратенського (1.308 - 1.326 pp.), що на наказ гр. патріярха зрадив кн. Льва й Юрїя і переніс свою резиденцію в Москву звідки управляв Галицько-волинською Церквою. Швайцарський історик Іван Вінтертурський говорить, що оба Юрєвичі були отруєні. (70, т. III, ст. 527 - 528). Ще згадаємо, що Юрєвичі продовжували політику діда та батька союзом з хрестоносцями після смерти батька в 1.315 р. В 1.316 р. вони відновлюють союз з хрестоносцями проти Литви. Тому, що вони були ще малолітніми (14 літ). Переговори в їх імені вів їх свояк комтур Зіґгард Шварцбург. Чи не була це німецька охорона від бояр, братів вуйка Локетка, або його самого. Щоби, всежтаки, не образити вуйка, договір заключається проти татар, хоч татари на хрестоносців ніколи не нападали. Але договір був звернений своїм вістрям більше проти Литви. Видно з того договору, що осиротілі королевичі мали доброго свояка воеводу, що держав на поготовлі сильну армію і був дипломатом та політиком. Це був брат Зіґгарда, Грушевський говорить: "Яким способом граф Шварцбург був свояком Юрєвичів зостається неясним". Король Данило мав 8-ро дітей, в тому 5 синів і три дочки. Сини: Гераклій, Лев, Роман, Мстислав і Шварно. Дочки: Переяслава за Зимовитом Мазовецьким, друга незнана з імені за Андрієм кн. Володимира Суздальського, і третя Софія, що вийшла за муж 1.259 р. за Гунтера УІІІ, нім. графа "KOFERNBURG". Це був брат Зіґгарда, що володів маленьким графством Шварцбургу. Він був молодшим від брата Гунтера і на старші літа був "комтуром" тобто начальником-вождем хрестоносців. Юрєвичі були його братанками. Так ми розв'язали загадку посвоячення малолітніх Юрєвичів з вождем хрестоносців.

ANDREW (ANDRIY) and LEV II (YURIEVECHI)

he sons of Yuriy I of Galicia, Andrew was born in 1302 and Lev in 1303. They co-ruled for eight years after their father's death in 1315.

Not a great deal is known of the lives of these two brothers, some scattered facts have come down to us, and others may be surmised. They were raised by their mother Euphemia until her death in 1308. Shortly thereafter it is entirely likely that their aunt Adelaide, a dominican nun and sister to Euphemia, took over their upbringing. The boy's older sister Maria, was married 1310 at the age of seventeen, and could no longer look after her young charges. Raised by their Polish aunt and under the influence of their uncle, the Polish king Loketka, it is quite likely, that Andrew and Lev married daughters of Loketka's brothers. (1322/1323).

Andrew ruled in Volodimir, his brother in Halich as Lev II. They made an alliance with the Teutonic Knights attempting to check the Lithuanians Prince Gydemyn's expansion toward Ukrainian provinces. The brothers also fought vigorously against the Tartars. Then, in about 1323 both princes died unexpectedly. The Ukrainian chronicles do not cover this period adequately; it is therefore unknown under what circumstances and exactly when their deaths occurred.

The Swiss chronicle of John Vitutoranus suggests, that they were poisoned; a Polish chronicler states, that they died in battle against the Lithuanians under Gydemyn. Perhaps the most reliable information is obtained from a letter written by their uncle Loketka to Pope John XXII where he praised his nephews for sheilding the Polish kingdom against the Tartars. It is most probable, that the princes were killed in a combined Lithuanian-Tartar battle.

Lowland

БОЛЕСЛАВ ЮРІЙ ІІ

УР. 1.314 – 1.315 РОКАХ. ОТРУЄНИЙ БОЯРАМИ У ВОЛОДИМИРІ 7.ІУ.1.340 Р.
У ВІЦІ 25 ЛІТ. СИН ТРОЙДЕНА, КНЯЗЯ СОХАЧЕВСЬКО-ЧЕРСЬКОГО (МА-
ЗОВШЕ І МАРІЇ ЮРІЄВИЧІВНОЇ СЕСТРИ ПОТРУЄНИХ ЮРІЄВИЧІВ АНДРІЯ І
ЛЬВА ІІ. ПОКЛИКАНИЙ БОЯРАМИ НА ТРОН ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКИХ КО-
РОЛІВ В 1.321 – 1.322 РОКАХ

Тройден мав від Марії трьох синів і дочку Евфимію, що була найстаршою. Після неї був Болеслав. В 1.322 році, дня 21 травня, в час отруєння Юрієвичів міг мати 6–7 літ. (469 та 470). Таку дитину бояри покликали на трон, робили в 1.325 р. церемонію коронації, щоби в його імені рядити державою. Зазначу, що король Роман коронувався короною присланою з Греції враз з Анною, сестрою гр. імператорів Ангелів (Ангельос), а Данило коронувався в додатку короною з Риму, так що Романовичі мали в запасі дві корони гр. і римську, що їх уживали в залежності від обставин. Це для орієнтації. Повертаючи до малого Болеслава – Юрія ІІ, то з дитиною безсумніву приїхала мама Марія, що піддержувала дитину морально під час вихрищення на православ'є і коронації. Як довго мама була з дитиною не знаємо. Відїзджаючи полишила монахию, сестру Тройдена Бергу і свояка Дмитра. Брат матері, від першого до третього степеня звався вуйком, рідним, первим або лише вуйком. За давніх часів вуйко звався "Дятьком", а за Збручем аж до Першої світової війни. Чи брат матері Юрія ІІ був посвоячений в другому, чи третьому степені, а може в ще дальшому – не знаємо. (ібід). Грушевський не прослідивши дат говорить: "Як великий був тоді Юрій – не знати. Але в першій грамоті виданій ним 1.325 р. вказує, що князь дуже молодим не був". (70, т.ІІІ, ст. 123). Власне в тому році Юрій ІІ був дуже молодий, мав 9–10 літ. Мабуть вмів грамоту підписати. За ті дві регенційні ради Юрієвичів (1.315 – 1.322 рр.) 7 літ і Юрія ІІ (1.322 – 1.335 рр.) 13 літ, бояри в імені малолітніх королевичів видавали собі, в їх імені закони на нові земельні наділи й закріпощення селянства. В 1.335 р. Юрій мав (закінчив) вже 20 літ і перейняв керму держави в свої руки та з жахом побачив, що боярська олігархія відібрала більш як половину землі селянам та що зубожіле село не є спроможне платити надмірні податки. Боярство платило смішно низькі податки, бояри замінювали вільних селян в рабів. Ми знаємо, що опорою кожної влади є село й місто. Міста розвивають торгівлю й промисл, а село дає вірного рекрута-вояка. Коли Юрій ІІ перебрав владу, він побачив, що духовенство міста Володимира кермоване митрополитом греком Теогностом, що носив титул "митрополит київський", а жив і резидував в Москві, настроєне проти нього також холодно. Теогност, що літа приїздив у м. Володимир на кілька місяців. Мама Юрія, Марія, ще жила (померла на вістку про отруєння сина Юрія 2.І.І.1341р.) (469 та 470). Приїздила щороку відвідувати сина. Юрій ІІ, в першу чергу взяв в оборону село проти визиску боярства, і це поставило могутнє боярство

проти нього. Тому й до полків боярства, Юрій не мав великого довіря. Він починає спроваджувати німців, що в тому часі радо наймалися на службу чужим володарям. Юрій ІІ дає їм земельні наділи, близько столиць Володимира й Львова, а також близько західно-галицької границі в Сяноку для охорони від маляр "Сяницького шляху" і коло Перемишля, брами польських найздів на Галичину. Він укріплює твердиню Белз. Гальське слово "балаж" це "зубило коня" (257 ст. 33). Белз був положений на плоскому горбі, що був окружений докола багнами, в сполученні двох багнистих річок Солокії і Ріпки. Юрій ІІ іменує воеводою в Перемишлі свого вихователя Дмитра Дятька. Дмитро "Дятько" був гр. віри. Його також не любив митр. Теогност Спроваджуючи німців, Юрій скомплектував з них щонайменше 5 полків по 1.000 людей надійного війська, що ними обсадив Сянік, Перемишль, Белз, Львів і Володимир. Знаючи якою смертю померли його вуйки, гвардія Юрія ІІ складалася з німців. Грушевський говорить, "що це були кольоністи". Та це була лише половина правди. Це були воїни, що служили королеві за земельні наділи й мали за завдання врости в землю і стати опорою дітей династії Юрія ІІ. Поставмо питання, чи король Юрій ІІ почував себе русином гр. обряду, чи латинником-поляком? Виховуваний Дмитром "Дятьком" що був грецької віри, Юрій був без сумніву русином. Щонеділі "Дятько" водив малого Юрія до церкви на Богослуження, говорив до нього руською мовою, мама, коли приїздила відвідувати дитину також говорила до нього, як будучого короля Руси руською мовою. Юрій ІІ був живої вдачі, здібною, понятливою дитиною. Пізніше здібний політик і дипломат. Тета Берта померла скоро. Юрій виростав під опікою "Дятька". Боярська рада оженила Юрія ІІ у віці 16 літ, 1.331 р. з дочкою Гедимина Евфимією, що була однолітком Юрія. За 9 літ шлюбного життя безсумніву мали потомство. Після отруєння Юрія ІІ 1.340 р. бояри замордували королеву Евфимію, вкинули трупа у Вислу під лід під Завихостом і самозрозуміло помордували дітей 5.2.1.342 р. Чи дітей пустили під лід – не знаємо. (70, т. ІІІ, ст. 139). Завихостянци витягнули тіло Евфимії з – під льоду і похоронили в костелі. Її гріб з написом Евфимія королева Русина ходився в костелі десятки літ. (Грушевський питає: "чому аж в Завихості й чому русини?" Нарбут говорить: "ZYC PRZESTALA 5.II. WRZUCONA PRZEZ RUSINOW POD LOD NA WISLE POD ZAWICHOSTEM" (ібід). Відповідаю на оба питання: І, Карта Східньої Європи з 1.300 р. доказує, що границя між Галицько-волинською державою перебігала докладно в устю Буга до Висли напроти Завихосту; Зі Завихосту в прямій лінії біжить шлях (торговий) до м. Володимира (200 км.) Грушевський наївно питає, чо-

му русини? Таж русини замордували Юрія II, то самозрозуміло, що й русини замордували його жінку й дітей. (ібід).

Пригляньмося діяльності Юрія II після перебрання влади в 1.335 р. Щоби увільнитися від московського митрополита, грека Теогноста, що носив титул "Митрополит Київський" і приїздив щоліта на місяць—два у Володимир. Він висвячував і натролював проти латинських звичаїв духовенство гр.обряду. Тому після повноліття Юрій відчув холодне відношення до нього руського духовенства. Першим ділом Юрія було виправити в Царгород делегацію з великими дарами, у проводі з галицьким єпископом Федором. Це був оборонець Галицької самостійної Митрополії, що була скасована, мабуть, по смерті Юрієвичів, та приятель короля Юрія. Грецький патріарх Іван XIV відновлює за золото галицьку Митрополію і 1.335 р. висвячує єпископа Федора на галицького митрополита (519, ст. 706 — 707). Другим ділом Юрія II була віднова союзу з хрестоносцями проти Польщі. Цей союз Юрій II відновлював чотири рази. В 1.337 р. Юрій II спокусився відібрати від польського Казимира, з поміччю татар Люблин. Люблинщину спалили, а Люблин облягали 12 днів. Не здобули тому, що татарський воевода—мурза був убитий стрілою оборонців і татари не хотіли вести дальше облогу. Ті успіхи Юрія затрівжили галицьке боярство, бо вони бачили, що Юрій II не буде лялькою в їх руках, тому почали проти нього змову. По Андрію Юрієвичу лишилася дочка Любуша (скорочене Буша). Дуже можливо, що жінка Андрія була чешкою, дочкою Вацлава III, останнього з роду Перемишлідів. Чешка була католичкою, і це було ще одною причиною, що бояри потруїли обох Юрієвичів. Не знаємо з ким був жонатий брат Андрія Лев II. Буша була охрищена в гр. обряді. Це була трохи перезріла княжна — мала 27 літ. Гедимин король Литви мав 7 синів і 5 дочок. Найбільшим нездарою з—поміж синів був Любарт, що при вихрещенні з поганства на гр. віру дістав імя Дмитра. Тоді коли чотири брати Любарта мали окремі князівства, неповоротний Любарт у 27 році життя не мав ніякого уділу й сидів на шії батька, що мав ще чотири дочки до одруження. Бояри шукали такого князя, щоби був куклою в їх руках, і не мав власної ініціативи. Любарт був ідеальним для їх замірів. В 1.339 р. бояри висватали йому Бушу (469). Від Буші Любарт мав одинокого сина Федора, що закінчив рід Любарта. Бояри дали в посаг Буші м. Луцьк, бо Гедимин не дав Любартові нічого. Так Юрій II був щораз більше обмежуваний боярською радою. Його грамоти почавши від 1.335 р., окрім печатки Юрія I, що її вживав Юрій II мають привішені печатки боярської ради. Як знаменитий політик Юрій II зрозумів, що в будучому найбільшою небезпекою для Галицько—волинської держави, після смерті Локетка буде Польща під проводом короля Казимира зв. Великим. Ур. 30.4.1.310 р., у хвилі смерті Локетка (1.333 р.) мав 23 роки. Був здібним політиком, добрим вождем, дипломатом і господарем. Юрій II був на чотири роки старшим за Казимира та був також талановитим вождем, політиком—дипломатом і господарником. Він побудував замок у Львові, та будував велику камінну твердиню—замок у Володимирі, що його знищив Казимир після утруєння Юрія. Два здібні свояки, молоді енергійні зустрілися зі своєю політикою "віч на віч". Їх політичні дороги розходилися, Юрій II хотів відібрати Люблинщину, а Казимир

Галичину. Грушевський не знає, що лучило Польщу з Малярщиною. (Т. III, ст. 128 — 129). Тета Казимира Єлисавета, була жінкою малярського короля, папського кандидата Карла Роберта. Перед смертю батька Локетка, Казимир перебував три роки у своєї тети в Будапешті де вивчив малярську мову і перейшов школу дипломатії та політики Східної і Середньої Європи. (236 ст. 79). Щоби забезпечити Казимира від Литви, Локетко оженив Казимира з дочкою литовського короля Гедимина Альдоною—Анною. Як бачимо, то Локеток приготував синові Казимирові такі обставини, щоби він міг без війни зайняти Галицько—волинську Державу, що й сталося дійсністю після отруєння Юрія II. Щоби забезпечитися від союзу Польщі з Литвою, Юрій II жениться з другою дочкою Гедимина Евфимією, що нам знана. По смерті Локетка, Казимир вертається до Кракова і коронується на короля. У нас Грушевський називає всіх наших королів князями. Після коронації 1.333 р. Казимир замирюється з королем Чехії Іваном Люксембургським, у малярському Вишгороді (оснований Анастасією Ярославною), (65, ст. 123 — 136). Казимир віддає чехам польський Шлезьк і платить 20.000 кіп тобто 1.220.000 чеських срібних грошів. Чехи були в союзі з хрестоносцями і дошкульно били разом Польщу. 20 тисяч кіп грошів рівнялося вартості около 330 кг. золота. За ті гроші і Шлезьк, чехи зріклися претенсій до польської корони по чеському Вацлаві II, що був королем Чехії й Польщі. На тому зїзді чеський і малярський королі присудили Поморя хрестоносцям, що Казимир мусів виконати. Казимир мав 4 жінки. Від них мав 6 дочок, але ані одного сина. Як знаменитий політик, Казимир навязав звязки з гр. імпер. Андроніком III і його генералом Кантакузеном що підняли бунт, скинули з трону Андроніка II. В Греції, в тому часі Уряд можна було купити. В тих часах Греція переживала велику економічну кризу. (205, ст. 395). В історії Греції записано: "Вартість золотої номізма стратила (через додавання міді) на вартості, а фінансова криза поглибилася" (ібід). Цю ситуацію Греції використав Казимир, і після великі суми грошей Андронікові III і Кантакузинові за неутралітет татар. З історії Польщі знаємо, що Казимир забрав (позичив) гроші з костелів цілої Польщі. В "Католицькій Церкві" кожний костел мусів платити папі щороку десятину. Казимир три рази просить папу, щоби він звільнив польську церкву на два а то й на три 3 роки з десятин. Папа прохання узгляднює. Щоби зяті з браку сина не розбили Польщу на уділи Казимир зустрівся зі своїм швагром Карлом Робертом у Вишеграді і там іменовано сина Карла Людвика наступником польського трону, на випадок, якщо Казимир не буде мати сина. Казимир розумів, що унія Польщі й Угорщини скріпить обі держави. Це сталося вже 1.339 р., після умови Казимира з греками. Йшлося про це, щоби по наглій смерті Юрія II Угорщина разом з Польщею негайно вдарили на Галицько—волинську державу. У відповідь на малярсько—польський союз, Юрій II, ще цього року вдарив з татарами на Люблинщину і обляг Люблин, незнаним Вислідом. Перед тим, в около 1.331 р. Юрій II оженився з Евфимією, дочкою Гедимина. Вихрестив її на гр. обряд і оженився в Полоцьку, бо не вірив боярам столиці Володимирі, памятаючи отруєння Юрієвичів. Але не встерігся, бояри отруїли його в 1.340 р., а з ним і свою державу. Так закінчилася Галицько—во-

линська держава. Казимир і Людвик угорський на вістку про отруїння Юрія II, заатакували негайно й рівночасно Галичину й Волинь і то в 12 днів після смерти Юрія. (519, ст. 691). При якій не знаємо з

якої okazji був отруєний Юрій II. Наш грекофільський літопис скриває від нас всі обставини смерти Юрія II та його дружини й дітей. †

YURIY - BOLESLAV II

he son of Troiden, prince of Sokhachev-Chersk (Mazovia) and Maria, daughter of Yuriy II of Galicia, Boleslav was born around 1314. Upon the death of his two uncles Andriy and Leo II, Boleslav was called to the Galician-Volynian throne (1322/23) by the boyars (nobles) of these principalities. He was ceremoniously invested as the new prince but due to his young age the administrative affairs were run by a regency council (rada).

Boleslav, who had been baptized in the Catholic Church now accepted the Greek Orthodox faith and a new name Yuriy II, in honor of his grandfather Yuriy I. He was crowned prince of Galicia-Volyn in 1325.

During his younger years Yuriy signed most of the documents and charters brought before him by the boyars, unhesitatingly. As he grew older, though he realized that the boyars were reapportioning land and raising taxes all to their favor at the expense of the peasants. The common folk were fleeced heavily while the nobles paid ridiculously low taxes, claiming their expenses were all channeled to the maintenance of their men-at-arms. The peasants who would not pay their taxes were forced to become outlaws. The situation was not unlike that found in England during Richard I (Lionheart's) reign at the time of 'Robin Hood'.

Yuriy now became the champion of the common people seeking to lighten their loads where possible. Being an energetic and skilled man, as well as an astute statesman, he was able to bring changes about. These actions, plus the facts, that he was a foreigner and now took over the reigns of power, antagonized the nobles. Not placing any faith in the boyar armies Yuriy hired German mercenaries who were allowed to settle in the border areas and who helped defend the larger towns. A special elite corps was also created to serve as his body guard. In 1331 Yuriy married Euphemia,

the daughter of the Lithuanian king Gydemon. It is not known whether they had any children during their nine years of marriage. Euphemia was murdered two years after her husband's death in 1340 by the vindictive boyars. Presumably any children they may have had were killed with their mother.

Some noteworthy accomplishments of Yuriy's reign were the reestablishment of a Galician metropolitan (1335), which had expired under the reign of Andriy and Leo II and the renewal of alliances with the Teutonic Knights. Together with these allies, Yuriy made several successful incursions on Polish territories. In 1337, Yuriy attacked Lublin with Tartar allies hoping to take the territory from Casimir of Poland. He ravaged the province and besieged the city for twelve days; he failed to take it, however, as the Tartars deserted after their leader had been felled by a stray arrow.

Noting the dissension of the Galician-Volynian nobles towards their prince, Poland, under king Casimir and Hungary, under Carol, decided to seize the country. In 1339 a secret treaty was signed in which the two rulers agreed to conquer and divide the principality. Meanwhile, the discontented boyars made arrangements with Grand Duke Lubart of Lithuania. He was married to princess Lubusha (Busha), daughter of Andriy Yurievich and cousin of Yuriy II. The nobles planned on making Lubart their prince. An agreement was reached and on April 7, 1340 Yuriy II was poisoned. Uprisings immediately followed and many of the foreign German Catholics were killed. Lubart was crowned Prince of Volyn; Galicia was to be governed by the nobles, who recognized Lubart as their prince.

Upon hearing of Yuriy's death, both Hungary and Poland attacked Galicia in accordance with their agreement. Within twelve days of Yuriy's poisoning Galicia was divided among the invaders. The selfish nobles, then, were responsible for their own demise. With the passing of Yuriy II, the Galician-Volynian kingdom came to a close.

ГЕТЬМАН РАВНО СКОРОПАДСЬКИЙ

ГЕТЬМАН ПАВЛО СКОРОПАДСЬКИЙ PAVLO SKOROPADSKY

З хвилиною скасування Гетьманщини в 1764 р. та зруйнування Січі в 1709 р., Московія нищить рештки козацьких вольностей та замінює назву Україна на моск. провінцію Малоросію. В часі походу Наполеона на Московію 1812 р. Україна-Малоросія по 104-літній неволі додержала вірності Московії. Причина? В тому поході Наполеон ніс клич відбудови Польщі з 1648 р., чого українці боялися. Козацька старшина замінена в дворян була проти наполеонівської Польщі й виставила на заклик царя Александра звиж 20.000 армію козаків (5 полків), (Історія Московії). В тій історії не подано, що це за козаки, з яких провінцій Московії вони рекрутувалися, та що ті козаки найбільше нищили французьку армію, зривали мости, нищили запровіантування фр. армії, а вкінці на приказ підпалили Москву, що стало причиною прогри Наполеона. (406 ст. 310). За цариці Катерини II. поселилося в Московії багато німців. В 1812 р. Наполеон змобілізував 600.000 армію, якої Європа до того часу ніколи не бачила. Піддержуванням самостійності Польщі та посватанням австрійської архикняжни Марії Люїзи, про якої руку старався цар Александер, заогнило відносили між Московією і Наполеоном. Непобідимий до того часу Наполеон, хотів змусити Московію не вмішуватися в справи Європи. В тій цілі Наполеон 24.VI. того року перейшов ріку Німан, що була границею між Прусією і Московією, і дня 7.IX. розбив моск. армію ген. Котузова під м. Бородіно. Москалі стратили в тому бою 45.000 раненими й вбитими, а Наполеон 30.000. В тому бою Йосиф Понятовський з 10.000 польської кінноти розбив ліве крило моск. армії. Ось чому "Малоросія" помагала Московії бити Наполеона. (Історія Франції і Московії.). Після битви народів під Липськом 14.X. 1813 р. зоря Наполеона скоро меркне. Союзники: Австрійці, прусаки і москалі ввійшли на територію Франції. Після бою над рікою Ейсною 24. лютого, 1814 р., дня 31.III. зайняли Париж. Це в тому році наші гуцули грали в Парижі в сопілки і Фрели. На ту пам'ятку остався вірш: "Тямиш брате як ми стали в Парижі—столиці, як по ринку ми співали Довбуша і Гриця?... Пан капітан було мовить уважайте діти, бо помрете а таких див не будете зріти... Тут палати, як Бескиди, доми як палати, як мурашки тоті люди, а які в них шати! А Іван вояк хоробрий козак—заведія, здвиг плечима таки каже краща Коломия!" Після тої дати Французький сенат депозитував Наполеона I. на острів Ельбу і 6.IV. покликав на престол Франції Людвика ХУІІІ, сина брата Наполеона I Людвика Бонапарта "що прийняв титул "Наполеон ІІІ". Він був королем Франції від 1852—1870 р. Його політикою був союз з Англією, що разом здержали просування Московії кримською війною на Балкан. Парижський конгрес 1856 р. закінчив кримську війну й видав "Деклярацію волі", що її підписали Австрія, Франція, Англія, Пруси, Московія, Сардинія і Туреччина, а пізніше інші держави включно з Америкою. Деклярація стала основою міжнародного права. Фран-

ція після тогд "Конгресу" стала знов до 1870 р. передовою державою Європи. В тому році (2.VII.) еспанці запросили пруського принца Леопольда Гогенцолерна, свояка пруського короля на трон Еспанії. Це брало Францію в два вогні. Франція запротестувала, але Бісмарк протест відкинув. Наполеон ІІІ. вивів Прусії війну. Прусаки окружили під Седаном фр. армію під проводом Наполеона ІІІ. і взяли її в полон 2.IX.1870 р. Бісмарк в Парижі диктує капітуляційний мир. Франція платить золотом один більйон доларів коштів війни і тратить провінції Ельзас і Лютарингію. Дня 18.I.1871 р. пруський Вільгельм I коронується імператором зєдинної Німеччини. (Історія Франції). Наполеон ІІІ був змушений до абдикації. Франція опинилася в ряді другорядних держав. Прусія стала мілітарно найсильнішою державою Європи. (Історія Німеччини). За ціну вільної руки для Прусії у Франції, Бісмарк дає вільні руки Австрії (Метерніх) і Московії на Сході та Балкані. Дня 8.I.1784 р. Московія анектує Крим і Кубань, а Йосиф ІІ австрійський займає Боснію і Герцєговіну. В 1789 р. Московія (Катерина ІІ) займає Хотин, Яси і Очаків. В тих містах москалі вирізали на приказ ген. Суворова все турецьке населення від старих до немовлят включно. Султан Абдуль-Гамід І на вістку про вирізання населення помер на удар серця. Релігія ісламу була і є посьогодні дуже консервативною, що ми бачимо в Ірані (476). Боячися впливу християнської і юдейської релігій, турки не йшли з поступом часу й розвитком європейської техніки й науки, тому в кожній війні москалі били турків та занимали турецькі території, під плащиком оборони православної віри підбитих турками народів. Серби прийшли в галицькі Карпати з хорватами в половині VI. ст. по Хр. з провінції Гарахозії, зі Середньої Азії. В першій половині VII. ст. імпер. Гераклій покликав їх на Балкан проти аварів. (Історія Візантії і Сербії). Римляни називали сербів "Люзати". Гальське слово "SORAB" це неспокійний, змінний. Гальське "LUSACH" це той, що живе з рослинних плодів землі. (257 ст. 167). Серби прийняли православну віру і уживають кирилицю. Хорвати рим-католики і уживають латинку. Сербів є около 8 мільйонів. Це найсильніша вітка південних слов'ян. Хорватів є около 4.500.000. Серби як москалі обєднали силою хорватів, Боснію й Герцєговіну—3.300.000 мешканців, Македонію 1,500.000, Словенію 1,700.000 і Воеводіну 2.000.000 населення. Разом Югославія має 21.100.000 населення. Балкан від наполеонівських воєн став жєрелом непорозумінь поміж Австрією, Московією і Туреччиною. Серби претендували до цілого Балканського Півострова. Хорватія побудувала свою самостійність за князя-жупана Браніслава 890 р. Його син Томислав 925 р. прийняв від папи Івана Х Христову віру в католицьким обряді. Як католики хорвати для своєї оборони від сербів і турків увійшли в федерацію з мадярами. Ріжна мова обох народів хоронила від асиміляції. По 1868 р.

прилучилася до Хорватії Славонія і Далматія. Сербі почали оселяватися в Боснії Герцеговіні вже від кінця VII ст. В 960 р. боснійський бан-князь Чеслав відлучив Боснію від Сербії. Сербський король Бодін около 1100 р. прилучив знова Боснію до Сербії тому серби так як поляки й москалі лізли в Україну, почали дальше колонізувати Боснію. По смерті Бодіна, Боснія з католицьким населенням відлучилася від Сербії. В половині XII ст. захоплюють Боснію мадари, і Боснія підлягає від 1204 р. малярському архієпископові в місті Кальоска. (Історія Боснії). Матвій Нінослав скидає малярську залежність і Боснія має свого єпископа. Після його смерті мадари накидають єпископів Боснії. Від кінця XII ст. серби опановують Боснію. Баном-князем стає Стефан Котроманіч. Його дочку Єлисавету сватає Людвик I король малярський. По смерті Стефана, баном Боснії стає його брат Твирдко, що його прогнав брат Вуко, васаль Людвика I. По смерті Людвика 1377 р. Твирдко коронує себе королем Сербії і Боснії. В Боснії поселюється в тих часах багато православних сербів. В 1386 р. Боснію здобувають турки, бють Твирдка 1388 а в 1389 бють сербів на "Косовім Полі" і Боснія стає турецькою провінцією від 1482-1876 р. В тому році Сербія і Чорногора вповіли туркам війну. Багато москалів, як добровольців, вступило в сербську армію. (Історія Сербії). Турки побили сербів і серби не змогли відібрати туркам Боснію. Секретний зїзд московського царя Александра II і австрійського Франц Йосифа в березні 1877 р. уповажив Австрію анектувати Боснію і Герцеговіну до Австрії за невтручання Австрії у війну Московії проти Туруччини. Сербі хотіли випередити Австрію і підняли в Боснії і Герцеговіні просербське повстання. Австрія змобілізувала 200.000 армію і Сербія після берлінського конгресу 1877 - 1878 р присуду Німеччини Австрії і Московії мусіла згодитися на анексію Боснії-Герцеговіни Австрією. Дня 7.X.1908 р., Боснія і Герцеговіна були за згодою москалів прилучені як коронний край до Австрії. Сербія чекала слухного часу, щоби оба краї відібрати від Австрії. Ось чому сербський Принціч стріляв до Фердинанда. Час прийшов! Причиною війни було відродження і стремління до визволення окрім боснійських сербів, українців, поляків, литовців, лотишів, естонців, фінів, ірляндців, хорватів, грузинів і т.д. Ми не вміли з гаслом дня "Не одділяючись од республіки російської" - що було кличем москвофіла Грушевського - відділитися, за висловом Хвильового, "від задрипанки Московії", тому "несемо дальше Європі для виду торбу жебрачу і лице без встиду". Поляки, литовці, естонці і інші йшли "до сонця волі" без клича "не одділяючись". Тому мадари, ірляндці, поляки, литовці і другі живуть на своїх рідних землях. З вдячності, що ми не відділилися від них і розігнали свою армію, москалі дали нам "Велику колонію", і то не десь далеко, в гарячій Африці, а близько в Сибірі. Тому згадаймо з румянцем стиду Грушевсько-

го, Винниченка Центр. Раду і Петлюру за їх розум! По Першій світовій війні 10 народів, що до війни були бездержавними, в тому числі й найбільший з-поміж них наш народ, користаючи з революцій, австрійської, німецької й московської, приступили до будови власних держав. З-поміж них не зумів побудувати власну державу лише наш народ.

В 1918 р. на схід від р. Збруч, жило компактною масою 39 мільйонів українців. Виринає питання чому 800.000 естонців, 1 мільйон лотишів, 1.500.000 литовців, мадари, чехи, ірляндці і другі здобули самостійність чому ті малі народи за 60 літ подвоїли своє населення? Нас українців враз з Галичиною, Буковиною, Бесарабією, Закарпаттям і Волинню, Холмщиною й Підляшсям було в 1918 р. 41 мільйонів. Нині за переписом населення з 1959 р. населення "Соборної України" враз з Кримом виносило 41.869.046 осіб, в тому 6 мільйонів москалів. За 60 літ ми популяційно, як нація, змаліли на 6 мільйонів. (Енци. Британіка 1965 р. під "UKRAINE"). Розгляньмо причину, ніким не порушвану, чому ми в 1918 р. помімо найбільш сприятливих обставин і нагоди, що трапляється раз на століття, не зуміли побудувати власної держави. Богдан Хмельницький змушений війною на два фронти, з Польщею і татарами, а головню бунтом черні і Запоріжжя мусів заключити союз і присягнути в Переяславі не Московії як державі, а московському цареві Олексієві Михайловичові з роду Романових. Романови не походять з династії київських Ігоревичів (бо Рурик дітей не мав). Останнім царем з київських Ігоревичів, був цар Теодор, с. Івана Грізного, що не мав синів лише дочку. Помер 1598 р. По його смерті була 15-літня анархія т. зв. "Московська смута." В 1612 р. т. зв. Земський собор боярства Московії вибрав царем здібного й багатого боярина Михайла з роду Романових. Ким був Михайло Романов? В 1389-1390 роках прийшов в Москву з Німеччини купець на імя *КАТZE*. В західній Європі обмежувано в XIV ст. права жидів, вони мусіли жити в геттах. "*КАТZE*" вихрестився, чи охрестився на православіє, мав гроші, оженився з московською бояривною і вписався за гроші в метрику як Михайло Кошка. По московськи кіт зветься "кошка". Його син знова за гроші змінив імя по московськи на Кошкін. По матері присвоїв її герб і за гроші "Земський собор" прийняв його в почет боярства. Кошкіни були багаті й здібні. В початках 16 ст. один з них звався Роман. Його син для відрізнення від інших Кошкіних змінив за гроші в метриці імя батька на назвисько і дав початок родові Романових. Його дочка Анастасія була жінкою царя Івана Грізного. Її син Теодор останній з Ігоревичів, оженився з дочкою того Романова і почав по матері й жінці звати себе Романов. Теодор мав сина Михайла, що був вибраний царем Московії 1613 р. Його синові Олексієві присяг в Переяславі Богдан 27.X.1654 р. З хвилею детронізації царя Миколи в 1917 р. останнього з роду Романових та його замордування враз з ріднею, Україна юридично, силою факту, відділи-

лася від Московії. Силою обставин, Україна стала самостійною, суверенною державою так як за Богдана. Це розуміли й використовували збіг обставин М. Міхновський, генерали Присовський, Павленко й Скоропадський та почали творити фундамент кожної держави самостійну національну армію України. Це був здоровий інтуїтивний, національний відрух кожної поневоленої Москвою нації. Так зробили поляки литовці, лотиші, естонці й кавказці. Коли ті всі народи прийняли національну плятформу будови своїх держав, на Україні зударилися два напрямки самостійницький і московофільський, репрезентований Винниченком, Поршем, М. Грушевським, М. Шаповалом й більшістю Центральної Ради. Ці люди окрім московофільської орієнтації, були отруєні теорією соціалізму, що виключав приватну власність. Народ України, в 90 % селянсько-хліборобський, був з природи консервативний, любив свій кусень приватної землі, переданої і скропленої потом і кровю предків, був проти соціалізації, але не був зорганізований. Наші соціалісти зорганізовані в партії, утворили Центральну Раду і почали проби соціалістичних теорій на хліборобській масі операючись на около 10 % прошарку народу України національно чужого, москалів, юдейського пролетаріату і своєї московофільської босячній типу Винниченка, Шаповала, Петлюри й галицького Коновальця. На Україні людина, що валашала-каструвала жеребці називалася коновалом, бо жеребця було треба звалити і звязаного, лежачи каструвати. Правнук коновала-Коновалець звалашав і зогидив перед Європою рідну матір Україну і зогиджену-збезчещену, звязану немов коня, віддав Ленінові-Московії, що посьогодні її, вже 60 літ, безчестить. Як на іронію долі помагав нашому Коновалцеві валашати Україну другий коновал, московський полковник, Коновалов, що перший зі своїм полком зайняв Чернігів та почав займати Чернігівщину. Як бачимо, то нашу нещасну Україну валили в болото московської грязі й валашали два коновали, один рідний син своєї Матері, а другий москаль. Москаль дістав орден Леніна, наш має "славу" посьогодні. За Коновальця й Петлюру, не за героя Шухевича, правлять панахиди, ставлять пам'ятники і називають їх національними героями. Так забавою в соціалізм і політиканством, надія нашої нації, Січові стрільці повалили бунтом проти гетьмана рідну державу за Збручем, а буковинські Січові стрільці задля триденного опізнення і теж політиканства, повалили Галицьку Державу. Коли військо вмішується в політику задля своїх інтересів, ігнорує накази уряду, годі починається упадок держави. Так сталося з Січовими Стрільцями. Там бунтом проти гетьмана, а на Буковині триденним бунтом проти отам. Коссака — бо хотіли проголосити королем Вільгельма Габсбурга—Василя Вишиваного (544 ст. 17). Вітовський був симпатичним, ідейним і характерним командантом сотні, але був слабим організатором і ніяким стратегом—плянником. Його вибрано командантом

Львова лише тому, щоб він стягнув до Львова з Буковини Січових Стрільців. Цей вибір першого команданта, був фатальною помилкою задля якої ми втратили Львів. Це гірка правда, але фактом є і ним останеться, що лиш нездарність Вітовського, як начального вождя завинила втрату Львова, (ібід ст. 18). Вже першого дня (тобто 1.XI.1918 р.) наш Уряд зауважив повну безпорадність Вітовського. Брак ладу в Начальшій команді, дисципліни та твердої руки. Коли на Кастелівці 1.XI. біля полудня з'явилися перші слабі польські відділи, Вітовський їх не зліквідував в зародку, а оставив їх до чергового дня. Нічю поляки об'єдналися з іншими, уфортифікувалися, і зліквідувати їх вже другого дня не вдалося. Український штаб містився в Народному Домі, на другому поверсі. До кімнати штабу міг зайти з вулиці кожний, ніким незапитаний і незатриманий. Автор наведеної праці як член "Української Національної Ради" (уряду) бачив на власні очі цілу зграю якихось цивилів, що товпилися в кімнаті штабу біля оперативних телефонів, чули накази і т.п. Коли другого дня безголова ще збільшилося, Національна Рада рішила замінити Вітовського Коссаком і порадила йому зрезигнувати. При зрезигнуванні Вітовський, як і Коновалець від Петлюри, виміг рангу полковника і міністра військових справ. (ібід ст. 19 — 20) Оба були "гохштаплерами". Національна Рада з уваги на Січових Стрільців та на натиск Радикальної Партії погодилася на вимоги Вітовського. (ібід ст. 20). Переверот в Галичині приготував до дрібниць поручник австрійської армії Петро Бубела. За його працю "Українська Національна Рада" іменувала його отаманом (майором) і заступником секретаря військових справ. З повище наведеного бачимо, що повалили обі держави Галицьку і Київську, на жаль Січові Стрільці своєю розполітованістю. Нерішучість Вітовського в першому дні перебрання влади, триденне спізнання Січових Стрільців в прибутті під Львів рішили нашу програму в Галичині, а бунт Коновальця над Дніпром. Тому не нарікаймо на ворогів, а на свою несолідарність і бунтарську вдачу, що за висказом Франка, ми бунтами й незгодою "завсігди як клином все надвое роздерті". Це перша тисячолітня негативна риса характеру нашої нації. Друга, це брак витривалости у виконанні розпочатого діла. Третя, це брехливість і недодержування даного слова. Ці прикмети є притаманні вдачі нашого національного характеру, це т. зв. "соломяний вогонь".

Мене мучила думка, чому тільки ми маємо таку вдачу, тому я літами шукав її причини. Причиною шукання був виклад польського полковника ген. штабу, ученикам школи підхорунжих у Варшаві 1924 р. Він сказав, що "русині" як незріла до державности нація, ніколи не докінчують трудне до виконання завдання, і що кожний їх задум це "соломяний вогонь". Прелегент не знав, що між сотнею аудиторії є один "русин", тому співтовариші машинально, на деякий момент, звернули свій зір на мене. Я почервонів і пос-

тановив собі в душі закінчити ту школу й до кінця життя з витривалістю закінчувати кожне почате діло. Змаг пізніше за третю приватну "Рідну Школу", бо в селі вже було дві державні школи в двох окремих будинках польська і "руська" я виборов по 4-ох літах змагань і відкрив її в будинку "Просвіти" як приватну 7-ми класову розвою школу з правом прилюдности. В "Рідній Школі" було 180 дітей і три вчителі, в "руській" 45-теро дітей і два вчителі, а в польській 22-оє дітей з одною вчителькою. Тоді я побачив, що 4-літня витривалість, помімо шикан поліції і кар шкільних властей оплатилася. З якою гордістю ми робили посвячення старого будинку "Просвіти" під нову третю школу! Цей випадок заставив мене шукати причини негативних рис нашої недержавности, внутрішнього роздвоєння на партії й партійну зависть і ненависть брат брата українця. Після довгих дослідів, на мою думку, мені вдалося ту причину знайти, не як аксіому, лише як висновок досліду. Причина виглядає так: в наслідок таяння трьох льодовиків, а найбільше четвертого, північно-західні вітри принесли в Праукраїну грубу верству урожайного т. зв. "лесу", що від гниття буйної рістні замінився в чорнозем (два льодовики). Це відбулося від 110 – 12 тисяч літ тому. Геродот, що відвідав Праукраїну 500 літ до Хр. називає в своїй історії мешканців Праукраїни кімерійцями. Кн. IV. розд. 11–13 (4. т. V. ст. 773). Це юдейське Гомер, сирійське Гімірі і месопотамське сумери. Про кімерійців Геродот говорить в своїй "Ілліяді і Одисеї". Ті кімери мали високу культуру, 4000 літ до Хр. оснували Трою, Месопотамську Сумерію та Палестинську Самарію. Це була еміграція з Праукраїни–Кімерії–Гомерії. Геродот твердить, що 500 літ до Хр. в Праукраїні–Кімерії жили кімерійці. Це найстарше свідчення тих часів про мешканців Праукраїни. Геродот відвідав Причорномор'я 430 р. до Хр. (4, т. XI, ст. 442 – 445). Чому назва кімери–рійці? Бо це був народ, що в сотнях поколінь пережив в Праукраїні 98-тисячлітню "кіму–зиму". Тому Геродот в 5-тому ст. до Хр. назвав народ Праукраїни кімерійцями–зимарійцями. Від кімеро–санскритського слова "гіма–зима", що тривала від 110.000 – 12.000 літ до Хр. (2. ст. 30). Ми знаємо, що мова Санскриту, це мова наших кімерів. З Праукраїни, а не з пустинного Ірану, зі заходу через Пунджаб занесли наші інди Санскрит в Індію 500 літ до Хр. (4. т. XII, ст. 136). Інди називали свою мову "Ведою–Санскритом". "Веда" це слово кімеро–індів означало мову, говорення, оповідання, знання Слово "ведати" це знати, говорити розуміти. "Санскрит" це свята мова, знання тайн природи і богів, знана лише індам 500 літ до Хр. Санскритське слово "мудрець" називалося "INDI". В галів слово "INDI" це "INSEANACH" – мудрець" що знає правила життя та жертвоприношення богам. Це людина вища культурою, расою й знанням, (словник галів ст. 120). По–санскритськи "гіма" це зима, "HIMA LAIDH", "LAIDH" вимовляли "LAE" це гори Гімалая, що ні-

коли не змінляли форми і білого кольору (снігів). Докладніше це постійної "гіми" – зими гори, (257, ст. 157). Інди це правнуки наших кімерів згаданих Геродотом. Після зникнення останнього льодовика, 12.000 літ до Хр., в теплому кліматі, на найкращому чорноземі Європи кімери скоро множилися. З причини перенаселення, заселили Європу, а з Європи Малу й Середню Азію. Так постала 6000 літ до Христа Сумерія, дочка нашої Зимерії–Сумерії в Месопотамії, друга Самарія в Палестині, острів Суматра коло Цейлону, великий острів Самар 15.500 квад. км. в архіпелагу Філіппін, Ява, Самаран. Це все нам зрозумілі назви. Як бачимо, то Кімерія–Праукраїна була колицкою білої раси й цивілізації. На повище сказане маємо докази окрім Геродота. Тому, що я відішов від теми подам один. В Костенках коло Вороніжа в горішньо–палеолітичних житлах–мешканнях тодішніх кімерійців. (Горішній палеоліт це час від 40.000 – 25.000 літ до Хр.), (2. ст. 35, 37, 58, 59, 60, 61, 62), відкопано вирібно жіночих Фігурок з костей мамута. Знядено 43 жіночі Фігурки уживані до культових обрядів в честь "Матері Землі", що була за віруванням кімерів богинею–кормителькою всего животного. Ті фігурки наші кімери рознесли під час розселення по Європі і в Месопотамію (Сумерія). Відкопано також кістяки кімерійців. Це була висока т. зв. кроманьонська або оріняцька людина (назви від французьких місцевостей де відкопано кістяки, чи їх частини, з костинецькими жіночими фігурками), (2. ст. 61 – 67). Як було згадано, наші кімери–зимарі задля перенаселення емігрували зі стадами в Середню Азію. На тих величезних просторах вони перестали управляти збіжжя як це робили в Праукраїні, а жили молочними виробами, годівлею свиней (на м'ясо) і коней. Ті кімери скиталися по безмірних просторах Азії і так постали скити або сколоти. Скити це правнуки кімерів Праукраїни, лише за сотні літ скитання змінили дещо мову і спосіб життя. Вони жили на колесах, в русі за стадами. Санскритське–кімерське і гальське слово "скіт" це: I. розпустник II. волоцюга –скиталець, III. неспокійний. (257, ст. 217). Скити в Азії за тисячоліття здичіли. Пригляньмося звичаям скитів. Жили з праці рабів, пили кров з убитого ворога. Друга назва скитів була "сколоти". Обі назви до нині нам зрозумілі. Нашу еміграцію по "Другій світовій війні", що поселилася на різних континентах називали "скитальцями". Друга назва "сколоти" походить від слова "сколотити" сметану на масло. Ціла праця скитів, це було щоденне доїння стад (овець, корів і кобил) і сколочування масла на зиму, коли стада переставали доїтися. Слово сколотити сметану на масло і слово–назва "сколотини" на маслянку задержалися в Галичині до Другої світової війни. Для тої цілі кожна родина скитів мала по–два вози. Один мешкальний довгий на 4 до 6 колесах, теплий, вимощений сукнами, критий шкірами, що мав два переділі. Тягнуло той віз 3 – 4 пари волів. Другий на двох колесах, на бочки (молоко, масло й вуджене м'ясо).

Цей віз тягнула одна пара волів. Жентицею поїли свиней, що літом цілий день паслися. Зимом затримувалися в затишних долинах гір. На зиму мусіли заготовляти для свиней сухе сіно, що дрібно потерте й парене жентицею або водою їли свині. Гальське слово "женг" це худий. (Худе молоко—жентиця), (257, ст. 220). Скити винайшли косу, що до нині по-англ. називається *scythe* — скитка. Скити мусіли натискати на наших кімерів вже около 5000 літ до Хр., бо вже в тому часі якась частина наших кімерів—сумерів виемігрувала в Месопотамію і Палестину і оснувала дві Сумерії—Самарії. Археолог *SAMUEL KRAMER* доказав, що перша культура зв. Убайду, 5000 літ до Хр. це культура Месопотамських сумерів. (*THE SUMERIANS* р.31). Ще Геродот говорить, що скити любили пити опьянюючий напій зв. Хаома—Сома. На чорноземі Праукраїни, в теплих польодовикових літах (від 12.000 літ до Хр.) росли буйно різного рода рослини. Латинська назва соми "*ASCLEPIA ACIDA*" має в собі опьянюючий сок, що доданий до питного меду збуджувала приемні привиди—галюцинації. Люди на напів заспляла і бачила небо, вирай, своїх померлих предків, говорила з ними, оповідала про вирай (наше рай) про богів і т.п. Сому занесли нащадки кімерів в Індію. Індійські "Веди" це книги знання (ведати—знати) а Рігведи це книги гимнів в честь богів. В 114 дцятому гимні IX Рігведи є подяка богам Індри, Агні і Рудрі за напій Соми (історія Індії). Нігде в Європі праліси не мали стільки лип, як чорноземні степи Праукраїни. Нігде поза Праукраїною не росло в чорноземних степах стільки різного медоносного квіття. Тому нігде не було стільки пчіл, що в Праукраїні. Арабський купець і історик говорить, що руси мали по 100 "уліджив" бджіл. Трипільська культура 6000 літ до Хр., це культура кімерів. Наші гали, це їх правнуки називали зиму "кімбрай". (257 ст.263 т. II). Праукраїнські кімери вірили в головних богів сонця, місяця, матінку землю і бога смерти "Яму". Вони збиралися в означені дні на полянах біля культових могил де голосним криком і співом вітали входяче сонце як бога і благали його співаними гимнами—молитвами про ріст дітей, приплід худоби та довге життя. Після молитов пекли мясо і запивали медом зі сомою. Алькоголь з меду є смачний і високопроцентовий. Їх жреці, що називалися "сагарди" *SAGARDY* а не волхви, проводили збором. (Гальське "SAG" — святий, "ARD" — високе становище, пошана уряду 257 ст. 18,215), вчили, що землю як Матір—богиню не вільно ділити ані дідичити. Тому земляв кімерів, галів і прасловян була "нігєнна" — нічия. Тому гали, наші предки, знаючи, що земля не є їх власністю пили сому, бавилися або вандрували в світ за очі. Вони нападали на інші народи, грабили, їх, бо рідної землі не мали. Тому будували хатки тимчасові, з пруття—плоту, обмазаного глиною й крили соломомою. Назва "гали" це I. крикуни. Йшли в бій або нападали на ворога з криком; II. це люди з "гальявин". Поляна незаросла пралісом звалася "гальяви-

на". Тому Київ як торговельний осередок оснували гальявини—гали—поляни. Так ми дійшли від кімерів почерез скитів і галів до наших полян, що около 5000 літ до Хр., оснували Київ. За 13.000 літ їх мова перейшла різні зміни; це закон еволюції мов. Одно не змінилося. Наші предки від кімерів до Руси незмінно пили медовий алькоголь зі сомою. Пізніше греки від часів Геродота продавали нашим предкам наркотизовані вина за якими пропадали наші скити, що давали грекам за вино віск, мід, фунтра й рабів. Продавали за вина худобу, дітей і все що мали до останніх штанів. За 10.000 літ алькоголь зі сомою перетворив 70% нашої нації в алькоголіків. Дідичний алькоголік одержав від предків вдачу анархіста, хоч він самий може не уживати алькоголю. Вичислю якнайкоротше прикмети дідичного алькоголіка: I. Втрата шляхетних поривів, це цілковитий самолюб—egoїст, що нікому не признає слушности, скоро злоститься, скорий до сварки, ненависти й помсти; II. Брак сильної волі, багато обіцює; обіцянок не додержує, не докінчує розпочатих діл; це "солом'яний вогонь", що не оставляє ані одної жаринки, лише попіл; III. Зарозумілий, хвалько, не терпить мудріших за себе людей; це, зависник, продажний за гроші чи уряд; IV. Всезнайко, критик всіх і вся, на зборах непереможний брехун, все обіцює, нічого не виконує, демагог, тип Винниченка, духовий пролетар; V. лінивий, систематична праця його нудить і знеохочує, в товариствах дає поради, але не хоче взяти ніякої праці; VI. Не має поняття й границь національної чести, огидний цинік; VII. Жорстокий і садистичний, тишиться горем сусіда, ставиться зневажливо до добровільних національних обов'язків; VIII. Вбиту людину алькоголік зогиджує, тобто пришиває вбитому прикмети національного зрадника, злодія, чи бандита; IX. Ніколи не приходиться точно до церкви, на збори, чи зустрічі і цим підтверджує вже знану українську неточність, несловність і брехливість.

Повищі прикмети знають наші вороги та за гроші й гонори натровлюють брата на брата. Цей тисячлітній гріх алькоголізму був причиною, що ми в 1918 р. не побудували в Києві власної держави, хоч мали десятки отаманів включно з головним в проводі. Ці отамани, племінні вожді і партії, це наша національна хвороба від кімерів посьогодні. В 1918 — 1920 рр. було гаслом дня "Як не така Україна, як моя партія, то непотрібно ніякої". В нас партійність донині рядить, навіть в царині релігійно—духовій. Ми поділені на православних і католиків. Католики поділилися на тих, що за Патріярхат і на його противників, забуваючи, що Патріярхат це держава духа, й фундамент політичної держави. З усіх народів Європи, тільки ми і білоруси не маємо свого патріярха. Нами кермував патріярх грецький, а відтак московський. Це було одною з головних причин упадку нашої самостійности в 1918 — 1920 роках. Деякі наші церковні провідники в єпископських мітрах донині не хотять зрозуміти національної істини budouщого народу й

провадять отаманщину в царині релігійно-духовій. Це щось більше як духове хамство, бо хам зі свого батька насміхався, але не вбивав його морально, лише себе. Ми своїм хамством вбиваємо в зародку державу духа народу, а з тим в будучому державу політичну, та морально понижуємо особу патріярха, героя духа ХХ століття. Яке ж це морально приkre, який це поличник нашій Церкві, нації і Христові що на "Тайній Вечері" лишив нам завіт, щоби ви були всі так одно (тіло Христове), як я зі своїм Отцем одно. Щож, ідіть даліше розбиті на партії й обряди в мандрівку століть, без румянця встиду і "несіть цілому світові для виду торбу жебрачу і лице без встиду" (І. Франко). Пригляньмося як невігласи, ляїки в державному будівництві, Винниченко і його однодумці Петлюра й Коновалець, договором з Леніном за посередництвом Раковського й Мануїльського використали наступ большевиків на Україну, і того самого дня почали бунт і повалили рідну, побудовану гетьманом державу. В 1967 році появился в Києві збірник історичних документів від числа один до 855 в котрих москалі з докладними датами признаються як через 7 і 1/2 місяців систематично день за днем, різними способами, агітацією, грішми, страйками й оружними революціями-бунтами валили впорядковану, гетьманську державу. Зачнемо від 29.IV.1918 р. приходу до влади гетьмана і проголошення ген. Айхгорном полевих наглих судів. Почнемо від числа документу 180. Дня I.V.1918 р. загальний страйк в Києві викликаний комуністами. Дня 10.V. ч. документу 187. Комуністи-селяни в кам'янецькому повіті почали бої (партизанка) з гетьманцями і австрійцями Того самого дня заворушення в Катеринославі, ч. документу 189 і впровадження наглих воєнних судів. Ч. 190. Протест Леніна проти окупації Криму Болбочаном. Ч. 192, В Чернігівщині 12.V.1918 р. повстання проти гетьмана. Ч. 200. Запалено хату Кравчука австрійцями за синів комуністів-повстанців. Ч. 201. Приказ повітового старости селянам зложити зброю. Ч. 203. Грамота гетьмана 18.V.1918 р. про мобілізацію синів хліборобів в т.зв. Державну варту. Ч. 204. Повстання селян 18.V.1918 р. в Золотоношськiм повіті. Ч. 205. Загальний страйк робітників в Брянську й Катеринославі 18.V.1918 р. Ч. 206. Звернути худобу і господарський реманент розграблений за Цент. Ради власникам 18.V. ібід. Ч. 207. Повстання селян-комуністів проти гетьмана в Денисівці й Золотусі, 25 селян арештовано. Ч. 210. Селяни Ольгопіль-повіту не дають синів в армію гетьмана (20.V.). Ч. 211. Повстання селян комуністів сіл Качківки й Писарівки 21.V.1918 р. Убиті один австрієць і 25 селян, згоріло 200 хат. Ч. 216. Візвання комуністичною партією Бердичева до повстання проти німців 25.V. Ч. 223. Масовий страйк і демонстрації в Харкові й Одесі 28.V. Ч. 227. Повстання селян і робітників 4.VI. в Херсонщині проти гетьмана. Ч. 228. Страйк в Донбасі. Ч. 233. 10.VI. Повстання і бої селян комуністів в 14 селах тарашанського повіту. Чотири убитих і багато ранених селян. Ч. 234. Партизанка селян 10.VI. в київській

губернії. Ч. 236. II.VI. Повстання селян в канівськiм тарашанськiм повітах. Страйки в Києві, Одесі і Миколаєві 12.VI. Дня 15.VI. в Звенигороді організується генеральний штаб ком.повстанців, самозрозуміло тайний. Дня 15.VI. повстання в Звенигородці, 17.VI. повстання в звенигородськiм повіті. Дня 21.VI. повстання в Чернігівщині. 26.VI. бої з повстанцями в трьох губерніях, 261. Дня 27.VI. в Константинові 29.VI. в тридубськiй волості. Дня 3.VI. повстання в Київщині. Таких повстань в липні й серпні було 12. Дня I. серпня Комуністична Партія України видає наказ ч. 329, ст. 250 готуватися до загального комуністичного повстання проти гетьмана. Такий приказ видає "КПБУ" – (ком.пар.боль.України) Чернігівщини. Дня 2.VIII. повстання в Таращі, Полтавщині, Канівщині, Звенигородщині, Сквирі, Чернігівщині, Ніжині, Черкасах, Херсоні і Харкові. Це все до 10. серпня. Дня 15.VIII. повстання в подільськiй губернії, Корсуні 15.VIII. Умані 17.VIII. В Києві, Чернігові Полтаві 22.VIII. в Ямполі 28.VIII. Кременіші в Сквирі 30.VIII. в Новгороді Сівер 31.VIII. в в Одесі. Всюди працюють рев.комітети і пригтовляють загальне большевицьке повстання проти гетьмана. Вже 22. вересня формується в неутральній зоні перша повстанча дивізія для піддержки повстання в числі 10.000 людей в повному виряді з кулеметами, гарматами, панцирками й літаками. Дня 24.X. засідання Центр. Ком. Партії України. Присутні Сталін, Квірінг, Шварц, Грузман і інші. Ухвалено почати вкоротці повстання проти гетьмана, документ ч. 442. Серед таких комуністичних повстань, коли гетьманські сердюки здушували одно по однім комуністичні повстання, і були розкидані по всій Україні, тоді вбиває ніж в спину своїй українськiй державі комуністичне повстання найсвідомішої частини січових стрільців з 6-тьома ляїками без військових і політичних шкіл Винниченка, Петлюри, Коновальця, Шевця, Андрієвського і Макаренка. Ані один з тої шістки не мав ані військових, чи політичних шкіл. З дні 25.X.1918 р. відбулося передповстанче засідання "ЦК КПБУ." – (Цент. Ком. Кому. партії большев. України). Присутніх 12 большевицьких вождів зі Сталіном у проводі. Сталін говорить: "50.000 донецких шахтарів знаходиться в червоній армії. Це найкраща частина армії. Україна напередодні загального повстання. Повстанням кермує "ЦВРК." – (Центральний виконавчий револ. комітет). Товариш Квірінг говорить: "Повстанські зеднання (що втекли від гетьманських військ в 10 км. вземлітаризовану пограничну смугу) в пограничній полосі треба переформувати в регулярні дивізії. Дисципліна в них добра. При тому не треба забувати про присутність на Україні повстанських груп". (число протокола 442). Як бачимо союз Винниченко-Раковський-Мануїльський діє в повному ході. Доказ: Винниченко у "Відродженні Нації" т. III. ст. 158 говорить "Під час підготовки повстання (проти гетьмана), шукаючи з усіх боків забезпечення успіху своєї справи ініціатори руху ввійшли в переговори з представни-

ками російської советської мирової делегації, (в Києві,) Раковським і Дм. Мануїльським для координації наших виступів під час повстання. Вони (москалі згоджувалися піддержати нас не активно (було перемиря—Берест. договір), а усиленням своєї розвідчої діяльності на фронтах, щоби тим притягнути увагу німецько—гетьманських військ. Вони (москалі) зобов'язувалися визнати той лад, який буде встановлений новою українською владою, абсолютно не мішатися у внутрішні справи Української Самостійної Нар. Республіки. Ми обіцяли легалізацію комуніст. партії в Україні". Стільки признався Винниченко. Пригляньмося сказаному Винниченком, бо він до цілого договору не признався. "Під час підготовки повстання ініціатори руху". Це доказ, що тих ініціаторів було багато. Повстання приготувляла найсильніша на той час партія укр. революціонерів. Тими ініціаторами були без сумніву ті, що створили повстанчий штаб і перший уряд. Це голова партії Винниченко, Петлюра, Коновалець, М.Шапавал, Швець і др. Вони спільно "увійшли в переговори з Мануїльським і Раковським для координації дій під час повстання". Як бачимо, то договір з Леніном для повалення гетьмана був. Це безсумнівно підтверджує Винниченко. Наслідок договору: договір був заключений перед 22.УІІІ., бо перед тим днем всі комуністичні банди вигнані військом гетьмана з України, що скрилися в 10—кілометровій ширині, неутральній зоні, дістали наказ Леніна зформуватися в дві т. зв. "Українські дивізії". Кожна дивізія окрім умундування й карабінів, одержала по—чотири гармати, 20 скорострільів і 320 коней на три кавалерійські сотні. Кожна дивізія мала звиж 5,000 людей. Командант першої дивізії тов. Кропивянський, другої тов. Аусем. Політруки: Пятаков, Іванов і Бубнов. (Документ ч. 415, т. 4 ст. 343). Кропивянський українець, син укр. козака, ніжеського повіту, який 1913—ого року закінчив офіцерську школу і був полковником царської армії. Перебігаємо 19 збройних бунтів проти гетьмана, інспірованих з неутральної зони москалями від 22.УІІІ. до 14.ХІ.1918 р. включно з бунтом Коновальця й Петлюри. Як бачимо договір Укр. Рев. Партії заключений головою тої партії Винниченком з Мануїльським і Раковським безперервно діяв. Бунт Коновальця—Петлюри проти гетьмана, в нашій історії не зясований і не насвітлений. Дня 13.ХІ. Ленін анулює Берестейський договір підписаний Троцьким в Берестю 9. лютого, 1918 р. і дає наказ ком. партії України підняти загальне повстання проти гетьмана. В ночі з 13 на 14 листопада Січові Стрільці вирушили до бунту зі своїх казарм в Білій Церкві. Того дня Николай Щорс (українець) командант полка першої повстанчої укр. дивізії звітує командантові повстанчого штабу в м. Орлі тов. Кацові, що він на наказ Леніна перейшов неутральну зону і знаходиться на українській території в просуванні на південь. (Ч. документу 487 ст. 426). Того дня вступили на територію України І і ІІ—га укр. червоні дивізії Кропивянського й Евсема. Наш Петлюра

й Коновалець робили бунт того самого дня і не звертали уваги, що дві комуністичні дивізії займають територію України, бо були на наказ Леніна, договором Винниченка в союзі з москалями. (Ч. документів 486 і 487, ст. 422 — 426). Московськими дивізіями кермує Антонов—Овсієнко (ібід). Гетьман кидає всі збройні сили на здержання дивізії Овсієнка. (Овсієнко 14.ХІ.1918 р. говорить: (Ч. документу 486, ібід). "Реввоенсовіт" наказує приступити до рішучого наступу на Україну. Окрім двох червоних дивізій, що йдуть від Курська організувати комуністичне повстання в чернігівській і катеринославській губерніях. Плян операцій: І. З Брянська на Гомель; ІІ. Удар на Харків і Полтаву; ІІІ. В імя договору Винниченко—Шапавал, Мануїльський—Ленін, Винниченко, виїздить з наказом 12.ХІ. в Білу Церкву і в ночі 13 на 14.ХІ. Винниченко—Петлюра—Коновалець піднімають на бунт Січових Стрільців. Гетьман не сподівався внутрішнього бунту, тому вислав дві дивізії проти дивізій Овсієнка і Щорса. Що бунт Коновальця і Петлюри був бунтом з наказом і грішми Леніна, свідчить факт, що лише за один місяць від І.ІІІ. — І.ІV.1918 р. (вислано на південний, т. зв. "Український фронт" 117.050 нових карабінів з московських фабрик, 9 мільйонів набоїв (куль) і 860 мільйонів рублів на комуністичну пропаганду і бунти. (543, т. 4, ст. ХV). На засіданні комуністичного областного комітету в Києві був відчитаний звіт про роботу Ком. Партії України від 15.ХІ.1918 р. до 15.І.1919 р. В тому звіті описується докладно бунт проти гетьмана договором Винниченко—Шапавал—Мануїльський—Ленін, що почався в ночі з 13 на 14 листопада Петлюрою, Коновальцем, Винниченком і С—ка для повалення гетьмана. Пригляньмося тому договорі, бо в нашій історії він ледве згаданий. Раковський родом болгарин був головою моск. мирової делегації з кінця травня 23.У. до 10.ХІ. 1918 р. Приготовивши бунт грішми й зброєю виїхав з Києва в Москву, три дні до бунту проти гетьмана, Петлюри й Коновальця. (543, т. І. ст. 769). Мануїльський Дмитро, заступник Раковського, українець, ур. 1883 р. в селі Святець, крем'янецького повіту на Волині вчився в петербурзькому університеті, викинений звідтам за соціалізм так як Петлюра зі семінарії, продовжував студії в Сорбоні (Франція). Член ком. партії з 1903 р., син селян, політик і дипломат Приїхав в Київ з мировою делегацією для усталення границь з Московією Леніна 23.У.1918 р. Дня 14.УІ. підписали тимчасовий мировий договір з гетьманом, але з огляду на спірні точки при усталенні границь лишилися в Києві до 10.ХІ.1918 р. Московська делегація у провіді з Раковським і Мануїльським перебули в Києві 5 і пів місяців. Московський історик говорить: "Советская делегация, широко спользовала мирные переговоры, для агитаций против гетьманской помещицко—буржуазной контрреволюции, за восстановление власти Советов". (543 т. І. ст. 564 і 769, Ч. документу 644). Далше той історик сповідається: Одночасно (в той сам час) 15 — 17

ноября (має бути 14 ноября—листопада) началось выступление сечевих стрельцов в районе Белаая Церков—Фастов. С чрезвычайной быстротой эта группа 3.500 человек, обросла массой крестьян—повстанцев, що в подавляющей массе, была за Советскую власть. Движение (бунт) руководилось националистической интеллигенцией пошло под лозунком (кличем) "Само стайная Украина". В тоже время на севере Украины началось восстание крестьянских (селянских) масс ядром котрых были повстанческие дивизии оформированные еще в Августе—Октябре В Ц К П. (б) Украины. Во главе этих масс встало Временное (тимчасове) рабоче-крестьянское правительство Украины". /ВКП/б/У Всем советским отрядам бил дан наказ вливаться в общую (загальну) массу повстанцев (Петлюри, Винниченка, Коновальца) но не в каком соглашении с Директорией". (ібід ст. 565, Ч. документу 644). З повище наведеного документу бачимо, що повстання проти гетьмана було комуністичне і виконане за комуністичні рублі (860 мільйонів) Як втягнуто в комуністичне повстання проти гетьмана 3500 Січових Стрільців, донині остається загадкою. Є дві можливості. Перша це признание Коновальцеві і Мельникові Петлюрою титулів полковників, а "фельдфеблям" типу Бея титули сотників; П. пропагандою—брехнею, що гетьман окружився москалями. До будови держави потрібно фахівців. Найсильніша партія України "У П С Р." мала найбільше інтелігенції, але в проводі з провокатором Винниченком, гетьмана бойкотувала. Гетьман був змушений з браку своїх фахівців заповнити уряди—державну машину чужими фахівцями. Микита Шаповал, права рука Винниченка в журналі "Вільна Спілка" ч. III, говорить: "У П С Р." мала за собою народні маси мала гасла (інтернаціональні), але не мала ясної ідеології й проводу. Головою (почесним) партії був її симпатик, безпартійний М. Грушевський. Дійсним головою був Винниченко. Це була партія, що породила Директорію — ляків в державному будівництві, на радість Мануїльського й Леніна. Грушевський пішов на службу Москви—Леніна (не гетьмана) і помер поневіряний Москвою в Кисловодську куди виїхав з Москви на лікування, 24. XI. 1934 р. Командант Січових Стрільців Никифор Гіряк пише у своїх споминах, що Січові Стрільці хотіли бачити гетьманом архикнязя Вільгельма Габсбурга зв. "Вишиваним" брата австрійського цісаря Карла. Це була третя причина чому Коновалець і Січові Стрільці далися втягнути до бунту проти гетьмана. Підсумовуючи всі згадані події і факти, ми докладно бачимо, що проти гетьмана діяли договір Винниченко і Директорія, та Мануїльський—Ленін. Пригадаймо, що 860 мільйонів рублів виасигнуваних Леніном на потреби Півд. фронту та дві большевицькі озброєні в гармати й кулемети дивізії, що ранком 14 листопада 1918 р. увійшли на територію України, це незаперечний доказ згаданого договору. Бунт проти гетьмана був організований московськими агентами, грішми, і зброєю, а виконаний руками й кровю українців. (Черник

згинув під Мотовилівкою). Після повалення гетьмана Ленін бунтами й армією вигнав з України Петлюру. Ще згадаймо про незгадану в нашій історії подію, що разом з бунтом Коновальця й Петлюри в Білій Церкві, вибух приготований Мануїльським бунт проти гетьмана в Києві 16. Листопада, 1918 р. Документ ч. 498 т. I, ст. 432 говорить: "Нині на вулицях Києва товпа народу піднявши червоний прапор і співаючи "Інтернаціонал" двинулася на двірець гетьмана. На заклик "Державної Варти", товпа не хотіла розійтися. Прийшлося вжити оружжя. Рада Міністрів глибоко опечалена тим, остерігає населення, що Київ оголошений на воєнному законі, що забороняє всякі збори і Маніфестації. Всякі революційні виступи будуть усмирювані військом. Голова Ради Міністрів Гербель. Другого дня 17. XI. Директорія заключила з німцями договір про неутральність. Ч. документу 502. ібід ст. 434. Той договір Директорії з німцями був головною причиною, що повстання проти гетьмана поширилося на цілу Україну. Німці після революції в Німеччині й зречення трону Вільгельма II, дня 9. XI. воювати більше не хотіли. Це була причина чому комуністичне повстання змогло поширитися на цілу Україну. Заключено той договір того самого дня в Білій Церкві і Києві. В Києві підписано договір в годині 3, минут 45 по півночі. Від німецької "Ради" в Києві підписали хор. *HERE* і фрайтер *WALTER* В Білій Церкві ляйгнант *HILHENDORF* і фельдфебель *RUF*. Від Директорії В. Винниченко, голова, С. Петлюра, головний отаман, член Директорії Швець і підхорунжий Осип Назарук під псевдом Андрій Чекановський. Ані один з них не мав військової, ані політичної освіти, У св. Письмі написано, що коли сліпий провадить сліпого, то оба впадуть в яму. З нашою Директорією впала на 60 літ ціла Україна в яму й донині не може з неї вилізти.

Ще може нас цікавити, якими силами розпоряджав гетьман в час бунту Коновальця—Петлюри 13. XI. 1918 р. Спочатку німці не дозволяли організування регулярної армії, окрім т. зв. "Державної Варти" тобто поліції. Щойно до 1. XI. 1918 р. гетьман приготував корпус старшин і підстаршин для утворення 8—ми армейських корпусів і того дня покликав 30.000 перших новобранців, синів селян—хліборобів. До 14. XI. гетьман їх умундурував і озброїв, але це були не вишколені рекрути. Окрім рекрутів, гетьман мав 12.000 добровольців, різних національностей, переважно кавказців та 5 — 6 тисяч офіцерських відділів. Решта Державна Варта і жандармерія. Разом около 60 тисяч людей. З того майже половина становила залоги по цілій Україні. Ч. документу 486.

В нашій повоєнній історії, задля браку фактів, представлено гетьмана як змосковщеного поміщика. Щоби бути безсторонним, полишаю осуд цієї небуденної Людини читачеві. Це був політик, адміністратор, дипломат і вождь збройних сил неперееічної міри, хоробрий вояк, що мав магічний вплив на психіку вояцьких мас. На жаль, великим, історичним, дер-

жавним постатям приходить признання за їх діла звичайно після їх смерті. Так і Гетьманові П. Скоропадському приходить довго чекати на признання за його поставу, що була одинокою державницькою серед безлічі українських політичних неудачників 1918 – 1919 і 20-тих років.

Але ще пригляньмося, що говорить про гетьмана його вояк, що був вістовим-курером гетьмана, як команданта дивізії, а відтак корпусу. Переклад з московської мови Антона Кущинського.

Кульмінаційною точкою боїв за час командування Генерала Скоропадського 3-тою дивізією був бій на р. Дубісі. Розпочався він вранці, після того, як кавказька бригада піхоти та Єлисаветградський гусарський полк прорвали коло Чортової гори, на протилежному березі р. Дубісі лінію німців і куди тепер було двигнуто уланів, щоб захопити плацдарм, що тепер утворився.

Навкруги були квітучі яблуні, зелені луки, всипані польовими квітами, а серед них трупи стрільців, що своє життя поклали за здобуття гори.

Генерал Скоропадський був, як завжди, спереду. Ситуація складалася дуже тяжкою: треба було скористатись проривом, що було здобуто такими жертвами його.

Вже відбито вісім контратак, здавалось, німці збавились сил і з'являється можливість повернутися до штабу. Генерал наказав подати коней. Штаб вже в сідлах. Скоропадський ще раз оглядає поле бою і раптом на тлі яскраво-гранатового заходу по греб-

нях і відкосах річки побачив знову темні силуети німців, що пішли в нову контратаку. Генерал насторожився. Його вояки теж уже було встали, але... зненацька побігли назад, не витримали. Генерал, мимохіть, вилаявся. Потім, швидко зміркувавши, що його непокладний штаб з конвоем, який здався йому в перший день таким непотрібним і урочистим, є послудне, що має він в резерві, він вихопив з піхви шаблю, махнув нею і понісся наперед свого штабу назустріч німцям і своїми, воякам, що втікали... Коли він зрівнявся з своїми, він крикнув з дивним натхненням: "Дякую хлопці, за роботу!" "За мною! Вперед!"... Дзвінкий, ясный голос понісся по долині й по сколинах ріки, здригнули серця вірні своєму вождеві і несподіване "Ура!" неначе виття, рожене землею, підхоплене тепер вояками, що кинулись бігти вперед за генералом, наповнило долину. "Ура! Ура!" на честь славного вождя, на честь славного полководця.

Все перемішалось, коні й люди.

Генерал врізався в змішані лави німців, вони розгубились і почали здаватись в полон.

Дев'яту контратаку було відбито.

Ура помалу затихло і наступила повна тиша.

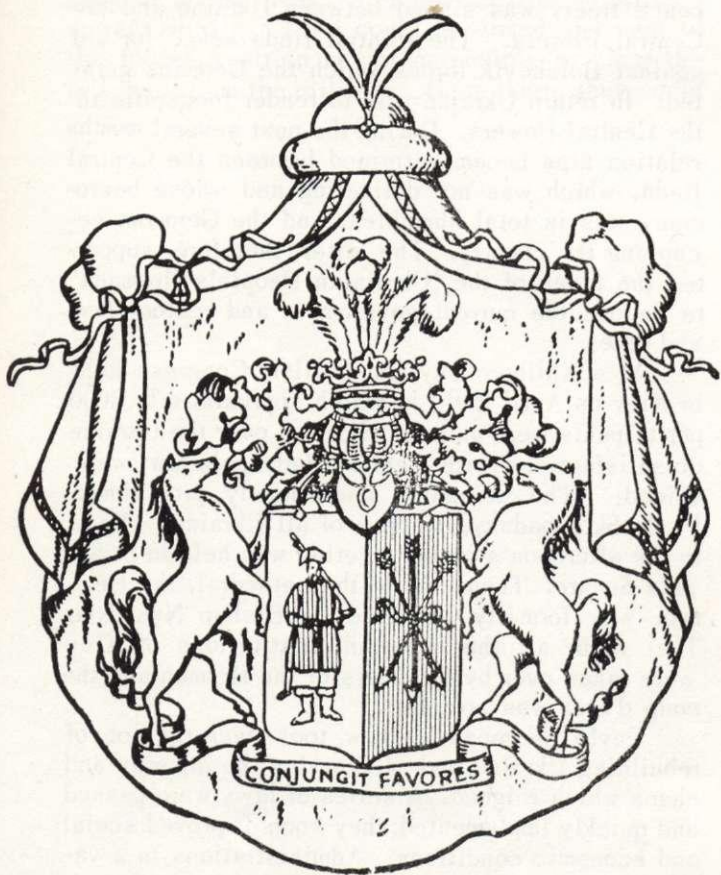
А в цій тиші заспівав соловейко гучно й голосно, неначе прославляючи героїв.

Після голосного бою і криків "ура" під час атаки, цей спів маленької пташки здавався невимовно чулим та красивим...

Але така вже здібність генерала, що його завжди оточувало все гарне.

Герб роду Скоропадських

/в роковини 29. квітня 1918 р./

Щит розколений. У правому срібному півполі запорозьський козак у червоному жупані; в лівому червоному півполі три срібні стріли вістрями вділ, перев'язані золотою стяжкою. Шолом лицарський, укоронований, із полірованою сталі й вибитий внутрі багром. Лицарський медальйон золотий. Нашоломник: золота гетьманська булава перед трьома струсиними перами - червоним між білими. Покровці назовні червоні, срібі внутрі. Щитодержці: два срібні коні в червоному озброєнні /копита, очі/. Гербовий плащ червоний і підбитий соболями. Гетьманська шапка червона з соболевою обвідкою, двома білими перами та спряжкою з перел. Родове гасло червоними буквами на срібній стяжці: CONJUNGIT FAVORES.

Подане ліворуч виображення виготовив артист-маляр В. Мошинський на основі "Малоросійського Гербовника" Лукомського й Модзалевського /за рисунком Нарбута/ для праці нашого члена А. Кущинського "Гетьман Павло і Гетьманіч Данило Скоропадські", Шікаго, 1968.

PAVLO SKOROPADSKY

etman Pavlo Skoropadsky belonged to a distinguished old Ukrainian family. One of his ancestor's Ivan Skoropadsky served as hetman of the Cossacks from 1708-1722.

Pavlo Skoropadsky was born May 3, 1873. His childhood was spent at his father's estate Trostyantsi. After completing the Starodub Gymnasium the boy was sent, as was customary among many Ukrainian gentry, to St. Petersburg to continue his studies. It was here that he was inducted into the Prazhesky Corps. After graduation, Pavlo Skoropadsky became an officer of the Kavaleriargard Regiment. During the Russo-Japanese War he volunteered for the front and commanded the 5th squadron of the Chytn Cossak Regiment through out the campaign. By 1905 he was raised to the rank of adjutant, in 1906 to the rank of colonel and in 1910 he was given command of the 20th Finnish Dragoon Regiment. In 1911 he took over command of the Life-Guard Cavalry Regiment, promoted to major general in 1912, he was included as a member of the Imperial Household.

On January 11, 1897, Pavlo Skoropadsky married Oleksandra Durnovo. They were to have six children, three boys and three girls. During the First World War, Skoropadsky rose quickly to command the 1st Brigade of the 1st Caucasian Division. After the battle of Kauschen, where an entire German brigade was annihilated, he was decorated with the Order of St. George. For his part in the battle of Trysvyata he was promoted to the rank of lieutenant-general. Later, he took over command of the 1st Caucasian Division and finally, the 34th Army Corps.

In the summer of 1917, with approval of the high command and General Secretariat, Skoropadsky began to Ukrainianize his 34th corps. He transferred Muscovite and troops of other nationalities, together with their officers, to other units, replacing them with Ukrainian officers and men. The Corps was officially renamed '1st Ukrainian Corps'. After the Bolshevik overthrow in Petrograd later in October, many bolshevized troops abandoned the battle front and thrust into Ukraine. Pavlo Skoropadsky seized all of the railway lines entering

Kiev with his Corps. The Bolsheviks were halted, disarmed, demobilized and sent back to Muscovy. Thus, not only Kiev but also all of Dnieper Ukraine was saved from being plundered by these unruly bands.

In December of 1917, the Russians, who had been steadily losing ground during the war, began peace negotiations with the Central Powers (Germany, Austria-Hungary, Turkey and Bulgaria) at Brest. The Central Rada under Hrushevsky, which governed Ukraine after the Czar's overthrow, also sent a representative to look after Ukrainian interests. The Central Powers refused to negotiate with representatives of a non-independent Ukraine which was contemplating a federation with Russia. This compelled the Rada to proclaim Ukrainian independence on January 22, 1918. On February 9 a peace treaty was signed between Ukraine and the Central Powers. The Central Rada asked for aid against Bolshevik forces which the Germans granted. In return Ukraine was to render foodstuffs to the Central Powers. During the next several months relationships became strained between the Central Rada, which was not delivering and whose bureaucracy was in total shambles, and the Germans occupying the country. The latter, therefore, supported the plans of the 'Ukrainian People's Hromada' to depose the current government and restore law and order.

At a Khliborobsky (land tiller) Congress held in Kiev on April 29th, in which approximately 8000 participants were gathered from all over the Ukraine dissatisfactions with Central Rada policies were voiced. The delegates unanimously proclaimed Pavlo Skoropadsky, 'Hetman of all Ukraine'. Late in the afternoon a prayer meeting was held in St. Sophia Square. Then, inside the cathedral, the Hetman was formally installed by Bishop Nykodym. That night all the important institutions of Kiev were taken over by followers of the Hetman and the coup d'etat was complete.

Pavlo Skoropadsky now took over the job of rebuilding Ukraine and eliminating the anarchy and chaos which reigned. A series of laws were passed and quickly implemented; they soon improved social and economic conditions. Administrations in a variety of organizations were completely revamped.

The Army, post office, financial and educational departments were restructured and strengthened. Scores of new gymnasia (secondary schools) were established as well as several universities. Scholarship were made available to underprivileged yet talented individuals. A National Library, Choir, Arts and Cultural Center and Symphony Orchestra were founded. Land reforms were instituted and laws governing citizenship promulgated. In the seven and one half months of his rule Pavlo Skoropadsky produced outstanding results.

Towards the end of the war a corps of former prisoners-of-war was established in Galicia calling themselves the 'Sichovi Striltsi'. They were led by Colones Evhen Konovalts. Konovalts had been promoted to his rank by the former military secretary under Skoropadsky, Simon Petlura. The latter was very generous in advancing Galicians to higher army ranks and in this way he obtained their unswerving loyalty.

On November 9 two delegates; Dr. Osyp Nazaruk and Eng. M. Shukhevich, representing the government of Western Ukraine, arrived in Kiev. They came seeking help to defend Lviv from the invading Polish Army. (Western Ukraine had just declared its independence November 1). The Hetman could not openly support the new Galician government, this would bring down the Poles on his own head. He suggest instead that the Sichovi Striltsi be utilized surreptitiously. They could be armed and sent to the former Austrian border ostensibly to clear the prisoners from the railways. Once there, they could

'insubordinately' cross the Zbruch River and the Hetman could exclude them from his army. It was a clever plan to aid the Galicians but when the delegates relayed the Hetman's reply at Bila Tserkva, the Sichovi Striltsi headquarters, it was rejected by Konovalts and his staff. They themselves were planning to use the troops in an uprising against the Hetmanate.

On November 15 active fighting began when the Sichovi Striltsi launched a drive on Kiev. Internecine warfare continued for a month as General Skoropadsky and his followers were bottled up in Kiev and cut off from the rest of the country. By December 14; the Hetman realizing the situation was hopeless, abdicated in order to prevent any further bloodshed. With the aid of loyal friends he managed to flee the country and seek asylum in Germany. A few days later Petlura and the Sichovi Striltsi entered the city.

In leaving Kiev Skoropadsky left behind the treasury untouched. Remaining were over three billion, three hundred million 'caravans' (an immense sum) in precious metals that could have been clandestinely expropriated. The Hetman settled in Berlin with his family where he lived simply and unostentatiously. During the Second World War Skoropadsky moved to Bavaria to escape the heavy bombings on the German capital. Nevertheless, he was wounded during air raid at Plattling (April 16, 1945) and died of injuries received ten days later. So passed one of the greatest statemen and patriots ever to rule Ukraine.

ПЕТЛЮРА - PETLURA

Оснування мирового договору з Центральними державами в Берестю Лит. 9.ІІ.1918 р. випало разом з евакуацією Києва перед більшовиками. Опис евакуації описаний докладно в історії Дмитра Дорошенка т.І, ст. 327 – 329. Наведу уривок: "Деякі полки мали від 10 – 20 людей. Сердюки-богданівці, козаки Ковенка та гайдамаки Петлюри йшли купами не зорганізовано. Лише дивізія ген. Присовського, сотня старшин, юнаки й полк Болбочана (звиз 1.000 вояків) машерували зорганізовано рівними рядами. Болбочан крив відворот. В містечку Ігнатівці 45 км. на захід від Києва ген. Присовський зарядив відпочинок і реорганізацію. Він хотів з тої безформної маси і тих полків, що числили кількадесять людей, створити повні боеві здисципліновані одиниці по 1.000 людей в полку. Присовський був іменованій Центральною Радою командантом збройних сил. Він Організував укр. армію за зразком європейських армій, що не подобалося Винниченкові і Петлюрі. Рід бояр Присовських це старинний як і Липинських, Антоновичів і др., спольщений руський рід часів галицьких Ростиславичів гербу "Лебідь". Адам Присовський генерал царської армії (473, буква ("П")) був як і Липинський римо-католик (473 під буквою "P") В Енциклопедії Українознавства про ген. Присовського згадки нема. Його усунув як конкурента від командування військом Петлюра як став головою Укр. Генер. Військового комітету, відтак секретарем військових справ (міністром). Петлюра почав іменувати наших галицьких "фенріхів" на полковників Коновальця Мельника, Сушка, а Дашкевича, Чмолу, Кучабського, Черника на сотників, а пізніше на курінних отаманів. фельдвелля Бєня на сотника. Історик Дм. Дорошенко говорить про Петлюру ось що: "Генер. секретарем військових справ був С. Петлюра, людина цивільна, що мала з військовою справою лише те спільне, що в 1916 р. служив урядовцем "Земського Союзу" на Західнім фронті". (186, т.І, ст.371). Коновалець і згадані сотники віддячилися Петлюрі тим, що зробили його головним отаманом в бунті проти гетьмана. Петлюра боягуз не провадив нігде особисто військоврукопашний бій. Від Крут, де в рукопашному бою гинули хлопчики-студенти, Петлюра був віддалуний на 50 км. В Ігнатівці, коли генерал Присовський реорганізував армію, між Петлюрою й Присовським прийшло до словесного зудару. Петлюра відмовив виконати приказ. За невиконання приказу у военний час розстрілюють на місці. Петлюра, маючи сотню гайдамаків злучився з Ковенком і оба відмовили виконати приказ генерала. Ті всі відділи, окрім сотень Петлюри й Ковенка, були переорганізовані в карні сотні що машерували струнками рядами в сотнях в числі около 3.000 Людей. Було рішено якнайдовше затримати більшовиків на шляху Київ-Житомир, щоби дати змогу Ц.Раді зібратися в Житомирі Генерал Присовський твердою рукою повів своє маленьке військо до Житомира" (ібід), (186 г.ІІ ст. 329). Дорошенко в своїй історії не говорить де

поділися в днях реорганізації оба опозиціонери. Зате знаємо, що ген. Присовський переорганізував за три тижні свою 3.000 армію в карну боеву одиницю під назвою "Запорожський Загін", в м. Сарнах над р. Случем, де спинилася Центральна Рада. Після підписання 9.ІІ. "Берестейського Договору" генерал Присовський почав зі своєю армією наступ на Київ. Житомир відбирав з боем від більшовиків полковник ген. Присовського Болбочан вже 24.ІІ. З Житомира Болбочан під проводом ген. Присовського рушили на Київ. Коло станції Ірпень Присовський розбив більшовиків вдруге. Дня 1.ІІІ. Присовський і Болбочан були вже в Святошині під Києвом. (186, т. ІІ, ст. 330). Але тої ночі з'явився в Святошині й Петлюра. Де він був ті три тижні історія не говорить. Він з'явився тої ночі зі своїм союзником Коновальцем і 28.ІІ. телефонує до київського магістрату: "Я зі своїм військом й січовими стрільцями вже близько і скоро увійдемо до Києва"! Так Петлюра вмів використати успіх генерала Присовського й Болбочана й без страт в боях з більшовиками входити в Київ як визволитель. Після телефону Петлюри 28.ІІ., що "я зі своїм військом й січовими стрільцями вже близько і скоро увійдемо до Києва" рознеслася блискавкою по Києві вістка, що Петлюра визволив від більшовиків Київ. Київ вночі з 27 на 28.ІІ. був полишений більшовиками. Так Петлюра без боїв і втрат в людях своєї сотні став героєм дня і визволителем Києва. Ніхто не знав, що здисциплінований "Запорожський Загін", що в міжчасі за три тижні доповнився добровольцями і мав звиз 4.000 вояків, визволив з боями Київ. Славу визволення Києва мав не генерал Присовський, а шарлатан Петлюра, що його при вході до міста київське жіноцтво обсіпало з радости квітами (ібід, т. І. ст. 342). Щоби утримати при собі славу визволення, Петлюра, що скоро став секретарем (міністром) військових справ, звільнив Присовського з команди "Запорожського Загону", що його ген.Присовський розбудував і перемінив в "Запорожську Дивізію, бо йому зі зависти Петлюра, Винниченко, а за їх намовою і Грушевський, не довіряли (ібід, ст.378). Пригляньмося, яку боеву одиницю розбудував ген. Присовський з 3.000 "Зап.Загону" в дивізію. В склад дивізії входили І-й Запорожський полк ім.Гетьм. Дорошенка, команд. полк. Загородський. ІІ-й Запор. піший полк. Командант полк. Болбочан. ІІІ-й Гайдамацький піхотний полк. Команд. полк. Сікевич. ІV-й "Гарматний Запорожський " полк, команд. полк. Парфенев. У "Кінний полк. ім. Гордієнка", команд. полк. Кузьма. УІ."Панцерний Дивізіон" команд. сотник Болдирів. Разом дивізія числила 5.000 людей. Коли дивізія доповнилася добровольцями до числа 10.000 і змінила назву на "Запорожський Корпус" генерала Присовського звільнено помімо його волі. Щоби генерал Присовський не вчинив опір і не розігнав Центр. Раду, wraz з Петлюрою й Коновальцем, його іменовали губерніяльним командантом Київщини (542, т. І ст. І-30) і від того часу імя ген. Присов-

ського зникає з овиду аж виринає в штабі гетьмана Павла. В той самий спосіб розігнано корпус генерала Скоропадського, що начислював 40 тисяч вояків. То само зроблено з двома дивізіями сердюків, що їх зорганізував полковник Віктор Павленко. Петлюра як військ. генер. секретар заборонив організацію сталого війська "бо стала армія була досі і буде на далі зняряддям пануючих клясів в їх боротьбі проти селянства і робітництва". (186 т. Г. ст. 199). Україні потрібна не постійна армія, а народня міліція. (ібід). Щоби знищити самостійницький дух вояків, призначив Петлюра на команданта "Запоріжської Дивізії" після усунення генер. Присовського збошевиченого капітана Шинкаря. Коли дивізія його не хотіла прийняти, дано дивізії грузина ген. Натієва. Те саме повторено зі сердюцькими дивізіями Віктора Павленка. По його димісії призначено командантом обох сердюцьких дивізій капітана Шинкаря, що скоро розігнав сердюків домів (ібід ст. 199). Після перебрання "Запорізь. Дивізії" генерал Натієв разом із богданівцями вирушив визволяти від большевиків Лівобережну Україну і зайняв Крим. Його ім'я як здібного генерала стало голосне. Петлюра не терпів здібних генералів, тому в 1919 р. звільнив Натієва з командного посту. Ген. Натієв по національності був осетин. Він виїхав в Закавказзя й зорганізував із закавказців т. зв. "Закавказький Добровольчий Кіш" проти большевиків, що в боях з ними ген. Натієв був втятий. Так цивіль Петлюра, кандидуючи на головного отамана, й хоруючи на манію великості, звільняв фахівців з укінченими військ. академіями, а іменував не фахівців без військових шкіл на всі командні становиська. Так наші фенріхи Коновалець, Сушко, Мельник і др. були іменовані полковниками, фельд-вебель Бень і др. сотниками і т.д. За те Коновалець і згадана "СКА" висадили Петлюру з вдячності на головного отамана й завалили спільно побудовану рідну державу. В тягу нашої історії нефахівці, люди степу, хорі на манію великості валили нашу державність. Т.зв. "татарські люди", відтак Брюховецькі, Кочубей за гроші й наказ сусідів. Петлюра нащадок слуг польських кольтоністів за Жигмонта П. Аугуста, що прийшли на Лівобережжя після Люблинської Унії 1569 р., тягнув до Польщі, а Винниченко і "СКА" до федерації з Московією. Наших генералів самостійників Присовського, Натієва, Міхновського й полк. Полуботка, Віктора Павленка й дві сердюцькі дивізії та корпус П. Скоропадського звільнено зі служби й розігнано. Зате 300 наемників Петлюри і стільки ж наемників Ковенка було цілою військовою армією Центр. Ради. (186 т. I.). Лише в таких обставинах могли вирости на полковників і головних отаманів ляїки у військовості Коновальці й Петлюри, в тіні укр. федералістів-комуністів Грушевського, Винниченка і "СКИ". В нашій історії від козащини покутує славне "на майдані коло церкви революція іде, хай чабан, усі гукнули, за отамана буде"! Гетьмани Богдан і Павло Скоропадський чабанами не були. Оба на свої

часи мали докладне знання військовості і політики. Чабанами московськими були Винниченко, Грушевський і Центр. Рада, а чабаном польським був Петлюра і його приятель Коновалець, що замість прийти на допомогу здобути Львів, повалив державу гетьмана Павла й свою рідну Галицьку. І це в нашій історії представляється як примір героїства, а не хамства. Чи на такій історії мають виховатися нові руїтники держави? Зависники, еґоїсти, шарлятани з манією великості, чабани без військових і політичних академії? Це лишаю на осуд читачеві!

В нашій історії домінує погляд, що бунт проти гетьмана робили лише соціялісти на спілку зі "Союзом Земств", члени якого творили в більшості польські поміщики. Бунт робився за благословенням Пільсудського і Мануїльського. З першим зробив тайний союз Петлюра, що працював в Київському Земстві, через Ол. Вільневського, що був головою союза земельних власників "Польської Земельної ради", ще після проголошення III Універсалу (около 24. XI. 1917 р). а відтак федерації з Московією (541) та (186 Т. I. стор. 188-189). Ціла акція була строго конспіративна. З другими - Мануїльським і Раковським, членами комуністичної мирової делегації в Києві від імени Леніна, провадили змову в Винниченко й М. Шаповал. Винниченко говорить: "Дм. Мануїльський пропонував гроші на піддержку повстання та поїхати за границю договір підписати. Цюго Винниченко боявся зробити, бо не знав чи бунт вдасться. Цікавого читача відсилаю до джерела (58). ту книжку можна ще нині купити. Чим були "Земства" читач дізнається з Енциклопедії Українознавства т. II, ст. 789. Московський уряд давав для Земств мільйонові субвенції. В січні 1906 р. Петлюра, не маючи праці, виїхав в Петербург, де для заробітку став помічником редакторів Порша й Понятенка в редагуванні місячника "Вільна Україна". В 1909 р. виїхав в Москву, де працював як помічник бухгалтера в асерураційній спілці. Там одружився з Ольгою, з роду Бельських. Роди Бельських гербів Ясенчик Еліта, Равіч, Сьренява, Тшаска, Верушова і Правдзіц це вже в 1.500 р. всі римо-католи, сильно розмножені з корінно польських земель. Після прилучення до Польщі Литовсько-Руської держави займають уряди на Русі. Разом з тими родами приходили їх слуги. Після першого розбору Польщі Україна була прилучена до Московії. Ніхто не досліджував, чи не був рід Петлюр одним з тих родів слуг, що прийшли з потомками згаданих шляхетських родів на Лівобережжі. Знаємо, що Петлюра володів мовами укр. моск. і польською. Ніхто до нині не устійнив ролівід Петлюр, що не був бояським родом. Батько С. Петлюри Василь був Фурман мама аналфабет се-лянка. Задніпровя ціле XVI ст. було пустинею. Шойно після прилучення Задніпровя до Польщі після т.зв. "Вічного миру" з Московією 1569 р. почалася кольтонізація Лівобережжя. Такі кольтоністи, панцерні товариші як ZUKOWSKI, DOMBROWSKI, SOBIESZEWSKI, KURCEWICZE, BARANSKI (WOJSEN), HOREWI -

CZY, SRODY, CHOSEWICZE та багато других, це імена перших польських кольоністів Лівобережжя по 1569 р. Полтава в грамоті в. кн. Витовта згадується вперше як мале село. За княжих часів р. Ворскла звалася "Лтавою". Над нею була основана згадана в Іпатському літописі в 1174 р. місцевість, що від назви ріки називалася "Лтава", знищена Батием 1240 р. (432, т. VI, ст. 2199). На карті Київської Русі з XI–XIII ст. над тепер. р. Ворсклою положена на правому березі місцевість "Лтава" (карта старинної Русі). В XIII ст. ріка "Лтава" звалася вже Ворзкльою. Над Дінцем в горішому бігу була від назви ріки місцевість Донець (ібід). Полісся заважало Литві в торгівлі Балтик–Чорне море. Литов. князь Витовт основує на руїнах давньої Лтави в 1390 р. торгівлю факторію зі замками з назвою "По–Лтава", тобто по зруйнованій першій, друга "Лтава" (ібід). Ріка "Лтава" від староруського слова "воріжський", що перейшло у "воріський" (рвучий, бистрий, повеневий, нищучий) стала зватися Ворзкльою. Впливає з Центральної височини, є 420 км. довга і від 20–100 м широка, заливала й нищила засіви, мости й дороги тому була "воріська–ворська–Ворскла". В старині звалася Лтавою – Ливною–Заливною. Так вродилася за кн. Витовта торгова факторія по–"Лтава" 1390 р. Рід Петлюр як і ціла кольонізація Лівобережжя не могла появитися в Полтаві скорше як по 1569 році. Це був напливовий кольонізаційний елемент зі Заходу, про що згадано вище. Стільки про кольонізацію і рід Петлюр в Полтаві.

Повернемо до діл Симона Петлюри. Зачнемо від його книговодства в Москві, що по чотирьох роках в 1912 р. покинув і на спілку з Ол. Саліковським редагував московською мовою місячник "Украинскую Жизнь" в лояльному дусі до Московії до 1917. З вибухом світової війни видав замість "Жизни" велику декларацію–вірнопідданчу заяву зі своїм підписом в імені свідомих українців, в якій заявив, що українці виконують совісно і чесно горожанський обов'язок для спільної батьківщини "Матушки Расеї" (186, т. I, ст. 4). Ніхто з укр. організацій чи партій не уповажнював Петлюру видавати жадні заяви від імені українців. Петлюра як секретар редакції Київ. щоденника "Рада" переконав редактора А. Ніковського, щоби таку саму заяву вірності Московії помістити в Раді. Др. Проф. Ст. Томашівський про ту заяву говорить: "В тій декларації Петлюра станув всеціло на становищі московського імперіялізму, та під оплески московських націоналістів від Мілюкова до Бурцева закликав українців виповнити обов'язок патріотизму московській державі. В цьому дусі в "Жизни" Петлюра містив промосковські патріотичні статті до січня 1917 р. Нагорода не минула його. В тому місяці він одержав добре платну посаду в організації Земського Союзу при армії югозападного фронту". В той спосіб мав нагоду (як доставщик) ввійти в контакт з центр. Радою і від неї одержав титул "секр.військовості" (добрився грошей на доставі), (537, ст. 40–41). Моск.

уряд Керенського давав на правильне постачання південного фронту грубі мільйони рублів. П. Мілюков "История русской революции" т. II 1918 р.

З вище наведеного бачимо, що Петлюра змінював свої переконання залежно від політичної кон'юнктури, від соціяліста до націоналіста, від руського до українця. Ставиш в січні 1916 р. помічником уповноваженого для закупу товарів "Південно–Зах. фронтів" виконував ту працю 14 місяців. Роблячи з військовиками комерційні справи мав багато знайомств. В той спосіб був делегований від Союзу Земств на перший військовий зїзд 21.У.1917 р. Той зїзд вибрав для зв'язків з фронтом т. зв. Генер. військ. комітет, а Петлюру головою комітету. Так Петлюра, що ніколи у війську не служив, за взором членів комітету, що в більшості були старшинами, використав нагоду передягнутися в уніформу офіцера та відбирав салютування вояків. Ніхто не знав, що то був перебраний цивіль (432, т. I, ст. 327) та (186 т. I, ст. 95). В той спосіб за проф. Томашівським сталася психологічна метаморфоза Петлюриних амбіцій кандидувати з мішуха цивіля, що видів військо лише на образку, на головного отамана, команданта армії, без поняття про основи військовості в теорії й практиці. В доказ, що Петлюра доробився майна, згадаю, що Союз Земств разом зі Союзом Міст одержали на допомогу прифронтовому населенню в 1916 р. 42 мільйони рублів. Вдесятеро більше одержав Земсоюз для заосмотрення в харчі, убрання й обув Південно–Західного фронту, де доставщиком був Петлюра під фірмою Зем–Союзу (186, т. I, ст. 20–22). Маючи гроші і знайомства, Петлюра на другому Військ. Зїзді (18., 25.У.1917 р.) був вибраний головою "Укр. Генерального військ. комітету". При утворенні т. зв. Секретаріатів (міністерств) Центральної Ради 28.УІ. 1917 р. був іменований Цен. Радою міністром Військовості (генер. секретарем військ. справ). Винниченко як голова ради міністрів (премієр), читаний добрий бесідник, покпивав собі на засіданнях ради міністрів з ляка Петлюри, що з цивіля перебраний у військову уніформу (не знаємо якої ранги) не вмів вияснити числа, назов і дії військових одиниць. На одному з таких засідань в кінці 1917 р. (Винниченко з Петлюрою посварилися і на друге засідання Петлюра не прийшов. Щоби підняти свій престиж, Петлюра виїхав в Слобідщину (околиця міста Сумів) де населення не було багате й не здеморалізоване, та найняв генерала Кирея й капітана Удовиченка, а ті звербували 300 людей, що їм Петлюра виплатив платню. Центральна Рада вислала Петлюру найняти військо за гроші, бо Рада опинилася без війська (186, т. I, ст. 258). Інж. Ковенко мав 300 вільних козаків, а Петлюра привів 300 людей з голосною назвою "Укр. Гайдамацький Кіш Слобідської України". Цю назву застеріг собі Петлюра при умові з Киреем. Петлюра застеріг собі також титул "Кошового отамана". В той спосіб Петлюра ріс в отамани, хоч боями на вулицях Києва кермували ген. Кирей і капітан Удови-

ченко. Наша історія так пофльшована, що в "Енциклопедії Українознавства" т. VI, ст. 2029 – 2030 написано, що в січні–лютому 1918 р. той "Гайдамацький Кіш" здобув від большевиків "Арсенал" під безпосереднім керівництвом Петлюри. Петлюра носив титул. Нігде й ніколи не провадив особисто військо до атаки, а тим більше до атаки на грубі мури Арсе, налу. Цивіль Петлюра, паперовий міністер військових справ, що з бухгалтера і скупщика став військовим міністром, разом з москофілом Винниченком відповідалі перед історією, що не використали нагоди за 9 місяців від революції в Московії, та не вміли вдержати готові зорганізовані полки. Розігнав Петлюра (Військове Генер. Секретарство) сердюцькі полки, що їх почав організувати підполк. Віктор Павленко (186, т. I, ст. 199), бо боявся конкуренції фахівця Павленка. Не прийняв на службу 60.000 здисциплінованих вояків I-го Українського Корпусу, бо боявся генерала команданта корпусу Скоропадського (ібід) тому в січні 1918 р. Петлюра як військовий міністер і Центральна Рада осталися без війська (ібід). На глум і стид перед історією, Петлюра міністер військовости висилає на Лівобережжя 190 молодих хлопців Юнацької школи ім. Б. Хмельницького і 300 ще молодших дітей студентів, що перший і останній раз бачили в руках карабін, і сотню гайдамаків, разом около 600 людей. Командував дітьми сотник Омельченко, що згинув разом з вирізаними студентами. Дм. Дорошенко в своїй історії говорить про 6.000 москалів, що наступали на Київ. Енциклопедія Українознавства дає число 4.000 (186, ст. 284). Петлюра був тоді міністром війни. Він мусів перейти на лівий бік Дніпра і боронити Київ від наступу москалів, що посувалися вздовж залізних шляхів Гомель–Бахмач і Гомель–Ніжин до сполуки двоторового шляху Київ–Конотоп–Брянськ. Дм. Дорошенко помилково подав, що зі станції Крути йде відгалуження на Чернігів і Прилуки, що не згідне з картою шляхів. То відгалуження йде з Ніжина 25 км на захід від станції Бахмач–Прилуки–Сновськ–Гомель. Бахмач віддалений від Крут на 45 км. (фізична карта України.) На стінній карті України др. Дразньовського є лише двоє і більше торові шляхи. Одноторових не має як та кож всіх місцевостей). Як бачимо, то Крути це глуха стаційка при двоторовім шляху Бахмач–Бобровиця. Пригляньмося розташуванню відділів Петлюри. Петлюра стоїть з охороною біля станції Бобровиця (в Дорошенка – Бобрик) 60 км на південь від станції Крути. "Слобідський Кіш" 300 людей, перша сотня "Січових Стрільців" під командою Романа Сушка 200 людей, Військова школа около 100 людей, Студентський Курінь 300 людей, ще був якийсь відділ вільних козаків, 12 кінних козаків, три гармати і оден бронепотяг. Разом 800–900 людей. Звиж 20 км на схід від Крут є станція Плісок. Юнацький відділ почав копати окопи фронтом до Плісок на Південь від залізничного насипу. Не знаємо в якому віддаленні від ст. Крути, що була на північній стороні насипу.

В історії Дорошенка написано: "Команда рішила боронити станцію Крути". Наказ давав Петлюра що був міністром війни телефоном зі станції Бобровиця. На фронті, тобто на залізничній лінії були чотири сотники. Сотник Омельченко командант студентів, що згинув разом з ними, сотник Лощенко з броневиком, й два сотники Тимченко й Богаєвський, що мали вагони з амуніцією й обслугу до доставки амуніції на фронтову лінію. Студентам видано по кілька набоїв до карабінів, решту мали довести (110 ст. 280–284, т. I). Москалі заатакували студентський курінь з двох сторін від Бахмача й Ніжина. Дорошенко говорить, що "москалі обійшли студентів з обох боків". Вперше москалі надійшли з боку Ніжина (зі заходу). Мабуть під тою загрозою сотники з амуніцією втекли до Бобровиці заким ще москалі дійшли до Крут. Лощенко з броневиком втік другою лінією з Бахмача до Прилук. З повище наведеного бачимо, що лише Студентський курінь вислано на північ від високого залізничного насипу, що заслонив вид на південь і полишено наумисно на вирізання москалями. Видно підлоту Петлюри, що дав приказ студентам перейти насип на північну сторону, але не повідомив дітей про відступ.

Письменник Варавва Олекса псевдо "Кобець" написав два вірші про Крути. Подаю один з них. Надворі холодна, сувора зима, а вчора сказали у школі: "Під брами столиці їх сунеться тьма Душителів нашої волі..."
Удома дбайливо книжки поскладав:
"Вернусь, – буде час для науки ..."
І перше в житті по-військовому взяв Військову рушницю у руки.
У матері сліз не було на виду:
Дістала вовняну хустину
І ніжно закутала шию худу
"Щоб не простудивсь часом сину ..."
Як бруками рідного міста ступав (Тричвертьмільйонного міста!)
У сотні ніхто ні разу не спитав:
"Чому ж нас іде тільки триста?"
А там за Дніпром – рівнина–рівнина...
Та й снігу ж... ой, – ой понамітало!...
І суне зажерлива, мов сарана,
Ворожа московська навала...
Ні шанців, ні пригорбів для прикриття,
А їх же по двадцять на брата.....
Ой, дорого мусіли кожне життя,
Діти українські продати!
Як леви боролись... Завзяття в серцях...
Чому ж їм набоїв забракло?!
"В багнети!" – і поле Крутянське в снігах
Ворожою кровю набрякло.
Чорнів–червонів потолочений сніг.
День славу писав Україні:
Боролись, аж поки останнім поліг
Юнак у вовняній хустині.."

Після вирізання тих дітей в цілому Киє-

ві постав плач і нарікання на Центр. Раду і Петлюру. Це було одною з головних причин, що ніхто не хотів боронити Центр. Раду від наступаючих москалів і Центр. Рада мусіла втікати з Києва. Доказ: четар "Січових Стрільців", що повернув в Березів після розпаду Австрії, оповідав, що студенти були націоналістами і заповнювали галерію залі засідань Центр Ради. Вони свистали й тупали ногами, коли збільшені члени Ради у проводі з Винниченком і Грушевським говорили про федерацію з Московією. Били браво, кричали "слава", по закінченню промови співали "Ще не вмерла", коли бесідник домагався проголошення самостійности. Це виводило з рівноваги й денервувало Винниченка та всіх федералістів разом з Грушевським, що підчас такої галерійної демонстрації куйдовив свою бороду. Під час промови за федерацією Грушевський бороду гладив. Англійські і французькі послы дивувалися й говорили "Наш прем'єр міністрів ніколи не дав би якогось доказу, що йому чиясь бесіда подобається чи ні. Згадаю, що жінкою Винниченка була єврейка Роза. Коли в лютий місяць 1917 р. петербурзькі українці урядили демонстрацію під червоним прапором з дочіпленою синьо-жовтою стяжкою, Роза під час походу ту стяжку зірвала. Як бачимо, Винниченком кермувала Роза, а Петлюрою Бельська. Від того часу Петлюра навязав тісні зв'язки з поль. "Колем Зем'ян", що гуртувало польських дідичів, їх фільваркову службу й мішан поль. національности України. Було їх всіх звиж пів мільйона в тому році на Україні.

Пристаємо якнайкоротше до підлих діл Петлюри, що договорювався з поляками без відома "Галицького Уряду" про віддання Галичини Польщі від 1918 р. Вже в грудні 1918 р. Петлюра без відома галицького уряду договорився з поляками і дав наказ 7.1.1919 р. своєму дипломатичному представникові в Парижі Григорові Сидоренкові розпочати тайні переговори зі знайомим Петлюрі Леоном Васілевським. Васілевський був представником Польщі в Парижі. Петлюра наказував повідомити Васілевського, що він зрікається Волині і Галичини і в тій справі приїздить до Варшави посол Карпінський для подрібного обговорення справи. Повідомлення відбувалося шифром дорогою радія. Васілевський повідомляє з Парижа Пилсудського у Варшаві і подає услів'я Петлюри в днях 8. 9. і 10.1.1919 р. (536, ст. 89). Дня 15.1.1919 р. приїзять до Варшави уповноважені Петлюри— Ів. Волошиновський і Вячеслав Прокопович. Пилсудський вислав на переговори з ними Алекс. Венцовського, Йодка-Наркевіча і Стан. Войцеховського. За 3 дні улажено договір і Пилсудський прийняв обох послів в Бельведері і заявив, що угоду потверджує (ібід). Волошиновський телеграфує в Київ Петлюрі, що порозуміння осягнуто і Пилсудський готовий прийняти до Варшави сталу укр. місію-посольство (ібід). Дня 2.5.1919 р. поляки прорвали фронт під Львовом і того дня делегати Петлюри почали переговори з генералом в Галлером в Люблині. Вони підписали переми-

ря щоби Галлер міг обернути свою армію для офензиви в Галичині (ібід). Як бачимо, то Петлюра своєю армією на Волині проти Польщі звільняв армію Галлера для офензиви в Галичині (ібід, ст. 90). Петлюра заявив, що "галицьку справу він трактує як дружорядну" (ібід).

Після перемиря Пилсудський висилає через фронт Тадея Голувка, псевдо "Заглоба Мазуркевич", щоби Петлюра як голова обох Україн після здуки 22 січня в Києві підписав акт зречення Галичини власноручним підписом для мирової делегації в Парижі. Петлюра пообіцяв вислати в тій справі уповноваженого до Варшави. Дня 24.5.1919 р. уповноважений Петлюри Борис Курдиновський підписав з польським прем'єром міністрів Ігнацим Падеревським в імені Петлюри акт зречення Галчини і Волині в користь Польщі (ібід). Дня 16.УІІ.1919 р. зістав підписаний Директорією з Польщею торговий договір та доповнено договір приватним листом Петлюри до Пилсудського, що "У.Н.Р." немає ніяких застережень до східніх границь Польщі в будучому. В жовтні 1919 р. делегат Петлюри Андрій Лівичський усталоє з Польщею тайним договором границю рікою Збруч до р. Прип'яті. Петрушевич протестує. Тоді 7.ХІІ.1919 р. Петлюра приїздить особисто до Варшави і підписує тайний договір з Польщею (ібід, ст. 92). Вночі з дня 21-го на 22.ІV.1920 р. в Бельведері в присутності Пилсудського Андрій Лівичський підписав т.зв. "Варшавський Договір", що був договором тайним і складався з 9-тьох точок.

ПОДАЮ В СКОРОЧЕННІ ТОЧКИ

ДОГОВОРУ

- Т. I. Польща визнає право України до самостійности з Директорією і Головним Отаманом Петлюрою у проводі.
- Т. II. Границі Польщі р. Збруч і майже пряма лінія від Збруча до Прип'яті і устя Дніпра.
- Т. III. Польща застерігає собі поширення границь з т. II—ої до границь з 1.772 р., що їх Польща дипломатично чи збройно від Московії відбере, якщо Петлюра не зуміє їх своїми силами відібрати. Поляки знали, що Петлюра своїми силами не відбере, бо ані тих сил не мав, ані не вмів тими силами кермувати.
- Т. IV. Петлюра зоборязується не основувати ніякі союзи проти Польщі.
- Т. V. Культурні права будуть для українців в Польщі такі, як полякам в Україні.
- Т. VI. Справа аграрна буде розв'язана після скликання Конституанти (Сойм-сенат) після закінчення війни. Правне становище польських землевласників поляків буде розв'язане спеціальною умовою між поль. Річ-посполитою і "У.Н.Р.". Коли?
- Т. VII. З нинішній днем зістає підписана спільна військова "конвенція", (умова) та тимчасова умова про використання багатств України і великих зисків.
- Т. VIII. Ця умова є тайна. Не може бути оголошена

зрезигнувати не хотів. Як заступник голови Винниченка став автоматично головою Директорії. В той спосіб, після виїзду за границю членів Директорії Винниченка Шевця, Макаренка, Петлюра став одноособовою Директорією (432, т. 6, ст. 2.030) і в дійсності дійшов ніким не вибраний до більшої влади як гетьман. Що Франція його не хотіла, Петлюра тим не переймався. Він після злуки 22. січня, 1919 р. в Києві став "де юре" правно президентом—головою Західньої й Східньої України. Злука 22. січня, це був найдурніший політично—дипломатичний крок Західньо—українського Уряду. Від того дня Петлюра репрезентує оба уряди в одній особі. Галичина з—перед 22 січня, як частина Австрії, мала право на "Самовизначення народів" проголошених Вільсоном. Після злуки, Галичину правно репрезентує ніким не вибраний Петлюра.

В днях від 16.ІІ.1919 почалася т. зв. Вовчухівська офензива, що 20.ІІ. увінчалася успіхом наших військ. Від 22.ІІ. до 25.ІІ. поляки не могли довести до Львова поживи й амуніції (535, ст. 50). До Львова приїхав французький генерал Бертгельмі. Він перебував у Львові три тижні до приїзду англійського генерала А. Картона і тепер разом вїзвали в імені Антанти українську армію до перемиря, що почалося 25.ІІ. Місія Антанти приїхала в Станиславів, в осідок галицького уряду, щоби порозумітися з перебуваючим там "АТАМАНЕМ PETLURA". (523, ст. 302). Що там говорили не знаємо. Видно Петлюра, як вождь Західньої України від 22. січня, віддав полякам Галичину за те, щоби Антанта визнала його вождом України. Цей висновок роблю з того, що після тайної розмови з Петлюрою, Комісія Антанти 28.ІІ.1919 р. пропонувала поділити Східню Галичину так що "UKRAINCY UTRACILIBY NIETYLKO LWOŹALE TAKZE INNE OBSZARY ZAMIESZKAŁE WYŁĄCZNIE PRZEZ UKRAINCOW. RZĄD UKRAIŃSKI NIE MOGL PRZYJĄC PODOBNYCH WARUNKOW. (ібід). Як Петлюра звязався з поляками чи поляки з ним, щоби він приїхав побачитися з місією Антанти—остається тайною, в кожному випадку Петлюра чекав тиждень в готелі на приїзд місії Антанти Бертгельмі й англійця А. Картона. Після розмови з Петлюрою антантська місія брала уряд Петрушевича на кпини і пропонувала такий поділ Галичини, щоби український галицький уряд не міг його прийняти. Поляки використали перемиря, щоби підтягнути резерви і відсунути українську армію і від залізничного шляху Перемишль—Львів на схід. (ібід). Це був перший тайний договір Петлюри з поляками, бо з місією Бертгельмі приїхали з Варшави, чи Львова як перекладачки дипломати поляки, що говорили по французьки. Після розмови з Петлюрою, коли українці не хоті-

ли згодитися не лінію Бертгельмі, Картон де Вьят назвав українську делегацію "UN TAS DE COCHONS! Ви є купа свиней! (532, ст. 301 — 302). Як бачимо, то після порозуміння з Петлюрою, місія Бертгельмі називає наших відпоручників уряду свиньми.

Пригляньмося як Петлюра торгував Галичиною після злуки 22 січня в Києві, в наслідок якої Петлюра став президентом України Галицької і Забручанської. Мирова "Українська Місія Петлюри" перебувала у Варшаві вже від вересня 1918 р. (Коли Галичина ще була під Австрією—автор). Репрезентанти Петлюри згодилися 2.ХІІ.1918 р. на границю на річках Збруч—Горинь. На це делегати Петрушевича зложили "Gwałtowny" протест і вийшли зі складу місії. Петлюрівська делегація в тайні перед Петрушевичем це зречення Галичини підписала. Всі махінації Петлюри з поляками таїлися від Галицького уряду. Галицький уряд також не знав про травневу місію до Петлюри ZAGŁOBY MAZURKIEWICZA. З повище наведеного та з замордування Болбочана, ми докладно пізнали характер і нечесні діла Петлюри. Хто хоче може уважати Петлюру українським патріотом, але його діла це заперечують. В кожному випадку патріоти ніколи не віддають добровільно за урятування життя рідної землі відвічному ворогові; вони в бузвихідній ситуації відбирають собі життя і сходять з цього світа як національні герої свого народу. Від найдавніших часів вожді народів, після прогри війни, чи боїв, окружені ворогом уникали перед ним пониження поповненням самогубства. Так Ганнібаль, вождь Картагіна отруївся 183 р.д. Хр. В 1917—1920 рр. ми не мали героїв, вождів (окрім гетьмана Павла) і політиків. Ми мали отаманів, що шукали і бігли за почестями командних становищ. Не маючи військових шкіл академій, ті нещасні отамани несвідомо валили а не будували своєю зарозумілістю й неуцтвом власну державу. Як військову школу закінчив Петлюра? Яким моральним, чи національним правом кермувався Петлюра як неук у військових справах, беручи на себе обовязок Головного Отамана? Очевидно, що це було тільки "гохштаплерство", що допровадило його до бунту проти Української Держави. Петлюра і Коновалець своїм бунтом кинули упорядковану гетьманом державу в хаос і руїну, чим віддали її в руки большевиків. Тому стидаймося виховувам нашу молодь німбом геройства руїників власної держави Петлюри й Коновальця! Вони оба були безвідповідальними "гохштаплерами", що віддали східню Україну москалям, а західню (Галичину й Волинь) полякам. Історія ніколи не виправдає діл цих людей, хіба тільки партійці! Але історія це діла й дати, а не партійщина.

РОМАН ШУХЕВИЧ

ROMAN SHUKHEVYCH

УР. 17. УН. 1907 Р., ПОМЕР СМЕРТЮ ГЕРОЯ ЯК ВОЖД ЗБРОЙНИХ СИЛ
НЕСКОРЕНОЇ УКРАЇНИ, 5. ІІ. 1950 Р. В БЛОГОРШІ ПІД ЛЬВОВОМ.

Шухевичі старинний боярський рід з княжих часів. Боярські роди часів Ігоревичів, бо Рурик не мав дітей, носили короткі імена: н.пр. Бож, Тудко, Воїк, Путята, Любор, Борина, Чагар і т.п. До таких родів належав боярин Шух. Для відрізнення, від подібних по назві родів, бояри приймали придомки. Рід Шухів мав придомок "Праці дар" (533 ст. 162). В чотирьох селах березівської шляхти, що за княжих часів була боярством, був один рід, що мав придомок "Шушок". В часах князів Володимира, Ярослава Осмомисла і його сина, а відтак Романовичів, а за Збручем від Володимира Мономаха, бояри почали за звичаєм західно-європейської шляхти Австрії й Угорщини звати себе від посідання місцевостей, додаючи закінчення "ич". Місцевість "Борина" а боярин Боринич. Місцевість "Микулин" а боярин Микулич і т.п. Тоді і бояри Шухи, придомку "Праці дар", що пізніше став гербом роду, почали зватися Шухевичі. Галичина на відміну від Придніпрянщини мала найбільше боярства. Причина: Авари пригнали з тодішньої Гарахозії, що була між ріками Інд і Гельмут, гараватів наших хорватів. Авари оселили їх в Галичині як своїх васалів. Їх мова була дуже близька потомкам наших галів. Це діялося 570 р. Гаравати після розгрому авар, жили в Галичині до около 630–640 рр. В тому часі гр. імпер. Гераклій запросив їх пересилитися на Балкан. За 70 літ перебування хорватів в Галичині їх боярство споріднилося з нашим, тому велика часть, около 1/3, хорватів лишилася в Галичині, як панівна зрушена боярська верства. Це вияснює нам масовість галицького боярства. (37, ст. 35 – 38). Після отруїння короля Юрія II боярами Волині, галицьке боярство ще боронило самостійности Галичини до 1.349 р. – до смерти Дятка. Знаємо, що Казимир карав тих, що йому ставили спротив. ("Велици" бояри Бутвичі, стратили ціле майно за спротив Казимирові, який віддав їх майно своїм людям *NATIONE POLONIS* (70, т. ІV., ст. 61 – 62). Такі маєтки не були тільки самих Бутвичів, таких було більше, і між ними, без сумніву, були Шухевичі. Доказ: Після конфіскації маєтків, Шухевичі переходять в священничий стан, щоб служити рідному народові замість мечем – Божим словом. Це все дуже правдоподібні здогади на основі історичних подій після смерти Дятка. Історичним є лише назва Шух і придомок "Праці дар". (Ібід). Де була в Галичині, в княжих часах, місцевість "Шухів", а така мусіла бути, бо були бояри Шухи – не знаємо. Також, на жаль, не маємо родоводу Шухевичів, хоч би з метричальних витягів, з часу прилучення Галичини до Австрії. Доки рід Шухевичів не вимер, було би цікаво дізнатися більше деталей про їх старинний рід. Др.

Мірчук, описав життя і діла генерала Романа Шухевича, як вождя У.П.А. що згинув смертю героя. Бо героєм не був Еней, що на горючу вітчину Трою "пятами наживав", а Гектор, що склав своє життя за її волю. Тому наш геній Франко говорить: "Пятами наживав (з купою боягузів) на "Тебе Нене". А далше говорить: "Йдіть і несіть світові для виду торбу жebraчу і лице без встиду". Др. Мірчук на сторінці 218 своєї праці говорить, що полк. Коновалець, як мешкав в бабки Романа Шухевича, переконав молодого Романа, що Петлюра віддаючи Варшавським Договором Галичину й Волинь Польщі, кермувався щирим українським патріотизмом. Тому Роман Шухевич, боронив чести Петлюри, як всеукраїнського національного провідника (народу). Роман Шухевич, не втік як Еней з жebraчою торбою на чужину, а втік з чужини в Україну, щоби попровадити народ до волі, або за ту виміряну поколіннями волю геройсько вмерти. Петлюрі й Коновальцеві тої відваги після повалення своєї рідної, впорядкованої держави забракло. Я хотів би бачити Петлюру й Коновальця такими як Др. Мірчук їх представляє, рівними героєві Чупринці–Шухевичеві, але тоді коли Роман Шухевич є греєм з чистою душею і ділами, Петлюра має свої світла й тіні. Пригляньмося їм: Дня 14.ХІ.1918 р. оформилася т. зв. "Директорія". Перед повстаннями Винниченка й Шаповала через комуністичних делегатів в Києві, Раковського і Мануйльського оснували з Леніном союз проти своєї держави. (533, т. 3, ст. 159). М. Шаповал пише: "Москалі зацікавлені в тому, щоби у нас був рух (революція). Ми зацікавлені в тому, щоби большевицька Росія була". Вислід: Біла, Церква, бунт проти своєї держави, Ленін займає Україну.

Пригляньмося Петлюрі: Після Першої світової війни представлявано Петлюру в нашій історії залежно від того, хто цю історію писав: консерватисти – як зрадника, ОУН – івці як героя. Спробуймо представити постать Петлюри на основі його діяльности, як вождя, політика, дипломата та на основі свідчень його співробітників, сторонніх осіб. Петлюра ур. 10.У.1879 р. (як син полтавських міщан. Кінчив церковну, початкову школу і вступив до духовної семінарії, з якої був викинений на 22-ім році життя за принадлежність до революційної української партії "РУП". За дальшу принадлежність до тої партії був арештований, просидів 4 місяці в тюрмі й був випущений за порукою. В 1904 р. виїхав в Галичину, а після повороту з Галичини виїхав 1906 р. в Петербург. В Петербурзі П. Понятенко і М. Порш видавали місячник "Вільна Україна" і Петлюра для прожитку став помічником для обох згаданих редакторів. Писав статті на теми літератури, мистецтва й театру. В питаннях теорії соціалізму, в політичній та економічній – не визнавався, тому поступався іншим членам партії РУП.

Коли Петлюра брав участь в дискусіях на згадані теми, М. Порш збивав його думки немилосердною критикою, Тому Петлюра більше мовчав. (534, ст. 116). Ставши завдяки Коновальцеві головою Директорії, Петлюра вже не був таким скромним. Вій зайняв вагон-сальоку "С. 55" в якому до війни їздив царський міністер шляхів. Той люксовий вагон входив до складу цілого потягу, що належав виключно до Петлюри як Головного Отамана. Приймав делегації в просторому кабінеті, що містився в кінці сальонки. (ібід ст. 117). Ісаак Мазепа говорить: "Ми вийшли від Петлюри розчаровані: Брак ясної політичної лінії у Директорії, а тепер цей спрощений підхід Петлюри до вирішення політичних проблем гальмував боротьбу з большевицькими впливами на Україні шляхом відповідної пропаганди серед українських мас. (ібід ст. 118). В питанні політичної тактики, Петлюра піддавався впливам радників, і не належав до тих провідників, що накидають свої погляди другим. Петлюра на засіданні Директорії й міністрів переважно мовчав і приєднувався до готових рішень". (ібід ст. 118-119). З вище наведеного бачимо, як слабо інтелектуально був розвинутий Петлюра. Зрозуміло, що в парі з тим не мав здібностей вождя, політика й дипломата. Так описує Петлюру його міністер і приятель І. Мазепа (ібід). Пригляньмося незнаним в нашій історії ділам Петлюри. Як знаємо перед бунтом проти гетьмана "Національний Союз" вибрав 18.IX.1918 р. т.зв. "Директорію", якої головою був Винниченко, а заступником і вождем бунту "головним отаманом" був Петлюра. Бунт почався 14.XI.1918 р. Ціла Директорія не мала поняття про військовість, політику й дипломатію. Петлюра до революції, щоби не служити в армії працював в т.зв. "Союзі земств". Це була напів цивільна організація постачання (доставка хліба, мяса, чаю, цукру, коней, і возів Західному фронтові. Полтавський мішух Петлюра мав вроджені здібності до комерції Коли б він мав такі політичні здібності, ми мали б самостійну Україну. Але комерція й політика не ходять в парі. До тонкостей політики треба кінчити політичну академію, а торгівлю можна провадити з народньою освітою. Постачання армії, а ще у воєнний час це найбільш поплатна посада (праця). Петлюра став заступником уповаженого голови Союзу Земств і доробився грубих грошей. Маючи трилітнє знайомство з часів Союзу Земств, цивіль Петлюра даліше держиться війська. Для "Першого українського військового з'їзду" приготував в Києві квартири за що був вибраний головою укр. генер. комітету 20.V.1917 р. За Центральної Ради був іменованій генер. секретарем військових справ, тобто міністром. Директорія починаючи бунт проти гетьмана, іменує Петлюру головним отаманом бунту, за підтримкою Січових стрільців Коновальця. Так з'явився в нашій історії головний отаман, що не мав у війську навіть ступня гефрайтера. Також Коновалець з хорунжого (фенриха) "авансував" на полковника. Оба присвоїли собі ранги, на які у всіх державах світу треба було покінчити чотирилітню військову академію і мати довгі літа служби в армії.

Директорія з Петлюрою і Коновальцем переіменувалася в "У.Н.Раду". Дня 5. лютого, Директорія витиснена большевиками з Києва переїхала у Вінницю, з Вінниці в Кам'янець Подільський, з Кам'янця в Проскурів і даліше на захід. В дні 15.I.1918 р. Одесу зайняв французький десант в силі одної дивізії з ген. Д. Ансельмом і полк. Фрейденбергом. Директорія

звернулася до них з проханням про поміч. Французи поставили услів'я з 7 точок: I. викинути з Директорії комуністів Винниченка й Чеховського, а також Петлюру як вождя бунту проти гетьмана, що його Фрейденберг назвав бандитом (536 ст. 67). II. Українська армія підлягатиме зверхній команді Антанти; III. до трьох місяців має Директорія покликати 300.000 армію, а з браку українських офіцерів прийняти московських, евентуально французьких; IV. на час війни з большевиками, залізниця й фінанси переходять під контроль французів; V. справа самостійности України вирішується на Мировій Конференції; VI. зреорганізована Директорія без Петлюри і комуністів звернеться до Франції з проханням прийняти Україну під свій протекторат; VII. випустити з ув'язнення гетьманських міністрів. Директорія з обуренням відкинула французькі пропозиції. Даліше Фрейденберг домагався переведення земельної реформи з пошануванням принципів земельної власности (за низький викуп). Чому Франція ставила такі услів'я? Перед Першою світовою війною, Франція позичила Росії 60 бильйонів рублів золотом. Подібні услів'я ставила Франція полякам, які на услів'я погодилися (534 ст. 98). Винниченко й Чехівський після одержання ноти Франції зрезигнували з Директорії. Петлюра зрезигнувати не хотів. Як заступник голови Винниченка став автоматично головою Директорії. В той спосіб, після виїзду за границю членів Директорії Шевця й Макаренка, Петлюра став одноособовою Директорією (432, т.6, ст. 2.030) і в дійности дійшов ніким не вибраний до більшої влади як гетьман. Що Франція його не хотіла, Петлюра тим не переймався. Він після злуки 22. січня, 1919 р. в Києві став "де юре" правно президентом-головою Західної й Східної України. Злука 22. січня, це був найдурніший політично-дипломатичний крок Західно-українського Уряду. Від того дня Петлюра репрезентує оба уряди в одній особі. Галичина з-перед 22 січня, як частина Австрії, мала право на "Самовизначення народів" проголошених Вільсоном. Після злуки, Галичину правно репрезентує ніким не вибраний Петлюра. В днях від 16.II.1919 почалася т.зв. Вовчухівська офензива, що 29.II. увінчалася успіхом наших військ. Від 22.II. до 25.II. поляки не могли довести до Львова поживи й амуніції (535, ст. 50). До Львова приїхав французький генерал Бартгельмі. Він перебував у Львові три тижні до приїзду англійського генерала А. Картона і тепер разом вівзвали в імені Антанти українську армію до перемиря, що почалося 25.II. Місія Антанти приїхала в Станиславів, в осідок галицького уряду, щоби порозумітися з перебуваючим там "АТАМАНОМ ПЕТЛЮРО". (523, ст. 302). Що там говорили не знаємо. Видно Петлюра, як вождь Західної України від 22. січня, віддав полякам Галичину за те, щоби Антанта визнала його вождем України. Цей висновок роблю з того що після тайної розмови з Петлюрою, Комісія Антанти 28.II.1919 р. пропонувала поділити Східну Галичину так, що "UKRAINCY UTRACILIBY NIETYLKO LWOW, ALE TAKZE INNE OBSZARY ZAMIESZKALE WYLACZNIE PRZEZ UKRAINCOW. RZAD UKRAINSKI NIE MOGL PRZYJAC PODOBNYCH WARUNKOW". (ібід). Як Петлюра зв'язався з поляками чи поляки з ним, щоби він приїхав побачитися з місією Антанти — остається тайною, в кожному випадку Петлюра чекав тиждень в готелі на приїзд місії Антанти Бертгельмі й англійця А. Картона. Після розмови з Петлюрою антантська місія брала уряд Петру-

шевича на клини і пропонувала такий поділ Галичини, щоби український галицький уряд не міг його прийняти. Поляки використали перемир'я, щоби підтягнути резерви і відсунути українську армію від залізничного шляху Перемишль—Львів на схід. (ібід). Це був перший тайний договір Петлюри з поляками, бо з місією Бартгельмі приїхали з Варшави, чи Львова як перекладачки і дипломати поляки. Після розмови з Петлюрою, коли українці не хотіли згодитися на лінію Бартгельмі, Картон де Вьрт назвав українську делегацію "*un tas de cochons*" — Ви є купа свиней! (532, ст. 301—302). Як бачимо, то після порозуміння з Петлюрою, місія Бартлемі називає наших відпоручників уряду свиньми. На сторони 392 тої політичної історії Польщі (*NAJOWSZA HIST. POLITYCZNA POLSKI*) написано дослівно таке: "Контакт з Петлюрою навязано дещо скорше (25.ІІ. в Станиславові. Автор). "На приказ Пилсудського в травні 1919 р. (не подає дати) перейшов на Україну в убранні італійського полоненого, через лінію фронту, "*ZAGLOVA MAZURKEWICZ* (псевдо) Це *TADEI HOLOWKO*, що описав подорож в книзі *PRZEZ DWA FRONTY WARSZAWA 1931* р. (говорив по українськи) й дійшов до штабу Петлюри в "Чорному Острові" і звітти приніс до Варшави відповідь Петлюри (зречення Галичини?), (532, ст. 392). В травні 1919 р., коли галицька армія кривавилася в офензиві Галлера, Петлюра як вождь Галичини зрікався її вже писемно в користь Польщі. Чорний Острів положений около 50 км. на північ від Проскурова. В дні 5.ХІІ. 1919 р. Петлюра зі своїм штабом і армією перейшов через лінію польського фронту до Польщі. (432, ст. 393). Полякам не хотілося жити пришельців, тому Петлюра вислав 6.000 армію в грудні 1919 р. під проводом ген. Омеляновича Павленка, Тютюника і А. Долуда в Зимовий Похід. До тої армії долучено й Січових Стрільців. Оба славні вожді бунту Петлюра і Ковалець в похід не пішли! Живилася армія першого "Зимового Походу" жебраним хлібом населення України. Повернулося з того походу, проти сподівань поляків і Петлюри, звиж 4000 вояків, що 6.У.1920 р. прoderлися біля міста Ямпіль через большевицький фронт до польської армії. Дня 22.ІУ.1920 р. міністер Петлюри Андрій Лівницький заключив з Польщею т. зв. "Варшавський Договір". Тепер учасники Зимового Походу мусіли зложити зброю і піти в концентраційний табір в Каліші. Всім учасникам Зимового Походу поляки дали відзначення руками Петлюри т. зв. "Залізного Хреста, щоби цим заохотити їх до другого "Зимового Походу". Замкнені за колючі дроти воїни Петлюри, втомлені на поганих харчах добровільно зголосилися в другий Зимовий Похід. В листопаді 1921 р. вирушили три групи: Ю. Тютюник 800 людей, полк. Палій, 400 а Гуленко 300 (432 т. ІІІ). Пригляньмося як Петлюра торгував Галичиною після злуки 22 січня в Києві, в наслідок якої Петлюра став президентом України Галицької і Зазбручанської. Президент Петрушевич увійшов до Директорії як її шостий член. Я згадав як після злуки англійський і французький генерали приїхали в Станиславів на тайну нараду з Петлюрою, де він, пообіцяв Галичину Польщі. Тупий політик Петрушевич, не мав ніякої розвідки і вірив Петлюрі на слово. Після того Петлюра висилає 25.ІІ. 1919 р. до Варшави мирову делегацію під проводом придніпрянців до якої входили представники Петрушевича. Перекладаю даліше: З історії Польщі "В тому часі наступив поступ в трудних переговорах про мир з українцями (Петлюри—авт.) Скрипучим гальмом була спра-

ва границі між Польщею а будучою Українською Республікою. Мирова "Українська Місія Петлюри" перебувала у Варшаві вже від вересня 1918 р. (Коли Галичина ще була під Австрією—авт.). Репрезентанти Петлюри згодилися 2.ХІІ.1918 р. на границю на річках Збруч—Горинь. На це делегати Петрушевича зложили "*GWALTOWNY*" протест і вийшли зі складу місії. Петлюрівська делегація в тайні перед Петрушевичем це зречення Галичини підписала. На доказ тайної умови Петлюри з Пилсудським маємо слідуєче: Вже в серпні 1919 р. Пилсудський наказав виділити з обозів інтернованих полонених з наддніпрянської України і їх "*JAK NAJBARDZIEJ ZYCZYLIWIE TRAKTOWAC*" (532 ст. 415), (дати досить їсти і умундувати—авт.) В початках лютого, 1920 р. з тих інтернованих петлюрівців в Берестю почалася формувати шоста дивізія під команду полковник Безручка, а друга під команду полковник Удовиченка. Ті обі дивізії мали 556 старшин і 3348 вояків. Це була приблизно ціла армія Петлюри перед польсько—петлюрівським походом на Україну 25.ІУ.1920 р. (ібід). Ці всі махінації Петлюри з поляками тайлися від Галицького уряду. Галицький уряд також не знав про травневу місію до Петлюри *ZAGLOVY MAZURKEWICZA*. З повише наведеного та з замордування Болбочана, ми докладно пізнали характер і нечесні діла Петлюри. Хто хоче може уважати Петлюру українським патріотом, але його діла це заперечують. В кожному випадку патріоти ніколи не віддають добровільно за урятування життя рідної землі відвічному ворогові; вони в безвихідній ситуації відбирають собі життя і сходять з цього світа як національні герої свого народу. Від найдавніших часів вожді народів, після прогри війни, чи боїв, окружені ворогом уникали перед ним пониження поповненням самогубства. Так Ганнібал, вождь Картагіні отруївся 183 р. д. Хр. (4. т. ХІ, ст. 67). Коли римський вождь Сципію молодший обляг Картагіню, розбив мури й почав палити місто по трьох роках кривавих боїв, картагінці хоч виголоджені, бо довіз був відтятий, геройсько боронили кожну вулицю міста, що терасами піднімалася вгору до вершка гори "Бурса" і заприсягли вмерти в бою а не піддатися. Картагіню боронив вождь Газдрубаль. Під верхом гори, окружена галеріями стояла деревляна святиня, а місто горіло. Газдрубаль вкритий курявою бою і почорнілий від диму, зійшов до Сципіона просити ласки. Але Сципіон йому не відповідав тільки глядів вгору де стояла святиня і решта геройських оборонців. Це були чорні від диму, виголоднілі людські скелети, а між ними в гарній одежі жінка з двома хлопчиками. Святиня вже горіла, і вогонь доходив до її тераси. Це була жінка і два малі сини Газдрубала, що піддався ворогові. Оборонці докидали до огню грубі поліна й доливали оливи, щоб вогонь був сильніший. "Ти підлий боягузе, зраднику Картагіні" — кричала жінка Газдрубала". Сципіоне, це не мій чоловік, що схилився перед твоїми ногами! Це боягуз і зрадник! Ти підлий зраднику будеш в своїм нужденім житті раба, більше терпіти мук і катувань від нас. Після тих слів кинула в огонь своїх синів, і сама пішла за ними, а за нею решта оборонців. Святиня горіла, і з цілого народу Картагіні остався в живих тільки боягуз Газдрубаль. Його вели як медведя з ланцюхом на шиї, босого, без шолома на голові, голодного, вкритого порохом таки зараз за тріумфальним ридваном Сципіона. Після паради, по трілітній несприсутності в Римі, Сципіон удався на Палатин

(один із семи горбів Риму), щоб подякувати богині перемоги Вікторії. І, коли він впав з владності на коліна перед ним, станула як жива картина героїчної картагінської жінки з двома малими синами у його уяві. Сціпіон замість до богині, звернув свою молитву до духа героїні. (ібід). Руїни Картагіни в Тунізії можна оглядати донині. Другий примір незвичайного героїства, це оборона Масади, плоскої гори над Мертвим морем яку боронили жиди під проводом провідника зельотів Елизара Бен Яіра. Гора Масад висока 1700 фітів, около 565 метрів понад позем моря. Це природна твердиня, з трьох сторін прямовисна скала. З четвертої сторони легка до оборони. Йонатан Макавей побудував на горі твердиню, яку пізніше ще укріпив Ірод. Розбита Титом, сином імператора Веспасіяна, юдейська армія сховалася до Масади. Римляни, що були майстрами в здобуванні твердинь, три роки штурмували ту скалисту гору. По трьох роках забракло в твердині поживи. Щоби не дістатися живими в полон, героїські оборонці порізали себе самі у проводі зі своїм вождем в 73 р. по Хр. Римляни увійшовши в твердиню, знайшли 960 трупів героїчних самогубців. (ANCIENT EMPIRES P. 153, та 4. т. УІІ. ст. 117). Про Леоніда з Термопідів ми знаємо. В 1917 — 1920 рр. ми не мали героїв, вождів (окрім гетьмана Павла) і політиків. Ми мали отаманів, що шукали і бігли за почестями командних становищ. Не маючи військових шкіл-академій, ті нещасні отамани несвідомо валили а не будували своєю зарозумілістю й нецвтом власну державу. Яку військову школу закінчив Петлюра? Яким моральним, чи національним правом кермувався Петлюра як неук у військових справах; беручи на себе обовязок Головного Отамана? Очевидно, що це було тільки "гохштаплерство", що допровадило його до бунту проти Української Держави. Чи не краще було зберегти цілість України федерацією гетьмана з неіснуючою в той час царською Московією, ніж "Варшавським договором" з існуючою Польщею одурити народ і загнати армію в табори інтернованих? Це лишаю на осуд читачеві! Також застерігаюся, що я не обороняю особи гетьмана, я лиш осуджую повалення побудованої ним і впорядкованої та успокоєної від анархії реальної, не утопійної держави! Петлюра і Коновальць своїм бунтом кинули упорядковану гетьманом державу в хаос і руїну, чим віддали її в руки большевиків. Тому стидаймося виховувати нашу молодь німбом героїства руїників власної держави Петлюри й Коновальця! Вони оба були безвідповідальними "гохштаплерами", що віддали східню Україну москалям, а західню (Галичину й Волинь) полякам. Історія ніколи не виправдає діл цих людей, хіба тільки партійці! Але історія це діла й дати, а не партійщина. А тепер повернемо до дійсного героя з характером, ділами й душею чистою як кристал. Тим героєм, що ним українська нація буде вічно гордитися, був і остане як довго український народ буде існувати Роман Шухевич — Чупринка. Пригляньмося тому героєві, що його Боже Провидіння дарує народам раз на століття.

Роман Шухевич прийшов на світ в родині повітового судді Осипа Зинівія Шухевича і матері Евгенії, попадянки доньки пароха Оглядова. Дідо Романа був гімназійним професором та автором п'ятитомової монографії (науковий твір з одною тематикою) про Гуцульщину. Прадід Романа, Йосиф Шухевич і пра-прадід Микола Шухевич були священниками. Від малої дитини, Роман виховувався в релігійно-патріотичному дусі на шляхотного сина свого народу. Рідна матір

виховала його на віруючого християнина. На шії носив медалик Богоматері, що його дістав від матері шести літньою дитиною, коли приступав до першого св. Причастя. (531, ст. 214). Роман був спортсменом. Стаючи до спортивного змагу, чи йдучи до виконання боевої акції — Роман хрестився. І Бог стеріг завсігди Романа в небезпеках, бо Роман не шукав небезпек для власної наживи, а йшов в небезпеки з вірою в Бога, за кривди свого народу, й за право хвалити Бога в рідній мові. І Бог помагав йому 27 літ, і випроводжував Романа з неймовірних небезпек. Давав Романові передбачливість розуму й шастя в найтрудніших ситуаціях. Герой Роман Шухевич повинен остатися для майбутніх борців взором бойовика й християнина. Дай же нам Боже боевиків, щоб наслідували Романа в його ділах. А тих діл героїський Роман з поміччю Бога, за кривди народу, виконав як на одну людину дуже багато. Треба сказати, що Роман хотів бути знавцем у військових справах, тому закінчив, хоч без іспиту, школу підхорунжих артилерії. Якінчаючи осмимісячну школу підхорунжих інженерії і саперів, згадаю, що нам викладали найкращі професори військових шкіл спеціалісти в ранзі від капітана до полковника. Та школа дала мені велике знання політики, дипломатії, стратегії і тактики боїв та організації й запровадження армії. Тому й Роман Шухевич прослухавши всі виклади, мав перші фахові основи знання військової справи. Після повороту з війська був покликаний на пост боевого референта в Краєвій Екзекутиві О.У.Н. Роман Шухевич мав вроджені здібности провідника, організатора й тактика. Провід ОУН доручив Романові переведення широкої саботажної акції проти мазурської колонізації Східньої Галичини. Підпали фільварків та мешкань польських колоністів, звернули увагу Європи й Америки, а польська колонізаційна акція дуже сповільнилася. Літом 1930 р. майже в кожному селі луни пожарів освітлювали ночами небосклін. Щоби припинити акцію підпілля, поляки післали в Східню Галичину війська для паціфікації невинного населення. Нищили читальні "Просвіти", військо било невинних жінок, а навіть дітей. У відповідь на акцію ОУН, поляки замордували провідника ОУН; сотника Юліана Головінського. Керму переведення паціфікації Галичини перебрав з приїздом до Львова, віцеміністер Перацький. В польському сеймі у Варшаві йдуть дебати над впровадженням воєнного стану й наглих судів. Акцію масових саботажів ОУН припинила. Як бачимо, то герой Роман виявлявся з дорученого йому завдання надсподівано справно. Польській поліції не вдалося розшифрувати ким був керівник акції "Дзвін" — псевдо Романа. Після смерти сотника Головінського, Краєвим Командантом "У.О.В." став Степан Охримович. Але поляки вже тоді мали свого конфідента в "У.О.В." та арештували Охримовича й його заступника Др. Нижанківського, що померли в тюрмі. В 1931 р., Роман Шухевич започаткував напади на польську пошту. Перший відбувся під Бірчею, другий під Печеніжином, третій в Бориславі а четвертий в Трускавці. Поляки не могли відкрити хто кермував тими акціями. Це був знова доказ великих організаційних здібностей Шухевича. Дня 29. серпня, 1931 р., під проводом Шухевича був вбитий польський посол Тадей Голуфко. Далше під проводом Шухевича — Дзвона був убитий поліційний комісар Чехович. В 1932 р. Шухевич — Дзвін приготував напад на пошту в Городку Ягайлонськім де згинуло 5 боевиків, трьох на місці, а Біласа й Данилишина повішено.

Від 1933 р. провід ОУН перебрав Степан Бандера. Роман-Дзвін дістав наказ підготувати атентат на большевицький консулят у Львові. Виконання доручено Дзвоні, що приготував до дрібниць план нападу. Боевик Микола Лемик застїлив в консуляті уповноваженого Сталїном контрольора Майлова. Найважнїший атентат Романа-Дзвона, це підготовка й вбивство польського міністра Перацького на вулицї у Варшаві, коли вийшов з авта та йшов до ресторану на обїд. Атентатчика не зловлено. Це сталося 16.УІ. 1934 р. Того року відбулися масовї арешти, і суд хоч не мав явних доказів, засудив Шухевича на 4 роки тюрми. В тому році Роман був жонатий і був батьком сина Юрка. На підставі амнестїї в 1937 р. Роман вийшов з тюрми і в 1938 р. перебрав провід ОУН, (531, ст. 63 – 64) і укладає план викрасти з варшавської тюрми Степана Бандеру, що не вдалося через незгоду між членами. В 1938 р. Шухевич виїхав за границю і закінчив спеціальний курс для старшин в німецькій військовій академїї у Мюнхені. Саме в кінці того року розпалася чеська держава і увільнилося українське Закарпаття Роман Шухевич, з курсу старшин переїздить на Закарпаття і разом з другими боевиками ОУН організує "Закарпатську січ", що стала збройною силою Закарпаття, там Р.Шухевич стає членом генерального штабу Карпатської Сїчі. Дня 4. вересня сїчовики почали бої з мадярськими партизанами. В половині жовтня Шухевич перейшов нелегально зі Закарпаття до Львова, щоби там організувати поміч закарпатцям. Але в ОУН постав розкол і допомога Закарпаттю не відбувалася достаточнo. В ночі 13.ІІІ.1939 р. з 20-ма закарпатцями Роман роззброїв чеську жандармерію в Хусті і здобув магазин зброї і амуніції. (їбїд. ст. 80). Коли мадярські війська почали 14.ІІІ. наступ на Закарпаття з панцерками, гарматами і літаками, закарпатські сїчовики один проти 10 мадярів затримали наступ на два дні користуючись тільки крісами. Тепер Роман Шухевич перелерся до Румунії через бережену мадярами ріку Тису. Той збройний опір і пролита за волю кров геройських оборонців закарпаття, перемїнили раз на завжди закарпатських русинів у свідомих українців. З вибухом Другої світової війни І.Х. 1939 р. наступило роздвоєння між ОУН і проводом ОУН, що в скороченні називався П.У.Н. Головою П.У.Н. був полк. Мельник, товариш Коновальця, що оба валили гетьманат. Після смерти Коновальця став головою ПУН-у полк. Андрій Мельник. Він був таким самим "гохштаплером" і мегаломаном як Петлюра; так само присвоїв собі рангу полковника як і Коновалець, а Петлюра Головного Отамана. За його проводом т.зв. "Революційний трибунал" його прихильників присудив цілий провід ОУН, 9 з десятиох на кару смерти. Засуджені були найкращі націоналісти-боевики: Степан Бандера, Роман Шухевич, Іван Габрусевиц, Степан Ленкавський, Микола Климишин, Микола Лебедь, Ярослав Стецько, Іван Равлик, Дмитро Грицай і Олекса Гасин. Мельник голова ПУН-у дав наказ виконати присуд. Але всі члени ОУН, що дістали наказ вимордувати вище згаданих засуджених, випрали по хамських мордах тих, що їх до вбивства заставляли. Цей прикрий і ганебний в історії ОУН випадок, доказує, як люди хворі на манію великості, що не шанують заповітів Божих готові йти до отаманської булави навіть по трупах найкращих ідеалїстів-боевиків і товаришів зброї, приятелів, та кровних братів, дітей одної матері України! За що, за яку провину був той ганебний присуд? ОУН поставила ви-

могу до ПУН-у, вести політику незалежну від Гітлера: І. Голова ПУН-у повинен виїхати до нейтральної країни і звідити кермувати роботою ОУН. Оден відділ утворити на терені Німеччини, другий в державах ворожих Німеччині й нейтральних. Це була надзвичайно мудра й передбачлива, з великими можливостями в будучому тих часів вимога. Коли б вона була виконана, не було би примусової репатріації полонених і робітників до Московії. ІІ. Розбудувати під большевиками мережу ОУН. ІІІ. У фїнсько-московській війні зорганїзувати українські військові частини з полонених українців Червоної Армії. Ці три дуже мудрі точки ОУН, стали підставою Мельникові, голові ПУН-у покликати зі своїх прихильників "Рев. Трибунал" і видати присуд смерти. Щоби не розтягати подрїбні розходження між ПУН-ом і ОУН, будемо зосереджуватися лише на постаті героя Шухевича, що зорганїзував за час 2-ох років Лемківщину, а пізніше Холмщину. В квітні 1941 р. відбувся 2-гий Великий Збір ОУН, що вибрав вождем С. Бандеру і візвав А. Мельника перестати діяти в терені ОУН. Мельник не послухав, і так ОУН розкололася надвоє. На Великому Зборі Роман був призначений керівником звязку зі землями підсоветської України і очолив штаб військової референтури. (Зїзд відбувся під німецькою окупацією. Шухевич школить нових боевиків і їх висилає нелегально в Україну. Тому, що Роман предвиджував німецько-большевицьку війну, він вишколює цілі похідні групи. Так приготовлено звиж 5000 бійців, членів ОУН, що мали докладно випрацюваний план куди і який терен кожна група мала зайняти. Також Роман Шухевич був ініціатором зорганїзування легального "Українського Легїону" з головним командуванням нїм. армії. Зорганїзовано два легїони, "Ролянд" і "Нахтігаль". Командантом обох легїонів під проводом Бандери став Роман, що був піднесений до степеня капїтана-сотника. Тому, що був капїтаном в польській армії евген Побїгуший, Роман передав йому для формальности пївденний легїон, а самий остався командантом пївнічного (Нахтігаль-я). Вже 24.УІ. Шухевич зі своїм легїоном переходить ріку Сянбе відступаючих большевиків, дня 29. входить до Львова, а 30.УІ. проголошує у Львові дорогою радїя відновлення "Української Держави". Далше зі Львова Роман машерує з легїоном на схід, до Києва. Виницю здобув Роман бравурним наступом свого легїону, на здивування й повагу нїм. офіцерів. (531, ст. 96–97). Але дурний політик Гітлер боявся самостійної України і в серпні 1941 р. оба легїони стягнуто до Франкфурту над р. Одрою. Команду над обома обняв майор Побїгуший, а його заступником був Роман. Дня 25.ХІ. 1941 р. обєднаному легїонові запропоновано військову службу на Білорусі, де легїон перебув в боях з большевицькими партизанами до кінця 1942 р. В той спосіб легїон набув цїнну практику партизанської війни. В грудні того року легїон не хотїв підписати контракту на 1943 рік. Легїон роззброєно і перевезено до Львова до тюрми. Коли група зі сотником Шухевичом була привезена до Львова, Роман незаметно відлучився й зник в рїдному місті. Зі Львова, Роман пробрався на Полїсся і перебрав провід Української повстанської армії УПА. Коли нїмці звільнили легїонерів, всі старшини й більшість вояків пішла за Романом в УПА. В такий спосіб Роман Шухевич став командантом УПА, що її 75% сам зорганїзував. В початках 1943 р. УПА начислювала вже звиж 10.000 загартованих в партизанських боях воїнів. (їбїд, ст. 105).

Терен Полісся був тереном большевицьких партизанів і польських банд. Від них Роман Шухевич став оборонцем українського населення, а також і перед німецькою поліцією, що поставками й контингентами грабили бідних українських поліщуків. Роман Шухевич під псевдом Тарас Чупринка перенимає становище шефа штабу УПА. В той спосіб, Шухевич—Чупринка з начальника штабу стає командантом всіх збройних сил УПА. Він робить кінець отаманії різних повстанських відділів, і об'єднує всіх в одну з центральним проводом Українську повстанчу армію. (ібід, ст. 115). Зазначу, що Шухевич старався об'єднувати в один моноліт всі партії та всі групи української нації. Членом головного військового штабу УПА був гетьманець Вартоломей евтимович. (ібід, ст. 119). Тарас Чупринка проголосив клич: "Свобода народам, свобода людині". Тому до УПА вступили, як окремі відділи грузини, вірмени, азербейжанці, узбеки й татари. Так геройський командир, Роман Шухевич, розпочав збройну визвольну боротьбу як біблійний Давид проти Голіята, тільки з тою різницею, що Чупринка Шухевич став до змагу з двома Голіятами Москвою і Берліном. УПА зростала чисельно дуже скоро. Виєквіпувати таку армію в зброю, амуніцію, умундрування і харчі, лягло на плечі головного командира. Німці бити УПА—ою на Поліссі і в Карпатах, запропонували переговори. Тарас Чупринка відкинув всі спроби переговорів. Він також викинув всіх поляків із Східньої Галичини в Польщу, так само змусив союзників Гітлера мадярів заперестати грабити Галичину. УПА дала мадярам такого прочухана, що вони запросили делегацію УПА в Будапешт і підписали повне перемир'я між УПА й мадярами. Мадяри й німці скоро зрозуміли як дошкульно й невлучно бе УПА, тому до кінця війни поводитися як союзники. Війна кінчилася, втікали німці а з ними масово втікали всі хто не хотів лишитися під терором НКВД. Але тодішній вожд, що до його голосу прислухалася ціла Україна, рішив зі своєю безстрашною УПА лишитися на рідних землях з надією, що Захід—Англія і Франція, з піддержкою Америки будуть змушені вступити в конфлікт з Москвою. Розрахунок був: москалі зайняли Балканський півостров, Мадярщину, Чехію, Прибалтику. Ще крок і коли москалі займуть Грецію й Італію та Німеччину й стануть над р. Реном — Захід буде змушений бити Москву, а бити можна легко кинувши гасло боротьби за державну незалежність поневолених Москвою народів. Україна мала бути авангардом—пробоевою силою в розбитті ССРСР на національні держави. Так твердила англійська розвідка, що, вже в кінці 1944 р. навязала звязок з УПА. Чому? Німеччина Гітлера перед війною навязала сильні торговельні, економічні й військові звязки з Іраном. Від 1935 р. Німеччина занимала третє місце в іранській заграничній торгівлі. Від 1938 р. вона перебрала цілу економіку Ірану. (4. т. 17, ст. 586 — 587). Коли в червні 1941 р. Гітлер вдарив на Москву, заіснувала небезпека, що німецькі робітники та інженери в нафтовій промисловості можуть знищити видобуток нафти в англійсько—іранській спілці. Дальше заатакована Москва потребувала военного матеріялу. Німецькі підводні човни затоплювали на Атлантику кораблі аліянтів. Америка висилала зброю для Москви вздовж західнього бережжя через Панамський канал, Гібральтар, і через Середземне море, Суез, Червоне море до Ірану, а через Іран залізницею до Росії. Іранський пронимецький уряд не хотів перевозити матеріял. Англія і Росія

25.УІІІ.1941 р. зайняли Іран силою. Іранський шах Реза абдикував і передав трон синові Могометові, абсолювентові швайцарського університету. Від тоді военний матеріял масово плив з Америки до Росії. У вересні 1943 р. Іран виповів війну Німеччині і сконфіскував великі німецькі інвестиції. В дні 1. XII. 1943 р. відбулася в Тегерані конференція Рузвелта, Черчіля і Сталіна на якій рішено, між іншими справами, що після закінчення війни з Німеччиною залишать Іран. Англіїці і американці вийшли з Ірану вже в квітні 1945 р. Німеччина капітулювала 5.У.1945 р. Москалі з Ірану нехотіли вступитися. Вони зорганізували в північному Ірані комуністичну партію "Тудег" в першій декаді 1944 р., що мала завданням відірвати від Ірану північну нафтову провінцію Азербейджан і прилучити до Росії. Англіїці скоро зорієнтувалися в чому справа і, навязали тайний звязок з нашою УПА. У вересні 1944, москалі зажадали від іранського шаха Магомеда(щоб він дав їм концесію на виключне експлюатування азербейджанської нафти. (Половина Азербейджану належить до Росії, половина до Ірану—автор). Коли б москалі були опанували Іран, то Перський залив став би власністю москалів, а впарі з тим цілий Близький схід. Стає зрозумілим, яким козирем могла бути УПА в розгрі за Іран. Під натиском союзу Англії з УПА, шойно в грудні 1945 р. москалі забралися з Ірану. (4.т.17 ст. 587), Балканського півострова, зрезигнували з інвазії Італії та згодилися на поділ Німеччини на три зони. За те витругували Мадярщину, Чехію, Польщу й Прибалтику. Так виглядала політична ситуація в 1944 — 1945 рр. УПА була язичком виграння аліянтів на вазі історії, в змагу з апетитом Москви на Близькому сході. (ібід). На доказ наведеного, до нашої "УПА" були вислані два звязкові англійські дипломати, що удавали журналістів. Їх імена JOHN KURTIS і DEREK ROBINSON Вони перебували між "УПОЮ" цілий 1945 рік. (432 ст. 124). Повертаємо до нашої геройської УПА і її неустрашимого героя Тараса—Чупринки—Шухевича. Тому він залишився на рідних землях незрушимо аж до своєї загибелі в бою з Московією як Головний Командир УПА, Генерал Тарас Чупринка—Роман Шухевич. (531, ст. 140). Я подав доказ, що Англія занепокоена в другій половині 1944 р. організацією москалями комуністичної іранської (перської) партії "Тудег", що голосила прилучення іранського Азербейджану до Москви, увійшла в звязки з УПА. Тарас Чупринка глибоко, вірив в слушність визвольної справи відбудови самостійности Української Держави. Тому і остався на рідних землях, щоби валити Московію зі середини. Так наша УПА уратувала Іран—Персію від окупації і прилучення без війни до Московії. Англія торгувала проблемою України та це героїства й слави Романа Шухевича—Чупринки, ані геройської УПА не зменщує, лише побільшує. Ми маємо чим гордитися і на чому виховувати будучі покоління України. Що наші сили були замалі проти цілої Московії, що мала американську економічно—мілітарну поміч це не було ніякою несподіванкою, це було предвиджене вже 1945 р. Але те, що геройська УПА з її геройсько—легендарним вождем витривала 5 довгих літ у війні з Московією, цего ніхто не міг предвидіти. Москалі кинули звиж півмільйонову армію з танками і літаками. Сам Хрущов керував пів року цєю армією 1946 р., але УПА лишилася не знищеною. Яким жеж велетнем духа й спеціалістом в партизанській війні був вожд Чупринка—Шухевич герой, якого в своїй історії не мали Ан-

глія, Америка, ані жодна нація білої раси. Про тактику й стратегію геройського вождя УПА говорив з подивом цілий світ. Це був надзвичайно здібний вождь народу, що находив вихід з найважчої ситуації. Кермував особисто всіма більшими боями 5 літ, змагався з найбільшою державою Європи і з кожного бою виходив зі славою невловимого героя, що завдавав болючі рани в сотню разів сильнішому ворогові. Завдяки "УПА" Хрушов домагався, щоби Україну прийняли в члені Об'єднаних Народів як самостійну державу. Це герой Чупринка-Шухевич увів Україну до "Ліги Націй". Ми знаємо з досвіду історії, що лише великі духом особи вели народи до слави й волі. Незломність духа й силу волі дає глибока віра в слушність справи. Джерелом віри в слушність піднятої ідеї, дає глибока віра в Бога. Шухевич-Чупринка був глибоко віруючою людиною. Ставши головним командиром УПА, за його розпорядженням кожний курінь УПА мав мати свого священика. Заприсяження нових бійців попереджувало Богослуження. Майже 6 літ безперервних небезпек, напруження нервів в наступках, боях і відступах, недоспані ночі, холод, а нероз і голод, спека підірвали здоров'я тої зі залізною волею людини. Треба взяти до уваги, що герой Чупринка мав дружину і дітей. Журба за їх будуче також ломила здоров'я героя

і він почав хворіти на серце. В серпні 1948 р. москалі арештували його дружину й дітей, і вивезли в Сибір. Недуга серця змагалася й не дозволяла так часто і скоро змінити місце перебування. Дня 5.ІІІ.1950 р. вождь перебував в бункрі в Білогорші на передмісті Львова. Там досвідком того дня відкрило бункер НКВД з поліційними псами. Командир і його охорона боронилися до останнього набою. Згинув розірваний ручною гранатою. Згинув найбільший герой України ХХ ст. в обороні чести й слави України. Згинув за право вірити вільно в Бога. Коли б ми мали свій Патріархат, рідна Церква установила би день 5.ІІІ. днем "Укр. Катакомб", днем молитов за рідну Церкву і право прилюдно визнавати Бога. Наші діти того дня бігли би на Богослуження з образком Романа Шухевича в молитовниках, бо герой над героями Тарас Чупринка Шухевич згинув в бою не лише за Україну але й за віру в Бога і рідну Церкву. Може ми колись об'єднаємось доколя рідного Патріархату і Білогорша стане місцем паломництва вбитих героїв, що в рівній мірі вмирили за рідну Церкву й Україну. А віруючим в Бога був, і остане володарем сердець народу України, герой Роман-Чупринка Шухевич. Вічна честь і слава Героям!

ROMAN SHUKHEVYCH - CHUPRYNKA

his Ukrainian hero, who in his later years would go by the pseudonym of Taras Chuprynka, was born July 17, 1906 of an old boyar family. In princely times boyars generally adopted short surnames e.g. Bozh, Tutko, Boyek, Lubor Chehor, etc. Later, about the time Volodimir Monomakh reigned in Galicia, a new fashion was adopted. Following the lead of surrounding nations Austria, Hungary and Poland, the boyars now called themselves after the place they were settled. This would be followed by the suffix—ich, —ech or —ych indicating they were from the aforementioned place. Thus a person from the village of Boren would call himself Borenych. Similarly, a resident of Mikulin would be called Mikulech or if from Shukhi, Shukhevich.

Dr. Mirchuk in his book describing the exploits of Roman Shukhevich describes him as the uncrowned king, heart and soul of the entire Ukraine. Taras Chuprynka surrounded himself with the aureole of a hero performing feats, which astounded the native populace and confounded his enemies. Mirchuk goes on to state, that a Colonel Konovalts, while staying at Shukhevich's grandmother, convinced young Roman, that Simon Petlura was a true Ukrainian patriot. According to Konovalts, when Petlura signed over Volyn and Galicia to the Poles, he was acting in the national interest. Shukhevich believed and upheld this view for the rest of his life. Let us examine these two men, Petlura and Shukhevich in some detail. A better understanding of who was the true patriot should emerge.

[Simon Petlura was born on August 1, 1879. His early studies were in theology and he entered a seminary. His stay here was short lived as he was dismissed at the age of twenty-two for being a member of a Ukrainian revolutionary party (R.U.P.). Continuing as a party activist Petlura was arrested and jailed for four months before being released on bail. In 1904 he travelled to Galicia and from there made his way to St. Petersburg. Although by now an ardent revolutionary, Petlura still did not have any clear political views. Isaac Mazepa, a friend of Simon Petlura, later stated, that even as a member of the Directory Petlura did not have any

lucid political aims. He was not a leader who spent time discussing problems with others. At meetings, ministers and directors of various committees would carry on discussions, while Simon kept to himself. After arriving at some type of conclusion or plan of action, Petlura would invariably agree with it and authorize its implementation. He did not have the intellectual background or diplomatic training necessary for his high ranking post.

Petlura deposed Hetman Pavlo Skoropodsky on Dec. 14, 1918 aided by the 'Sitchovi Striltsi'; he eventually became head of a five man Directory ruling the Ukraine. In his new office Simon Petlura assumed the rank of commander-in-chief yet he'd never even served in an army! He was a complete neophyte to organized military procedure.

In his new post Petlura headed so many organizations that he took on the virtual dictatorship of Ukraine (he had many more powers than the Hetman before him). On January 22, 1919 a union of Greater Ukraine was affected with the Western Ukrainian Republic (which had broken with Austria and declared its independence on November 1, 1918). Even Petrushevich stepped down as president of the Western Republic in favor of Petlura, who now controlled all Ukrainian territories. This union was the poorest diplomatic move the Western Republic ever made in its short period of existence. Prior to January 22 as a territory of defeated Austria-Hungary, Galicia and environs were under the protection of the victorious Entente powers with rights guaranteed by President Woodrow Wilson's 'Fourteen Points'. Now Western Ukraine was headed by Petlura and on its own to face hostile neighbors.

Ever since declaring its independence, Western Ukraine had been at odds with Poland. On February 16 an offensive was launched aiming to drive all the Poles from Galicia. By the twentieth, Lviv, occupied by the Poles, had been surrounded and in subsequent days all shipments were cut off. On February twenty-fifth an Allied commission arrived from Paris and arranged a cease-fire. During the next seven weeks first the Ukrainians and later the Poles, rejected plans presented by the Commission for demarcation lines.

Early in May, acting on orders from the Polish dictator Pilsudski, a solitary figure dressed as an

Italian prisoner of war made his way across both fronts to a secret meeting with Simon Petlura. The man, Zagloba Masurkiewicz, a Pole who spoke fluent Ukrainian, returned to Warsaw with written assurances that Petlura was willing to part with Galicia. When the Poles began an offensive (May 14), which eventually drove back the Ukrainian army from Galicia, they acquired a territory that Petlura had already resigned to them. Towards the end of 1919 Petlura was routed by the Bolsheviks and on December 5 he made his way with his staff into Poland. On April 22, 1920 Andrew Livetsky, one of Petlura's ministers, signed a 'Warsaw Agreement' in which Galicia was officially given over to Polish administration for military aid with which to drive the Bolsheviks from the Ukraine. This signing-over was carried out despite heated protest from the Galician delegation which felt help could be obtained from other quarters.

Many Ukrainians today honor Petlura as a patriot, his actions, however, belie this title. A true patriot would not willingly hand over native land to a sworn enemy in order to save his life. He would stay and defend his country to the last breath. This is what Eleazar-ben-Jair and 960 Jews under his command did at Masada in 73 A.D. rather than submit to the Romans. Hannibal, the great Carthaginian general, spent his entire adult life fighting Rome and in the end committed suicide rather than left himself be captured. Leonidas with three hundred Spartans held off an army of Persians vastly superior in size for three days at Thermopylae before finally being overwhelmed. These men did not desert their lands. In the years between 1917 and 1920, other than Hetman Pavlo Skoropadsky, Ukraine had no true heroes or diplomats. Instead it had leaders who sought personal honors or glories yet lacked all diplomatic or military skills. Petlura conspired against the Hetman's government yet he himself could not construct a better one. The Directory ended up tearing down instead of building a nation.

Let us now return to a true hero, Roman Shukhevich, in which Ukrainians will eternally take pride. For twenty-seven years he served his country in a variety of hazardous military activities always emerging safely to carry on his duties. Roman attended a Polish military officer academy specializing in artillery. He never officially graduated as the Poles refused to award him a diploma, because of his Ukrainian nationality. Nevertheless, he had learned his lessons well. After leaving the army, Shukhevich joined a secret society, The Organization of Ukrainian Nationalists (OUN), specializing in assassinations. His code name was 'Dzvyn' (bell) and in the years he served this organization the Poles were never able to crack his cover. In 1931 he began a series of raids on Polish postage trains which always carried large amounts of currency.

The Poles were never able to figure out who conducted these well organized attacks. On August 29, 1931, Polish senator Thadeus Hulufko was assassinated. Not long afterward Shukhevych, the Polish commissioner of police in Lviv, who had been especially repressive against Ukrainians, was killed. In 1932, Dzvyn received orders to attack the the Russian consulate in Lviv and eliminate the consul. The action was successfully carried out but instead a high ranking delegate appointed by Stalin was killed! Two years later the Polish secretary-of-state Pyeradski was assassinated in the streets of Wasaw while leaving his car to eat at a restaurant! The Polish government went up in arms and massive arrests followed. Shukhevich was arrested in the dragnet and although no proof could be obtained, that he was involved, the Poles felt he was too dangerous and sentenced him to a four year prison term. That same year (1936), Shukhevych had married and soon after a son Yuriy was born. In 1937 Roman was released ahead of schedule due to a general amnesty and the next year he assumed leadership of the O.U.N. One of his first acts was an attempt to release Stephan Bandera the true head of O.U.N. who was still being detained. The rescue mission narrowly failed. Feeling himself still inadequately schooled in military matters Shukhevich entered the German Military Academy in Munich, which he completed in a short time. After the signing of the Munich Pact, September 30, 1938, both Slovakia and Subcarpathian Rus' (Carpatho-Ukraine) were granted autonomy. Taras Chuprynka entered Carpatho-Ukraine and was instrumental in forming the 'Carpatska Sitch' a para-military organization, that served as the army for the tiny country. The 'Sitsch' fought Hungarian partizans who were constantly harassing Carpatho-Ukraine. Knowing, that Hungary would soon attempt to annex the Sub-Carpathian Rus' outright, Chuprynka with a unit of only twenty men held up and emptied a Czech garrison in Khust (the capital of Carpatho-Ukraine) of all its arms. The next day, the Magyars began a massive armored invasion. The Carpatska Sitsch fought back for two days, allowing the government to evacuate and flee into exile. Roman Shukhevich fled to Romania, which was under German occupation. Here he began training soldiers, mostly in sabotage work. A Ukrainian legion under Ukrainian officers, but subject to orders of the German high command, was also formed. Marching with the German army the Ukrainian Legion entered Lviv on June 29, 1941. The next day the O.U.N. proclaimed the independence of Ukraine establishing a Provisional Ukrainian Government. Hitler fearing an independent Ukraine soon had the principle leaders arrested or shot. The Ukrainian Legion was transferred to Byelorussia where they continued to fight against the Russians with the Germans until the latters retreat at the end of 1942. When the

Germans freed the legionaires of their duties Shukhevich reorganized and took charge of the troops renaming them the Ukrainian Insurgent Army (U.P.A.) In 1943 headquarters were set up in the Polisia Marshes from which Polish and Russian bands also operated. These bands were subdued and Taras Chuprynka was able to protect the common folk.

Adopting a motto of 'National freedom, Personal freedom', U.P.A. in addition to recruiting many native volunteers also drew fighters from various other nationalities enslaved by the Communists. Soon over 10,000 men were serving. During the war U.P.A. was able to force the Hungarians to stop plundering in Galicia. Soon the Magyars were getting routed so thoroughly that they called U.P.A. representatives to Budapest where they concluded a separate treaty recognizing them as the force ruling Western Ukraine.

As the war ended peoples of many nationalities fled to the west, not wishing to remain under the terror of the Bolsheviks. Shukhevich decided to stay on feeling that England and France would have to enter into a conflict with Russia. Seeing that the Balkan peninsula, Czechoslovakia, the Baltic States, etc. were all being overrun by the Communists, he felt the West would eventually have to fight.

Toward the end of 1944 the British government made secret contacts with U.P.A. To discover the reasons for this association one must backtrack several years. On August 8, 1941 England and Russia jointly seized Iran to utilize its petroleum reserves. In January of 1943, Roosevelt, Churchill and Stalin met in Tehran and an agreement was reached in which all the parties agreed to vacate the country at the war's end. Both England and the U.S.A. (which had also sent in forces by this time) withdrew in April 1945 shortly before the war in Europe was concluded on May fifth. The Russians however, would not depart. They organized a Communist Party and tried to take the northern province of Azerbaijan, which is rich in oil reserves. England quickly realized the seriousness of the situation and made contact with U.P.A. In September of 1944

the Russians demanded a series of concessions from the Shah through which they eventually hoped to take over Iran. The British realized that if this happened the entire Middle East would be threatened. Two diplomats posing as journalists, John Curtis and Derek Robinson, arrived at U.P.A. headquarters in January 1945 where they stayed for an entire year. With U.P.A. exerting pressure, the Russians eventually withdrew from Iran in December of 1945. U.P.A. had been the trump card for the British. Despite the treaties concluded between the West and Russia and despite the lack of support from the outside, Chuprynka with U.P.A. forces remained in the Ukraine. That they would eventually be defeated by vastly greater forces could not be doubted but that they would continue to fight for five years was a prospect never anticipated. During that time the Russians called in half a million men with heavy armor. Various leaders took charge of the operation — all unsuccessfully. Even Khrushchev led the forces for about six months in 1946.

Chuprynka was an excellent guerilla leader. The world was amazed at the ways U.P.A. managed to extricate itself out of the most difficult of situations. For five years the largest country in Europe was engaged in a variety of battles in which U.P.A. always emerged inflicting heavy casualties. Thanks to the efforts of U.P.A., Khrushchev decided to allow Ukraine into the United Nations, hoping to pacify the intransigent nationalists, but to no avail. In August of 1948 Shukhevych's wife and children were arrested and deported to Siberia. The eldest son, Yuriy, continues to be incarcerated to the present day, although never having committed any crime. The Russians are not willing to take any chances on another Shukhevych leading a revolt. On March 5, 1950 Ukraine's greatest military hero of the twentieth century was killed in a battle near his headquarters in the village of Bilohorscha. He died fighting not just for his country but for the basic freedoms we all enjoy and cherish. May these freedoms one day soon return to Ukrainian lands and the memory and spirit of Roman Shukhevych (Taras Chuprynka) never be forgotten.

МОСКОВСЬКІ

- 1 Ф. Кфминский "Следи древнейшей эпохи Каменного века по р. Суле и ее притоком. Труды III арх. съезда М 1872
- 2 Труды Волго-Донской Археол. Экспед. т. II "Акад. Наук. С.С.С.Р. 1959 р.
- 3 "Нобое б советской Археологий" И.З.Д. Наука, Москва 1965
- 4 Генерал Спиридонович "Велика вайна й февральская революція" Париж, т. I – II 1930 р.
- 5 И.М. Дяконов "Общественный и государственный строй Древнего Дверечья "Шумер" Академ. Наук С.С.С.Р. 1959 та История Мидий Наук С.С.С.Р. 1960
- 6 В. Хвойка "Каменный век среднего Приднепровья" т. I. Москва 1912 р.
- 7 А. А. Спицын, "Русский Палеолит". Русс. арх. общ. т. XI. Москва 1915 р.
- 8 А.Я. Телегин, "Мезолитические стоянки в окрестности Киева" Москва 1956
- 9 М. Данов "История на Древния Изток" София 1949
- 10 А.И. Яварницкий "Запорожье въ остатках старины и преданиях народа т. II С.П.Б." 1888 р. ст. 60
- 11 Е. Крупнов "Древняя История Сев. Кавказа" Москва 1951
- 12 Л. Василев "Бань- Чао в заядном крае Москва 1955
- 13 Х. Садиков "Біруні" Москва 1953
- 14 Б.Г. Гафуров "История таджикского народа в кратком изложении" т. I. Москва 1955
- 15 С.П. Толстов "Древний Хорезм" Москва 1948
- 16 З.Д. Пенкина "Закаспийский край" С.П.Б. 1888 р.
- 17 С. Кисельов " К вопросу о культуре древнейшего европейского населения Сибири" Москва 1951
- 18 А. Окладников "Неолит и Бронзовый век Прибайкалля" Москва 1950
- 19 Б. Пиотровский " История и культура Урарту" Ереван 1944
- 20 Т. Барсов " ОЦерковномъ суде" С.П.Б. 1870 р.
- 21 В.В. Латышев "Понтика" В Ар. Ист. Москва 1952
- 22 Е. Крупнов "История Древне Северного Кавказа" Москва 1951
- 23 Граф А. Бобринской "Курганы Смѣли т. I – VIII Петербург 1901
- 24 Археогиолия С. С.С.Р. выпуск А I – 31 изд. Наука Москва 1965
- 25 Н.Я. Бичурин "Собранне сведений о народах обитавших в Средней Азии в древние времена" т. I – III Москва – Ленинград 1946 р.
- 26 М.И. Артамонов "История Хазар" Ленинград 1962
- 27 К.Ф. Смирнов "Проблема ранних сарматов" сов. арх. "ВДИ" 1957
- 28 " " " О погребениях роксолан" " " " 1948
- 29 Н.А. Мещерский "История иудейской войны Иосифа Флавия Москва-Ленинград 1958 р.
- 30 В.А. Белевский, "Война Вавилона за независимость и гегемонія скифов в передмой Азии. Ленинград 1964 рт, 110 – 125
- 31 В. Латышев "Скитика і Кавказика" "ВД;" Петербург 1890
- 32 В. Дяков "Окупация Тавриды Римом Москва 1956
- 33 Л.Н. Гумилев "Хуну. Срединная Азия в древние времена, Москва 1960
- 34 Н.В. Пигулевская, "Сирийские Источники" Москва – Лен. 1947 р
- 35 Ю. Кулаковский "Исторія Візантії т. II ст. 430–450 Київ 1899 р.
- 36 В. Бильбасов Журналь Министерства Народного просвещения т. I – II Петербург 1871 р.
- 37 Д. Иловайский "Разысканія о начале Руси Москва 1852 р.
- 38 П.К. Коковцов "Еврейско-Хазарская Переписка в X ст. Ленинград 1932
- 39 А.А. Васильев "Готы в Крыму." (Госуд Акадб Москва Ленинград 1924 р.
- 40 М. Слабченко "Проложное сообщений о предлегописной Руси Ленинград 1942
- 41 К.Я. Грот "Моравія і Мадяри с половини IX до X. ст. С.П.Б. 1881 р.
- 42 В.Б. Златарски "История на Българската държава през средните векове т. I–III София 1938
- 43 М.Н. Тихомиров, "Исторические связи русского народа с южными славянами до пол. 17 ст. М. 1962
- 44 "История Югославии" А.Н. СССР. Москва 1936 р. ст. 64
- 45 В.М. Массон, В.А. Ромоден "История Афганисстана" т. I – II
- 46 В. Бартольд "Отчет о поездке в Среднюю Азию 1893–1894 Зап. А.Н. т. I, ч. IV С.П.Б. 1872
- 47 С.П. Толстов " По следам древне - хорезмийской цивилизации" М.Л. 1948 р.
- 48 Н.А. фон Баумгартеи " Ода Штадская внучатая племянница папи Льва IX Невестка Ярослава Мудрого" "Блоговест" Париж 1930 р. Но I ст. 95–102
- 49 М. Андреева "Прієм татарскихъ пословъ при Нкейскомъ съборе" М. 1926
- 50 В.Л. Янин " Я послал тебе бересту" Москв. Университет 1965 р.

P O L S K I

- 1 L. Kozłowski "Zarys prehistorii Południowo-wschodniej Polski" Lwów 1939
- 2 Ignacy Wieniewski "Homer Iliada" Londyn 1961
- 3 Gerald Łabuda "Historia Ponorza" Poznań 1969
- 4 L. Kozłowski "Epoka Kanienna w Polsce" Lwów 1924
- 5 J. Rozwadowski "Studia nazw wód słowiańskich" Kraków 1948
- 6 P.M. Duval "Życie codzienne w Galii w czasach Rzymu" Paryż 1965
- 7 A. Lewicki "Zarys Historii Polski do 1795 r." Roma 1946
- 8 W. Dobrowolski "Sztuka Etrusków" Warszawa 1971
- 9 W. Podóg Malinowski "Najnowsza Polityczna Historija Polski" t.I-II Londyn 1967
- 10 T.Waga "Pomorze w czasach przedhistorycznych" Toruń 1934
- 11 L. Koczy "Grunwald" Szkocja 1960
- 12 J. Demel "Historja Romunii" Kraków 1970
- 13 K. Wachowski "Słowiańska Zachodnia" Pznan 1938
- 14 Dr. H. Paszkiewicz "Polska i jej Dorobek Dziejowy" Londyn 1956
- 15 T.R. Kiersznowcy "Średniowieczne skarby Pomorza" Warszawa-Wrocław 1959
- 16 T. Lewicki "Źródła arabskie do dziejów Słowiańszczyzny" t.I Wrocław-Kraków 1956
- 17 "Zaginione Cywilizacje" P.i.W. Warszawa 1971
- 18 Włodzimierz Dworzacek "Genealogia" Pol.Akad. Nauk. Warszawa 1959
- 19 Mar. Adamus "Tajemnice sag i run" Wrocław-Warszawa 1970
- 20 Jan. Długosz "Historja Polonica" Vol I-XII Craców 1440
- 21 Niesiecki "Herbarz Polski"
- 22 G. Raczyński "Climaster t.I-IV Hist.panowania Jana Kazimierza" Warszawa 1935
- 23 Samuel Grondski "Historja Belli cosaco-polonici" Buda-Pest 1789
- 24 A. Stekert "Przydomki polskie, litewskie i ruskie" Kraków 1897
- 25 Encyclopedja Szlachecka" Warszawa 1935-1938
- 26 Historja Wojskowosci Polskiej do 1864 r Warszawa 1966 t. I-II
- 27 Pan.Institut Wydawniczy" Zapomiany świat Sumerów Warszawa 1973
- 28 Stanisław Kaluzynski "Tajna istorja Mongołów" Warszawa 1970
- 29 Zygmunt Doras "Księżęta pomorza Zachodniego" Słupsk 1968
- 30 Roman Heck "Historja Czechosłowacji" Wrocław 1969 - C Z E S K I -
- 31 "Czeskoslovenska Vlastiveda" t. I-V Bratislava 1943-1948
- 32 "Prehled československých Dějin" Praha 1958-1960 t.I-III
- 33 Dr.Frantishek Postřnek "Dejiny slovanských apořtolů Žyće Cyrila a Žyće Methoda" Praha 1902
- 34 Československa Vlastiveda " t. I-X Praha 1930-1936
- T. Wasilewski "Historija Bulgarii" Warszawa 1970 -B U L G A R I I -
- 35 I. Ferluga "Visantiska uprava Dalmacji" Beograd 1958
- 36 D. Anastasijević "Archiv za arbanasku Starinu t. I-II Bilhorod 1924

E N G L I S H

- 1 "Encyclopedia Britannica" Volum 10 p. 339 Chicago 1965
- 2 J. Hirseller " L. Osservatore Della Domenica " Vatican 1958
- 3 C. Ptolemais "Geographi" publ. Almagest, Berlin 1912 - 1913
- 4 Dr. Elisabeth Judas "Rasputin neither devil nor saint" Allied publishers
Allento WN Pa. 1965
- 5 M. Anati "Palestine and Egypt before Jewish" M. book London
- 6 C. Leonard Wooley "The Summerians" Oxford 1929
- 7 J.A. Montgomeri "The Samaritan" N.J. 1907
- 8 Jakob Elon Conner A.B.Ph.D. "Christ was not a Jew" N.J. 1963
- 9 Suetonius Tranquillus Gaius "De vita Caesarum" R.Gr. 1957
- 10 "Every life in Bible times" N.G.S.W. 1967
- 11 Tacitus Cornelius "The Germany" Oxford 1894
- 12 E. Schwentner "Tocharisch Bibliographie" Berlin 1959
- 13 Sir Mortimer Wheeler "The indus civilization" Cambridge 1953
- 14 S. Piggot "Prehistoric India to 1.000 B.C." London 1950
- 15 A. Deimel " Sumerisches Lexikon Vol. I*V Roma 1930 - 1939
- 16 Th. Jacobsen "Earli political development in Mesopotamia" Chicago 1957
- 17 The History of Nation t.9 p. 7 N.J. 1907
- 18 L.W/ King " A History of Sumer and Akkad" London 1910
- 19 G.G. Cameron "History of early Iran" Chicago 1936
- 20 C.E. Keiser "Patesis of the "UR" dynasti" New Haven 1919
- 21 S.N.Kramer "Sumerian Mythology" Philad. 1944
- 22 T.H. Jakobsen "Earliest Shrine" Vhicago 1939
- 23 A. Falkenstein "Archaische Texte aus Uruk" Leipzig 1936
- 24 "Cambridge Ancient History" Vol. I
- 25 Victor W. von Hagen "Realm of the Incas" The New Am. Library N.J. 1961
- 26 Th. Jacobsen "The Assumed conflict betwen Sumerians and Semites" Journal
of the American Oriental Society V LIX
- 27 Caston Ca. Maspero "Etudes de Mythologie et D'Archeologie Egiptiens"
vol. I-VIII "History of ancient people" vol. I-3 Paris 1895-7
- 28 W.M. Ramsay "Historical Geography of Asia Minor"
- 29 Sir John Hammerton "The Illustrated World History" N.J. 1938
- 30 J. Wilkinson "A. Malay- English dictionary" Oxford 1932
- 31 L. Westergaro "Zend Avesta" N.J. 1852-1854
- 32 H.W.L.Hime " Origin of Artilery" Cambridge 1915
- 33 A. Jacson "Zoroastrian Studies " N.J. 1928
- 34 Jordanes "Getica A.B. 12 Romana" Momsen Theodor Berlin 1886
- 35 F.D. Paruck "Sasanian coins" N.J. 1924
- 36 F. Andrews "Painted neolithic potteri in Sistan"
"Birlington Magazine" December 1925 Nr. CCLXXIII

- 37 H.G. Rawlinson "Bactria. The History of Forgotten Empires" London 1912
- 38 H.G. Rawlinson "The Sixth Great Oriental Monarchy or the Geography ,
History and Antiquities of Partia" London 1893
- 39 V.G. Childe "The Danube in Prehistory" Oxford 1929
- 40 L.W. King "The Cruciform Monument of Manishtu " Paris 1912 (Translated)
- 41 I.J. Gelb "Sargonic texts from the Diyala Region "Chicago 1952
- 42 O. Reischaur "Japan past and present" Oxford 1952
- 43 A.H. Sayce "The legend of Semiramis" Histor Revenue London, Jan. 1888
- 44 Van Lohuizen de Leeuw "The Seythian period" Leiden 1949
- 45 G. Martin "Coins of Kidara and the Little Kushans" "Journal of the Asiatic
Society of Bengal" Calcuta 1930
- 46 W.W. Tarn "Alexander the Great vol. I-II Cambridge 1951
- 47 A.T. Olmsted "History of the Persian Empire" Chicago 1948
- 48 W.Kolarz "Russian and Her Colonies" London 1952
- 49 Sir Olaf Caroe "Soviet Empire" London 1953
- 50 Sir T.Marshall "Mohenjo-Daro and the Indus Civilisation" Cambridge 1931
- 51 H. Oldenberg "Die Religion des Veda " Leipzig 1923
- 52 H. Spinden " Origin of Civilisation in Central America and Mexico "
American Aborigenes" Toronto 1933
- 53 D.Davidson "The Antiquiti of Man in Pacific and the question of
Trans-Pacific Migrations , Earli Man" Philad. 1937
- 54 G.Ekholm "The Problem of Asiatic cultural relationship, Eastern States"
Archological Feseration, Buletin 1o Harrisburg 1951
- 55 R.Heine Geldren and G. Ekholm "Significant Parallels in the Symbolic Arts of
Southern Asia and Middle America. The Civilisations of
Ancient America" Chicago 1951
- 56 C. Schuster " A possible Index of cultural contact between America, Oceania and
the Far East" Kininrlijk Institut for the Tropen Mededeling 94
Amsterdam 1951
- 57 G. Carter "Plants across the Pacific, Asia and North America Trans Pacific
contacts" Salt Lake City 1953
- 58 R.Heine Geldren "Das Tochaer Problem und die Pontische Wanderung" Muenchen 1951
- 59 G.G.Grott "Prehistory of Japan" N.J. 1951
- 60 B.S.Kraus " An outline of Japans Prehistoric Cultures" Salt Lake City 1953
- 61 A.I. Olmsted "History of Palestine and Siria to the Macedonian Conquest"
London 1937
- 62 C.L. Wooley "The Sumerian" Oxford 1928
- 63 Elisabeth Goldsmith "Ancient pagan Symbols" NJ.- London 1929
- 64 V.G. Childe "The Down of European civilisation " London 1925
- 65 V.G. Childe "The Arians " Oxford 1926,66 "The Danube in Prehistory" London 1929
- 67 Sir Gordon Casserli "Tripolitania" London 1943
- 68 G.R.Lanman "Sanskrit Reader" Boston 1912
- 69 Sir Richard Gregory "Gods and Men " London 1949